ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMUL XXVI.

1903 — 1904.

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE.

BUCURESCI
INSTIT. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL" S-sor ION ST. RASIDESCU
16, STRADA DÓMNEĬ, 16
1904. 10015

PARTEA I.

ȘEDINȚELE ORDINARE

DE LA 18 APRILIE 1903 PÂNĂ LA 20 FEVRUARIE 1904.

ȘEDINȚA DE LA 18 APRILIE 1903

Președința d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la Ministerul Afacerilor străine se primesce masca originală în ipsos a rĕposatuluĭ Michail Kogălniceanu.

D-l *C. Erbiceanu* dăruesce pentru colecțiunile Academieĭ 11 foĭ volante manuscripte, cuprindênd satire și însemnărĭ din întâia jumătate a seculuĭ XIX.

D-l Secretar general *D. Sturdza* presintă în dar, din partea Primeĭ Societățĭ de Credit funciar rural din România, portretul luĭ Ioan Brătianu, făcut de pictorul Tadeŭ Ajdukiewicz.

D-l *I. Bianu* presintă în dar, din partea d-lor D. Comșa, profesor la Sibiiŭ, și V. Tordășanu, următórele cincĭ volume manuscripte:

1. «Flórea darurilor». Scrisă «în sat în Brateĭŭ la anul 7202, 1764, de Simion diĭacul din Hiatfalău». Foile 24—93. (Dar de la Sofroniŭ Gheaja, cântăreț.)
2. Pilde filosofeștĭ. — Sec. XVIII. — Foile 2—86.
3. «Dioptra adecă oglinda din scripturile a multor Sfințĭ dumnezăeștĭ». Sec. XVIII (înainte de 1722).
4. «Cuvinte culése din cartea ce să chĭamă Piĭatra sminteliĭ ce s'au alcătuit de Ilie Meniĭat și s'au dat în tipariŭ în Lipțca la anul 1752 Sept. 1». Scris la 1821.
5. «Dionysie cu mila luĭ Dumnezeu pravoslavnic episcop Budiĭ, Belgraduluĭ Crăesc, Seciŭĭuluĭ, Câmpilor, Mohaciuluĭ și a tot Ardealuluĭ. Pravilă intru care trebue să să deprinză preoțiĭ și diĭaconiĭ....». — 12 foĭ.

D-l *I. C. Negruzzi* cetesce următórea propunere:

«*Domnilor Colegi,*

«Inaintea renascerii nóstre naționale nu se ridică pe tot pămîntul României nici o singură statuă întru eternisarea memoriei ómenilor mari, cari bine-meritaseră de la patrie. Cele întâi monumente, fórte modeste, apar abià după trecerea unei treimi a secolului trecut, în urma reîntemeierii domniilor pămîntene, ce aduceaŭ Românilor o radă de speranță într'un viitor mai bun. Monumentul cu leii, așezat în grădina publică din Iași, în urma unei hotărîri luate de obștésca Adunare, «în onórea Auguștilor Monarhi» cari creaseră noua stare de lucruri, saŭ mai drept, pentru comemorarea Regulamentului organic ce așezase Statul pe base mai statornice, ne dă dovadă de începerea unei nouě vieți naționale.

«De la Unirea țěrilor încóce, și mai ales de la fericita domnie a Regelui Carol, statuele și monumentele în lauda bărbaților mari Români se îmmulțesc. Subscripții publice se deschid și în curând se ridică în Bucuresci și Iași douě statui ecuestre, represintând pe cei doi mari Voevodi, Ștefan al Moldovei și Michaiŭ al Țěrii-românesci, ale căror domnii cuprind epocele cele mai glorióse din istoria Românilor și al căror renume trecuse în chiar dilele lor până în țěrile cele mai depărtate. La Tulcea se ridică pe malurile Dunărei statua bătrânului Mircea, ca un prinos adus ilustrului Voevod, care și el domnise asupra acelei provincii, recucerite de Români prin răsboiul independenței.

«Din inițiativa regretatului nostru coleg V. A. Urechiă, s'a așezat în Iași statua marelui Logofět Miron Costin, chronicarul neuitat ce ne-a lăsat pagine istorice atât de frumóse și de mișcătóre. Evenimentele anilor 1821, 1848 și 1877 aŭ fost și ele eternisate prin deosebite monumente publice, precum statua lui Tudor Vladimirescu la Târgul-Jiŭ; acea ridicată în memoria vitejilor pompieri ce aŭ ținut pept Turcilor în Délul Spirei și monumentul înălțat la Ploesci în onórea batalionului al 2-lea de vânători, care s'a ilustrat la asaltul dat redutei Grivița. S'aŭ mai ridicat saŭ se ridică chiar acum și alte câte-và frumóse statui pentru a onorà memoria acelor bărbați de stat români, cari s'aŭ deosebit în dilele nóstre, precum a lui Ioan Brătianu, Rosetti, Lahovary, și alții.

«Aceia însă la cari s'a gândit mai puțin, deși ar fi meritat-o póte cel mai mult, aŭ fost poeții noștri cărora, înaintea tuturora, Românii le datoresc redeșteptarea lor națională din letargia în care păreaŭ

cufundaţĭ în secolul XVIII. Afară de Lazăr şi Asachi, carĭ aŭ avut marele merit de a reînfiinţà şcólele naţionale, numaĭ neuitatul nostru coleg Eliade-Rădulescu îşĭ are, dintre poeţiĭ românĭ, statua sa în Bucurescĭ, monument ridicat póte maĭ puţin în onórea poetuluĭ, numit părintele literaturiĭ române, decât bărbatuluĭ ce a jucat un rol însemnat în mişcarea politică din anul 1848.

«Alţĭ poeţĭ maĭ vechĭ şi maĭ noĭ, ca Văcărescu, Eminescu, acum şi Şerbănescu, aŭ în Bucurescĭ şi alte oraşe busturile lor, în parte fórte modeste. Să sperăm că asemenea busturĭ se vor îmmulţì, completând pleiada tuturor autorilor însemnaţĭ ce aŭ conlucrat la renascerea intelectuală a Românilor. Acel bărbat însă care, maĭ mult decât toţĭ, a ilustrat literatura română, nemuritorul nostru coleg Vasile Alecsandri, afară de un prea modest bust la Bacăŭ, nu are nicăierĭ cel maĭ mic monument care ar aduce aminte generaţiunilor viitóre de neperitórele sale merite pentru patria nóstră şi némul nostru. Alecsandri a fost întâiul culegĕtor al poesiilor poporale române şi de la acest isvor limpede şi curat s'a inspirat când a luat lira în mâna sa tînĕră spre a cântà «Doinele» şi «Lăcrămiórele» sale. Alecsandri în «Pastelurile» sale a descris frumuseţea pămîntuluĭ pe care suntem aşezaţĭ de un aşà lung şir de secole, cu atâta farmec şi duioşie cum nu se maĭ făcuse înaintea luĭ şi nu se va maĭ face după el. Pentru Teatrul Naţional nicĭ un alt autor n'a lucrat ca dînsul şi scena nóstră nu are astăḑĭ încă în tóte genurile admise, începĕnd de la monologurĭ, operete şi feeriĭ până la vodevilurĭ, comediĭ şi drame în prosă şi versurĭ, alt repertoriŭ maĭ bogat ca piesele luĭ Alecsandri. In străinătate literatura nóstră prin el s'a făcut cunoscută, iar cântecul Ginteĭ Latine a resfrânt gloria dobândită de el asupra întreguluí ném român. Şi astăḑĭ, chiar în ḑilele acestea, poesia sa «Sentinela Română» este ascultată cu admiraţiune şi aplaudată cu entusiasm pe principala scenă din nemuritórea Roma. In sfârşit răsboiul Independenţeĭ a găsit în Alecsandri pe poetul inspirat care, în «Ostaşiĭ noştri», a cântat vitejia răsboinicilor românĭ în versurĭ minunate, ce vor entusiasmà încă generaţiunile cele maĭ depărtate. Unuĭ asemenea poet se cuvine să i se înalţe un monument, care să-ĭ eterniseze gloria şi să-ĭ documenteze dragostea şi recunoscinţa ce-ĭ datorim.

«Dacă mĭ-aţĭ împărtăşì părerea, Domnilor şi stimaţĭ Colegĭ, eŭ aşĭ propune ca Academia Română să ieà iniţiativa uneĭ subscripţiunĭ publice pentru adunarea fondurilor necesare la ridicarea acestuĭ monument.

«Cu învoirea autorităţilor competinte şi cu aprobarea M. S. Regeluĭ, Augustuluĭ nostru Protector, statua poetuluĭ nostru iubit s'ar puté

aşezà pe piaţa Teatruluĭ din Bucurescĭ, în faţa aceleĭ instituţiunĭ naţionale, pentru care Alecsandri a lucrat cu atâta dragoste, activitate şi talent. Iniţiativa acesteĭ subscripţiunĭ luate de Academie ar da tuturor Românilor o dovadă maĭ mult de adâncile simţiminte patriotice, de carĭ este inspirată instituţiunea nóstră.»

D-l *D. Sturdza* ḑice că iniţiativa d-luĭ Negruzzi este fórte bine venită şi crede că va fi îmbrăţişată de toţĭ membriĭ Academieĭ. Eŭ în special cu atât maĭ mult mĕ unesc cu propunerea d-luĭ Negruzzi, cu cât, încă din anul morţiĭ luĭ Alecsandri, am făcut Academieĭ, în şedinţa de la 7 Septemvrie 1890, o propunere în acelaşĭ sens. D l Sturdza crede că acum este timpul ca să ne îndeplinim acéstă datorie.

— Propunerea d-luĭ Negruzzi se primesce şi se decide ca Delegaţiunea să ieà măsurile necesare pentru aducerea eĭ la îndeplinire, chemând la lucrările eĭ şi pe d-l Negruzzi.

D-l Preşedinte *P. S. Aurelian* aduce aminte că Dumineca viitóre se va inaugurà monumentul ridicat în Capitală în onórea rĕposatuluĭ scriitor şi patriot C. A. Rosetti. Amintesce că ilustrul rĕposat, fiind Ministru al Instrucţiuniĭ publice la 1866, a subscris referatul către Locotenenţa Domnéscă şi decretul Locotenenţeĭ pentru înfiinţarea Academieĭ; Rosetti a fost numit la 1867 membru al Societăţiĭ Academice, dar n'a luat parte la lucrările eĭ şi, după dorinţa luĭ, la reorganisarea din 1879, locul luĭ a fost considerat vacant. Delegaţiunea a luat disposiţiunĭ ca să se depună o corónă de florĭ în numele Academieĭ. Comitetul monumentuluĭ a înscris în programul serbăriĭ o cuvîntare din partea Preşedinteluĭ; d-l Aurelian, fiind însă răguşit, a rugat pe d-l Ollănescu, care a binevoit a se însărcinà cu ţinerea acesteĭ cuvîntărĭ.

La 10 Maiŭ viitor, fiind a se acordà premiul Ioan Lecomte du Noüy, în urma unuĭ concurs ce se va ţiné între eleviĭ şcóleĭ de Bele-arte din Iaşĭ, se decide ca juriul examinator să fie compus din d-l *A. Naum* ca preşedinte şi d-niĭ Em. Bardasare şi Sever Mureşianu, profesorĭ la acea şcólă, ca membri.

ŞEDINŢA DE LA 25 APRILIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *Sp. Haret* dăruesce pentru colecţiunile Academieĭ: a) un volum manuscris intitulat: *Elementele gheometrieĭ aduse pe românie de Aga Gheorghie Asaki la 1815,* avênd subtitlul: *Gheometria teoretică întâia óră pe românie*

adusă de Gheorghie Asaki şi paradosită la 1818 în Şcóla Domnéscă din Iaşĭ la fii de boerĭ ce era menițĭ a se face hotarnicĭ, un volum 4°, de 144 foĭ şi 20 foĭ cu 165 figurĭ la sfârşitul volumuluĭ; b) un caiet manuscris intitulat: *Notes sur différentes questions de mathématiques—G. Asaky 1816.*

D-l *Haret* spune că aceste manuscrise ale luĭ Asachi le are de la d-l Corneliŭ Codrescu din Iaşĭ.

D-l *I. Bianu* presintă în dar din partea d-luĭ C. Caramalleŭ, membru la Inalta Curte de Compturĭ, următórele documente, pe carĭ d-l Caramalleŭ le dăruesce pentru amintirea fiuluĭ sĕŭ Menelas, pe care a avut durerea să-l pérdă în vârstă fragedă :

1608 (7116) August, de la Ioan Radu Voevod. — Orig., slav., hârt. — Subscrierea domnéscă, pecetea perdută.

1633 (7141) Iulie 15.—Zapis.—Orig., rom., hârtie.

1642 (7151) Noemvrie 23.—Chrisov de la Mateiŭ Basarab Voevod.—Orig., slav., perg. — Subscrierea domnéscă, pecetea stricată.

1643 (7151) Iunie 3.—Zapis de la Drăguşin Vel Armaş. — Orig., rom., hârt.

1649 (7158) Septemvrie 8.— Zapis de la Dada şi alţiĭ. — Orig., rom., hârt.

1654 (7162) Iulie 5. — Chrisov de la Constantin Şerban. — Orig., slav., perg.— Subscrierea domnéscă.

1662 (7170) Iunie 16.—Chrisov de la Grigore Ghica Voevod.— Orig., rom., hârt.—Subscrierea domnéscă.

1664 (7172) Martie 9.—Zapis de la Radu Logofĕtul.—Orig., rom., hârt.

1664—1669. — Chrisov de la Radu Leon Voevod.—Orig., rom., hârt. — O parte perdută.

D-l *St. C. Hepites* presintă *Buletinul lunar al observaţiunilor meteorologice din România. Anul XI—1902. No. 12. Decemvrie.*

D-l Preşedinte amintesce că Duminеca trecută Academia a luat parte la inaugurarea monumentuluĭ ridicat în onórea luĭ C. A. Rosetti. D-l Coleg *D. C. Ollănescu* a rostit o cuvîntare.

Inaugurarea statueĭ luĭ C. A. Rosetti.

Cuvîntare

DE

D. C. OLLĂNESCU,
Membru al Academieĭ Române

In numele Academieĭ Române salut cu adânc respect imaginea venerată și neperitóre a luĭ C. A. Rosetti. Insărcinarea de a luà cuvîntul, în numele acesteĭ înalte Instituțiunĭ de cultură, la solemnitatea de astădĭ, este nu numaĭ o onorătóre îndatorire, ci și prilejul uneĭ pióse manifestațiunĭ, din partea mea, pentru ilustrul cetățean, amic și camarad de óste al tatăluĭ meŭ.

Fie ca prinosul de laude ce-ĭ voiŭ aduce să se înalțe până la dînsul, în locașul fericiriĭ de vecĭ, *ca duiósă mărturie* a nemărginiteĭ admirațiunĭ ce-ĭ păstrăm și a fiesceĭ iubirĭ ce, din copilărie, ĭ-am purtat în inima mea.

Activitatea binefăcĕtóre a luĭ Rosetti a fost rĕspândită în tóte direcțiunile și strălucirea numeluĭ sĕŭ a fost legată de maĭ tóte înălțătórele intreprinderĭ ale viețiĭ nóstre publice. A luminà poporul, a-l călăuzì către bine și a-ĭ da putința să lucreze singur pentru propășirea și înălțarea luĭ, prin libertate și prin neatârnare, acesta a fost idealul către care șĭ-a îndrumat el munca și jertfele, acesta póte fi înțelesul profetic al cuvintelor: *Luminézĕ-te și veĭ fi; Voesce și veĭ puté!*

A fost dar firesc lucru ca luptătorul pentru desrobirea némuluĭ și pentru libertatea gândiriĭ, purtătorul făclieĭ culturale, apĕrătorul dreptelor și mândrelor obiceiurĭ, iubitorul de frumos și de adevĕr, să fie și sprijinitorul luminat al limbiĭ strămoșescĭ, care în armoniόse strofe îĭ înfiripase primele dragĭ vedeniĭ, primele duiόse simțirĭ ale iubiriĭ.

El fu cel dintâiŭ care propuse înființarea, la noĭ, a uneĭ *Societățĭ literare*, din care aveà, maĭ târdiŭ, să ésă Academia Română de astădĭ.

Intr'adevĕr, la 1866, fiind Ministru al Cultelor și al Istrucțiuniĭ publice, Rosetti adreséză Consiliuluĭ de Ministri un referat inspirat de cele maĭ căldurόse și maĭ înalte ideĭ și simțiminte, cu privire la limba și literatura românéscă:

In mijlocul preocupațiunilor de reforme regenerătóre ale țĕriĭ — dice el — nu trebue să uităm ceea ce datorim limbiĭ și literaturiĭ nóstre naționale. Limba poporuluĭ român, eterna dovadă a latinitățiĭ țĕriĭ

nóstre, reclamă imperios cultul sĕŭ, sub pedépsa de a nu maĭ puté servì de vehicul cugetăriĭ naţionale în noua sa desvoltare... Istoria ne arată cât sunt de marĭ influenţele limbiĭ, influenţele literare, asupra spirituluĭ şi a însuşĭ caracteruluĭ naţional. Există o legătură întinsă şi indistructibilă între cugetare şi expresiunea eĭ externă. A regulà, a fixà, a stabilì acea expresiune şi formă externă, este a regulà şi a da stabilitate însăşĭ cugetăriĭ!»

Pentru aceste consideraţiunĭ, propune formarea uneĭ Societăţĭ literare, cu membri din tóte provinciile locuite de Românĭ, pentru a da ţĕriĭ, într'un timp cât maĭ apropiat, ‹cele douĕ marĭ colóne ale templuluĭ sĕŭ literar: Gramatica şi Glosariul limbiĭ; fiind-că, insistă el, gramatica şi dicţionarul dorit nu trebue, nu pot să fie ale unuĭ dialect român numaĭ, ci gramatica şi dicţionarul obşteseeĭ limbĭ române.»

Aşà fiind, Locotenenţa Domnéscă de atuncĭ aprobă şi promulgă, la 12 Martie 1866, *Regulamentul pentru formarea societăţiĭ literare române*, propus de Rosetti, a căreia misiune se statornicià prin art. 1:

a). De a determinà ortografia limbiĭ române.

b). De a elaborà gramatica limbiĭ române.

c). De a începe şi a realisà lucrarea dicţionaruluĭ român.

Societatea se compuneà, de o cam dată, din 21 de membri, luaţĭ 3 din Moldova, 4 din Muntenia, 3 din Transilvania, 2 din Banat, 2 din Maramureş, 2 din Bucovina, 3 din Basarabia şi 2 din Macedonia.

Societatea erà subvenţionată de Stat şi n'aveà drept de a primì legate şi nicĭ un fel de ofrande. Prima eĭ întrunire fu fixată la 1 August 1866, sesiunea avĕnd o durată de cel mult 2 lunĭ.

Prin decretele din 22 Aprilie şi 11 Iunie următor, Rosetti propuse şi Locotenenţa Domnéscă numì pe primiĭ membri aĭ acesteĭ societăţĭ, luaţĭ din părţile locuite de Românĭ, afară din hotarele ţĕriĭ nóstre. Cităm printre aceştia: pe Alexandru Roman, pe Cipariŭ, pe G. Bariţ, pe Mocioni, pe V. Babeş, pe Alex. Hurmuzaki, pe Al. Hasdeŭ, pe Cavalerul Stamate, pe Caragiani.

Din causa epidemieĭ de cholerǎ ce bântuià ţéra, prima sesiune a societăţiĭ fu însă amânată pentru 1 August al anuluĭ următor, când prin decretele de la 2 Iunie şi 20 Iulie, propuse de D. Brătianu, se şi făcură numirile membrilor din Moldova, şi anume: V. Alecsandri, C. Negruzzi, V. Alexandrescu-Urechiă şi Nicolae Ionescu, şi din Muntenia: Ioan Eliade-Rădulescu, A. Treb. Laurian, C. A. Rosetti, I. Massim şi Titu Maiorescu.

Societatea literară română fu inaugurată, în mod solemn, la 1 August 1867, de către Ştefan Golescu, Ministru de Externe, înlocuind pe

Dimitrie Brătianu, Ministrul Instrucţiuniĭ publice, împedecat, şi de atuncĭ şĭ-a urmat în mod periodic, dar regulat, şedinţele sale, până ce, prin legea din 29 Martie 1879, fu declarată Institut naţional cu denumirea de *Academia Română.*

Menirea eĭ însă, ca şi a societăţiĭ literare din care eşise, rĕmăsese tot: cultura limbiĭ şi a istorieĭ naţionale, a literelor, a sciinţelor şi a frumóselor-arte. Ea forméză un corp unic compus din treĭ secţiunĭ: literară, istorică şi sciinţifică, iar numĕrul membrilor îĭ fu sporit de la 21 la 36.

Rosetti dar este întemeietorul Academieĭ Române şi ca atare el are drept la prinosul recunoscinţeĭ şi al admiraţiuniĭ tuturor Românilor, Academia fiind eterna representantă a cugetăriĭ şi a simţiriĭ române. Ea este locaşul de înfrăţire, prin munca cinstită şi desbrăcată de orĭ-ce interes saŭ pasiune personală, al tuturor elementelor culturale, al întregeĭ activităţĭ intelectuale a Românimeĭ, sub Augusta protecţiune a celuĭ maĭ înţelept Monarch, a celuĭ maĭ ilustru Căpitan, Carol I, Regele Românieĭ.

C. A. Rosetti a fost membru al Academieĭ şi chipul sĕŭ vioiŭ şi expresiv e aşezat în galeria ilustrilor noştri colegĭ, trecuţĭ din viéţă, nu numaĭ dór că în vremurĭ prielnice a pus temelia Institutuluĭ nostru naţional de cultură, ci şi fiind-că aveà drepturĭ şi merite personale îndestulătóre pentru acésta.

In adevĕr, puţinĭ aŭ fost la noĭ aceia carĭ s'aŭ dedat, din frageda pruncie, la cultul frumosuluĭ maĭ cu ardóre decât dînsul.

Erà pe la 1832. Rosetti aveà 16 anĭ şi, ca elev al colegiuluĭ de la Sf. Sava, se distingeà printre ceĭ maĭ isteţĭ şi maĭ sglobiĭ

Acolo, Aristia, însufleţit cum erà de focul sacru al arteĭ, ţineà deosebite prelegerĭ asupra literaturiĭ eroice şi dramatice, întrebuinţând dibăcia sa de bun cetitor şi de interpret al frumuseţilor poetice, pentru a le face să străbată în sufletul elevilor sĕĭ. Eliade, traducĕtorul luĭ Lord Byron şi Lamartine, simţià crescênd, din ce în ce maĭ mult, numĕrul celor ademeniţĭ de versurile sale puternice şi înflăcărate şi nu zădărnicià, maĭ cu sémă, nicĭ un prilej de a sădì, tot maĭ vie, în inima tinerimiĭ dragostea despre cele înalte şi frumóse. Aşà, profitând de sprijinul şi frăţésca ospitalitate ce dedeà Colonelul Iancu Câmpineanu celor carĭ, împreună cu dînsul, lucraŭ la redeşteptarea conscinţeĭ naţionale, eĭ, orĭ de câte orĭ aveaŭ să cetéscă vre-o lucrare, nu lipsiaŭ să cheme şi câţĭ-và dintre şcolariĭ ceĭ maĭ cu tragere de inimă saŭ maĭ cu băgare de sémă la lecţiunile de declamaţiune poetică ale dascăluluĭ lor. Cu încetul se formă ast-fel *un cerc de ascultătorĭ obicĭ-*

nuiţĭ, carĭ une-orĭ luaŭ chiar parte la cetirea saŭ la recitarea unor bucăţĭ alese înadins.

La început se alcătuiră — drept petrecere — chiar micĭ spectacole, la carĭ aceĭ şcolarĭ — sub povĕţuirea luĭ Aristia — jucaŭ câte o scenă saŭ câte un act din dramele şi comediile repertoriuluĭ clasic.

C. A. Rosetti, cel maĭ talentat dintr'înşiĭ, erà, după propria-ĭ mărturisire, «unul dintre primiĭ actorĭ aĭ teatruluĭ naţional născênd, ce se exersaŭ atuncĭ pentru a jucà pe scenă şi luĭ îĭ sunt dator, ḑice el, cele dintâĭ cuvinte de amor, de onóre, de patriotism, ce buzele îmĭ rostiră! El mĕ învĕţă pentru întâia óră a nu mĕ închinà la ómenĭ:

Cine? cum?... eŭ să-mĭ plec capul la farmece, la minunĭ?
Să tămâiŭ pe un fanatic, să cred ale luĭ minciunĭ?

«El mĕ făcù a ḑice pentru tótă viéţa mea:

Nu!... de-a ḑeilor dreptate Zopir fie pedepsit,
Dacă libera mea mână şi curată veĭ vedé
A linguşì viclenia şi tâlharĭ a mângâià!...

«Luĭ îĭ sunt dator cele dintâĭ!.... A! ḑile frumóse, visurĭ, nălucirĭ, înhipuirĭ fericite ale fragedeĭ juneţĭ, ce v'aţĭ făcut voĭ óre!...»

Tot acolo, spun contimporaniĭ că Rosetti ar fi jucat cu atâta putere şi cu atâta firéscă cruḑime rolul tiranuluĭ Egist, în cât a spăimântat pe public şi chiar pe profesorul sĕŭ Aristia.

Cu temperamentul sĕŭ pasionat pentru orĭ-ce avênt înălţător de minţĭ şi de inimĭ, erà lucru firesc să i se înflăcăreze ast-fel simţirea şi să misce până în adânc sufletele tuturora, cu o atât de stăpânitóre creaţiune.

După un an însă, părăsì şcóla şi intră în armată, unde nu stătù decât treĭ anĭ şi la 1836, lasă să-ĭ créscă din noŭ pletele negre şi buclate, se puse pe studiul literelor şi scrise poesiĭ.

La început făcù câte-và traducţiunĭ în versurĭ, ca Manfred din Lord Byron, pe care îl închină Coloneluluĭ Câmpineanu, scriindu-ĭ:

«La tot ce e virtute, la tot ce e sfinţire,
La tot ce-aduce bine la némul românesc,
Aĭ fost şi eştĭ tu gata ca să te daĭ jertfire.
La orĭ-ce bine 'n frunte, Române, te găsesc!
Mĭ-am învĕţat eŭ legea, de când te sciŭ pe tine;
Părinţĭ, virtute, ţéră, tu m'aĭ făcut s'ador!
L'acésta dar întâia lucrare de la mine
Primesce—a fi şi 'n frunte-ĭ, primesce-o ca odor.»

Făcù iar tradiţiunĭ din Lamartine, Victor Hugo, Béranger şi Vol-

taire; apoĭ originalitatea rĕsărì liberă şi întrégă şi poetul scrise *Ceasurile de mulţumire*, închinate sexuluĭ frumos, cu ironie, cu o înduioşare amestecată cu amărăciune, cu un bold de batjocură câte odată. Multe din aceste cântece, între carĭ cunoscuta bucată «A cuĭ e vina», scrisă în 1839, aŭ devenit populare. Cine n'a audit óre cântându-se versurile:

Tu-mĭ diceaĭ odată cum că pân'la mórte
Dragostea ta tótă mie-mĭ veĭ păstrà:
M'aĭ uitat pe mine, le-aĭ uitat pe tóte,
Ast-fel merge lumea, nu e vina ta.
Cinste şi iubire, dragoste, credinţă,
Erĭ îmĭ juraĭ mie, adĭ cuĭ s'o 'ntîmplà:
Nu cunoscĭ iubire, nu simţĭ pocăinţă,
Ast-fel ţĭ-este sexul, nu e vina ta!

Cine iar nu a vibrat cu dînsul, de aceeaşĭ simţire, cetind:

Tu te plângĭ, Eleno, ne'ncetat de mine,
Dicĭ că de tot omul eŭ te bănuesc;
Te înşelĭ, iubito, eŭ mĕ'ncred în tine,
Insă făr'de voe-mĭ eŭ te pismuesc!

Cine, din satirele *Schimbarea mea*, unde are profeticele versurĭ:

Când vedem că se adună
Deputaţiĭ şi vorbesc,
Eŭ credeam că fapta bună
Toţĭ din suflet o doresc.

Astădĭ însă mie-mĭ pare
Cum că uniĭ ne-a 'nşelat,
Că de ţéră nu îĭ dóre;
Aŭ cuvînt, eŭ m'am schimbat.

Şi *Fracul meŭ*, unde biciuesce năravurile josnice ale unora:

Acum să fac metaniĭ, la pept eŭ a mĕ strînge,
Să-mĭ plec şi ochĭ şi capul, şi mâna s'o sărut,
Să muşc, să vînd pe unul, pe altul iar a linge,
Le-am învĕţat pe tóte, şi un frac adĭ mĭ-am făcut.

nu simte încolţirea în sufletul luĭ jicnit şi amărît a putерniceĭ îndrăsnelĭ, a nemilóseĭ judecăţĭ cu care va înfierà maĭ târdiŭ năravurile stricăciόse, năzuinţe dăunătóre, situaţiunile îndoelnice şi poftele neţĕrmurite ale acelora pe carĭ îĭ va întâlnì protivnicĭ în calea ce-l mânà de-a dreptul către idealul sĕŭ.

In unele suflete poesia este ca roua pe care o sórbe sórele de amiadĭ, dar care le lasă, pentru tótă viéţa, o plăcută şi tainică înviorare. Când Rosetti cântà fericirea de a iubì, farmecul speranţeĭ şi aşteptăriĭ în iubire, cu o atât de ironică înduioşare, el nu făceà decât să se supună impresiunilor şi contrastelor naturiĭ sale melancolice orĭ visătóre. Ro-

setti, din fire, a fost şi a rĕmas sentimental cu tóte acestea, şi numaĭ împrejurările, luptele şi maĭ ales atingerea cu feluritele soiurĭ de ómenĭ, l-aŭ făcut să fie adesea sceptic, batjocoritor câte odată, ironic tot-dea-una. Pasionat şi entusiast, bunurile şi relele naturiĭ luĭ s'aŭ resfrânt în tot ce a făcut, de aceea orĭ-ce întreprindere a luĭ Rosetti pórtă pecetea acesteĭ însuşirĭ capitale, pe care numaĭ dór experîenţa, dragostea de ţéră şi realitatea amară a lucrurilor le temperaŭ saŭ le modificaŭ din când în când. Altminterĭ, în lăuntrul luĭ, el rĕmâneà întreg, intransigent, duşman luĭ însuşĭ, pentru aceea ce în asemeneą casurĭ socotià şi numià chiar o capitulare de consciinţă! Şi faptele luĭ aŭ dovedit în de ajuns acésta.

De aceea lirismul luĭ Rosetti pare factice, pare voit, decĭ nenatural şi chiar silnicit pe alocurea, lucru de sigur fórte în nepotrivire cu căldura luĭ firéscă, cu patima sbuciumătóre, ce ĭ-a muncit vecìnic peptul. A suferit, pentru că a voit să pue frêul voinţeĭ celor plămădite de fire într'însul şi când a găsit cu cale să le lase slobode, în voia lor, orĭ a greşit momentul, orĭ nu a fost înţeles! Acestea le arată el cu prisos în *Ţânguirea unuĭ poet:*

Mĭ-e drag şi adevĕrul, dar dacă vre-odată
Am ḑis cum că ne fură aceĭ ce stăpânesc,
Un om căḑù pe mine ca uliŭ şi 'ndată
Mĕ smulse şi mĕ 'nchise, ḑicêndu-mĭ că bârfesc.
Tot ast-fel de durere încerc şi 'n poesie,
Deşì brodesc cu vr'una la uniĭ să le plac,
Dar însă al meŭ nume e mort, nu o să fie,
Şi 'n vecĭ un Goethe, Schiller eŭ nu o să mĕ fac!

Şi totuşĭ cântà! Cântarea îĭ alinà durerile, îĭ dedeà aripĭ ca să atingă regiunile visate, îl îmbărbătà pentru luptele ce aveà să deà, în cursul furtunóseĭ luĭ vieţĭ.

Păreà că înainte de a se ocupà de o lucrare a vieţiĭ sociale, aveà nevoie de a-şĭ stropì mânile cu parfumul poesieĭ.

Erà maĭ mult un efect al voinţeĭ decât al vocaţiuniĭ şi cu tóte acestea Rosetti a rĕmas tótă viéţa luĭ poet, prin emoţiunea uşóră, prin simţul delicat al frumosuluĭ. In peptul apriguluĭ şi înfocatuluĭ luptător pentru binele public, tresăriaŭ, chiar în cele maĭ crâncene momente ale bătălieĭ, unele amintirĭ plăcute, vibraŭ nisce córde scumpe, dar gingaşe, cari-l făceaŭ să se piérḑă o clipă în eternul albastru al visurilor iubite, orĭ pe cărările fără capĕt ale unuĭ ideal, pururea urmărit, nicĭ odată întrezărit măcar! Rosetti erà artist, chiar atuncĭ când

părea maĭ prosaic, maĭ puțin interesant, orĭ—ceea ce i se întâmplă cu ceĭ maĭ mulțĭ—maĭ puțin simpatic.

A fost om, în tótă deplinătatea cuvîntuluĭ, un om însă de sentiment, de chibzuélă, de îndemn, tot-deauna gata la sacrificiŭ.

De la 1843 el încetă de a maĭ scrie poesiĭ; inima-ĭ eră acum închinată poemelor în acțiune ale libertățiĭ! Calea cea arḑĕtóre pe care-șĭ puneà cu hotărîre piciorul, sleise acéstă primă libațiune a tinerețiĭ. Cu capul sus, cu inima tare, puteà acum să intre în arenă și să deà pept cu vrăjmașiĭ și cu pismașiĭ.

Pe când, odată, ca Președinte al Camereĭ, eră în misiune la Roma, întrebat de către regina Margareta a Italieĭ, dacă maĭ face poesiĭ, Rosetti, cu un zîmbet trist, rĕspunse: «Oh! mĭ-a încetat de mult cântecul, căcĭ suferințele patrieĭ m'aŭ împins la luptă!» Și dór în cartea luĭ de note intime scrià că: «Nimic nu e maĭ frumos decât a fi poet. Poetul se pune la masă, iea condeiul și mâna luì pe hârtie, trupul pe pămînt, iar sufletul în ceruri, în acele lumĭ ce ómeniĭ ḑic fantastice, iar eŭ le cred că sunt în adevĕr, poetul trăesce de odată și viéța de om și cea de înger, cu deosebire că în cea de pe pămînt nu simte decât o strîmtă fericire, trăind, folosind și tot de odată încântând lumea; însă pe de altă parte, nimic nu este maĭ nenorocit decât poetul, căcĭ el simte mult, și a fi om este a simțì, este a fi róta lovituriĭ, pentru că deșì omul are multe bunurĭ, însă legile sociale i le-aŭ răpit tóte.»

O întrégă profesiune de credință, o autobiografie a viețiĭ luĭ în viitorul pe care nu-l puteà prevedé, căcĭ scrià un an de abià după ce se lăsase de poesie pentru a învĕțà cele ale lumiĭ, ale mințiĭ și ale împrejurărilor maĭ de folos și maĭ de temeiŭ, precum se destăinuià într'o scrisóre unuĭ prieten.

Și aveà să vadă multe, să facă multe și să trécă prin multe acest *Tribun al poporuluĭ*, acest nesățios doritor de libertate, acest adorator al sóreluĭ neatârnăriĭ, pe care a fost destul de fericit să-l vadă rĕsărind pe ogórele prea scumpeĭ sale Româniĭ.

Spirit impacient, întreprinḑĕtor și fără preget la muncă, numaĭ ast-fel se póte explicà activitatea luĭ îndreptată în maĭ multe direcțiunĭ de odată, numaĭ ast-fel se póte înțelege enorma înrîurire ce a exercitat asupra celor venițĭ în contact cu dînsul.

Din tóte îndeletnicirile mințiĭ însă tot teatruluĭ, prima luĭ pasiune, ĭ-a rĕmas el slăvitor până la mórte. Nimic nu-l bucurà și nu-ĭ pricinuià o adevĕrată mulțumire sufletéscă decât să asiste la un spectacol

bine presentat din tóte punctele de vedere. Aveà nu numaĭ dragostea, ci şi gustul şi competinţa cuvenită întru ale sceneĭ.

De aceea nu a fost critic dramatic maĭ desăvârşit, nu a fost director de teatru maĭ ingenios şi maĭ desinteresat decât dînsul.

Cu apariţiunea *Românuluĭ* (Vinerĭ, 9 August 1857) începù şi pentru arta dramatică română o eră nouă. Rosetti inaugură *criticele dramatice*, prin carĭ nu numaĭ că dedeà sémă despre subiectul bucăţilor jucate, ci analisà jocul actorilor, făcêndu-le cele maĭ judicióse şi maĭ nepărtinitóre observaţiunĭ şi îndreptărĭ, luminând şi călăuzind prin sfaturĭ şi prin exemple punerea şi desfăşurarea pe scenă a acţiuniĭ şi a peripeţiilor, a decorurilor, costumelor, accesoriilor, în fine condeiul luĭ elocuent şi plin de dragoste fu cel maĭ sincer amic, cel maĭ competent observator şi cel maĭ călduros sprijinitor al Teatruluĭ Naţional.

Intr'una din acele criticĭ Rosetti se ridică cu vehemenţă în potriva rěuluĭ obiceiŭ contractat de «nobleţa română de a se duce numaĭ la teatrul frances orĭ italian şi aplaudà mult, lăsând teatrul român în părăsire» şi, adresându-se *tineretuluĭ* de pe atuncĭ, ḑice: «Deschide-ţĭ inima şi punga, pune-te pe lucru, iea condeiul şi ne luminéză, deschide şcolĭ şi ne învaţă, iar nu cere ca perfecţiunea să ne pice din cer; iar dacă nu vreĭ să veḑĭ decât perfecţiune în totul şi în tóte, atuncĭ fiĭ cel puţin consecuent, nu te duce la nicĭ un teatru din Bucurescĭ, nu eşì nicĭ de cum pe uliţele Capitaleĭ, închide-te singur în casă şi, spre maĭ bună siguranţă, sparge şi tóte oglinḑile»....

Oh! fiĭ binecuvîntat, învěţătorule, pentru aceste ale tale drepte şi nemerite cuvinte, carĭ aŭ rĕmas şi vor rĕmâné pentru noĭ şi la noĭ pururea tinere şi pururea adevĕrate, căcĭ se potrivesc de minune celor de astăḑĭ, precum se potriviaŭ şi celor pentru carĭ le-aĭ scris, acum 46 de anĭ.

Pentru a da o adeverire maĭ mare criticelor sale dramatice şi pentru a pune în practică învěţămintele ce dedeà actorilor timp de doĭ anĭ, Rosetti se hotărî să ieà direcţiunea Teatruluĭ Naţional, cu începere de la Iunie 1859.

Hotărîrea de a luà o atât de gingaşă şi de anevoiósă însărcinare erà maĭ mult prilejită de nestăpânita voinţă şi de zelul ce-l însufleţià în lupta pentru ridicarea niveluluĭ cultural şi dorul de a înfrânge saŭ cel puţin de a abate, din calea propăşiriĭ, pe duşmaniĭ desvoltăriĭ morale a poporuluĭ român.

De aceea prima măsură ce luă, intrând în teatru, fu de a deschide

o școlă de musică vocală, de declamațiune și de literatură dramatică, obligând pe toțĭ actoriĭ de a-ĭ urmà cursurile.

Ișĭ compuse o trupă de elită, puse în scenă 45 de piese, dintre carĭ 15 cu totul nouĕ, avù succese fórte sgomotóse, însă atuncĭ, ca și acum, sala teatruluĭ erà maĭ mult gólă, descuragiarea și paguba steteaŭ de stréjă la porțile teatruluĭ și cu tóte că Frosa Popescu în Fiamina, Costache Caragiale în Guillaume Tell, Millo în Ion Cucierul, Pascaly în Don Carlos, Ștefan Vellescu în Călugărița sângerândă, eraŭ împreună cu Rosetti chemațĭ și aclamațĭ de public, acéstă unică stagiune a direcțiuniĭ luĭ se sfârșì la 15 Maiŭ 1860, cu deficit, cedând contractul guvernuluĭ.

Puține ḑile după eșirea sa din teatru, Rosetti devenì, pentru întâia óră, Ministru al Instrucțiuniĭ publice în cabinetul presidat de Nicolae Golescu și, deșì stătù fórte scurt timp la guvern, avù totușĭ grija de a cere să se așeze pe temeliĭ maĭ sigure sórtea teatruluĭ românesc, hotărînd sporirea subvențiuniĭ și maĭ multe îmbunătățirĭ și inovațiunĭ folositóre.

Cele hotărîte de dînsul fură aduse treptat și cu vremea la îndeplinire de ceĭ carĭ îl urmară în demnitatea de Ministri, așà că și acì mâna și influența luĭ Rosetti fură destul de norocóse pentru a smulge o altă instituțiune națională din lângeḑéla în care se afundà, dându-ĭ, cu mijlócele de a merge înainte, și cuvenita bună îndrumare, de care cam în tot-deauna dusese, precum duce și astăḑĭ, mare lipsă!....

Acest om de caracter, apostol al democrațieĭ, polemist viguros, poet grațios, artist iubitor și pasionat pentru frumos, înflăcărat patriot, sincer și devotat apĕrător al drepturilor și al libertăților publice, spirit fin și adânc cercetător, inimă caldă și suflet larg deschis tuturor aspirațiunilor și tuturor avênturilor, turnat în bronz, ca nestrămutata luĭ credință, ne stă astăḑĭ înainte și cu respect adânc ne plecăm capetele pivindu-l, căcĭ el a fost un fruntaș între fruntașiĭ luptătorĭ pentru mărirea și neatârnarea patrieĭ, precum a fost un dascăl iscusit, un învĕțător plin de însuflețire în tóte prilejurile de regenerare și de întărire ale némuluĭ nostru.

Iar voĭ, tinerĭ de astăḑĭ, carĭ nu l-ațĭ cunoscut și nu l-ațĭ putut prețuì, precum l-am cunoscut și l-am prețuit noĭ, luați-l drept pildă și fie-vĕ, precum ne este nouĕ, în vecĭ de vecĭ, scumpe și neperitóre memoria și faptele luĭ, ale luĭ, la piciórele căruia, în numele Academieĭ Române, depun, împreună cu dragostea și cu inimile nóstre, prinosul cel maĭ curat de statornică admirațiune.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 2 MAIŬ 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l A. A. Beldiman, Ministru plenipotenţiar al ţĕriĭ la Berlin, se primesc în dar negativele şi reproducerea fotografică în mărimea originalului după testamentul Vorniculuĭ Gheorghe Beldiman, cu data 1790 Maiŭ 25.

D-l *I. Bianu* presintă în dar de la Dómna Alexandrina Ion Ghica şése scrisorĭ adresate Domnieĭ-Sale de rĕposata Maria Rosetti, soţia luĭ C. A. Rosetti; două scrisorĭ sunt din 1847, două din 1849 şi două din 1866. Unele din aceste scrisorĭ cuprind preţióse indicaţiunĭ despre frămîntările politice la carĭ aŭ luat parte bărbaţiĭ celor două dómne şi de aceea sunt preţióse documente istorice.

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce comunicarea d-sale despre: *Microbiĭ superiorĭ şi însemnătatea lor.*

ŞEDINŢA DE LA 9 MAIŬ 1903.

Preşedinţa d-luĭ *D. C. Ollănescu,* Vice-Preşedinte.

D-l Vice-Preşedinte *D. C. Ollănescu* aduce la cunoscinţă scirea durerósă, că la 4 Maiŭ a încetat din viéţă d-l Dr. Alfons O. Saligny, membru corespondent al Academieĭ la Secţiunea sciinţifică. Maĭ mulţĭ membri aĭ Academieĭ aŭ asistat la trista ceremonie a îmmormîntăriĭ, iar d-l coleg Dr. C. Istrati a rostit următórea cuvîntare funebră în numele Instituţiunii nóstre:

«*Intristată adunare,*

«Florile gingaşe ale primăveriĭ carĭ, prin frumuseţea şi menirea lor fac să se nască în noĭ încrederea în viéţă, în progres şi în desăvârşire; fructele gata a da prinosul lor. indicându-ne evoluţiunea constantă, ajungerea unuĭ scop în creaţiune, cad la prima suflare a vêntuluĭ rece şi nemilos. Mórtea le seceră cu aceeaşĭ nepĕsare şi uşurinţă, ca şi pe bătrânul gârbov şi înălbit care, după o viéţă plină de muncă şi cugetare, aştéptă fără témă ultima fasă pămîntéscă, la care ne supun legile existenţeĭ universuluĭ.

«S'ar păré că alăturea cu voinţa creatoruluĭ care, prin nascerea constantă a vieţiĭ, prin periódele vitale bine indicate, făcênd ca viéţa

să se mănţină ca şi materia şi energia, ar existà neprevĕḑutul şi inconscientul, carĭ adesea aduc desordine şi fac ca evoluţiuniĭ normale, singura rodnică şi în raport cu legile măreţe ale lumiĭ, să se aducă zădărnicire.

«Şi pentru cel ce judecă şi crede, mórtea la termenul eĭ normal nu póte fi privită cu durere. Ea e o reîntórcere la întunericul din care am eşit, pentru un timp hotărît; ea e finitul începutuluĭ pe pămînt; e un punct necunoscut din nexul causal al totuluĭ.

«In acéstă condiţiune numaĭ regretul are dreptul a se manifestà în urma despărţiriĭ firescĭ, durerea nu caută să aibă loc în urma evoluţiuniĭ complete a cicluluĭ nostru vital.

«Nu tot ast-fel însă stă cu aceĭ pe carĭ mórtea îĭ răpesce fără timp. Aicĭ regretul cedéză pasul dureriĭ, căcĭ pe lângă altele, viéţa întreruptă prematur indică de regulă operă neisprăvită, serviciĭ rĕmase neîndeplinite.

«Care este dar causa acestuĭ contrast; care este causa acesteĭ neregulĭ; de ce neprevĕḑutul în mersul sistematic; de ce faptul brutal în locul curgeriĭ regulate a lucrurilor; de ce haosul în ordine! De ce!... dar maĭ bine să ḑicem oprindu-ne: Ce scim noĭ óre desăvârşit din rostul acesteĭ lumĭ, tot maĭ colosale, tot maĭ măreţe, maĭ surprinḑĕtóre şi maĭ neînchipuite şi misterióse, cu cât căutăm a o pătrunde maĭ adâncit!

«Să plecăm dar capul, acolo unde sciinţa nu póte a-l ridicà prin drépta judecată; să mergem înainte prin aceste dureróse încercărĭ, căcĭ va venì cred timpul, când omul va puté trăì alt-fel, când va cugetà maì bine şi observà pe un orizont maĭ larg; când în fine el, însuşĭ intervenind în mecanismul complicat în care vieţuesce, va contribuì ca stările neregulate să se producă cât maĭ rar. Atuncĭ viéţa, de care trebue să ne bucurăm, şi comóra de muncă, ce trebue să decurgă din ea, vor fi mult maĭ bine garantate.

«Firea a lăsat acéstă mare cestiune în mâna omuluĭ însuşĭ. Sunt convins că ómeniĭ de sciinţă vor realisà-o, după cum aŭ făcut cu atâtea cestiunĭ marĭ pe carĭ sunt stăpânĭ.

«Perderea timpurie a luĭ Saligny, marele gol ce lasă el în micul cerc al chimiştilor românĭ, ne îndreptăţesce a deplânge mult plecarea sa precipitată.

«El erà tocmaĭ în vârsta când se pot coordonà observaţiunile uneĭ vieţĭ de muncă; el erà la pragul completăriĭ vredniceĭ sale activităţĭ. La noĭ maĭ mult ca orĭ unde, perderile, şi cu deosebire ca cea de acum, sunt de tot dureróse.

«Nu avem o pletoră de ómenĭ de sciinţă, ca să nu ne coste fórte mult, când din rândurile lor mórtea în mod intempestiv îşĭ iea victimele. Nu avem prea mulţĭ ómenĭ desăvârşiţĭ, cu caracter, iubitorĭ aĭ sciinţelor şi aĭ liniştiteĭ atmosfere sciinţifice, spre a nu ţiné sémă, când rândurile lor se reduc.

«Nu avem mulţĭ muncitorĭ convinşĭ şi pasionaţĭ, pentru a deplânge orĭ-ce perdere timpurie. Saligny erà nu numaĭ printre fruntaşiĭ noştri, dar pentru mine şi numeroşĭ colegĭ, să-mĭ fie permis a o spune din noŭ şi cu acéstă tristă ocasiune, el erà primul chimist român.

«Totul în persóna sa indicà pe omul de omenie, învĕţatul profund şi modest, observatorul şi cercetătorul corect şi consciinţios. Cu el alăturea în orĭ-ce expertisă saŭ cercetare, eraĭ sigur a nu face greşéla şi a învĕţà tot-deauna ce-và bun.

«Căcĭ aveà el:

«Erudiţiune adâncă, inteligenţă alésă, cultură variată, cugetare senină. Erà el om corect şi muncitor, incapabil de intrigă şi duşmănie; fire liniştită şi blajină, om cu sentimente alese, el erà dat cu sufletul cercetărilor sale consciinţióse şi amănunţite. El a făcut şcólă, lăsând elevĭ cu o cultură seriósă, oţeliţĭ şi încercaţĭ la muncă.

«El erà cine-và. Muncise enorm, în tăcere, şi lasă după el, din punctul de vedere al ţĕriĭ nóstre, un tesaur de cercetărĭ.

«Laboratoriul luĭ a fost primul laboratoriŭ chimic, în sensul modern, în ţéră. In el a făcut peste 20.000 de determinărĭ variate; în el a făcut analisele cărbunilor, varurilor şi apelor minerale din ţéră. De la Abrahamfi şi Stenner până la Saligny, nimenĭ la noĭ, nicĭ în urmă, afară de d-l Poni, nu a analisat maĭ amănunţit şi maĭ multe isvóre mineralisate în ţéră.

«Anuarul biurouluĭ geologic şi al museuluĭ de geologie şi paleontologie, Buletinul Ministeruluĭ de Agricultură, Industrie, Comerciŭ şi Domeniĭ, al Direcţiuniĭ generale a Serviciuluĭ sanitar, Buletinul Societăţiĭ politechnice şi al Societăţiĭ române de Sciinţe, precum şi numeróse publicaţiunĭ speciale, conţin peste 40 analise şi studiĭ făcute de el şi eleviĭ sĕĭ. Voiŭ notà cu deosebire analisele lignitelor de la Şotânga, Dărmănescĭ şi Şoldănescĭ; a antraciteĭ de la Schela şi Bădeanca; a chalcopiriteĭ de la Brostenĭ şi a apelor minerale de la Govora, Căciulata, Lacul-Sărat şi Tichirghiol, precum şi a petroleuluĭ nostru.

«In timpul din urmă gătise totul pentru a publicà o dare de sémă asupra miilor sale de analise relative, în mare parte, şi la combustibilul fosil românesc. Să sperăm că tot acest avut material, înscris cu multă

regulă în registrele laboratoriuluĭ sĕŭ, în curând va fi dat la lumină de uniĭ din eleviĭ sĕĭ, carĭ ḑilnic l-aŭ ajutat în mod atât de inteligent şi afectuos în acéstă continuă lucrare.

«Iată pe cine am perdut!

«Din părinţĭ cu tradiţie şi cultură, el fu crescut cu îngrijire în ţéră şi în urmă făcù liceul franco-german din Charlottenburg.

«Studiile sale universitare le făcù în urmă la Berlin, sub conducerea specială a mareluĭ Hofmann, care îl aprecià în mod deosebit!

«Tesa sa fu prima tesă de chimie organică, şi chiar prima tesă de chimie pentru doctorat, trecută de un român. E o lucrare seriósă şi consciinţiósă: Ueber einige Säureradicalhaltige Sulfharnstoffe und deren Entschweffelungsproducte nebst der Frage über die Constitution des Cyanamids, sowie über ein Diarglutdicyandiamidin. Zur Erlangung der Doctorwürde genehmigte Inaugural-Dissertation von A. O. Saligny, Berlin 1875.

«Se întórse în ţéră pe cât de modest, pe atât de serios preparat· Am avut fericirea a-l cunósce îndată după sosirea sa. M'a înlocuit chiar în postul de asistent în vechiul şi primul Laboratoriŭ, în care s'a lucrat în ţéră, acel creat de nemuritorul Davila şi de Dr. Bernath, instalat în cuprinsul spitaluluĭ Colţea. De la început a sciut a căpĕtà simpatiile şi stima nóstră. De atuncĭ, sunt aprópe 30 anĭ, l-am apreciat şi iubit. De atuncĭ şi maĭ ales de la 1885, când m'am întors şi eŭ în ţéră, lucrând hotărît alăturea cu el în chimie, noĭ am gândit, lucrat şi dorit la fel.

«Cu el alăturea şi cu alţĭ tinerĭ colegĭ, sub auspiciile iubiţilor bătrânì: Marin, Cobălcescu şi Bacaloglu, şi alăturea cu d-l Poni, am pus basele în 1890 Societăţiĭ nóstre de Sciinţe, al căruia preşedinte a fost.

«El e omul, cu care nu am avut absolut decât momente alese şi ca cugetare şi ca sciinţă şi ca relaţiune colegială şi amicală. Natură fericită şi binecuvîntată! . . . Acéstă impresiune sunt sigur o lăsà la toţĭ în jurul sĕŭ, şi iată de ce el este adânc regretat.

«Perderea luĭ, atât de prematură, e o perdere pentru sentimentele nóstre amicale, e o perdere simţitóre pentru sciinţa română, e o perdere mare pentru direcţiunea în care lucrà şi în care cu greŭ va fi înlocuit.

«Iată de ce Academia Română, care ĭ-a deschis larg intrarea la prima vacanţă de care a dispus; iată de ce Societatea română de Sciinţe, al căreĭ membru fundator a fost şi pe care a iubit-o şi ajutat-o; iată de ce cercul mic al colegilor sĕĭ chimiştĭ, în fruntea cărora erà, deplâng,

prin mine, pe omul care a iubit sciinţa maĭ presus de tóte: ca sciinţă şi adevĕr; pe specialistul care a lucrat cu pricepere şi pasiune; pe colegul care şĭ-a cinstit specialitatea; pe omul care a fost util ţĕriĭ: pe camaradul şi amicul exemplar.

«Cursul sĕŭ de la Şcóla de podurĭ şi şosele erà un curs aşezat şi metodic, plin de bune învĕţăminte; cercetările sale sunt tóte utile ţĕriĭ, ca avuţie naţională, ca organisaţiune şi control. Din primul moment el a fost respectat şi indispensabil.

«Monetăria Statuluĭ a funcţionat cu pricepere şi cinste, graţie luĭ Saligny. Când Riche fu chemat în 1879, pentru a supraveghià începutul eĭ, telegrafiă de la Viena, pentru a întrebà dacă avem la Bucurescĭ reactivĭ şi epruvete ...; odată sosit în ţéră, care nu fu surprinderea sa, când cunoscênd pe Saligny, găsì în el un coleg tînĕr, dar serios, cu pricepere şi cu sciinţă. El care, un moment, credù că vine în extremul Orient, graţie lucrăriĭ pregătite de Saligny, vĕdù imediat că Monetăria ţĕriĭ nóstre se aflà în mânĭ sigure, că şi la Bucurescĭ eraŭ chimiştĭ.

«Ţin de asemenea să fac cunoscut că numaĭ din causa şubredeĭ sale sănătăţĭ, acum în urmă, când Facultatea de sciinţe caută a intrà în ultima eĭ fasă, a complectăriĭ învĕţămîntuluĭ sĕŭ teoretic prin cel aplicat, atât de util şi indispensabil, Saligny, la care de la început ne gândisem cu toţiĭ, nu a fost numit profesor, căcĭ el erà absolut pregătit şi indicat pentru catedra de chimie technologică.

«Iată cine erà omul.

«Dacă cinstea ce trebue să se reverse asupra uneĭ vieţĭ atât de curate şi utile; dacă ródele alese lăsate de el impun respect şi recunoscinţă; dacă iubirea şi stima, ce a sciut să adune în jurul numeluĭ sĕŭ, pot fi, şi trebue să fie, o radă de consolare pentru iubita sa familie şi pentru prieteniĭ sĕĭ, carĭ cu mâhnire aŭ primit vestea morţiĭ sale, atuncĭ de sigur, că în adânca sa durere, familia sa apropiată va avé marea consolaţiune de a dice: el a fost al nostru cu inima şi al ţĕriĭ prin munca sa.

«Fericiţĭ sunt ceĭ ce, lăsaţĭ în urmă, pot dice tot ast-fel! Să păstrăm dar exemplul vieţiĭ luĭ Saligny, ca o dovadă că ea nu e rodnică, utilă şi iubită, decât când e demnă, corectă şi productivă!

«Fie-ĭ ţĕrêna uşóră!»

D-l *I. Bogdan* presintă în dar un manuscript sîrbesc, fără dată, probabil din secolul XV saŭ XVI, un *Codex miscellaneus,* care cuprinde un text complet de psaltire în redacţiune sîrbéscă şi alte texte bisericescĭ.

Manuscriptul l-a primit de la studentul Al. Daniel, în familia căruia se spune că manuscriptul a fost adus de la Ierusalim.

De la d-l architect Iulius Magni se primesce în dar o colecţiune de fotografiĭ representând planurile construcţiunilor maĭ însemnate pe carĭ le-a executat saŭ numaĭ le-a proiectat în timpul cât şi-a exercitat profesiunea în România.

D-l *D. Sturdza*, cu ocasiunea serbăriĭ de 10 Maiŭ, cetesce o expunere despre cuvintele şi faptele carĭ arată îngrijirea ce M. S. Regele are pentru desvoltarea instrucţiuniĭ publice în România.

ŞEDINŢA DE LA 16 MAIŬ 1903.

Preşedinţa d-luĭ *P S. Aurelian.*

De la Inalta Curte de Compturĭ se primesc, pentru colecţiunile Academieĭ, câte două exemplare din 11 categoriĭ de obligaţiunĭ ale împrumuturilor Statuluĭ şi comuneĭ Bucurescĭ eşite la sorţĭ şi plătite până la 31 Martie 1892. Aceste obligaţiunĭ, conform legiĭ organice a Curţiĭ de Compturĭ, urméză să fie distruse şi exemplarele trimise sunt destinate spre a fi păstrate în colecţiunile Academieĭ ca documente istorice.

D-l *D. Sturdza* presintă un craniŭ de bison găsit în albia Siretuluĭ în marginea judeţuluĭ Tecuciŭ.
— Se decide a se trimite Museuluĭ de zoologie.

De la d-l General C. I. Brătianu, membru corespondent al Academieĭ, se primesc pentru bibliotecă :
a) 23 volume din publicaţiunile Asociaţiuniĭ geodesice internaţionale, trimise Academieĭ ca omagiŭ din partea consilierilor intimĭ aĭ Imperiuluĭ german însărcinaţĭ cu direcţiunea afacerilor Asociaţiuniĭ, prof. Helmert, directorul Biurouluĭ geodesic al Asociaţiuniĭ, şi prof. Albrecht, şef astronom la Potsdam, care a visitat Academia la 1900, cu ocasiunea determinăriĭ diferinţeĭ de longitudine între Bucurescĭ şi Potsdam;
b) Publicaţiunile : *La Carte de France, 1750—1898*, 2 volume (1898, 1899) şi *Les Ingénieurs géographes militaires, 1624 1731*, studiĭ istorice de Colonelul Berthaut, 2 volume (1902) tipărite de Serviciul geografic al armateĭ francese şi obţinute de d-l General Brătianu pentru Biblioteca Academieĭ prin bună-voinţa d-lor Generalĭ Bassot şi Berthaut.
— Se decide a se exprimà mulţumirĭ persónelor carĭ aŭ dăruit publicaţiunile şi d-luĭ General Brătianu.

De la d-l E. Nys se primesce scrisóre de mulţumire pentru alegerea sa de membru corespondent.

De la d-l *A. Naum* se primesc lucrările Comisiuniĭ instituite la Scóla de bele-arte din Iaşĭ cu ocasiunea concursuluĭ de desemn pentru acordarea premiuluĭ I. Lecomte du Noüy. Comisiunea arată că desemnurile făcute, în numĕr de şése de pe antic şi ḑece de pe natură, nu sunt lucrărĭ de o seriósă valóre artistică, ca să merite a fi premiate, şi propune ca în acest an să nu se acorde premiul.

— Propunerea Comisiuniĭ se aprobă şi se decide ca valórea premiuluĭ să se capitaliseze.

D-l Preşedinte amintesce că Dumineca viitóre se va inaugurà monumentul ridicat în Capitală în onórea luĭ Ioan Brătianu. Marele patriot şi bărbat de Stat a fost ales de Academie membru onorar la 19 Martie 1885, în semn de mulţumire pentru ajutorul dat la desvoltarea acesteĭ Instituţiunĭ. Academia va trebuì decĭ să ieà şi dînsa parte la serbarea de Dumineca.

— Se decide a se depune o corónă de florĭ la monument în numele Academieĭ şi membriĭ sunt rugaţĭ a asistà la serbare.

ŞEDINŢA DE LA 23 MAIŬ 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la Ministerul Afacerilor străine se primesce în dar pentru colecţiunile Academieĭ un album cu şése fotografiĭ, representând vederĭ din palatul Curţiĭ de arbitragiŭ din Haga.

D-l *D. C. Ollănescu* presintă diploma şi o medalie de bronz acordate Academieĭ ca mare premiŭ la Exposiţiunea universală de la Paris din 1900, pentru publicaţiunile sale.

ȘEDINȚA DE LA 30 MAIŬ 1903.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *I. Kalinderu* cetesce următórele·

«Am plăcerea a oferì Academieĭ o Evanghelie în limba elenă, de format mic. Mĭ-a fost dăruită de d-l Petre Grădişteanu, căruia ĭ-am ḑis chiar, când ĭ-am mulțumit, cà voiŭ oferì acéstă carte Academieĭ, din partea d-sale, ceea ce împlinesc acum.

‹Edițiunea acésta face parte din seriile de elzevir editate la Leyda în Olanda. Textul sacru e precedat de o prefață în limba latină, scrisă de profesorul Ioan Leusden din Utrecht; cartea are 504 pagine, format în 24. Starea de conservare a exemplaruluĭ e excelentă, și atât executarea tipografică cât și legătura luĭ în piele, cu ornamente de aur, nu lasă nimic de dorit.

«E tipărit la 1751 la Leyda în atelierul luĭ Samuel Luchtmann, care a trăit de la 1724—1780. Om cult, care studiase la Leyda și călătorise în maĭ multe țĕrĭ, a tipărit edițiunì de autorĭ clasicĭ cu adnotațiĭ de Runcken, Ernesti, etc.

‹In dicționarul Larousse se ḑice că Ioan Leusden a trăit de la 1624 până la 1699, încât dacă acéstă notiță ar fi exactă, n'ar fi adevĕrată coperta cărțiĭ. Contradicțiunea acésta ar arătà că acì Larousse a făcut probabil o greșélă. Enciclopedia francesă cea nouă spune că Ioan Leusden a editat Novum Testamentum la Utrecht în 1675, și că textul luĭ a fost reeditat la Amsterdam în 1688, 1693, 1698, 1701 și la Leyda la 1751 și.... Atuncĭ edițiunea din 1751 e o reimpresiune și n'avem nevoie de a privì ca greșite datele din Larousse.

«Atât Ioan Leusden (1624—1699), cât și fiul sĕŭ Rudolf Leusden aŭ fost profesorĭ la Universitatea din Utrecht și s'aŭ ocupat cu studiul limbiĭ ebraice și cu exegesa.

«În prefața datată din Utrecht, Ioan Leusden spune că a tipărit de cât-và timp Testamentul vechiŭ la tipograful Wetsten și că acum editéză Evanghelia și causa, care l-a îndemnat, a fost lipsa de exemplare de acest format minim, care într'adevĕr e fórte comod. A urmat aprópe în tóte textul luĭ Blauwius, cu deosebire că a început cu rând noŭ fie-care verset și că a ales din cele 7.959 de versete ale Nouluĭ Testament 1.900 însemnate cu asterice, carĭ conțin tóte cele 4.956 de cuvinte grecescĭ întrebuințate în Evanghelie și anexele eĭ.»

— Se vor exprimà mulțumirĭ d-luĭ Petre Grădișteanu.

D-l *Sp. Haret* dăruesce pentru colecțiunile Academieĭ un portret în daguerotipie, representând, după afirmarea d-luĭ N Ionescu, pe d-na Gheorghe Asachi, maĭ multe foĭ volante tipărite și o fóie manuscrisă cuprinḑênd bud-

getul şcólelor publice din Moldova în anul 1837, tóte aflate în hârtiile rěmase de la rěposatul D. Gusti.

D-l *I. Bogdan* dăruesce: un chrisov original scris slavonesce pe pergament de la Iancu Sasu Voevod din 1581 (7089) Aprilie 4; o cărticică de cântărĭ de lume, manuscris din secolul XIX şi broşura *Moldavie*, tipărită la Paris în 1844.

De la d-l D. F. Caianu, profesor la Focşanĭ, se primesce în dar o carte domnéscă de la Petru Şchiopul al Moldoveĭ din 1583 (7091) Ianuarie 9.

Se primesce programul Congresuluĭ IX geologic internaţional, care se va ţiné la Viena în ḑilele de 28 August—4 Septemvrie viitor.
— Se pune în vederea membrilor Academieĭ, carĭ vor să participe.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ sciinţifice pentru şedinţa de la 23 Maiŭ, prin care se arată că Secţiunea, aprobând conclusiunile din raportul d-luĭ Sp. Haret asupre lucrăriĭ: *O carte de hotărnicie* de d-l Petru Cosăceanu, constată că acéstă lucrare nu cuprinde nimic noŭ, dar este bine făcută după regule cunoscute.

ŞEDINŢA DE LA 6 IUNIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primesc exemplare din lucrările sale: *Séparation électrique des poudres métalliques de la matière inerte et de la partie métallique d'un minerai de sa gaugue*, Bucurescĭ 1902, şi *Formules qui représentent la loi de distribution de la composante horizontale de la force magnétique terrestre en Roumanie*, Bucurescı 1903.

De la d-l Dr. G. Weigand, membru corespondent, se primesce scrierea sa: *Praktische Grammatik der rumänischen Sprache*, Leipzig 1903.

De la d-l T. M. C. Asser se primesce scrisóre de mulţumire pentru alegerea sa de membru corespondent.

De la Comitetul din Târgovişte pentru ridicarea unuĭ bust luı I. Eliade-Rădulescu în acel oraş se primesce invitare la serbarea desveliriĭ bustuluĭ, care se va face în ḑiua de 8 Iunie a. c.
— Se pune în vederea membrilor Academieĭ, carĭ vor binevoì să participe la acéstă serbare.

D-l *Sp. Haret* cetesce următórea *Notă asupra poporaţiuneĭ Românieĭ:*

In lipsa uneĭ numĕrătorĭ regulate a poporaţiuniĭ ţĕriĭ, care de la rĕposatul Marţian nu s'a maĭ făcut, suntem siliţĭ să recurgem la orĭ-ce mijlóce ni se presintă, pentru a stabilì cifra actuală a acesteĭ poporaţiunĭ cu cea maĭ mare aproximaţiune posibilă.

D-l M. Bădulescu, fost şef al statisticeĭ, s'a cercat să facă acest lucru, ţinênd séma de cifra nascerilor şi a morţilor, de la 1859 până adĭ; dar mijlocul acesta nu ţine sémă de imigrărĭ şi emigrărĭ.

Aŭ maĭ servit diversele recenseminte făcute de Ministerul Financelor, cum şi de unele comune, în diverse împrejurărĭ, dar imperfecţiunea acestor recenseminte, din punctul de vedere al comparăriĭ cifreĭ totale a poporaţiuniĭ, este evidentă.

Maĭ este un mijloc, pe care-l cred maĭ exact decât cele precedente, şi pe care-mĭ propun să-l desvolt acì.

De când cu votarea legiĭ instrucţiuniĭ primare din 1893, Ministerul Instrucţiuniĭ publice face, în fie-care an, recensĕmîntul copiilor în etate de şcólă, adecă al acelora de la vârsta de 7 anĭ împliniţĭ până la 14 anĭ împliniţĭ.

Recensĕmîntul acesta se face de către învĕţătorĭ şi institutorĭ, împreună cu primariĭ saŭ cu delegaţiĭ acestora.

La început, operaţiunea acésta se făceà în mod destul de defectuos, ceea ce se cunósce după marile diferinţe ce se constată de la un an la altul. Incet, încet, însă, ea se îmbunătăţesce; diferinţele de la un an la altul merg mereŭ micşorându-se, ceea ce arată că în fie-care an tot maĭ mult se împuţinéză numĕrul copiilor carĭ scăpaŭ de recensĕmînt. Dejà se póte întrevedé cu óre-care probabilitate, din modul cum aŭ variat cifrele din ultimiĭ anĭ, care trebue să fie cifra reală a recensĕmîntuluĭ.

Aşà fiind, putem dejà considerà ca presintând suficiente garanţiĭ de exactitate cifra dată de ultimul recensĕmînt, acel obţinut în primăvara anuluĭ 1902.

Iacă resultatele acestuĭ recensĕmînt:

		Băeţĭ	Fete
Copiĭ românĭ	în com. rurale	382.736	331.067
	» » urbane	43.558	37.344
Copiĭ străinĭ	în com. rurale	5.245	4.798
	» » urbane	15.318	14.669

Aceste cifre trebue considerate ca fiind cu maĭ multă probabilitate inferióre decât superióre celor adevĕrate. In adevĕr, recensĕmîntul se face în mod nominal, şi nu e posibil a se trece în el copiiĭ neexistenţĭ, afară de fórte puţine casurĭ, când se ieaŭ numele după actele

stăriĭ civile, şi când póte să scape, pe icĭ pe colo, numele vre-unuĭ copil dejà mort. Din contra, putem crede că sunt copiĭ netrecuţĭ în recensĕmînt, fie din causă că ĭ-aŭ ascuns părinţiĭ, ca să-ĭ sustragă de la obligaţiunea şcolară, după cum se maĭ face încă pe la ţéră, fie că aŭ scăpat din vederea celor carĭ aŭ făcut recensĕmîntul.

Maĭ este şi o altă împrejurare. Legea învĕţămîntuluĭ primar prevede că, dacă într'o regiune nu sunt locurĭ destule în şcóla primară, se supun obligativităţiĭ în prima linie copiiĭ înscrişĭ de bună voie; în a doua linie copiiĭ maĭ micĭ aĭ părinţilor carĭ aŭ maĭ mulţĭ copiĭ în vârstă de şcólă; în a treia linie copiiĭ carĭ aŭ domiciliul maĭ aprópe de şcólă; şi pentru fie-care din aceste categoriĭ, obligativitatea se aplică de preferinţă băeţilor.

Disposiţiunea acésta face că, de multe orĭ, nu se trec în recensĕmînt copiiĭ carĭ, din lipsă de locurĭ, se scie de maĭ nainte că nu vor puté fi obligaţĭ a urmà la şcólă.

Aşà dar, încă odată, cifrele de maĭ sus trebue considerate ca nisce minime.

Dar maĭ este şi o altă observaţiune de făcut asupra tablouluĭ de maĭ sus: este că numĕrul fetelor din fie-care categorie este mult inferior numĕruluĭ băeţilor. Este sciut că peste tot se întîmplă, din contră, ca numĕrul fetelor, la acéstă etate, să fie ce và superior numĕruluĭ băeţilor. Dar chiar dacă am face abstracţiune de acéstă deosebire în favórea lor, în nicĭ un cas nu putem admite ca numĕrul lor să fie maĭ mic, şi încă cu aşà de mult. Trebue dar să credem că ceĭ carĭ aŭ făcut recensĕmîntul aŭ omis de a trece multe fete în tablourile lor, pentru motivul citat dejà, că pe ele nu le ajunge obligativitatea şcolară decât maĭ târḑiŭ. Pentru a restabilì adevĕrul, va trebuì dar să admitem că numĕrul fetelor din fie-care categorie este egal cu al băeţilor, şi făcênd aşà, putem fi sigurĭ că vom rĕmâné încă sub adevĕr.

Pentru tóte aceste motive, putem dar admite că în primăvara anuluĭ 1902, numĕrul copiilor în etate de 7 până la 14 anĭ din ţéră erà cel puţin următorul:

	Românĭ	Străinĭ
In comunele rurale	765.472	10.490
» » urbane.	87.116	30.636
	852.588	41.126
	893.714	

Acésta fiind admis, dispunem de o dată preţiósă, pentru a ajunge la stabilirea uneĭ cifre minimum pentru întréga poporaţiune a ţeriĭ.

In adevĕr, se scie că raportul dintre numĕrul locuitorilor de o vârstă óre-care şi numĕrul total al poporaţiuniĭ uneĭ ţĕrĭ variéză între nisce limite destul de restrînse. Acéstă observaţiune este chiar fundamentală pentru alcătuirea tablelor de mortalitate, carĭ sunt de un us aşà de general în tóte cestiunile de demografie.

Eŭ am la disposiţiune tabla luĭ Déparcieux După ea numĕrul copiilor în etate de 7 până la 14 anĭ, represintă 11,91% din cifra totală a poporaţiuniĭ.

Aşà fiind, de vreme ce am stabilit că la noĭ copiiĭ în acéstă etate sunt în numĕr de cel puţin 893.714, un calcul fórte simplu arată că poporaţiunea totală a ţĕriĭ trebue să fie de cel puţin 7.503 898 locuitorĭ.

Probabilitatea este ca acéstă cifră să fie maĭ mică decât cea adevĕrată, nu numaĭ pentru motivele arătate maĭ sus, dar şi pentru aceea că tabla luĭ Déparcieux este făcută pe la jumătatea seculuĭ XVIII, pe când condiţiunile vieţiĭ eraŭ maĭ rele decât aḑĭ şi durata vieţiĭ maĭ scurtă. E adevĕrat însă că condiţiunile vieţiĭ ţĕrănescĭ de la noĭ nu sunt nicĭ ele prea bune.

Orĭ-cum ar fi, cifra de 7.503.898 locuitorĭ, la care ajungem prin aceste consideraţiunĭ, se pare că presintă maĭ multe garanţiĭ de exactitate decât tóte acele la carĭ s'a ajuns de la Marţian până aḑĭ. Acest resultat are o importanţă pe care nimenĭ nu şĭ-o póte disimulà.

Dacă admitem acéstă cifră de poporaţiune pentru anul 1902 şi, fiind dată cifra din anul 1865 de către Marţian, de 4.246.054 locuitorĭ, se póte uşor calculà în câţĭ anĭ se îndoiesce poporaţiunea ţĕriĭ. Am făcut acest calcul, şi am găsit 49 anĭ, cu un coeficient de cresecerĭ anuale de 1,43%, ceea ce asigură Româniéĭ un loc fórte bun, în comparaţiune cu alte ţĕrĭ, chiar din cele carĭ staŭ maĭ bine în acésta privinţă.

In acest din urmă calcul, am ţinut sémă numaĭ de cele 30 de judeţe de dincóce de Dunăre, eliminând judeţele din Basarabia, pe carĭ aḑĭ nu le maĭ avem, şi pe cele din Dobrogea, pe carĭ nu le aveam la 1865, când s'a făcut numĕrătórea luĭ Marţian.

D-l *Dr. C. Istrati* ḑice că cestiunea ridicată de d-l Haret are o fórte mare însemnătate din maĭ multe puncte de vedere:

1) Pentru ţéra nóstră, căcĭ este rĕŭ să nu scim până acuma într'un mod serios şi sigur numĕrul locuitorilor ţĕriĭ, şi d-l Haret face fórte bine că, întrebuinţând mijlócele carĭ-ĭ staŭ la îndemână, contribue la luminarea acesteĭ interesante cestiunĭ; 2) Pentru studiile etnografice în general şi anume pentru stabilirea proporţiuniĭ între numĕrul băeţilor şi al fetelor. D-l Dr. Istrati insistă ca d-l Haret să utiliseze cât maĭ mult personalul care-ĭ stă la disposiţiune, ca Ministru, pentru a luminà aceste douĕ marĭ cestiunĭ.

SEDINŢA PUBLICĂ DE LA 13 IUNIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu*, Vice-Preşedinte.

D-l *St. C. Hepites* presintă *Buletinul lunar al observaţiunilor meteorologice din România*, anul XI, 1902.

D-l *Dr. C. Istrati* presintă următórea scrisóre:

«*Domnule Preşedinte,*

«Asociaţiunea Română pentru înaintarea şi rĕspândirea sciinţelor va ţiné anul acesta al 2-lea congres în Bucurescĭ, în decursul luniĭ Septemvrie.

«Odată cu acest Congres, se va deschide şi o exposiţiune relativă la mişcarea nóstră culturală, şi cu deosebire pe terenul sciinţelor pure şi al aplicaţiunilor lor.

«Îmĭ permit a vĕ alătură pe lângă acésta circulara trimisă cu acéstă ocasiune şi în care se prevĕd cestiunile de detaliŭ.

In numele Asociaţiuniĭ Române, viŭ, Domnule Preşedinte, a vĕ rugà pentru ca, intervenind pe lângă ilustra companie, să binevoiţĭ a luà parte şi d-vóstră la acest Congres şi la exposiţiunea sa.

«Nimenĭ maĭ mult ca Academia Română nu a lucrat într'un mod maĭ conscient atât pentru a adunà şi păstrà tot ce are însemnătate faţă cu trecutul nostru istoric şi cultural, cât şi pentru a contribuì pentru afirmarea nóstră pe terenul literelor şi sciinţelor.

«Convins maĭ dinainte, Domnule Preşedinte, de faptul că Academia Română va rĕspunde invitaţiuniĭ nóstre în mod afirmativ şi va contribuì ast-fel în modul cel maĭ mare la acéstă manifestare a munciĭ nóstre pe terenul cultural, vĕ rog, Domnule Preşedinte, să primiţĭ asigurarea stimeĭ mele celeĭ maĭ alese.

«Preşedintele Congresuluĭ, *Dr C. I Istrati* »

— Se va pune la ordinea ḑileĭ într'o şedinţă viitóre.

D-l Vice-Preşedinte *I. Kalinderu* aduce la cunoscinţă că examenele generale la Institutul Otteteleşanu se vor ţiné anul acesta în ḑilele de 25 şi 26 Iunie şi propune ca Academia să numéscă din sînul eĭ delegaţĭ să asiste la examen.

— Se decide ca d-niĭ *Dr. V. Babeş, Dr. C. Istrati* şi *I. Bogdan* să fie delegaţĭ la aceste examene.

D-l *Dr. I. Felix* cetesce comunicarea sa despre: *Igiena lapteluĭ.*

ŞEDINŢA DE LA 20 IUNIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *T. Maiorescu* presintă în dar broşurĭ, foĭ volante şi acte tipărite şi manuscripte, rĕmase de la rĕposatul sĕŭ părinte, Ioan Maiorescu.

D-l *Dr. I. Felix* dăruesce o scrisóre de la 14 Decemvrie 1846 a luĭ Sk. Vârnav, prin care invită la deschiderea localuluĭ ce hărăzesce Românimeĭ din Paris, «lokal ce este destinat a kuprinde: 1° biblioteka ku kabinetul de studie, 2° residentsia societăţeĭ studentsilor roménĭ, 3° un salon de întelnire pentru Roménimea aflatore în Paris.»

D-l Preşedinte amintesce că în şedinţa de la 30 Maiŭ s'a presentat Academieĭ invitarea la a XIX sesiune a Congresuluĭ geologic internaţional, care se va ţiné la Viena în ḑilele de 20—27 August a. c., şi propune ca Academia să delege din parte-ĭ pe d-l coleg Gr. Ştefănescu.
— Propunerea se aprobă.

Se pune la ordinea ḑileĭ invitarea făcută Academieĭ de Asociaţiunea română pentru înaintarea şi rĕspândirea sciinţelor.
— In urma discuţiunilor urmate se decide ca Academia să ieà parte la exposiţiunea Asociaţiuniĭ cu tóte publicaţiunile eĭ, cu unele din cărţile maĭ vechĭ şi maĭ rare din colecţiunile eĭ şi cu unele documente în fotografie— lucrare cu care se însărcinéză d-l Dr. C. Istrati. Delegaţiunea va aduce la îndeplinire acéstă hotărîre, după cum va crede maĭ nimerit.

D-l Secretar general *D. Sturdza* ḑice: Ca urmare a decisiuniĭ din şedinţa de la 18 Aprilie trecut, s'aŭ întocmit listele de subscriere pentru a se adună fondurile necesare la ridicarea, prin îngrijirea Academieĭ, a unuĭ monument luĭ Vasile Alecsandri. Ar fi bine ca Academia să hotărască acum suma pe care o va înscrie ea din fondurile propriĭ, precum şi suma ce va trebuì să subscrie fie-care membru.
— In urma discuţiunilor urmate, se decide ca Academia să subscrie suma de 5 000 (cincĭ miĭ) leĭ, iar membriĭ Academieĭ fie-care câte o sumă între 20 şi 100 leĭ.

ŞEDINŢA DE LA 27 IUNIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu*, Vice-Preşedinte.

De la d-l *I. Kalinderu* se primesce următórea scrisóre:

«Am fost erĭ la Institutul I. Otteteleşanu de la Măgurele şi asistând la examene, am rĕmas pe deplin satisfăcut de progresele realisate.

«Mulţumirea mea sufletéscă a fost şi maĭ adâncă pentru cele 11 eleve carĭ, sfârşind cursurile, se întorc în familie, în care vor avé a pune în practică cunoscinţele şi simţimintele, ce li s'aŭ dat timp de 6 anĭ. Făcênd cele maĭ bune urărĭ pentru viitorul lor, nu pot să nu le ofer, cu acest prilej, câte o mică amintire.

«Spre acest sfârşit, am plăcerea a vĕ trimite suma de 220 Leĭ, cu rugarea de a o pune la disposiţiunea Direcţiuniĭ şcóleĭ spre a se cumpĕrà câte o materie de rochie la fie-care din cele 11 eleve.»

— Academia exprimă d-luĭ Kalinderu cele maĭ viĭ mulţumirĭ pentru noua dovadă de deosebită dragoste ce pórtă Institutuluĭ Otteteleşanu.

ŞEDINŢA DE LA 4 IULIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu*, Vice-Preşedinte.

D-l *I. Bogdan* presintă în dar din partea d-luĭ Ilarie Chendi, funcţionar în serviciul Academieĭ, un Antichrist, manuscript românesc, găsit la Rĕşinarĭ în Transilvania şi scris de popa Savva Popovicĭ din Rĕşinarĭ la 1773.

D l *I. Bogdan* ḑice că a asistat la examenele de finele anuluĭ la Institutul Otteteleşanu în ḑilele de 25 şi 26 Iunie şi arată că a fost cu desăvârşire satisfăcut de rĕspunsurile elevelor şi de frumósele instalaţiunĭ ale Institutuluĭ.

D-l *Dr. C. Istrati* ḑice că ĭ-a părut rĕŭ că n'a putut să asiste la examenele Institutuluĭ Otteteleşanu decât în ḑiua de 25 Iunie, fiind reţinut la Bucurescĭ în ḑiua de 26. Fiind-că şi în anul trecut a asistat la examene, d-sa a putut constatà anul acesta progresele făcute, pentru care exprimă deplina sa satisfacţiune şi aduce felicitărĭ Direcţiuniĭ.

D-l Vice-Preşedinte *I. Kalinderu* exprimă dorinţa ca d-l I. Bogdan să presinte Academieĭ un raport scris despre resultatele examenelor de la Institutul Otteteleşanu din anul acesta, cum s'a făcut şi în aniĭ precedenţĭ.

ŞEDINŢA DE LA 11 IULIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu*, Vice-Preşedinte.

De la Direcţiunea şcóleĭ Agaricĭ se primesce însciinţare că examenele generale de finele anuluĭ se vor ţiné în ḑilele de 1—6 August viitor.

— Se decide ca d-l *A. Naum* să asiste la examene ca delegat al Academieĭ.

ŞEDINŢA DE LA 22 AUGUST 1903

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu*, Vice-Preşedinte.

De la Ministerul Instrucţiuniĭ publice se primesce, pe lânga adresa seria B. No. 6.187 de la 8 Iulie a. c., un desiderat al profesorilor de curs secundar de limba română, întruniţĭ în congres didactic la Iaşĭ, cu privire la unele modificărĭ de adus în ortografia limbiĭ române.

— Se recomandă Secţiuniĭ literare.

D-l *I. Bogdan* cetesce următórea notiţă:

«In vara anuluĭ 1894, intreprinḑênd o călătorie de studiĭ pe la mânăstirile din judeţul Némţ, împreună cu d-l Emil Kałużniacki, profesor de limbile slave la universitatea din Cernăuţĭ, am luat, cu autorisaţiunea Ministeruluĭ de instrucţiune, treĭ manuscrise din biblioteca mânăstiriĭ Némţuluĭ şi unul din mânăstirea Secul. Doue din cele dintâĭ (No. 20 şi 106) le-am împrumutat pentru un timp maĭ îndelungat d-luĭ prof. Kałużniacki, care le-a utilisat pentru scrierile sale, apărute acum doĭ anĭ, asupra patriarchuluĭ bulgar Evtimie şi asupra literaturiĭ panegirice la Slaviĭ de sud (Werke des Patriarchen von Bulgarien Euthymius, 1375—1393. Wien 1901. — Aus der panegyrischen Litteratur der Südslaven. Wien 1901); manuscrisele acestea conţinênd texte importante pentru literatura bulgară din sec. XIV—XV, d-l Kałużniacki m'a rugat să i le maĭ las cât-và timp, ca să le pótă utilisà şi pentru alte studiĭ ale sale; îndată ce d-sa îşĭ va terminà aceste studiĭ, manuscrisele vor fi depuse, împreună cu al treilea, pe care îl păstrez încă la mine, în biblioteca Academieĭ Române, unde, cum se scie, aŭ fost aduse acum *treĭ* anĭ cea maĭ mare parte din manuscrisele mânăstiriĭ Némţuluĭ.

«Deocamdată depun în biblioteca Academieĭ al patrulea manuscris, cel de la mânăstirea Secul, unul din cele maĭ preţióse manuscrise ale nóstre descris odată pe scurt de ep. Melchisedek, în *Notiţe istorice şi archeologice*, Bucurescĭ 1885, p. 17—19. Acesta este o liturghie slovenéscă, de redacţiunea

obicĭnuită medio-bulgară. Ca cuprins saŭ ca limbă, el n'are nicĭ o importanţă deosebită (v. Melchisedec, l. c., p. 17), este fórte preţios însă ca operă de artă caligrafică şi ornamentală.

«Ms. are 169 file in-8⁰, de hârtie lucie, grósă şi bine lucrată; ff. 4, 5, 55, 94, 95 şi cele un-spre-ḑece de la sfârşit sunt góle. Scrierea e unciala mare, caracteristică pentru sec. XVII în Moldova; cernéla e négră, consistentă; titlurile, iniţialele, notele marginale, punctele şi câte-vă pagine întregĭ, între carĭ epilogurile, sunt scrise în aur. Din punctul de vedere caligrafic, liturghia de la Secul e unul din cele maĭ luxóse manuscrise moldovenescĭ.

«Importanţa eĭ specială constă însă în ornamentică; în privinţa acésta ea ocupă primul loc între manuscrisele de aceeaşĭ familie. Ea are treĭ *miniaturĭ marĭ:* pe Ioan Gură-de-aur (f. 16), pe Vasile (f. 56) şi pe Grigore (f. 96); la cele două dintâĭ faţa nu este zugrăvită, a treia este completă; tóte treĭ sunt executate fórte frumos. *Vignete marĭ* sunt treĭ (f. 14, 57, 97), micĭ două (f. 6 şi 128), iar *iniţiale* marĭ şépte-ḑecĭ şi opt, şi anume: două-ḑecĭ к, ḑece я, două-ḑecĭ şi unu г, un д, un є, patru н, un к, treĭ н, patru п, opt с, doĭ т şi treĭ ю. Vignetele şi iniţialele sunt executate tóte în stilul, pe care paleografiĭ ruşĭ îl numesc neo-bizantin; ele pot fi considerate ca cea maĭ perfectă expresiune a acestuĭ stil, ajuns la o înaltă desvoltare în paleografia nóstră chirilică, maĭ ales în Moldova, încă de la sfârşitul sec. XV; el a exercitat o influenţă netăgăduită asupra ornamenticeĭ manuscriselor rusescĭ din sec. XV—XVII. In deosebĭ sunt remarcabile iniţialele prin varietatea elementelor ornamentale, prin gustul ales cu care sunt combinate între sine şi prin colorile lor delicate; în tot manuscrisul nu se găsesc două iniţiale carı să fie absolut identice. Elementele ornamentale sunt luate maĭ tóte din regnul animal şi vegetal: profile de om (f. 141), mânĭ (dese-orĭ), zimbri (f. 50 v., 88 v.), leĭ (f. 21 v., 104 v.), cerbĭ (f. 48 v., 67, 108, 141 v.) şi păsĕrĭ (dese-orĭ); nu lipsesc nicĭ unele elemente teratologice, cunoscute maĭ ales din paleografia ruséscă de nord (sec XIII—XV) (f. 28 v., 85 v., 134 v.); în paleografia nóstră ele sunt rare. — Iniţialele mărunte, desemnate în aur, sunt fórte numeróse; semne de punctuaţiune ornamentală, tot în aur, sunt puţine (f. 12, 54 v., 93 v.).

«Manuscrisul e legat în două scórţe de lemn, îmbrăcate în catifea roşie şi strînse cu două chiotorĭ de argint; pe scórţa de de-asupra se află o placă de argint aurit, în care sunt săpate figurile sfinţilor Vasile, Grigore şi Ioan, autoriĭ liturghiilor cuprinse în manuscris; numele lor se pot_cetì, deşì nu tocmaĭ clar, de-asupra săpăturiĭ: [ва]силіє вл. григоріє вл. [іωанъ]; pe scórţa de desubt sunt bătute patru cue de argint cu capete marĭ aurite, al cincilea lipsesce (el s'a perdut între 1885—1894, de óre-ce episcopul Melchisedec vorbesce în descrierea sa de «cincĭ postamente de argint aurite»).

«Al cuĭ a fost acest manuscris, alcătuit cu atâta lux? Două notiţe de la filele 127 v. şi 158 v. ne descoper şi pe proprietar şi pe scriitor Acesta a fost un pisar Ivanco din episcopia de la Rădăuţĭ, de pe vremea episcopuluĭ

Anastasie din Moldaviţa; proprietarul a fost Mitropolitul Moldoveĭ Varlaam. Notiţa de la fila 127 ne spune că liturghia a fost scrisă din porunca şi cu cheltuéla luĭ ‹pan Theodor Ianovicĭ, mare logofăt›, spre a fi dăruită părinteluĭ sĕŭ sufletesc Varlaam, archiepiscop şi mitropolit al Suceveĭ şi al ţĕriĭ Moldoveĭ, în ḑilele luĭ Io Vasile Voevod, la anul 7151 (1643) Maiŭ 25 (v. Melchisedec, l. c., pag. 18—19).

«Theodor Ianovicĭ, numit în documentele contimporane şi Toderaşco, e un boer cunoscut înaintea şi în timpul domnieĭ luĭ Vasile Lupul Fost cămăraş şi treti-logofĕt sub Moise, el înaintéză sub Vasile Lupul până la rangul de vornic (1641) şi mare logofĕt (1643, 1648) şi erà, precum se vede din corespondenţa luĭ cu Bistriţa (din Ardél), un boer învĕţat; scià şi latinesce. Fără să fi jucat un rol politic însemnat, el a fost o persónă influentă la curtea luĭ Vasile Lupul. Asupra luĭ veḑĭ N. Iorga, *Documente românescĭ din archivele Bistriţeĭ*, Bucurescĭ 1899, I, pag. XCV şi urm.; II, pag. 6; *Studiĭ asupra istorieĭ Românilor în secolul XVII*, Bucurescĭ 1900, pag. 15—16, 47, 49, 53.

«Nu pot încheià acéstă notiţă fără să nu exprim dorinţa ca Academia Română să ieà cât maĭ în grabă iniţiativa pentru publicarea unuĭ album de ornamentica vechilor nóstre manuscrise, care va arătà până la ce grad înalt de desvoltare a ajuns acéstă artă în ţĕrile române. Liturghia de la Secul va trebuì să ocupe un loc de frunte în acest album.»

De la Ministerul Afacerilor străine se primesce următórea adresă:

«La Paris a murit în ḑiua de 8 (21) Iulie curent d-şóra Eufrosina Golescu, supusă română.

«Am onóre a vĕ trimite copie de pe testamentul eĭ, care intereséză şi Academia, şi a vĕ informà că executorul testamentar este d-l Const. G Mano, secretar de Legaţiune şi sub-director în acest Minister. D-l Mano se află acum la Paris întru îndeplinirea sarcineĭ sale.»

Partea din testament care privesce legatul Academieĭ are următórea cuprindere:

«Marea mea dorinţă, care erà şi a mameĭ, e să se pună un început în Bucurescĭ, ca în tóte ţĕrile civilisate, uneĭ societăţĭ protectrice de animale atât pentru milă, cât pentru înflorirea agriculturiĭ, singura bogăţie a Românieĭ; cum ar puté prosperà ea cu bietele vite bătute şi nemâncate?

«Las la Academia Română 34.000 leĭ, ca până s'ar atrage alte sume însemnate, să facă ce-và conferinţe şi propagande pentru a deşteptà mila în inima română.

«Bien faire et laisser dire.»

D-l Secretar general *D. Sturdza* ḑice că, deşì după art. 85 din Regulamentul general, Delegaţiunea este autorisată a luà decisiunĭ în privinţa primirilor saŭ respingerilor unor ast-fel de legate, când membriĭ nu sunt adunaţĭ în sesiune generală, totuşì cestiunea se supune deliberăriĭ şi deci-

siuniĭ tuturor membrilor presenţĭ la şedinţă, cum s'a făcut în asemenea casurĭ anteriόre, şi cum în special s'a făcut cu legatul Nae D. Ignătescu.

D-l *Dr. C Istrati* este de părere să se priméscă legatul rĕposateĭ Eufrosina Golescu, pentru că ţinta care se urmăresce este de a obicĭnuì pe Românĭ să respecte animalele, iar când cine-và respectă animalele, respectă şi pe όmenĭ. Acesta este un progres şi este în căderea Academieĭ să-l realiseze.

D-l *D. Sturdza* crede că protecţiunea animalelor nu intră în cercul de activitate al Academieĭ: prea multele însărcinărĭ ce şĭ-ar luà ar distrage-o de la menirea eĭ culturală. De aceea d-sa propune să se respingă legatul.

D-l *I. Kalinderu* întrébă dacă nu ar fi bine ca Academia să priméscă legatul în formă şi apoĭ să-l transmită Ministerului de Interne, care se preocupă dejà de cestiunea ocrotiriĭ animalelor.

— In urma discuţiunilor ce aŭ maĭ urmat, se pune la vot propunerea d-luĭ D. Sturdza de a se respinge legatul şi se admite.

ŞEDINŢA DE LA 29 AUGUST 1903

Preşedinţa ad-hoc a d-luĭ *Dr. I. Felix.*

De la d-l *A. Naum* se primesce raport asupra examenelor generale ţinute în ḑilele de 1—6 August la şcόla Agaricĭ, la carĭ d-sa a asistat ca delegat al Academieĭ.

— Se iea spre cunoscinţă

ŞEDINŢA DE LA 5 SEPTEMVRIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la Ministerul de Interne se primesc în dar 32 monede de argint din timpul Regeluĭ Sigismund al Polonieĭ, un cercel de aur şi un inel de argint, de la care lipsesc pietrele—găsite în judeţul Botoşanĭ.

— Se decide ca monedele să se păstreze în colecţiunile Academieĭ, iar cercelul şi inelul să se trimită Museuluĭ de anticităţĭ.

D-l *Sp. Haret* presintă pentru biblioteca Academieĭ pomelnicul cel mic al mânăstiriĭ Tismana, scris la 1799 la mânăstirea Bistriţa, şi fragmente dintr'un manuscript slavon al uneĭ cărţĭ bisericescĭ.

De la d-l Tr. Stoika se primesc în dar 22 diferite documente vechĭ pentru colecţiunile Academieĭ.

— Se decide a se exprimà d-luĭ Stoika mulțumirile Academieĭ.

Se primesc de la un anonim 21 pagine intitulate: *Resolvirea câtor-và cestiuni istorice*, spre a fi luate în considerare la acordarea premiuluĭ Năsturel.

— Deşì lucrarea nu este în condiţiunĭ de a fi presintată la nicĭ unul din premiile Academieĭ, se decide a se recomandà manuscrisul spre examinare Secţiuniĭ istorice.

D-l Secretar general *D. Sturdza* ḑice: Până la 1 Septemvrie curent a fost terminul pentru presintarea manuscriptelor la concursurile premiilor Academieĭ cu subiecte date, ce sunt a se acordà în sesiunea generală viitóre.

Până la acea dată s'a presintat un singur manuscript cu devisa: «Cunósce-ţĭ Ţéra» la premiul *Alexandru Bodescu* de 1.500 leĭ, dimpreună cu 1.000 leĭ dăruiţĭ de d-l I Kalinderu, cu subiectul: *Monografia economică, statistică şi socială a uneĭ comune rurale din România şi a uneĭ comune rurale românescĭ de peste graniță. Monografia situaţiuniĭ economice a câte 3 familiĭ de ţeran, fruntaş, mijlocaş şi codaş, luate din cele două comune, în total 6 familiĭ.*

Nicĭ o lucrare nu s'a presintat la premiile: *Alexandru Ioan Cuza* de 10.000 leĭ, dimpreună cu procentele acesteĭ sume de la 1891, cu subiectul *Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor;*

Eliade-Rădulescu de 5.000 leĭ, cu subiectul *Epoca luĭ Mateiŭ Basarab şi Vasile Lupu;* şi

Adamachi de 5.000 leĭ, cu subiectul *Istoria poesieĭ lirice la Românĭ până la Alecsandri.*

Se aduce la cunoscinţă că în ḑiua de 15 Septemvrie curent, va avé să se ţină la Universitatea din Iaşĭ concurs pentru acordarea din fondul Adamachi a uneĭ burse pentru studiul matematicilor la Paris şi urméză ca Academia să întocméscă juriul examinator.

— Se decide ca juriul să fie compus din d-niĭ: *P. Poni*, preşedinte, C Climescu şi I. D. Rallet, membri.

ȘEDINȚA DE LA 12 SEPTEMVRIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l Căpitan G. Vlădescu se primesce în dar pentru colecţiunile Academieĭ un volum manuscript din prima jumătate a secoluluĭ XIX, cu-

prinḑênd socotelĭ şi însemnărĭ, precum şi câte-và versurĭ şi concepte de scrisorĭ.

De la d-l Vasile Pârvan, absolvent al Facultăţiĭ de litere din Bucurescĭ, se primesce pentru publicare în *Anale* scrierea sa: *Alexandru Papiŭ Ilarian*, monografie istorico-literară.
— Se recomandă spre examinare Secţiuniĭ istorice.

ŞEDINŢA DE LA 19 SEPTEMVRIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *P. Poni*, preşedintele juriuluĭ întocmit la Universitatea din Iaşĭ pentru examinarea candidaţilor presintaţĭ la concursul burseĭ din fondul Adamachi pentru studiul matematicilor la Paris, înaintéză lucrările juriuluĭ, care propune să nu se acorde bursa nicĭ unuia din ceĭ doĭ candidaţĭ concurenţĭ.
— Propunerea se aprobă.

D-l *I. Bogdan* cetesce următorul raport semnat de d-sa şi de d-l *Dr. Istrati* asupra examenelor ţinute în Iunie trecut la Institutul Otteteleşanu:

«*Domnule Preşedinte,*

«Însărcinaţĭ fiind de colegiĭ noştri, prin hotărîrea din 13 Iunie, de a asistà la examenele de fine de an al Institutuluĭ de fete Otteteleşanu, din 25 şi 26 Iunie, ne-am îndeplinit cu plăcere acéstă însărcinare şi vĕ presintăm următorul raport asupra celor constatate:
«Am asistat cu toţiĭ în ḑiua de 25 Iunie la examenul absolventelor institutuluĭ (cl. VI) şi la examenele celor-lalte clase, afară de cel de cl. IV, la care a asistat a doua ḑi d-l Ioan Bogdan singur Am ascultat rĕspunsurile elevelor aprópe la tóte obiectele de învĕţămînt. Cunoscinţele speciale ce şi le-aŭ însuşit ele la diferitele obiecte ni s'aŭ părut pe deplin satisfăcĕtóre. Póte că la unele materiĭ s'a dat o prea mare desvoltare cunoscinţelor teoretice, d. p. la sciinţele naturale, unde elevele aŭ arătat o familiarisare uimitóre cu terminologia sciinţifică şi cu clasificaţiunile, fără ca să fi fost nesocotită şi partea practică a acestuĭ învĕţămînt, d. p. cunoscinţele relative la igiena privată şi publică în legătură cu învĕţămîntul zoologieĭ şi chimieĭ, saŭ cunoscinţele relative la cultura şi întrebuinţarea planteler în legătură cu botanica. O accentuare şi maĭ puternică a cunoscinţelor practice, d. p la sciinţele naturale, la igienă, la economia domestică, la pedagogie este şi în interesul elevelor şi corespunde şi scopuluĭ cu care a fost creat acest institut. Resultate fórte bune în acéstă direcţiune am constatat în cul-

turile facute de fete (zarzavaturĭ şi florı) şi în gospodăria ḑilnică a institutuluĭ, condusă, sub supravegherea directoruluĭ şi directóreĭ, în mare parte de eleve (d. p. bucătăria).

«In ce privesce educaţia fetelor, am vĕḑut la învĕţămîntul limbiĭ române şi al istorieı patrieĭ spiritul naţional în care e condusă, şi am constatat în general o atitudine şi o conduită exemplară. In acéstă privinţă direcţiunea institutuluĭ nu lasă nimic de dorit. Elevele ce vor eşì din acéstă şcólă vor fi, precum ne-am putut convinge, observând pe primele absolvente din anul acesta, suficient pregătite, atât ca cunoscinţe practice cât şi ca educaţie morală, spre a devenì bune gospodine şi mame, saŭ spre a-şĭ creà o existenţă onorabilă prin muncă, în industria mică saŭ în comerţ (lăptăriı, cusătorie, etc.).

«O fórte bună impresie ne-a făcut, în sfârşit, instrucţiunea musicală a fetelor. Direcţiunea Institutuluì este de aprobat în totul pentru îngrijirea cu care a stăruit să se cultive musica chorală, în special cea bisericéscă.»

ŞEDINŢA DE LA 26 SEPTEMVRIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *I. Bianu* presintă în dar din partea Prea Sfinţieĭ Sale Episcopuluì Dimitrie Radu de la Oradea-mare în Ungaria: 1. Un volum legat, format din tóte circulările date de Prea Sfinţia Sa ca Episcop al dieceseì Lugoşuluĭ în aniĭ 1897—1903, cât a păstorit acea diecesă; 2. Publicaţiunea intitulată: *Diecesa Lugoşuluĭ — şematism istoric, 1903.*

— Se decide a se exprimà Prea Sfinţieĭ Sale Episcopuluĭ Radu mulţumirile călduróse ale Academieĭ, pentru atenţiunea arătată acesteĭ Instituţiunĭ.

D-l I. Bianu presintă apoĭ două volume manuscrise românescĭ aduse de d-l N. Iorga de la mânăstirea din Câmpulung cu autorisarea Ministeruluĭ Cultelor şi Instrucţiuniĭ publice. Aceste volume sunt: 1. «Léstviţă adecă scara, caré cuprinde în sine viĭaţa Sfîntuluĭ Précuviosuluĭ Părinteluĭ nostru Ioann, carele aŭ şi izvodit acĭastă carte ce are 30 de cazaniĭ pentru îndreptarea călugărilor şi un cuvînt de învĕţătură cătră nastavnic şi s'au scris în ḑilele luminatuluĭ Domn Io Nicolae Petru Mavrogheni Voevod... la aniĭ 1786...» in-4°; 2. Invĕţăturile S-tuluĭ Efrem Sirul, in-folio.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 3 OCTOMVRIE 1903.

Preşedinţa ad-hoc a d-luĭ *Dr. I. Felix.*

D-l *Dr. V. Babeş* presintă în dar pentru bibliotecă fascicula IX din publicaţiunea: *Atlas der pathologischen Histologie des Nervensystems*, cuprin-ḑênd lucrarea d-sale: *Syringomyelie*, Berlin 1903.

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce comunicarea: *Despre microbul turbăriĭ.*

ŞEDINŢA DE LA 10 OCTOMVRIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l Preşedinte aduce la cunoscinţa Academieĭ că Apostol Mărgărit a încetat din viéţă la Bitolia în ḑiua de 6/19 a luniĭ curente în vârstă de 69 anĭ. La 3 Aprilie 1889 a fost ales membru corespondent în Secţiunea literară. Apostol Mărgărit a luptat mult pentru elementul românesc din Turcia europeană. In epoca când consciinţa naţională românéscă în Macedonia abià renăscuse, el a fost acela care a ridicat-o şi a făcut-o să se desvolte. Cu un curagiŭ care egalà puterea luĭ de luptă, Mărgărit a proclamat în mijlocul aceleĭ populaţiunĭ eterogene originea românéscă a Cuţovlachilor şi a avut de învins, pentru susţinerea eĭ, multe greutăţĭ ce i se puneaŭ în cale. Numit inspector al şcólelor române din Macedonia, carĭ maĭ tóte prin el se înfiinţaseră, Mărgărit a avut să lupte în contra Patriarchatuluĭ din Constantinopole, în contra mitropoliţilor şi episcopilor grecĭ din Macedonia, din Epir şi din Tesalia; în contra propagandiştilor grecĭ şi în sfârşit chiar în contra unora din propriĭ sĕĭ connaţionalĭ, carĭ eraŭ atât de grecisaţĭ, în cât îşĭ uitaseră originea lor românéscă. Şi în tótă acéstă luptă el s'a isbit într'una de bănuelile guvernelor turcescĭ şi şĭ-a făcut în tóte părţile duşmanĭ înverşunaţĭ Opera ce a întreprins şi a dus la bun capĕt rĕmâne frumósă după el, iar Academia aduce prin mine, ḑice d-l Preşedinte, omagiĭ de recunoscinţă memorieĭ luĭ Apostol Mărgărit.

D-l *T. Maiorescu* dăruesce pentru colecţiunile Academieĭ un exemplar din *Foile Dumineciĭ*, din 1837, semestrul întâiŭ, prima fóie periodică românéscă apărută peste Carpaţĭ, care se publicà odată pe sĕptămână.

D-l *Dr. C. Istrati* presintă publicațiunea. *Asociațiunea română pentru înaintarea și rĕspândirea sciințelor.—Congresul de la Iașĭ din anul 1902.—Darea de sémă, discursurile și comunicările ce s'aŭ făcut.* Acesta este întâiul volum format din comunicările făcute de membriĭ Asociațiuniĭ la întâiul eĭ congres ținut în Iașĭ în 1902.

D-sa presintă apoĭ agrafa de bronz smălțuit care a servit ca semn distinctiv membrilor Asociațiuniĭ la congresul ținut în Bucurescĭ în Septemvrie 1903.

De la d-l Dr. G. Maior, profesor la Șcóla de agricultură de la Herĕstrĕŭ, se primesc în dar còpiĭ autentificate de pe două diplome nobilitare ale boerilor românĭ din Comana-de-jos, țéra Oltuluĭ.

— Se decide a se exprimă mulțumirĭ d-luĭ Dr. G. Maior.

D-l *I. Bianu* arată că între manuscriptele grecescĭ intrate în colecțiunile Academieĭ de la Museul de anticitățĭ se află un volum fragmentar, cuprindênd materie medicală, în fruntea căruia se găsesce o mare raritate bibliografică: este un *ex libris* tipărit în grecesce și latinesce cu data 1692 Iulie 12, tipărit de sigur la Snagov în tipografia luĭ Antim Ivireanul, ceea ce se vede atât din caracterele grecescĭ cât și din compunerea chenaruluĭ; tipografia neavênd caractere latine, pentru textul în acéstă limbă, s'a făcut un clișeŭ în lemn. Acest *ex libris*, care este unicul ce ne-a rĕmas din vechia activitate culturală desvoltată în Țéra-românéscă, a fost al luĭ Pantaleone Kalearhos, care-șĭ dă titlul de doctor în filosofie și în medicină și medic suprem al Domnuluĭ Țĕriĭ-româneseĭ Constantin Brâncoveanu.

La 15 Octomvrie curent, fiind a se ține la Universitatea din Iașĭ concurs pentru acordarea din fondul Adamachi a două burse la studenții Facultăților de sciințe și medicină, se decide ca juriul examinator să fie compus din d-niĭ: *P. Poni* ca președinte și C. Climescu și P. Bujor ca membri

---

ȘEDINȚA DE LA 17 OCTOMVRIE 1903.

Președința d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *St. Hepites* presintă *Buletinul lunar al observațiunilor meteorologice din România, anul XI, 1902* și *anul XII, Ianuarie-Iunie 1903*, Bucurescĭ 1903.

D-l *I. Bianu* presintă în dar din partea d-luĭ Vladimir I Ghica următórele copiĭ de documente:

1) Profesiunea de credință a luĭ Grigorie Vodă Ghica, convertit la catolicism în Viena la 1667 Aprilie 10, dimpreună cu o scrisóre privitóre la acea

conversiune; amândouě copiate din Archivele secrete ale Propagandeĭ, acte nepresintate colegiuluĭ;

2) Extrase din notele de călătorie ale Coloneluluĭ Waldemar Moret de Blaranberg; extrasele privesc călătoria și presintarea înaintea Sultanuluĭ a Domnilor Românĭ Michail Sturdza și Alexandru Ghica la 1835;

3) Analisa cu extrase din cartea luĭ Edouard Grenier intitulată: *En Moldavie, 1855 — 1856.* Grenier a fost secretarul Domnuluĭ Moldoveĭ Grigorie Ghica, fiind recomandat de Ubicini. Asupra petreceriĭ luĭ în Moldova, a scris maĭ târḑiŭ acéstă carte, pe care a tipărit-o în 10 exemplare, spre a fi cetită numaĭ de câțĭ-va prietenĭ după mórtea luĭ. Autorul, acuma încetat din viéță, a împrumutat în mod confidențial d-luĭ Vladimir Ghica unul din aceste exemplare, din carĭ d-sa a extras părțile carĭ i s'aŭ părut maĭ interesante.

— Se decide a se exprimà mulțumirĭ d-luĭ Vladimir Ghica.

Direcțiunea liceuluĭ din Tulcea rógă să i se deà pentru biblioteca sa tóte publicațiunile Academieĭ.

— După normele stabilite față cu cele-lalte licee, se decide a se da tóte publicațiunile.

ȘEDINȚA DE LA 24 OCTOMVRIE 1903.

Președința d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* aduce aminte că Duminecă, la 1 Noemvrie st. n., a încetat din viéță în al 86-lea an al viețeĭ, marele istoric Teodor Mommsen, pe care Academia nóstră, în sesiunea eĭ de constituire, la 3 Iulie 1879, l-a ales membru onorar. Delegațiunea s'a grăbit a trimite văduveĭ ilustruluĭ istoric o telegramă de condoleanțe în numele Academieĭ.

D-l Președinte *P. S. Aurelian* ḑice . In acest moment se primesce însciințarea telegrafică că membrul corespondent al Academieĭ Zacharia Boiu a încetat din viéță astăḑĭ la Sibiiŭ. Rěposatul erà unul dintre ceĭ maĭ luminațĭ membri aĭ cleruluĭ român ortodox de peste Carpațĭ, predicator de o elocință rară și scriitor; prin activitatea luĭ a contribuit mult la înălțarea în cultură a clerului românesc de peste Carpațĭ. Academia l-a ales la 13 Septemvrie 1877 membru corespondent al eĭ pe lângă Secțiunea literară.

D-l Secretar general *D. Sturdza* aduce la cunoscinţa Academieĭ următórele: Prin Inaltul decret regal cu No. 519 de la 10 Fevruarie 1903 s'a dispus să se ieà din colecţiunile Museuluĭ de anticităţı din Bucurescĭ cărţıle, manuscriptele şi documentele istorice şi să se deà Academieĭ spre a se incorporà în colecţiunile acesteia şi a se folosì după regulele de aicĭ. In luna Iunie trecut s'a executat decretul regal şi s'aŭ adus la Academie şi aşezat în colecţiunĭ: 772 documente istorice, 788 volume manuscripte (249 românescĭ, 246 grecescĭ, 229 slavone, 21 orientale, 19 latine, 10 psaltichiĭ, 14 în limbĭ moderne) şi 166 cărţĭ tipărite

D-l *St. C. Hepites* presintă din partea d-luĭ Em. de Martonne, profesor la Universitatea din Rennes, memoriul sĕŭ: *Studiŭ asupra cresceriı Jiuluĭ în luna August 1903,* care a fost publicat în *Analele Institutuluı meteorologic al Românieĭ,* tomul XVI.

De la d-l Scarlat I. Ghica se primesc în dar pentru colecţiunile Academieĭ 32 documente istorice dintre anıı 1543 — 1849, rĕmase între hârtiile rĕposatuluĭ sĕŭ unchiŭ Pantazi Ghica; dăruesce asemenea 24 scrisorĭ de ale luĭ V. Alecsandri adresate luĭ Pantazi Ghica între aniĭ 1860 — 1870.

In ḑiua de 3 Noemvrie fiind a se ţiné la Şcóla de podurĭ şi şosele concurs pentru acordarea din fondul Adamachi a celor opt burse destinate pentru anul 1903—4 elevilor aceleĭ şcóle, se decide ca juriul examinator să fie compus din d-niĭ *A. Saligny,* ca preşedinte, C. Mironescu şi T. Dragu profesorĭ la acea şcólă, membri.

D-l *Gr. Tocilescu* ḑice:

Colegul şi amicul meŭ d-l Eugen Bormann, profesorul de la Universitatea din Viena, mĕ vestià printr'o scrisóre din 31 Octomvrie st. n. că: «pe maestrul nostru întru tóte, Teodor Mommsen, avem să-l per«dem. Mórtea i se aştéptă din minut în minut . Şi a doua ḑi, la ora $8^3/_4$ diminéţa, îşĭ dete sfârşitul în vârstă de aprópe 86 anĭ acela ce fusese Teodor Mommsen, unul din ceĭ maĭ marĭ învĕţaţĭ aĭ tuturor timpurilor, cu o forţă creatóre în tóte domeniile anticităţiĭ, ca jurist şi ca filolog, istoric, linguist şi epigrafist. In el lumea învĕţată, ba întréga lume cultă, venerà şi admirà pe fruntaşul representant al sciinţeĭ anticităţiĭ clasice. Lucrarea unuĭ spirit aşà de original şi de universal aparţine istorieĭ universale a sciinţelor, şi de sigur că specialiştiĭ din tóte ţĕrile vor arătà ce a făcut şi ce a gândit Teodor Mommsen. Iar dacă eŭ ieaŭ cuvîntul astăḑĭ sub impresiunea durerósеĭ scirĭ care m'a atins până la suflet, este că am o datorie de împlinit faţă de memoria unuĭ amic venerat, unuĭ maestru al tuturor maestrilor, faţă de *om,* nu numaĭ faţă de *învĕţat.* Căcĭ însemnătatea cea mare a luĭ

Mommsen nu consistă numaĭ în scrierile sale şi în lucrările sale sciinţifice, dar în întréga activitate a personalităţiĭ sale. Mommsen a fost incorporaţiunea întregeĭ sciinţe a anticităţilor romane, şi cu acésta el a aşternut basele anticităţilor patrieĭ nóstre. Personal datoresc eŭ luĭ Mommsen iniţiativa unuĭ întreg şir de cercetărĭ asupra limesuluĭ Alutan, asupra valurilor dobrogene, şi altora. Incurajerile luĭ, ca şi sfaturile luĭ, nicĭ odată nu mĭ-aŭ lipsit; ele m'aŭ îmbărbătat şi m'aŭ călăuzit tot-deauna. Mommsen, ca Secretar perpetuŭ al Academieĭ din Berlin, a mijlocit pe lângă Academia nóstră ca să intervină pe lângă Guvern a mi se da mijlócele necesare pentru cercetărĭ şi săpăturĭ. Dar nu este numaĭ o cestiune de inimă şi un sentiment de datorie carĭ mĕ fac să ieaŭ astădĭ cuvîntul, ci este tributul de admiraţiune, ce orĭ-ce om cult din orĭ-ce ţéră şi de orĭ-ce ném datoresce luĭ Teodor Mommsen; căcĭ nu póte să existe vre-un istoric care să nu fi învĕţat de la Mommsen şi nicĭ va puté fi vre-un învĕţat în viitor ca să ignoreze pe Mommsen. Ceea ce a scris şi a profesat bărbatul acesta a devenit un element de cultură nu numaĭ al naţiuniĭ germane dar chiar al lumiĭ întregĭ; conscient saŭ inconscient toţĭ suntem datornicĭĭ, dacă nu şi ucenicĭĭ luĭ.

«Incepênd ca jurist, Mommsen a devenit în scurt timp filolog, istoric, archeolog, numismat; scrierile sale aŭ trecut peste cifra de 1.000. Printr'acéstă operă uimitóre şi fără pildă în viéţa unuĭ om, miĭ de legăturĭ s'aŭ ţesut între viéţa spirituluĭ nostru şi a celuĭ roman, între patria nóstră şi clasica Italie, ca şi între statele moderne şi statul cel universal al Romeĭ. De aceea astădĭ staŭ întristaţĭ la căpĕtâiul maestruluĭ învĕţaţiĭ tuturor naţiunilor; de aceea împĕraţĭ şi regĭ împărtăşesc doliul acestuĭ mort, iar naţiunea germană se simte încă odată mândră că l-a avut printre vrednicĭĭ sĕĭ fiĭ, şi plânge că a încercat o perdere aşà de ireparabilă.

«Acum 86 de anĭ s'a născut el în Schleswig, în micul orăşel Garding, tatăl sĕŭ fiind un modest preot. După terminarea studiilor gimnasiale în Altona, el se duse la Universitatea din Kiel, unde a făcut studiile juridice, pe lângă filologie şi istorie. N'aveà încă 26 de anĭ, când a obţinut doctoratul în drept, şi posedà întregul armament al disciplinelor istorice. Numaĭ în câţĭ-và anĭ el dete la lumină scrierĭ carĭ de carĭ maĭ însemnate: asupra *tribuluĭ roman*, asupra *colegiilor romane*, asupra *dialectelor italice meridionale*, şi altor cestiunĭ privitóre la anticităţile romane.

«Călătoriile ce a făcut în Italia ĭ-aŭ dat ocasiune ca să înveţe multe de la părintele epigrafieĭ latine, de la Bartolomeo Borghesi. Acesta a

fost unicul învĕțat care a avut o înrîurire hotărîtóre asupra direcțiuniĭ culturale a luĭ Mommsen. Invĕțatuluĭ de la San-Marino datoresce Mommsen iubirea și interesul pentru studiile epigrafice, a căror încoronare aveà în curând să o pună Mommsen în cea maĭ uriașă lucrare ce a putut-o intreprinde un om vre-o dată: *Corpus Inscriptionum Latinarum*. Iată o operă cu care se póte mândrì națiunea germană, și asupra căreia cu gelosie póte să privéscă orĭ-care altă națiune cultă din lume. Abià împlinise 30 de anĭ Mommsen, când el presintă Academieĭ Berlineze un memoriŭ «despre planul și execuțiunea unuĭ Corpus Inscriptionum Latinarum . In acest memoriŭ se fixà planul opereĭ în trăsurile sale esențiale și Mommsen dete prima probă a extraordinaruluĭ sĕŭ talent organisator. Și de fapt, numaĭ un Mommsen erà în stare ca să ducă la un bun sfârșit o asemenea întreprindere ce se încercase în nenumĕrate rândurĭ de învĕțațĭ francesĭ, italienĭ și germanĭ. Timp de 40 de anĭ aveà să dureze acéstă lucrare, al căreia suflet a fost Teodor Mommsen, și ea este aprópe a se încheià. Corpus Inscriptionum Latinarum nu e numaĭ o operă filologică și epigrafică, dar și o operă istorică, fără de care nimic aprópe n'am sci despre istoria internă a poporuluĭ roman în epoca imperială, despre instituțiunile romane și maĭ ales despre viéța provincială. Dar Corpus Inscriptionum Latinarum, să nu uităm, este lucrarea, dacă nu cea maĭ măréță a maestruluĭ, de sigur cea care ĭ-a reclamat maĭ multă trudă și jertfe.

«Nu de maĭ puțină însemnătate este activitatea profesorală a luĭ Teodor Mommsen: maĭ întâiŭ profesor de dreptul roman la Universitatea din Leipzig, apoĭ, după destituirea luĭ pentru motive politice, devine profesor de aceeașĭ materie la Universitatea din Zürich, de acolo tot ca profesor trece la Breslau, în cele din urmă este chemat ca profesor de istoria antică la Universitatea din Berlin, unde timp de 40 de anĭ a lucrat neîntrerupt ca profesor, ca academician și ca învĕțat.

«Din operele sale, cea maĭ însemnată este istoria romană, care ĭ-a ilustrat numele până în părțile cele maĭ depărtate din lume și ì-a asigurat nemurirea. Se póte ḑice că până la Mommsen nu existà o istorie romană, saŭ existà una, care însă nu se petrecuse. Prin Mommsen capĕtă viéță, carne și óse poporul roman; persónele puse în acțiune sunt aduse înaintea ochilor noștri cu pasiunile și virtuțile lor, cu tótă individualitatea lor; portretul unuĭ Grachus, unuĭ Sulla, unuĭ Ciceron, unuĭ Caesar sunt și vor rĕmâné nisce cap-de-opere ale maestruluĭ. In oposițiune cu chipul de expunere al luĭ Leopold von Ranke,

Mommsen aduce la noĭ persónele istorice, pe când cel dintâiŭ ne duce pe noĭ la ele. La Ranke se vede tendinţa de a scrie: *sine ira et studio*, la Mommsen, din potrivă, conscient şi categoric, apare tendinţa de a scrie *cum ira et studio*. Mommsen se amestecă în luptele politice, ca un părtaş al uneĭ tabere şi vrăjmaş al alteia, îmbracă platoşa şi-şĭ într'arméză braţul ca să lupte şi să lovéscă, şi cu limbagiul modern, cu imaginĭ împrumutate din viéţa de adĭ, ne descrie cele petrecute acum decimĭ de vécurĭ. Chipul de concepţiune al istorieĭ luĭ Mommsen este vast. Nu numaĭ regiĭ, nu numaĭ persónele în acţiune, nu numaĭ clasele diriguitóre, dar poporul întreg cu tóte manifestaţiunile vieţiĭ ocupă de o potrivă atenţiunea istoriculuĭ. Bogatul, ca şi săracul, politica, ca şi economia politică, arta, literatura, industria şi comerciul, etc., în fine tot ce alcătuesce pânza vieţiĭ omenescĭ, îşĭ găsesc locul lor în istoria luĭ Mommsen. Dar pentru a scrie o asemenea istorie, trebue să fiĭ un Mommsen, care peste marginile specialităţiĭ sale aruncă privirĭ generale şi pătrundĕtóre în tóte părţile. In istoricul Mommsen trăesce filologul, archeologul, economistul politic, literatul, numismatul, juristul Mommsen. Ceea ce Niebuhr începuse pentru istoria romană a săvârşit Mommsen. Este cu neputinţă a spune marea influenţă ce acéstă operă genială a exercitat şi exercită încă asupra întregeĭ istoriografiĭ moderne. Şi cu drept cuvînt întrebà în anul 1856 vestitul filolog Frideric Ritschl pe un amic al sĕŭ: «Spune-mĭ, rogu-te, omul ăsta are carne şi sânge ca fie-care din noĭ?» Iarăşĭ cu drept cuvînt cel maĭ mare german al secoluluĭ trecut, Cancelarul Bismarck, dicea: «Un Mommsen nu se póte nasce decât dóră la câte 2.000 de anĭ!»

«In Mommsen nu lucrà numaĭ omul de sciinţă, de raţionament şi reflecţiune, dar şi poetul; poetul şi omul de sciinţă sunt împerechiaţĭ la dînsul, ca să producă un asemenea cap-de-operă. Studiile cele maĭ adâncite, cunoscinţa tuturor isvórelor literare şi monumentale, şi critica cea maĭ severă sunt îmbinate cu o combinaţiune creatrice şi o fantasie bogată, spre a ne arătà poporul roman în tóte ale sale manifestărĭ, maĭ cu sémă pe terenul luptelor politice, şi în cherestéua constituţiuniĭ sale. Ast-fel *Istoria Romană* a luĭ Mommsen a devenit o operă clasică a naţiuniĭ germane, şi aprópe nu există limbă din lumea civilisată în care ea să nu fie tradusă.

«Dar ce aşĭ putè dice de cele-lalte opere ale acestuĭ mare învĕţat? istoria monedeĭ romane, monumentul Ancyran, dreptul public roman, dreptul penal roman, şi alte multe scrierĭ privitóre la anticităţile publice şi private, la dreptul roman în tóte ale sale părţĭ, istoria, sciinţa limbiĭ, chronologie, numismatică, topografie, critica de text a celor maĭ

diferiţĭ scriitorĭ grecĭ şi romanĭ, pe lângă Pandecte, scriitorĭ ca Solinus şi Iordanes, Cassiodor, chronice medievale şi alte multe nenumĕrate lucrărĭ, din carĭ aprópe numaĭ una singură ar fi destul ca să deà autoruluĭ lor locul cel dintâiŭ în sciinţă. Să amintim dóră numaĭ *Dreptul public roman*, pe care ca să-l scrie trebue cine-và să fie: jurist, filolog şi istoric tot de odată, dar jurist, filolog şi istoric ca Teodor Mommsen, care posedà întréga anticitate! Acéstă operă póte servì de model pentru chipul de tractare al constituţiunilor antice şi moderne. Şi se póte dice că Mommsen a fost creatorul acestuĭ drept constituţional al Romeĭ.

Dar trebue acì să mĕ opresc, şi să-mĭ reserv cu altă ocasiune a vorbì maĭ pe larg despre Teodor Mommsen.

«De astă dată am voit numaĭ să schiţez repede trăsurile unuĭ mare învĕţat, unuĭ *European* în adevĕratul sens al cuvîntuluĭ, aşà cum îl numì erĭ d l de Bülow în scrisórea de condoleanţe către d-na Mommsen; unuĭ mare spirit generos pe care nicĭ o cestiune umanitară, nicĭ o nedreptate, nicĭ o monstruositate nu l-a lăsat străin, glasul sĕŭ ridicându-se tot-deauna pentru cel apĕsat, condeiul sĕŭ apĕrând o causă dréptă, fie atuncĭ când e vorba de nedreptăţile şovinismuluĭ maghiar, de eroismul Burilor, de răsboiul crâncen între naţiunea francesă şi germană, de unirea în fine a naţiuniĭ englese şi germane pentru civilisaţiune! Teodor Mommsen a fost o podóbă a seculuuĭ ce încheiarăm; a fost o mândrie a mareĭ naţiunĭ germane; o mândrie a fost el şi pentru Academia Română, care l-a chemat printre membriĭ seĭ de onóre. De aceea viŭ să vĕ rog, Domnilor Colegĭ, ca să decideţĭ ridicarea şedinţeĭ de astădĭ în semn de omagiŭ pentru acela care a fost Teodor Mommsen.»

D-l *D. Sturdza* crede că exprimă dorinţa Academiei ca d-l Tocilescu să facă în una din şedinţele viitóre o cuvîntare de laudă asupra vieţiĭ şi activităţiĭ luĭ Mommsen.

D-l I. Kalinderu dice că ar fi bine ca Academia să procure un portret al luĭ Mommsen spre a-l păstrà în localul eĭ.

— Propunerea se primesce.

ŞEDINŢA DE LA 31 OCTOMVRIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l Ioan Draganovicĭ se primesce în dar o scrisóre din Noemvrie 1830, scrisă de Vasile Alecsandri, tatăl poetuluĭ.

De la d-l Stoica Nicolaescu se primesc în dar maĭ multe acte românescĭ din întâia jumătate a seculuĭ XIX.

D-l *I. Bianu* presintă în dar din partea d-luĭ Nerva Hodoş o culegere de còpiĭ de documente privitóre la Românĭ, din secolele XVII şi XVIII, scrise pe 35 cóle şi extrase din Archivul Cancelarieĭ transilvane. Aceste còpiĭ aŭ rĕmas în hârtiile rĕposatuluĭ Papiŭ Ilarian, căruia ĭ-aŭ fost trimise de Mitropolitul Alexandru Şuluţ de la Blaj pe lângă o scrisóre de la 2 Octomvrie 1863, în care spune între altele că «documentele sunt scóse din atarĭ locurĭ unde nu pot toţĭ ómeniĭ străbate şi carĭ eŭ cu treĭ fraţĭ prea bravĭ Mocionescĭ cu 2.000 florinĭ — dând fie-care câte 500 florinĭ — le-am rĕscumpĕrat dintr'o mână lipsită». După mórtea luĭ Papiŭ copiile aŭ trecut la rĕposatul Iosif Hodoş, al căruĭ fiŭ le dăruesce acum Academieĭ.
— Se decide a se exprimà d-luĭ N. Hodoş mulţumirile Academieĭ.

D-l *Dr. C. Istrati*, exprimând adânca sa recunoscinţă pentru ajutorul ce Academia ĭ-a dat prin participarea eĭ la exposiţiunea organisată de d-sa cu ocasiunea congresuluĭ Societăţiĭ pentru înaintarea sciinţelor, presintă pentru colecţiunea numismatică medalia acordată exposanţilor în treĭ exemplare: de aur, de argint şi de bronz. Adaugă că juriul însărcinat cu hotărîrea recompenselor a decis că Academia nu va avé medalia de aur; va avé însă maĭ mult, adecă diploma de onóre.

D-l *I. Bianu* amintesce că după disposiţiunile testamentuluĭ luĭ Take Anastassiu, în fie-care an la Sf. Dumitru, se slujesce un parastas la mormîntul rĕposatuluĭ la Călmăţuiŭ. D-l Poni, care fusese rugat de Delegaţiune să represinte, ca şi anul trecut, Academia la acéstă slujbă piósă, fiind lovit de o nenorocire în familie, a însciinţat că nu va puté merge în acea ḑi la Călmăţuiŭ. S'a hotărît Vineria trecută ca Academia să fie represintată de d-l Bogdan şi de mine. Ne-am îndeplinit acéstă însărcinare. Parastasul s'a slujit Duminecă, 26 Octomvrie, de către Protoiereul judeţuluĭ, dimpreună cu treĭ alţĭ preoţĭ şi un diacon, de faţă fiind mult popor, adunat maĭ ales din satele de pe moşie.

Cu acéstă ocasiune d-l Bianu ḑice că a visitat împreună cu d-l Bogdan şcóla şi gospodăria eĭ şi aŭ rĕmas pe deplin mulţumiţĭ de conducerea şi îngrijirea lor. Peste 100 de copiĭ din cătunele Călmăţuiŭ şi Griviţa alérgă la acéstă şcólă, condusă acum de doĭ învĕţătorĭ. A doua ḑi d-niĭ Bogdan şi

Bianu aŭ mers la Tecuciŭ şi aŭ visitat şcóla profesională de fete întreţinută din fondul Take Anastassiu, unde aŭ găsit tóte clasele în lucrare sub conducerea maestrelor. Şi acéstă şcólă se presintă fórte bine şi este o adevĕrată binefacere pentru oraş. De la Tecuciŭ aŭ mers la Ţigănescĭ, unde aŭ visitat palatul şi parcul carĭ sunt bine păzite şi se aştéptă numaĭ transformările şi locuitoriĭ carĭ aŭ să le foloséscă, când Academia va puté înfiinţà şi acolo şcóla prevĕḑută în testament.

D-l Bianu presintă apoĭ patru vase de pămînt, cincĭ vîrfurĭ de săgeţĭ, maĭ multe obiecte de bronz (fibule), două bucăţĭ de sticle de ornament, maĭ multe monede grece şi romane, carĭ tóte aŭ fost găsite în malul Siretuluĭ la Poiana în judeţul Tecuciŭ, unde se vede că a fost un mare aşezămînt omenesc stabilit pe un loc înalt care domină valea Siretuluĭ şi care acum este în cea maĭ mare parte surpat de acest rîŭ. Despre acéstă localitate s'a maĭ vorbit în Academie la 14 şi 28 Maiŭ 1899 (*Anale*, tom. XXII, pag. 26, 27). Tóte obiectele aduse acum d-l Bianu le-a găsit la învĕţătorul I. Beldie de la şcóla Take Anastassiu din Călmăţuiŭ, care le-a adunat pe când erà învĕţător la Poiana. D-l Bianu crede că aceste obiecte trebuesc trimise la Museul de anticităţĭ.

— Propunerea d-luĭ Bianu se primesce.

De la d-l P. Poni, preşedintele Comisiuniĭ instituite la Universitatea din Iaşĭ pentru acordarea a două burse la facultăţile de medicină şi de sciinţe de acolo, se primesc lucrările Comisiuniĭ cu resultatul concursuluĭ. Comisiunea propune ca una din burse să se acorde d-luĭ Agricola Cardaş, student în anul I la Facultatea de sciinţe, iar cea-laltă d-luĭ Alexandru Ţaicu, student în anul II al Facultăţiĭ de medicină.

— Propunerea Comisiuniĭ se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 7 NOEMVRIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la Epitropia Aşezămintelor Brâncovenescĭ se primesce pentru biblioteca Academieĭ o colecţiune de fotografiĭ represintând biserica de la mănăstirea Horezu şi portretele ctitorescĭ dintr'însa ale familieĭ luĭ Constantin Vodă Brâncoveanu.

D-l *I. Bianu* ḑice că Academia se cuvine să exprime cele maĭ calde mulţumirĭ Epitropieĭ pentru preţiósele fotografiĭ trimise. D-sa crede că ar fi necesar să se atragă atenţiunea Epitropieĭ asupra faptuluĭ că reproducerile fotografice de pe picturile murale sunt tot-deauna fórte imperfecte, neputênd arătà colorile costumelor; apoĭ în fotografie, prin reducţiunea cea

mare, se perd o mulţime de amănunte de multe orí interesante. De aceea d-sa crede că ar fi bine ca portretele ctitorescĭ să fie cât se póte maĭ curând reproduse în mărimea şi colorile originalelor, ceea ce s'ar puté face cu puţină cheltuélă de către un pictor obicĭnuit cu asemenea lucrărĭ. Eforia Aşezămintelor Brâncovenescĭ ar pune ast-fel la adăpost de perdere portretele ctitorescĭ şi ar asigurà păstrarea acestor atât de preţióse documente despre trecutul nostru.

D-l *Dr. C. Istrati*, fiind Director al aceluĭ Aşezămînt, ḑice că Epitropia a dispus facerea fotografiilor, pentru că este vorba să se restaureze biserica de la mânăstirea Horezu şi este témă ca în acea restaurare să nu fie modificate portretele familieĭ fondatoruluĭ. Se unesce cu părerea d-luĭ Bianu şi crede că Eforia va îndeplinì dorinţa Academieĭ.

— Se decide a se exprimà mulţumirĭ Eforieĭ şi a i se arătà dorinţa în sensul celor exprimate de d-l Bianu.

Se cetesce următórea listă a cărţilor presintate, până la termenul fixat de 31 Octomvrie, la concursul premiilor anuale Năsturel-Herĕscu, Lazăr şi Adamachi, ce sunt a se decerne în sesiunea generală din 1904:

1. La premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ:

Brătescu-Voineştĭ (I. Al.), Nuvele şi Schiţe. Bucurescĭ 1903.
Cantilli (Constant), Aripĭ de vis. Bucurescĭ 1903.
Demitrescu (George), Eugenia.—Poemă în versurĭ, ed. II. Bucurescĭ 1903.
» » Adevĕrul saŭ Omul, Natura şi Dumneḑeŭ.—Poemă în versurĭ, ed. II. Bucurescĭ 1903.
Dimitrescu (Christ. N.), Quatrene.—Epigrame, epitafurĭ, humoristice, II Bucurescĭ 1903.
Hălăceanu (Virgiliŭ Em.), Marele Dicţionar romîn-englez şi englez-romîn.—Vol. I, romîn-englez. Iaşĭ, f. a.
Leonescu (V.) şi T. *Duţescu-Duţu*, Două drame ţărăneştĭ. Bucurescĭ 1903.
» » Peneş Curcanul. Dramă resboinică în 4 acte. Bucurescĭ 1903.
Orleanu (Maiorul Al. G.), Horia, Cloşca şi Crişan saŭ Revoluţia Romînilor din Transilvania şi Ungaria în 1784. — Dramă istorică. Focşanĭ 1903.
Rădulescu-Niger (N.), Patriotism.—Tribunul poporuluĭ.—Roman social. Bucurescĭ 1903.
Stere (C. G.), Introducere în studiul Dreptuluĭ constituţional. —Partea I. Iaşĭ 1903.

2. La premiul Statuluĭ Lazăr de 5.000 leĭ:

Bastaki (Dr. Th.), Studiŭ clinic asupra băilor Lacul-Sărat. Bucurescĭ 1903.
Belcik (Alexandru A.), Studiŭ de legislaţiune comparată.—Copilul natural, ed. II. Bucurescĭ 1902.

Biroŭ (Iuliŭ), Carte de compunere pentru şcólele primare. — Cursul I. Oraviţa 1902.—Cursul II. Lugoş 1902.
Galian (Dr. Dumitru), Contribuţiunĭ la studiul Igieneĭ rurale. Focşanĭ 1903.
Georgescu (Căpitanul—acum Maior—Christodulo), Principiĭ relative la tactica focurilor infanterieĭ. Bucurescĭ 1902.
» Tactica celor treĭ arme. Bucurescĭ 1903.
Nicolaescu (N.), Geometrie plană şi în spaţiŭ, ed. II. Bucurescĭ 1903.
Niculiţă-Voronca (Elena), Datinele şi credinţele poporuluĭ român, adunate şi aşezate în ordine mitologică, vol. I, părţile I—II, III, IV—V. Mihalcea lângă Cernăuţĭ 1903.

3. La premiul Adamachi de 5.000 leĭ (divisibil):

Bârseanu (Andreiŭ), Istoria şcólelor centrale române gr. or. din Braşov. Braşov 1902.
Ciocîrlan (Ion), Pe plaiŭ.—Schiţe de la ţară. Bucurescĭ, f. a.
Demitrescu (George), Creatura şi Creatorul saŭ Tainele Dumneḑeescĭ — Poemă în versurĭ. Bucurescĭ 1903.
Duţescu-Duţu (T.), Consideraţiunĭ critice asupra poesieĭ noastre poporane.—Doĭne. Bucurescĭ 1903.
Găvănescul (I.), Istoria Pedagogieĭ, vol. II. Bucurescĭ 1903.
Hodoş (Constanţa), Aur! ... — Dramă în patru acte. Bucurescĭ 1903.
Moga (Vasile S.), Alcătuirea uneĭ gospodăriĭ rurale, ed. III. Bucurescĭ 1903.
Negulescu (Paul), Tratat de Drept administrativ român.—Partea I.—Organizarea administrativă a Românieĭ, fasc. I. Bucurescĭ 1903.
Neniţescu (Dimitrie S.), Studiŭ asupra fluviilor convenţionale.—Dunărea în Dreptul internaţional public. Bucurescĭ 1903.
Nicolescu (George D), Parlamentul romîn, 1866—1901. Bucurescĭ 1903.
Pacu (M. N.), Elemente de Instrucţie civică, Drept şi Economie politică. Galaţĭ 1903.
Pătrăşcoiu (Gr. şi I.), Studiŭ introductiv asupra băncilor populare sistem Raiffeisen şi Schulze-Delitzsch. Bucurescĭ 1903.
Podeanu (V.), Cîntece, vol. II. Bucurescĭ 1902 ; vol. III. Bucurescĭ 1903.
Pop (Vasile), Ocna vieţeĭ.—Schiţe, fantaziĭ şi nuvelete. Bucurescĭ-Ploescĭ 1903.
Popovicĭ-Lupa (Dr. N. O.), Agricultura.—Cunoscinţe practice de cultura pămîntuluĭ şi a plantelor agricole. Bucurescĭ 1902.
Rosetti (Radu D.), Printre picăturĭ. Ploescĭ 1904.
Roşculeţ (Dr. Valeriu), Staţiunea balneară şi climatică Strunga (jud. Roman).—Studiŭ igienologic asupra localităţiĭ în vederea aşezăriĭ unuĭ sanatoriŭ pentru tuberculoşĭ. Bucurescĭ 1903.
Sanielevicĭ (H.), Incercărĭ critice. Bucurescĭ 1903.
Sorcovă (pseudonim), Clipe de repaus.—Seria II. — Schiţe şi Foiţe. Braşov 1903
Urechiă (A.), Dictionnaire français-roumain. Deuxième édition. Bucurescĭ 1903.

D-l *A. Saligny* presintă lucrările Comisiuniĭ care a făcut la Şcóla de podurĭ şi şosele, sub preşedinţa d-sale, alegerea a opt elevĭ din acea şcólă, cărora să se acorde burse din fondul Adamachi în anul şcolar 1903—4. Comisiunea propune să se acorde bursele elevilor I. Nicolaescu, Şt. Bedreag, N. Alexandrescu, I. Trofin, C. Mihalopol, C. Lăzărescu, Şt. Atanasescu şi V. Hâlmu.

— Propunerea Comisiuniĭ se aprobă.

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce comunicarea d-sale: *Despre predisposiţiunĭ congenitale.*

D-l *I. Bianu* cetesce comunicarea despre: *Rĕspunsul Mitropolituluĭ Moldoveĭ Varlaam tipărit la 1645 în potriva Catechismuluĭ calvinesc tipărit la 1640* şi impus Românilor de peste Carpaţĭ de Principele Transilvanieĭ Gheorghe Rákóczi prin diploma de la 1643. Din scrierea Mitropolituluĭ Varlaam nu există până acum niciĭ un exemplar; cel dintâiŭ a fost găsit în acest an la preotul din satul Budurésa de lângă Beiuş în Ungaria de părintele Vasile Mangra, Vicar episcopesc în Oradea-mare, care a binevoit a-l trimite d-luĭ Bianu spre a-l presintă în dar Academieĭ. D-l Bianu, presintând acest preţios dar al părinteluĭ Mangra, amintesce că Sfinţia-sa a făcut maĭ multe darurĭ preţióse Academieĭ, între carĭ se află şi singurul exemplar cunoscut până acum din *Psaltirea* tipărită numaĭ în text românesc de Diaconul Coresi la 1570 în Braşov. D-l Bianu arată apoĭ împrejurările în carĭ s'a produs acéstă preţiósă carte şi marea eĭ însemnătate pentru luptele religióse şi naţionale ale Românilor de pe la mijlocul seculuĭ XVII.

— Se decide a se exprimă părinteluĭ Vasile Mangra cele maĭ căldurose mulţumirĭ ale Academieĭ pentru acest noŭ preţios dar.

ŞEDINŢA DE LA 14 NOEMVRIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l Preşedinte presintă tomurile XXVII şi XXVIII din publicaţiunea: *Politische Correspondenz Friedrichs des Grossen,* primite de la M. S Regele ca continuare la publicaţiunea întrégă dăruită prin munificenţa regală.

— Academia decide a se înscrie în procesul-verbal al şedinţeĭ de

astădĭ expresiunea simțimintelor eĭ de recunoscință către Augustul eĭ Președinte de onóre

D-l *St. C. Hepites* presintă spre a fi publicat în *Anale* memoriul: *Asupra variațiuniĭ etalónelor de massă* de d-l I. St. Murat, metrologist-ajutor la Biuroul internațional de măsurĭ și greutățĭ de la Sèvres. D-l Hepites dice că în etalonarea uneĭ seriĭ de unitățĭ de massă de bronz alb saŭ Constantan, d-l Murat, întrebuințând cele maĭ perfecționate balanțe de carĭ dispune acéstă înaltă instituțiune și aplicând cele maĭ precise metode ale metrologieĭ moderne, a putut descoperì o însemnată variațiune forte repede a masseĭ de 1 kilogram.

— Se recomandă Secțiuniĭ sciințifice.

D-l *Hepites* presintă apoĭ *Analele Institutuluĭ meteorologic al Românieĭ*, tom. XVI, cuprindênd lucrările sale pe anul 1900, reservându-se a face maĭ târdiŭ o comunicare Academieĭ atât asupra acestuĭ volum, cât și asupra altor publicațiunĭ ale Institutuluĭ ce conduce.

Medicul spitaluluĭ județean din Văleniĭ-de-munte trimite manuscriptele rĕmase de la ieromonachul Porfirie Angelescu, încetat din viéță în acel spital. Rĕposatul a fost superior al schiturilor Brâncovenĭ, Bistrița și Govora și confesor al regimentuluĭ I de artilerie în răsboiul independențeĭ. Manuscriptele cuprind numaĭ compunerĭ de ale sale, din carĭ cele maĭ multe sunt predicĭ și discursurĭ funebre, și în ultimele dile de viéță bătrânul ieromonach a exprimat dorința ca ele să fie trimise în păstrarea Academieĭ.

Se cetesce procesul-verbal al Comisiuniĭ fonduluĭ Adamachi, prin care se propune să se retragă bursa d-luĭ D. Pitaru, student la Facultatea de sciințe din Iașĭ, pentru că nu s'a conformat regulamentuluĭ de a trimite Academieĭ certificate de trecerea examenelor, și să se acorde d-luĭ Zamfir Ștefan, student la aceeașĭ facultate, care a reușit al doilea la concursul de bursă.

— Propunerile Comisiuniĭ se aprobă.

D-l *Dr. C. Istrati* dice că Academia să nu fie surprinsă că d-sa iea cuvîntul într'o cestiune în care nu este competent. Este vorba de restaurările monumentelor istorice, pe carĭ le face Ministerul Instrucțiuniĭ publice. Intre aceste restaurărĭ sunt și treĭ bisericĭ ale luĭ Ștefan-cel-Mare: de la Hârlăŭ, de la Botoșanĭ și de la Dorohoiŭ. D-sa a vĕdut multe bisericĭ din țéră, dar cea de la Hârlăŭ ĭ-a atras cu deosebire atențiunea, pentru că picturile dintr'însa sunt și astădĭ cele originare din secolul XV, cum nu se maĭ găsesc la nicĭ una, și anume din anul 1491. Pe o icónă din acéstă biserică se găsesc, făcute cu vârful pumnaluluĭ, cuvintele: «pan Poniatovski, 1691». D-l Dr. Istrati descrie apoĭ interiorul bisericiĭ și dice că, ar fi o mare perdere dacă în restaurarea care se face acum, s'ar atinge interiorul acestĕ bisericĭ. D-sa rógă pe Academie să intervină la Ministerul Instrucțiuniĭ pu-

blice în acest sens, adăugând că ar fi bine chiar, pentru păstrarea acelor picturĭ vechĭ, să se opréscă serviciul religios şi să se facă în acea biserică un museŭ religios.

D-l *I. Kalinderu*, ca membru desemnat de Academie în Comisiunea monumentelor istorice, ḑice că a luat până acum parte la treĭ şedinţe ale eĭ. Maĭ înainte nicĭ nu se întrunià Comisiunea, ba încă se încuviinţaŭ restaurărĭ fără ca ea să fie întrebată. Am stăruit la Minister, ḑice d-l Kalinderu, ca să se înscrie în budget o sumă afectată pentru restaurărĭ de monumente şi s'aŭ acordat 200 000 leĭ din excedent. Din acéstă sumă o parte s'a dat pentru învelitórea Mitropolieĭ din Bucurescĭ, iar de interior nu m'am atins, pentru că tendinţa Comisiuniĭ este să conserve monumentele. Cestiunea picturilor în special este gravă şi să n'o atingem decât cu mâna tremurând. Asigură pe d-l Istrati că de picturile de la Hârlăŭ nimenĭ nu se va atinge, căcĭ va stăruì d-sa în acest sens ca membru în Comisiune. Prin urmare nu maĭ este trebuinţă ca Academia să facă o intervenţiune specială.

ŞEDINŢA DE LA 21 NOEMVRIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l Preşedinte ḑice: Primim scirea că, la 15 (28) Noemvrie curent, a încetat din viéţă d-l Emil Legrand, profesor de limba grecéscă modernă la şcóla de limbĭ orientale din Paris şi membru corespondent al Academieĭ nóstre din Secţiunea istorică, ales la 13 Septemvrie 1877.

Emil Legrand a adus serviciĭ însemnate studiuluĭ Orientuluĭ creştin, publicând un numĕr considerabil de texte grecescĭ, dintre carĭ multe privitóre direct la istoria nóstră naţională. Erà un elenist distins şi apreciat pentru cunoscinţele sale întinse şi pentru exactitatea publicaţiunilor sale. Unele din aceste publicaţiunĭ sunt adevĕrate comorĭ de informaţiunĭ pentru studiul activităţiĭ literare şi politice din Orientul creştin în secolele XVI—XVIII şi prin urmare şi în Principatele românescĭ, al căror pămînt şi bogăţiĭ aŭ fost adăpostul de căpetenie al acesteĭ activităţĭ. In fruntea publicaţiunilor de acest fel stă Bibliografia elenică a secolelor XVI şi XVII, în 6 volume. Prin mórtea sa, Emil Legrand lasă un gol mare în lumea învĕţată şi Academia se asociéză la părerile de rĕŭ pricinuite de perderea acestuĭ om de valóre.

— Academia decide a se exprimà condoleanţe atât Direcţiuniĭ şcóleĭ de limbĭ orientale moderne, cât şi d luĭ H. Pernot, amic al rĕposatuluĭ, care a comunicat Academieĭ nóstre trista scire.

D-l *St. C. Hepites* presintă următórele publicaţiuni: *Buletinul lunar al observaţiunilor meteorologice ale României*, an. XII, 1903, lunile Iulie şi August, şi *Bibliografie şi Notiţe meteorologice*, No. 1 şi 2, pe aniĭ 1901 şi 1902.

De la d-l P. Gârboviceanu, administratorul Casseĭ Bisericiĭ se primesce în dar un chrisov original de la 19 Martie 1813 dat de Ioan Gheorghe Caragea Voevod, prin care se întăresce metochuluĭ din Bucurescĭ al Episcopieĭ Râmniculuĭ privilegiul de a fabrică lumînările de céră albă în Bucurescĭ.

D-l *I. Bogdan* cetesce o comunicare asupra unuĭ chrisov de la Mircea Voevod, cu data 10 Iunie 1415, care este proprietatea d-luĭ N. Spineanu, institutor la Turnu-Severin, şi care a fost expus în Expoziţiunea Congresuluĭ Societăţiĭ sciinţifice din Bucurescĭ în acest an.

ŞEDINŢA DE LA 28 NOEMVRIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la Preşedinţa Adunăriĭ Deputaţilor se primesc exemplare din *Analele parlamentare ale României*, tom. XIII, partea 2, pentru bibliotecă şi pentru membriĭ Academieĭ.

De la Ministerul Cultelor — Administraţia Casseĭ Bisericiĭ — se primesc 128 diferite cărţĭ tipărite românescĭ, grecescĭ şi slavonescĭ, 35 volume manuscrise românescĭ, 4 volume de psaltichie cu text grecesc, carĭ tóte aŭ fost ridicate de la mânăstirea Ghighiu din Prahova, exprimând dorinţa a se da pentru biblioteca aceleĭ mânăstirĭ publicaţiunĭ de ale Academieĭ cu cuprins moral şi religios.

D-l *I. Bianu* presintă în dar din partea d-luĭ Dimitrie Comşa, profesor la Sibiiŭ, o diplomă originală de nobilitare de la 14 August 1635, dată de Gheorghe Rákóczi, Principele Transilvanieĭ, unuĭ Brazul Drăghicĭ de Luţa din ţinutul Făgăraşuluĭ.

De la d-l I. Axentie Severu, cunoscutul fost prefect de legiune în luptele de peste Carpaţi în 1848—49, se primesc în dar 22 acte privitóre la mişcarea Românilor ardelenĭ din 1848.

— Se decide a se exprimă venerabiluluĭ luptător cele maĭ călduróse mulţumirĭ ale Academieĭ pentru acest semn de interes faţă de Instituţiunea nóstră.

D-l *C. Erbiceanu* dăruesce volumul Γεωγραφικὸν τῆς Ρουμουνίας, tom. I, partea 2, tipărită la 1816 şi îmbogăţită cu treĭ chărţĭ geografice, de Filippide. D-l Erbiceanu observă că în titlul acesteĭ cărţĭ întâia óră se dă numele de «România» ţĕriĭ nóstre.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 5 DECEMVRIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la Eforia Spitalelor civile se primesc în dar două exemplare, unul de argint şi altul de bronz, din medalia care s'a bătut cu ocasiunea sfinţiriĭ bisericiĭ mânăstiriĭ Sinaia în luna Maiŭ 1903.

D-l *I. Kalinderu* presintă din partea d-luĭ G. Bengescu scrierea acestuia: *Carmen Sylva—Bibliographie et Extraits de ses oeuvres,* Bruxelles 1904. Despre acéstă scriere d-l Kalinderu cetesce următórea notă:

«D-l G. Bengescu, membru corespondent al Academieĭ nóstre şi eruditul bibliograf al luĭ Voltaire, şi căruia datorim multe cercetărĭ bibliografice bune, a publicat acum din noŭ sub titlul: *Carmen Sylva, Bibliographie et extrait de ses oeuvres*, un volum in-8° de LXIV+303 pagine, despre care cred că se cade, ca presentându-l Academieĭ din partea autoruluĭ, să arăt în câte-và rândurĭ cuprinsul sĕŭ.

«In o introducere de 64 pagine autorul descrie, după date autentice, viéţa poeteĭ încoronate şi mersul desvoltăriĭ Eĭ literare, de la publicarea primelor Sale poesiĭ *Şapho* şi *Hammerstein* în limba germană la 1880, până acum. La pagina LVII ne spune că a socotit necesară, indispensabilă chiar, o notiţă biografică în fruntea uneĭ lucrărĭ menite a face să fie maĭ cunoscută Regina-Poetă, şi adaugă că n'are pretenţiunea de a scrie istoria vieţiĭ Sale, căcĭ un asemenea studiŭ ar fi prematur. Notiţa fórte căldurósă se termină cu următórea apreciere a Augusteĭ autóre, ale căreĭ opere le-a studiat: «Ea s'a refugiat «în practica bineluĭ, în voluptatea studiuluĭ, în cultul ferbinte al idea«luluĭ, rĕmânênd credinciósă principiilor carĭ aŭ fost regula nestră«mutată a vieţiĭ Sale, principiĭ resumate cu elocinţă în acéstă nobilă «cugetare: Nu e decât o fericire, datoria; decât o consolaţie, munca; «decât o desfĕtare, frumuseţea (pag. LXI).

«D-l Bengescu ne dă apoĭ în pag. 1—119 un catalog cronologic des-

voltat al celor 45 de opere în limbile germană saŭ francesă, publicate până acum de Suverana nóstră. La fie-care carte se daŭ principalele aprecierĭ ce s'aŭ făcut asupra eĭ şi extrase. La culegerile de poesiĭ se dă lista completă a poemelor din carĭ se alcătuesc.

«De la un bibliograf consumat cum e d-l Bengescu se înţelege că nu lipsesc indicaţiunile de format, dată, ediţiune; la multe scrierĭ dă şi un resumat saŭ un extras caracteristic. După aceea vine lunga listă a traducerilor scrierilor Regineĭ. Numĕrul limbilor în carĭ aŭ fost traduse acele scrierĭ nu e maĭ mic de 12, în limba englesă aŭ fost traduse 10, în limba armenéscă s'a tradus o selecţiune, în limba danesă 2, în limba francesă 17, din carĭ 7 traducerĭ sunt făcute de românĭ. In limba nóstră sunt traduse 22 de scrierĭ

«Partea III-a a biografieĭ enumĕră 21 de bibliografiĭ, maĭ mult saŭ maĭ puţin complete, consacrate de autorĭ din fel de fel de ţĕrĭ poeteĭ Carmen Sylva, şi o listă de articole şi de studiĭ cu acelaşĭ subiect.

«De acì, de la pag. 183, opera d-luĭ Bengescu îşĭ schimbă caracterul de erudiţiune în caracter literar. Paginele acestea conţin bucăţĭ alese din marea şi variata operă isvorîtă în aprópe un pătrar de secol din bogata imaginaţiune şi din marea inimă a Suveraneĭ.

«Sunt puţinĭ ceĭ carĭ cunosc ce-và maĭ bine acea operă rĕmasă până acum rĕsléţă; graţie d-luĭ Bengescu o putem vedé adunată în esenţă, putem cunósce ecoul ce a deşteptat şi rĕspândirea ce a găsit. Iĭ mulţumim pentru munca la care s'a dedat, pentru erudiţiunea ce arată şi pentru gustul cu care a executat planul sĕŭ.»

D-l Preşedinte aduce la cunoscinţă că a încetat din viéţă în acéstă sĕptĕmână Lord Henry Stanley de Alderley, membru onorar al Academieĭ, ales la 7 Septemvrie 1871.

D-l *I. Bianu* amintesce că reposatul Lord a fost un bun prieten al Românilor. Dînsul a făcut cunoscută străinătăţiĭ causa nóstră, atuncĭ când Principatele române aveaŭ nevoie de sprijinul puterilor europene pentru propria lor desvoltare. El a fost tótă viéţa mare prietin al luĭ Ion Ghica. Sincer iubitor al literaturiĭ nóstre, a publicat în 1856 la Hertford: «*Rouman Anthology*», o colecţiune de poesiĭ vechĭ şi nouĕ românescĭ în original şi în traducera englesă.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetesce cuvîntarea sa despre *Teodor Mommsen*.

ŞEDINŢA DE LA 12 DECEMVRIE 1903

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *St. C. Hepites* presintă în dar *Buletinul lunar al observaţiunilor meteorologice din România—anul XII—1903, No. 9, Septemvrie.*

D-l *I. Bogdan* presintă în dar din partea d-luĭ Dr. Eugen A. Kozak, profesor la Universitatea din Cernăuţĭ, scrierea acestuia: *Die Inschriften aus der Bukowina. Epigraphische Beitrage zur Quellenkunde der Landes- und Kirchengeschichte.* I. *Steininschriften,* Viena 1903.

D-l *D. Sturdza* ḑice că în ḑilele trecute biserica luterană din Bucurescĭ a serbat aniversara a 150-a de la întemeiarea comunităţiĭ evangelice. Cu acéstă ocasiune d-sa a primit în dar de la Epitropia bisericiĭ şi a depus în colecţiunile Academieĭ atât medalia bătută acum cu prilegiul acesteĭ serbărĭ, cât şi cea fórte rară bătută la 1853, când s'a serbat centenarul comunităţiĭ şi s'a zidit actuala biserică. Acest din urmă exemplar d-l Sturdza l-a primit de la d-l Oscar Müller, unul din fiiĭ rĕposatuluĭ Müller, care a fost preşedintele Eforieĭ comunităţiĭ.

ŞEDINŢA DE LA 19 DECEMVRIE 1903.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l *I. Kalinderu* se primesce următórea scrisóre:

«Imĭ fac o deosebită plăcere a oferì şi în acest an elevelor de la Institutul Otteteleşanu câte un mic dar de Sf. Sĕrbătorĭ, pentru care viŭ a Vĕ înaintà, odată cu acésta, suma de şése sute leĭ şi a vĕ rugà să binevoiţĭ a o pune la disposiţiunea Direcţiuniĭ Institutuluĭ, spre a cumpĕrà la fie-care copilă câte ce-và, după cum va crede de cuviinţă.»

— D-l Preşedinte exprimă d-luĭ Kalinderu cele maĭ călduróse mulţumirĭ pentru statornica şi părintésca dragoste ce pórtă elevelor Institutuluĭ Otteteleşanu.

D-l *T. Maiorescu* dăruesce ultima serie de scrisorĭ rĕmase de la părintele d-sale Ioan Maiorescu şi de la amiciĭ acestuia literarĭ şi politicĭ.

— Se exprimă d-luĭ Maiorescu mulţumirile cele maĭ viĭ pentru acest preţios dar.

De la d-l Dr. Emil Fischer se primesce în dar scrierea sa: *Die Herkunft der Rumänen,* Bamberg 1904.

D-l Preşedinte aduce la cunoscinţă că în ḑiua de 17 Decemvrie curent s'a judecat de Inalta Curte de Casaţiune recursul făcut de moştenitoriĭ de sânge aĭ d-neĭ Maria General Carp contra decisiuniĭ Curţiĭ de Apel, prin care s'aŭ recunoscut de bune testamentele rĕposateĭ. Curtea de Casaţie, respingênd recursul moştenitorilor, a consacrat definitiva stăpânire a Academieĭ asupra legatuluĭ lăsat de generósa testatóre.

D-l *St. C. Hepites* presintă pentru publicare în *Anale* scrierea sa: *Materiale pentru climatologia Românieĭ, XVIII, Repartiţiunea ploiĭ pe districte şi pe basenurĭ în România în anul 1902 st. n.*
— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

ŞEDINŢA DE LA 9 IANUARIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l S. Mehedinţĭ, agregat la Facultatea de litere din Bucurescĭ, se primesc darurile însemnate în următórea scrisóre:

«In urma expediţieĭ luĭ Drygalski, regiunile polare aŭ din noŭ un interes de actualitate. Imĭ permit a vĕ trimite pentru biblioteca Academieĭ douĕ chărţĭ din timpul când chartograful se mângâià de golul din năuntrul chărţiĭ zugrăvind pe margine iconiţe alegorice.

«Alătur şi o vedere a Chilieĭ, un plan al Ismailuluĭ şi Oceacovuluĭ, împreună cu manuscriptul uneĭ chărţĭ privitóre la răsboiul din 1788, care póte fi de folos ca material istoric»:

1. Polus Antarcticus Ioannes Ianssonius excudit, 1 fóie;
2. Nova et Accvrata Poli Arctici et terrarum circum Iacentium descriptio. Amstelodami apud Ioannem Ianssonium, 1 fóie;
3. Kilia nova am ausfluss der Donau 3. Stunde vom Schwarzen Meer, Kleemann delineavit, I. Balzer sc., 1 fóie;
4. Plan du Siége d'Ismail, 1 fóie;
5. Wahre Abbildung der von den Russischen Keyserl: Waffen am 13 Iul: 1737, mit Sturm eroberten Vestung Oczakoff, 1 fóie;
6. Neue Karte von den gegenwärtigen Kriegs-Schaupaltze zwischen den Kayserl. Konigl. oder Oesterreichschen, Russisch Kayserl. und Türkischen Arméen, welche vorzügl. den grösten Theil der Europäischen Türkey, die Krim-Kuban und Nogaeische Tatarey, Bessarabien, das Schwarze Meer, die ganze Moldau und Wallachey, Servien, Bosnien, Dalmatien, Croatien, Ungarn, Siebenbürgen, Gallicien, die Bukowine nebst denen bisherigen Stellungen gedachter Armeen enthält. 1788, 1 fóie.

Se primesce invitaţiune de participare la I-iul Congres internaţional de igienă şcolară, care se va ţiné la Nürnberg la 4—9 Aprilie a. c.

— Se aduce la cunoscinţa membrilor doritorĭ de a luà parte la acest congres.

D-l *T. Maiorescu* dăruesce, pentru colecţiunile Academieĭ, 14 scrisorĭ adresate d-sale de V. Alecsandri.

Cu acéstă ocasiune d-l Maiorescu ḑice că d-sa maĭ are încă multe scrisorĭ de la marele nostru poet naţional; însă multe din ele cuprind elemente de intimitate şi este o fórte delicată întrebare, dacă se cuvine ca asemenea scrisorĭ să ajungă vre-odată de domeniul public. In vremea nóstră s'aŭ publicat în diferite ţĕrĭ multe scrisorĭ de ale persónelor, carĭ aŭ jucat un rol însemnat, fie în literatură, fie în politică, şi unele din aceste scrisorĭ aŭ desvelit apucăturĭ saŭ înclinărĭ de acelea carĭ umbresc aureola unor celebrităţĭ. Este evident că asemenea scrisorĭ aŭ fost făcute spre a nu ajunge nicĭ odată publice şi este o cestiune de consciinţă pentru ceĭ carĭ le aŭ, dacă se cuvine să le distrugă saŭ să le păstreze ca să fie cunoscute de posteritate.

D-l *I. Bianu* ḑice că cestiunea ridicată de d-l Maiorescu are o mare însemnătate. Scrisorile intime, tocmaĭ pentru că sunt sincere şi sunt scrise fără preocuparea de a se arătà în public, sunt isvórele cele maĭ preţióse pentru cunoscinţa mişcărilor politice saŭ culturale într'o epocă óre-care şi maĭ ales pentru cunóscerea caracteruluĭ persónelor, carĭ aŭ participat la acele mişcărĭ, şi a ideilor de carĭ aŭ fost conduse. Este un mare interes istoric ca toţĭ aceştĭ factorĭ să fie cunoscuţĭ cât se póte maĭ bine şi pentru acéstă cunóscere corespondenţa intimă este de cel maĭ mare preţ. De aceea trebue cu hotărîre înlăturată ideia de a distruge asemenea corespondenţă. Pe de altă parte, este iarăşĭ natural că ea nu trebue să ajungă în domeniul public prea curând după mórtea celor carĭ aŭ scris-o, când ar puté jignì persóne în viéţă. Cea maĭ bună procedare este ca asemenea corespondenţe să se încredinţeze bibliotecilor saŭ archivelor în pachete sigilate cu arătarea unuĭ termin, până la care să nu se pótă deschide.

ŞEDINŢA DE LA 16 IANUARIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *D. C. Ollănescu* presintă în dar publicaţiunea făcută de Administraţiunea generală a Asistenţeĭ publice din Paris şi intitulată *L'Assistance publique en 1900.*

D-l *C. Erbiceanu* face următórea comunicare:

‹În codicele No. 182 al bibliotecii Patriarchatului de Ierusalim, în Fanarul din Constantinopole, la pagina 403, se află o epistolă ce intereséză pe Românĭ. Epistola este scrisă la 1728 de Chrisant Patriarchul în Iaşĭ. Iat-o: «Preasfinţite şi prea respectate Mitropolite al Belgraduluĭ, şi cel «întâiŭ, Domnule Moisi, în Sf. Duh iubite frate şi conliturgisitor al sme-«renieĭ nóstre, vĕ salut frăţesce şi cu bucurie pe frăţia-vóstră. La întreba-«rea ce ne-aţĭ făcut Preasfinţia vóstră, dacă adecă este permis şi legal, ca «acolo unde nu sunt sfinte bisericĭ să se săvârşéscă sf. liturgie, purtând din «loc în loc sf. Sacre antimense, rĕspunsul este acesta: Acésta se face fără «preget, adecă se dă voie de către Archiereiĭ localităţilor să săvârşéscă sf. «liturgie în locurĭ şi în case curate numaĭ cu antimense (antimiste), fiind-că «şi acésta s'a găsit cu cale pentru ca antimensele prestólelor sfinţite să le «ţină locul. Şi acésta se face şi la noĭ, la scaunul patriarchal, la Arabiĭ de-«sertuluĭ, unde negăsindu-se bisericĭ se trimit de noĭ preoţĭ circuitorĭ (pe-«riodevţĭ) şi săvârşesc sf. liturgie în peşterĭ şi în alte locurĭ în puterea «antimensuluĭ sfinţit. Dar şi iubitoriĭ de Christos Domnitorĭ şi aĭ Valachieĭ «şi aĭ Moldoveĭ, în timpul când se află în expediţiĭ (în lagăre), avênd eĭ «preoţĭ cu antimense săvârşesc sf liturgie în corturĭ hotărîte şi pe drum «şi în orĭ-carĭ alte locurĭ se află, saŭ umblând saŭ stând, cum făceaŭ odi-«nióră iubitoriĭ de Christos Impĕraţiĭ noştri şi Generalisimiĭ în lagările lor «şi pe uscat şi pe mare, după cum se vede din istorie. Acesta este adevĕra-«tul şi singurul rĕspuns; de aceea şi Preasfinţia vóstră, când cere tre-«buinţa, să deà voie şi să orânduéscă în tótă turma sa spirituală să se să-‹vârşéscă acésta neîmpedicat ca legală, hotărîtă şi din vechime obicĭnuită «în sf. nóstră biserică rĕsăriteană şi apostolică. In Iaşĭ, 1728, în luna luĭ «Septemvrie.»

D-l *St. C. Hepites* presintă pentru publicare în *Anale* lucrarea: *Materiale pentru climatologia Românieĭ, XIX, Clima anuluı 1903 st. n. la Bucurescĭ-Filaret.*

Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice

De la Secţiunea sciinţifică se primesce propunerea de a se publicà în *Anale* scrierea d-luĭ *St. C. Hepites: Materiale pentru climatologia Românieĭ, XVIII, Repartiţiunea ploiĭ pe districte şi pe basinurĭ în România în anul 1902 st n.*

— Propunerea se aprobă.

D-l Preşedinte anunţă că la 4 Fevruarie st. n. viitor va fi sĕrbătorit d-l Felix Dahn, membru onorar al Academieĭ şi profesor la Universitatea din Breslau, cu ocasiunea aniversăriĭ a şépte-ḑecea.

— Se decide ca Delegaţiunea să ureze d-luĭ Felix Dahn cu acéstă ocasiune viéţă lungă şi fericită.

ŞEDINŢA DE LA 23 IANUARIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *Sp. Haret* presintă în dar din partea frateluĭ d-sale, Michail Haret, 89 acte vechĭ relative la câte-và moșiĭ din județele Némțu și Bacăŭ.

D-l *C. Erbiceanu* dăruesce originalul unuĭ discurs scris în limba latină la 1843 Iulie 10 de rĕposatul Episcop Melchisedec, pe atuncĭ elev în Seminarul de la Socola.

De la d-l Dragomir Dumitrescu, profesor la Facultatea de teologie, se primesce în dar scrierea d-luĭ Z. D. Rose, profesor la Atena, Σύστημα δογματικῆς τῆς ὀρθοδόξου ’εκκλησίας, Atena 1903

ŞEDINŢA DE LA 30 IANUARIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la Curtea Regală se primesce al XXIX-lea tom din publicaţiunea *Politische Correspondenz Friedrichs des Grossen*, Berlin 1903.

D-l *C. Erbiceanu* dăruesce pentru colecţiunile Academieĭ nouĕ diferite acte românescĭ din aniĭ 1800 până la 1820.

D-l *I. Bogdan* presintă în dar din partea d-luĭ T. Maiorescu 11 scrisorĭ de ale luĭ Ioan Maiorescu și de ale altora către dînsul, drept continuare la cele depuse până acum în colecţiunile Academieĭ.

D-l Bogdan presintă apoĭ ediţia germană a scrieriĭ sale despre *Cnejĭ*, tipărită în *Archiv für slavische Philologie*, publicat de V. Jagič.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 6 FEVRUARIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu*, Vice-preşedinte.

D-l *St. C. Hepites* presintă *Buletinul lunar al observaţiunilor meteorologice din România pe lunile Octomvrie şi Noemvrie 1903* şi ḑice că, după cum calcularea observaţiunilor meteorologice pentru întocmirea acestuĭ Buletin cere un timp destul de îndelungat, nu-ĭ este posibil, cu tóte silinţele ce-şĭ

dă, să publice un asemenea Buletin decât cu o întârḑiere de cel puţin două lunĭ. Ţinênd însă sémă de interesul ce are publicul de a cunósce în cel maĭ scurt timp starea udometrică şi agricolă a ţěriĭ, a decis ca, în primele ḑile ale uneĭ lunĭ stil noŭ, să publice un buletin fórte scurt, basat pe un calcul sumar al observaţiunilor udometrice din tótă ţéra, şi presintă Academieĭ cele dintâĭ 3 numere, pe lunile Noemvrie, Decemvrie 1903 şi Ianuarie 1904 st. n. ale acesteĭ publicaţiunĭ intitulate: *Starea udometrică şi agricolă a Românieĭ.*

De la Secţiunea sciinţifică se primesce propunerea de a se tipărì în *Anale* memoriile următóre: 1) *Materiale pentru climatologia Românieĭ.— XIX. Clima anuluĭ 1903 st. n. la Bucuresci-Filaret*, de St. C. Hepites, şi 2) *Asupra variaţiuniĭ etalónelor de massă*, de I St. Murat.

— Propunerea Secţiuniĭ se aprobă.

D-l *Dr. V. Babeş* presintă următórele ediţiunĭ făcute în străinătate ale comunicărilor cetite înaintea Academieĭ: *Ueber bakteriologische Untersuchungen an der menschlichen Leiche* şi *Sur certaines anomalies congénitales de la tête déterminant une transformation symétrique des quatre extrémités (acrométagénèse).*

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce apoĭ comunicarea sa: *Despre originea şi combaterea tuberculoseĭ.*

ŞEDINŢA DE LA 13 FEVRUARIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l Iacob Grigoriu, impiegat la fabrica de hârtie «Letea» de la Bacăŭ, se primesc în dar 13 acte diferite dintre aniĭ 1818 şi 1863.

D-l Preşedinte aduce la cunoscinţă că rěposata Aristia E. Angelescu, văduva fostuluĭ profesor Elie Angelescu, a lăsat prin testament Academieĭ un legat de 10.000 leĭ cu următórele disposiţiunĭ:

«Academieĭ Române să i se deà ḑece miĭ leĭ în memoria mea şi a soţuluĭ meŭ Elie Angelescu, ca din procentele lor să se deà premiĭ pentru încuragiarea artiştilor românĭ ortodoxĭ în pictură, sculptură, architectură saŭ a vre-uneĭ frumóse scrierĭ literare. De se vor presintà şi femeĭ, să fie primite cu aceleaşĭ drepturĭ ca şi bărbaţiĭ.

«Maĭ las dreptul Academieĭ la două cărţĭ lucrate de soţul meŭ, a uneĭ aritmeticĭ raţionate şi a uneĭ algebre elementare, a se retipărì, de va fi trebuinţă de ele, şi din produsul lor să se adauge la veniturile Academieĭ. Biblioteca, aşà cum se află, tóte cărţile din ea legate şi nelegate, manu-

scripte, în fine tot ce se află într'însa să se deà tot Academieĭ pentru a fi la un loc cu cele-lalte cărţĭ, ce le-am dat tot Academieĭ după încetarea din viéţă a soţuluĭ meŭ.»

Maĭ jos testamentul adaugă:

« . . . . . . să se maĭ deà Academieĭ treĭ miĭ leĭ, rugând-o ca din procentele lor a-mĭ întreţiné mormîntul în bună stare, aşà cum se află acum, în fine să nu-l lase să cadă în ruină. De nu va voì Academia să se oblige cu acéstă sarcină, atuncĭ d-l Lascar va regulà alt-fel . . . . . . »

D-l *I. Kalinderu* crede că înainte de a se luà o decisiune pentru primirea legatuluĭ, să se maĭ ieà óre-carĭ informaţiunĭ cu privire la starea averiĭ rĕmase, ca să scim dacă legatele vor fi întregĭ saŭ reduse la lichidarea succesiuniĭ.

— Academia se unesce cu părerea d-luĭ Kalinderu şi amână decisiunea.

ŞEDINŢA DE LA 20 FEVRUARIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *I. Kalinderu* dăruesce chrisovul original, scris slavonesce pe pergament, de la Mircea Voevod, cu data 1415 (6923) Iunie 10, despre care d-l I. Bogdan a făcut o comunicare în şedinţa de la 21 Noemvrie 1903 şi al căruĭ text a fost publicat de d-sa în *Anale.*

De la d-l *I. Kalinderu* se primesce următórea scrisóre:

«Am onóre a vĕ înaintà odată cu acésta: 90 exemplare din cărticica: *Laptele, puterea sa ca hrană şi producerea luĭ,* de d-l Dr. I. Felix, apărută de curând în Biblioteca populară a Administraţiuniĭ Domeniuluì Córóneĭ, pe carĭ le ofer cu plăcere pentru elevele Institutuluĭ Otteteleşanu şi pentru biblioteca Institutuluĭ şi a şcóleĭ din Măgurele.»

De la d-l Dr. G. Weigand se primesce al X-lea *Anuar* al Institutuluĭ pentru limba română întemeiat şi condus de d-sa pe lângă Universitatea din Lipsca. Tot de odată d-l Weigand se rógă să se priméscă din parte-ĭ suma de 100 mărcĭ pentru subscrierea deschisă de Academie spre a se ridicà un monument mareluĭ poet Vasile Alecsandri.

D-l *Sp. Haret* presintă din partea d-luĭ N. Coculescu, profesor universitar, scrierea acestuia: *Tratat elementar de astronomie,* Bucurescĭ 1903.

D-l N. Vaschide, şef al lucrărilor din laboratoriul de psichologie experimentală al şcóleĭ de înalte studiĭ din Paris, trimite pentru biblioteca Academieĭ o culegere de studiĭ, articole şi comunicărĭ publicate de d-sa prin diferite reviste francese.

D-l Secretar general *D. Sturdza* ḑice că prin Legaţiunea ţĕriĭ la Constantinopol s'aŭ predat în tómna trecută d-luĭ St. d'Aristarchi, Mare Logofĕt al Patriarchatuluĭ ecumenic din Constantinopol, principalele publicaţiunĭ istorice ale Academieĭ. Acum primim de la d-l d'Aristarchi următórea mulţumire scrisă în limba francesă:

«Am avut onórea să primesc atât scrisórea măgulitóre a Excelenţeĭ Vóstre cu data de 3 Ianuarie 1904, cât şi publicaţiunile istorice pe carĭ Academia Română a binevoit să mi le trimită.

«Prieten al Românieĭ prin tradiţiunĭ de familie, sunt admiratorul progreselor sale gigantice îndeplinite sub o domnie gloriósă în tóte ramurile administraţieĭ şi maĭ vârtos în domeniul literelor şi sciinţelor. Publicaţiunile serióse şi erudite ale Academieĭ Române sunt o dovadă netăgăduită despre acésta, şi nu se află, póte, altă ţéră pe pămînt, care într'un atât de scurt timp, să fi putut ilustrà *Analele* sale cu o sârguinţă statornică, căutând cele maĭ micĭ doveḑĭ prin bibliotecile publice şi private şi prin archivele cele maĭ inaccesibile.

«Să-mĭ fie permis, cu acéstă ocasiune, de a rugà pe Excelenţa Vóstră să binevoéscă a fi interpretul adânceĭ mele recunoscinţe pe lângă Academia Română atât de demn présidată şi de a primì ca un slab omagiŭ cartea mea asupra luĭ Photius, Patriarchul Constantinopoleĭ.»

D-l Preşedinte *P. S. Aurelian* presintă pentru publicare în *Anale* scrierea sa: *Agricultura la Romanĭ—Grâul.*

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

De la d-şóra Maria Gr. Bengescu se primesce pentru cetire în şedinţă publică şi publicare în *Anale* o notă istorică despre *Bogdan-Seraĭ,* ruinele uneĭ bisericĭ moldovenescĭ în Constantinopole.

— Se recomandă Secţiuniĭ istorice.

De la d-l Ovid Densuşianu, membru corespondent, se primesce pentru publicare în *Anale* scrierea sa: *Din istoria amuţiriĭ luĭ* u *final în limba română.*

— Se recomandă Secţiuniĭ literare.

De la Direcţiunea Museuluĭ provincial al Moravieĭ de la Brünn s'aŭ primit publicaţiunile sale, cu dorinţa de a i se da în schimb publicaţiunĭ de ale Academieĭ.

— Se decide a i se trimite *Analele.*

Se primesce invitarea la congresul al XIV-lea internaţional al orientaliştilor, care se va ţiné în timpul sĕrbătorilor Pascilor din 1905 la Alger.

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1904.

ŞEDINŢA DE LA 24 FEVRUARIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l Preşedinte *P. S. Aurelian* declară deschisă sesiunea generală din anul 1904 şi presintă următórea :

Programă a lucrărilor sesiuniĭ generale a Academieĭ din 1904 :

1. Raportul Secretaruluĭ general despre activitatea Academieĭ în 1903—4.
2. Raportul Comisiuniĭ financiare asupra exercițiuluĭ budgetar din 1902—3.
3. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor făcute în 1903—4.
4. Raportul Comisiuniĭ permanente a bilbiotecei pentru 1903.
5. Raportul Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Adamachi pentru 1903—4.
6. Alegerea a doĭ membri carĭ, împreună cu Secretarul General, să formeze Comisiunea Fundaţiuniĭ Adamachi pentru 1904—5. (Art. 16, Reg. Adam.).
7. Raportul Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Otteteleşanu pentru 1903—4 şi alegerea comisiuniĭ pentru 1904—5.
8. Raportul Comisiuniĭ pentru împărţirea cărţilor didactice şi religióse din fondurile Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţeanu în 1903 şi alegerea comisiuniĭ pentru 1904.
9. Raportul Comisiuniĭ Dicţionaruluĭ limbiĭ române asupra lucrărilor din 1903—4 şi alegerea comisiuniĭ pentru 1904—5.
10. Raportul Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Ioan Agaricĭ pentru 1903—4 şi alegerea comisiuniĭ pentru 1904—5.

11. Raportul Comisiuniĭ Fundațiuniĭ Tache P. Anastassiu pentru 1903—4 și alegerea comisiuniĭ pentru 1904—5.

12. Discursul de recepțiune al d-luĭ I. Bianu.

13. Determinarea subiectuluĭ propus de Secțiunea sciințifică pentru premiul *Lazăr* de 5.000 leĭ, din 1909.

14. Determinarea subiectuluĭ propus de Secțiunea sciințifică pentru premiul *Adamachi* de 5.000 leĭ, din 1909. (Art. 2, Reg. Adam)

15. Determinarea subiectuluĭ propus de Secțiunea literară pentru premiul *Alexandru Bodescu* de 1.500 leĭ, din 1909.

16. Determinarea subiectuluĭ propus de Secțiunea literară pentru premiul *Neuschotz* de 2.000 leĭ, din 1909.

17. Determinarea subiectuluĭ pentru *Marele Premiŭ General Ioan Carp și Maria Carp* de 7.000 leĭ, din 1909. (Litera *e* din testament.)

18. Raportul Comisiuniĭ însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1903—4.

19. Raportul Comisiuniĭ asupra publicațiunilor presentate la premiile din 1904: *Năsturel-Herĕscu* de 4.000 leĭ, *Lazăr* de 5 000 leĭ și *Adamachi* de 5.000 leĭ.

20. Raportul Comisiuniĭ asupra manuscrisuluĭ presentat la premiul *Alexandru Bodescu* din 1904 de 1.500 leĭ (dimpreună cu 1.000 leĭ dăruițĭ de d-l I. Kalinderu) cuprindĕnd:

Monografia economică, statistică și socială a uneĭ comune rurale din România și a uneĭ comune rurale românescĭ de peste graniță.

Monografia situațiuniĭ economice a câte 3 familiĭ de țĕran, fruntaș, mijlocaș și codaș, luate din cele doue comune, în total șése familiĭ.

21. Decisiune asupra manuscrisuluĭ presentat la premiul Neuschotz de 2.000 leĭ din 1903: *Expunerea finanțelor Statuluĭ român de la 1859 până la 1902.*

22. Alegerea Comisiuniĭ financiare pentru cercetarea compturilor din 1903—4.

23. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea publicațiunilor, carĭ se vor presentà la premiile din 1905: *Marele Premiŭ Năsturel* de 12.000 leĭ, *Eliade-Rădulescu* de 5.000 leĭ și *Adamachi* de 5 000 leĭ.

24. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor, carĭ se vor presentà la premiul *Lazăr* din 1905 de 5 000 leĭ asupra subiectuluĭ: *Starea economică și socială a Românieĭ actuale.*

25. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor, carĭ se vor presentà la premiul *Neuschotz* din 1905, de 2.000 leĭ, despre: *Istoria vămilor în România de la început și până în dilele nóstre.*

26. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor, carĭ se vor

presentă la premiul *Adamachi* din 1905, de 5.000 leĭ, asupra subiectuluĭ: *Poporul român din Ungaria și Transilvania de la începutul secoluluĭ XVIII încóce.*

27. Alegerea membrilor corespondențĭ românĭ în locurile vacante: patru la Secțiunea literară, patru la Secțiunea istorică, treĭ la Secțiunea sciințifică.

28. Alegerĭ de membri onorarĭ și corespondențĭ străinĭ.

29. Formarea budgetuluĭ pentru anul 1904—5.

30. Alegerea Președinților și Vice-Președinților Secțiunilor pentru 1904—5. (Art. 15 Stat.)

31. Alegerea Președinteluĭ și Vice-Președinților Academieĭ pentru 1904—5. (Art. 15 Stat.)

32. Raportul Secretaruluĭ general asupra lucrărilor sesiuniĭ generale din 1904.

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetesce următorul:

«*Raport asupra lucrărilor făcute de Academie în anul 1903—4:*

«*Domnilor Colegĭ,*

«Se împlinesc 38 de anĭ, de când Provedința a croit țěriĭ nóstre o sórte nouă. Pusă sub călăuzirea unuĭ Domnitor înțelept și vitéz, Téra-Românéscă a intrat pe o cale de transformărĭ din ce în ce maĭ înnălțătóre. Nimenea dintre noĭ nu șĭ-ar fi închipuit, cu 50 de anĭ înainte, să vadă starea de desvoltare și de înflorire, în care ne aflăm astădĭ. Pentru noĭ, carĭ am asistat și lucrat împreună la desăvârșirea acestuĭ proces, propășirea nóstră se presintă într'o lumină cu atât maĭ fermecătóre, cu cât începuturile eĭ eraŭ modeste. Minunată și rară fericire pe care numaĭ popórele alese și iubite de Dumnedeŭ o pot avé! Lipsițĭ de viéță politică proprie maĭ mult de un secol, atârnând de bunul plac al întâmplărilor în ce privesce viitorul nostru național, împrăștiațĭ și împărțițĭ cu trupul și cu sufletul, perdênd din pricina amestecurilor străine calea uneĭ desvoltărĭ propriĭ, am fost chemațĭ, grație devotamentuluĭ Domnitoruluĭ nostru iubit și a puteriĭ de muncă a némuluĭ nostru, la traiul unuĭ popor liber și conscient de menirea sa.

«Adĭ staŭ deschise înaintea nóstră atâtea cărărĭ, carĭ să ne ducă tóte la un țel bine determinat! În tóte manifestările vieții sale, statul românesc se presintă ca un organism viguros, ca un element de ordine și cultură.

«Iar Instituțiunea nóstră, care deschide astădĭ a XXXVIII sesiune

generală anuală, îşĭ are şi ea o parte însemnată în acéstă lucrare naţională. Privirile Românilor sunt tot maĭ mult aţintite spre Academia Română; ea este punctul luminos în care se îmbină tóte scânteile geniuluĭ naţional, pentru a formà unitatea limbiĭ şi a culturiĭ némuluĭ românesc.

«Academia, în tótă acéstă activitate, a fost ajutată în mod statornic şi stăruitor de ómenĭ devotaţĭ progresuluĭ patrieĭ şi némuluĭ, a căror conlucrare trebue pomenită cu recunoscinţă şi al căror nume este strîns legat de trecutul şi existenţa Instituţiuniĭ nóstre.

«In fruntea lor a stat tot-deauna şi stă Maiestatea Sa Regele, Protector şi Preşedinte de onóre al Academieĭ Române, dimpreună cu Augusta Sa Familie, care urmăresce cu un viŭ interes lucrările nóstre şi tot ce privesce mişcarea culturală a némuluĭ românesc.

«I. *Membriĭ Academieĭ.*

«In cursul acestuĭ an, Academia nóstră a avut durerea de a perde pe membriĭ onorarĭ Teodor Mommsen şi Lordul Henry Stanley de Alderley, precum şi pe membriĭ corespondenţĭ românĭ: Alfons Saligny, Apostol Mărgărit, Zaharia Boiu şi Anghel Demetriescu, şi pe membrul corespondent străin Emil Legrand.

«*Teodor Mommsen*, unul din ceĭ maĭ marĭ învĕţaţĭ aĭ tuturor timpurilor, a încetat din viéţă la 19 Octomvrie (1 Noemvrie). Mommsen a ajuns prin neobositele sale cercetărĭ şi prin agerimea minţiĭ sale conducĕtorul şi autoritatea cea maĭ înaltă şi de tótă lumea recunoscută în vastul câmp al istoriografieĭ romane. El a sciut să pătrundă atât de adânc viéţa poporuluĭ-rege şi să o presinte lumiĭ din timpul nostru atât de măestrit, cum nimenea altul nu o putuse face până la dînsul; şi, pentru a îmbrăţişà în mod sintetic trecutul unuĭ ném atât de glorios, trebuià puterea de muncă, concentraţiunea, talentul şi eruditiunea fără pereche, pe carĭ lumea le admirà cu respect la Mommsen.

«In scrierile ilustruluĭ învĕţat, carĭ trec peste 1 000, găsim cunoscinţe întinse şi temeinice de drept, filologie, istorie, archeologie, numismatică. El a creat sciinţa epigrafică, prin care a pătruns în organisarea statuluĭ roman, în viéţa publică şi privată a Romanilor, în religiunea şi în superstiţiile aceluĭ popor care a civilisat lumea. Amintesc scrierile sale despre numismatica romană, despre triburĭ şi colegiĭ, despre dialectele italice de nord; lucrările sale despre chronologia până la Cesar, Dreptul public şi penal roman, Monumentul Ancyran,

ediţiunile de autorĭ asupra cărora a spus ultimul cuvînt, precum: Jordanes, Solinus, Cassiodorus, Chronica minora Şi apoĭ gigantica luĭ operă: *Corpus inscriptionum latinarum*, care a început acum 40 de anĭ şi a ajuns la 26 volume marĭ in-folio, a fost urmărit şi continuat până în cele din urmă ḑile ale creatoruluĭ sĕŭ. Acéstă lucrare, după planul cu care a fost concepută şi sfârşitul fericit la care a fost dusă, a ajuns un isvor nesecat de lumină pentru cunóscerea vieţiĭ publice şi private a Romanilor, şi pentru istoria municipiilor şi a provinciilor neasemĕnatuluĭ imperiŭ. Din tóte aceste gigantice cercetărĭ şi studiĭ, Mommsen a făcut *Istoria Romană*, în care presintă viéţa Romanilor şi a statuluĭ lor în tótă varietatea eĭ. Academia, apreciind meritele acestuĭ mare învĕţat, care a făcut parte din maĭ tote corporaţiunile învĕţate din lume, s'a onorat pe sine aducêndu-ĭ omagiul de a-l alege membru onorar la 3 Iulie 1879. Îndată ce s'a aflat durerósa scire, Delegaţiunea s'a grăbit a trimite familieĭ ilustruluĭ istoric o telegramă de condoleanţe; iar, ca ultim omagiŭ, a decis să-şĭ procure un portret al regretatuluĭ eĭ membru onorar. In două şedinţe, la 24 Octomvrie, şi în şedinţa publică de la 5 Decemvrie, colegul nostru d-l Gr. G. Tocilescu a rostit cuvîntărĭ despre meritele luĭ Teodor Mommsen.

«La 10 Decemvrie st. n. a murit *Lordul Henry Stanley de Alderley*, un vechiŭ amic al ţĕriĭ nóstre din timpurile când fóstele Principate Române treceaŭ prin lupte hotărîtóre spre a eşì la viéţă nouă. El fusese câştigat pentru causa românéscă de marele nostru patriot Ion Ghica, care se bucurà de o mare trecere printre diplomaţiĭ şi bărbaţiĭ politicĭ străinĭ de atuncĭ. Lordul Stanley, pentru a atrage atenţiunea asupra nóstră, a publicat cartea: «*Rouman Anthology*», o colecţiune de poesiĭ româneşcĭ vechĭ şi moderne poporale şi scrise de poeţiĭ noştri, în original şi în traducere. Acéstă publicaţiune de o admirabilă execuţiune tipografică a vĕḑut lumina în 1856 la Hertford. Ilustrul rĕposat a fost unul dintre ceĭ maĭ vechĭ membri onorarĭ aĭ Academieĭ, ales la 7 Septemvrie 1871

«*Dr. Alfons O. Saligny*, pe care Academia îl alesese membru corespondent al eĭ la Secţiunea sciinţifică la 3 Aprilie 1902, a murit în ḑiua de 4 Maiŭ 1903. Rĕposatul erà un distins chimist, cercetător neobosit şi observator cosciinţios. In laboratoriul sĕŭ a făcut o mulţime de determinărĭ, precum analisele cărbunilor, varurilor şi apelor minerale din ţĕră. In diferitele nóstre reviste sciinţifice a publicat un numĕr însemnat de analise speciale şi studiĭ. Amintesc acì titlurile unora din cele maĭ în-

semnate: *Analisa chimică a apeĭ din puțul iodurat de la Govora*, în colaborare cu d-l M. Popovicĭ; *Cercetărĭ asupra păcurilor din România*, în colaborare cu d-niĭ N. St. Cucu și Dr. C. I. Istrati; *Despre antracitul de la Schela și acel din valea Bădeanca; Contribution à la connaissance des pétroles de la Roumanie.* La înmormîntare aŭ asistat maĭ mulțĭ colegĭ, iar d-l Dr. C. I. Istrati a rostit o cuvîntare în numele Instituțiuniĭ nóstre.

«La 6 Octomvrie a rěposat la Bitolia *Apostol Mărgărit*, un luptător fără preget pentru drepturile și deșteptarea Românilor din peninsula Balcanică; opera luĭ Mărgărit e însemnată prin urmările eĭ salutare pentru desvoltarea consciințeĭ naționale la Româniĭ din acele părțĭ. Rěposatul a funcționat multă vreme ca inspector al școlelor românescĭ din Imperiul otoman, din carĭ cele maĭ multe aŭ fost înființate de dînsul. Ca să înțelegem cât de îndrăsnéță și în același timp înțeléptă a fost acéstă activitate, trebue să ne gândim la condițiunile extrem de grele în carĭ se găsià acest Român față de atâtea elemente străine și vrăjmășescĭ. Mărgărit ne-a lăsat și unele scrierĭ, dar împărțindu-șĭ tótă vremea între grijile opereĭ culturale, căreia se dedicase, și între atacurile adversarilor sĕĭ, nu ne-a putut lăsà lucrărĭ de valóre maĭ însemnată. Mărgărit a scris însă numeróse articole prin ḑiarele străine, în carĭ tratéză, pe lângă cestiunĭ de un interes momentan, marea problemă a drepturilor Românilor din Macedonia. De la dînsul ne-aŭ rěmas, între altele, scrierile: *Les Grecs, les Valaques, les Albanais et l'Empire Ottoman* par un Valaque du Pinde; *Școlile române din Macedonia*; apoĭ articolele: *Școlile române de peste Dunăre* și *Comunele române din Dacia Aureliană* (în *Convorbirĭ literare*, an. VIII—1874—75). Academia, apreciind munca patriotică pentru cultura națională a acestuĭ neobosit bărbat, l-a ales membru corespondent al eĭ la Secțiunea literară la 6 Aprilie 1889.

«În ḑiua de 24 Octomvrie a încetat din viéță la Sibiiŭ părintele *Zaharia Boiu*, ales membru corespondent al Academieĭ la Secțiunea literară la 13 Septemvrie 1877. Rěposatul a fost multă vreme fala amvonuluĭ român de peste Carpațĭ, prin rara sa elocință. De la părintele Boiu ne-aŭ rěmas următórele scrierĭ: *Sunete și rěsunete, cercărĭ poetice; Cuvîntărĭ funebrale și memoriale; Semințe din agrul luĭ Christos, cuvîntărĭ bisericescĭ*, operă în 3 volume, premiată de Academia nóstră.

«*Anghel Demetriescu* a rěposat la Karlsbad în ḑiua de 22 Iulie. Pen-

tru activitatea sa literară, Academia îl alesese, la 6 Aprilie 1902, membru corespondent la Secțiunea literară. Regretatul coleg a fost un profesor distins și un scriitor de valóre; el ne-a lăsat maĭ multe scrierĭ și numerόse articole de critică literară. Dintre lucrările sale maĭ însemnate amintesc: *Discursurile luĭ Barbu Katargiu*; *Lord Macaulay, discursurĭ traduse din limba englesă; Istoria romană a luĭ Dionne Cassiu*, traducere premiată de Academie; din multele sale articole cităm pe cele maĭ recente: *Obiectul arteĭ în genere; Poetul; Drama; Raportul dintre poesie și cele-lalte arte; Poesia în sine; Genesa opereĭ de artă; Isvórele inspirațiuniĭ poetice*; un studiŭ asupra luĭ *Alexandru Sihleanu și a poesieĭ lirice române; Despre formațiunea poemelor Omerice*. Studiind elocința parlamentară la Românĭ, ne presintă pe ceĭ maĭ însemnațĭ oratorĭ, pe *Anastasie Panu, Barbu Katargiu, Ioan Brătianu* și *Michail Kogălniceanu*.

«La 15 (28) Noemvrie s'a stins din viéță *Emil Legrand*, profesor de limba grécă nouă la Șcóla de limbĭ orientale moderne din Paris și membru corespondent străin al Academieĭ la Secțiunea istorică, ales la 13 Septemvrie 1877. Prin numerósele sale lucrărĭ a contribuit la limpeḑirea multor cestiunĭ din istoria nóstră, maĭ ales în ce privesce relațiunile Țĕrilor Românescĭ cu Orientul grec și ortodox. Publicațiunile luĭ maĭ însemnate sunt: *Recueil de poëmes historiques en grec vulgaire relatifs à la Turquie et aux Principautés Danubiennes; Ephémérides Daces ou chronique de la guerre de quatre ans (1736—1739)* par Constantin Dapontès, 3 vol.; *Bibliothèque grecque vulgaire*, I—IX, al căreĭ tom IV cuprinde: *Epistolaire grec ou recueil de lettres adressées... à Chrysanthe Notaras par les Princes de Valachie et de Moldavie*; iar tomul VII este: *Recueil de documents grecs concernant les relations du Patriarcat de Jérusalem avec la Roumanie*; apoĭ publicațiunile: *Généalogie des Maurocordato* și *Deux vies de Jacques Basilicos... Prince de Moldavie, l'une par Jean Sommer, l'autre par A.-M. Graziani*; în sfârșit scrierea de un interes covârșitor pentru istoria culturiĭ românescĭ din trecut: *Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés en grec par des Grecs aux XV et XVI siècles*, în 2 volume, și continuarea pentru secolul XVII în 4 volume. Academia, mișcată de acéstă perdere, a exprimat condoleanțe atât Directoruluĭ școliĭ de limbĭ orientale moderne, cât și d-luĭ H. Pernot, amic al rĕposatuluĭ, care ne-a comunicat acéstă tristă veste.

«*II. Ședințele de peste an.*

«Academia a ținut în cursul anuluĭ 38 ședințe, dintre carĭ 6 aŭ fost publice. In aceste ședințe, pe lângă lucrările privitóre la mersul Institutiuniĭ nóstre, s'aŭ discutat maĭ multe cestiunĭ sciințifice și s'aŭ făcut comunicărĭ din carĭ cele maĭ importante sunt următórele:

«Colegul nostru d-l *Dr. V. Babeș* a ocupat patru ședințe publice cu comunicările sale, și anume în ḑiua de 2 Maiŭ a cetit despre: *Microbiĭ superiorĭ și însemnătatea lor;* la 3 Octomvrie a făcut o lectură despre: *Microbul turbăriĭ;* la 7 Noemvrie despre: *Predisposițiunĭ congenitale* și la 6 Fevruarie despre: *Originea și combaterea tuberculoseĭ.*

«In ḑiua de 13 Iunie, d-l *Dr. I. Felix* a cetit studiul sĕŭ despre: *Igiena lapteluĭ.*

«In ḑiua de 7 Noemvrie, d-l *I. Bianu* a făcut o comunicare despre: *Rĕspunsul Mitropolituluĭ Moldoveĭ Varlaam tipărit la 1645 în potriva Catechismuluĭ calvinesc,* după ce am avut norocul să se găséscă un exemplar din acéstă mult dorită carte a mareluĭ prelat moldovean. Cartea a fost găsită lângă Beiuș în Ungaria, la un preot românesc, de Vicarul episcopesc Vasile Mangra, care a binevoit a o dăruì Academieĭ, după cum maĭ dăruise și alte cărțĭ maĭ presus de orĭ-ce prețuire.

«In ḑiua de 10 Octomvrie, d-l Bianu a atras atențiunea Academieĭ asupra unuĭ *ex-libris*, tipărit grecesce și românesce, cu data 1692 Iulie 12, la Snagov—o raritate bibliografică, ce se află pe un volum manuscris grec fragmentar adus de la Musĕul de anticitățĭ.

«D-l *I. Bogdan*, în ședința de la 21 Noemvrie, a dat lectură comunicăriĭ sale asupra unuĭ *Chrisov de la Mircea Vvd., cu data 10 Iunie 1415.* Originalul acestuĭ prețios document a fost dăruit Academieĭ de colegul nostru d-l I. Kalinderu în ședința de la 20 Fevruarie.

«In ședința de la 6 Iunie, d-l *Sp. Haret* a cetit o: *Notă asupra poporațiuniĭ Românieĭ.*

«Iar Secretarul d-vóstre general, în ḑiua de 16 Maiŭ, a făcut o expunere despre cuvintele și faptele carĭ arată îngrijirea M. S. Regeluĭ pentru desvoltarea instrucțiuniĭ publice în România.

«Cestiunile maĭ însemnate carĭ aŭ făcut obiectul discuțiunilor în ședințele din cursul anuluĭ sunt următórele:

«In urma propunerii colegului nostru I. C. Negruzzi, Academia, reluând cestiunea, a decis în şedinţa de la 18 Aprilie să deschidă subscripţiune publică pentru ridicarea unui monument poetului V. Alecsandri, subscriind din fondurile Academiei 5.000 lei, iar fie-care membru câte o sumă între 20 şi 100 lei.

«Delegaţiunea a organisat împărţirea listelor de subscriere, cari s'aŭ trimis de-adreptul tuturor membrilor Academiei, şi prin mijlocirea binevoitóre a autorităţilor centrale respective: directorilor de şcoli de tóte gradele, parochiilor, comandanţilor de unităţi militare şi şefilor de servicii din tóte administraţiunile Statului. Listele aŭ fost tóte însoţite de următorul apel:

«Tótă Românimea scie că *Vasile Alecsandri,* dulcele cântăreţ de la Mir-«cesci, este cel mai strălucit representant al geniului poetic al poporului «românesc, precum şi al culturii naţionale, în secolul de regenerare politică «şi culturală a némului nostru. Numele lui *Alecsandri* este strîns legat de «tóte luptele, de tóte biruinţele pe cari le-a câştigat acea eroică generaţiune «de patrioţi, care a scos pe Românî din decăderea în care eraŭ cufundaţi «şi a format Regatul român modern din vechile Principate — Regatul în-«coronat cu gloria răsboiului şi a biruinţei.

«El a fost întâiul culegĕtor al poesiilor poporale românesci şi de la acel «isvor limpede şi curat s'a inspirat el când a luat lira în mâna lui măéstră «spre a cântă *Doinele şi Lăcrămiórele* sale. În *Pastelurĭ* a descris frumuseţea «pămîntului nostru cu atâta farmec şi duioşie, cum nu s'a mai făcut de «nimeni. Pentru *Teatrul Naţional* nimeni n'a lucrat ca dînsul, iar scena «nóstră n'are astăḑi repertoriŭ mai bogat ca al bardului de la Mircesci. «Geniul literar al Românilor prin el s'a făcut cunoscut în străinătate şi «*Cântecul gintei latine* a rĕsfrânt gloria dobândită de dînsul asupra între-«gului ném românesc.

«*Răsboiul nostru de independenţă* a găsit în Vasile Alecsandri pe poetul «inspirat, care în *Ostaşii noştri* a cântat vitejia voinicilor români în versuri, «cari vor mişcă şi vor entusiasmă generaţiunile cele mai depărtate.

«Unui asemenea poet, unui asemenea luptător, unui asemenea patriot, se «cuvine să i se înalţe un monument, care să-i eterniseze gloria şi să docu-«menteze iubirea şi recunoscinţa pe cari poporul român este dator să i le «păstreze.

«Academia Română, al cărei membru strălucit Alecsandri a fost, urmă-«rind preocuparea ce a avut-o încă din anul trecerii lui la cele de vecini-«cie, se adreséză poporului român ca să subscrie, fie-care după a lui pu-«tere, în listele ce sunt destinate a adună fonduri pentru ridicarea unui «monument cântăreţului duios şi curat Vasile Alecsandri.»

«Subscrierile aŭ început a se trimite şi avem încrederea că se vor

strînge fondurĭ îndestulătóre spre a ridicà un monument vrednic de cel maĭ mare poet al nèmuluĭ nostru.

«In maĭ multe şedinţe s'a atins cestiunea monumentelor nóstre istorice şi în special a picturilor religióse şi a portretelor ctitoricescĭ. Ast-fel aŭ fost discuţiunile de la 7 şi 14 Noemvrie, la carĭ aŭ luat parte d-niĭ I. Kalinderu, delegat al Academieĭ în Comisiunea monumentelor istorice, Dr. C. I. Istrati şi I. Bianu.

«Duminecă, 20 Aprilie, s'a inaugurat monumentul ridicat în onórea rĕposatuluĭ scriitor şi patriot C. A. Rosetti, fost membru şi unul din iniţiatoriĭ acesteĭ instituţiunĭ, fiind Ministrul Instrucţiuniĭ publice când s'aŭ făcut actele de fundare la 1866 Academia a depus o corónă de florĭ şi d-l D. C. Ollănescu a ţinut o cuvîntare în numele eĭ.

«La 18 Maiŭ, desvelindu-se monumentul luĭ Ioan Brătianu, pe care Academia îl alesese membru onorar al eĭ, în semn de recunoscinţă pentru ajutorul ce marele patriot şi bărbat de Stat a dat la desvoltarea acesteĭ instituţiunĭ, când la 1879 a fost ridicată, prin lege specială, la trépta de Institut Naţional, s'a depus o corónă, iar membriĭ aflătorĭ în capitală aŭ asistat la serbare.

«Instituţiunea nóstră a fost invitată să participe la maĭ multe congrese sciinţifice, precum: la I-iul Congres internaţional de igienă şcolară, care se va ţiné la Nürnberg între 4—9 Aprilie; la Congresul IX geologic internaţional, care s'a ţinut la Viena în 27 August—4 Septemvrie 1903 şi la care a fost delegat a asistà din partea Academieĭ colegul nostru d-l Gr. Ştefănescu.

«D-l Dr. C. Istrati, Preşedintele Asociaţiuniĭ române pentru înaintarea şi rĕspândirea sciinţelor, a invitat Academia să participe la exposiţia ce Asociaţiunea a deschis în tómna trecută cu ocasiunea ţineriĭ Congresuluĭ II. Instituţiunea nóstră a primit propunerea şi a luat parte la exposiţiune cu publicaţiunile eĭ, cu portretele membrilor rĕposaţĭ şi cu alte câte-và materiale istorice. La acéstă exposiţiune Academieĭ s'a dat una din cele maĭ însemnate distincţiunĭ, diploma de onóre.

«III. *Publicaţiunile Academieĭ.*

«In cursul anuluĭ s'aŭ făcut următórele publicaţiunĭ:

«1. Din *Analele Academieĭ*:

«*a) Tomul XXV—Partea administrativă* şi *Desbaterile anuluĭ 1902—1903* s'a terminat, tipărindu-se şi partea II-a, care cuprinde lucrările sesiuniĭ generale din 1903. Pe lângă procesele-verbale ale şedinţelor şi cele-lalte acte obicĭnuite, el maĭ conţine următórele:

Declaraţiunile Conferinţeĭ internaţionale generale de măsurĭ şi greutăţĭ, privitóre la unităţile de massă şi de capacitate. Notiţă de St. C. Hepites.

Inscripţiunile de la Podolenĭ (Némţu). Notiţă de I. Tanoviceanu.

Cel maĭ vechiŭ cunoscut document de la Alexandru-cel-Bun. Comunicare de I. Tanoviceanu.

«*b*) *Tomul XXV—Memoriile Secţiuniĭ literare* s'a încheiat de tipărit şi cuprinde următórele:

Megleno-Românii, studiŭ etnografico-filologic de Pericle N. Papahagi, în doue părţĭ.

Despre articol şi declinaţiune, de Dr. At. M. Marienescu.

Dimitrie Cosacovicĭ şi Aromânismul, de C. I. Cosmescu.

«*c*) *Tomul XXV—Memoriile Secţiuniĭ sciinţifice* s'a sfârşit de asemenea de tipărit şi conţine următórele:

Clima ḑileĭ de Ḑece Maiŭ, de I. St. Murat.

Materiale pentru climatologia Românieĭ.—XVI. Climatologia Iaşilor, de St. C. Hepites.

Cercetărĭ asupra composiţiuniĭ chimice a petroleurilor române, de Petru Poni.

Mortalitatea pesceluĭ de la Herĕstrĕŭ şi de la Teiul Dómneĭ din primăvara anuluĭ 1902, de Dr. V. Babeş şi P. Riegler.

Observaţiunĭ asupra puteriĭ apĕrătóre şi curative a sângeluĭ, de Dr. V. Babeş.

Plante noue din România. Note postume, de Dr. Dimitrie Brândza.

Despre lucrările sciinţifice ale profesoruluĭ Dr. Nicolae Kalinderu, Membru corespondent al Academieĭ Române, de Prof. Dr. V. Babeş.

Istoria naturală medicală a poporuluĭ român, de Dr. N. Leon.

Din publicaţiunile Institutuluĭ Meteorologic al Românieĭ (a şésea notă), de St. C. Hepites.

Clima anuluĭ 1902 st. n. la Bucurescĭ-Filaret, de St. C. Hepites.

Igiena şcolară, istoria eĭ, starea eĭ actuală. Memoriul I, II, de Dr. I. Felix.

Materiale pentru climatologia Românieĭ. XVII. Repartiţiunea ploiĭ pe districte şi pe basenurĭ în România în anul 1901 st. n. şi în lustrul 1896—1900, de St. C. Hepites.

Cutremurele de pămînt din România în anul 1902 st. n. şi în deceniul 1893—1902 (nota a opta), de St. C. Hepites.

«*d*) Din *Tom. XXVI—Partea administrativă* şi *Desbaterile anuluĭ 1903—1904* s'a tipărit fascicula întâia, care cuprinde procesele-verbale ale şedinţelor până la sesiunea generală, precum şi următórele:

Inaugurarea statueĭ luĭ C. A. Rosetti. Cuvîntare de D. C. Ollănescu.

Note asupra poporaţiuniĭ Românieĭ, de Sp. Haret.

«*e*) *Tomul XXVI — Memoriile Secţiuniĭ literare* a început a se tipărì cu:

Rĕspunsul Mitropolitului Moldoveĭ Varlaam tipărit la 1645 în potriva Catechismuluĭ Calvinesc de la 1640, de I. Bianu.

«*f) Tomul XXVI—Memoriile Secțiuniĭ istorice* se află sub presă și cuprinde următórele memoriĭ:

Regele Carol I și Instrucțiunea publică. Cuvîntare de Ḑece Maiŭ 1903, de D. A. Sturdza.

Despre Cnejiĭ românĭ, de I. Bogdan.

Din viéța romană. Podóbele, toaleta și petrecerile uneĭ elegante, de Ion Kalinderu.

Un chrisov al luĭ Mircea-cel-Bătrân din 10 Iunie 1415, de Ioan Bogdan.

«*g) Tomul XXVI—Memoriile Secțiuniĭ sciințifice* s'a început a se tipărì și cuprinde până acum memoriile:

Igiena laptelui, de Dr. I. Felix.

Importanța Bacteriologieĭ în Anatomia patologică, de Prof. Dr. V. Babeș.

Varietățile și speciile microbilor și raportul lor cu organismele superióre, de Prof. Dr. V. Babeș.

Incercărĭ făcute pentru găsirea microbuluĭ turbăriĭ, de Prof. Dr. V. Babeș.

Anomaliile congenitale și predisposițiunea, de Prof. Dr. V. Babeș.

Materiale pentru Climatologia Românieĭ.—XVIII. Repartițiunea ploiĭ pe districte și basenurĭ în 1902 st. n., de St. C. Hepites.

«2. *Insectele în limba, credințele și obiceiurile Românilor*, Studiŭ folkloristic de *Sim. Fl. Marian*, s'a terminat de tipărit și vi s'a împărțit în cursul anuluĭ. Lucrarea cuprinde IV+595 pagine in-8°.

«3. Din *Discursurĭ de recepțiune* s'a imprimat fascicula XXV: *Mijlóce de investigațiune ale Meteorologieĭ*, discurs rostit la 30 Martie (12 Aprilie) 1903, în ședință solemnă, de *Ștefan C. Hepites*, — cu rĕspuns de *Dr. I. Felix*.

«4. Ḑin *Istoriile luĭ Erodot*, în traducerea premiată a d-luĭ D. I. Ghica, s'aŭ tipărit 2 cóle din cartea II, și anume capitolele 6—17.

«5. *Dicționarul limbiĭ române* este una din grijile cele maĭ adâncĭ ale Academieĭ, care prin comisiunea alésă din sânul eĭ urmăresce cu interes neadormit mersul acesteĭ însemnate lucrărĭ. Colegul nostru d-l A. Philippide, ajutat de ceĭ patru colaboratorĭ aĭ sĕĭ, depune cea maĭ încordată activitate la redactarea materialuluĭ adunat. Dînsul a luat cunoscință de discuțiunile urmate și de hotărîrea luată în sesiunea trecută și în consecință a oprit redacțiunea la vorba *copios*, începênd revisiunea părțiĭ redactate spre a o puté da la tipar; ast-fel comisiunea speră ca chiar în decursul acesteĭ sesiunĭ să vĕ pótă presintà un fascicul tipărit; în scurt timp apoĭ se va tipărì întréga parte redactată cuprinḑênd literele A—B—C.

«6. Starea lucrărilor bibliografice cu carĭ a fost însărcinat colegul nostru d-l I. Bianu, Bibliotecarul Academieĭ, este următórea:

«Din *Bibliografia românéscă veche*, 1508—1830, s'a terminat de tipărit volumul I, cuprindênd descrierea cărţilor publicate între 1508 şi 1716. Volumul este însoţit de douĕ indice carĭ uşuréză cercetările. Materialul pentru vol. II (1719—1830) este aprópe în întregime pregătit, iar tipărirea luĭ va începe îndată după închiderea acesteĭ sesiunĭ.

«Din *Catalogul manuscriptelor românescĭ* s'aŭ tipărit cólele 24—37 (paginele 368—592), carĭ cuprind descrierea a 86 manuscrise (Numerele 166—267). Tomul I se va terminà cu descrierea manuscrisuluĭ No. 300 şi va încheià cu indicele necesare anunţate la începutul publicaţiuniĭ.

«7. Din *Publicaţiunile Fonduluĭ Vasile Adamachi* se află în curs de tipărire tomul II, care cuprinde până acum următórele lucrărĭ:

VI. *Descrierea câtor-và fosile terţiare din Nordul Moldoveĭ,* de Dr. Ioan Simionescu.

VII. *Constituţiunea geologică a ţĕrmuluĭ Prutuluĭ din Nordul Moldoveĭ,* de Dr. Ioan Simionescu.

VIII. *Influenţa substanţelor străine asupra solubilităţiĭ phenylthioureeĭ în apă,* de Petru Bogdan.

IX. *Contribuţiunĭ la Geologia Moldoveĭ dintre Siret şi Prut,* de Dr. Ioan Simionescu.

X. *Influenţa neelectrolitelor asupra tensiuniĭ de vaporĭ a aciduluĭ acetic,* de Petru Bogdan.

XI. *Ameliorarea terenurilor de cultură prin drenagiŭ şi irigaţiune în Austria,* de V. Roşu.

«8. Din *Publicaţiunile Fonduluĭ Princesa Alina Ştirbeĭ* se află în curs de tipărire tomul X din *Acte şi documente relative la istoria Renasceriĭ Românieĭ.* Acest volum va cuprinde diferitele indice; până acum s'a tipărit tabela cronologică şi analitică a documentelor, cuprindênd 18 cóle (286 pagine); şi se află în preparaţiune indicele cronologic al principalelor fapte şi evenimente relatate în documente, precum şi indicele general alfabetic de nume şi de fapte din întrégă publicaţiunea.

«9. Din *Istoria Romană de Titus Livius*, în traducerea premiată a d-lor Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, s'a primit manuscrisul pentru volumul III, şi anume c. XXI până la c. XXIII, cap. 19, rĕmasă de acum treĭ anĭ, precum şi c. XXIII, cap. 20 până la c. XXVI cap. 27, presintate acum doĭ anĭ. Manuscrisul s'a dat traducĕtorilor după cererea lor, spre a-ĭ da ultima revisiune şi a-l pregătì pentru imprimare şi până acum nu a fost restituit spre a se da la tipar.

«10. In sesiunea trecută aţĭ decis—după propunerile Secţiuniĭ istorice—să se tipăréscă sub îngrijirea mea *Documentele relative la domnia*

luĭ Alexandru Ioan I Cuza (1859 — 1866) în *Publicaţiunile Fonduluĭ Princesa Alina Ştirbeĭ,* ca o continuare la *Actele şi documentele relative la istoria Renasceriĭ Românieĭ* (1853—1859), apărute în aceeaşĭ serie de publicaţiunĭ. In decursul anuluĭ expirat, de la trecuta sesiune până acum, nu mĭ-a fost cu putinţă a organisà şi a pune în mişcare acéstă publicaţiune. Sper însă că în anul viitor, de odată cu terminarea tipăririĭ tomuluĭ final de indice al publicaţiuniĭ sfârşite, să pótă începe şi acésta, destinată a o continuà şi a o duce până la începutul actualeĭ binecuvîntate domniĭ.

«11. După propunerea Secţiuniĭ istorice, aţĭ hotărît asemenea în sesiunea trecută, la 29 Martie, să se încépă, sub privegherea Bibliotecaruluĭ Academieĭ, tipărirea documentelor istorice interne scrise în limba română şi aflătóre în colecţiunea Academieĭ. Acéstă publicaţiune, avênd să fie făcută de personalul Biblioteciĭ, nu a putut începe să se tipăréscă în anul trecut, din causă că în acest an Biblioteca nóstră s'a îmbogăţit cu o mulţime de tot neobicĭnuită de manuscripte şi documente şi personalul aceleĭ părţĭ a Biblioteciĭ a fost ocupat tot anul cu orânduirea şi catalogarea aceluĭ bogat material.

«12. În cursul anuluĭ s'aŭ trimis în dar publicaţiunile Academieĭ: *Societăţiĭ studenţilor în litere* din Bucurescĭ; *Direcţiunilor liceelor Alecsandri* din Galaţĭ, *I. C. Brătianu* din Pitescĭ, *Hasdeŭ* din Buzĕŭ, *Naţional* di Iaşĭ, *Sf. Sava* din Bucurescĭ, precum şi *liceelor* din Bacăŭ şi din Tulcea. Ast-fel că acum tóte liceele românescĭ din ţéră şi de peste hotar primesc publicaţiunile Academieĭ.

«În schimb s'aŭ trimis *Direcţiuniĭ Şcóleĭ de limbĭ orientale moderne* din Paris; *Universităţiĭ din Missoula* (Montana, Statele-Unite ale Americeĭ), *Museuluĭ American de sciinţe naturale* din New-York, *Museuluĭ provincial al Moravieĭ la Brunn.*

«*IV. Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetărĭ istorice.*

«Din causa restrîngeriĭ cheltuelilor Statuluĭ, subvenţiunea acordată Academieĭ pentru aceste publicaţiunĭ istorice a fost redusă de câţĭ-và anĭ la 10.000 leĭ. Din acéstă causă s'aŭ întrerupt deocamdată cercetările şi procurările de còpiĭ de prin archive străine, restrîngêndu-se lucrarea la tipărirea documentelor adunate, carĭ în mare numĕr staŭ şi îşĭ aştéptă rândul tiparuluĭ.

«Volumul XII, cel din urmă tipărit, cuprinde 1.872 documente inedite, aflate şi decopiate de d-l Profesor N. Iorga, membru corespondent al Academieĭ, din archive străine, în cea maĭ mare parte austriace, privitóre la Michaiŭ Vodă Vitézul şi la familia luĭ.

«D-l Vladimir I. Ghica, ca şi în aniĭ trecuţĭ, a trimis şi în acest an câte-và còpiĭ de pe documente interesante din archivele Romeĭ: textul profesiuniĭ de credinţă a luĭ Grigorie Vodă Ghica convertit la catolicism la Viena în 1667; extrase din notele de călătorie ale Coloneluluĭ Moret de Blaranberg, care a însoţit pe Alexandru Vodă Ghica în vara anuluĭ 1837, când dimpreună cu Mihaiŭ Vodă Sturdza aŭ mers la Silistra de s'aŭ închinat Sultanuluĭ; şi extrase din cartea luĭ Eduard Grenier: *En Moldavie,* 1855—56.

«Starea de acum a publicaţiuniĭ: *Documente privitóre la istoria Românilor* este următórea:

Volumul	Aniĭ	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzaki	Adause de Academie
I p. 1.	1199—1345	92	553	—	553
I p. 2.	1346—1450	117	691	—	691
II p. 1.	1451—1575	105	722	722	—
II p. 2.	1451—1510	98	534	—	534
II p. 3.	1510—1530	99	462	—	462
II p. 4.	1531—1552	100	446	—	446
II p. 5.	1552—1575	101	413	—	413
III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102
III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563
IV p. 1.	1600—1649	93	629	629	—
IV p. 2.	1576—1650	91	732	—	732
V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—
V p. 2.	1650—1699	54	475	—	475
VI	1700—1750	90	355	355	—
VII	1750—1818	76	308	308	—
VIII	1376—1650	74	762	—	762
IX p. 1.	1650—1747	93	807	—	807
IX p. 2.	1751—1796	58	337	—	337
X	1763—1844	104	703	—	703
XI	1517—1612	133	957	—	957
XII	1594—1600	175	1.872	—	1.872
Suplem. I.—I	1518—1780	135	1.414	—	1.414
II	1781—1814	114	988	—	988
III	1709—1812	77	203	—	203
IV	1802—1849	78	415	—	415
V	1822—1838	86	325	—	325
VI	1827—1849	83	304	—	304
Suplem. II.—I	1510—1600	82	347	—	347
II	1601—1640	81	286	—	286
III fasc. 1	1641—1703	38	110	—	110
Volume 30		2.754	17.518	2.717	14.801

«V. Biblioteca.

«Biblioteca Academieĭ, prin crescerea colecţiunilor şi prin organisarea serviciuluĭ eĭ, a ajuns un mare atelier de cea maĭ mare însemnătate pentru progresul studiilor şi cu deosebire pentru cercetările istorice asupra trecutuluĭ némuluĭ nostru.

«Din raportul Comisiuniĭ permanente a Bibliotecii veţĭ vedé mersul îmbucurător al acestor colecţiunĭ. Pentru a vĕ arătă frecuenţa lucrătorilor în cele douĕ sălĭ de lucru: a cărţilor tipărite şi a manuscriselor şi documentelor, extrag acì din foile statistice, carĭ se publică lunar de Serviciul bibliotecii, următórele date: în acest an 28 145 volume tipărite aŭ fost comunicate la 7.353 cetitorĭ şi 654 volume aŭ fost împrumutate acasă la 51 persóne; 887 cercetătorĭ aŭ consultat 2.479 volume manuscripte, iar 301 aŭ consultat 16.261 documente, şi în fine 87 aŭ consultat 644 volume cărţĭ vechĭ românescĭ dintre 1508—1830; tot din foile acestea statistice reiese că crescerea colecţiunilor a fost următórea:

Primite.	VOL. şi BROŞURI	DIARE românescĭ: Din ţéră	DIARE românescĭ: Din afară	REVISTE române: Din ţéră	REVISTE române: Din afară	REVISTE străine: Vol	REVISTE străine: Numere	Atlase şi chărţĭ	Stampe şi portrete	Desenurĭ	Vol. m-scrise.	Documente	Fotografiĭ	Albumurĭ	Peceţĭ	Foĭ volante	Clişeurĭ
1. Conform legiĭ.	2 021	169	—	165	—	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	1.282	—
2. In dar saŭ în schimb . . .	1.397	—	11	—	8	68	380	17	6	—	944	1.008	14	—	38	25	601
3. Cumpĕrate . .	748	—	17	2	8	122	1.055	128	36	3	127	878	24	1	1	82	—
Total . . .	4.166	169	28	167	16	190	1.435	166	42	3	1 071	1 886	38	1	39	1 389	601

«Cele maĭ însemnate darurĭ făcute colecţiunilor nóstre sciinţifice în 1903 sunt următórele:

«De la Cassa M. S. Regeluĭ s'aŭ primit în dar drept continuare volumele XXVII—XXIX din publicaţiunea: *Politische Correspondenz Friedrichs des Grossen.*

«Ministerul Instrucţiuniĭ publice, vĕḑênd însemnătatea cea mare ce aŭ dobândit colecţiunile nóstre şi buna organisare pentru păstrarea,

crescerea şi folosirea lor, a trecut — precum este cunoscut—în grija Academieĭ colecţiunile pe carĭ le aveà în Biblioteca Statuluĭ din Capitală. Ministerul a continuat şi în anul trecut lucrarea sa. Ast-fel s'aŭ adus şi dat în grija Academieĭ însemnate colecţiunĭ, carĭ eraŭ adăpostite pe la unele instituţiunĭ culturale, spre a puté fi şi ele puse aicĭ la îndemâna publiculuĭ, care se ocupă cu cercetărĭ istorice şi de limbă românéscă. Inceputul a fost făcut în anul 1902, când o preţiósă colecţiune de manuscripte, carĭ se aflaŭ la Seminarul central, a fost incorporată la biblioteca Academieĭ.

«In cursul anuluĭ acestuia, prin decretul regal cu No. 519 de la 10 Fevruarie 1903, s'a dispus a se luà de la Museul de anticităţĭ cărţile, manuscriptele şi documentele istorice şi s'aŭ incorporat şi ele la colecţiunile Academieĭ. S'aŭ adus ast-fel 772 documente istorice, 788 volume manuscrise, dintre carĭ 249 românescĭ, 246 grecescĭ, 229 slavone, 21 orientale, 19 latine, 14 în limbĭ moderne, 10 psaltichiĭ, şi 166 cărţĭ tipărite.—Tot cu autorisaţiunea Ministeruluĭ, colegul nostru d-l I. Bogdan a adus o liturghie slavonă, găsită la mânăstirea Secul, asupra căreia d-sa ne-a cetit o notiţă în şedinţa de la 22 August.

«De la Ministerul Instrucţiuniĭ publice s'aŭ maĭ primit în dar 2 manuscripte, aduse de d-l N. Iorga de la mânăstirea Câmpulung: *Léstviţă* din 1786 şi *Invĕţăturile luĭ Efrem Sirul;* iar de la Administraţia Casseĭ bisericiĭ ni s'aŭ trimis 128 cărţĭ vechĭ românescĭ, grecescĭ şi slavonescĭ; 35 volume manuscrise românescĭ şi 4 volume de psaltichie cu text grecesc, aflate la mânăstirea Ghighiu din Prahova.

«Ministerul Afacerilor străine ne-a trimis în dar un album cu 6 fotografiĭ represintând vederĭ din palatul Curţiĭ de arbitragiŭ din Haga.

«Ministerul de Interne a dăruit 32 monede de argint din timpul Regeluĭ Sigismund al Polonieĭ, carĭ s'aŭ depus în colecţiunile Academieĭ; un cercel de aur şi un inel de argint, găsite tóte în judeţul Botoşanĭ şi carĭ s'aŭ înaintat Museuluĭ de anticităţĭ.

«Inalta Curte de compturĭ ne-a oferit câte două exemplare din 11 categoriĭ de obligaţiunĭ ale împrumuturilor Statuluĭ şi comuneĭ Bucurescĭ, eşite la sorţĭ şi plătite până la 31 Martie 1892.

«De la Epitropia Aşezămintelor Brâncovenescĭ s'a primit în dar o colecţiune de fotografiĭ represintând biserica de la mânăstirea Horezu şi portretele ctitorescĭ ale familieĭ luĭ Constantin Vodă Brâncoveanu.

«Eforia Spitalelor civile ne-a dăruit un exemplar de argint şi altul de bronz din medalia bătută la sfinţirea bisericiĭ mânăstiriĭ Sinaia în Maiŭ 1903.

«Prima Societate a Creditului funciar rural din România a dăruit

Academieĭ portretul luĭ Ioan Brătianu, lucrat de pictorul Tadeŭ Ajdukiewicz.

«De la d-na Alexandrina Ion Ghica s'aŭ primit 6 scrisorĭ, adresate d-sale de Maria C. A. Rosetti, din aniĭ 1847—1866.

«De la Asociaţiunea geodesică internaţională s'aŭ primit în dar 2 volume din publicaţiunile eĭ.

«Colegul nostru d-l Sp. Haret a dăruit două manuscrise ale luĭ Gheorghe Asachi, un portret în daguerotipie represintând pe d-na G. Asachi; maĭ multe foĭ volante, pomelnicul mânăstiriĭ Tismana din 1799 şi fragmente dintr'un manuscris slavon bisericesc.

«D-l T. Maiorescu a îmbogăţit colecţiunile nóstre cu preţióse broşurĭ, foĭ volante, acte tipărite şi manuscrise rĕmase de la părintele sĕŭ Ioan Maiorescu; cu o serie de scrisorĭ de la amiciĭ literarĭ şi politicĭ aĭ acestuia; cu 14 scrisorĭ adresate d-sale de V. Alecsandri şi *Foile Dumineceĭ* pe 1837.

«D-l Dr. C. I. Istrati a dăruit în treĭ exemplare, de aur, argint şi bronz, medalia Exposiţiuniĭ Societăţiĭ de Sciinţe, publicaţiunea privitóre la Congresul de la Iaşĭ din 1902, precum şi agrafa distinctivă a membrilor Asociaţiuniĭ la Congresul de la Bucurescĭ.

«D-l I. Bogdan ne-a făcut dar un chrisov original slavon pe pergament de la Iancu Sas Vvd. din 1581 şi un manuscris din secolul XIX.

«Colegul nostru d-l C. Erbiceanu a dăruit 11 foĭ manuscripte, cuprinḑênd satire şi însemnărĭ din prima jumătate a seculuĭ XIX, un discurs original, scris latinesce la 1843 de Episcopul Melchisedec, 9 acte românescĭ dintre 1800—1820, şi tom. I, p. 2 din Geografia luĭ Filippide, tipărită grecesce la 1816.

«D-l Dr. I. Felix a dăruit o scrisóre a luĭ Sc. Vârnav de la 14 Decemvrie 1846.

«De la d-l A. A. Beldiman, Ministru plenipotenţiar al ţĕriĭ la Berlin, s'a primit reproducerea fotografică a testamentuluĭ Vorniculuĭ Gheorghe Beldiman din 1790.

«D-l C. Caramallĕŭ, membru la Inalta Curte de compturĭ, a dăruit 9 documente istorice dintre aniĭ 1608—1669.

«D-l I. Axente Severu, venerabilul fost prefect de legiune în luptele de peste Carpaţĭ la 1848, a dăruit 22 acte privitóre la mişcarea Românilor ardelenĭ din acel an însemnat în istoria némuluĭ nostru.

«D-niĭ D. Comşa, profesor la Sibiiŭ, şi V. Tordăşanu, ne-aŭ trimis în dar 5 volume manuscrise; de la d-l D. Comşa s'a maĭ primit o diplomă de nobilitare a Principeluĭ Gheorghe Rákóczi din 1635, dată unuĭ român din ţinutul Făgăraşuluĭ.

«D-l S. Mehedinți, profesor la Facultatea de filosofie din Bucurescĭ, a dăruit 2 chărțĭ geografice și 4 stampe din secolul XVIII.

«D-l Scarlat I. Ghica a făcut dar 32 documente istorice dintre 1543 și 1849, rĕmase de la rĕposatul sĕŭ unchiŭ Pantazi Ghica, precum și 24 scrisorĭ de ale luĭ V. Alecsandri către Pantazi Ghica, dintre 1860—1870.

«De la d-l P. Gârboviceanu, administratorul Casseĭ bisericiĭ, s'a primit în dar un chrisov original al luĭ Ioan Gheorghe Caragea Vvd. din 1813.

«D-l D. F. Caianu, fost director al liceuluĭ din Focșanĭ, a dăruit o carte domnéscă de la Petru Șchiopul al Moldoveĭ din 1583.

«D-l Profesor Dr. G. Maior a dăruit 2 còpiĭ de pe diplomele nobilitare ale unor boerĭ românĭ din țéra Oltuluĭ.

«De la d-l Michail Haret s'aŭ primit în dar 89 acte vechĭ relative la moșiĭ din județele Némțu și Bacăŭ.

«D-l architect Iulius Magni a dăruit o colecțiune de fotografiĭ represintând construcțiunile executate saŭ proiectate de d-sa în România.

«D-l Căpitan G. Vlădescu a dăruit un manuscris din prima jumătate a seculujuĭ XIX, păstrat în familia sa și cuprinḑênd socotelĭ, însemnărĭ, versurĭ și concepte de scrisorĭ.

«De la d-l Ioan Draganovicĭ s'a primit o scrisóre din 1830 a luĭ Vasile Alecsandri, tatăl poetuluĭ.

«D-l Nerva Hodoș, funcționar în serviciul Academieĭ, a oferit o culegere de còpiĭ de documente privitóre la Româniĭ din sec. XVII și XVIII, extrase din archivele Cancelarieĭ Transilvane, carĭ aŭ aparținut Mitropolituluĭ Șuluț de la Blaj, și aŭ fost date de acesta rĕposatuluĭ A. Papiŭ Ilarian, de la care aŭ rĕmas fostuluĭ nostru coleg Iosif Hodoș.

«De la d-l Il. Chendi, funcționar în serviciul Academieĭ, s'a primit în dar un manuscris românesc din 1773, cuprinḑênd povestea luĭ Antichrist.

«D-l A Daniel, student, a dăruit un manuscript sîrbesc din secolul XV saŭ XVI, cuprinḑênd un text complet de psaltire.

«De la învĕțătorul I. Beldie de la Călmățuiŭ (Tecuciŭ) s'aŭ primit maĭ multe vase de pămînt, 5 vârfurĭ de săgețĭ, obiecte de bronz, bucățĭ de sticle de ornament, maĭ multe monede grecescĭ și romane, găsite pe malul Sirètuluĭ, la locul numit Cetățuia lângă comuna Poiana (Tecuciŭ), carĭ aŭ fost trimise Museuluĭ de anticitățĭ.

«Iar eŭ însumĭ am presintat din partea d-luĭ C. Racoviță, prefect din Tecuciŭ, un craniŭ de bison găsit în albia Siretuluĭ, și din partea d-luĭ

Oscar Müller 2 medaliĭ bătute de Epitropia bisericiĭ luterane din Capitală, una în 1853 şi cea-laltă acum, la jubileul de 150 anĭ al întemeieriĭ acesteĭ comunitățĭ evangelice.

«VI. *Fondurĭ, donațiunĭ și legate.*

«Din rapórtele Comisiuniĭ financiare, care a cercetat situațiunea fondurilor Academieĭ şi gestiunea financiară pe anul budgetar 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903, vețĭ luà cunoscință de starea acestor fondurĭ.

«Din lucrările Comisiuniĭ Fundațiunilor Adamachi, Otteteleşanu, Agaricĭ şi Tache Anastassiu, vețĭ luà de asemenea cunoscință de modul cum aŭ fost administrate fondurile respective şi de măsurile ce sunt de luat pentru anul viitor.

«Vĕ voiŭ presintà acì numaĭ câte-và date cu privire la mersul acestor fundațiunĭ:

«1. *Fundațiunea Vasile Adamachi* a avut în budgetul anuluĭ trecut prevĕḑută suma de leĭ 76.600 pentru burse şi cheltuelĭ de studiĭ.

«Bursele aŭ fost în numĕr de 33, şi anume:

«*a)* 24 burse de câte 100 leĭ pe lună:

8 la Facultatea de Sciințe din Iașĭ studenților: Agricola Cardaș și Zamfir Ștefan din anul I, Constantin Bedreag, Constantin Motomancea, Ioan Manoilescu și Gheorghe Anastase din anul III, Elena Nicodim și Ioan Popovicĭ din anul IV;

8 la Facultatea de Medicină din Iaşĭ studenților: Alexandru Țaicu din anul II, Dimitrie Gavrilaş şi Radu Andreĭ din anul III, Elena Monaru, Emilian Buzenchi şi Petru Nicolaescu din anul V, Elena Vereanu şi D. Gh. Paşcanu din anul VI;

8 burse anuale la Şcóla de podurĭ şi şosele din Bucurescĭ elevilor: I. Nicolaescu-Balş, C. Mihalopol, C. Lăzărescu şi Şt. Atanasescu din anul III, Ştefan Bedreag, I. Trofin, N. Alexandrescu şi V. Hîlmu din anul IV. Pentru aceştĭ din urmă 8 bursierĭ s'a mănținut disposițiunea luată în anul 1901, ca eĭ să fie socotițĭ în aceleaşĭ condițiunĭ ca şi bursieriĭ Statuluĭ şi ca bursele să se plătéscă în comptul Direcțiuniĭ şcóleĭ.

«*b*) 2 burse de câte 300 leĭ pe lună pentru licențiațĭ:

d-luĭ Ioan Borcea, pentru studiul zoologieĭ descriptive la Paris, în anul III;

d-luĭ I. I. Raianu, pentru studiul astronomieĭ la Paris, în anul II.

«*c*) 3 burse de câte 250 leĭ pe lună pentru absolvențiĭ de licee şi de şcóle speciale:

d-luĭ Ghorghe Amilcar Sava, pentru studiul chimieĭ industriale la Zürich, în anul III (anul II al Politechniculuĭ);

d-lor Maximilian Rotariŭ, în anul III, şi Haralamb Vasiliu, în anul II, pentru studiul agriculturiĭ la Hohenheim.

«*d)* 3 burse, 2 de câte 400 leĭ şi 1 de 300 leĭ pe lună pentru inginerĭ:

d-luĭ Ioan Moţoĭ, pentru studiul morărieĭ şi fabricaţiuniĭ uleiuluĭ şi scrobeleĭ în Germania şi alte ţĕrĭ din Europa centrală şi apuseană, în anul III;

d-luĭ Vasile Roşu, pentru studiul irigaţiunilor în Austria şi alte ţĕrĭ din apusul Europeĭ, în anul III;

d-luĭ M. I. Stroescu, pentru studiul edilităţiĭ publice în Berlin, în anul II.

«Conform decisiuniĭ luate de plenul Academieĭ în sesiunea generală trecută, s'aŭ acordat anul acesta 10 burse de câte 360 leĭ anual la elevĭ de aĭ şcóleĭ practice de agricultură «Ioan Costache Agaricĭ».

«In anul trecut 1903 aŭ expirat bursele următorilor bursierĭ:

a d-luĭ G. Beiu-Paladi, care a trecut licenţa în matematicĭ la Paris, dar care n'a putut obţiné şi doctoratul din causa sănătăţiĭ sale sdruncinate;

a d-reĭ Valeria Villara, care a absolvit Facultatea de Sciinţe din Iaşĭ;

a d-reĭ Olimpia Ciudin, care a absolvit Facultatea de Medicină din Iaşĭ.

«Bursa studentuluĭ Dimitrie Pitaru de la Facultatea de Sciinţe din Iaşĭ a fost retrasă, pentru că n'a trimis certificatul de trecerea examenelor.

«2. *Institutul Otteteleşanu* de la Măgurele, sub statornica purtare de grijă a colegului nostru d-l I. Kalinderu, continuă a-şĭ îndeplinì marea misiune arătată în testamentul fundatoruluĭ, de a contribuì la buna crescere a fetelor române sărace. Astăḑĭ şcóla acésta cuprinde şése clase, din carĭ cea din urmă este destinată practiceĭ profesionale.

«Examenele generale s'aŭ ţinut la Institut în ḑilele de 25 şi 26 Iunie şi aŭ asistat ca delegaţĭ din partea Academieĭ d-niĭ colegĭ Dr. V. Babeş, Dr. C. Istrati şi I. Bogdan, însoţiţĭ de d-l I. Kalinderu. D-niĭ I. Bogdan şi C. Istrati, în şedinţa de la 4 Iunie, şĭ-aŭ exprimat mulţumirea pentru rĕspunsurile elevelor şi pentru frumósele instalaţiunĭ ale Institutuluĭ, ceea ce aŭ arătat şi în scris, printr'un raport adresat Academieĭ. Iar d-l Kalinderu continuă a da cea maĭ neadormită a sa îngrijire pentru prosperarea Institutuluĭ, pe care d-sa l-a organisat. D-sa a oferit la 19 Decemvrie 1903 suma de 600 leĭ, ca să se cumpere elevelor un dar de sf. sĕrbătorĭ; şi maĭ târḑiŭ suma de 220 leĭ, ca să se cumpere absolventelor Institutuluĭ câte o faţă de rochie.

«In Septemvrie, în urma concursuluĭ, s'a admis în Institut o nouă serie de 17 eleve.

«3. Examenele generale la *Şcóla de agricultură «Ioan Costache Agaricĭ»* de la Móra-Grecilor (Vasluiŭ) s'aŭ ţinut în ḑilele de 1—6 August şi colegul nostru d-l A. Naum a fost delegat să asiste din partea Academieĭ. D-sa a trimis un raport asupra acestor examene, de care s'a luat cunoscinţă în şedinţa de la 29 August.

«In urma concursuluĭ ţinut la începutul anuluĭ şcolar, s'a primit o nouă serie de 10 elevĭ internĭ, fiĭ de ţĕran.

«4. Procesul pentru succesiunea rĕposatuluĭ *Tache Petre Anastassiu* se găsesce, ca şi anul trecut, pendinte înaintea Curţiĭ de apel din Galaţĭ.

«Academia a continuat a da ajutorul obicĭnuit Şcóleĭ profesionale de fete din Tecuciŭ, care pórtă numele generosuluĭ donator şi al soţieĭ sale.

«Şcóla primară de la Călmăţuiŭ, înfiinţată la 1 Septemvrie 1902 cu un învĕţător şi cu 52 elevĭ în clasa I, din carĭ cea maĭ mare parte interni, a fost anul acesta mărită. După ce o altă parte din local a fost transformată şi făcută proprie pentru trebuinţele şcóleĭ, s'a numit al doilea învĕţător la începutul anuluĭ şcolar curent şi s'aŭ maĭ primit alţĭ 50 elevĭ. Astădĭ şcóla are 62 elevĭ internĭ din satul Griviţa, 5 eleve externe tot de acolo, iar ceĭ-lalţĭ elevĭ din Călmăţuiŭ ieaŭ şi eĭ masa de la amiadĭ la şcólă. In érna acésta s'a dat la 91 elevĭ săracĭ şi eleve sărace şi îmbrăcăminte pentru 1.000 leĭ.

«Averea rĕmasă pe séma Academieĭ la Călmăţuiŭ: grădina de fructe, grădina de florĭ şi de zarzavat, parcul şi via, aŭ fost bine îngrijite de harnicul diriginte al şcóleĭ, d-l I. Beldie.

«Comisiunea specială vĕ va arătà în amănunte modul cum a fost administrată acéstă fundaţiune în anul trecut.

«5. Procesul pentru succesiunea rĕposateĭ *Maria General I. Carp*, care erà pendinte înaintea Inalteĭ Curţĭ de casaţiune şi justiţie, s'a judecat în diua de 17 Decemvrie anul trecut şi s'a terminat prin respingerea recursuluĭ moştenitorilor de sânge. Inalta Curte a confirmat decisiunea Curţiĭ de apel din Bucurescĭ şi sentinţa Tribunaluluĭ Ilfov secţia II-a, recunoscêndu-se ast-fel de bune şi valabile testamentele rĕposateĭ Maria General I. Carp.

«In cursul anuluĭ trecut s'a maĭ incassat de la d-na Bălaşa Orbescu suma de leĭ 6.000, venitul moşieĭ Oltenĭ pe semestrul Aprilie 1896.

«Obligaţiunile puse Academieĭ prin testamentul rĕposateĭ Maria General I. Carp s'aŭ îndeplinit anul acesta aprópe tóte: s'a liberat Ateneuluĭ din Bucurescĭ legatul de 10.000 leĭ; s'a acordat bursa de 4.600 leĭ anual unuĭ tînĕr din familiile indicate în testament, şi anume d-luĭ Al. Orĕscu, licenţiat în drept, spre a-şĭ completà studiile la Paris; s'a făcut intervenire la Ministerul de Răsboiŭ ca să întocméscă comisiunea de 7 generalĭ şi oficerĭ superiorĭ spre a alege subiectul premiuluĭ militar ce se va acordà în 1906; s'aŭ dat 2.000 leĭ Societăţiĭ «Ajutorul copiilor săracĭ» din Bucurescĭ şi 2.000 leĭ Primărieĭ oraşuluĭ Giurgiŭ, ca să procure îmbrăcăminte elevilor şi elevelor săracĭ şi silitorĭ de la şcólele din aceste două oraşe, după cum a fost dorinţa generóseĭ testatóre. Numita societate filantropică din Bucurescĭ a şi îmbrăcat 43

băeţĭ şi 42 fete, iar distribuirea hainelor s'a făcut în ḑiua de 8 Fevruarie curent.

«6. Două donaţiunĭ aŭ fost propuse în acest an, carĭ nu aŭ fost primite de Academie.

«Legatul d-reĭ Eufrosina Golescu, care lăsase Instituţiuniĭ nóstre 34 000 leĭ, pentru a promovà cestiunea ocrotiriĭ animalelor, nu a fost primit de Delegaţiune, în urma înţelegeriĭ avute cu membriĭ presenţĭ în şedinţa de la 22 August, pentru motivul că scopul pentru care se făcuse legatul erà în afară de cercul de activitate al Academieĭ.

«Tot ast-fel, în urma înţelegeriĭ din şedinţa de la 10 Octomvrie, nu s'a primit nicĭ propunerea de donaţiune a d-neĭ Elisabeta G. Constantinescu, consistând din moşia Chitila-Mogoşóia. pentru că condiţiunile impuse de donatóre eraŭ prea oneróse.

«7. In cea din urmă şedinţă ordinară s'a presintat Academieĭ testamentul rĕposateĭ Aristia E. Anghelescu, care a făcut acesteĭ Instituţiunĭ treĭ legate: unul de 10 000 leĭ, ca din venitul luĭ să se deà premiĭ artiştilor românĭ ortodoxĭ în pictură, sculptură, architectură, saŭ autorilor de frumóse scrierĭ literare; al doilea legat de 3 000 leĭ, ca din venitul luĭ să se întreţină în bună stare mormîntul donatóreĭ şi în sfârşit al treilea legat, consistând din biblioteca rĕposatuluĭ sĕŭ soţ. Rĕmâne ca Academia să deà cuvenita eĭ hotărîre asupra primiriĭ acestor legate.

«*VII. Concursurile premiilor.*

«In acéstă sesiune generală sunt de acordat 3 premiĭ pentru opere publicate şi 4 pentru lucrărĭ cu subiecte date.

«La concursurile acestor premiĭ s'aŭ presintat publicaţiunile şi lucrările următóre:

«1. La *Premiul Năsturel-Herĕscu* de 4 000 leĭ, ce este a se decerne uneĭ cărţĭ scrise în limba română, cu conţinut de orĭ-ce natură, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1903, s'aŭ presintat următórele publicaţiunĭ:

Brătescu-Voinescĭ (I. Al.), Nuvele şi Schiţe. Bucurescĭ 1903.

Cantilli (Constant), Aripĭ de vis. Bucurescĭ 1903.

Demitrescu (George), Eugenia. Poemă în versurĭ, ed. II. Bucurescĭ 1903.

» » Adevĕrul saŭ Omul, Natura şi Dumneḑeŭ. Poemă în versurĭ, ed. II. Bucurescĭ 1903.

Dimitrescu (Christ. N.), Quatrene.—Epigrame, epitafurĭ, humoristice, II. Bucurescĭ 1903.

Hălăceanu (Virgiliŭ Em.), Marele Dicționar romîn-englez și englez-romîn.—Vol. I, romîn-englez, Iașĭ. f. a.

Leonescu (V.) și T. *Duțescu-Duțu*, Două drame țĕrănescĭ. Bucurescĭ 1903.

» » » Peneș Curcanul. Dramă rĕsboinică în 4 acte. Bucurescĭ 1903.

Orleanu (Maiorul Al. G), Horia, Cloșca și Crișan saŭ Revoluția Romînilor din Transilvania și Ungaria în 1784. Dramă istorică. Focșanĭ 1903.

Rădulescu-Niger (N.), Patriotism. — Tribunul poporuluĭ. Roman social. Bucurescĭ 1903.

Stere (C. G.), Introducere în studiul dreptuluĭ constituțional, partea I. Iașĭ 1903.

«2. La *Premiul Statuluĭ Lazăr* de 5.000 leĭ, destinat a se acordà uneĭ cărțĭ scrise în limba română, cu conținut sciințific, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1901 până la 31 Octomvrie 1903, saŭ celeĭ maĭ însemnate invențiunĭ sciințifice, făcute de la 1 Noemvrie 1901 până la 31 Octomvrie 1903, s'aŭ presintat următórele scrierĭ:

Bastaki (Dr. Th.), Studiŭ clinic asupra băilor Lacul-Sărat. Bucurescĭ 1903.

Belcik (Alexandru A.), Studiŭ de legislațiune comparată.- Copilul natural, ed. II. Bucurescĭ 1902.

Biroŭ (Iuliŭ), Carte de compunere pentru șcólele primare, cursul I. Oravița 1902; cursul II. Lugoș 1902.

Galian (Dr. Dumitru), Contribuțiunĭ la studiul igieneĭ rurale. Focșanĭ 1903.

Georgescu (Căpitanul — acum Maior — Christodulo), Principiĭ relative la tactica focurilor infanterieĭ. Bucurescĭ 1902.

» Tactica celor treĭ arme. Bucurescĭ 1903.

Nicolaescu (N.), Geometrie plană și în spațiŭ, ed. II. Bucurescĭ 1903.

Niculiță-Voronca (Elena), Datinele și credințele poporuluĭ român, adunate și așezate în ordine mitologică, vol. I, părțile I—II, III, IV—V. Mihalcea lângă Cernăuțĭ 1903.

«3. La *Premiul Adamachi* de 5 000 leĭ (divisibil), ce este a se da uneĭ cărțĭ scrise în limba română, cu cuprins moral de orĭ-ce natură, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1903, s'aŭ presintat următórele publicațiunĭ:

Bârseanu (Andreiŭ), Istoria șcólelor centrale române gr. or. din Brașov. Brașov 1902.

Ciocîrlan (Ion), Pe plaiŭ. Schițe de la țară. Bucurescĭ, f. a.

Demitrescu (George), Creatura și Creatorul saŭ Tainele Dumnedeescĭ. Poemă în versurĭ. Bucurescĭ 1903.

Duțescu-Duțu (T.), Consideratiunĭ critice asupra poesieĭ nóstre poporane.— Doĭne. Bucurescĭ 1903.

Găvănescul (I.), Istoria pedagogieĭ, vol. II. Bucurescĭ 1903.
Hodoş (Constanţa), Aur!... Dramă în patru acte. Bucurescĭ 1903.
Moga (Vasile S.), Alcătuirea uneĭ gospodăriĭ rurale, ed. III. Bucurescĭ 1903.
Negulescu (Paul), Tratat de drept administrativ român, partea I. — Organizarea administrativă a Românieĭ, fasc. I. Bucurescĭ 1903.
Neniţescu (Dimitrie S.), Studiŭ asupra fluviilor convenţionale. — Dunărea în Dreptul internaţional public. Bucurescĭ 1903.
Nicolescu (George D.), Parlamentul romîn, 1866—1901. Bucurescĭ 1903.
Pacu (M. N.), Elemente de instrucţie civică, drept şi economie politică. Galaţĭ 1903.
Pătrăşcoiu (Gr. şi I), Studiŭ introductiv asupra băncilor populare sistem Raiffeisen şi Schulze-Delitzsch. Bucurescĭ 1903.
Podeanu (V.), Cîntece, vol. II. Bucurescĭ 1902; vol. III. Bucurescĭ 1903.
Pop (Vasile), Ocna vieţeĭ. Schiţe, fantaziĭ şi nuvelete. Bucurescĭ-Ploescĭ 1903.
Popovicĭ-Lupa (Dr. N. O.), Agricultura. Cunoscinţe practice de cultura pămîntuluĭ şi a plantelor agricole. Bucurescĭ 1902.
Rosetti (Radu D.), Printre picăturĭ. Ploescĭ 1904.
Roşculeţ (Dr. Valeriŭ), Staţiunea balneară şi climatică Strunga (jud. Roman). Studiŭ igienologic asupra localităţiĭ în vederea aşezăriĭ unuĭ sanatoriŭ pentru tuberculoşĭ. Bucurescĭ 1903.
Sanielevicĭ (H.), Incercărĭ critice. Bucurescĭ 1903.
Sorcovă (pseudonim), Clipe de repaus. Seria II. — Schiţe şi Foiţe. Braşov 1903.
Urechiă (A.), Dictionnaire français-roumain, deuxième édition. Bucurescĭ 1903.

«4 La *Premiul Alexandru Ioan Cuza* de 10.000 leĭ, dimpreună cu procentele acesteĭ sume de la 1891, care erà a se decerne celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra subiectuluĭ· *Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor*, nu s'a presintat nicĭ o lucrare.

«5 La *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu* de 5 000 leĭ, destinat să se deà celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra subiectuluĭ: *Epoca luĭ Mateiŭ Basarab şi Vasile Lupu*, nu s'a presintat de asemenea nicĭ un manuscris.

«6. La *Premiul Adamachi* de 5.000 leĭ, destinat să se acorde celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra subiectuluĭ: *Istoria poesieĭ lirice la Românĭ până la Alecsandri*, nu s'a presintat iarăşĭ nicĭ o lucrare.

«7. La Premiul *Alexandru Bodescu* de 1.500 leĭ, dimpreună cu 1.000 leĭ dăruiţĭ de d-l *I. Kalinderu*, ce este a se decerne celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română cu subiectul: *Monografia economică, statistică*

și socială a uneĭ comune rurale din România și a uneĭ comune rurale românescĭ de peste granițǎ.—Monografia situațiuniĭ economice a câte 3 familiĭ de țĕran, fruntaș, mijlocaș și codaș, luate din cele două comune, în total șése familiĭ, s'a presintat un manuscris cu devisa: *Cunósce-ți țéra.*

«8. *Premiul I. Lecomte du Nouy* nu s'a acordat în acest an, fiind-că Comisiunea instituită la Școla de bele-arte din Iașĭ a arătat că desenurile presintate de concurențĭ nu aŭ avut o valóre artistică și că nicĭ unul nu a meritat premiul.»

P. S. Sa Episcopul *Nicolae Popea*, Canonicul *I. M. Moldovanu* și d-l *Florian Porcius* anunță prin scrisorĭ că nu vor puté luà parte la lucrările sesiuniĭ din causa stăriĭ sănătățiĭ lor.

D-l *Dr. C. Istrati* presintă scrierea sa: *Theodor Aman. Biografie.* Bucurescĭ 1904.

De la d-l Profesor Gr. Crețu se primesc 11 publicațiunĭ și un volum manuscript, pe carĭ Părintele Dimitrie Dan, paroch în Straja (ținutul Rădăuților în Bucovina) le dăruesce Academieĭ.

De la d-l General C. I. Brătianu, membru corespondent, se primesce pentru cetire în ședință publică și tipărire în *Anale* scrierea sa: *Insemnătatea istorieĭ naționale din punctul de vedere militar.*

— Se recomandă Secțiuniĭ sciințifice.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor Academieĭ din 1903--4.

— Sunt aleșĭ d-niĭ: *P. Poni*, *A. Naum* și *I. Bogdan.*

ȘEDINȚA DE LA 26 FEVRUARIE 1904

Președința d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *C. Erbiceanu* presintă pentru colecțiunile Academieĭ: 1) o scisóre a Mitropolituluĭ Veniamin de la 1813 Ianuarie 4, prin care scutesce pe un preot de dajdia cârjeĭ; 2) «Programa învățăturilor Seminarieĭ Veniamine împărțite pe cincĭ anĭ. Anul 1842—1843». D-l Erbiceanu atrage atențiunea Academieĭ asupra acesteĭ programe, care erà bine alcătuită: în lipsa limbilor clasice, ea cuprindeà studiĭ practice, ca veterinăria, economia rurală, construcțiunĭ, aplicațiunĭ agronomice, și altele.

De la Secțiunea sciințifică se primesce procesul-verbal pentru ședința de

la 25 Fevruarie, prin care se arată că Secţiunea recomandă pentru cetire în şedinţă publică memoriul d-luĭ General C. I. Brătianu: *Insemnătatea istorieĭ naţionale din punctul de vedere militar.*

— Se aprobă.

Se cetesce următorul raport al Comisiuniĭ Fondurilor Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţeanu pentru administrarea eĭ în 1903:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Subsemnaţiĭ, executând disposiţiunile din testamentele rĕposaţilor Ioan Fĕtu şi Maria Schiopescu, avem onóre a vĕ arătă acì modul cum ne-am îndeplinit însărcinarea de a împărţì cărţĭ didactice şi religióse în anul 1903.

«Luând cunoscinţă că venitul Fonduluĭ I. Fĕtu pe 1903—4 erà de leĭ 9.096,85 şi al Fonduluĭ Scorţeanu de Leĭ 850, Comisiunea a decis:

«1. Să se trimită din venitul Fonduluĭ I. Fĕtu leĭ 2.000 d-luĭ I. M. Moldovanu şi leĭ 700 d-luĭ S. Fl. Marian, colegiĭ noştri, cu rugămintea de a procurà şi a împărţì manuale didactice şcolarilor românĭ săracĭ din afară de Regat;

«2. Să se trimită din venitul Fonduluĭ I. Scorţeanu leĭ 200 d-luĭ I. M. Moldovanu şi leĭ 100 d-luì S. Fl. Marian spre a procurà cărţĭ religióse în acelaşĭ scop;

«3. Cu sumele rĕmase disponibile să se procure cărţĭ didactice şi religióse şi să se împartă şcolarilor sătescĭ din judeţele Botoşanĭ şi Vlaşca, precum şi celor de la şcolile de pe moşiile Academieĭ.

«Cerêndu-se celor doĭ revisorĭ lista cărţilor întrebuinţate în şcólele lor, revisorul de Botoşanĭ a rĕspuns că nu póte da o asemenea listă decât tocmaĭ la începutul anuluĭ şcolar, şi a rĕmas decĭ să se împartă cărţĭ într'o proporţiune maĭ mare în judeţul Vlaşca, al căruĭ revisor a trimis la timp arătarea cărţilor întrebuinţate

«S'aŭ procurat pentru acest judeţ următórele cărţĭ:

a) Pentru divisiunea I câte 1.290 exemplare din:
Abecedar, ediţiunea oficială,
Aritmetica de N. Cosăcescu.

b) Pentru divisiunea II, câte 903 exemplare din:
Gramatica de A. Lupu-Antonescu,
Aritmetica de N. Cosăcescu,
Geografia de N. Nicolaescu, 645 exemplare.

c) Pentru divisiunea III, câte 645 exemplare din:
Gramatica de G. I. Ionnescu-Gion,
Aritmetica de N. Cosăcescu,
Geografia de G. Stoinescu.

d) Imnurĭ religióse de I. C. Negruzzi, 345 exemplare.

e) Pentru şcólele de pe moşiile Academieĭ s'aŭ procurat cărţile carĭ s'aŭ arătat de către învĕţătoriĭ respectivĭ, în total 1.124 exemplare.

«Pentru tóte aceste manuale s'a plătit din Fondul I. Fĕtu suma de leĭ 4.310,65 şi din Fondul Scorţeanu suma de leĭ 550.

«Cărţile s'aŭ împărţit de învĕţătoriĭ diriginţĭ, de la carĭ s'aŭ primit listele cu numele cărţilor şi al elevilor cărora ele s'aŭ dăruit.

«Anul trecut 1903 a fost al cincĭ-spre-decelea de când se aplică dispoziţiunile din testamentul rĕposatuluĭ I. Fĕtu şi al şéptelea de când se aplică disposiţiunile din testamentul rĕposateĭ Maria Schiopescu.

«Până acum din amândouĕ fondurile s'aŭ împărţit la 2.793 şcolĭ din 28 judeţe ale ţĕriĭ şi de pe moşiile Academieĭ un numĕr de 148 867 cărţĭ în valóre totală de leĭ 77.990,60, după cum se arată în tabloul următor:

ANIĬ	JUDEŢELE	No. şcólelor	No. cărţilor	COSTUL Leĭ	B
1889	Dâmboviţa şi Tutova	187	8 228	5 333	24
1890	Gorj şi Némţu	195	6 435	3 987	75
1891	Prahova şi Sucéva	219	6 570	3 952	95
1892	Vâlcea şi Fălciŭ	174	10 058	4.639	84
1893	Muscel şi Bacăŭ	174	14 790	6 638	10
1894	Olt şi Dorohoiŭ	135	11.745	5 344	65
1895	Argeş şi Tecuciŭ	226	9 944	4 985	60
1896	Buzĕŭ şi Vasluiŭ	182	6 730	4 524	60
1897	Ialomiţa şi Roman	193	9 650	4 782	48
1898	Teleorman şi Tulcea	217	11 744	5 085	74
1899	Romanaţĭ şi Putna	182	8 446	5 117	39
1900	Iaşĭ	106	7 664	5.026	15
1901	Râmnic şi Constanţa	202	10 640	6 688	61
1901	Şcólele de pe moşiile Academieĭ . .	6	871		
1902	Mehedinţĭ şi Covurluiŭ	254	16 260	7.022	85
1902	Şcólele de pe moşiile Academieĭ .	6	657		
1903	Vlaşca	129	7 311	4.860	65
1903	Şcólele de pe moşiile Academieĭ .	6	1.124		
	Total . . .	2 793	148 867	77 990	60

«In acelaşĭ timp s'a maĭ dat din veniturile Fonduluĭ Ioan Fĕtu, de la 1894 până acum, suma de leĭ 24.900 pentru a se procurà şi dăruì cărţĭ şcolarilor românĭ săracĭ din afară de Regat şi din veniturile Fonduluĭ Scorţeanu s'a dat pentru acelaşĭ scop, în ceĭ din urmă şépte anĭ, suma de leĭ 2.275.

«Membriĭ Comisiuniĭ *P S. Aurelian, I. C. Negruzzi, D Sturdza.*»

— Se iea spre cunoscinţă.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ Fondurilor Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţeanu pentru 1904.
— Sunt realeşĭ d-niĭ: *P. S. Aurelian, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 27 FEVRUARIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *At. M Marienescu* cetesce disertaţiunea sa: *Iliriĭ, Macedo-Româniĭ şi Albanesiĭ.*

ŞEDINŢA DE LA 28 FEVRUARIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ sciinţifice pentru şedinţa de la 26 Fevruarie, prin care Secţiunea propune a se publicà în *Anale* scrierea d-luĭ *P. S. Aurelian: Agricultura la Romanĭ. I. Plantele cereale şi leguminóse.*
— Propunerea Secţiuniĭ se aprobă.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ istorice pentru şedinţa de la 26 Fevruarie, prin care Secţiunea propune a se mulţumì d-reĭ Maria Bengescu pentru notiţa istorică despre *Bogdan-Sarai,* arătând însă că nu póte fi publicată în *Anale.*
— Se aprobă.

D-l *Dr. C. Istrati* ḑice: In numele Asociaţiuniĭ Române pentru înaintarea şi rĕspândirea sciinţelor, am onóre a oferì Academieĭ diploma de onóre cu medalia de aur şi medalia de colaborator, ce i s'a oferit de juriul exposiţiuniĭ. Asociaţiunea Română e fericită în acest mod a recunósce şi a aduce mulţumirĭ publice Academieĭ Române, nu numaĭ pentru încuragiarea ce ĭ-a adus, luând o parte atât de alésă la exposiţiune, dar şi ca un omagiŭ pentru marea şi importanta parte pe care Academia o iea la înaintarea sciinţelor.

D-l *I. Bianu* ḑice: Sunt sigur că mĕ veţĭ ertà că, deşì unul din ceĭ maĭ tinerĭ dintre Domniile-Vóstre, ieaŭ cuvîntul asupra celor spuse de d-l Dr. Istrati. D-sa presintă Academieĭ insemnele celor maĭ marĭ distincţiunĭ, carĭ s'aŭ dat Instituţiuniĭ nóstre la exposiţiunea făcută astă tómnă sub îngrijirea d-sale şi cu ocasiunea întruniriĭ congresuluĭ al doilea al Asociaţiuniĭ Române pentru înaintarea sciinţelor. Aceste distincţiunĭ, ḑice d-sa, s'aŭ dat Academieĭ pentru participarea eĭ la exposiţiune, cât şi ca omagiŭ pentru con-

tribuirea acesteĭ instituțiunĭ la înaintarea sciințelor. Sunt încredințat că sunt în armonie cu Domniile-Vóstre cu toțĭ, când exprim marea mulțumire ce simte Academia, când vede cum lucrarea Asociațiuniĭ sciințelor în țéra nóstră cresce din ḑi în ḑi în cantitate și în calitate. Conducĕtoriĭ Asociațiuniĭ aŭ meritul mare de a fi adunat, pentru o colaborare armoniósă, pe toțĭ bărbațiĭ devotațĭ sciințeĭ din jurul celor două Universitățĭ și din celelalte orașe ale țăriĭ. S'a reluat ast-fel și s'a dat o nouă viață instituțiuniĭ începute de mult la Iașĭ. Lucrând înainte cum a început, Asociațiunea sciințelor din România va aduce în curând țéra nóstră și pe acest teren de activitate la acea stare dorită de toțĭ, ca să contribuim și noĭ cu partea cuvenită la înaintarea sciințelor omeniriĭ. Academia vede cu cea maĭ mare mulțumire organisarea asociațiunilor sciințifice de acest fel în țéră, pentru că, prin buna conlucrare a multora, nivelul cultural al țăriĭ se ridică și ast-fel este însășĭ Academia ajutată la îndeplinirea misiuniĭ pentru care ea lucréză. Nu pot termină fără să adaug expresiunea simțimintelor de admirațiune pentru zelul neobosit cu care d-l Dr. Istrati a lucrat maĭ multe lunĭ la organisarea congresuluĭ și a exposițiuniĭ de astă tómnă, ce ne-aŭ înălțat inimile la toțĭ aceĭ carĭ am avut plăcerea să asistăm la ele.

D-l Președinte *P. S. Aurelian* ḑice că Academia se asociéză întru tóte la caldele cuvinte spuse de d-l Bianu față de lucrarea Asociațiuniĭ sciințelor și a d-luĭ coleg Dr. Istrati.

ȘEDINȚA DE LA 1 MARTIE 1904

Președința d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *I. Sbiera* însciințéză prin scrisóre ca nu póte luà parte la lucrările sesiuniĭ generale, din causa prea multor ocupațiunĭ.

D-l *St. C. Hepites* presintă: *Buletinul lunar al observațiunilor meteorologice din România, anul XII—1903.—No. 12 Decemvrie.*

De la d-l Pericle Papahagi se primesce, spre a se publicà cu spesele Academieĭ, un manuscript cuprinḑênd: *Basme aromâne.*

— Se recomandă Secțiuniĭ literare.

ŞEDINŢA DE LA 2 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l Colonel St. Stoica se primesc în dar pentru colecţiunile Academieĭ: *Psaltirea* tipărită la Blaj la 1809 şi *Principiĭ esenţiale pentru conducerea resbeluluĭ* de Clausewitz, traducere de d-sa.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 26 Fevruarie, prin care se arată că Secţiunea a însărcinat pe d-l I. Bianu să examineze lucrarea d-luĭ Ovid Densuşianu despre: *Amuţirea luĭ* u *final*, şi că a recomandat Comisiuniĭ ortografice desideratul profesorilor secundarĭ din ţéră privitor la ortografia limbiĭ române.

— Se iea act.

Se cetesce următorul raport al Comisiuniĭ biblioteciĭ asupra progreselor şi lucrărilor făcute în Biblioteca Academieĭ în anul 1903:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Asupra lucrărilor făcute în serviciul Biblioteciĭ Academieĭ şi asupra spoririĭ colecţiunilor şi consultăriĭ lor, avem onóre a vĕ aduce la cunoscinţă următórele:

«A. *Secţiunea cărţilor tipărite.*

«I. *Lucrările* de căpetenie săvârşite în acéstă secţiune sunt:

«S'a inventariat şi catalogat un numĕr de 2191 publicaţiunĭ de la No. A. 26.408 până la No. A. 28.597. In catalógele Biblioteciĭ s'aŭ introdus tóte publicaţiunile de curând apărute şi multe din publicaţiunile vechĭ cu carĭ s'a îmbogăţit Biblioteca.

«S'a terminat catalogul descriptiv al chărţilor geografice, făcêndu-se ultimele 262 bilete la 90 chărţĭ, carĭ în colecţiune ocupă numerile 501—590. In total sunt catalogate până acum 590 chărţĭ, pentru carĭ s'aŭ făcut 2.029 bilete la catalogul alfabetic special.

«De asemenea s'a început catalogarea colecţiuniĭ de portrete şi s'aŭ înregistrat 607 portrete pe 1.154 bilete alfabetice.

«Publicaţiunile periodice românescĭ, ḑiarele, revistele, a căror aşezare şi inventariare după format a început din anul trecut, acum sunt definitiv aşezate, trecêndu-se într'un inventar special spre a formă o secţiune cu totul deosebită de cele-lalte cărţĭ.

«Potrivit decisiuniĭ Academieĭ din 5 Aprilie 1894, s'aŭ trimis în anul 1903 Biblioteciĭ Urechiă din Galaţĭ, cu inventar în regulă, 762 opere în 5.828 volume şi broşurĭ, dintre carĭ 688 bucăţĭ note musicale Până acum s'aŭ dăruit aceste biblioteci 11.240 opere în 20.695 volume şi broşurĭ.

«Din cărțile primite de la tipografiile din țéră în conformitate cu obligațiunea legii, și pe carĭ le aveam în maĭ mult decât treĭ exemplare, s'aŭ dăruit Bibliotecii Fundațiunii Universitare Carol I, în acest an, 392 volume și broșurĭ, dintre carĭ 105 reviste. Socotind și pe cele dăruite maĭ înainte, s'aŭ dat în total 2.001 volume și broșurĭ.

«In cursul anuluĭ s'aŭ dat la legat 1.392 volume de diferite formate.

«Serviciul Bibliotecii continuă a întocmì și publicà prin diare statistica lunară și anuală de consultarea colecțiunilor Bibliotecii.

«II. *Sporirea*: 1) S'aŭ cumpĕrat 775 volume și broșurĭ, 122 volume de reviste streine, 128 atlase și chărțĭ, 36 stampe și portrete, 24 fotografiì, 1 album și 82 foĭ volante și numere de diare. Pentru completarea colecțiunilor românescĭ din 1885 asupra tipografiilor, s'aŭ cumpĕrat 25 volume cărțĭ vechĭ și 27 volume diare și reviste.

«2) S'aŭ primit în dar 739 volume și broșurĭ, 10 volume reviste străine, 14 fotografiĭ și 25 foĭ volante. Din diarele și revistele românescĭ carĭ se publică în afară din regat, 11 ne-aŭ fost dăruite de către redacțiunile respective.

«Darurile maĭ însemnate făcute Bibliotecii vi s'aŭ arătat prin raportul d-luĭ Secretar general. Aicĭ maĭ amintim următórele darurĭ: D-l Colonel Budișteanu a dăruit 19 volume, d-l D. C. Sturdza-Scheianu 14 volume, d-l Ioan Bianu 53 volume și broșurĭ și 8 foĭ volante, d-l Teodor Filipescu din Sarajevo a dăruit 14 fotografiĭ cu vederĭ din satele Ofcea și Glogon din Banat. Aŭ maĭ făcut darurĭ Bibliotecii d-niĭ: Titu Maiorescu, D. C. Ollănescu, I. Kalinderu, Spiru Haret, Ioan Bogdan, St. C. Hepites, Dr. C I Istrati, Ducele de Loubat, N. Xenopol, și alțiĭ.

«3. S'aŭ primit de la Instituțiunile, cu carĭ Academia se află în relațiunĭ de schimb, 658 volume și broșurĭ, 58 volume reviste străine și 10 chărțĭ geografice.

«4 De la tipografiĭ, conform legiĭ din 1885, s'aŭ primit 2.021 volume și broșurĭ, 169 diare, 165 reviste, 21 chărțĭ și 1.282 foĭ volante.

«După publicațiunile periodice, trimise Academieĭ de către tipografiĭ, se vede că în cursul anuluĭ 1903 aŭ apărut în capitală 55 diare și 113 reviste, iar în provincie 114 diare și 52 reviste.

«III. *Consultarea*. Sala de lectură pentru cărțile tipărite continuă a fi deschisă 10 ore pe di fără întrerupere, de la 8 ore diminéța până la 6 ore séra. A fost frecuentată în cursul anuluĭ 1903 de 7.302 cetitorĭ, carì aŭ consultat 27.491 volume cerute prin 7.908 buletine. Cifrele acestea, față de cele din aniĭ trecuțĭ, represintă o crescere însemnată și îmbucurătóre, căcĭ arată rolul de căpetenie ce-l are Biblioteca nóstră, servind ca un mijloc de mare preț pentru desvoltarea culturiĭ naționale. Față de anul trecut, avem la consultare un spor de 2.135 cetitorĭ și 5.387 volume.

«Aŭ fost împrumutate acasă în cursul anuluĭ 654 volume la 51 persóne. In total, până la 31 Decemvrie 1903, aŭ fost împrumutate 7.886 volume,

dintre carĭ s'aŭ restituit 7.649, rĕmânênd nerestituite la 31 Decemvrie 1903 237 volume la 42 persóne.

«S'aŭ liberat 271 cărţĭ de intrare în sălile de lucru, dintre carĭ 13 şi pentru sala manuscriptelor. Persónele carĭ, potrivit articoluluĭ 37 din Regulamentul Bibliotecii, aŭ intrarea liberă, nu se cuprind în acest numĕr.

«B. *Secţiunea manuscriptelor şi documentelor.*

«I. *Lucrările* făcute în acéstă secţiune sunt:

«1) S'aŭ catalogat 436 volume manuscripte românescĭ (No. 1.954 — 2.390).

«2) S'aŭ inventariat 1.286 bucăţĭ documente românescĭ şi slavonescĭ, şi anume: la peceţĭ No. 183—191, în pachetul LXXVIII No. 85—122, şi pachetele LXXXVII—XCI întregĭ.

«3. S'aŭ făcut bilete pentru catalogul cronologic la 2.020 bucăţĭ documente.

«4. S'aŭ făcut extrase la 200 documente slavonescĭ cuprinse în pachetele L—LXXV.

«5. S'a început catalogarea manuscriptelor slavonescĭ. Acéstă lucrare s'a făcut pentru 114 manuscripte şi s'a întrerupt din causa retrageriĭ din serviciul Academieĭ a funcţionaruluĭ însărcinat cu acésta.

«6. S'aŭ pus în ordine şi s'aŭ legat 67 volume manuscripte, iar alte manuscripte nouĕ şi diverse hârtiĭ s'aŭ întocmit pe materiĭ în 101 volume gata a se da la legat.

«II. *Sporirea:* 1) S'aŭ cumpĕrat 127 volume manuscripte, 878 bucăţĭ documente, 3 desemnurĭ şi 1 pecete.

«2) S'aŭ primit în dar 944 volume manuscripte, 1 008 bucăţĭ documente, 601 clişeurĭ, 38 peceţĭ, 7 chărţĭ, 5 planşe şi 1 portret.

«III. *Consultarea.* Sala de lucru a cabinetuluĭ manuscriptelor e deschisă de la orele 8—12 a. m. şi de la 1—6 séra. A fost cercetată de 1.242 persóne, carĭ aŭ consultat şi studiat 16.261 bucăţĭ documente, 2.479 volume manuscripte şi 644 cărţĭ vechĭ tipărite.

«In resumat, iată mişcarea Bibliotecii în cursul anuluĭ 1903, după tabloul statistic ce s'a publicat prin ḑiare:

I. *Consultarea.*

	Cetitorĭ	Volume
A. *Cărţĭ tipărite*		
1 Cerute cu buletine	7 302	27 491
2. Imprumutate acasă	51	654
Total . . .	7 353	28 145
Aflătóre în sala de lucru: Cărţĭ (suma medie)		1.680
» » » » » Reviste române . .		30
» » » » » » străine .		123
B *Manuscripte şi documente*		
Manuscripte	887	2 479
Documente	301	16 261
Cărţĭ vechĭ românescĭ (1508—1830)	87	644

II. *Sporirea.*

	Vol. și Broșuri	N-re de Reviste Române	N-re de Reviste Străine	Atlase și chărțĭ	Stampe și portrete	Vol. m-scrise	Documente	Fotografiĭ	Albumurĭ	Foĭ volante	Pecețĭ	Clișeurĭ	Desenurĭ
1. Conform legiĭ.	2 021	2.128	—	21	—	—	—	—	—	1.282	—	—	—
2. In dar saŭ în schimb .	1.397	244	380	17	6	944	1 008	14	—	25	38	601	—
3 Cumpĕrate	775	—	1 055	128	36	127	878	24	1	82	1	—	3
Total . .	4.193	2 372	1.435	166	42	1 071	1 886	38	1	1 389	39	601	3

«Membriĭ Comisiuniĭ. *Gr. Ștefănescu, N. Quintescu, C. Erbiceanu* »

D-l Secretar general *D. Sturdza* dice: Ațĭ vĕdut din acest raport că Biblioteca și colecțiunile Academieĭ ieaŭ un avênt îmbucurător: darurĭ ne vin din ce în ce maĭ multe, schimburile cu instituțiile sciințifice se îmmulțesc, iar cu mijlócele bănescĭ, de carĭ dispunem cu multă grijă și crutare, se cumpĕră cărțĭ bine alese, manuscripte, documente și alte materiale necesare studiilor serióse. Intrebuințarea acestora în localul Academieĭ se face iarășĭ cu multă înlesnire și cu bună rânduélă. Greutățĭ pentru buna păstrare a colecțiunilor întîmpinăm însă tocmaĭ de la uniĭ dintre noĭ. Academia, pentru a înlesnì lucrarea membrilor eĭ și altor câtor-vă categoriĭ de persóne, a înscris în regulament dreptul de a împrumută cărțile acasă în anumite condițiunĭ și cu obligațiunea ca să fie restituite cel mult la treĭ lunĭ de dile de la împrumutare. Uniĭ din colegĭ nu observă regulamentul și țin cu aniĭ cărțile Academieĭ la dînșiĭ, deșì sunt rugațĭ în nenumĕrate rândurĭ să respecte regulamentul. Uniĭ dintre noĭ vin la Academie, când aŭ trebuință, și lucréză în bibliotecă, cum fac d-niĭ Maiorescu și Dr. Felix. Tot așà fac și eŭ, când am trebuință, și ar fi bine să facem ast-fel toțĭ, căcĭ aicĭ putem fórte bine lucrà și cărțile rĕmân la locul lor și la dispozițiunea tuturor. Uniĭ colegĭ țin la dînșiĭ colecțiunĭ fórte prețióse și necesare studiilor, cum sunt fotografiile documentelor de la Brașov, carĭ de anĭ de dile se țin în afară de Academie și nu pot fi folosite, deșì ele s'aŭ procurat cu cheltuelĭ marĭ tocmaĭ pentru acésta. Este timpul să se pună capĕt acestor obiceiurĭ, căcĭ acésta este o desordine: să respectăm noĭ maĭ întâĭ regulele instituțiuniĭ nóstre și colecțiunile prețióse carĭ se adună aicĭ din multă iubire și cu marĭ sacrificiĭ.

— Raportul Comisiuniĭ Biblioteciĭ se ica spre cunoscință.

D-l *I. C. Negruzzi* dice că ar fi bine să se ieà astădí în discuțiune cestiunea din program privitóre la fixarea subiectuluĭ pentru premiul Carp din anul 1909.

D-l *I. Bianu* cetesce partea din testamentul rĕposateĭ Maria Carp, prin care se institue premiul, în cuprinderea următóre: «La fie-care treĭ anĭ, Academia Română va înființà un premiŭ de 7.000 leĭ, care se va da pentru cea maĭ bună scriere în limba română și făcută de un Român. Acest premiŭ se va da alternativ pentru o scriere militară și pentru alta civilă, începêndu-se cu cea militară. Subiectul pentru scrierea militară se va fixà de o Comisie de șépte generalĭ și oficerĭ superiorĭ, care va fi numită de Ministerul de Resbel, iar subiectul scrieriĭ civile, se va fixà de Academia Română. Acest premiŭ va purtà în tot-deauna numele de Marele premiŭ General Ion Carp și Maria Carp.»

D-l *I. Kalinderu* dice că e greŭ a desemnà de acum subiectul, căcĭ avem șése anĭ înainte și ar trebuì maĭ întâĭ să se regulamenteze modul acordăriĭ premiuluĭ.

D-l *I. C. Negruzzi* dice că întru cât privesce premiul militar, Academia s'a adresat Ministeruluĭ de Răsboiŭ, cu rugarea de a întocmì Comisiunea prevĕdută în testament. Crede însă că regulamentarea premiuluĭ este necesară, căcĭ s'ar puté prevedé, spre ex., că nicĭ un membru al Comisiuniĭ nu ar puté presintà lucrărĭ la concurs, saŭ alte disposițiunĭ de acest fel.

In urma discuțiuniĭ ce a maĭ urmat, se procede la alegerea uneĭ Comisiunĭ de cincĭ membrĭ pentru întocmirea unuĭ proiect de regulament.

— Sunt aleșĭ d-niĭ: *D. Sturdza, I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, St. C. Hepites* și *I. Bianu.*

ȘEDINȚA DE LA 3 MARTIE 1904.

Președința d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l *S. Fl. Marian* se primesce însciințare că nu va puté luà parte la lucrările sesiuniĭ, fiind reținut de ocupațiunile școlare.

In același timp d-sa trimite, spre a se publicà de Academie, o lucrare cuprindênd: *Legendele Maiciĭ Domnuluĭ,* însoțită de următórea scrisóre:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Poporul român are o mulțime de legende, datine și credințe fórte interesante despre *Maica Domnuluĭ.*

«Cu tóte acestea însă, după cât îmĭ este mie cunoscut, nimenĭ nu șĭ-a dat până acuma silința ca să le adune la un loc și să le deà publicitățiĭ.

«Tot ce s'a scris şi publicat până în momentul când scriŭ aceste şire sunt numaĭ vre-o câte-và variante ale legendeĭ «*Povestea Maicii Domnuluĭ*» rezleţite prin unele ḑiare din România, Transilvania şi Banat.

«Restul a rĕmas până aḑĭ lumiĭ culte necunoscut.

«Vĕḑênd eŭ acésta, mĭ-am dat tótă silinţa ca, pe lângă alte studiĭ folkloristice, să adun şi cele ce le cred şi istorisesc Româniĭ despre *Maica Domnuluĭ*.

«Şi acuma, după ce mĭ-a succes a adunà tóte *Legendele Maicii Domnuluĭ*, câte se află rĕspândite în sânul poporuluĭ român de pretutindenĭ şi după ce le-am întrunit dimpreună cu tóte variantele şi subvariantele lor într'un singur mănunchiŭ, vin a vi le presentà d-vóstre, Domnilor Colegĭ, spre apreciere şi tot odată a vĕ rugà să aveţĭ deosebita bunătate de a le da publicităţiĭ, după cum aţĭ făcut şi cu cele-lalte studiĭ etnografice şi folkloristice ale mele, spre sciinţa şi binele obştesc.»

— Se recomandă Secţiuniĭ literare

ŞEDINŢA DE LA 4 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

Se cetesce raportul Comisiuniĭ Fonduluĭ Adamachi asupra administraţiuniĭ sale în anul expirat, cât şi în toţĭ ceĭ ḑece anĭ trecuţĭ, de când Academia aplică disposiţiunile testamentuluĭ generosuluĭ donator Vasile Adamachi.

D-l *I. Kalinderu* ḑice: Ascultând acest raport, trebue să admirăm munca depusă în administraţiunea fundaţiuniĭ şi în buna conducere a întregeĭ lucrărĭ legate de dînsa. Faptele arătate în raport sunt elocinte, maĭ ales când vedem că tótă acéstă lucrare s'a făcut cu o cheltuélă de tot neînsemnată. Să exprimăm recunoscinţa către Comisiunea Fonduluĭ Adamachi şi în special d-luĭ Poni, care s'a îngrijit aşà de aprópe de buna întrebuinţare a veniturilor eĭ. D-sa cere apoĭ óre-carĭ informaţiunĭ cu privire la uniĭ foştĭ bursierĭ aĭ fonduluĭ.

D-niĭ *P. Poni* şi *D. Sturdza* daŭ explicaţiunĭ cu privire la maĭ mulţĭ foştĭ bursierĭ aĭ fonduluĭ.

D-l *At. Marienescu* ḑice că a ascultat cu multă bucurie informaţiunile Comisiuniĭ despre mersul fundaţiuniĭ şi despre bunele resultate. Exprimă dorinţa ca Academia să îngrijéscă şi ca tineriĭ carĭ fac studiĭ bune să-şĭ găséscă ocupaţiunĭ potrivite cu specialitatea lor.

D-niĭ *P. Poni* şi *A. Saligny* fac următórea propunere:

«Considerând că concursul ţinut în anul 1903 pentru matematice nu a dat resultat, propunem ca, prin derogare de la art. 7 Reg. Adamachi, să se priméscă la concurs în 1904 licenţiaţiĭ în matematicĭ de la orí-care facultate.»

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice că este bună propunerea d-luĭ Poni; crede însă de trebuinţă ca să se procédă la modificarea regulamentuluĭ, necesară pentru realisarea eĭ, căcĭ este periculos a se călcà regulamentul chiar pentru un scop bun, de óre-ce altă dată s'ar puté călcà pentru unul rĕŭ.

D-l *I. C. Negruzzi* se unesce cu părerea d-luĭ Ştefănescu.

D-l *D. Sturdza* observĕ că se cere prin propunerea d-lor Poni şi Saligny o măsură excepţională şi de încercare pentru acest unic cas, după ce concursul făcut anul trecut între licenţiaţiĭ de la Iaşĭ nu a dat resultat. De aceea d-sa crede că este bine să se priméscă acéstă propunere.

— Se aprobă în unanimitate raportul Comisiuniĭ Adamachi, atât în cât privesce administraţiunea anuluĭ trecut, cât şi propunerile făcute pentru anul viitor.

— Se primesce asemenea propunerea d-lor *P. Poni* şi *A. Saligny*.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 5 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *I. Bianu* cetesce comunicarea sa: *Episcopia Strehaieĭ în aniĭ 1673—1688.*

Şedinţa se suspendă, iar la redeschidere fotoliul presidenţial este ocupat de d-l *I. Kalinderu,* Vice-Preşedinte, care dă cuvîntul d-luĭ General Brătianu.

D-l General C. I. Brătianu, membru corespondent, cetesce memoriul despre: *Insemnătatea istorieĭ naţionale din punctul de vedere militar.*

ŞEDINŢA DE LA 6 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *Dr. C. Istrati* cetesce raportul Comisiuniĭ financiare asupra administraţiuniĭ Casseĭ şi asupra situaţiuniĭ fondurilor Academieĭ de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903.

— Raportul se pune la vot şi se aprobă.

D-l *St. C. Hepites* cetesce raportul Comisiuniĭ financiare asupra situaţiuniĭ Casseĭ şi asupra compturilor Fundaţiuniĭ Adamachi de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903.

D-l *I. Negruzzi* observă că efectele Academiei cu valórea peste nominal sunt trecute în raport cu valórea costuluĭ lor de la cumpĕrătóre. Pentru ca Academia să aibă o idee lămurită despre valórea reală a acestor efecte, d-sa propune ca în viitor ele să se trécă la închiderea exercițiuluĭ budgetar cu valórea pe care o arată cursul ḑileĭ atuncĭ.

— Propunerea d-luĭ Negruzzi se aprobă.

— Se pune la vot raportul și se aprobă.

D-l *Gr. Ștefănescu* cetesce raportul Comisiuniĭ financiare asupra administrațiuniĭ Casseĭ și asupra compturilor Fundațiuniĭ Otteteleșanu de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903.

D-l *I. Kalinderu* ḑice: Din cuprinsul raportuluĭ ațĭ vĕḑut că Fondul Otteteleșanu datoresce Fonduluĭ Adamachi suma de 90.000 leĭ. Acéstă datorie, v'aduceţĭ aminte, s'a făcut cu aprobarea D-Vóstre, când a fost trebuință să se construéscă clădirĭ nouĕ la Institut. Atuncĭ ațĭ autorisat să se pună în vînḑare terenul din Bucurescĭ din strada Teatruluĭ, cu scopul ca din prețul luĭ să achităm datoria. Nu s'a putut însă vinde nimic, maĭ ales din causa criseĭ financiare. Datoria a fost maĭ mare, de 110.000 leĭ, dar din excedentele fonduluĭ s'aŭ plătit 20.000. Sperăm că, nu după mult timp, vom puté plătì întréga datorie. De o camdată însă este trebuință ca ea să fie crescută încă cu vre-o 20.000 leĭ pentru a se formà suma necesară la construirea uneĭ morĭ cu turbină la Măgurele, cu care va fi însărcinat un fost bursier al Academieĭ d-l inginer I. Moțoĭ. D-l Kalinderu adaugă că plata moriĭ se va întregì cu excedentul Fonduluĭ Otteteleșanu din anul curent, de leĭ 6 075,10. Móra actuală produce 3.000—3 500 leĭ, iar arenda cea nouă, după cum s'a făcut ofertă de arendașul moșieĭ, va fi de leĭ 5 700. Suma ce va eșì ast-fel va represintà venitul actual al moriĭ și va acoperì dobânda capitaluluĭ împrumutat, iar restul va servì la amortisarea acestuia. Cât privesce înzestrarea absolventelor Institutuluĭ, în budgetul curgĕtor s'a înscris câte 300 leĭ de fie-care. Anul acesta Academia póte ridicà acéstă sumă la 500 leĭ.

— Raportul se pune la vot și se aprobă.

D-l *Dr. C. Istrati* cetesce raportul Comisiuniĭ financiare asupra Fonduluĭ Tache P. Anastassiu de la 11 Martie 1900—31 Maiŭ 1902 (fără budget) și de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903 (cu budget).

— Raportul se pune la vot și se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ financiare pentru cercetarea compturilor din 1903—4.

— Sunt realeșĭ d-niĭ: *St. C. Hepites, Dr C. Istrati* și *Gr. Ștefănescu.*

ŞEDINŢA DE LA 8 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l G. M. Buicliu, membru la Inalta Curte de Casaţie, se primesc în dar pentru Bibliotecă următórele publicaţiunĭ:

Causes célèbres de tous les peuples de A. Fouquier, Paris 1858—1867, 7 vol. in-4°; şi *Avant-projet de révision du Code civil* de F. Laurent, Bruxelles 1882—1885, 7 vol. in-4°.

— Se exprimă d-luĭ Buicliu călduróse mulţumirĭ pentru acest preţios dar.

De la d-l N. Iorga, membru corespondent, se primesc 10 exemplare din publicaţiunea: *Documentele familieĭ Callimachi*, tipărită cu cheltuéla d-luĭ Alexandru Callimachi, care dăruesce aceste exemplare spre a se împărţì membrilor Academieĭ. Tot-odată d-l Callimachi se rógă să se priméscă în depositul Academieĭ alte 90 exemplare, de carĭ d-sa îşĭ reservă dreptul de a dispune în felul cel maĭ priincios pentru sciinţă.

De la d-niĭ Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, traducĕtoriĭ premiaţì aĭ luĭ Titus Livius, se primesce continuarea traduceriĭ, cuprinḑênd cărţile XXIX, 11—XXXII.

— Se recomandă spre examinare Secţiuniĭ literare.

ŞEDINŢA DE LA 9 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *A. Naum* cetesce următorul raport al Comisiuniĭ însărcinate cu examinarea lucrărilor Academieĭ făcute în 1903—4:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Subsemnaţiĭ, membriĭ Comisiuniĭ pentru cercetarea lucrărilor Academieĭ, unesc glasul lor cu acela al Secretaruluĭ general şi exprimă recunoscinţa lor adâncă şi neclintită Maiestăţiĭ Sale Regeluĭ, Preşedintele de onóre al Academieĭ, precum şi Augusteĭ Sale Familiĭ, pentru ocrotirea pururea binevoitóre ce acordă acesteĭ instituţiunĭ şi pentru exemplul ce-ĭ dă de muncă rodnică şi mântuitóre pentru némul nostru.

«Comisiunea a avut de deplâns perderea ireparabilă a doĭ membri

onorarĭ, şi anume a nemuritoruluĭ Teodor Mommsen, a Lorduluĭ Henry Stanley de Alderley, a patru membri corespondenţĭ românĭ: Alfons Saligny, Apostol Mărgărit, Zaharia Boiŭ şi Anghel Demetriescu, a unuĭ membru corespondent frances Emil Legrand,

«Teodor Mommsen, unul din patriarchiĭ erudiţiuniĭ moderne, istoric, filolog, jurisconsult, archeolog, numismat, ilustrul autor al imenseĭ opere: *Corpus inscriptionum latinarum*, precum şi al *Istorieĭ romane*, amândouĕ opere pe frontispiciul cărora s'ar înscrie cu siguranţă «exegi monumentum aere perennius». Mommsen este fără îndoiélă mintea care a sintetisat maĭ puternic întregul complex al vieţiĭ romane, întemeiat pe un studiŭ adânc al isvórelor din carĭ o mare parte aŭ fost primite ca text şi ca înţeles pentru întâia dată de către acest mare învĕţat al timpurilor nóstre.

«Sentimentele nóstre de recunoscinţă pentru Lordul Henry Stanley de Alderley vor fi iarăşĭ neşterse, pentru că el a fost unul din filoromâniĭ timpurilor grele pentru existenţa nóstră naţională, pe când încă ne numiam *Pincipatele de la Dunăre*, stare politică despre care poetul român ḑiceà cu amărăciune: «*fraţĭ a căror neunire aŭ avut sfârşit amar*». iar un alt poet grec, P. Sutzo, ḑiceà cu un dispreţ sfruntat că ţĕrile nóstre sunt *tot-deauna serve*», «σούτοτε δοῦλαι». Lordul Stanley a publicat acea frumósă Rouman Anthology», care ne-a atras simpatia unuia din cele maĭ marĭ popóre ale timpurilor moderne. Recunoscinţa nóstră pentru dînsul este cu atât maĭ trainică, cu cât Englitera, susţinênd atuncĭ doctrina politică a integrităţiĭ Imperiuluĭ otoman, nu favorisà unirea ţĕrilor nóstre.

«Regretăm mórtea luĭ Alfons Saligny, distins chimist, răpit înainte de timp încă din mijlocul nostru, ales pentru lucrările sale sciinţifice membru corespondent al Academieĭ.

«Este o mare perdere pentru noĭ mórtea luĭ Apostol Mărgărit, adevĕrat apostol al naţionalităţiĭ nóstre, neobosit deşteptător al graiuluĭ naţional aprópe de a fi înăduşit de elementele eterogene şi duşmane nouĕ din Peninsula Balcanică. Inspector al şcólelor române din partea aceea a Orientuluĭ, Apostol Mărgărit a desvoltat o întinsă activitate pentru tineretul macedonean, speranţa viitoruluĭ, făcênd din îngrijirea şcólelor principalul obiectiv al vieţiĭ sale şi munca sa de tóte ḑilele.

«Părintele Zaharia Boiŭ a lăsat scrierĭ folositóre limbiĭ şi literaturiĭ nóstre de amvon. Academia s'a grăbit cu drept cuvînt a premià operele sale de elocuenţă bisericéscă.

«Anghel Demetriescu, profesor, critic şi literat, s'a distins în scrie-

rile sale printr'o bogată şi seriósă erudiţiune şi printr'un fórte desvoltat simţ estetic.

«Neobositul elenist frances Emil Legrand, profesor de limba grécă la şcóla de limbĭ orientale din Paris, a publicat o sumă de scrierĭ istorice în limba grecéscă, importante pentru studiul seculuлuĭ al XVIII-lea.

«In ceea ce se atinge de şedinţele Academieĭ de peste an, Comisiunea D-vóstre a constatat cu plăcere că ele aŭ fost fructuóse. Colegul nostru d-l Dr. V. Babeş a ocupat patru şedinţe cu comunicările sale sciinţifice despre: *Microbii superiorĭ şi însemnătatea lor*, despre *Originea şi combaterea tuberculoseĭ*, etc.

«D-l Dr. Felix a făcut o comunicare despre: *Igiena lapteluĭ*, studiŭ fórte interesant şi folositor.

«O comunicare fórte preţiósă şi de mare interes pentru noĭ a fost a d-luĭ I. Bianu: *Rĕspunsul Mitropolituluĭ Moldoveĭ Varlaam tipărit la 1645 în potriva Catechismuluĭ calvinesc.* Academia a avut norocul şi mulţumirea a căpĕtă în dar nepreţuitul exemplar din partea preotuluĭ Vasile Mangra.

«Tot d-l Bianu a atras atenţiunea Academieĭ asupra unuĭ *ex libris*, tipărit în grecesce şi în latinesce, cu data din 10 Iunie 1692, raritate bibliografică, cum se menţioneză fórte bine în raportul asupra lucrărilor făcute în anul 1903—4.

«D-l Ioan Bogdan a cetit în 21 Noemvrie comunicarea sa *asupra chrisovuluĭ de la Mircea Vodă, cu data din 10 Iunie 1415.* Originalul acestuĭ preţios chrisov a fost dăruit Academieĭ de către colegul nostru d-l I. Kalinderu, pururea gata a face orĭ-ce sacrificiŭ pentru achisiţiunĭ preţióse Academieĭ. Comisiunea iĭ aduce mulţumirile sale.

«In şedinţa de la 6 Iunie, d-l Spiru Haret a cetit o *Notă asupra poporaţiuniĭ Românieĭ*, iar Secretarul general al Academieĭ, în 16 Maiŭ, a făcut o expunere despre cuvintele şi faptele carĭ arată îngrijirea M. S. Regeluĭ pentru desvoltarea instrucţiuniĭ publice în România. Comisiunea exprimă aicĭ mulţumirile sale d-luĭ Secretar general.

«Luarea hotărîriĭ, după propunerea d-luĭ I. C. Negruzzi, relativă la ridicarea statueĭ nemuritoruluĭ nostru poet V. Alecsandri, a fost o fericită iniţiativă din partea Academieĭ şi o realisare a dorinţelor carĭ de mult eraŭ în inimile nóstre ale tuturor.

La 7 şi 14 Noemvrie s'a atins cestiunea monumentelor nóstre istorice şi maĭ cu deosebire a picturilor religióse şi a portretelor murale bisericescĭ, discuţiune la care aŭ luat parte d-niĭ I Kalinderu, Dr. C. Istrati şi I. Bianu.

«La 20 Aprilie, cu ocasiunea inaugurării monumentuluĭ luĭ C. A. Rosetti, membru onorar al Academieĭ, s'a depus o corónă de florĭ pe monumentul acestuĭ mare cetățean, şi colegul nostru d-l D. C. Ollănescu a rostit o cuvîntare în numele Academieĭ.

«La 18 Maiŭ s'a depus o corónă cu ocasiunea desvelirii monumentuluĭ mareluĭ om de stat al Românieĭ Ioan Brătianu.

«In Congresul internațional de geologie, întrunit în cursul anuluĭ la Viena, Academia nóstră, fiind invitată, d-l Gr. Ştefănescu, colegul nostru, a fost delegat a asistà

«La exposițiunea organisată cu ocasiunea Congresuluĭ al II-lea al Asociațiuniĭ pentru înaintarea şi respândirea sciințelor, Academia nóstră a căpĕtat diploma de onóre ca o însemnată distincțiune.

«Comisiunea constată cu plăcere că se continuă tipărirea *Istorieĭ luì Erodot*, în traducerea premiată a d-luĭ D. I. Ghica, şi exprimà dorința să vaḑă cât maĭ curând terminată acéstă lucrare; de asemenea se aştéptă cu nerăbdare începerea publicațiuniĭ întâiuluĭ volum al mareluĭ dicționar românesc, la care lucréză cu o hotărîre de benedictin neobosit colegul nostru d-l Alexandru Philippide. Din raportul d-luĭ Secretar general, Comisiunea a vĕḑut cu o deplină mulțumire că averea şi colecțiunile Academieĭ sunt încredințate în mânĭ destoinice şi inteligente, carĭ asigură crescerea tot maĭ însemnată a fonduluĭ material şi intelectual al Academieĭ.

«Comisiunea aduce d-luĭ Secretar general al Academieĭ mulțumirile sale pentru dragostea şi interesul nestrămutat cu care a lucrat totdeauna pentru interesele acesteĭ instituțiunĭ.

«Membriĭ Comisiuniĭ. *P Poni, A Naum, I Bogdan.*»

D-l *T. Maiorescu* ḑice că se asociéză din tótă inima la omagiul ce se aduce de către Comisiune d-luĭ Secretar general pentru râvna deosebită şi zelul nestrămutat cu care administréză patrimoniul Academieĭ, şi pentru înțelépta conducere ce dă acesteĭ instituțiunĭ.

— Se iea spre cunoscință cuprinsul raportuluĭ.

D-l *T. Maiorescu* aduce la cunoscință că Comisiunea premiilor anuale Năsturel-Herĕscu, Lazăr şi Adamachi şi-a terminat lucrările; că d-l I. Bogdan, raportorul general, a cetit raportul în sînul Comisiuniĭ, care l-a aprobat, şi că nu rĕmâne decât ca Academia să decidă ḑiua când lucrarea Comisiuniĭ să fie pusă la ordinea ḑileĭ.

ŞEDINŢA DE LA 10 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 2 Martie, prin care se arată că Secţiunea a decis:

1) a propune să se tipăréscă în *Anale* scrierea d-luĭ Ovidiu Densuşianu: *Din istoria amuţiriĭ luĭ u final în limba română;*

2) a se publică de Academie în volum separat *Basmele aromâne* adunate de d-l Pericle Papahagi, obligându-se autorul a face la sfârşitul volumuluĭ un glosar de cuvintele maĭ rarĭ şi recomandând Delegaţiuniĭ să deà autoruluĭ o remunerare pentru acéstă lucrare.

— Propunerile Secţiuniĭ se aprobă.

D-l *P. Poni* cetesce raportul Comisiuniĭ Fonduluĭ Ioan Costache Agaricĭ asupra mersuluĭ şcóleĭ în 1903—4.

D-l *I. C. Negruzzi* întrébă ce rost şĭ-aŭ croit cele două seriĭ de elevĭ, carĭ aŭ absolvit şcóla şi despre carĭ se vorbesce în raport.

D-l *P. Poni* răspunde că, după câte scie Comisiunea şi după cât a aflat d-sa personal, o parte din absolvenţĭ aŭ fost luaţĭ de proprietarĭ saŭ de arendaşĭ ca conducĕtorĭ la moşiĭ şi la gospodăriĭ maĭ marĭ, iar ceĭ maĭ mulţĭ s'aŭ întors la căminurile părintescĭ spre a pune în practică, pe micile lor proprietăţĭ, cunoscinţele pe carĭ le-aŭ căpĕtat în şcóla nóstră.

D-l *I. Kalinderu*, vorbind cu privire la resultatele şcóleĭ, ḑice că scopul înfiinţăriĭ eĭ şi preocuparea Academieĭ aŭ fost nu ca să se formeze vechilĭ saŭ logofeţĭ pe moşiile marĭ, ci bunĭ şi micĭ gospodarĭ, carĭ să aducă şi să propage în centrele, unde vor muncì, cunoscinţele practice şi luminile pe carĭ le-aŭ primit de la şcóla nóstră. Eŭ am convingerea că sărăcia săteanuluĭ nostru are de causă nu atât lipsa de pămînt pentru cultură, cât nesciinţa de a-l cultivà. Aicĭ prin urmare trebue să se dea lupta cea mare; aicĭ să lucrăm din tóte puterile. De aceea să căutăm ca absolvenţiĭ carĭ es din şcóla Agaricĭ să se întórcă negreşit la micile lor gospodăriĭ şi să fie exemple luminóse printre consătenii şi tovarăşiĭ lor la frumósa muncă a ogoruluĭ. Direcţiunea şcóleĭ să aibă ochiĭ aţintiţĭ şi să urmăréscă de aprópe pe fie-care absolvent, spre a vedé ce seminţe duce el în satul luĭ şi ce róde produce. In judeţul Vasluiŭ maĭ ales, unde se găsesce şcóla nóstră, terenul este fórte prielnic, pentru că ţĕraniĭ vĕd în cultura cea mare, de óre-ce aŭ sub ochiĭ lor ferma-model Laza, ce avantagiĭ îmbucurătóre se pot scóte dintr'o cultură sistematică şi cu rost. Ni se spune în raport că la şcóla Agaricĭ se cultivă şi plante furagere. Fórte bine se face, căcĭ este de neapĕrată trebuinţă să deprindem pe săteanul nostru ca să cultive acest fel de nutreţ pentru vitele saŭ tovarăşiĭ luĭ de muncă. D-l Kalinderu adaugă că

școlele de felul celeĭ de la Móra Grecilor trebuesc îmmulțite pentru îmbunătățirea agriculturiĭ nóstre. D-sa, care a vĕḑut și a studiat de aprópe avîntul pe care l-a luat cultura sistematică a pămîntuluĭ în Ungaria, s'a convins că acolo s'a ajuns la acest bun resultat prin școle practice și bine conduse de agricultură. Insistă ca direcțiunea școleĭ Agarici să aibă în de aprópe priveghere rostul absolvenților eĭ și să vadă lumina dătătóre de progres pe care ea o revarsă asupra sătenilor în mijlocul cărora eĭ se reîntorc.

D-l *P. Poni* adaugă la cele arătate în raport că, prin testamentul rĕposatuluĭ Agaricĭ, se exprimă dorința ca să se aducă prin conducte în ograda școleĭ un isvor de apă, care se găsesce la óre-care depărtare de dînsa. Lucrul ar fi folositor și pentru sat, dar maĭ ales pentru școlă, pentru că ea, situată fiind în gura uneĭ văĭ, este adesea expusă vêntuluĭ și seceteĭ Din acéstă causă, anul acesta cultura zarzavaturilor a fost cu totul compromisă. Dacă apa ar fi la îndemână în curtea școleĭ, acest neajuns ar fi înlăturat. Puterile fonduluĭ însă nu permit de o cam dată să facem acest lucru. D-sa maĭ arată că în érna anuluĭ curent s'aŭ luat disposițiunĭ să se curețe una din pădurĭ de uscăturĭ și de desișurĭ. Lucrarea în sine, făcută acum pe o suprafață cam de 20 hectare, are avantagiul că putem mărì cu ce-và venitul fonduluĭ, dar maĭ ales că îmbunătățim și punem în valóre pădurile.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că aducerea apeĭ în ograda școleĭ ar fi o adevĕrată binefacere pentru ea. Dacă Fondul Agaricĭ nu dispune de sumele trebuitóre, ar fi bine ca ele să se ieà din Fondul Adamachi, care are destinațiunea, după testamentul fericituluĭ testator, să sprijine și să îndrumeze pe căĭ sănătóse sciințele positive și cu aplicare la viéța economică a némuluĭ nostru.

D-l *P. Poni* ḑice că de o cam dată nu póte rĕspunde precis la propunerea d-luĭ Kalinderu, de óre-ce va trebuì să vadă de aprópe situațiunea financiară a Fonduluĭ Adamachi, din Comisiunea căruia face parte, precum și să studieze la fața loculuĭ cestiunea aduceriĭ apeĭ în ograda școleĭ, spre a vedé cât va costà acéstă lucrare.

— In urma acestor explicațiunĭ, raportul Comisiuniĭ Agaricĭ se pune la vot și se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ Fonduluĭ Agaricĭ pentru 1904—5.

— Sunt realeșĭ d-niĭ: *P. S. Aurelian*, *N. Ionescu*, *P. Poni.*

ȘEDINȚA DE LA 11 MARTIE 1904

Președința d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *Dr. V. Babeș* presintă programul I-luĭ Congres internațional de igienă școlară, care se va ține la Nürnberg în ḑilele de 4—9 Aprilie viitor.

D-l *T. Maiorescu* ḑice că, după un îndemn al plenuluĭ din sesiunea generală trecută, Secțiunea literară s'a ocupat cu cestiunea ortografică; a ales din sînul eĭ o comisiune compusă din d-niĭ Hasdeŭ, Negruzzi, Quintescu, Bianu și d-sa, care în câte-va întrunirĭ a terminat lucrarea eĭ și a ajuns la un resultat resumativ în șése puncte, ce sunt de modificat în sistemul ortografieĭ admis de Academie. Comisiunea a adus lucrarea eĭ în Secțiunea literară, care a luat în discuțiune cele șése puncte și le-a admis: pe unul cu unanimitate, pe cele-lalte cu majoritate. In urmă Secțiunea m'a ales pe mine raportor, ca să aduc în plenul Academieĭ lucrarea Secțiuniĭ. Lucrarea o am gata și o pot cetì chiar acum. D-sa cetesce apoĭ următorul raport și anexă:

«*Domnilor Membri,*

«Sunt acum 24 de anĭ, de când ortografia Academieĭ Române a fost supusă uneĭ revisuirĭ, prin care s'aŭ înlăturat unele exagerărĭ etimologice ale așà numituluĭ «mod de scriere provisoriŭ» introdus în anul 1869 pentru publicarea Analelor și a altor lucrărĭ ale societățiĭ nóstre.

«După o propunere din anul 1879, s'a ales la 24 Martie 1880 o comisiune, compusă din d-niĭ Alecsandri, Barițiŭ, Hasdeŭ, Quintescu și subscrisul, care în scurtă vreme s'a putut înțelege, cel puțin în majoritatea membrilor sĕĭ, asupra principalelor regule ale scrieriĭ celeĭ nouĕ.

«Prin raportul subscrisuluĭ de la 8 Aprilie 1880, conclusiunile Comisiuniĭ aŭ fost supuse plenuluí, care le-a adoptat în aceeașĭ sesiune generală, însă cu introducerea maĭ multor modificărĭ.

«Pe când primul mod de scriere al Academieĭ erà întemeiat pe un etimologism puțin temperat prin concesiunĭ fonetice, ortografia primită de majoritatea de la 1880 erà în esență un fonetism temperat prin «necesitățĭ «etimologice.

«Din tot spiritul raportuluĭ reese că aceste necesitățĭ nu eraŭ atât de natură sciințifică, cât maĭ ales de natură practică; ele proveniaŭ din dorința uneĭ transacțiunĭ între tendințele antagoniste spre a le apropià pe cât se puteà de o ortografie saŭ maĭ exact de o grafie comună.

«In acest înțeles ḑiceà raportul subscrisuluĭ de la 1880: «Dacă în cestiunĭ «de pură sciință abstractă, singura normă a nóstră trebue să fie cercetarea «necondiționată a adevĕruluĭ, indiferent dacă acest adevĕr este împărtășit «de mulțĭ saŭ de puținĭ ómenĭ, în cestiunĭ de o desvoltare organică con«cretă, precum este limba și împreună cu dînsa și scrierea, elementul *usu«luĭ* adoptat de mulțimea celor ce vorbesc și ce scriŭ e tot-deauna un ele«ment de cea maĭ mare însemnătate, pe care nu ne este ertat să-l ignorăm», și se terminà cu speranța «că toțĭ vom fi inspirațĭ de dorința de a pu«blicà Analele Academieĭ sub o formă a scrieriĭ lor, care *să nu ne desbine*

«de mişcarea generală a literaturiĭ nóstre, ci să pue Academia Română «înăuntrul şi în fruntea acestei mişcărĭ.

«Aceleaşĭ consideraţiunĭ dictéză astădĭ Academieĭ o nouă revisuire a moduluĭ eĭ de scriere. Din acest îndemn Secţia literară a ales în sesiunea de la 1903 o comisiune *ad-hoc*, în care pe lângă ceĭ treĭ membri rĕmaşĭ în viaţă din vechea comisiune de la 1880, adecă d-niĭ Hasdeŭ, Quintescu şi subscrisul, aŭ intrat d-niĭ Iacob Negruzzi şi Ioan Bianu. Indeplinind misiunea ce ĭ-a fost încredinţată în limitele indicate de majoritatea eĭ, comisiunea, în şedinţa de la 1 Martie a. c, a luat cunoscinţă de raportul subscrisuluĭ şi a hotărît în majoritate de treĭ membri contra păreriĭ d-luĭ Quintescu (al cincilea membru, d-l Hasdeŭ n'a luat parte la lucrărĭ), ca raportul, redus la şése propunerĭ de modificare, să se supună Secţiuniĭ literare. Incercarea subscrisuluĭ şi a câtor-và membri de a discutà şi hotărî maĭ multe alte cestiunĭ relative la unificarea ortografieĭ, d. ex. la scrierea numelor lunilor (Septemvrie, Octomvrie, etc.), la scrierea cuvintelor: finanţe, piaţă, celă-lalt, teatru, neatârnare, acelaşĭ, de-asupra, saŭ (după părerea d-luĭ Quintescu) la punerea accentelor, etc. a fost după óre-care discuţiune înlăturată de comisiune, rĕmânênd ca aceste cestiunĭ să formeze obiectul desbaterilor ulterióre în Secţiunea literară. Pentru momentul de faţă majoritatea a admis că este urgent şi oportun a se mărginì hotărîrea la cele 6 regule ce vi se propun maĭ jos.

«Aduse ast-fel la cunoscinţa Secţiuniĭ literare, regulele aŭ fost discutate în şedinţele de la 6, 8 şi 9 Martie a. c., şi aprobate de Secţiune, şi anume prima regulă, cea relativă la scrierea diftongilor *ea* şi *oa* cu unanimitatea membrilor presenţĭ, cele-lalte cincĭ cu majorităţĭ variabile. D-l Quintescu a fost la tóte cincĭ de o părere principial contrară, pe care a desvoltat-o într'un deosebit memoriŭ.

«Domnilor Membri, fiind şi de astă dată ales raportor al Secţiuniĭ literare în cestia ortografică, sunt dator să vĕ daŭ maĭ întâiŭ un scurt resumat al motivelor, carĭ vorbesc în favórea propunerilor ce vi le facem.

«Mişcarea semnalată prin ortografia Academieĭ de la 1880 s'a accentuat de atuncĭ încóce în sensul unuĭ fonetism din ce în ce maĭ pronunţat, şi concesiunile etimologice făcute maĭ înainte din motive de oportunitate, spre a pregătì adoptarea generală a uneĭ scrierì definitive, nu maĭ par necesare în timpul de faţă.

«Majoritatea diarelor şi a revistelor române de astădĭ sunt scrise curat foneticesce, fără nicĭ un etimologism, şi—ceea ce este cu desăvârşire important—cerinţele maĭ tuturor profesorilor de limba română de la şcólele secundare din ţéră reclamă aceeaşĭ simplificare a scrieriĭ. Dovadă alăturata adresă a conferinţeĭ lor oficiale de la 25 Maiŭ 1903, înaintată Academieĭ Române. Dacă maĭ adăugăm că profesoriĭ celor treĭ catedre de filologie şi literatură română, de la Universităţile din Bucurescĭ şi Iaşĭ, d-niĭ A. Phi-

lippide, Ovid Densușianu și I. Bianu, se arată în scrierile lor adepți aĭ fonetismuluĭ curat și-l introduc ast-fel la viitoriĭ învĕțătorĭ aĭ limbiĭ române, ne pare de la sine indicată direcțiunea în care se cuvine să facem acum modificările ortografieĭ nóstre.

«Asemenea modificărĭ eraŭ în parte propuse și hotărîte încă de Comisiunea de la 1880, însă la discuțiunea și votarea lor în plenul Academieĭ aŭ fost înlăturate printr'o întîmplătóre majoritate, care a contribuit ast-fel să diferențieze și maĭ mult scrierea academică de usul din ce în ce maĭ general al autorilor românĭ.

«Va fi dar drept să reluăm în seria propunerilor ce vi le facem astădĭ, în sensul fonetismuluĭ, maĭ întâiŭ pe acele ce fuseseră arătate de subscrisul raportor încă din 1880 și în parte primite de comisiunea de atuncĭ. Din norocire nu maĭ avem trebuință să stăruim pentru suprimarea luĭ *u* mut (scris ca *ŭ* scurt), care suprimare fusese și ea propusă de comisiunea de la 1880, însă înlăturată cu majoritatea de un vot, pentru a fi maĭ pe urmă—față de presiunea uneĭ legitime opiniunĭ publice — din noŭ discutată și în sfârșit adoptată cu 15 anĭ maĭ târdiŭ, de abià la 11 Martie 1895.

«Dar din cele-lalte regule propuse și neadoptate atuncĭ, propunem din noŭ pe următórele patru, carĭ rĕspund tot-odată la unele din cererile profesorilor secundarĭ cuprinse în menționata adresă:

«1). Diftongiĭ *ea* și *oa* să se scrie tot-deauna *ea* și *oa*, iar nu *é* și *ó*, fiind-că regula nestrămutată a scrieriĭ românescĭ este: că acele sonurĭ, pentru carĭ se scie litera latină corespundĕtóre, se scriŭ cu acea literă, și prin urmare *a* nu se póte suprimà și ascunde sub accent.

«2). Grupul de consonante *șt* se va scrie tot-deauna *șt*, indiferent dacă vine dintro formă flecționară cu *sc* saŭ nu; vom scrie dar: creștĭ, peștĭ, știință, etc., conform reguleĭ menționate maĭ sus.

«3). Asemenea și din aceeașĭ causă sonul *z* se va scrie tot-deauna *z*, chiar când vine ca formă flecționară dintr'un *d*; vom scrie dar: verde-verzĭ, roza, poezie, etc.

«4). *I* scurt se va însemnà cu *i* simplu fără semnul scurtăriĭ, asemenea *u* scurt cu *u* simplu. In puținele casurĭ însă, unde *i* și *u* la sfârșitul cuvintelor sunt intonate (d. ex. la unele forme de conjugare), intonarea se va arătà prin accentul grav. Vom scrie dar: oameni, copii, iubire, tu auzi, el auzì, a întocmì, nou, sau, tăcù, făcù.

«Ortografia are să indice litera sonuluĭ, dar nu și tóte nuanțele de pronunțare ale luĭ. Ast-fel semnul scurtăriĭ va remâné în scrierea nóstră numaĭ pentru vocala întunecată *ă*, simplificare fórte importantă la învĕțarea cetiriĭ și scrieriĭ în școlă, și tot de-odată maĭ apropiată de ortografiile limbilor romanice, în fața cărora nesfârșitele nóstre semne de până acum, maĭ ales multele scurtărĭ peste *i* și *u* și accentele peste *e* și *o*, ne arătaŭ prea înstrăinațĭ.

* * *

«După aceste patru propunerĭ relativ ușóre, să trecem la cele două maĭ grele și maĭ importante.

«5). Sonul ъ se va scrie tot-deauna cu *ă*. Așà cere, conform principiuluĭ fonetic, trebuința pedagogică și usul majorităţiĭ scriitorilor românĭ. Litera fiind numaĭ semnul vĕḑut al sonuluĭ auḑit și amândouĕ avênd (cât pentru vorbe, în deosebire de notele musicale) menirea de a provocà cea maĭ grabnică deșteptare a înțelesuluĭ, cestiunea se ține maĭ ales de teoria asociaţiuniĭ ideilor și prin urmare în prima linie de psichologie și pedagogie, iar nu de filologie și etimologie. Acesteĭ psichologiĭ și pedagogiĭ, representate prin usul maĭ general și prin cererea profesorilor secundarĭ, se cuvine să ne supunem.

«6). Sonul ѫ se scrie cu *î*, însă acolo unde este imediat precedat de consonantele *c* saŭ *g*, se scrie cu *â*. Motivul acesteĭ din urmă modificărĭ este analogia cu usul general, introdus la noĭ ca și la Italienĭ, de a cetì literele *c* și *g* înainte de *e* și *i* drept *ce* și *ge*, iar înainte de *a* drept *k* și *gh*. Ast-fel dacă am scrie d. e. *gînd*, *cînd*, *cîntec* cu *î*, acest i, cu tot circumflexul de asupra luĭ, ne-ar smintì obiceiul cetiriĭ acelor consonante înaintea vocaleĭ *i*, pe când scriind cu â, rĕmânem în conformitate cu deprinderea de mult admisă la *c* și *g*.

«Pe lângă acésta propunem, ca excepție importantă, scrierea luĭ *î* prin *â* în cuvîntul *Român* și derivatele luĭ, *România*, *Românism*, etc. Cu acest mod de scriere s'a identificat românimea de la renascerea eĭ modernă încóce, el este introdus în oficialitatea Regatuluĭ nostru independent pe tóte monedele, pe tóte inscripţiile, pe tóte pecetiile. Prin urmare nu se póte schimbà.

* * *

«Trebue să adaug, înainte de a terminà, că Secțiunea literară, în ședința sa de la 9 Martie a. c., a ales o comisiune, compusă din d-niĭ: I. Bianu, Ovid Densușianu și subscrisul, căreia ĭ-a dat însărcinarea ca, după ce vețĭ fi hotărît d-vóstre în ședință plenară asupra celor 6 propunerĭ de maĭ sus și conform cu acéstă hotărîre, să alcătuéscă o broșură cuprinḑênd aplicărĭ la cât maĭ multe casurĭ îndoióse, pentru a pune ortografia adoptată la îndemâna scriitorilor românĭ.

„10 Martie 1904". „*T. Maiorescu*"

«*Desiderat.*

«Profesoriĭ de limba română întrunițĭ în congres didactic la Iașĭ, în ședința de la 25 Maiŭ a. c. 1903, luând în discuție chestia ortografieĭ și avênd în vedere greutăţile didactice, ce se întîmpină la învĕțarea eĭ în școlă, aŭ căḑut de acord asupra următórelor puncte, pe carĭ cu colegial îndemn roagă pe d-l Președinte, d-l I. Bianu, care e și membru al Academieĭ, de a le susținé atât pe lângă autoritatea școlară superióră, cât și pe

lângă comisiunea instituită din sînul Academieĭ pentru discutarea chestiunilor ortografice.

1) Să se prevadă în mod maĭ hotărît şi precis în programe *ortoepia*, pentru a se scoate din şcolĭ rostirile provinciale; în acest scop să se facă de Minister un dicţionar ortoepic.

«2) Să fie în scriere un singur *ă* (ъ)

«3) » » » » » » *î* (ѫ)

«4) » » » » » *ea* (ѣ)

«5) » » » » » » *oa* (ѡa)

«6) » » » » » » *z* (з)

«7) » » » » » » *şt* (щ)

«8) Dubletele şi întonările provinciale nu strică unităţiĭ limbiĭ literare, ci din contră îi îmbogăţesce lexicul.

«Gh Ghibănescu, A Frăţilă, Munteanu-Râmnic, Radu G. Radoveanu, C. Drouhet, Zoe Drăgoşescu, Vasile Mihăilescu, Const. Tomulescu, Virginia Chr. Pilat, S. Băltăceanu, P. Crivăţ, I. N. Popovicĭ, Laura Em Constantinescu, Const. I Becescu, D. N. Petrovanu, Toma Dicescu, I Luca, C Leonescu, Cleopatra Atanasiu, G. Bobeş, Ilie Constantinescu, D. Pamfil, Emilia Cioran, T Tomida, F Drugescu, Calipso C Botez, C A. Bogdănescu, Apostol, Maria V. Pallade, C. A. Teodoru, Gr Arghir, G. I Scobai, C. Botez, S Vasilescu, Eug. Tollea, Ion A. Rădulescu, R Ionaşcu, Ortensia Buzoianu, I. M Radovicĭ, Hristian N Ţapu, G. I Chelaru, Gh. N Munteanu, I. Vasilescu, Eul. Procopovicĭ, Pană Popescu, Cleopatra Gheorghiu, L. Lazea, P Fântânaru, St V. Nanul, Gh. Răşcanu, P. Svinţiu, N. Sava, M I Simionescu, N. C. Botez, C Mateescu, M. Carp, A. Spiridonescu.»

Contrapropunerile d-luĭ N. Quintescu la propunerile de regularea definitivă a ortografieĭ Academieĭ, făcute de majoritatea Comisiuniĭ ortografice şi a Secţiuniĭ literare.

Deosebirea fundamentală între ce propune raportorul Comisiuniĭ ortografice şi ce propune subscrisul este că noĭ ne ţinem de principiul admis ca basă a scrieriĭ încă de acum 24 de anĭ, principiul etimologieĭ în marginile limbiĭ române, pe când d-l Maiorescu l-a lăpĕdat ca pe o haină usată şi netrebnică.

Iată contrapropunerile noastre:

1). *Ea* şi *oa*. Scriem şi noĭ aceştĭ diftongĭ, fără a elimină vocala *a* : *ea*, *oa*, nu cu *e*, *o*, cu accent : *é*, *ó*. Prin faptul scrieriĭ ambelor vocale ale acestor diftongĭ : s*oa*rbe, *oa*rbă, *oa*menĭ, p*oa*me, c*ea*pă, c*ea*tă, t*ea*mă, faţă cu sorb, orb, om, pom, cepe, cete, temere, nu se contradice etimologia română, de óre-ce *ea*, *oa* sunt o simplă deschidere a luĭ *e*, *o*, şi rolul acestĕĭ etimologiĭ nu póte fi de a elimină din scriere în mod artificial o vocală, care se aude clar şi distinct.

Ea, *oa*, representate întregĭ, vor aduce scrieriĭ óre-care uşurare. Pe

lângă acésta, avênd mâna liberă de întrebuinţarea accentuluĭ acut de-asupra luĭ *e* şi *o* — destinaţiunea luĭ de până acì — vom puté utilisà acest accent, ca şi pe cel grav, pentru arătarea întonăriĭ silabelor. Vom scăpà aşà dar de un dublu rol al accentelor.

O reservă însă relativ la *ea*. Acéstă reservă se impune cu aceeaşĭ necesitate ca şi cea făcută de d-l Maiorescu, împreună cu întréga Comisiune ortografică din 1881 cu ocasiunea admiteriĭ luĭ *e*, *o*, cu accent, ca să figureze pe *ea*, *oa*. Nu s'a admis atuncĭ să se scrie cu *é* şi la persóna III a imperfectuluĭ indicativ, adică şed*é*, culeg*é*, ci şed*eá*, culeg*eá*, pentru raţiunea că *a* al silabeĭ finale este vocala caracteristică a imperfectuluĭ. Ca o consecuenţă, şi pentru o consideraţiune de aceeaşĭ natură, propun ca persóna III singular de la indicativul present a verbuluĭ vrere să se scriă vr*é* (vr*e*), nu vr*ea*; asemenea silaba finală a infinitivuluĭ scurtat de conjugarea II să nu se scriă cu *ea*: ţin*eá*, ci ţin*é*, pentru că, atât în persóna III din singular a presentuluĭ indicativ la verbele, nu numaĭ de a II, ci şi de a III şi IV conjugare, cât şi la infinitivul trunchiat al conjugăriĭ II, *e* de la fine este, precum resultă din forma întrégă a infinitivuluĭ (ţin*e*re, vr*e*re) vocala caracteristică a acelor timpurĭ.

Cu acésta nu se revine la o nouă duplă întrebuinţare a accentuluĭ pe *e* (în loc de *ea*), căcĭ şi fără acésta va trebuì să se pună accentul pe finala infinitivelor scurtate de a II conjugare, spre a indicà, că accentul cade pe acea finală. Scriind (a) ţin*é*, ved*é*, vom avé avantagiul de a deosebì în scris infinitivul de imperfectul indicativ (ţin*eá*), în care cas este indiferent, dacă cine-va pronunţă pe acel *e* de la fine deschis, orĭ numaĭ ca *e*, dupe cum fac Românii Moldovenĭ (a ved*e*, a ţin*e*).

2) *Ḑ* orĭ *z*?

3) *Sc* saŭ *şt*?

Scopul pentru care s'a admis principiul etimologieĭ române a fost unitatea scrieriĭ unuĭ cuvînt în tóte raporturile sale. Urméză de acì cu necesitate, că cine scrie: grin*ḑĭ*, tin*ḑĭ* (subst), oglin*ḑĭ*, bra*ḑĭ*, cal*ḑĭ*, ver*ḑĭ*, precum propunem noĭ, de óră-ce singularul acestor cuvinte face: grin*dă*, tin*dă*, oglin*dă*, bra*d*, cal*d*, ver*de*, saŭ—la verbe—: ve*ḑĭ*, vĕ*ḑ*uĭ, vĕ*ḑ*ut; au*ḑĭ*, au*ḑ*iĭ, au*ḑ*it; vin*ḑĭ*, vîn*ḑ*ênd, din motivul luĭ ve*d*ere, au*d*, au*de*, vin*d*ere, trebue să scrie şi pe *şt*, înainte de *e* şi *i*, cu *sc*: pa*scĭ*, pa*sc*ere, na*scĭ*, na*sc*ere, cre*sc*ere, cuno*scì*, cunó*sc*e, cunó*sc*em, cunó*sc*ere, cuno*sc*inţă precum şi cuvintele în legătură cu ele, ca *sc*ire, *sc*iinţă, *sc*iutor, Pa*scĭ*, gâ*scì*, pe*sc*e, din motivul luĭ: pa*sc*, pă*sc*uĭ, na*sc*, nă*sc*uĭ, nă*sc*are, cre*sc*, cre*sc*uĭ, cuno*sc*, cuno*sc*uĭ, pe*sc*ar, pa*scă*, gâ*scă*.

Acest *sc* îşĭ are razim la Românii din Banat, carĭ îl pronunţă chiar ca atare, nu ca *şt*.

Pe lângă acésta neînstrăinarea de limbile romanice, la care s'a referit d-l Maïorescu cu ocasiunea luĭ *i* şi *u* scurt, se va efectuà maĭ esenţial prin păstrarea luĭ *sc*, cu totul corespunḑĕtor celuĭ italienesc din: cono*sc*ere, co-

no*sc*i, cono*sc*ete, pe*sc*e, ș. a. (mod de scriere conservat de Italienĭ și după prefacerea în gura poporuluĭ a acestuĭ *sc* în simplul *ș*), acea apropiere se va efectuà maĭ de grabă prin acésta, decât prin suprimerea semnuluĭ de pe semison (*i* și *u*), admisă de d-l Maiorescu.

Să nu se scriă însă *sc*iucă, *sc*eve, e*scĭ*, în loc de *șt*iucă, *șt*eve, e*ștĭ*, de óră-ce *șt* în primele două exemple nu este născut din *sc*, iar e*ștĭ* este format dupe analogia luĭ e*st*e. In cuvinte ca *sc*enă, *sc*eptic, ca vorbe de origine grécă, *sc* nu riscă să fiă pronunțat ca *șt*, cum admiteá d-l Negruzzi acum ḑece anĭ.

In cuvinte însă ca *z*i, *z*ece, *z*ecime, *z*iar, *z*ice, *z*icĕtoare, ra*z*ă, nu se va scrie cu *ḑ*, ci cu *z*, căcĭ alt-fel trebue să ne referim la neologisme ca *d*iurnă, *d*ecimală, *d*icțiune, *d*icționar, ra*d*ios, și cu modul acesta să ne întórcem indirect la etimologia latină.

4) *I* și *u scurt.* Nu admitem înlocuirea semnuluĭ scurtăriĭ de pe *i* și *u* semison (*ĭ*, *ŭ*) cu *i* și *u* simplu, cum îĭ califică d-l Maiorescu, adică cu *i* și *u* întregĭ. Pe când până aci școlarul n'aveá nevoe de regulă și excepțiune, pentru a sci cum să exprime în scris vocalele cu pronunțare înjumătățită, acum trebue să învețe de la d-l Maiorescu acéstă regulă și excepțiunea eĭ, și să se expună la greutățĭ în practica cistituluĭ, dupe cum o scim cu toțiĭ cărora ne-a căḑut în mână opere fără semne. Și pentru ce acésta ? Pentru a ajunge la simplificarea, «fórte importantă», dupe d-l Maiorescu, «la cetire și scriere», aceea «de a întrebuințà semnul scurtăriĭ numaĭ pentru întunecarea vocaleĭ». Ce greutate aduceá până aci școlaruluĭ, că aveá la îndemână semnul ˘ și pentru scurtarea și pentru întunecarea vocaleĭ ?

Cel puțin dacă d-sa ar pune în loc ce-va, care să nu aducă un inconvenient maĭ mare decât cel existent, care consistă în aceea că semnul displace vederiĭ.

Dar acésta va contribui, ḑice d-sa, și la aceea, ca să nu maĭ rĕmânem «prea înstrăinațĭ» în scrierea nóstră de limbile romanice, prin faptul că ele nu aŭ ca noĭ acele multe scurtărĭ și accente. Se gândesce omul la frumos, când are maĭ întâiŭ necesarul. Nouĕ semnul scurtăriĭ ne aduce serviciul, de care avem trebuință, și nu voim să-l dăm din mână, pentru a primi din mâna d-luĭ Maiorescu alt instrument grafic, care — deși maĭ estetic pentru vĕḑ, ne va creá dificultățĭ la citit și scris.

Să rĕmânem dar la modalitatea de până aci a scrieriĭ luĭ *i* și *u* semison, cu adausul ca să însemnăm scurtarea luĭ *i* și în corpul saŭ la începutul cuvintelor : spaĭmă, câĭne, ĭute. Acésta este dupe noĭ fonetism cumpĕnit, iar nu, ca propunerea d-luĭ Maiorescu, fonetism scăldat în apele puriștilor, carĭ — cum se scie — asemenea fugiaŭ — nevoe mare — de semne.

5) *Sunetul* ъ. Acest sunet întunecat noĭ îl semnăm cu *ă* numaĭ în regulă generală, pe când fonetiștiĭ purĭ în tóte ocasiunile. Ast-fel scriem și uniĭ și alțiĭ în acelașĭ chip cuvinte ca cele următóre : r*ătă*cire, p*ă*cat, p*ă*dure,

căpătare, cărămidă, cărunt, pasăre, împărat, năzuire, năzuros, păţire, îndrăgire, tătarcat.

Noĭ însă pentru sunetul ъ ne maĭ servim şi de *e*, cu semnul scurtăriĭ (*ĕ*), când etimologia română, destinată a întreţiné contactul scríptual între formele şi derivatele aceluia-şĭ cuvînt, reclamă acésta : rĕcóre (rece), pĕr, vĕr, fĕt (perĭ, verĭ, feţĭ); asemĕnare (asemenea), adevĕr (adeverire), binefăcĕtor (binefacere), vĕd (vedere), capĕt (capete), mĕ, tĕŭ, sĕŭ (meŭ), rĕŭ, rĕutate (rele), vĕl (învelire). In casurĭ ca cele citate, d-l Maiorescu — cum am relevat dejá — voesce să se scriă tot cu *a*, cu semnul scurtăriĭ : văd, ăl (variantă a pronumeluĭ articul *el*), credămînt, zăŭ, văl, văr, adevăr, păr, făt, asemănare, mă, tăŭ, săŭ, răŭ, capăt, binefăcător.

6) *Sunetul* ѫ. Acest sunet, întunecat în a doua potenţă, raportorul majorităţiĭ Comisiuniĭ propune să fiă expres în cea maĭ mare parte a casurilor cu *î*, pe când noĭ găsim că e maĭ nimerit, de óră-ce în cele maĭ multe cuvinte românescĭ (cele străine ne este indiferent cum să se scriă) sunetul ѫ s'a născut din *a*, să fiă însemnat cu *a* cu circumflex (*â*). Ast fel scriŭ :

Maiorescu.	*Quintescu.*
înger	ânger
mîncare	mâncare
frîngere	frângere
plîngere	plângere
lînced	lânced
mînare	mânare
bîntuire, mîntuire.	bântuire, mântuire
fîntînă.	fântână
mînz, mînzat . .	mânz, mânzat
pîrte, pîrghie . .	pârte, pârghie
lăudînd	lăudând
pînză, pîngărire.	pânză, pângărire
obîrşie.	obârşie
fîrtat	fârtat
stîncă, stîngacĭ .	stâncă, stângaciŭ
lînă, pîne (pîine).	lână, pâne (pâĭne)
mînă, mînecă . .	mână, mânecă
mîne (mîine) . .	mâne (mâĭne)
atît.	atât
sînge	sânge
mîndru	mândru
Sîn-Petru . . .	Sân-Petru
Sînziene	Sân-ziene
trîndav, vîrf . .	trândav, vârf
pîrcălab	pârcălab
mîrţoagă. . . .	mârţoagă

Abatere de la regula generală în sistema de scriere a d-luĭ Maiorescu fac cuvintele, în carĭ *î* este preces de *g, c*. Acestea se scriŭ de d-sa nu cu *î*, ci cu *â*: *gând, cântec, câmp, când, cât*, pentru ca *c, g* să nu se citéscă *ci, gi*, ḑic d-lor, ceea ce în realitate constitue un motiv tras de pěr, ca să mascheze lipsa de curagiŭ, de a scrie cu *î* cuvinte, ca cele în urmă citate, carĭ aŭ dejá o tradițiune în scrierea lor cu *â*, tradițiune pe care opiniunea publică a d-luĭ Maiorescu, representată prin ḑiariștĭ, printre eĭ chiar și fiĭ de aĭ luĭ Israel, nu sciŭ, dacă o respectă.

In adevĕr odată pus tricornul pe *i*, acesta încetéză de a maĭ fi, ce a fost și întrupéză sunetul ъ față cu tóte consónele, prin urmare și când stă înaintea luĭ *c* și *g*. Tocmaĭ pentru acésta s'a scris: culegênd, tăcênd, cu *e* cu circumflex, fără ca să trécă prin mintea cuĭ-va a citĭ culeg*e*nd, tăc*e*nd.

Am pus în evidență acestea, ca să se înțelégă că sistema de scriere a d-luĭ Maiorescu este un edificiŭ zidit nu cu material solid, ci cu un material ușurel și subțirel, înjghebat de icĭ de colea, fără multă cheltuélă.

Un exemplu va arătă artificiul puneriĭ luĭ *â*, în loc de *î*, după *c, g*. Și noĭ scriem — conform reguleĭ nóstre generale — pe *cât* cu *â*, cu circumflex, dar și pe corelativul acestuia at*â*t, pe când adversariĭ noștri nu fac acésta, ceea ce este o inconsecuență gravă. Nu maĭ vorbim de p*î*ne al d-lor cu *î*, care evident trebue tractat graficesce ca și c*â*ne, nicĭ de m*î*ne, m*î*ine, l*î*nă, ș. a.

O altă probă, că scrierea cu *î* dă pe adversariĭ noștri din colț în colț, este și acésta, că se vĕd siliți, pentru a nu bate prea tare la ochĭ, a recurge la grația uneĭ excepțiunĭ pentru cuvîntul *Român, Românie*, spre a nu-l scrie cu *î*, ci cu *â*. Sărmană Românie, a trebuit să țĭ se facă o favóre, spre a-țĭ susținé romanitatea în ochiĭ d-lor fonetiștĭ purĭ!

Dar etimologia română ne obligă, pentru a fi consecuențĭ, să transcriem și noĭ sunetul ъ cu *î*, precum și cu *ê*.

a) Cu *ê*, în cuvinte ca acestea: vĕḑ*ê*nd, plăc*ê*nd, păr*ê*nd, țin*ê*nd (de la ved*e*re, țin*e*re, plăc*e*re, păr*e*re), carĭ la d-l Maiorescu se scriŭ: văz*î*nd, țin*î*nd, păr*î*nd, însă plăc*â*nd.

b) Cu *î*, în vorbe ca următórele: sf*î*nt (sf*i*nțĭ, sf*i*nțire), v*î*nḑare (v*i*ndere), ț*î*ță (ț*i*țișoară); d*î*nsu, *î*nsuțĭ, *î*nsușĭ (*i*ns); v*î*nă, v*î*njos (plur. v*i*ne); v*î*nĕt, v*î*nĕtae (v*i*nețĭ, v*i*nețeà); m*î*ță (m*i*ță, mițule, vocative), m*i*țișoară, și—dupe analogia acesteĭ vorbe: f*î*ță, f*î*țáire; morm*î*nt, vešm*î*nt, legăm*î*nt (morm*i*nte, vešm*i*nte, legăm*i*nte), apoĭ păm*î*nt (deșĭ a perdut vechiul sĕŭ plural în m*i*nte: păm*i*nte), și în general—în puterea analogieĭ—în vorbele terminate în *-nt*, cu pluralul în *-urĭ*, ca și păm*î*nt: frăm*î*nt-urĭ, spăim*î*nt-urĭ, v*î*nt-urĭ (cu vechiul plur. v*i*nte), cuvinte carĭ atrag după sine, în interesul diferențiăriĭ de s*â*n, s*â*nt (sanctus), pe verbul s*î*nt; pe lângă acésta verbele de conjugarea a IV cu *î*re la infin., în loc de *i*re: amăr*î*re, cobor*î*re, și derivatele lor în *î*t, *î*tă, ca Vifor*î*ta (vifor*î*re), ur*î*t (ur*î*re), precum și alte cuvinte în *î*t: r*î*t, r*î*tan.

c) In fine tot cu *î* vorbele compuse cu prepositiunea *in*, în carĭ acéstă

părticeă se aude ca *în* (*îm*): *î*ntrare, *î*mpunere, însă: *î*ncingere, *î*mpreună, *î*nalt, *î*nvinuire, *î*ndărăt (*î*ndărăpt), *î*nmulțire, *î*nfruntare, *î*nfruptare, *î*năuntru, *î*nsă, *î*ncă, *î*ncercare, *î*ntunecare.

Modul nostru de scriere, cum s'a vĕḑut din exemplele citate, are numaĭ două semne grafice maĭ mult decât așà ḑișiĭ fonetiștĭ purĭ: *ĕ* și ê.

Aceste semne grafice, adăugate în plus, aŭ ca basă neclintită — maĭ este trebuință să o spunem? — referirea la etimologia română, care — bine lămurită și precisată prin exemple — nu îngreunéză ortografia, cum are aerul, când este privită numaĭ pe de-asupra.

7) *Accentele*. In cestiunea accentelor daŭ de o cam dată în resumat următórele. Necesitatea accentelor provine din faptul, că intonarea cade de multe orĭ nu pe silaba penultimă, cum cere în cele maĭ multe casurĭ firea limbiĭ române (casă, berbece, cărămidă, căldare, brândușă, sănătate, tigae, căruță, spinare, rândunică, vițelușă, mărime).

Abaterile de la regula generală trebuesc indicate prin accente, spre a se înlesní la citire intonarea dréptă, lucru de care aŭ mare necesitate maĭ ales străiniĭ, și a se evità tot-de-o-dată prin acésta confusiunea între unele cuvinte.

Motivele abaterilor de la intonarea regulată a cuvintelor limbiĭ nóstre sunt alt-fel explicabile, nu este însă locul acì a indicá rațiunea lor.

Ca și acum ḑece anĭ, propun ca să întrebuințăm accentul acut (') și grav (`).

Accentul acut se va pune, când tonul cade pe silaba antepenultimă, în cuvinte, ca țărină, pântece, pásăre, pápură, rámură, víndecă, scápĕră, prápure, plápomă, púpăză, pávăză, pácoste, drágoste (drágoste, pácoste, dacă ar fi pe deplin romanisate, ar trebuì să se accentueze: drăgóaste, păcóaste), saŭ chiar pe a patra silabă, pe ante-antepenultimă: prépeliță, gógoriță, véveriță; în cuvinte ca: cópiĭ (plur. de la cópie), spre a se deosebì de copíĭ; în acelea carĭ aŭ două accente, ca: prícină și pricínă, áripă și arípă, vúlture și vultúr, cúcută și cucútă, ádică și adícă, când voim să arătăm pe care silabă am înțeles a cădé tonul, ceea ce în poesie constitue o înlesnire pentru ritm.

Accentul acut se va maĭ pune pe silaba din urmă a infinitivuluĭ trunchiat (a) lăudá, țíné, auḑí (din lăudare, ținere, auḑire); pe silaba finală a cuvintelor române saŭ străine, ca: vițeá, cățeá, rețeá, turtureá, rânduneá, purceá, vioreá, cucumeá, pelteá, beleá, fermeneá, paceá, cafeá, luleá, saca; pe ultima silabă a imperfectuluĭ indicativ, în persóna III: cântá, împedecá, rumegá, fumá, auḑiá, culegeá, și în vorbe ca: încotró, încoló (când la acest din urmă cuvînt accentul se aude și pe penultimă: încólo, nu este nevoe să se pună accent, precum nicĭ în țărînă, ca intrând în regula generală a intonăriĭ).

In fine accentul grav să se pună pe silaba din urmă a trecutuluĭ indicativ, persóna III, atât în casul când vocala finală se pronunță plină: șoptì, auḑì, venì, făcù, ținù, cât și atuncĭ când se aude întunecată: mutà (care ast-fel se deosebesce de mută, adiect., și mută, presentul aceluia-șĭ verb mutare), cătà, umblà, împedecà, cărà.

A se întrebuinţă accentul circumflex în locul celuĭ grav, precum a admis majoritatea Secţiuniĭ literare în 1894, este a cădé fără necesitate şi de bună plăcere în incovenientul de a da acestuĭ accent o duplă destinaţiune, cu risicul de a expune vocala finală a trecutuluĭ să fiă citită *î*.»

Duplicarea consónelor.

Intre punctele ortografice, stabilite încă din anul 1880, prin decisiunea Academieĭ, este şi acesta, de a nu se da expresiune duplicăriĭ consonantelor, precum se urmá dupe sistema de maĭ nainte, şi a se scrie nu: a*pp*licaţiune, o*pp*unere, a*dd*ucere, i*ll*ustraţiune, ci o*p*unere, a*p*licaţiune, a*d*ucere, i*l*ustraţiune.

Dar atuncĭ, va obiectá póte cine-va, ce rost maĭ are duplicarea consónelor?

Are rostul acesta, că Academia prin votul eĭ, de acum două deceniĭ trecute, nu a înţeles şi nu puteá înţelege, ca să dispară orĭ-ce urmă de duplicarea uneĭ consóne în limba nóstră.

Avem un numĕr de cuvinte, unde îndoirea consonanteĭ se aude, prin urmare nu putem a nu-ĭ da expresiune. In asemenea casurĭ, fonetismul, avênd legitimarea sa deplină, nu este sistemă de scriere, care să nu caute a-l aplicà întocmaĭ.

Dar se va ḍice, dacă se percepe duplu o consonantă, ce nevoie maĭ este ca să ne ocupăm de acésta la stabilirea regulelor ortografice?

Pentru că auḍul nu este identic la toţĭ în tóte casurile. Ast-fel se vede scriindu-se de uniĭ î*nn*ălţare, î*nn*ainte, î*nn*ăuntru, în loc de î*n*ălţare, î*n*ainte, î*n*ăuntru, şi — invers — î*n*ec, î*n*ecare, î*n*orare, iar nu î*nn*ec, î*nn*ecare, î*nn*orare, precum percepe urechea nóstră şi póte şi a altora.

Este vorba decĭ ca din deliberarea nóstră, adică din întrebarea urechiĭ maĭ multora, să reésă adevĕrul maĭ adevĕrat relativ la cestiune, întocmaĭ precum când este a se constată óre-carĭ fapte, pe carĭ uniĭ le afirmă, alţiĭ le contestă, se ascultă şi o parte şi alta, pentru stabilirea celor în realitate petrecute.

Până atuncĭ noĭ propunem a se scrie: a*cc*ent, a*cc*eptare, a*cc*epţiune, a*c*-*c*ident, o*cc*ident, î*nn*odare, î*nn*oire, î*nn*otare, î*nn*ot (1) (pres. indicat.), î*n*-*n*optare, î*nn*ebunire, î*nn*obilire, î*nn*ămolire, î*nn*ămeţire, î*nn*ăbuşire, precum şi î*nn*ecare, deşĭ la acesta nu maĭ avem razimul verbuluĭ simplu *necare* (lat. necare), care s'a perdut, ş. a.

Regula ar fi: în cuvintele compuse cu prepoziţiunea *în*, urmată de *n*, să se scriă şi *n* al prepoziţiuniĭ şi *n*, care vine după ea; în neologisme însă, unde acéstă părticeă, sub forma de *in*, nu este expletivă, ci negativă (2),

(1) Acest cuvînt trebue scris despărţit în s. e.: «a trecut apa în not»

(2) De unde urméză că nu póte fi vorba de cuvinte ca: *în*rĕire, *în*rîurire, unde *în* este expletiv ca: în *înn*optare şi cele-lalte exemple date, precum şi în altele ca. *în*sufleţire, *în*velire.

are adică înțelesul luĭ *ne* din s. e., *ne*pregetat, *ne*obosit, ș. a., și este urmată de *r*, *n* care precede pe acest *r* să nu se scrie, de óră-ce în asemenea cas, dupe firea limbiĭ române, *n* cu *r* nu se asimiléză, ci se eliminéză. Prin urmare vom scrie: i*r*eductibil, i*r*esistibil, i*r*ealisabil, i*r*econciliabil, i*r*eparabil, i*r*esponsabil, i*r*everențios, iar nu: i*rr*eductibil, i*rr*esistibil, i*rr*ealisabil, i*rr*econciliabil, i*rr*eparabil, i*rr*esponsabil, i*rr*everențios.

Nu vom scrie nicĭ î*nn*ăuntru, î*nn*ainte, î*nn*ălțare, de óră-ce — formate din *în* și *întru*, cu vocala *ă* ca legătură eufonică (*în-ă-*întru, *in-ă-u*ntru); din *în* și *ante* (înainte), cu vocala *i*, interpusă înaintea luĭ *n* din *ante*, asemenea în interesul eufonieĭ (*în-ante, în-ainte*), precum se face în sgaĭbă (scabies), roib (rubus), ș. a., și din *in* și *altus* (înalt)—formate fiind din acestea, al doilea *n* nu puteá și n'aveá de unde să se nască. Vom scrie dar: î*n*ăuntru, î*n*ainte, î*n*ălțare.

Cât pentru vorbele, în carĭ *în* de la început este urmat de consóna *m*, care, când se asimiléză cu *n*, când rĕmâne neschimbată, socotința nóstră este, că e maĭ bine să dăm preferință formeĭ neasimilate, și să scriem: î*nm*ulțire, î*nm*ulțit, î*nm*ugurire, î*nm*ărmurire, î*nm*agasinare, în loc de î*mm*ulțire, î*mm*ulțit, î*mm*ugurire, î*mm*ărmurire, î*mm*agasinare.»

D-l *N. Quintescu* ḍice, în cestiune prealabilă, că anul trecut Academia, dând însărcinare Secțiuniĭ literare să se ocupe de cestiunea ortografică, ĭ-a limitat dreptul numaĭ în «a revisuì și a completà» ortografia. V'ațĭ convins din cele citite de d-l Maiorescu, că nu s'a făcut revisuire, ci s'a rĕsturnat cu totul principiul etimologieĭ limbiĭ române. D-l Maiorescu spune în raportul d-sale, că principiile admise de Academie în 1880 aŭ fost numaĭ provisoriĭ. Voiŭ probà în discuțiunea de fond că nu în mod transitoriŭ s'a primit atuncĭ principiul etimologic. A maĭ spus d-l Maiorescu, la finele raportuluĭ, că «acesta este resultatul deliberărilor nóstre». N'a fost resultatul deliberărilor Comisiuniĭ și Secțiuniĭ, pentru că în cursul anuluĭ n'am fost nicĭ o-dată convocațĭ, ci numaĭ acum în timpul sesiuniĭ generale. Prin urmare n'a fost o deliberare și o discuțiune propriŭ ḍisă, ci punerea la vot a unor propunerĭ. Cele 6 puncte de carĭ a vorbit d-l Maiorescu nu sunt singurele asupra cărora trebuiá să deliberăm; sunt maĭ multe. Cestiunea accentuluĭ, de pildă, este mult maĭ importantă decât scrierea cu **i** saŭ cu **ĭ**.

D-l *Maiorescu* arată cum s'a făcut lucrarea în sînul Comisiuniĭ și al Secțiuniĭ. S'a făcut destulă discuțiune; iar d-l Quintescu a cetit un lung și amănunțit memoriŭ, care se va aduce de sigur și în plen. Cât privesce faptul că s'a discutat numaĭ asupra celor șése puncte, d-l Maiorescu ḍice că ele sunt cele maĭ importante din ortografia nóstră, în carĭ Academia a rĕmas în urmă de usul general al scrieriĭ. In afară însă de ele, maĭ sunt multe puncte, carĭ trebuesc vĕḍute și studiate,

nu grafice, ci ortografice. De acestea va trebuì să se ocupe maĭ departe Secţiunea literară.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că părerea d-sale este să se simplifice cât de mult ortografia, pentru ca să pótă scrie corect şi uniform şi accia carĭ n'aŭ avut putinţa să capete o cultură clasică. Observă însă că Secţiunea literară aduce în deliberarea plenuluĭ prea puţine puncte din ortografie, fiind-că, în afară de cele şése, sunt o mulţime de alte cestiunĭ de carĭ trebuià să se ocupe Secţiunea. Ea ar fi făcut bine să ne aducă acì o lucrare completă. In expunerea ce am făcut în sesiunea generală trecută asupra lucrăriĭ dicţionaruluĭ limbiĭ române, ḑiceam între altele: «O altă greutate ce s'a ivit şi cu ocasiunea acestuĭ dicţionar e ortografia limbiĭ române.... Este de dorit ca şi acéstă problemă să se hotărască, pentru ca să se ţină sémă la tipărirea primuluĭ volum al dicţionaruluĭ». Când spuneam acestea, gândul meŭ erà că va avé să se facă în acéstă privinţă o lucrare completă, adecă va avé să se resolve, dacă nu tóte, cât se póte maĭ multe cestiunĭ şi să se înlăture tóte îndoelile ce se întîmpină în scrierea cuvintelor românescĭ. In curând vom începe tipărirea dicţionaruluĭ şi vom esità la multe vorbe cum trebue să le scriem. Secţiunea literară aveà câmp liber să facă maĭ mult în cestiunea ortografieĭ, şi mie îmĭ pare rĕŭ că ea a venit cu prea puţin.

Discuţiunea se închide.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 12 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *D. C. Ollănescu* cetesce: *Societatea română şi literatura.*

Şedinţa se suspendă, iar la redeschidere d-l *I. Kalinderu* ocupă fotoliul presidenţial.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetesce: *Părerĭ nouĕ asupra monumentelor de la Adamklissi.*

ŞEDINŢA DE LA 13 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l Gr. Creţu, profesor, se primesc darurile arătate prin următórea scrisóre:

«Am onórea şi mulţumirea sufletéscă de a vĕ comunicà, că ḑilele acestea am isbutit a maĭ face óre-carĭ achisiţiĭ pentru colecţiile Academieĭ Române, tot de la nisce exposanţĭ la Exposiţiunea de sciinţe, achisiţiĭ ce constaŭ în documente, un manuscript şi cărţĭ, pe carĭ nu le are Biblioteca Academiei. D-l inspector sanitar, Doctorul V. Michail din Bucurescĭ, a binevoit a dăruì o carte şi treĭ documente românescĭ de provenienţă din Bucovina, de unde sunt şi ascendenţiĭ soţieĭ sale.

«De asemenea cunoscutul folklorist, d-l Elie Baican, fost institutor şi revisor şcolar, din Bucurescĭ, dăruesce un manuscript, cincĭ scrierĭ propriĭ şi una a frateluĭ sĕŭ, Doctorul N. Baican. Mĕ grăbesc dar a le depune odată cu acésta.»

La ordinea ḑileĭ se pune raportul Secţiuniĭ literare cu privire la modificarea unor puncte din ortografia limbiĭ române.

D-l *Gr Ştefănescu :* Inainte de a intrà în orĭ-ce discuţiune şi în mod prealabil ţin să atrag atenţiunea Academieĭ asupra faptuluĭ că noĭ, Academia, care avem atribuţiunea de a ne ocupà maĭ ales cu cestiunĭ de limbă şi de ortografie, suntem datorĭ să dăm norme despre modul cum să scriem noĭ înşine şi cum să scrie alţiĭ. Dacă este aşà, şi aşà este, de ce numaĭ după aprópe un sfert de secol, venim acum cu un crâmpeiŭ de lucrare, nesuficientă şi, póte, chiar criticabilă. Lumea din afară, care urmăresce lucrările nóstre, ne póte întrebà cu drept cuvînt, pentru ce venim după atâta vreme şi numaĭ cu atât De aceea sunt de părere ca să rugăm Secţiunea literară şi Comisiunea ortografică să amânăm pentru la anul discuţiunea, când să ni se aducă acì o lucrare întrégă. Nu înţeleg pentru ce să modificăm doĭ diftongĭ, două grupe de vocale şi două consonante şi să lăsăm în afară de preocupările nóstre alte multe puncte îndoelnice din ortografia nóstră. Dovadă că nicĭ Comisiunea n'a lucrat cu tótă silinţa este faptul că în cursul anuluĭ nu s'a întrunit de loc, ci numaĭ acum, în sesiunea generală, s'a adunat numaĭ în treĭ şedinţe. In afară de acésta, chiar lucrarea care ni se presintă acum nu este destul de temeinică, pentru că cetesc în raportul d-luĭ Maiorescu: «Grupul de consonante *şt* se va scrie tot-deauna *şt*, indiferent dacă vine dintr'o formă flecţionară cu *sc* saŭ nu: vom scrie dar cre*ştĭ*, pe*ştĭ*, *şt*iinţă, etc.» şi totuşĭ cu

două rândurĭ maĭ sus cetesc în textul raportuluĭ cuvîntul *scie* scris cu *sc,* nu cu *șt.* Nu sciŭ dacă acésta este o inconsecuență a raportuluĭ saŭ o greșélă de tipar. Acestea sunt cele două puncte pe carĭ aveam să le relevez și repet părerea mea — ca cestiune prealabilă — să amânăm discuțiunea la anul viitor, când să ni se presinte o lucrare completă.

D-l *N. Quintescu* ḑice: Fără să fi voit să aduc imputărĭ, eŭ am relevat în sînul Secțiuniĭ literare, că trebuiá să fim convocațĭ în cursul anuluĭ, spre a studiá de aprópe cestiunea ortografieĭ. Eŭ însă am făcut în deosebĭ un contraproiect la propunerile din raportul d-luĭ Maiorescu și într'însul am atins și alte puncte, în afară de cele șése, ca accentul, consónele duple, și altele. Cu acestea lucrarea aprópe se va completá, pentru că -- nu trebue sà uitațĭ, — nu putem intrá în tóte amănuntele și nu putem precisà tóte punctele de ortografie.

Prin urmare părerea d-luĭ Ștefănescu nu este de admis, maĭ ales că irevocabil trebue să începă tipărirea Dicționaruluĭ limbiĭ române. Ce fel de lucrare ar fi aceea, când o parte dintr'însa ar fi tipărită cu ortografia actuală a Academieĭ și o altă parte cu ortografia pe care eventual am admite-o la anul? De aceea eŭ sunt contra amânăriĭ.

D l *T. Maiorescu* ḑice că va da două explicațiunĭ spre a ușurà discuțiunea. Intâiŭ d-l Ștefănescu se miră de ce raportul meŭ este scris cu ortografia Academieĭ, când prin el se fac propunerĭ de modificărĭ. Lucrul este fórte simplu: In adevĕr raportul meŭ este scris cu ortografia mea proprie și după părerile mele; dar fórte cuminte s'a făcut când, la corectura tipografică, s'a tipărit cu ortografia Academieĭ. Raportul este o lucrare a Academieĭ și ar fi fost din partea mea o lipsă de respect către acéstă instituțiune, dacă așĭ fi făcut să se tipăréscă o lucrare a eĭ cu nisce regule ortografice, carĭ sunt numaĭ propuse și pe carĭ nu le-a admis încă. Prin urmare obiecțiunea d-luĭ Ștefănescu este rĕŭ motivată. A doua explicațiune este contra observăriĭ ce o face d-l Quintescu, când a ḑis că va probà că acel provisorat al ortografieĭ de la 1880 n'a existat, căcĭ a fost o hotărîre definitivă. Dar d-l Quintescu uită un lucru, că anume chiar în *Analele* Academieĭ stă tipărit că: «acest mod de scriere (cel din 1869) este provisoriŭ»; dar înșișĭ autoriĭ de la 1869 vorbesc de mod de scriere provisorie, eŭ nu pot spune alt-fel. Acest mod de la 1869 l-am citat ca provisoriŭ, nu pe cel de la 1880.

D-l *A. Marienescu* ḑice: Operatul Secțiuniĭ literare e fórte necomplet, stând numaĭ din șése puncte; dar și acelea, ce Academia Română până acum le-a stabilit, sunt necomplete, și fiind-că toțí literațiĭ și publicul

cetitor află de lipsă ca Academia Română să stabiléscă întréga ortografie română, eŭ propun ca Academia Română să îndrumeze Secţiunea literară ca, pe basa întregeĭ gramaticĭ române, să stabiléscă o ortografie deplină şi acésta să o aştérnă la începutul sesiuniĭ din 1905.

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice: Eŭ credeam că lucrarea nóstră este opera Comisiuniĭ, dar mulţumesc d-luĭ Maiorescu că m'a desluşit D-sa vorbià adinéurea de părerile d-sale propriĭ. Prin urmare nu este o lucrare a Comisiuniĭ, ci părerile d-luĭ Maiorescu, părerĭ încă de pe când scrià în *Convorbirĭ*. Noĭ avem decĭ înaintea nóstră două proiecte: unul al Academieĭ şi altul al d-luĭ Maiorescu. Eŭ am fost tot-deauna în contra ideilor d-luĭ Maiorescu şi voiŭ fi şi de acum înainte. De aceea ḑic că lucrarea nóstră e maĭ bună decât a d-luĭ Maiorescu. In adevĕr, d-sa ne propune să scriem *şt*iŭ, pe când sunt dialecte românescĭ, cum este cel bănăţean, în care se aude *sc*iŭ, adecă distincte cele două consóne *s* şi *c*. Şi când dar avem aceste lucrurĭ, pentru ce să nu alegem pe cel maĭ convenabil şi să scriem *sc*iŭ nu *şt*iŭ? Nu pe ḑiariştĭ, între carĭ sunt mulţĭ Jidanĭ, să ne sprijinim, nicĭ pe părerile profesorilor, carĭ sunt elevĭ de aĭ d-luĭ Maiorescu. Eŭ prefer ortografia aşà cum este ea astăḑĭ şi să scăpăm de opera d-luĭ Maiorescu.

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice: D-l Maiorescu, referindu-se la cuvîntarea mea, a rĕspuns numaĭ la una din cele două obiecţiunĭ pe carĭ le-am făcut, anume la aceea că raportul s'a tipărit cu ortografia Academieĭ. N'a rĕspuns însă la a doua observaţiune, adecă de ce s'aŭ adus numaĭ atâtea puncte din ortografie în discuţiune. La acésta n'a rĕspuns.

D-l *N Quintescu*: La mine cestiunea prealabilă se légă şi cu o cestiune personală. Imĭ impută d-l Maiorescu a fi spus, că provisoratul n'a existat. Dar eŭ m'am referit la ortografia din 1880, 1881, care nu erá provisoriă; dovada că d-sa a considerat ortografia Academieĭ stabilită în 1880, 1881, ca o ortografie transitorie, sunt cuvintele d-sale de la pag. 2 a raportuluĭ asupra revisuiriĭ ortografieĭ, carĭ sună ast-fel: «Concesiunile etimologice făcute maĭ nainte (adică în 1880, 1881) din motive de oportunitate, spre a pregătì adoptarea generală a uneĭ *scrierĭ definitive*»

D-l *I. Bianu* ḑice: Pentru un străin, care ar asistà acum întâia óră la discuţiunile Academieĭ, ar fi neînţelésă animaţia care se pune în cuvîntărĭ, de îndată ce este vorba de ortografie. Eŭ, deşì noŭ între d-vóstre, am asistat la discuţiunile ortografice desfăşurate de la 1880 încóce şi nu mĕ surprinde căldura ce se pune într'însele, deşì cele şése puncte ortografice nu ar puté justificà nicĭ un fel de animaţie. Sunt amintirĭ din vechile lupte, carĭ s'aŭ dat aicĭ în jurul ortografieĭ,

cu focul unor convingerĭ profunde şi puternice. D-l Quintescu a imputat majorităţiĭ Secţiuniĭ că a trecut peste marginile indicate de plen, considerând ortografia de la 1880—1881 ca provisorie. Dacă Academia ar fi considerat acea ortografie ca definitivă, nu ar fi venit, câţĭ-và anĭ în urmă, să o modifice, suprimând scrierea vestituluĭ *u* mut *(ŭ)*; nu ar fi venit acum doĭ anĭ să céră Secţiuniĭ literare revisuirea şi completarea ortografieĭ. Dar în asemenea materie nu este şi nu póte fi nimic definitiv şi nu a fost nicĭ-odată la nicĭ o limbă. Majoritatea Secţiuniĭ, după îndemnul Academieĭ, a lucrat şi aduce în discuţiune numaĭ cele şése puncte ortografice, arătate în raportul d-luĭ Maiorescu, pentru că acestea le credem cele maĭ însemnate şi maĭ grabnice de deslegat. Acum se cere amânarea discuţiuniĭ, pentru că prin aceste şése puncte nu s'ar deslegà tóte cestiunile ortografice; dar nu se arată carĭ anume puncte rĕmân nedeslegate. D-l Hasdeŭ face nedreptate şi Secţiuniĭ şi d-luĭ Maiorescu în deosebĭ, când ḑice că proiectul presintat este numaĭ al d-luĭ Maiorescu şi de aceea îl respinge. Dacă ar fi examinat propunerile Secţiuniĭ, şi şĭ-ar fi adus aminte de sistemul ortografic susţinut de d-l Maiorescu în scrierile sale despre ortografie, ar fi observat că cel puţin pentru un punct, şi de sigur cel maĭ greŭ de deslegat, se propune o soluţiune cu totul deosebită de cea veche a d-luĭ Maiorescu. Anume d-l Maiorescu susţineà atuncĭ că *ă* şi *â* sunt douĕ sunete atât de asemĕnate, încât trebuesc scrise cu un singur semn: *ă*, şi aşà aŭ şi scris *Convorbirile* mulţĭ anĭ. Noĭ acum propunem să se deosebéscă în scris aceste douĕ sunete, scriindu-se ъ cu *ă* şi ѫ cu *î* şi cu *â*. D-l Maiorescu a primit acéstă soluţiune. Vedeţĭ dar, din acest singur exemplu, că d-l Hasdeŭ nedreptăţesce Secţiunea, ḑicênd că a primit pe de-a întregul tóte ideile ortografice ale d-luĭ Maiorescu, şi nedreptăţesce pe d-l Maiorescu, când aruncă în rĕspunderea d-sale hotărîrile Secţiuniĭ. Să luăm decĭ în discuţiune propunerile Secţiuniĭ; să nu amânăm, pentru că nu trebue şi nu putem să facem acésta; întâĭ pentru că lumea literară şi maĭ ales lumea şcolară, care se luptă ḑilnic în practică cu cestiunile ortografice, cere şi aştéptă de la Academie resolvarea şi simplificarea ortografieĭ; al doilea trebue să dăm soluţiune neîntârḑiată, pentru că apasă asupra nóstră gréua rĕspundere a tipăririĭ dicţionaruluĭ. Academia nu se póte oprì la ortografia din 1880—1881, căcĭ ar rĕmâné în afară şi îndărătul mişcăriĭ literare românescĭ, pe care numaĭ aşà o póte conduce, dacă va sta în fruntea eĭ, conducênd-o, dând direcţiune bună curentelor şi împedecând anarchia. Să luăm decĭ în discuţiune cele şése puncte şi, dacă maĭ avem timp, să maĭ luăm şi altele spre a face o lucrare cât se póte maĭ completă.

Discuțiunea se închide.

— Se pune la vot propunerea d-luĭ Gr. Ștefănescu de a se amânà discuțiunea pentru anul viitor și se respinge.

Se intră în ordinea ḑileĭ, care este discuțiunea generală asupra propunerilor majorităţiĭ Secţiuniĭ literare.

D-l *N. Quintescu* ḑice că în raportul d-luĭ Maiorescu sunt două părțĭ: o parte generală și una specială, care cuprinde propunerile de discutat. D-l Quintescu a împărțit și d-sa lucrarea tot în două părţĭ: una care este anteproiectul, de care a vorbit maĭ nainte, și alta o expunere generală a cestiuniĭ, ca și a d-luĭ Maiorescu. D-sa rógă să i se dea voie a citì maĭ întâiŭ acéstă din urmă parte. D-l Quintescu cetesce:

Domniĭ Colegĭ,

Când în anul 1880 Academia Română, în locul principiuluĭ etimologieĭ latine, care îngreuná mult scrierea, a adoptat o sistemă de ortografie, întemeiată pe etimologia română, acéstă sistemă nu erá destinată a serví ca o transacțiune transitoriă între tendințe contrariĭ, cum îĭ convine d-luĭ Maiorescu a interpretá faptul eĭ, ci noul mod de scriere îșĭ aveá rostul sĕŭ —îmĭ pare rĕŭ că d-l Maiorescu trece cu ușurință de-asupra acestuĭ lucru; — el erá (și este) impus *de împrejurările fonetice particulare ale limbiĭ nóstre,* care nu póte fi scrisă—dacă este vorba a introduce o grafie rațională—foneticesce curat, ci cu óre-carĭ restricțiunì puse fonetismuluĭ, întocmaĭ precum într'un Stat, unde interese de ordin diferit sunt în joc, și ca atarĭ trebuesc ținute în sémă și echilibrate, nu póte fi introdusă o legislațiune, basată numaĭ pe dreptul natural.

Ortografia fonetică, temperată de etimologia română, nu erá așa dar destinată să dureze scurt timp numaĭ, ci să trăéscă maĭ multe deceniĭ, după carĭ — negreșit — i s'ar fi putut aduce óre-carĭ micĭ modificărĭ, făcute însă în acela-șĭ spirit, în care a fost concepută.

Din nefericire ea n'a fost nicĭ pe deplin organisată, voiŭ să ḑic regulată, în tóte punctele eĭ constitutive, nicĭ cu rigurositate aplicată. In practică s'a înfurișat iarășĭ etimologia latină, căcĭ s'a scris — între altele — : *ḑ*iuă, *ḑ*iar, *ḑ*ice, ra*ḑ*ă, pentru că — așá se argumentá — avem pe *d*iurnă, *d*icțiune, *d*icționar, ra*d*ios (1).

(1) Trebue să mărturisim însă că acéstă nereferire la neologisme nu póte fi absolută, când e vorba de sunetul întunecat ꙟ. Căutând cum să fiă însemnat, când nu putem face acésta, răzimațĭ pe stratul cuvintelor eșite din popor, pe etimologia română cu alte cuvinte, suntem fără voia nóstră supușĭ la înrîurirea cuvintelor noŭ introduse, de o désă întrebuințare, se înțelege, și la îndemâna fiă-căruia Ast-fel pentru sunetul ꙟ din verbul nostru corespunḑĕtor francesuluĭ *rire,* mergem involuntar cu mintea la *ridìcul, ridiculisare,* și scrierea cu *î,* nu cu *â,* ni se impune: rîdere, surîdere, surîs.

Deplina organisare a grafieĭ adoptate nu s'a realisat nicĭ în anul 1884, nicĭ în 1895, de óră-ce de ambele aceste dăţĭ s'a tractat exclusiv cestiunea luĭ *u* mut final, când (la data din urmă) a şi fost înlăturat din scriere (după ce fusese huiduit ca un «parasit» şi ca o monstruositate, par'că n'ar maĭ existá în nicĭ o limbă vocale mute!) în contra spirituluĭ moduluĭ de scriere adoptat în 1880, din care înlăturare a eşit specimenul — unic în felul sĕŭ — al unuĭ cuvînt care abià póte fi pronunţat, ca consistând numaĭ dintr'o consonantă, specimenul articoluluĭ *l* în locul luĭ *lu*, şi — ca consecuenţă — monstruositatea unor cuvinte masculine de declinarea II, la singular, ca şi la plural, terminate în *ĭ*: copoĭ, pisoĭ, la sing; copo*ĭ*, piso*ĭ*, la plur.!

Numaĭ în 1894 s'a făcut încercarea de a se elucidá diferitele puncte nestabilite încă, dar nicĭ atuncĭ nu s'a putut face în mod complet. In special cestiunea vocalelor obscure ъ şi ѫ a fost insuficient desbătută şi a rĕmas neresolvită.

Este vorba a face acésta acum, în puterea mandatuluĭ special dat Secţiuniĭ literare de către Academie în şedinţa de la 15 Martie a sesiuniĭ generale din anul trecut.

Acea sarcină, pusă Secţiuniĭ literare, aveá să consiste, dupe termeniĭ în carĭ a fost concepută, în *revisuirea* şi *completarea* ortografieĭ Academieĭ. Secţiunea, conformându-se votuluĭ Academieĭ, a ales încă de atuncĭ o comisiune ad-hoc, compusă din cincĭ membri, sub preşedinţa d-luĭ Maiorescu, care a presentat, în şedinţa Comisiuniĭ ortografice de la 1 Martie c., un proiect de regularea definitivă a ortografieĭ Academieĭ române.

Inainte de a-şĭ formulá propunerile, carĭ — contrariŭ însărcinăriĭ date de Academie — constituesc dupe noĭ *o rĕsturnare*, iar nu o *revisuire* şi *completare* a scrieriĭ de până aci, d-l Maiorescu caută a le justificá prin câteva consideraţiunĭ, din carĭ îmĭ veţĭ da voe a relevá pe cele principale.

Maĭ întâiŭ d-l Maiorescu amintesce ceea ce ḑiceá—între altele—în raportul sĕŭ din 1880, şi anume că «elementul usuluĭ adoptat de mulţimea celor ce vorbesc şi ce scriŭ este tot-deauna de cea maĭ mare însemnătate, pe care nu ne este ertat să-l ignorăm.»

«Altmintrelea,» adaugă d-sa, «Academia se desbină de mişcarea generală a literaturiĭ nóstre, în loc să se pună în fruntea aceleĭ mişcărĭ.»

Dar este us şi us, us bun şi us rĕŭ. Trebue óre să le luăm fără distincţiune? Trebue să ne punem în capul uneĭ mişcărĭ nu destul de chibzuite în basele eĭ?

Auḑind pe d-l Maiorescu vorbind ast-fel, îţĭ vine a crede că te aflĭ aiurea, într'o ţéră cu o civilisaţiune normală de maĭ multe secole, unde cultura înaltă este purtată de un gros strat social, în afară de membriĭ învĕţămîntuluĭ şi de Academiĭ.

La noĭ mulţimea celor carĭ scriŭ prin ḑiare — nu puţinĭ din eĭ abià dacă aŭ terminat clasele unuĭ liceŭ — la ce şcólă de scriere raţională şi consecuentă aŭ urmat?

Avut-aŭ eĭ chiar putința de a învĕțá ca lumea o sistemă óre-care de scriere?

Nu se vede și astădĭ la dînșiĭ, cum se diferențiéză ortografia, chiar în acelașĭ organ de publicitate, dupe cum scrie articolele autorul cutare saŭ cutare; cum unul scrie s. e. r*ĕ*sboiŭ, altul r*ă*sboiŭ și al treilea r*ăz*boiŭ, unul s*u*nt, altul s*î*nt, și altele?

In fruntea uneĭ atarĭ mișcărĭ, o repet, adică în fruntea inconsecuențeĭ, a confusiuniĭ și anarchieĭ să se pună, voițĭ, Academia Română?!

«Aceleașĭ considerațiunĭ,» adaugă d-l Maiorescu, «dictéză astădĭ Academieĭ o nouă revisuire a moduluĭ eĭ de scriere»

Noĭ credeam că motivul revisuiriĭ a fost întregirea moduluĭ de scriere, adoptat în 1880, prin precisarea punctelor, carĭ aŭ rĕmas nelămurite bine, și adăugirea celor carĭ maĭ lipsesc, pentru ca ast-fel regulele aceleĭ ortografiĭ să nu maĭ presente lacune, să fiă complete și cu totul precise.

Acéstă revisuire, opinéză maĭ departe d-l Maiorescu, se impune cu atât maĭ mult, cu cât «mișcarea semnalată prin ortografia Academieĭ de la 1880 s'a accentuat de atuncĭ încóce în sensul unuĭ fonetism din ce în ce maĭ pronunțat.»

Neapĕrat, când apucă șivoiul să se reverse — cu crescerea apelor în mersul sĕŭ, — el se precipită peste văĭ și câmpiĭ cu o atât maĭ mare impetuositate. Desorientăriĭ în ortografie nepunêndu-i-se o stavilă, ea a luat proporțiunĭ din ce în ce maĭ marĭ.

Nu este dar de mirare, dacă — față cu crescerea fonetismuluĭ ortografic — întru cât fonetismul curat se póte împăcă cu drépta scriere, cu ortografia — d-l Maiorescu observă: «Concesiunile etimologice, făcute maĭ înainte pe motive de *oportunitate,* spre a pregătì adoptarea generală a uneĭ scrierĭ *definitive* (1), nu maĭ par necesare în timpul de față;» căcĭ «marea majoritate a diarelor și revistelor de astădĭ *sunt scrise curat foneticesce,* fără nicĭ un *etimologism,* și — ceea ce este cu deosebire important — cerințele profesorilor de limba română din tótă țéra reclamă aceeașĭ simplificare a scrieriĭ.»

Nu scim întru cât este cu totul exactă afirmațiunea d-luĭ Maiorescu, că în cele maĭ multe diare și reviste se dă expresiune *fonetismuluĭ curat.* Noĭ n'am dobândit acéstă convicțiune. Voiŭ să mĕ refer, ca probă, la treĭ diare — a ne referì și la reviste ne-ar duce prea departe — la «Secolul», la «Epoca», și la «Conservatorul.»

«*Secolul*» (28 Fevruarie 1904, p. I, col. 1) scrie: «După cum s*u*nt uniĭ carĭ s*u*nt naționaliștĭ, iar alțiĭ carĭ... —; este o profundă deosebire între aceia carĭ s*u*nt democrațĭ și aceia carĭ... —; Rom*â*nul născut, iar nu făcut, e naționalist; — posedă acest sentiment... după cum are c*î*te cincĭ degete la fie-care m*î*nă; — nu-ĭ r*ă*m*î*ne dec*î*t.»

(1) Va să dică scrierea adoptată în 1880 nu puteá fi — dupe d-l Maiorescu — decât provisoriă.

Dar tot acelașĭ ḑiar (în 2 Martie, 1904, p I, col. 5) scrie: «D-l Sturdza a *rĕ*mas» — și «acestea rĕm*â*n*ĕ*nd», — pe când numaĭ câte-và numere maĭ târḑiŭ (10 Martie, p. I, col. 1): «poporul ḑice, că apele line sînt adîncĭ, iar c*î*nele, care nu latră, mușcă; d*ĕrĕ*mând; — opo*z*ițiunea și ea îșĭ v*ă*de*ş*te.»

«*Epoca*» la rândul eĭ (2 Aprilie 1903, p. I, col. 1): «S*ă*pt*ă*mînă de post, s*ă*pt*ă*mîna care este cea maĭ solemnă; — porțile bisericiĭ sînt larg deschise; nicĭ odată serviciul religios nu e înv*ă*luit în atîta mistică gravitate; — c*î*nd se reaminte*şt*e r*ă*stignirea M*î*ntuitoruluĭ; — profundul farmec mistic, pe care îl exală c*î*ntările; — sufletul va aveà sen*z*ația sublimuluĭ, — G*î*ndul se afundă în nemărginire; — v*ăḑî*nd priveliștea; — nu se iaŭ măsurĭ pentru a se pune cap*ă*t; — nu există nicĭ o scu*z*ă»; iar maĭ departe (col. 2) acelașĭ cuvînt, când cu *î*: «casa de care sînt nevrednicĭ»; când cu *u*, fără nicĭ un semn: S*u*nt destule locurĭ în carĭ pot să se amu*z*e*z*e.»

În fine «*Conservatorul*» (30 Noemvrie 1901, p. I, col. 1): «De îndată ce oca*z*iunea s'a pre*z*intat, s'a ridicat grava acu*z*are, că în de*z*binarea, ce s'a produs; — reduc*î*nd totul; — nu s*u*nt încă o sută de anĭ de la Martie p*î*nă acum; — s*u*nt abià c*î*te-và lunĭ. Gruparea (junimistă) se pre*s*entă r*ă*svrătită; — combăt*î*ndu-ne candidațiĭ; — o explicațiune ce nu re*z*istă nicĭ celeĭ maĭ ușóre anali*z*e; — fiind-că s*u*nt maĭ simpaticĭ; — pe întregul s*ă*ŭ partid; — în adev*ă*r» — și (col. 2): «atuncĭ r*ă*m*î*n în picióre; — ar fi *z*druncinat; — r*ă*splata după faptă; — nu-ĭ d*ă*deà m*î*na să tăgăduéscă maĭ mult dec*â*t a tăgăduit, nicĭ să recunóscă maĭ mult dec*î*t a recunoscut; — ajunge însă și at*â*t pentru deplina de*z*v*ă*luire a complotuluĭ.»

Din aceste citațiunĭ nu s'a adeverit, cum pretinde d-l Maiorescu, că în cele maĭ multe publicațiunĭ periodice — lăsăm la o parte «revistele» la carĭ nu ne-am putut referì — fonetismul strălucesce curat ca cristalul, ci din contră s'a adeverit că domnesce în ele un adevĕrat amalgam ortografic, tóte sistemele de scriere amestecate contraḑicĕtor la un loc. Pe un asemenea amalgam voesce d-l Maiorescu ca să ne răzimăm pentru introducerea fonetismuluĭ pur în scrierea română?

Dar d-l Maiorescu maĭ are pentru acésta și razimul profesorilor de limba română.

Să ne referim maĭ întâiŭ la representanțiĭ de acéstă categorie aĭ învĕțămîntuluĭ secundar.

Crede óre d-l Maiorescu, că aceĭ profesorĭ de română, adunațĭ în congres (1) la Iașĭ anul trecut, ca să facă o manifestare tocmaĭ în vederea discuțiunilor ortografice, ce se scieà, că aveaŭ să urmeze anul acesta în Academie, aŭ rĕmas cu totul ferițĭ de desorientarea ortografică, semnalată de noĭ? N'aŭ urmat eĭ — carĭ aparțin generațiunilor de acum doue, treĭ deceniĭ — în șcóle,

(1) Să nu se uite că președintele aceluĭ congres a fost d-l membru al Academieĭ I. Bianu, fonetist fără nicĭ cea maĭ mică lamură

unde unitatea scrierii nu existeá, precum nu existe nicĭ astăḑĭ, unde aprópe fiă-care profesor îşĭ aveá ortografiuța sa ? (1).

Aceĭ dintre noĭ, carĭ sunt saŭ aŭ fost profesorĭ la Universitate, n'aŭ avut ocasiune să citéscă în lucrările studenților, veniți de pe băncile școlelor aĭ căror profesorĭ voițĭ să ne dea directiva în ortografie, n'aŭ citit, ḑicem, în lucrările acelora, din carĭ aŭ să se recruteze viitorii profesorĭ secundarĭ, specimene detestabile de ortografie, ca — între altele — e*gz*emplu, e*gz*igențe, e*gz*altație, ș. a. ?!

Afară de acésta, constatatu-s'a, dacă aŭ luat parte la acel congres toțĭ profesorii secundarí ceĭ maĭ competențĭ, ceĭ maĭ bine pregătițĭ în materia limbii române, căcĭ — îmĭ vețĭ concede — nu sunt toțĭ egalĭ în calitate; examinatu-s'a, de aprópe și fără prevențiune, și opiniunea minorității din acel congres, care nu s'a dat în lăturĭ a țіné piept largului și adâncului torent al celor mulțĭ, spre a se vedé dacă nu cum-va acea minoritate precumpănesce numĕrul prin valórea vederilor eĭ ?!

Fără a pune în îndoiélă alt-fel capacitatea și cunoscințele acelor domnĭ profesorĭ, nu hesitez a susține, că, în ce privesce ortografia română, s'aŭ lăsat și dînșiĭ a fi dușĭ de apele fonetismuluĭ, nu tocmaĭ din convingerĭ adâncĭ, pe cât de comoditatea și maĭ marea înlesnire, ce presentă el — una, două, treĭ, și ortografia e gata, — căcĭ generațiunile maĭ nouĕ — o spun cu părere de rĕŭ — s'aŭ deprins a ajunge curînd, fără a-șĭ ostení mult creerii.

Acestuĭ cuvênt al profesorilor secundarĭ să urmăm noĭ?

«Este el îndestul de legitimat și justificat? Căcĭ a cere s. e. ca sunetul

---

(1) Intîmplarea a făcut ca — în ajunul publicațiunii în *Anale* a acestor desbaterĭ ortografice — rĕsfoind în biblioteca Academieĭ alt ce-và, să daŭ peste *prescriptul-verbal* din 28 Octomvrie 1871, care servesce drept prefață la: «*Regulele orthographice ale limbei române adoptate de Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ publice și alŭ Cultelorŭ și introduse în tóte școlele de or-quare gradŭ de învĕțămêntŭ*, publicate în 1872, Bucurescĭ.

«Considerantele aceluĭ prescript-verbal la ortografia elaborată de Consiliul permanent al Instrucțiunii, Ministru fiind Generalul Chr Tell, dând o deplină confirmare afirmațiunilor nóstre, extragem o parte din ele: «Avênd în vedere *diversitatea orthographielorŭ* que se observă în limba scrisă și typărită, înquât *nu numaĭ fie-care carte, ci și fie-care individŭ 'șĭ are orthographia sa particulară;* considerând greutatea que întîmpină *din aquéstă confusiune*, atât scolarii quând învață a citi și a scrie, quât și chiar publiculŭ maturŭ, neavênd o regulă, de quare să se țină,

«Considerând quŏ pônĕ quând societatea academică, a quăria problemă principală este cultura limbeĭ, va reuși a dota limba cu o gramatică și orthographie, *școlele nu maĭ potŭ rĕmâné în chaosulŭ que domnesce*, și quare împedică progresulŭ.

«Consiliulŭ permaninte, sub președinția d-luĭ Ministru alŭ Cultelorŭ și Instrucțiuneĭ publice, în dorința *de a face să dispară aquéstă anarchie orthographică* și a ajunge la o uniformitate în modul de a scrie și a citi, a stabilitŭ pentru școle următórele regule, quare să serve de normă, pônĕ quând timpulŭ ș. c. l.»

ѫ să se exprime cu un singur semn, nu este așă de ușor lucru, cum își închipuesc aceĭ domnĭ profesorĭ, în condițiunile de grafie și fonetică, în carĭ se găsesce limba nóstră! Asemenea a exprime desiderate nu este tot una cu a aduce argumente în sprijinul lor!

Nouĕ ni se pare că cine a crescut în confusiune și desordine, desordine și confusiune împrăștie împrejurul sĕŭ.

A ne lăsá să fim conduşĭ de aceĭ carĭ aŭ fost cu totul lipsițĭ de disciplină în materie de ortografie, ar semĕná să ascultăm, ca să ne dea regule în casa nóstră pe aceĭ carĭ la părințiĭ lor aŭ fost deprinşĭ cu desfrâul și destrăbălarea!

Dar óre rolul uneĭ Academiĭ este a serví ca biuroŭ de înregistrare al opiniunilor din afară, de orĭ-care calibru ar fi ele?!

Mie mi se pare că o Academie este și trebue să fiă o instituțiune ponderătóre, care cântăresce opiniunile, ca să constate, dacă sunt monedă bună saŭ falsă, orĭ — cel mult — monedă divisionară. Trebue să primim ca bune tóte monedele calpe ortografice, carĭ aŭ curs în cutare saŭ cutare cercurĭ?!

Pentru ce dar concesiunile «făcute maĭ nainte» etimologieĭ române, nu din motive de oportunitate», cum pretinde d-l Maiorescu, ci în scopul de a introduce în limbă unificarea prin grafie, în casurile unde apar abaterĭ în raporturile aceluia-șĭ cuvînt, spre a obține ast-fel un criteriŭ în scriere, pentru ce acele concesiunĭ «nu maĭ par necesare în timpul de față?»

Pentru că la falanga scriitorilor și gazetarilor — deșĭ din excerptele făcute nu reese tocmaĭ așá cum pretinde d-l Maiorescu, — la majoritatea profesorilor secundarĭ se alătură, — lucrul acĭ devine maĭ îngrijitor! — se alătură și ceĭ treĭ profesorĭ de română aĭ universităților nóstre, «carĭ se arată în scrierile lor adepțĭ aĭ fonetismuluĭ curat.»

Cu tot respectul ce am pentru înaltele cunoscințe și aptitudinile scientifice ale acestor treĭ domnĭ profesorĭ, colegĭ aĭ noștri, să-mĭ fiă permis a exprime părerea, că nu este de ajuns ca să figureze cine-va ca membru în învĕțămîntul superior, pentru ca tot ce va ḍice și va scrie saŭ cum va scrie să fiă considerat ca inpecabil, drept cuvînt de Evanghelie. Sunt convins pe deplin, că înșișĭ d-lor nu aŭ asemenea pretențiune. Pentru a explicá punctul extrem de vedere al acestor treĭ representanțĭ aĭ sciințeĭ pe tĕrîmul limbiĭ române, nu voiŭ ḍice, că se resimt și dînșiĭ de atmosfera stăriĭ de lucrurĭ ortografice, de pe timpul când își făceaŭ studiele, ci voiŭ întrebá: făcut-aŭ d-lor proba, că fonetismul, așá cum îl înțeleg, adică străvĕḍĕtor de pur, este în general și în special la limba română aplicabil fără nicĭ un inconvenient și în mod rațional? Nu, n'aŭ făcut-o încă. Prin urmare eŭ care — se înțelege în cestiunile în carĭ mĕ pricep și eŭ — nu mĕ închin cu ochiĭ închișĭ înaintea autorităților scientifice, ci mĕ servesc de ele ca de un razim pentru judecata mea propriă, să mĕ erte ceĭ treĭ colegĭ, dacă nu-mĭ voiŭ înclină fruntea, pe cât timp nu ne-aŭ impus pe

cale scientifică o altă convingere — nicĭ dinaintea tripleĭ d-lor autorităţĭ de specialiştĭ universitarĭ de româna.

D-lor, ca şi coasociaţiĭ d-lor, profesoriĭ secundarĭ, întrunițĭ la Iaşĭ într'un fel de divan ad-hoc ortografic, ţin mortiş, să vaḑă introducêndu-se la noĭ o ortografie, basată numaĭ şi numaĭ pe fonetism.

Ia să vedem maĭ de aprópe, cum stă cu acest fonetism, pe care îl pórtă în gură şi dintre ceĭ carĭ nu-l înţeleg, ca şi sciinţa pedagogieĭ.

Sunetele, carĭ compun un cuvînt, nu se percep tot-deauna în mod cu totul distinct. Ce fac înşişĭ d-niĭ foneticiştĭ într'un asemenea cas? Ce fac, când aud s. e. vorba *ḑioă*, ca să se convingă, că la mijloc se aude în adevĕr vocala *o*, iar nu alta? Dacă sunt ómenĭ cu simţ scienţific, caută un razim, «une pierre de touche», cum spune Francesul. Eĭ îşĭ ḑic: «ia să vedem, derivatul diminutivuluĭ acestuĭ cuvînt confirmă saŭ nu ceea ce pare la primul auḑ?» Şi când pronunţă acelaşĭ cuvînt cu silabele diminutive *ul-ică*, puse după *ḑi* cu vocala *o* la mijloc, ce să vaḑă? Cu totul distinct se aude ḑi*u*lică, nu ḑi*o*lică. Prin urmare — nu este aşă? — scriŭ şi d-niĭ fonetiştĭ ḑi*u*ă, nu ḑi*o*ă. Ce a fost acésta? O verificare şi îndreptare a fonetismuluĭ,

Din acest singur exemplu reese, că o scriere cu totul fonetică este un lucru aprópe cu neputinţă. D-niĭ fonetiştĭ înaintaţí îşĭ fac numaĭ ilusiunĭ. că în scrierea lor îşĭ încură calul curatul fonetism.

Insăşĭ propunerea majorităţiĭ Comisiuniĭ ortografice, de a însemnà sunetul *î* nu numaĭ cu *î*, ci şi cu *â*, este óre faptul unuĭ fonetism curat?

Dar sunt casurĭ unde fonetismul pur nu se póte aplicá raţional, nicĭ când un sunet se percepe cu totul distinct. Iată câte-va exemple:

Intre părticelele, cu carĭ se compun cuvintele române, este şi *res*: *res*pingere. Dar *e* din *res* se aude maĭ tot-deauna ca ǎ (iar consóna *s* une-orĭ ca *z*). Cum să se scrie în asemenea cas?

«Noĭ, cărora etimologia română ne servesce de călăuză, când în cursul drumuluĭ nostru se deschid maĭ multe cărărĭ, ca să ne arate care din ele duce acolo unde vrem să ajungem, noĭ în asemenea cas, păstrând legătura cu *res* nealteratul, scriem cu *ĕ:* r*ĕs*foire, r*ĕ*sculare, r*ĕ*sturnare, r*e*spundere, r*ĕ*scrucĭ, r*e*scócere, r*ĕ*sbatere, r*ĕ*sbunare, şi dupe analogia lor chiar cuvinte străine, dar cu totul românisate, ca r*ĕ*sboiŭ, r*ĕ*stignire, pronunţe-se *s* (din res) ca atare, orí ca *z;* pe când d-niĭ fonetiştĭ purĭ cu *ă:* r*ăs*foire, r*ă*sculare, r*ă*sturnare, r*ă*spundere, r*ă*scrucĭ, r*ă*scócere, r*ăz*batere, r*àz*bunare, r*ăs*boiŭ şi r*ăz*boiŭ (1), r*ă*stignire.

Dupe felul de scriere al unora şi al altora resultă, că părticeaua în cestiune, când se însémnă cu *e* întunecat (ĕ), rĕmâne în legătură viuă cu *res*, pe când sub representarea *răs*, şi maĭ ales *răz*, se înstrăinéză de *res* în ochiĭ *ne*filologilor, carĭ vor predominá tot-deauna prin numĕr.

Este acésta raţional? Nu este contra simplificăriĭ scrieriĭ (pe care fone-

(1) Ceĭ maĭ mulţĭ fonetiştĭ de «pur sang», dacă nu toţĭ, scriŭ chiar r*ăs*boĭ, r*ăz*boĭ.

tiștiĭ intransigențĭ ne-o pun nouĕ în vedere la fiă-care pas), ca din o formă de cuvînt să se creeze în scris treĭ (r*es*, r*ăs*, r*ăz*)?

Tot ast-fel și în casul când cuvintele aŭ la începutul lor părticeaua *re*.

Dacă, în loc de: r*ă*sad, r*ă*mășiță, r*ă*punere, r*ă*posat, r*ă*sunare, r*ă*sărire, se scrie: r*ĕ*sad, r*ĕ*mășiță, r*ĕ*punere, r*ĕ*posat, r*ĕ*sunare, r*ĕ*sărire, se învederéză ochilor, că avem a face cu părticeaua *re* din r*e*-luare, r*e*-facere, r*e*-întórcere, r*e*-dare, iar nu cu un *ră*, care ar existe alăturea de ea; se întreține cu alte cuvinte atențiunea, că s. e. verbul *rĕsărire* este compus din *re* și *sărire*, iar nu din *ră* și *sărire*.

Fără acest zăgaz al scrieriĭ cu *rĕ*, prin care se învederéză și necesitatea scrieriĭ cu *ĕ* pe lângă *ă*; față cu tendința poporuluĭ (născută din analogia luĭ *a* neaccentuat) de a transformà pe *e* fără accent (1) și chiar cu accent (P*e*tru, P*ĕ*tru) în ъ, tendință care prin natura lucruluĭ are să ıea din ce în ce maĭ marĭ proporțiunĭ, întocmaĭ precum nu se póte ca o avalanșă, alunecată pe cóstele munților, să nu se măréscă în rostogolirea eĭ; fără acéstă stavilă, mâne-poimâne, avem să vedem scris în gazetele d-v. (pe carĭ — într'o țéră ca a nóstră! — le preconisațĭ ca bune de a da tonul) chiar r*ă*gat, în loc de r*e*gat. (2) Atuncĭ, ca uniĭ ce sunteţĭ dispușĭ a legitimà tot ce se scrie, pentru că se aude, puhoiul are să vĕ tîrască maĭ departe, și avețĭ să admitețĭ pe r*ă* nu numaĭ în r*ă*gat, dar și în cele carĭ vor maĭ venì: r*ă*nume (r*e*nume), r*ă*gim (r*e*gim), și altele.

Dar să ilustrăm cu nouĕ exemple ceea ce am ḑis maĭ sus, că fonetismul nu trebue aplicat ad litteram, fără discernĕmînt, căcĭ te dă de mal ca orĭ ce lucru împins până în pânzele albe.

Precum la unele verbe de I-a conjugare se adaugă la tulpina câtor-va persóne din presentul indicativ formațiunea *ez* (bot*ez*are, bot-*ez*), înrîurire din verbe grecescı în -*ízo*, aplicată prin analogie și la verbe de origine română (lucr-*ez*, înființ-*ez*), asemenea la câte-va de conjugarea IV se anină formațiunea de desinență *esc* (din latina *isco*): simț*esc* (simțire), cucer*esc* (cucerire), care servesce și ca formațiune adiectivală: român-*esc*, adausă și la nume de familie (Corlătescu), născută învederat din *iscus*.

Dar icĭ și colea, în loc de -*esc*, se aude ъsc: urъsc, urъscĭ, urъsce; Nicorъscu, Popъscu. Este admisibil, față cu uim*esc* -*escĭ*, -*esce*, cloc*esc*, întreg*esc*, și altele, a scrie pe urъsc, și pe cele câte-và în casul luĭ, alt-fel de cât cu *ĕ*: ur*ĕ*sc, ur*ĕ*scĭ, ur*ĕ*sce, și Nicor*ĕ*scu, Pop*ĕ*scu, la cas că vrem să ne servim de forma populară a acestor nume de familie, în loc de a o înlocuì cu *e*sc, de un us general și cu o formă maĭ literară: Nicorescu, Popescu?

---

(1) Sunt maĭ multe deceniĭ dejá de când Bucurescenií — ómenii fără carte, se înțelege, maĭ întâiŭ — aŭ apucat a ḑice: pъ mine, pъ dos și dъdeaŭ, în loc de p*e* mine, p*e* dos, d*e*deaŭ

(2) Un tînĕr profesor din Moldova mĭ-a comunicat ḑilele acestea, că ceea ce prevedeam eŭ la începutul luĭ Martie al acestuĭ an este dejá un fapt împlinit în acea parte a țĕriĭ se aude regat cu *e* întunecat răgat.

A nu recunósce nicĭ în casurĭ ca acestea, că etimologia română se impune cu necesitate, şi a stăruí să se scrie ur*ă*sc, ur*ă*scĭ, ur*ă*sce; Nicor*ă*scu, Po-p*ă*scu, este a cădé în cel maĭ cras empirism ortografic.

Dar — vor ḑice domniĭ fonetiştĭ implacabilĭ — cuvintele în -*ă*sc sunt puţine la numĕr.

Am învederat la cuvintele compuse cu *re*, că mişcarea pornită spre schimbarea în ᴢ a luĭ *e*, neaccentuat şi accentuat, îşĭ va urmá cursul, căcĭ şi limbile — ca totul în lume — sunt supuse transformăriĭ, cu ajutorul analogieĭ false, maĭ ales, de care poporul face mare us — în mod inconscient negreşit, — după ce, cu stabilirea definitivă a uneĭ limbĭ în fonetica şi formele eĭ, s'a isprăvit cu aplicarea analogieĭ legitimate.

Dacă în cele câte-va casurĭ impuse prin us, nu veţĭ însemná pe ᴢsc cu *ĕ*sc, şi veţĭ da şi de acì înainte expresiune în limba literară formeĭ alterate -*ă*sc, acésta are să vĕ năpădéscă în mare numĕr şi are să vĕ siléscă a vĕ executá pe nerĕsuflate. Ast-fel, abià veţĭ fi apucat a constatá unele formaţiunĭ în -*ă*sc, de curînd născute, şi nu veţĭ întârḑiá a descoperí alte exemplare de acela-şĭ şi de alt fel (1). Pe lângă ur*ă*sc, tîr*ă*sc, aveţĭ să citiţĭ în organele, carĭ în ochiĭ d-vóstre representá opiniunea publică luminată în materie de ortografie, aveţĭ să citiţĭ, nu după mult timp, lov*ă*sc, simţ*ă*sc, greş*ă*sc, carĭ — dacă nu mĕ înşel — sunt dejá în circulaţiunea viuluĭ graiŭ din Moldova; apoĭ pe păţ*ă*sc, pătim*ă*sc, mom*ă*sc (momire), num*ă*sc, păş*ă*sc, român*ă*sc, copilăr*ă*sc, muier*ă*sc, Pătr*ă*scu — maĭ sciŭ eŭ ce încă! — până ce tóte cuvintele cu -*e*sc se vor învĕluì într'un universal -*ă*sc.

In acest morman de -*ă*sc, care va fi luat de d-niĭ fonetiştĭ, roşiĭ purpuriĭ, drept bun a fi scris ca atare peste tot locul, căcì aşà va fi dictat presa nóstră, căreia se închină d-lor ca uneĭ suverane absolute, nu mĕ va prinde mirare a-mĭ vedé într'o bună diminéţă:

Condeiat şi al meŭ nume,
Cu figură mică în lume,
Ca al luĭ biet Grigor*ă*scu,
Sub costumul de Quint*ă*scu.

Ceea ce ne-a condus în formularea opiniuniĭ nóstre in privinţa cuvintelor compuse cu *res*, *re*, şi a celor carĭ se termină în -*esc*, de a li se însemná cu *ĕ* vocala întunecată ᴢ, în casurile dejá consacrate prin us (r*ĕ*scrucĭ, *re*posat, isvor*ĕ*sc; nu r*ă*scrucĭ; r*ă*posat; isvor*ă*sc), iar în casurile când se va maĭ ivì în viitor acea întunecare, să se scrie numaĭ cu *e*, este consideraţiunea că, de óră ce transformarea luĭ *e* în ᴢ, în cuvintele arătate (compuse cu *res*, *re* şi terminate în -*esc*), chiar în silabe accentuate, pe lângă neaccentuate,

---

(1) Ca d. e muz*ă*ŭ («Societatea muz*ă*luĭ Alsacian»), pe care l-am întâlnit (alţiĭ póte maĭ inainte) în «Seçolul» de la 4 Martie a. c.

nu este generală, ca transformarea în ъ a vocaleĭ *a* neaccentuate (1) care — aplıcată de secole — este legitimată şi consacrată în existenţa eĭ factică; dupe cum gramatica, făcênd selecţiune, admite formele cele maĭ corecte şi înlătură pe altele maĭ puţin bune, carĭ se pun în calea unităţiı limbiĭ; precum — cu alte cuvınte — cultura literară îndeplinesce rolul unuĭ cheiŭ, care împedică — pe cât posibil — năvala nouĕlor forme populare, născute maĭ cu sémă din analogiĭ false, şi revĕrsarea lor peste câmpiĭ, carĭ nu le aparţin; ast-fel şi ortografia, în contact viŭ cu gramatica, trebue să aibă menirea unuĭ stăvilar pentru îndepărtarea şi excluderea schimbărilor fonetice, aduse de aceea-şĭ pornire populară, aplicată nu la locul eĭ.

Din acésta reese că dupe orĭ-care sistemă ar voì să scrie cine-va, spre a puté elaborá o ortografie cugetată, demnă de o istituţiune de înaltă cultură, nu se póte dispensá de a se conduce de óre-carĭ principie, de a observá óre-carı norme.

Intre acestea este şi principiul diferenţiăriĭ cuvintelor, care jócă şi el un rol în formaţiunea limbilor.

El trebue cu atât maĭ mult respectat, cu cât aceleĭ diferenţiărĭ se dă expresiune până la óre-care punct şi în vorbire. In acéstă situaţiune se găsesce pronumele reflexiv *se*. Toţĭ ómeniĭ cu óre-care carte fac deosebire între el şi conjuncţiunea *să*. Pentru ce la stabilirea ortografieĭ să nu se ţină séma de acésta, şi să nu se evite a se scrie: «s*ă* teme, să s*ă* scalde», în loc de «s*e* teme, să s*e* scalde?» Acésta revine a ḑice că une-orĭ o necesitate principială cere însemnarea luĭ ъ nu cu *ă*, nicĭ cu *ĕ*, ci direct cu *e*.

Dar destul asupra tractăriı în general a cestiuniĭ în litigiŭ.

Când voiŭ avé a rĕspunde la punctele ortografice, propuse de d-l Maiorescu în numele Comisiuniĭ de ortografie, se va vedé maĭ lămurit în ce direcţiune s'a lucrat şi ce tendenţă are ortografia presentată de d-l Maiorescu ca să iea locul celeĭ de până ací a Academieĭ.

Până la discuţiunea punctelor în parte ortografice, să-mĭ daţĭ voie, Domnĭ Colegĭ, a exprime, ca şi în anul 1884, părerea mea de rĕŭ, că după ce, cu marĭ sforţărĭ, am isbutit acum 24 de anĭ să introducem în grafia nóstră, în locul sistemeĭ extreme de mai înainte a etimologieĭ latine, un mod de scriere moderat, care representă un termen de mijloc, şi ca atare şi în limbă cel maĭ de recomandat, se vine într'un mod periodic, par'că n'am avé ce-va maĭ bun de făcut, şi în intervale relativ scurte, cu încercărĭ de a introduce în scrierea nóstră un noŭ extrem, acela al fonetismuluĭ exagerat.

Vĕḑênd aceste apucăturĭ, ar crede cine-va, că suferim de mania de a ne cam învârtì într'un cerc viţios: ce se face astăḑí, să se caute mâne a se

(1) Chiar fiind vorba de *a*, trebue evitată trecerea luĭ în *ă*, când este accentuat: p*ă*s*ă*rică, m*ă*z*ă*rică, nu însă: p*ă*s*ă*rĭ, ci p*á*sărĭ. Procederea inversă, t*a*tuţă, ş c, în loc de t*ă*tuţă, maĭ curînd póte fı tolerată.

desface. Să nu dea Dumnezeŭ să devină acest lucru caracteristica culturiĭ nóstre!

Mie mi se pare că soluțiunile radicale, în scriere, ca în tóte, nu sunt bune, și că introducerea unuĭ fonetism pur ar constituí un salt — nu voiŭ să ḑic un salt mortal — care n'ar da dovadă de o desvoltare normală.

Dar va ḑice d-l Maiorescu, s'a deprins lumea — nevoe mare — a scrie foneticesce. Invĕțul are și desvĕț. Să silim pe fonetiștiĭ, roșiĭ ca para foculuĭ, prin respingerea asaltuluĭ, ce vor a ne da, să nu-șĭ maĭ încure calul cu prea mare impetuositate pe câmpia ortografieĭ române!

Punctele de ortografie, propuse de d-l Maiorescu, în numele majorităţiĭ comisiuniĭ ortografice și a Secțiuniĭ literare, sunt șése la numĕr, și aŭ de obiect: *diftongiĭ ea* și *oa; grupul de consonante șt*, cum le numesce d-sa; *sonul z; i scurt și u scurt; sonul* ъ și *sonul* ж.

La fiă-care punct voiŭ face observațiunile și propunerile mele.

D-l *Gr. Ștefănescu* ḑice că reese din expunerea d-luĭ Quintescu ceea ce a susţinut şi d-sa, că lucrarea Secţiuniĭ literare este necompletă.

D-l *A. D. Xenopol:* Cum vĕd eŭ, d-l Quintescu pune cestiunea iarăşĭ pe vechiul teren de luptă, între sistemul fonetic şi al etimologieĭ române. Cestiunea în sine este o cestiune de principiŭ şi anume de principiŭ psichologic. Căcĭ la ce servesce scrierea? Servesce ca să reproducă gândirea în mod vĕdit. Cu cât gândirea o veḑĭ maĭ bine şi maĭ repede, cu atât e maĭ uşor. Cu cât s'ar găsì o ortografie maĭ simplă, cu atât se va uşurà învĕţătura. Vedeţĭ la Francesĭ, eĭ învaţă 15 anĭ ortografie şi tot n'o sciŭ. Apoĭ bine e óre să se pérdă timpul şi energia cu învĕţarea ortografieĭ, când fórte bine ele s'ar puté întrebuinţà în mod maĭ folositor? Eŭ sunt prin urmare de părere să fixăm o ortografie simplă de tot, căcĭ ce e simplu în ortografie e uşor, şi ce e uşor e bun, comod şi îndemânatec. Ni se spune să scriem şi maĭ departe rîḑ, pentru că avem forma flexionară rî*d*e; dar tot formă flexionară este şi am rî*s*. Cum să scriem pe acest *s*, ca să se vadă *d*? Să scriem am rîḑ, saŭ să maĭ punem óre un semn, o altă códă de exemplu de-asupra luĭ *d*? Iată decĭ unde am ajunge cu etimologismul. Eŭ ḑic prin urmare să alegem ortografia cea maĭ simplă şi mĕ bucură lucrarea Comisiuniĭ că are acéstă ţintă. Cele-lalte puncte din expunerea d-luĭ Quintescu despre modul de scriere al vorbelor *isbăvì, înnotare,* şi altele, sunt de asemenea bune.

D-l *T. Maiorescu* ḑice: Am creḑut că e lucru cuminte să ne mărginim la cele 6 puncte propuse. N'a fost din partea nóstră lipsă de aplicare. Dacă nu s'a făcut maĭ mult în acéstă lucrare, este cestiune principială. In adevĕr e greŭ să se aducă în discuţiunea multora ces-

tiunĭ ca cele ortografice, pentru că pe acest teren sunt părerĭ carĭ se isbesc cu violenţă. Cine scie acest lucru îşĭ dă bine séma că a venì cu multă materie în aceste cestiunĭ nu este oportun. La 1880 s'a făcut o transacţiune, căcĭ erà temere atuncĭ ca nu cum-và, cu fonetismul luĭ Pumnul din Bucovina, cu etimologismul luĭ Cipariŭ de la Blaj şi cu ortografia nóstră de aicĭ, să ne pomenim odată cu treĭ felurĭ de scriere, după ţĕrĭ, şi să ne înstrăinăm ast-fel uniĭ de alţiĭ—fiĭ aĭ aceluiaşĭ ném, Ceea ce propune acum majoritatea Secţiuniĭ nu este lucrarea mea proprie. Acésta o afirm ca să liniştesc pe d-l Hasdeŭ. Raportor am fost ales, pentru că m'am supus evoluţiuniĭ ortografice. A maĭ ḑis d-l Hasdeŭ că părerile profesorilor de limba română, întrunițĭ la Iaşĭ în întâiul lor congres, nu trebuesc ţinute în sémă, pentru că eĭ sunt elevĭ de aĭ meĭ. Eŭ nu sunt profesor de limba română; profesoriĭ aceia sunt elevĭ aĭ Universităţilor nóstre şi aĭ profesorilor de limba română. Pentru mine, desideratele profesorilor intrunițĭ la Iaşĭ, precum şi tendinţa în acelaşĭ sens a celor treĭ profesorĭ universitarĭ de limba română, aŭ din contră o mare însemnătate. In adevĕr, din 55 de profesorĭ, numaĭ 2 aŭ avut alte părerĭ; toţĭ ceĭ-lalţĭ aŭ cerut, pentru trebuinţele învĕţămîntuluĭ lor, modificarea ortografieĭ în punctele sciute. Acésta este prin urmare ceea ce cere şcóla românéscă, acésta ni se cere ca urgenţă practică. Pentru motivele arătate maĭ sus şi pentru aceste din urmă, am venit noĭ acum cu cele şése puncte. Ne-am ḑis apoĭ că ce se câştigă treptat e maĭ bine câştigat. De acì încolo aŭ să reguleze gramatiştiĭ şi lexicografiĭ; partea de lucru de acum înainte va rĕmâné a lor. Până acì am dus-o noĭ.

Discuţiunea se închide.

— D-l Preşedinte pune la vot luarea în considerare a propunerilor Secţiuniĭ literare şi se admite.

ŞEDINŢA DE LA 15 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

La ordinea ḑileĭ este discuţiunea pe rând a propunerilor Secţiuniĭ literare cu privire la modificarea unor puncte din ortografie.

D-l *T. Maiorescu* cetesce propunerea de a se scrie diftongiĭ *ea* şi *oa* tot-deauna cu *ea* şi cu *oa;* nicĭ odată cu *é* şi *ó*.

D-l *N. Quintesçu* çeteşce:

N'am nimic de obiectat ca aceștĭ diftongĭ să se scriă cu ambele vocale, iar nu cu *e*, *o*, cu accentul acut de-asupra (é, ó), de óră-ce în ședința de la 18 Noemvrie a anuluĭ 1894 am luat parte la votul unanim în acest sens al Secțiunii literare, și vederile mele s'aŭ asociat atuncĭ cu ale d-luì Maiorescu, spre a cere luarea aceleĭ decisiunĭ (1).

Ceea ce militéză în favórea întregirii în scris a diftongilor în cestiune este considerațiunea, că etimologia română nu trebue aplicată acolo unde nu-șĭ are locul.

Când scriem pluralul de la grindă cu *ḑ*, o facem ca să conservăm pentru ochĭ consonanta *(d)* a singularuluĭ. Ce facem, când punem *é*, *ó*, în loc de *ea*, *oa*? Păstrăm ce-vá? Din contră, excludem pe *a*. Este procederea identică? Nu. Maĭ mult, se îngreunéză în cât-vá scrierea. Apoĭ păstrând pe *é*, *ó*, perdem avantagiul de a ne serví de accentul acut (pe lângă cel grav) numaĭ pentru întonarea silabelor. Intrebuințându-l cu duplă destinațiune, se póte nasce une-orĭ încurcătură. De ex. punênd accentul acut pe prima silabă a cuvintelor *veveriță*, *gogoriță*, copiiĭ și străiniĭ pot fi ispitițĭ a cetì: *veaveriță*, *goagoriță*.

Cu acéstă ocasiune nu pot a nu reveni asupra uneĭ reserve, făcută de mine tot în ședința de la 18 Noemvrie anul 1894 a Secțiuniĭ literare, care a admis-o. Acéstă reservă se impune ca consecuență a faptuluĭ, că diftongul, scriindu-se întreg, *a* nu se maĭ elimineză.

Vĕ aducețĭ aminte că atuncĭ când pentru prima óră — mi se pare în 1881 — s'a votat prescurtarea în scris a diftongilor *ea* și *oa*, am convenit cu toțĭ în privința luĭ *ea*, ca la imperfectul indicativuluĭ present, *a* de la fine să nu se lase afară, de óră-ce este acolo vocala caracteristică a persóneĭ III.

Diftongul *ea* scriindu-se întreg, suntem adușĭ a face o reservă în înțeles invers.

Cer ca silaba finală a infinitivuluĭ verbelor de conjugarea II să se scriă *é*, nu *ea*, căcĭ în acest cas *e* este vocala caracteristică a finaluluĭ infinitivuluĭ, precum reese din forma întrégă a acestuia: ținere, vr*e*re.

Acest mod de scriere al infinitivuluĭ scurtat are și un razim în faptul, că *e* de la finele luĭ în România de peste Milcov nu se aude deschis, așà că temerea reveniriĭ — în ce privesce pe *ea* — la scrierea de maĭ nainte, se înlătură, parte prin aceea că *e* de la fine póte fi pronunțat și nedeschis (țin*e*), parte prin împrejurarea că, regulând cestiunea accentelor, tot are să trebuéscă a pune accentul pe acel *e* (țin*é*), spre a-l deosebì de țíne. Așĭ maĭ avé de adăugat încă o mică reservă, tot la conjugarea II, cu aplicațiune numaĭ la persóna III a presentuluĭ indicativ de la verbul *vr*e*re*: vr*ea*.

Pentru aceea-șĭ rațiune, *e* fiind vocala caracteristică a persóneĭ arătate, la tóte conjugările, afară de I, și cu acela-șĭ razim, de óră-ce în Moldova se aude vr*e*, să se admită și acéstă restricțiune și să nu se scriă: vr*ea*, ci vr*e*.

---

(1) V. *Analele Acad. Rom.*, seria II, tom. XVII *Partea administrativă și Desbaterile*, p. 251 252.

D-l *B P. Hasdeŭ* ḑice că d-l Maiorescu a publicat la 1872 un articol fórte interesant în *Convorbirile literare* despre principiul scrieriĭ şi o critică a sistemuluĭ fonetic. In acest studiŭ d-sa ḑiceà că nu e fonetist, nicĭ etimologist, ci este pentru un sistem intelectual. Mĕ întreb acum: este óre un sistem intelectual de a face două litere în loc de una? Este óre maĭ simplu scriind *ea* şi *oa* decât *é* şi *ó*, adecă *e* şi *o* cu câte un accent, care nu ocupă nicĭ un spaţiŭ? Fisiologicesce *é* şi *ó* sunt un singur son. De ce în loc de unul să punem două? Care e raţiunea? D-l Maiorescu n'o arată. Nu vĕd acì nicĭ etimologism, nicĭ fonetism, nicĭ sistem intelectual, ci ce-và capriţios. De aceea eŭ sunt de părere să se mănţină *é* şi *ó*.

D-l *I. C. Negruzzi* ḑice că părerea d-sale de 24 de anĭ este aceeaşĭ, adecă diftongiĭ să se scrie cu literele ce îĭ compun: *ea* şi *oa*. Acesta este de altmintrelea obiceiŭ la tóte limbile romanice: la Francesĭ se scriŭ cu două litere f*oi*,—f*oi*e; la Italienĭ de asemenea *uo*, de exemplu *uomini*. iar nu *omini*. De ce să ne răslăţim noĭ de limbile surorĭ? De altă parte în *ea* şi *oa*, sunetul care se aude maĭ tare este *a* şi ar fi ciudat ca tocmaĭ pe acéstă literă s'o eliminăm, cu atât maĭ mult că la Româniĭ de peste Milcov este tendinţa în vorbire să rĕmână numaĭ acest son: s*ea*mă = s*a*mă; s*ea*ră = s*a*ră. Fiind între noĭ numaĭ d-l Hasdeŭ de opinie separată, d-l Negruzzi ḑice ca să se aprobe propunerea Secţiuniĭ.

D-l *A D. Xenopol:* Accentul care se pune pe *e* şi pe *o* spre a se cetì diftongiĭ *ea* şi *oa* ţine loc de vocală. Cum să ghicéscă maĭ ales străiniĭ acest lucru? Este şi d-sa de părere să se scrie *ea* şi *oa*.

D-l *At Marienescu* ḑice că *ea* şi *oa* sunt diftongĭ. Diftongiĭ tot-deauna se scriŭ cu două vocale şi nicĭ odată nu se elimină una din ele. Sistemul de scriere cu *é* şi *ó* erà o rătăcire; pe cel de aḑĭ îl primesce.

D-l *I. Bianu* ḑice: Orĭ cât s'ar face încercărĭ de a se abate discuţiunea de la adevĕratul eĭ obiect, nu póte fi transformată într'o luptă personală cu d-l Maiorescu, cum voesce maĭ ales s'o facă d-l Hasdeŭ. Avem în discuţiune propunerile Secţiuniĭ literare, iar nu pe ale d-luĭ Maiorescu şi nu se face nicĭ o lumină prin silinţele de a se da discuţiuniĭ un alt caracter decât acel care i se cuvine. La 1894, în Secţiunea literară, s'a discutat iarăşĭ scrierea diftongilor *ea* şi *oa* şi d-l Hasdeŭ a cedat păreriĭ celor-lalţĭ membri de a se scrie cu *ea* şi *oa*, nu cu *é*, *ó*, şi cedând a recunoscut însuşĭ slăbiciunea argumentelor pe carĭ le invocase pentru scrierea cu *é* şi *ó*, maĭ ales că admiteà şi atuncĭ scrierea cu *ea* şi *oa* pentru vorbe ca d*ea*l, carĭ şi în tóte formele aŭ diftong. A cedat, pentru că fórte bine scià d-l Hasdeŭ că etimologia şi

ortografia sunt două lucrurĭ cu totul deosebite, carĭ nu se pot şi nu trebue să se influenţeze una pe alta. Etimologia este căutarea şi explicarea originiĭ unuĭ cuvînt, pe când ortografia este scrierea cuvintelor prin arătarea prin semne a sunetelor din carĭ se compun. In diftongiĭ *ea* şi *oa*, d-l Hasdeŭ ḑice că *a* este de prisos şi prin urmare póte fi însemnat numaĭ prin accentul pus pe vocala din care s'a născut prin diftongare. Ḑicênd acésta d-l Hasdeŭ se pune în contraḑicere cu tóte textele vechĭ românescĭ, câte s'aŭ scris cu cirilice, căcĭ tot-deauna diftongul *oa* s'a scris cu *o* şi *a*, şi în cele maĭ vechĭ texte accentul este chiar pe vocala originară : *Dóamne, cóapsă*, şi numaĭ maĭ târḑiŭ a alunecat pe a doua. Dar d-l Hasdeŭ însuşĭ arată în ce rătăcirĭ ar duce ortografia d-sale, căcĭ ḑice să scriem *fé*tă, pentru că avem pluralul *fe*te. Limba a trecut de mult peste posibilitatea unor asemenea scrierĭ şi de sigur nimenĭ, nicĭ chiar Academia, nu ar maĭ puté impune asemenea modurĭ de scriere. De când se scrie românesce, s'a scris *fată, fete*. Să ne aducem aminte că o mare şi bogată literatură am avut în secoliĭ XVI, XVII, XVIII şi XIX, care a fost scrisă cu litere cirilice şi cu ortografie fonetică şi tóte discuţiunile ortografice de acum s'aŭ născut din faptul că la introducerea scrieriĭ cu litere latine, pe lângă preocupările curat ortografice, s'aŭ amestecat preocupărĭ de altă natură; s'a făcut naţionalism, romanitate, ideĭ şi simţiminte vrednice de cea maĭ înaltă veneraţiune, dar carĭ n'aŭ nicĭ o legătură cu ortografia. Dacă am urmà după etimologismul românesc susţinut de d-l Hasdeŭ şi am scrie m*é*să, când tótă lumea pronunţă şi scrie m*a*să, am face o limbă nouă, fiică saŭ nepótă a limbiĭ fabricate de rĕposaţiĭ Laurian şi Massim. Scrierea diftongilor *ea* şi *oa* are o tradiţiune seculară, care a fost puţin timp întreruptă. Vĕ rog să primim propunerea Secţiuniĭ, care restabilesce modul de scriere străvechiŭ şi practic.

D-l *I. Bogdan* ḑice că de când Româniĭ aŭ început să scrie texte românescĭ, din secolul XV, aŭ scris diftongul *oa* cu două litere şi diftongul *ea* cu două şi câte odată cu o literă. De ce ne-am depărtà acum de acest obiceiŭ aşà de vechiŭ? Academia nóstră a avut până acum un sistem de ortografie etimologică şi fonetică; acum admite numaĭ sistemul fonetic şi prin urmare este bine să fim consecuenţĭ. Să scriem decĭ *ea* şi *oa*.

D-l *N. Quintescu* ḑice că d-l Hasdeŭ merge prea departe cu sistema d-sale de a scrie: *fé*tă, *mé*să, *pé*ră (*pa*ră), *vé*dă, etc., pentru că nu este admisibil să reînviuăm forme dispărute din us. Să înlătumrăm accentul de pe *é* şi *ó*, căcĭ împedecă buna întrebuinţare a accentelor la cuvintele unde ele aŭ rolul lor.

D-l *I. Caragiani* întrébă cum are să se scrie imperfectul de la conjugarea IV: gând*ià*, pând*ià*? saŭ gând*eà*, pând*eà*? m*ià*? saŭ m*eà*?

D-l *I. Kalinderu* rĕspunde că acéstă cestiune este hotărîtă de Academie încă din anul 1894.

— Discuțiunea se închide și ședința se suspendă.

La redeschidere d-l *I Kalinderu*, care ocupase în timpul discuțiunii fotoliul presidențial, pune la vot propunerea Secțiuniĭ de a se scrie tot-deauna diftongiĭ *ea* și *oa* cu *ea* și *oa*, rĕmânênd să se facă vot separat pentru restricțiunile d-luĭ Quintescu.

Resultatul votuluĭ este: 17 pentru, 1 contra (Hasdeŭ) și 1 abținere.

— D-l Președinte anunță că Academia a admis propunerea Secțiuniĭ literare.

D-l *N. Quintescu* cetesce restricțiunile de adus la scrierea diftonguluĭ *ea*.

Se pun la vot propunerile d-luĭ Quintescu.

Resultatul votuluĭ este: 2 pentru, 17 contra.

— D-l Președinte anunță că propunerile d-luĭ Quintescu s'aŭ respins și că ast-fel Academia a admis principiul ca, fără nicĭ o restricțiune, diftongiĭ *ea* și *oa* să se scrie tot-deauna *ea* și *oa*.

D-l *T. Maiorescu* cetesce propunerea Secțiuniĭ literare de a se scrie grupul de consonante *șt* tot-deauna cu *șt*, nicĭ odată cu *sc*, chiar când aceste litere apar în formele flexionare.

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice că acéstă propunere nu se póte discută decât în legătură cu propunerea de a se scrie *z* cu *z*, și nicĭ odată cu *ḑ*.

D-l *I. Kalinderu* cetesce propunerea Secțiuniĭ cu privire la consonanta *z*.

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice că nu vede de ce se face deosebirea între grupele de consonante *t* și *ț* de o parte, *d* și *ḑ* de altă parte. De la *fĕt* avem pluralul *fețĭ*; de la *dud* avem plural *duḑĭ*. De ce pe *t* să-l însemnăm cu códă ca să se pronunțe *ț* și de ce pe *d* să nu-l însemnăm ca să se pronunțe *ḑ*, când la amândouĕ aceste consone se vede originea? Nu vĕd care este acì sistemul intelectual. Dar în afară de acésta sunetul *ḑ* se pronunță în Moldova în unele cuvinte ca *dz*: *dzic*, *dzĕŭ*, și acésta numaĭ atuncĭ când în formele flexionare apare *d*. Când este vorba de un cuvînt de origine slavonă, *zăbavă* de exemplu, *z* se aude curat. Acéstă deosebire de pronunțare o găsim făcută în scrierea *Psaltireĭ* Mitropolituluĭ Dosofteiŭ prin semnele ꙅ și з. Repet: care este rațiunea de a face deosebire între *ț* și *ḑ*?

D-l *N. Quintescu* cetesce:

Cestiunea luĭ *z* orĭ *ḑ* și a luĭ *sc* orĭ *șt* se ține una. Trebue și una și alta resolvită în acela-șĭ înțeles, în înțelesul principiuluĭ fundamental al etimo-

logieĭ române, de la care nu ne putem depărtá în nicĭ un punct, fără a-l compromite și discreditá. Poțĭ scóte din bolta unuĭ edificiŭ o piétră, fără a te expune la pericolul ca să se năruéscă întréga clădire ? ! Conform aceluĭ principiŭ, al căruĭ scop a fost în primul loc de a asigurá unitatea scrieriĭ unuĭ cuvînt în tóte raporturile sale, dacă s'a admis a se scrie tin*ḑĭ*, grin*ḑĭ*, oglin*ḑĭ*, bra*ḑĭ*, putre*ḑĭ*, cal*ḑĭ*, ver*ḑĭ*, pentru că singularul acestor cuvinte face: tin*dă*, grin*dă*, oglin*dă*, bra*d*, putre*d*, cal*d*, ver*de*, saŭ — la verbe: ve*ḑĭ*, vĕ*ḑ*ui, vĕ*ḑ*ut; au*ḑĭ*, au*ḑ*it; rĕspun*ḑĭ*, rĕspun*ḑ*ênd; vin*ḑĭ*, vîn*ḑ*ênd, din motivul luĭ ve*d*ere, au*d*, rĕspun*d*ere, vin*d*ere; dacă am proces ast-fel față cu sunetul *z*, consecuența neînlăturabilă este ca să scriem și *sc*, nu *șt*, în vorbe ca pa*scĭ*, pa*sc*ere; na*scĭ*, na*sc*ere; cre*scĭ*, cre*sc*ere; cuno*scĭ*, cunó*sc*e, cunó*sc*em, cuno*sc*ință, precum și cuvintele carĭ staŭ în legătură cu ele, ca: *sc*iință, *sc*ire, *sc*iutor; asemenea: pe*sc*e; Pa*scĭ*; gâ*scĭ*, din motivul luĭ: pa*sc*, pă*sc*uĭ; na*sc*, nă*sc*uĭ, nă*sc*are; cre*sc*, cre*sc*uĭ; cuno*sc*, cuno*sc*uĭ; pe*sc*ar; pa*sc*ă; gâ*sc*ă, gâ*sc*an.

Un razim al acestuĭ mod de scriere este și pronunțarea luĭ *sc*, ca atare, înainte de *e* și *i*, a Românilor Bănățenĭ, pe carĭ a invocat-o d-l Hasdeŭ în discuțiunile de acum ḑece anĭ ale Secțiuniĭ literare.

Pe lângă acésta, dacă este vorba a nu ne înstrăiná în scriere de limbile romanice, considerațiune pe care a luat-o în ajutor d-l Maiorescu la propunerea — cum se va vedé — de a exprime pe *i* și *u* semison (*ĭ*, *ŭ*) cu *i* și *u* plin (nu fi*ŭ*, bo*ŭ*, an*ĭ*, ca*ĭ*, ci fi*u*, bo*u*, ca*i*, an*i*), dacă este vorba de acésta, *sc*, nu *șt*, constitue o maĭ esențială apropiere de cea maĭ de aprópe soră a limbiĭ nóstre, de limba italiană, care deșì în decursul timpuluĭ de la fixarea ortografieĭ eĭ a transformat pe *sc*, înainte de *e* și *i*, în simplul *ș*, a conservat totușĭ scrierea veche a luĭ *sc*. Ast-fel se scrie (de la cono*sc*o): cono*sc*ere, cono*sc*i, cono*sc*e, cono*sc*iamo, cono*sc*ete, cono*sc*esti; e*sc*i (de la e*sc*o, es), e*sc*e, u*sc*iamo (eșim), u*sc*ite; pe*sc*e, ș. a.

Socotința nóstră este de a stărui să scriem și noĭ cu *sc*, deșì se pronunță ca *șt* de către ceĭ maĭ mulțĭ Românĭ, pentru că așá cere principiul pus la basa fonetismuluĭ nostru și, pe de altă parte, pronunțarea *sc* n'a dispărut din tóte țĕrile locuite de Românĭ.

Acuma revenind la *z*, dacă am preconisat însemnarea luĭ cu *ḑ* în forme flexionare, nu urméză de acì că trebue să se facă acésta și în cuvinte ca: *z*i, *z*iuă, *z*ece, *z*eciuélă, *z*ecime, *z*iar (1), *z*ice, *z*icĕtóre, *z*icală, ra*z*ă, pentru că, spre a fi scrise cu *ḑ*, trebue să ne referim la: *d*iurnă, *d*ecimală, *d*icțiune, *d*icționar, ra*d*ios, cu alte cuvinte să ținem sémă, *fără necesitate imperiósă*, de un noŭ strat de cuvinte, luate din latină orĭ francesă, și prin urmare să trecem peste principiul etimologieĭ române.

---

(1) Cuvîntul *ḑiar* l-a format neuitatul C. A. Rosetti în «Românul» sĕŭ (ca să înlocuéscă pe *jurnal* și *gazetă* cu o vorbă curat românéscă), nu din *diarium*, ci din *ḑi*.

Asemenea, relativ la *sc*, nu se va scrie *sc*iucă, *sc*eve, e*sc*ĭ, în loc de *șt*iucă, *șt*eve, e*ș*tĭ, pentru că în primele două cuvinte etimologia română nu arată că *șt* al lor s'a născut din *sc*, iar e*ș*tĭ este format dupe analogia luĭ e*st*e.

Dar în cuvinte ca *sc*enă, *sc*eptic, *sc* se va pronunță ca *șt*? Acéstă întrebare a făcut-o d-l Iac. Negruzzi acum ḑece anĭ, cu ocasiunea desbateriĭ asupra punctuluĭ ortografic, care ne preocupă.

Nicĭ de cum. Acestea sunt de origine grecéscă și regula pronunțăriĭ luĭ *sc* ca *șt* înainte de *e* și *i* în forme flexionare nu se póte aplicá unor atarĭ cuvinte.

Enumerarea, cu ocasiunea dăriĭ aceleĭ regule de pronunțare a luĭ *sc*, a puținelor casurĭ, ce s'ar maĭ aflá pe lângă cele citate, va înlăturá nedomirirea de care aveá aerul să fiă preocupat d-l Negruzzi.

Să examinăm acum cum se compórtă d-l Maiorescu și majoritatea Comisiuniĭ față cu «grupul de consonante *șt* (punctul 2)» și cu sunetul *z* (punctul 3) din proiectul de ortografie, elaborat de domniile-lor?

Nu vor să auḑă de *sc*, în loc de *șt*, nicĭ de *ḑ*, care să figureze în locul luĭ *z*, în casurile arătate.

Primul argument pe care l-a invocat d-l Maiorescu, în combaterea scrieriĭ cu *sc*, este cel cuprins în proiect, că «sonurile, pentru carĭ se scie litera latină corespunḑĕtóre, se scriŭ cu acea literă.»

Riguros aplicat ceea ce d-sa numesce: «regula nestrămutată a scrieriĭ românescĭ», d-l Maiorescu ar trebuì să scriă pe*st*e, cre*st*e, nu pe*ș*te, cre*ș*te, pentru că *ș* nu figuréză printre sonurile representate de alfabetul latin.

Dar chiar de ar fi cu totul exactă acea «regulă nestrămutată» enunciată de d-l Maiorescu, n'ar trebuì să-ĭ scape din vedere, că ea trebue luată «cum grano salis», că sunt împrejurărĭ, în carĭ se găsesce o limbă, carĭ ne prescriŭ a ne abate icĭ și colea de la ceea ce este admis în principiŭ.

In contra scrieriĭ luĭ *sc*, propusă de noĭ, d-l Maiorescu maĭ argumentéză că noĭ prin acésta rectificăm limba, ca și *Cipariŭ*, care susțineá că trebue să ḑicem *demanetia*, nu *diminéță*.

Acésta — aplicat la noĭ — se potrivesce ca nuca în părete. Noĭ, dând preferință în scris — pentru motivele arătate la locul sĕŭ — luĭ *sc*, aflat în forme flexionare, nu cerem — și n'am cerut nicĭ odată — ca acesta să nu se pronunțe *șt*. Dar dacă cine-va ar da — de bună voie — luĭ *sc* expresiune și în vorbire, ca auḑit în gura locuitorilor uneĭ provinciĭ române, cum fac Hanoveraniĭ și Hamburgesiĭ, carĭ pronunță pe *st* precum se scrie (ver*st*ehen, s. e.) și cum se și aude la eĭ, iar nu prefăcênd pe *st* în *șt*, precum fac ceĭ-lalțĭ Germanĭ, dacă ar face cine-va acésta, ce rĕŭ ar fi și ce crimă de lese-majestate a limbiĭ ar săvârșì!

Intru a reclamá scrierea sonuluĭ *z* numaĭ cu acest semn, d-l Maiorescu se sprijinesce și pe desideratul — între altele — în acest sens al profesorilor secundarĭ, întrunițĭ la Iașĭ în luna Maiŭ anul trecut.

Ca şi pe *sc*, în loc de *şt*, cu greŭ ar învĕţà copiiĭ de la şcólă, afirmă d-sa, să scriă ver*ḑĭ*, iar nu ver*zĭ*.

Nouĕ ni se pare, că odată ce copiluĭ a învĕţat din alfabet, că sunetul *z* se însémnă şi cu *ḑ*, când va începe a fi iniţiat în noţiunĭ de gramatică (maĭ nainte nu va face decât să copieze dupe manualul de citire), şi învĕţătorul îĭ va ḑice: «Băete, cuvîntul *verde* face la plural: *verzĭ*, iar *şt* din presentul *cunoştĭ*, şi infinitivul *cunóştere*, sună în presentul indicativ, pers. I, *cunosc*, în trecutul indicativ : *cunoscuĭ*, şi în participiŭ : *cunoscut*, cum îĭ veĭ scrie ?— copilul, de la 8—10 anĭ, nu va avé nicĭ o greutate să rĕspundă: «îĭ voiŭ scrie cu *ḑ* şi *sc*: *verḑĭ, cunoscĭ, cunóscere.*

D-l *T. Maiorescu* ḑice: Când a venit timpul să schimbăm alfabetul cirilic în cel latin, am căutat să înlocuim literele cirilice cu corespunḑĕtórele lor latine. Noĭ aveam în limbă sunetul *ţ*, dar nu aveam în alfabetul latin litera corespunḑĕtóre. Atuncĭ am adoptat un *t* cu sedilă. Pentru sunetul *z* lucrul însă nu erà tot aşà : în alfabetul latin am găsit litera corespunḑĕtóre *z*, deşì numaĭ în cuvintele luate din grecesce, şi nu maĭ trebuià să căutăm alt semn. Acum ce vrea d-l Hasdeŭ? Vrea să părăsim alfabetul latin şi să adoptăm un alt semn (*ḑ*) pentru acest son. Scopul ortografieĭ nu este să arate cum se pronunţă unele cuvinte în cutare saŭ cutare dialect. Scopul eĭ este să stabiléscă regule, după carĭ să se scrie limba literară. Dar tocmaĭ cu sistemul etimologic nu s'ar puté arătà cum se pronunţă un cuvînt într'un dialect óre-care. Cum s'ar puté, de exemplu, arătà că Bănăţeniĭ pronunţă cuvîntul *şt*iŭ ca *sc*iŭ, când *sc*iŭ — o să ne spună regula — trebue pronunţat *ştiŭ* ?

Membriĭ ne maĭ fiind în numĕr, discuţiunea rĕmâne deschisă.

ŞEDINŢA DE LA 16 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S Aurelian.*

La ordinea ḑileĭ continuarea discuţiuniĭ asupra propunerilor Secţiuniĭ literare cu privire la scrierea luĭ *şt* şi *z*.

D-l *N. Quintescu*, resumând cele spuse în şedinţa precedentă, ḑice că în puterea etimologieĭ românescĭ, a cerut să se scriă înainte de *e* şi *i* grupul de consone *şt* cu *sc*, atuncĭ când în formele flexionare ale cuvîntuluĭ găsim *sc*. Exemple: *cunoscĭ*, *cunósce, cunoscinţă,* pentru că avem *cunosc*, *cunoscut*, *cunoscĕtor;* precum şi în cuvintele carĭ staŭ în legătură cu acestea, de exemplu *sciŭ*, *sciinţă*, *sciutor.* Acest lucru

îl cere principiul unităţiĭ gratice în interiorul limbiĭ române. D-sa a maĭ cerut să se procédă cu *d* ca şi cu *sc*, când acea consonă se aude *z*: grindă-grin*ḑĭ*, oglindă-oglin*ḑĭ*, rĕspund-rĕspun*ḑĭ*. Nu propune să se scriă însă ḑiua, ḑic, ḑiar, etc., pentru că atuncĭ ar trebuì să ne sprijinim pe neologisme ca: diurnă, dicţiune, şi altele, şi ar însemná să ne întórcem indirect la etimologia latinéscă, ceea ce Academia n'a admis în 1880, 1881. Cuvintele fără derivate să se scriă decĭ cu *z*. Noĭ vrem să ne răzimăm pe cuvintele pe carĭ le cunósce poporul român în lăuntrul limbiĭ luĭ. Ceea ce cerem noĭ este simplu şi nu reclamă excepţiunĭ.

D-l *T. Maiorescu* separă grupul *şt* de sunetul *z* şi ḑice că pentru sunetul *ş*, de acord cu toţiĭ, am introdus semnul *s* cu sedilă (*ş*) şi nimenĭ nu scrie alt-fel; pentru sunetul *ţ*, iarăşĭ de acord am introdus semnul *ţ*. Dacă este aşà, de ce, când vine împreunarea acestor sunete, să punem alte litere în locul lor, litere carĭ se pronunţă alt-fel? Aicĭ d-l Quintescu intervine cu etimologia în interiorul limbiĭ române şi ne spune ceea ce ḑiceà maĭ nainte. Dar etimologia nu póte să schimbe în alte litere literele ce constant s'aŭ admis odată. Dacă pentru *ă* şi *î* a fost discuţiune, ea s'a făcut, fiind-că pentru ele nu aveam litere corespunḑĕtóre în alfabetul latin. Dacă vom scrie: *crescĭ*, *cresce*, *cunoscĭ*, *cunósce*, etc., ne apropiem de ortografia luĭ Cipariu, să scriem adecă. *demanetia*, nu *diminéţă*. Scrisul nu este chemat să rectifice eufonia limbiĭ române. Odată ce avem *ş* şi *ţ*, nu maĭ putem scrie *crescĭ*, ci *creştĭ*. Cu sunetul *z* lucrul e şi maĭ simplu, pentru că am găsit în alfabetul latin litera corespunḑĕtóre, ce e drept în cuvinte de origine grecéscă. Dar la noĭ s'a primit acest son şi acest *z* ca literă în multe cuvinte de tóte ḑilele. Odată ce *z* exprimă sunetul *z*, nu este nicĭ un motiv să adoptăm un alt semn. Cât privesce partea practică a cestiuniĭ, d-l Maiorescu amintesce cererea celor 57 profesorĭ de limba română întrunițĭ la congresul din Iaşĭ şi ḑice că, între punctele semnalate de eĭ ca îngreuetóre în învĕţămînt, este şi scrierea luĭ *z* cu două litere deosebite. Aŭ dreptate profesoriĭ, pentru că este în paguba culturiĭ ca elevul, când este pus să redeà în scris ideile sale, să reflecteze, înainte de a scrie un cuvînt cu *z*, la formele luĭ flexionare, în loc de a reflectà la chiar cuprinsul ideiĭ.

D-l *A. D Xenopol* crede că ar fi bine ca Academia să curme aceste lungĭ discuţiunĭ şi să se pronunţe dacă admite în ortografie sistemul etimologic, orĭ pe cel fonetic. Nu înţelege téma ce avem de a pronunţà acest cuvînt, nu înţeleg, de ce nu se spun lucrurile pe numele lor.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că cestiunea ridicată de d-l Xenopol a fost

resolvată de Academie, atuncĭ când ea a luat în considerare propunerile Secţiuniĭ literare. Ceea ce vrea d-l Kalinderu nu este votarea în bloc a unuĭ sistem ortografic; vrea cea maĭ largă discuţiune, după cum spuneà şi în şedinţa de erĭ, pe care a presidat-o.

D-l *I. Bianu* ḑice că intervenirea d-luĭ Kalinderu în discuţiune a luminat un punct însemnat. Este evident că propunerile aduse de Secţiunea literară cuprind într'însele părăsirea orĭ-căruĭ sistem etimologic pentru întocmirea ortografieĭ şi adoptarea unuĭ mod de scriere pur fonetic, basat numaĭ pe consideraţiunĭ practice, singurele carĭ aŭ raţiune de a fi în scrierea practică D-l Quintescu recunósce ca în general să scriem grupul *şt* cu *şt*; însă ḑice să admitem excepţiunea ca, în loc de *şt*, să scriem *sc* acolo unde acest *şt* este format din *sc* prin schimbarea fonetică necesitată de vocala următóre *e* saŭ *i*. Acelaşĭ raţionament se face, ca sunetul *z* să se scrie cu *ḑ* în casurile speciale, când acest *z* este format din *d* urmat de *i*. Acésta nu este etimologism de nicĭ un fel, ci este numaĭ preocuparea ca în diferitele forme de flexiune să se vadă în scris consonantele originare *sc* şi *d*, chiar şi când ele nu există fiind schimbate din cause fonetice în *şt* şi *z*. Nu este misiunea ortografieĭ de a explicà formele de flexiune; acésta este misiunea gramaticeĭ. Ortografia are să scrie cuvintele cum se pronunţă : va scrie *verzĭ*, *şezĭ*; *domneşte*, *ştie*, lăsând altora să explice că acel *z* este făcut din *d* şi *şt* din *sc*. D-l Quintescu ḑice că modul de scriere susţinut de d-sa nu ar fi o mare ci o mică dificultate pentru învĕţămînt; dar profesoriĭ, carĭ îşĭ petrec viaţa învĕţând pe copiĭ a scrie şi a cetì, spun din contra că este greutate mare şi în acéstă privinţă eĭ sunt ceĭ maĭ competinţĭ, pentru că eĭ se luptă cu greutăţile, eĭ aŭ să cerceteze sute de teme şi miĭ de greşelĭ. Pentru noĭ, ómenĭ în etate şi cu multe cunoscinţe gramaticale, greutatea este, firesce, mică. Dar orĭ cât ar fi greutatea reală, întrebarea este pentru ce să nu o înlăturăm. Care este folosul real, pentru care să impunem acéstă greutate învĕţămîntuluĭ? Nu trebue să uităm că şcolariĭ şi ómeniĭ ceĭ mulţĭ, cu puţină învĕţătură, carĭ de abià sciŭ scrie şi cetì, vĕd cuvintele numaĭ aşà cum se presintă în propoşiţiunea pe care o cetesc saŭ o scriŭ, iar nu în legătură cu toate cele-lalte forme de declinare saŭ de conjugare, după cum este necesar să le vadă spre a le scrie după aşà numita «etimologie în marginile limbiĭ române.» Tótă lumea scriitóre şi maĭ ales învĕţămîntul cer simplificare şi uşurare. Nu există nicĭ un motiv care să se împotrivéscă. Să înlăturăm decĭ cu totul din scriere ideĭ de etimologie şi să primim propunerile Secţiuniĭ fiind practice.

D-l *N. Quintescu* observă că din cele spuse de d-l Bianu, tendința este să sărim de la o extremitate la alta, adică de la un etimologism temperat la un fonetism pur. Aceste salturĭ, aceste extreme nu sunt bune în nicĭ o manifestare a spirituluĭ omenesc, nicĭ în desvoltarea Statelor și a instituțiunilor. Ele nu există nicĭ în natură; nu sunt bune prin urmare nicĭ în cestiunile de ortografie. Când un Stat îșĭ face o constituțiune pentru a fixà modul sĕŭ de conducere generală, el nu o modifică decât rar de tot; caută din contră să o aplice în părțile eĭ constitutive, făcênd legĭ speciale, carĭ să desvolte principiele ce cuprinde. Același lucru trebue să fiă și cu ortografia nóstră. In 1880 și 1881 am adoptat o ortografie basată pe un etimologism temperat, pe etimologismul limbiĭ române în lăuntrul eĭ. Eĭ bine, nu trebue să părăsim principiele adoptate, nu trebue să le schimbăm cu totul de odată; să căutăm însă a revisuí și a completá ceea ce s'a făcut atuncí; trebue să îmbunătățim lucrarea de atuncĭ In loc ca ortografia de la 1880—81 să fiă lăsată a se desvoltá în spiritul în care se făcuse, a venit d-l Maiorescu la 1895 cu suprimerea luĭ *u* mut, iar acum ni se propune să resturnăm cu totul principiul admis. Acésta nu este bine, pentru cá lumea care scie carte nicĭ n'a avut timpul să se deprindă cu ortografia din 1880—81, ca să se vadă dacă e buná saŭ rea. Vețĭ vedé de alt-fel la propunerea scrieriĭ sunetuluĭ *î*, că ni se spune să scriem *câne* cu *â* și *pîne* cu *î*. Acésta nu este un fonetism pur, ci o scriere de tradițiune, în ce privesce numaĭ unele cuvinte. Prin urmare ceĭ ce ne propun să scriem tot-deauna grupul de consonante *șt* cu *șt* și *z* tot-deauna cu *z* nu sunt consecuențĭ. Ni se spune că 55 profesorĭ de limba română reclamă fonetismul Ne întrebăm însă: cuvîntul acestor profesorĭ este cuvînt de evangelie? Carĭ le sunt argumentele? Nu se póte óre ca ceĭ puținĭ, minoritatea, să aibă dreptate? De aceea ḑic că Academia nu trebue să se iea după curente, după puhoiurĭ năprasnice. Ni se maĭ spune că școlariĭ începĕtorĭ nu pot fi îngreuiațĭ cu cestiunĭ ortografice Dar școlariĭ începĕtorĭ nu fac ortografie; eĭ copiéză ce aŭ scris dinaintea lor.

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice că propunĕtoriĭ celor două cestiunĭ în desbatere aŭ luat ca sprijin pronunciamentul profesorilor de la Iașĭ carĭ, dacă nu sunt direct eleviĭ d-luĭ Maiorescu, eĭ sunt cel puțin indirect. D-l Bianu susține o teorie falsă despre inteligența copiilor. Copiiĭ, ca și popórele în copilărie, nu se gândesc la formele flexionare; eĭ întrebuințéză ideia. Când copilul cunósce substantivul la nominativ, el îl întrebuințéză tot în acest cas și la genetiv, și la dativ, și la acusativ; de asemenea un verb cunoscut la o formă este întrebuințat ca

atare şi la orĭ-ce mod şi timp. Când copilul ḑice *verde*, el şi la plural pune *verde*, adecă reduplicat *verde-verde*, cu acelaşĭ *d* de la singular. Acel *şt* care este în discuţiune e un element bulgăresc, după cum a constatat-o de demult Schafarik, şi numaĭ Bănăţeniĭ aŭ păstrat pronunţarea luĭ de *sč*, aŭ conservat forma luĭ românéscă. Se scie că litera cirilică щ este compusă din ш şi т=щ, pe care Ruşiĭ şi tóte celelalte popóre slave îl pronunţă *sč*, pe când numaĭ Bulgariĭ îl pronunţă *şt*. Acésta este o proprietate fonetică a Bulgarilor. D-l Maiorescu vrea acum să desnaţionaliseze pe bănăţeanul *sč* şi să-l înlocuim cu bulgărescul *şt*. Despre *z* nu maĭ vorbesc şi conchid peste tot: să respingem propunerile d-luĭ Maiorescu.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că — după cum a spus şi maĭ înainte — nu se opune la o discuţiune cât de largă, dar observă că se tratéză prea cu uşurinţă cererile ómenilor carĭ aŭ chemarea să înveţe carte pe copiiĭ noştri. S'a ḑis că cuvîntul celor 57 profesorĭ nu este cuvînt de evangelie. Eŭ am vĕḑut acì din contră o deşteptare seriósă, care ni se face nouĕ, care se face Academieĭ. Ia să vedem ce se petrece în alte ţĕrĭ; ia să vedem ce se petrece bună-óră în Francia? Acolo ceĭ carĭ aŭ ridicat cestiunea simplificăriĭ ortografieĭ aŭ fost profesoriĭ ceĭ micĭ; aŭ fost institutoriĭ şi institutórele din departamentele Seine şi Loire. Pentru ce? Pentru că eĭ se isbesc de greutăţile colosale ale ortografieĭ; eĭ trebue să înlăture acele greutăţĭ cu copiiĭ pe carĭ îĭ învaţă. Astăḑĭ omul are să înveţe multe şi variate lucrurĭ, are să-şĭ apropriez e multe şi variate cunoscinţe, şi cu cât ortografia va fi maĭ simplă, cu atât drumul spre lumină va fi maĭ uşor. Anatole France şi Bréal protestéză contra complicăriĭ ce s'a adus ortografieĭ francese în secolul XIV şi cer să se revină la simplicitatea primitivă. Lucrarea Secţiuniĭ literare este bună, dar d-sa regretă, după cum a maĭ spus, că nu vede într'însa tot ce trebuià. Maĭ departe d-l Kalinderu ḑice că nu este de ajuns să hotărîm regulele ortografice; va trebuì să ne gândim încă cum să se execute hotărîrile nóstre, cum să facem ca ele să se impună tuturor, pentru ca toţĭ cărturariĭ să scrie uniform.

D-l *I. Bogdan* ḑice că are de făcut o rectificare la afirmarea d-luĭ Hasdeŭ cu privire la grupul de consonante *şt*, cirilic щ. D-l Hasdeŭ a spus că pronunţarea ca *şt* a acestuĭ grup este o particularitate a Bulgarilor, că Româniĭ l-ar fi primit prin influenţă de la eĭ. Acésta este o eróre. Sunetele apropiate *şt* s'aŭ desvoltat independent în graiul românesc, iar când aŭ ajuns la deplina lor desvoltare, Româniĭ aŭ adoptat pentru scrierea lor semnul щ. Acesta este adevĕrul.

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice că d-l Kalinderu se gândesce la modul cum

s'ar puté face obligatorie ortografia pe care Academia are s'o adopte. Intrebarea este ce să facem obligatoriŭ, ce să impunem... ? Cele câte-và regule pe carĭ ni le propune Secţiunea literară ? Cu acestea credem óre că avem să introducem uniformitate în scriere; cu acestea credem că am scăpat ortografia?

— Discuţiunea se închide.

Se pune la vot propunerea Secţiuniĭ literare cu privire la scrierea luĭ *şt* în cuprinderea următóre:

«Grupul de consonante *şt* se va scrie tot-deauna *şt*, indiferent dacă vine dintr'o formă flexionară cu *sc* saŭ nu; vom scrie dar: cre*ştĭ*, pe*ştĭ*, *şt*iinţă, etc»

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 15, contra 6.

– D-l Preşedinte anunţă că Academia a admis propunerea. Se pune la vot propunerea Secţiuniĭ literare, cu privire la scrierea sunetuluĭ *z* în cuprinderea următóre:

«Asemenea şi din aceeaşĭ causă sonul *z* se va scrie tot-deauna *z*, chiar când vine ca formă flexionară dintr'un *d*; vom scrie dar: verde, ver*zĭ*, ro*z*a, poe*z*ie, etc.»

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 15, contra 6.

— D-l Preşedinte anunţă că Academia a admis propunerea Secţiuniĭ.

D-l *T. Maiorescu*, avênd cuvîntul în cestiune personală, ḑice că d-l Hasdeŭ adresându-se d-sale a pronunţat cuvîntul de desnaţionalisare. Intrébă pe d-l Hasdeŭ dacă consimte saŭ nu ca acest cuvînt să nu se trécă în darea de sémă a şedinţeĭ.

D-l *Hasdeŭ* rĕspunde că tot ce spune d-sa, spune ca să se cunóscă.

D-l *T. Maiorescu* ḑice că, la rândul d-sale, ţine să se semnaleze în procesul-verbal al şedinţeĭ de astăḑĭ că vorba desnaţionalisare, pe care a pronunţat-o d-l Hasdeŭ la adresa d-sale, fiind o eróre aşà de manifestă, ea nu este decât o afirmaţiune capriţiósă, o particularitate şi o curiositate cu haz a d-luĭ Hasdeŭ. D-l Hasdeŭ reeditéză acì aceleaşĭ acusaţiunĭ neîntemeiate pe carĭ le-a făcut şi altă dată contra *Junimeĭ*. Junimea erà o societate literară în Iaşĭ, din care aŭ făcut parte câţĭ-và dintre noĭ carĭ suntem în viaţă în Academie, dar care astăḑĭ nu maĭ este. Ea a făcut o încercare de grafie şi o încercare de mişcare literară. Din ea aŭ făcut parte C. Negruzzi, V. Alecsandri şi de acolo aŭ eşit Creangă, Eminescu. Când spune cine-và că acéstă mişcare a avut tendinţe antinaţionaliste, nu este exact. Ea din contră a avut din suflet tendinţe naţionaliste. Eŭ care am făcut parte din ea, cea dintâĭ lucrare, pe care am scris-o acum 40 de anĭ, am intitulat-o: *Despre importanţa limbiĭ latine pentru desvoltarea culturiĭ*

în gimnasiĭ. Am fost apoĭ acusat din contră că sprijin germanismul şi voiŭ să alung limba latină. Ceea ce d-l Hasdeŭ spune adĭ nu sunt decât vechile clevetirĭ de altă dată şi este inadmisibil ca în sînul Academieĭ să se impute unuĭ membru al eĭ nebunia de desnaţionalisare. — Incidentul se închide.

D-l *T. Maiorescu* cetesce propunerea Secţiuniĭ literare cu privire la scrierea luĭ *i* şi *u* în cuprinderea următóre:

«*I* scurt se va însemnà cu *i* simplu fără semnul scurtăriĭ, asemenea *u* scurt cu *u* simplu. In puţinele casurĭ însă, unde la sfârşitul cuvintelor sunt intonate (d. ex. la unele forme de conjugare), intonarea se va arătà prin accentul grav. Vom scrie dar: ómen*i*, copi*i*, *i*ubire, tu aud*i*, el aud*ì*, a întocm*ì*, no*u*, sa*u*, tăc*ù*, făc*ù*.»

D-l *Gr. Ştefănescu* observă că Secţiunea literară ne-a dat numaĭ sentinţe, pentru că nu se spune motivul pentru care cere să se suprime *ĭ* şi *ŭ*.

D-l *T. Maiorescu* dice că litera are rolul să exprime vocala, dar nu şi diferitele eĭ nuanţe de pronunţare. In cuvintele *un*, *noŭ* avem acelaşĭ sunet *u*, cu deosebire că cel din *noŭ* este o nuanţă de pronunţare a luĭ *u* plin. In limbă sunt multe sunete carĭ aŭ diferite nuanţe de pronunţare. Alfabetul european însă a fixat pentru multele sonurĭ numaĭ literele carĭ aŭ să exprime sonurile principale, sonurile tipice, şi nicĭ o limbă nu a admis semne carĭ să arate nuanţările. D-l Maiorescu dă exemple din limba francesă (madame, matin), din limba germană (geben, Mutter), din limba italiană (pesca, *pesca*) şi dice că, deşì în perechile acestea de cuvinte sunt sunete carì se pronunţă diferit ca nuanţă, nimenĭ nu s'a gândit să însemneze diferinţa de pronunţare prin vre-un semn. Cine a încercat la noĭ notaţiunea cu *ŭ* şi *ĭ* a făcut greşélă. Să păstrăm semnul scurtăriĭ numaĭ pentru sunetul *ă*, pentru că noĭ trebue să ne apropiem în grafia nóstră cât maĭ mult de limbile surorĭ romanice şi să nu maĭ întrebuinţăm nesfârşitele semne de până acum, maĭ ales multele scurtărĭ pe *u* şi *i*, semne carĭ ne arătaŭ prea înstrăinaţí Semnele pentru arătarea nuanţărilor aŭ rostul lor în studiĭ şi cestiunĭ de altă natură.

D-l *N. Quintescu* dice că propunerea ce se face este în contradicere cu sistemul fonetic. D-l Maiorescu ne spune să nu maĭ deosebim pe i şi u întregĭ, de *i* şi *u* cu semnul scurtăriĭ, pentru că, dice d-sa, *ĭ* (scurt) şi *ŭ* (scurt) nu sunt decât nuanţe de pronunţare ale luĭ *i* şi *u* plin. Acésta este o eróre, pentru că, la urma urmeĭ, vocala întunecată şi cea scurtă nu sunt de natură deosebită. In exemplul *geben* şi *Mutter* este o nuanţă de pronunţare a luĭ *e*, un fel de vocală întunecată, nu ca *ă*

al nostru, dar ca *e* mut al Francesilor. Maĭ departe d-l Maiorescu ḑice că trebue să ne apropiăm prin grafia nóstră cât maĭ mult de limbile romanice. Dar limbile romanice nu întrebuințéză semne în asemenea cas, pentru că n'aŭ trebuință de ele, pentru că n'aŭ vocale întunecate așa de pronunțat ca ale nóstre. D-l Quintescu cetesce apoĭ:

D-l Maiorescu propune ca să nu se maĭ pună semnul scurtăriĭ (◡) pe *i* și pe *u* semison la finele cuvintelor. Ast-fel, dupe d-sa, ar trebuì să scriem: ficaț*i*, an*i*, ca*i*, rî*u*, bo*u*, fi*u*, nu ficaț*ĭ*, an*ĭ*, ca*ĭ*, rî*ŭ*, bo*ŭ*, fi*u*. Primul inconvenient ar fi că fi*u*, bo*u*, ar ține loc și de fi*ŭ*, bo*ŭ*, și de fi*u*, bo*u*, articulate dupe modul popular, în loc de fi*ul*, bo*ul*. Apoĭ lucrul se complică întru cât-và prin excepțiunile ce autorul propunerii este silit a face la regula de citire a d-sale, care sună: «*i* final simplu (prin «simplu» înțelege «plin, întreg») se pronunță scurt», căcĭ în cuvinte ca «arbitr*i*, afl*i*» și în «forme de conjugare», unde *i* final are intonațiune, este cu neputință ca acest *i* să se pronunțe scurt. In aceste forme de conjugare vocala intonată se va însemnă cu accentul grav: el auḑ*ì*.

Dar pentru ce acest aparat de regulă cu excepțiune? Pentru ca semnul scurtăriĭ (◡) să servéscă numaĭ spre a arătà că vocala este întunecată, lucru ce va înlesnì «cetirea și scrierea în șcólă». Dar numaĭ atâta? Inlăturarea semnuluĭ scurtăriĭ de pe vocalele semisone va contribuì, dupe autorul proiectuluĭ, ca să ne apropiăm, maĭ mult ca până acì, de ortografiile limbilor romanice carĭ, prin lipsa «nesfârșitelor nóstre semne» aŭ — dupe cum a completat ideia d-l Negruzzi — un aspect maĭ elegant și maĭ grațios decât ortografia nóstră.

Bine ar fi ca semnul scurtăriĭ să aibă numaĭ destinațiunea întunecăriĭ uneĭ vocale. Dar dacă prin acésta cestiunea se complică maĭ mult, în loc de a se simplificá?! Precum se îmbracă omul cum póte, când este strîmtorat, și nu se gândesce la eleganță, așá și în scriere, ne servim de ceea ce ne este la îndemână, pentru a îndepliní nevoile, carĭ ne bat la ușă.

Simplificarea, propusă de d-l Maiorescu, devine de fapt îngreunarea unuĭ punct de ortografie, până ací simplu.

Nu e lucru maĭ ușor de înțeles să spuĭ școlaruluí, ceea ce se și aplică fără greutate, că *i* și *u* scurt final se arată cu semnul ◡, care are să ne servéscă și când vocala ă se întunecă?

Apoĭ, la urma urmeĭ, vocala întunecată și cea scurtă nu sunt de natură așà diferită cum pare. Vocala întunecată, odată cu perderea clarităţiĭ, și-a perdut din plinătatea eĭ, și ca atare óre-cum șĭ-a diminuat volumul. Iată dar că ce este obscur și ce e semison se apropiă — nu representă lucrurĭ cu totul diferite în sine — unul de altul.

Remediul propus de d-l Maiorescu îngreunéză cestiunea însemnăriĭ voca-

lelor semisone; el se asémĕnă cu o doctorie, care — luată — face maĭ mult rĕŭ decât bine (1).

Dar în sprijinul teseĭ sale d-l Maiorescu se încércă a aduce și un argument de fond. Acesta ar fi că *u* și *i* semison constituesc nuanțe de pronunțare, cărora nu *tot-deauna* li se dă expresiune în scris.

Să admitem pentru moment că în punctul ortografic, de care ne ocupăm, avem a face cu o «nuanță de pronunțare.»

Pentru a învederá ceea ce a înaintat, d-l Maiorescu se refere maĭ întâiŭ la Italienĭ, carĭ nu se servesc de semne (ca ◡) pentru «pronunțare nuanțată.» Dar ceea ce invócă d-sa nu se póte ține în picióre, pentru simplul cuvînt că Italieniĭ, neavênd sunete nuanțate — cel puțin eŭ nu le cunosc, — neavênd un *i* și *u* scurt, ca nuanță, dupe d-l Maiorescu, față cu *i*, *u* plin, n'ar fi avut ce face cu acele semne.

In al doilea loc d-sa pune în vedere că *c* al Moldovenilor din cuvîntul, s. ex: *c*e-vá, deșí se aude ca sunet intermediar între *c* și *s*; deșí *e* din, d. ex., Mutt*e*r, geb*e*n, al Germanilor, se pronunță nuanțat ca un fel de *e muet* al Francesilor; deșí lucrul stă ast-fel, cuvintele citate tot cu *c* și cu *e*, iar nu cu alt ce-vá se scriŭ.

Da (asupra luĭ *c* al Moldovenilor nu maĭ insist, ca representând o nuanță abiă perceptibilă), în adevĕr, Germanul nu indică prin nicĭ un semn nuanța relevată de d-l Maiorescu, și explicațiunea lucruluĭ nu mĕ simt dator a ĭ-o da, de óre-ce însușĭ a scris în proiectul sĕŭ, că «ortografia nu are să indice *tóte* nuanțele de pronunțare ale sonuluĭ.»

Dar de ce s'a oprit d-sa la Germanĭ? Pentru ce nu a pus în vedere, cum stă la Francesĭ cu nuanțele de sunet? Prin acésta ne-ar fi probat că nu se feresce a se face lumină deplină. N'a făcut o, pentru că ar fi fost adus să ne arăte că nicĭ Francesiĭ nu marchéză pe *e* mut, disting însă treĭ specie de alțĭ *e* cu ajutorul accentelor *acut*, *grav* și *circumflex*.

Prin urmare lucrul nu stă tocmaĭ așă cum susține d-l Maiorescu: chiar nuanțelor de son se dă *în mare parte* expresiune prin ortografie.

Dar óre în casul nostru (*ĭ*, *u*) este vorba de acésta? *I* scurt și *u* scurt representă eĭ, față de *i* plin și *u* plin, simple nuanțe, cum afirmă d-l Maiorescu?

Precum când atingĭ cu un metal douĕ plăcĭ metalice, una din ele maĭ grósă decât cea-laltă, cu o jumătate centimetru să dicem, prima are să dea un sunet maĭ plin, iar a doua un sunet maĭ subțire; tot asemenea, pronunțând pe

(1) Tot ast-fel a înțeles punctul ortografic al luĭ *i* și *u* scurt și Secțiunea literară în anul 1894. Ea a respins vechiul clișeŭ al d-lor Maiorescu și Negruzzi, de a nu se maĭ însemná scurtimea luĭ *i* și *u*, pentru acelașĭ motiv, că prin acésta s'ar îngreuná citirea și s'ar creá confusiunĭ și dificultățĭ la învĕțarea limbiĭ, și acésta numaĭ pentru a cruțá ochiuluĭ un semn grafic, în adevĕr nu tocmaĭ atrăgĕtor (Vedĭ *Analele*, l. c., p 257—58).

i și *u* scurt, tot *i* și *u*, și nu alt ce-va, sună, numaĭ se aud maĭ slab, înjumătățițĭ, pe când *i* și *u*, ḑișĭ întregĭ, maĭ intens, plin : *boĭ*, *boŭ*; *socri*, *socru*.

De ací resultă, că afirmațiunea d-luĭ Maiorescu este lipsită de fond, și că a pus-o înainte pentru trebuința causeĭ, pentru a-șĭ trece învechitul clișeŭ (*i*, *u*, în loc de *ĭ*, *ŭ*), de care n'a putut să se desbare.

Noĭ — deșí nu fonetiștĭ purĭ — propunem a rĕmâné la semnul de până ací, arătător al vocalelor semisone (*ĭ*, *ŭ*), și a însemná scurtarea luĭ *i* și în corpul precum și la începutul cuvintelor : spaĭmă, cĭucure, ĭute.

Propunerea d-luĭ Maiorescu, făcută pentru a scăpá de semnul scurtăriĭ, ne aduce aminte de procederea puriștilor. Nicĭ eĭ nu puneaŭ nicĭ un semn de-asupra vocalelor semisone, ceea ce a adus una din greutățile citiriĭ operelor scrise dupe sistema acelor puriștĭ (1). Dar acésta nu e de mirare, căcĭ — de când lumea — extremele se ating.

Nu de florĭ de mĕr s'a făcut d-l Maiorescu fonetist pur !

Membriĭ nemaĭ fiind în numĕr, discuțiunea se suspendă.

ȘEDINȚA DE LA 17 MARTIE 1904

Președința d-luĭ *P S. Aurelian.*

La ordinea ḑileĭ continuarea discuțiuniĭ asupra propuneriĭ Secțiuniĭ literare cu privire la scrierea luĭ *ĭ* și *ŭ*.

D-l *N. Quintescu*, resumând cele spuse în ședința precedentă, ḑice că scrierea nu se ușurézä nicĭ se simplifică — dupe cum spune d-l Maiorescu, — dacă vom întrebuințá pe *i* și *u* pline, în loc de *ĭ* și *ŭ* scurte. Ḑice d-l Maiorescu, că semnul scurtăriĭ ˘ este și neplăcut la vedere și ne și înstrăinéză de limbile surorĭ romanice. Și pentru mine este neplăcut acest semn și l-așĭ eliminá și eŭ, dar nu am cu ce să-l înlocuesc, pentru că, în tot casul, trebue să punem un semn, ca să deosebim pe *i* și *u* de *ĭ* și *ŭ*, carĭ nu sunt nuanțe, ci sunt aceleașĭ vocale, însă auḑite maĭ slab. Apropiere de limbile romanice nu trebue să se facă cu orĭ-ce preț. D-sa rógă pe Academie să nu admită propunerea majorităţiĭ Secțiuniĭ.

D-l *A. D. Xenopol* ḑice că este, după cum a spus, pentru o cât de mare simplificare în ortografie; însă nu trebue să mergem cu ea prea

(1) Ne aducem aminte cum «Negriada» luĭ Ar. Densușianu, introdusă în Academia română, în 1880, la premiul literar *Eliade-Rădulescu*, scrisă fiind chiar și fără semnele vocalelor întunecate, erà cu greŭ citită și fără plăcere, precum o sciŭ din propria'ĭ mărturisire, chiar de către un bărbat ca în vecĭ neuitatul Ion Ghica.

departe, încât să aducem confusiune la cetire. Chiar nuanţe de ar fi sunetele *ĭ* şi *ŭ*, noĭ trebue să le însemnăm în scris, ca să evităm pronunţarea greşită. Acelaşĭ lucru fac şi Francesiĭ, când disting în scris pe *é*, *è* şi *ê*. Nu este tot una îngăduĭ cu îngăduì, şi dacă s'ar scrie la fel: *îngăduì* cu *i* simplu, n'am sci cum să cetim. Se propune ca atuncĭ când *i* final este accentuat, cum este la îngăduì, să punem un accent grav (\`). De ce să admitem un semn noŭ şi să nu păstrăm pe cel vechiŭ al scurtăriĭ care face distincţiune între îngădu*i* (cu *i* simplu) şi îngădu*ĭ*.

D-l *At. Marienescu* cunósce în limba română patru felurĭ de *i*: i scurt *(ĭ)*, i întonat cu accent ascuţit *(í)*, i întonat cu accent greŭ *(ì)* şi un fel de i final, care ar corespunde luĭ *j* unguresc (fej) saŭ iota *(ι)* grecesc. D-sa iea ca exemplu cuvîntul *nimicit* şi ḑice că ceĭ dintâĭ doĭ *i* (nĭmĭ-) sunt scurţĭ şi al treilea (nĭmĭcít) este întonat cu accent ascuţit In cuvîntul nĭmĭcì, ultimul *i* este întonat greŭ, iar în cuvîntul nĭmĭciţĭ ultimul *i* este cel corespunḑĕtor luĭ *j* unguresc. Am admis până acum scrierea acestuĭ din urmă fel de *i* cu semnul scurtăriĭ *(ĭ)* şi e bine să-l folosim şi maĭ departe, căcĭ alt fel ar trebuì literă nouă, lucru ce d-sa nu propune. In proiectul Secţiuniĭ rĕŭ se ḑice că acest *ĭ* este scurt, căcĭ nu e scurt, ci un *i* aparte, deosebit de *ĭ*. Aceleaşĭ observaţiunĭ face d-l Marienescu şi cu privire la *u* şi conchide rugând Academia să nu admită scrierea luĭ *ĭ* şi *ŭ* cu *i* şi *u*, căcĭ mergem înapoĭ.

D-l *I. Caragiani* se miră de ce se face atâta discuţiune, când lucrul e aşà de simplu. D-l Maiorescu a ḑis că avem să facem nu ortografie ci grafie, că adecă să punem pentru orĭ-ce sunet auḑit un semn, o literă deosebită. Noĭ în limbă avem sunetele *u* lung şi *u* scurt *(u, ŭ)*, *i* lung şi *i* scurt *(i, ĭ)*, carĭ se aud diferit; prin urmare, ca să fim consecuenţĭ, tot cu litere diferite să le însemnăm. De nu vom face aşà, se va aduce confusiune în cetire. Luând cuvîntul *bou*, de exemplu, nasce întrebarea cum îl vom cetì: *bòu* saŭ *boù?* Pronunţând *boù*, se va face confusiune cu articulatul *boul*, căcĭ poporul şi maĭ ales Moldoveniĭ pronunţă *boù*, în loc de *boul*. Acelaşĭ lucru se întâmplă şi cu pluralul: boĭ, caĭ, etc. D-l Caragiani conchide că, de óre-ce am admis sistemul grafieĭ, adecă fie-care sunet cu litera luĭ, să scriem ca şi până acum cu *ŭ* şi *ĭ*.

D-l *Gr. Ştefănescu* repetă convingerea d-sale că Secţiunea a venit numaĭ cu o parte din lucrare şi că se maĭ puteà aşteptà un an, după ce se aşteptase 24, pentru a venì cu o lucrare completă. Din discuţiunile ce se urméză acum, se învederéză temeinicia celor spuse de d-sa

la discuţiunea generală. Ni se propune să eliminăm din scriere pe *ĭ* şi *ŭ*, sub cuvînt că aceste sunete sunt nuanţe ale aceloraşĭ tonurĭ. Dar şi nuanţele trebuesc însemnate pentru a evità confusiunĭ la cetire; căcĭ ce rol aŭ la Francesĭ accentele ascuţit, grav şi circumflex, decât pe acela de a deosebì felurile de pronunţare ale vocalelor. Este de părere cu totul contrarie propunerii Secţiunii literare de a nu se maĭ întrebuinţà semnele scurtăriĭ la *i* şi *u*, acolo unde aceste vocale se aud pe jumătate

D-l *D. Sturdza* ḑice că nu va intrà în partea technică a cestiuniĭ, pentru că sunt alţiĭ carĭ îşĭ pot spune cuvîntul cu competinţă, dar observă că se dă acum aceeaşĭ luptă între sistemul etimologic şi cel fonetic. S'aŭ pronunţat cuvintele grafie şi ortografie; dar ele nu sunt decât acelaşĭ lucru, iar ortografie însemnéză a scrie bine şi uniform. Cestiunea scrieriĭ fonetice s'a născut în timpurile moderne, pentru că ómeniĭ, în marea lor majoritate, puţin se preocupă de unde derivă cutare orĭ cutare cuvînt, când aŭ să scrie. Noĭ când am scăpat de literele cirilice, am căutat să ne apropiem de occidentul Europeĭ, de unde luam învĕţătura Tendinţa astăḑĭ la tóte popórele culte este spre simplificare în scriere, spre fonetism, şi nu este bine ca noĭ să ne întórcem înapoĭ la etimologism. S'a comparat ortografia nóstră din 1881 cu o constituţiune. Dacă este vorba de comparaţiune, eŭ voiŭ comparà cestiunea ortografică în diferitele eĭ fase cu convenţiunea din Paris şi cu constituţiunea din 1866. Puterile Europene ne-aŭ dat în 1857 nouĕ, Românilor, o constituţiune. Noĭ am primit-o ca bună, însă bună numaĭ pentru împrejurările în carĭ ne-a fost dată. Aşà este cu ortografia din 1881; ea erà începutul reformeĭ ortografice; astăḑĭ am păşit înainte în acéstă reformă. Să adoptăm propunerile Secţiuniĭ literare şi să ajungem ast-fel la ortografia adoptată de întreg poporul român.

— Discuţiunea se închide.

D-l Preşedinte pune la vot propunerea Secţiuniĭ literare în cuprinderea următóre:

«*I* scurt se va însemnà cu *i* simplu fără semnul scurtăriĭ, asemenea *u* scurt cu *u* simplu. In puţinele casurĭ însă, unde la sfârşitul cuvintelor sunt intonate (d. ex. la unele forme de conjugare), intonarea se va arătà prin accentul grav. Vom scrie dar: ómen*i*, copi*i*, *i*ubire, tu auzi, el auz*ì*, a întocm*ì*, no*u*, sa*u*, tăc*ù*. făc*ù*.»

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 12, contra 9 şi 2 abţinerĭ.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea Secţiuniĭ s'a primit.

D-l *T. Maiorescu* cetesce propunerea Secţiuniĭ literare de a se scrie tot deauna sunetul ъ cu *ă*.

D-l *N. Quintescu* cetesce:

Am ajuns la tractarea sunetelor carĭ, de la introducerea alfabetuluĭ latin, aŭ adus — cu deosebire cel de al doilea — cele maĭ multe greutăţĭ: la sonurile întunecate ъ şi ѫ.

Pentru a da expresiune acestor sonurĭ s'a recurs la maĭ multe vocale, punêndu-se pe ele, la ъ semnul scurtăriĭ (◡), iar la ѫ semnul circumflex (^).

Este vorba acum a pune capĕt diversităţiĭ şi lipseĭ de unitate a scrieriĭ în aceste două puncte de ortografie, admiţênd din felul lor de scriere de până acì ceea ce corespunde tradiţiuniĭ legitime, stabilite prin votul Academieĭ din 1880—81, întru cât adică acea tradiţiune a fost bine înţelésă, lucru care revine la punctul de vedere al conformităţiĭ scrieriĭ unuĭ cuvînt în tóte raporturile sale, adică la observarea principiuluĭ derivăriĭ din limba română.

ъ cu *ă*. Representantul, de astă dată al fonetismuluĭ pur, d-l Maiorescu, propune, în numele Comisiuniĭ ortografice, ca sunetul ъ să aibă tot-deauna de adecuat în scris pe *a* cu semnul scurtăriĭ (ă), pe când noĭ admitem acésta cu aplicare la cuvintele străine saŭ de origine îndoiósă, şi în cuvintele române, atuncĭ când derivarea română nu reclamă altă vocală; altfel ḑis, scriem ъ cu *ă* numaĭ în generalitatea casurilor.

Vom scrie dar mână în mână şi unul şi altul: r*ă*t*ă*cire, p*ă*cat, p*ă*dure, c*ă*p*ă*tare, c*ă*rare, m*ă*runt, c*ă*r*ă*midă, c*ă*runt, mur*ă*turĭ, pasăre, împ*ă*rat, g*ă*g*ă*uţ, n*ă*zuire, n*ă*z*ă*rire, n*ă*zuros, p*ă*c*ă*lire, p*ă*ţire, îndr*ă*gire, c*ă*t*ă*ţime, t*ă*t*ă*rcat, s*ă*pt*ă*mână, z*ă*natic, l*ă*b*ă*rţat, p*ă*nură, sup*ă*rare, v*ă*g*ă*ună, m*ă*m*ă*ligă, p*ă*l*ă*midă, l*ă*p*ă*dare, g*ă*rg*ă*riţă, d*ă*dacă, t*ă*tuţ, c*ă*ruţ p*ă*trundere.

ъ cu *ĕ*. Noĭ însă ne maĭ servim pentru însemnarea aceluiaşĭ son ъ şi cu vocala *e*, cu scurtare de-asupra: *ĕ*, când suntem siliţĭ la acésta de etimologia română, destinată a întreţiné contactul scriptual între formele şi derivatele aceluiaşĭ cuvînt.

Dar să dăm un numĕr de exemple pentru a se învederà maĭ bine deosebirea între modul nostru de scriere, în ce privesce punctul în cestiune, şi acel preconisat de d-l Maiorescu:

Maiorescu:	*Quintescu*:
r*ă*coare	r*ĕ*coare (r*e*ce) (1)
v*ă*l	v*ĕ*l (înv*e*lire, v*e*linţă)
p*ă*r, v*ă*r	p*ĕ*r (p*e*rĭ), v*ĕ*r (v*e*rĭ)
f*ă*t, f*ă*tare	f*ĕ*t (f*e*ţĭ, f*e*te), f*ĕ*tare
adev*ă*r	adev*ĕ*r (adev*e*rire, -dev*e*rinţă)
v*ă*d	v*ĕ*d (v*e*dere)
binefăc*ă*tor	binefăc*ĕ*tor (binefac*e*re)
v*ă*	v*ĕ* (corĕspunḑĕtor luĭ n*e*).

(1) Exemplele din parentesă justifică — în puterea etimologieĭ române — abaterea de la principiul general al scrieriĭ luĭ ъ

Maiorescu.	*Quintescu:*
*ă*l	*ĕ*l (*e*l) (1)
r*ă*posare	r*ĕ*posare (ca compus cu părticéua *re*, din *re*petire, *re*luare)
r*ă*suflare	r*ĕ*suflare
r*ă*pus, d*ă*dù	r*ĕ*pus, d*ĕ*dù (d*e*te)
r*ă*mas	r*ĕ*mas
r*ă*sfoire, r*ă*scrucĭ . .	r*ĕ*sfoire, r*ĕ*scrucĭ (v. *re*spingere)
r*ă*spîndire, r*ă*svrătire .	r*ĕ*spândire, r*ĕ*svrătire
r*ă*scoacere, r*ă*scopt . .	r*ĕ*scoacere, r*ĕ*scopt
z*ă*ŭ	z*ĕ*ŭ (dumnez*e*esc, dumnez*e*ire)
s*ă*cătură.	s*e*cătură (s*e*c)
tîn*ă*r	tîn*ĕ*r (tin*e*rĭ, tin*e*r*e*ţe, tin*e*rime)
cap*ă*t, căp*ă*ţină	cap*ĕ*t (cap*e*te), căp*ĕ*ţină
doau*ă*, noau*ă* . . .	doau*ĕ*, noau*ĕ* (ca plur feminin)
r*ă*ŭ, r*ă*utate	r*ĕ*ŭ (r*e*le), r*ĕ*utate
m*ă*, t*ă*ŭ, s*ă*ŭ	m*ĕ* (m*e*ŭ,) t*ĕ*ŭ, s*ĕ*ŭ (dupe analogia luĭ m*e*ŭ) (2)

Dupe cum s'a vĕḑut, noĭ nu înlocuim pe *ă* prin *ĕ* decât în casurĭ de strictă necesitate, când unitatea scrieriĭ unui cuvînt reclamă acésta. De aceea nu scriem cu *ĕ*, ci cu *ă*, vorbe ca ar*ă*tare, v*ă*rsare, căl*ă*torie, s*ă*ptămână, l*ă*p*ă*dare, împ*ă*rat, m*ă*runt, stâmp*ă*rare şi altele, cu tóte că căl*ă*torie, s*ă*pt*ă*mână, ar*ă*tare, lăp*ă*dare staŭ în legătură cu cal*e*, ş*é*pte (Moldov. ş*e*pte), lesp*e*de şi dir*e*ticare, iar v*ă*rsare, împ*ă*rat, m*ă*runt, stâmp*ă*rare, aŭ alăturea de ele neologismele v*e*rsat, v*e*rsatil, v*e*rsificaţiune, v*e*rsiune; imp*e*riŭ, imp*e*rios; min*u*ţios; temp*e*rare, temp*e*ratură, intemp*e*riĭ. Nu ne servim de *ĕ*, în loc de *ă*, în aceste şi asemenea casurĭ, pentru că pe de o parte ar trebuì să presupunem óre-carĭ cunoscinţe filologice mareĭ majorităţĭ a populaţiuniĭ ţeriĭ, care nu póte căpĕtà decât învĕţătura elementară, iar pe de alta findcă stratul cuvintelor noŭ introduse în limba nóstră nu este indicat, fără risicul de a ne întórce indirect la etimologia latină, de a-l luà ca razim, decât sub presiunea uneĭ extreme necesităţĭ, precum am declarat de la început, şi acésta numaĭ la sunetul ѫ, spre a nu fi siliţĭ în câte-và casurĭ să reproducem acest son ca nelumea, şi aşà cum niciĭ chiar ceĭ maĭ aprigĭ fonetiştĭ nu şĭ-aŭ permis încă — dupe scirea nóstră — a o face, şi ast-fel a fi aduşĭ să scriem r*â*dere, în loc de r*î*dere, adică a nu face în scris *diferenţiarea* de r*a*dere, care se impune imperios.

D-l *T. Maiorescu* recapituléză argumentele, pe carĭ s'a basat Secţiunea literară, când a făcut acéstă propunere. Argumentul cel maĭ puternic

(1) *El*, cu *e* întunecat, este o variantă a luĭ *el*, şi se întrebuinţéză ca pronume («ĕl om») şi ca articul («dă-mĭ ĕl cuţit = dă-mĭ cuţitul»), în care semnificare *el* nu se aude decât sub forma compusă de *cel* («Alexandru-cel-Mare»).

(2) Prin «dupe analogie» înţelegem *pentru conformare* cu *meŭ*, fără preocupare dacă *tĕŭ*, *sĕŭ* corespund orĭ nu luĭ *tuus*, *suus*.

este, după cum ḑiceà d-l Sturdza, că s'aŭ accelerat așà de mult trebuințele vieţiĭ intelectuale, încât scrisul trebue să fie cât se póte de simplu și să deà cât maĭ iute cuvîntul cu înțelesul luĭ. Nu trebue să oprim în loc pe școlarul român ca să se gândéscă, când scrie, la paradigmele gramaticale. Prin urmare trebue să punem literă deosebită pentru son deosebit Ast-fel introducem semnul *ă* pentru sunetul ъ.

D-l *At. Marienescu* întrébă cum se vor puté distinge, de exemplu, cuvintele *adună* (indicativ presinte) de *adună* (perfectul simplu). N'ar fi óre nimerit ca în casul al doilea să se pună un accent pe *ă* și să se scrie *adună*?

D-l *Maiorescu* rĕspunde că acéstă întrebare e bine făcută și că Secţiunea literară se va ocupà de dînsa.

D-l Președinte pune la vot propunerea Secţiuniĭ literare cu privire la scrierea luĭ ъ.

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 20, contra 2.

— D-l Președinte anunță că propunerea Secţiuniĭ s'a primit.

D-l *T. Maiorescu* cetesce propunerea Secţiuniĭ literare cu privire la scrierea luĭ *î (â)* în cuprinderea următóre:

«Sonul *î (â)* se scrie cu *î*, însă acolo unde este imediat precedat de consonantele *c* saŭ *g*, se scrie cu *â*. Motivul acesteĭ din urmă modificărĭ este analogia cu usul general, introdus la noĭ ca și la Italienĭ, de a cetì literele *c* și *g* înainte de *i* drept *ce* și *ge*, iar înainte de *a* drept *k* și *gh*. Ast-fel, dacă am scrie d. e. gînd, cînd, cîntec cu *î*, acest *i*, cu tot circumflexul de-asupra luĭ, ne-ar smintì obiceiul cetiriĭ acelor consonante înaintea vocaleĭ *i*, pe când scriind cu *â*, rĕmânem în conformitate cu deprinderea de mult admisă *c* și *g*.

«Pe lângă acésta propunem, ca excepțiune importantă, scrierea luĭ *î* prin *a* în cuvîntul *Român* și derivatele luĭ, *România*, *Românism*, etc.»

D-l *T. Maiorescu* ḑice apoĭ că așà cum este formulată propunerea Secţiuniĭ, nu este consecuentă cu principiul fonetic admis, căcĭ se propun excepțiunĭ la scrierea luĭ ѫ după *c* și *g*, precum și în vorba *România* și derivatele eĭ. Consecuent ar fi fost dacă ѫ s'ar scrie cu o singură literă, orĭ-care ar fi ea: *î* saŭ *â* saŭ orĭ-care alta. Majoritatea scriitorilor a admis pe *î* și bine ar fi fost póte ca și noĭ să-l admitem pretutindenĭ, afară de în cuvîntul *România* și derivatele luĭ, saŭ pe *â* afară de începutul cuvintelor.

D-l *Gr. Ștefănescu* ḑice că, din momentul ce se primesce sistemul fonetic, nu înțelege pentru ce s'ar maĭ admite excepțiunĭ. Cuvintele începĕtóre cu *cî* și *gî* (cîmp, gînd) nu se vor puté cetì *ci*, *gi* (cimp,

gind), ci tot *câ* și *gâ*. De aceea d-sa propune să se scrie uniform în tóte cuvintele cu *î*.

D-l *P. Poni* ḑice că d-sale i se pare extraordinar ca tocmaĭ numele nostru și al țĕriĭ nóstre să facă excepțiune în scrierea românéscă. D-sa ar fi de părere ca excepțiunea propusă de Secțiune să fie regula generală, adecă să se scrie pretutindenĭ cu *â* și numaĭ când acest ѫ este la începutul cuvîntuluĭ să se scrie cu *î*. In acest scop d-sa presintă următórea propunere:

«Sunetul ѫ se scrie cu litera *â*, când însă *î* este la începutul unuĭ cuvînt, se scrie cu *î*»

Maioritatea comisiuneĭ de ortografie admițênd acésta, d-l *N. Quintescu* ḑice că este bine că d-l Maiorescu recunósce cel puțin în plen că propunerea Secțiuniĭ fusese neconsecuentă. D-sa cetesce apoĭ:

Acest son obscur (ѫ) raportorul majoritățiĭ Comisiuniĭ de ortografie propune ca, în generalitatea casurilor, să fie expres cu *i* cu circumflex (*î*), pe când dupe noĭ, în vedere că cele maĭ de multe orĭ acest sunet s'a născut din *a*, este maĭ natural și maĭ nimerit să fie însemnat cu *a* cu circumflex (*â*). Prin acésta se stabilesce și o corelațiune fórte potrivită între modul de reproducere în regulă generală al ambelor sunete întunecate (ъ = *ă* ; ѫ = *â*).

Ast-fel scriú:

Maiorescu	*Quintescu*:
întîĭ	ântâiú
mînz, mînzat	mânz, mânzat
amîndoĭ	amândoĭ
lăudînd	lăudând
amînare	amânare
rînced	rânced
rînă	rână (1)
mînătarcă	mânătarcă
lîngă.	lângă
tîrcol	târcol
mîrțoagă	mârțoagă (2)
mîndrie	mândrie
stînă	stână
blînd.	blând
vîltoare	vâltoare
fîntînă.	fântână
bîntuire, mîntuire . . .	bântuire, mântuire
obîrșie	obârșie
crîmpeiu	crâmpeiŭ

(1) «Stă într'o rână» saŭ în locuțiunĭ analóge.

(2) Se ḑice ast-fel un cal slab *mort*.

Maiorescu:	*Quintescu:*
bătrîn	bătrân
fîrtat.	fârtat
rînd, rîndurică . . .	rând, rândurică
pîrte, pîrghie . . .	pârte, pârghie
mîncare	mâncare
spînzurare	spânzurare
smîntînă	smântână
stîlcire.	stâlcire
lînă, pîne, (pîine) . . .	lână, pâine, (pâine)
sînge, sînt (sanctus) .	sânge, sânt (1)
mînă, mînecă	mână, mânecă
pîrcălab	pârcălab
trîntor, trîndav	trântor, trândav
mîne (mîine), atît . . .	mâne (mâine), atât
înger, pîngărire	ânger, pângărire
frîngere, plîngere . . .	frângere, plângere

Insemnarea sonuluĭ ѫ prin *â*, în marginile arătate, are și avantagiul, că une-orĭ coincide cu aplicarea etimologieĭ în sfera limbiĭ române. Prin acéstă coincidență, simplificându-se lucrul, suntem scutițĭ de a maĭ înșirà maĭ târḑiŭ cuvinte carĭ se scriŭ cu *â* în puterea aplicăriĭ aceleĭ etimologiĭ, de óră-ce ele intră în categoria celor maĭ sus citate. Ast-fel nu se va maĭ explicà, că un gerunḑiŭ, ca crăp*â*nd, se scrie cu *â* pentru a conservà vocala caracteristică a penultimeĭ din infinitivul verbelor de întâia conjugare (crăp*a*re), nicĭ că sunetul ѫ din c*â*rlan (2), c*â*rnat, f*â*rtat (3), rĕm*â*nere, ș. a., se însémnă tot cu *â*, în puterea faptuluĭ că staŭ în legătură cu c*a*l, c*a*rne, rĕm*a*s, fr*a*te.

Abatere de la regula generală, în sistema de scriere a d-luĭ Maiorescu, fac cuvintele în carĭ *î* este preces de *c* și *g*. Acestea se vor scrie de d-sa cu *â* nu cu *î*: *gând, gândac, cânepă, cântec, când, cât, câmp.* Rațiunea acesteĭ abaterĭ? Pentru ca *c* și *g* să nu se citéscă *ci, gi!* Ca și în anul 1894, când s'a făcut în Secțiunea literară óre-care discuțiune asupra vocaleĭ întunecate în cestiune, găsesc că motivul dat de d-l Maiorescu este cu totul tras de pĕr, nu se póte maĭ arbitrar. In adevĕr, circumflexul împreunat cu *i* forméză un întreg, un semn alfabetic ca orĭ-care altul, exprime sunetul ѫ față cu tóte consónele, prin urmare și când preced *c* și *g*. Tocmaĭ pentru că *i*, precum și altă vocală cu tricornul în cap, întrupéză în orĭ-ce împrejurare sonul ѫ, scriem și s'a scris, culeg*ê*nd, tăc*ê*nd, fără temere să nu se cetéscă culeg*i*nd, tăc*i*nd, și fără a maĭ pune după *c*, *g* aspirata *h*.

Acéstă lipsă de temere trebuià să o aibă și d-niĭ fonetiștĭ imaculațĭ, căcĭ scriind cu *î* în loc de *â* cuvinte ca: g*î*nd, g*î*ndac, c*î*nepă, c*î*ntec, c*î*nd, c*î*t, c*î*mp, nimenea nu ar pronunță g*i*nd, g*i*ndac, c*i*nepă, c*i*ntec, c*i*nd, c*i*t, c*i*mp, precum

(1) In compuse apare sub forma de *sân*: Sân-Petru — Sîn-Petru.
(2) *Cârlan* este născut din *cal-an* cu *r* intercalat
(3) *Fârtat* din *frătat*, prin metatesa luĭ *ră* în *ăr*.

nu fac acésta nicĭ lectoriĭ preseĭ, pe carĭ se razimă d-lor pentru revoluționarea ortografieĭ Academieĭ române, când cetesc asemenea cuvinte scrise, — cum s'a vĕḑut din extractele făcute — scrise tocmaĭ, și cu deosebire de «Epoca» d-luĭ Maiorescu, cu semnul *î*, iar nu cu *â*.

Modul nostru de reproducere a întunecatuluĭ ѫ nu are nevoie a recurge la pretextul pus înainte de d-l Maiorescu, cusut cu ață atât de albă, încât sare din depărtare în ochiĭ orĭ-și-cuĭ (pretext destinat a acoperì lipsa de curagiŭ, de a se atinge — aplicându-șĭ regula—de tradițiunea scrieriĭ cu *â* a unor cuvinte), pentru că acest mod de scriere pune și cuvintele unde *c* și *g* aŭ după ele sunetul ѫ în categoria numeróselor vorbe, fie române, fie străine, orĭ de origine îndoiósă, iar nu într'o categorie artificial creată, artificial susținută. Conform reguleĭ nóstre, și noĭ scriem *cât*, dar tot cu *â* și pe corelativul sĕŭ (at*â*t), pe când adversariĭ noștri îl scriŭ cu *î*, at*î*t, ceea ce constitue o inconsecuență. Asemenea nu suntem adușĭ ca d-lor a scrie p*î*ne, cuvînt care trebue tractat graficesce ca și c*â*ne (c*â*ĭne), nicĭ m*î*nă, m*î*ne (m*î*ine), s*î*nge, ș. a.

Nicĭ în favórea cuvintelor Rom*â*n, rom*â*nime, Rom*â*nia, n'avem trebuință, pentru a fi scrise cu *â*, să invocăm — ca d-l Maiorescu — clemența uneĭ excepțiunĭ, căcĭ în sistema nóstră ele intră în regula generală a reproduceriĭ sonuluĭ ѫ.

Dar etimologia română, ca și la sunetul ъ, ne obligă, spre a fi consecuențĭ, să recurgem, pentru transcrierea lui ѫ, și la alte vocale; la *e* și la *i* cu circumflex *(ê, î)*.

ѫ cu *ê*. Scriem ast-fel sonul în cestiune la gerunḑiile verbelor de conjugarea II și III, pentru a păstrà vocala lor caracteristică din desinența infinitivuluĭ (*e*re), vĕḑ*ê*nd (ved*e*re), plăc*ê*nd (plăc*e*re), păr*ê*nd (păr*e*re), culeg*ê*nd (culeg*e*re), fierb*ê*nd (fierb*e*re), dreg*ê*nd (1) (dreg*e*re), fără a ne preocupà din ce vocală a luat nascere originar sunetul ѫ în acest cas.

Acéstă conformare face maĭ ușóră transcrierea luĭ ѫ decât dacă ne-am servì de alte vocale, pentru aplicarea cărora n'am sci, pe ce să ne rezemăm, de ce să fim călăuzițĭ.

Alt-fel ѫ cu *ê* are o aplicațiune fórte restrînsă : m*e*l (m*ie*l), m*ê*rlire, cu *r* intercalat (ca în câ*r*lan), în loc de m*e*lire, cu totul corespunḑĕtor germanuluĭ laemmern de la Lamm : p*ê*rlire (pĕr, perĭ), p*ê*rlit, năp*ê*rlire, năp*ê*rlit (2).

(1) D-l Maiorescu și Comisiunea de ortografie scriŭ aceste gerunḑiĭ păr*î*nd, fierb*î*nd, văḑ*î*nd, plăc*â*nd, culeg*â*nd, dreg*â*nd

(2) Aceste cuvinte și cele câte s'ar maĭ găsi, le-am puté sacrificà ca puține la numĕr și scrie cu *î* (nu însă și gerunḑiile), dar acésta ar duce maĭ mult la îngreunarea scrieriĭ, ca unele pentru carĭ nu s'ar aflà o directivă, spre a fi puse în categoria celor cu *i* cu circumflex. Pe de altă parte a le aplicà *â*, a scrie s. e p*â*rlire, făcênd ast-fel să se piérḑă legătura cu pĕr din mintea școlaruluĭ și a celor cu puțină carte, nu este dintre expedientele la carĭ am asocià îndemnul nostru

ѫ cu *î*: *a)* In cuvintele compuse cu *in* (1) in carĭ acéstă părticeà se aude maĭ tot-deauna cu *i* întunecat *(în, îm)*: *î*ntrare, însă: *î*ndărăt, *î*mpuținare, *î*ncărcare, *î*mbinare, *î*ntrecere, *î*ndeplinire, *î*nfruptare, *î*ncălcare, *î*nalt, *î*ndeajuns, *î*nfruntare, *î*ntinare, *î*mpingere, *î*nfiripare, *î*mpreunare, *î*nstrăinare, *î*mpungere, *î*ncingere, *î*nsă, *î*ncă, *î*ncóci, *î*ncotro, *î*njghebare, *î*nvinuire.

Inainte de a enumĕrà maĭ departe cuvintele intrând în clasa celor carĭ maĭ trebuesc scrise cu *î*, cată să punem în vedere că ne-am ajutat la aplicarea acestuĭ semn alfabetic, punênd la contribuțiune și principiele *analogieĭ, diferențiăriĭ și atracțiuniĭ*, ca unele ce jócă, cu deosebire primul, un rol însemnat în formațiunea limbilor, cărora le servesc ca o pârghie, spre a le împinge înainte în desvoltarea lor, am credut, că se impune, ca ele să-șĭ aibă expresiunea și aplicațiunea și în scriere.

b) In cuvinte ca acestea: v*î*rtos (v*i*rtute, v*i*rtuos), cuv*î*nt (cuv*i*nțel), binecuv*î*ntare, sc*î*ntee (sch*i*nteĭ), înfierb*î*ntare (f*i*erbinte), v*î*ndare (v*i*ndere), sf*î*nt (sf*i*nțĭ), d*î*nsul, *î*nsuțĭ, *î*nsușĭ (*i*ns), v*î*nă, v*î*njos (plur. v*i*ne), v*î*nĕt, v*î*nĕtae (v*i*neți, v*i*nețeà -ețele), și dupe analogie: v*î*nat, v*î*nătóre; z*î*nă (sân-z*i*ene), și dupe analogie: z*î*mbet; s*î*n (s*i*nuositate, îns*i*nuare), r*î*dere (r*i*dicul, r*i*diculisare) (2), s*î*tă (s*i*te), căreia îĭ urméză prin analogie: s*î*tar; m*î*ță (m*i*țișóră, m*i*țule, vocat.), m*î*rtan (cu *r* intercalat, ca în câ*r*lan, în loc de călan), din m*î*tan, (Mold. mot*a*n), ț*î*ță, (ț*i*țișóră), și dupe analogie: r*î*ță (3), f*î*ță (4), f*î*țăire, aț*î*țare, aț*i*pire, ț*î*ț*î*nă (ca și în țăr*î*nă, cu *înă* întunecat din *ină*, păstrat în d. e. țar*i*nă), r*î*ŭ, înr*î*urire, R*î*urenĭ, r*î*ușor (R*i*-oș-anu), iar în puterea analogieĭ luĭ r*î*ŭ vom scrie următórele începĕtóre cu aceeașĭ silabă: r*î*pă, r*î*pos, r*î*pat («porc r*î*pat»), r*î*ie, r*î*ios, r*î*nă, r*î*mă, (5), r*î*mător, r*î*căire; în vorbe ca: acoperem*î*nt, vĕrsăm*î*nt, morm*î*nt, legăm*î*nt, jurăm*î*nt, așezăm*î*nt, simțim*î*nt, veșm*î*nt (acoperem*i*nte, așezăm*i*nte, vĕrsăm*i*nte, morm*i*nte, legăm*i*nte, jurăm*i*nte, simțim*i*nte, veșm*i*nte), apoĭ scăzăm*î*nt, păm*î*nt, deșĭ vechiul lor plural în m*i*nte a fost înlocuit cu m*î*nturĭ (scădĕm*î*nturĭ, păm*î*nturĭ), și în general în cuvinte terminate în *nt*, avênd pluralul în *urĭ:* v*î*nt, v*î*nturĭ (vechiul plur. v*i*nte); frăm*î*nt, frăm*î*nturĭ, spăim*î*nt, spăim*î*nturĭ, carĭ atrag după ele, în interesul diferențiăriĭ de s*â*nt (sanctus) și de cur*â*nd [gerundiul verbuluĭ cur*a*re, a tractà de o bólă, și (popul.) a curățì (porumbĭ)], pe auxiliarul s*î*nt și adverbiul cur*î*nd.

c) In infinitivul câtor-và verbe de conjugarea IV unde desinența *ire* s'a întunecat în *îre:* amăr*î*re, dobor*î*re, isvor*î*re, ur*î*re, vifor*î*re (vifor), de unde

---

(1) Nu este vorba de *in* negativ, din neologisme, care în limba poporuluĭ a luat forma de *ne*: *in*finit, *im*posibil, însă *ne*putincios, *ne*lucrat, *ne*bun

(2) Nu este aceeașĭ necesitate, ca în r*î*dere, s*î*n, a scrie str*î*ngere, str*î*mt, în loc de str*â*ngere, str*â*mt, pentru că avem neologismele str*i*ct, str*i*ctețǎ, str*i*ctură.

(3) Litera *r* cirilică.

(4) Pesce fórte mic, căruia Moldoveniĭ îĭ dic *svârlugă*

(5) Cuvintele r*î*nă, r*î*mă, scrise ast-fel, iar nu cu *â:* r*â*nă, r*â*mă, se diferențiéză maĭ bine și pentru ochĭ de r*a*mă, r*a*nă.

Viforîta (mânăstire). Pe basa participielor acestor verbe (urît, amărît, etc.) și în puterea analogieĭ se vor scrie cu *î* și alte cuvinte terminate în *ît,* precum și derivatele în *-îtare:* rît, rîtan, gît, gîtlej, întărît, întărîtare.

Maĭ mult. Semnul *î* din *îre* al verbelor de maĭ sus impune intrebuințarea, în puterea *atracțiuniĭ* (1), a aceluiașĭ semn grafic și în silaba precedentă: vîrîre, tîrîre, tîrîtor, dîră (2) pîrîre, pîră, fapt care se întâmplă și în viéță prin vecinătate nemijlocită, (3).

Tot cu *î*, ca născut din *i*, urméză a fi scrise și vorbe ca: țîr («țîr-țîr»), țîrăire, țîrăită («cu țîrăita»), țîr (pesce), țîrcovnic, țînțar, Țînțărenĭ, țîrloiŭ. Unele se aud și cu *i*, pe lângă *î*: țînta, ținta, țîpĕt, țipĕt, țîpare, țipare, țîntuire, țintuire, ghîcire, ghicire.

Din cele expuse până acĭ, relativ la sunetele ъ și ѫ, resultă că deosebirea dintre fonetiștiĭ *purĭ*, cum se pretind adversariĭ noștri, și dintre fonetiștiĭ cumpăniți, ceea ce reclamăm a fi noĭ, este că primiĭ admit, pentru representarea grafică a luĭ ъ, numaĭ pe ă, pe când noĭ și pe *ĕ*.

Pentru ѫ însă admit și d-lor două felurĭ de representare scriptuală, ceea ce nu se prea împacă cu preconisatul d-lor fonetism, pe *î* și pe *â,* la carĭ noĭ maĭ adăugăm pe *ê,* numaĭ că aplicarea celor două prime elemente alfabetice este la noĭ inversă.

In regulă generală, noĭ ne servim de *â*, pe când fonetiștiĭ purĭ de *î;* noĭ aplicăm pe *î* — pe lângă *ê* — în casurile, unde acésta este reclamat de principiul armonisăriĭ veșmîntuluĭ cuvintelor, formând o familie, iar d-lor ieaŭ în serviciŭ pe *â* numaĭ pentru o categorie de cuvinte, întocmită pe o basă artificială.

Noĭ avem decĭ cu două semne grafice maĭ mult: pe *ĕ* și pe *ê.*

Deosebirea în fond, între o parte și alta, relativ la scrierea luĭ ѫ în regulă generală, proprie vorbind, nu există. In adevĕr, pentru deplina împăcare în acest punct n'ar fi nevoie decât de intervertirea roluluĭ ce-l înde-

---

(1) Fórte interesante probe de *atracțiune* în limba română sunt. *mititel* și *mototol.* Prima transformare, încercată de *micutelu,* a fost schimbarea luĭ *c*, din antepenultimă, prin influințarea luĭ *t*, din penultimă, tot în sunetul *t*. mitutelu; iar a doua a urmat prin modificarea luĭ *u*, din silaba după *mi*, iarășĭ în *i*, provenită din înrîurirea luĭ *i* al silabeĭ inițiale *(mi)*: mititelu-tel

Pentru a ajunge la specimenul *mototol, micutelu,* s'a oprit maĭ întâiŭ la forma *mitutelu,* după care a evoluat ast-fel *u* din antepenultima s'a prefăcut în *o*: mitotelu, apoĭ prin influințarea acesteĭ vocale asupra luĭ *i*, din *mi*, a eșit la ivélă un noŭ *o* mototelu, în fine o nouă înrîurire asupra luĭ *te* a schimbat și vocala *e* tot în *o*: mototolu-tol.

Nascerea și a luĭ *mototol* tot din *micutel*, este confirmată și de înțelesul cuvîntuluĭ, căcĭ *mototolirea* nu este alt ce-va decât reducerea prin strîngerea în mână a uneĭ bucățĭ de hârtie la proporțiunĭ mult maĭ micĭ, la *mototol.*

(2) «Dîră prin barbă»

(3) Insă pârăire, pârjolire, pârléză, pârdalnic

plinesce semnul *î* în sistema d-lor de scriere, în sensul propunerii nóstre, care ni se pare mult maĭ rațională, adică de înlocuirea luĭ *î* cu *â* al nostru.

Diferența principială dintre noĭ ar rĕmâné dar numaĭ modalitatea de scriere a luĭ *ĕ*, și a luĭ *ê* și *î*, căcĭ ea se întemeéză la noĭ pe derivarea din limba română — de care domniile-lor nu vor să scie în ruptul capuluĭ — când acea derivare este ușor constatabilă, fără ajutorul nescar-và cunoscințe etimologice.

Referirea la limba română, ca la un fir conducĕtor, bine lămurită și precisată prin exemple, nu îngreunéză ortografia, cum are aerul, când este privită numaĭ pe de-asupra, dar nicĭ nu o ușuréză până la punctul de a puté fi învĕțată în treĭ *tempi* (una, doué, treĭ!), cum ar dorì — acésta resultă din desideratele lor—d-niĭ profesorĭ secundarĭ, întrunițĭ la Iașĭ, anul trecut, și cum ar vré și d-l Maiorescu, căcĭ — sârmaniĭ — eĭ sunt aceia carĭ duc greul la învĕțarea limbiĭ și scrieriĭ române în școlele secundare!

Domnĭ Colegĭ. Discuțiunile nóstre — cum ațĭ vĕḍut — aŭ avut de resultat o schimbare de front din partea majorităţiĭ Comisiuniĭ de ortografie, în ce privesce sunetul ѫ. Ea a admis, dupe propunerea d-luĭ Poni, ca acest son, în marea maioritate a casurilor, să fie expres cu *â*, nu cu *î*, adică tocmaĭ ceeace am cerut noĭ încă de la începutul discuțiunilor în Comisiune și în Secțiunea literară. Lucrul erà de natură să ne îmbucure, dacă se căutà a se regulamentà ca lumea casurile, destul de numeróse, în carĭ trebue scris cu *î*. In loc de acésta, s'aŭ mărginit a decretà: «Se va scrie însă cu *î* la începutul cuvintelor.» Punctum. Acésta are să-ĭ aducă în încurcătură și la un mod de scriere maĭ ciudat decât îșĭ închipuesc! Pasul d-lor însemnéză ortografie în doĭ tempi (una, douĕ), însemnéză din Scylla în Charybdea, adică a sărì dintr'una în alta, fără chibzuință și fără prevedere de urmările hotărîriĭ luate.

Cu modul acesta se confirmă adevĕrul cuvintelor mele din *contra propunerile la propunerile d-luĭ Maiorescu de regularea ortografieĭ* (sub sunetul ѫ): «Sistema de scriere a d-luĭ Maiorescu este un edificiŭ zidit nu cu material solid, ci cu un material ușurel și subțirel, înjghebat de icĭ de colea fără multă cheltuélă!

D-l *I. Bogdan* ḑice că dacă vrem să fim consecuențĭ cu principiul admis până acum, atuncĭ pentru sunetul ѫ nu putem admite decât litera *î* saŭ *â*. Cel d'al doilea *(â)* este cel maĭ potrivit, din causă că *ă* și *â* sunt maĭ apropiate ca pronunțare și aŭ între ele o înrudire fisiologică. Maĭ departe, *â* derivă în cea maĭ mare parte din *a* nu din *i* și în acéstă privință e și o analogie cu cirilicul ѫ derivat tot din ѧ. Să primim decĭ propunerea d-luĭ Poni, ca fiind cea maĭ bună.

D-l *I. Bianu* ḑice că majoritatea Secțiuniĭ literare consultată primesce propunerea d-luĭ Poni.

D-l Preşedinte pune la vot propunerea d-luĭ P. Poni cu privire la scrierea luĭ *î (â).*

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 22, contra 1 (d-l N. Quintescu). -- D-l Preşedinte anunţă că propunerea d-luĭ Poni s'a admis.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că acum când aceste regule ortografice s'aŭ admis de Academie, este bine ca colegiĭ noştri carĭ aŭ avut părerĭ deosebite să le priméscă şi să deà ast-fel ajutor pentru ca noĭ toţĭ, cu autoritatea nóstră unanimă, să le putem impune. Să lăsăm la o parte susceptibilităţile personale şi să ne gândim la scopul final, care este frumos, măreţ. Póte că şi eŭ am avut unele părerĭ ale mele deosebite, dar am cedat în interesul general. Maĭ trebuesce încă ca Secţiunea literară să facă o expunere sistematică a regulelor ortografice, într'o broşură care să se vulgariseze cât de mult şi acésta trebue făcută cât de curând. Eŭ îndemn cu tot dinadinsul să se facă acéstă lucrare.

D-l *N. Quintescu* ḑice că afară de cestiunile resolvate maĭ sunt încă vre-o 3—4 pe carĭ d-sa le-a formulat ca propunerĭ şi cu carĭ s'ar completà aprópe regulele ortografice. Intrébă dacă n'ar fi bine să le supună Academieĭ spre deliberare.

D-l *T. Maiorescu* ḑice că Secţiunea literară şĭ-a reservat dreptul de a discutà maĭ departe în sînul eĭ cestiunile ortografice, carĭ aŭ rĕmas neresolvate şi că de îndată ce ea se va întrunì, va reluà materia.

D-l *D. Sturdza* ḑice că lucrarea Academieĭ are mare însemnătate, pentru că printr'însa se va introduce odată o scriere uniformă în limba română. Rĕul ce s'a făcut până acum prin diferite modurĭ de scriere cu greŭ se va înlăturà şi va trebuì încă multă luptă spre a-l isgonì. Rógă şi d-sa pe colegiĭ carĭ aŭ făcut diverginţe ca să adereze la hotărîrile Academieĭ, ca ast-fel să putem fi uniţĭ toţĭ la olaltă, căcĭ unitatea în limbă este unitatea în gândire.

D-l *I. Bianu*: D-l Kalinderu ne dă îndemn la lucru cu privire la aplicarea ortografieĭ. Academia are între Românĭ o situaţiune atât de mare şi o autoritate morală atât de netăgăduită, încât am încredere că atuncĭ când ea, care scie să se pună în fruntea curentelor, va procede la aplicarea normelor ortografice, va fi urmată fără şovăire. Cât privesce propunerea d-luĭ Kalinderu, d-l Bianu ḑice că Secţiunea a numit o comisiune, care să alcătuéscă o expunere a regulelor ortografice cu exemplificarea lor şi să facă şi un mic dicţionar de cuvintele, asupra scrieriĭ cărora ar fi îndoelĭ.

D-l *I. Kalinderu* cetesce raportul Comisiunii Fundaţiunii Otteteleşanu despre mersul Institutului în 1903—4. După aceea, d-sa ḍice că directorul Institutului d-l I. Slavici a înaintat un memoriŭ amănunţit despre întreg mersul Institutului în ceĭ ḍece anĭ de când funcţionéză. Impreună cu colegiĭ din Comisiune, d-niĭ D. Sturdza şi Negruzzi, am cetit acest memoriŭ, am făcut observaţiunile şi îndreptările nóstre, aşà că nu se póte ḍice că el nu are aprobarea nóstră. Din cuprinsul acestuĭ memoriŭ reese că s'a pus multă muncă la îndrumarea acesteĭ şcolĭ, a căreĭ faimă a trecut şi peste graniţele ţĕriĭ nóstre. In adevĕr, am fost solicitat de Legaţiunea Imperiuluĭ rusesc din Bucurescĭ să-ĭ procur pentru Ministerul Instrucţiuniĭ publice al Rusieĭ date şi explicărĭ cu privire la organisarea şi conducerea Institutuluĭ nostru. Propune ca acest memoriŭ să se tipăréscă în broşură. Fundaţiunea Otteteleşanu este una din cele maĭ frumóse ale Academieĭ şi ea îndeplinesce două scopurĭ frumóse: ajută pe Academie, prin prelevările ce dă, carĭ anul acesta sunt înscrise cu suma de leĭ 17.100,95, la ajungerea scopurilor eĭ generale, şi în acelaşĭ timp îşĭ îndeplinesce misiunea pentru care a fost lăsată, adecă dă educaţiune morală şi fisică côpilelor române pentru binele némuluĭ. D-l Kalinderu propune ca în sala de şedinţă a Academieĭ să se aşeze bustul generosuluĭ Ioan Otteteleşanu, care a sciut să facă o aşà frumósă întrebuinţare de averea luĭ, pentru timpul când nu va maĭ fi printre ceĭ viĭ. Cât privesce zestrea prevĕḍută în testament a se da absolventeler institutuluĭ, d-l Kalinderu ḍice că nu este impusă a se da imediat după înfiinţarea şcoliĭ, ci numaĭ atuncĭ când veniturile fonduluĭ vor permite. Până acum fiind trebuinţă neapĕrată pentru întregirea instalaţiunilor, veniturile nu aŭ ajuns, dar de anul trecut s'a prevĕḍut în budget să se deà fie-căreĭ absolvente un ajutor de câte 300 leĭ, fie la măritiş, fie spre a-şĭ instalà un mic atelier. Se va continuà a se prevedé şi în viitor asemenea sume, orĭ maĭ marĭ, până când fondul va dispune de mijlóce suficiente spre a se da zestrea de 200 galbenĭ, cât se prevĕde în testament.

— Raportul Comisiuniĭ se iea spre cunoscinţă şi se aprobă.

— Se aprobă propunerile d-luĭ Kalinderu de a se tipărì memoriul despre mersul Institutuluĭ în ceĭ ḍece anĭ din urmă şi a se face un bust rĕposatuluĭ Ioan Otteteleşanu, care să se aşeze în sala şedinţelor.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Otteteleşanu pentru 1904—5.

— Sunt realeşĭ d-niĭ: *I. Kalinderu, I. C Negruzzi, D. Sturdza.*

ŞEDINŢA DE LA 18 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S Aurelian.*

De la d-l Barbu Ştirbeĭ se primesc în dar ḑece exemplare din publicaţiunea făcută cu cheltuéla d-sale de către d-l N. Iorga: *Corespondenţa luĭ Ştirbeĭ Vodă,* vol. I.

De la d-l N. Coculescu, profesor universitar, se primesc în dar pentru bibliotecă următórele publicaţiunĭ ale sale: *Cestiunea calendaruluĭ,* Bucurescĭ 1898; *Teoria refracţieĭ astronomice,* Bucurescĭ 1899; *Invĕţămîntul astronomieĭ şi examenul de capacitate,* Bucurescĭ 1901; *Sur les expressions approchées des termes d'ordre élevé dans le développement de la fonction perturbatrice,* extras din *Journal de mathématiques,* precum şi *Proiect de lege pentru introducerea calendaruluĭ apusan drept calendar al Statuluĭ în viaţa civilă,* Bucurescĭ 1900.

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice că între lucrările trecute în programa sesiuniĭ generale este şi raportul Comisiuniĭ dicţionaruluĭ limbiĭ române, şi întrébă când se va aduce în desbaterĭ acéstă lucrare. Se obicínuesce în tóte sesiunile să ni se aducă acest raport tot-deauna în ultimele ḑile ale sesiuniĭ; acésta nu este bine şi ceea ce este şi maĭ rĕŭ, nu ni s'a presintat până acum nicĭ un model de cum se face acel dicţionar, în cât Academia este cu totul străină de felul redactăriĭ şi de limba acestuĭ dicţionar.

D-l *I. Kalinderu* rĕspunde că raportul Comisiuniĭ cu expunerea lucrăriĭ dicţionaruluĭ se va aduce în curând în plenul Academieĭ. De o cam dată d-sa arată că s'a primit de la d-l Philippide o parte din manuscript, redactat spre a fi dat la tipar; iar acum se imprimă ca probă întâia cólă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 19 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *Dr. C. I. Istrati* cetesce comunicarea sa despre: *Câte-va date relative la monumentele de pe timpul luĭ Ştefan-cel-Mare.*

ŞEDINŢA DE LA 20 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *A. D Xenopol* întrébă dacă Comisiunea compusă din d-niĭ Maiorescu, Bianu şi Ovid Densuşianu, şi însărcinată să facă într'o broşură expunerea sistematică a regulelor ortografice, va avé puterea să regulamenteze şi asupra cestiunilor carĭ n'aŭ fost resolvate de Academie.

D-l *I. Bianu* se miră de întrebarea d-luĭ Xenopol, de óre-ce este de la sine înţeles că Comisiunea nu póte să trécă peste hotărîrile Academieĭ şi nicĭ nu are căderea să ieà hotărîrĭ cu de la sine putere. Ea este ţĕrmurită să regulamenteze în cercul decisiunilor Academieĭ şi nu va avé decât să expună şi să exemplifice cestiunile ortografice, atât cele acum votate, cât şi cele carĭ aŭ fost votate în 1881 şi carĭ aŭ rĕmas în vigóre.

D-l *A. D. Xenopol* întrébă ce se va face în casul când între regulele ortografice stabilite la 1881 şi cele votate acum va fi contradicere?

D-l *T. Maiorescu* rĕspunde că în casul când se vor ivì nedumerirĭ, Comisiunea va aduce, prin Secţiune, casul la cunoscinţa Academieĭ, care va avé să decidă

De la Ministerul de Răsboiŭ se primesce următorul rĕspuns la intervenirea Academieĭ:

«*Domnule Preşedinte,*

«La adresa Academieĭ Române No. II. 6.436, din 12 Ianuarie a. c., am onóre a vĕ aduce la cunoscinţă că Comisiunea de şépte oficerĭ generalĭ şi superiorĭ, numită de Minister şi compusă din:

«General-Adjutant Coandă Constantin, General Boteanu Michail, General Boteanu Remus, Colonel Constantinescu Nicolae, Colonel Averescu Alexandru, Colonel Istrate Ioan şi Locot.-Colonel-Adjutant Antonescu Dimitrie, propune ca, pentru scrierea militară ce este a se premià în sesiunea generală a Academieĭ Române din 1906, subiectul să fie următorul:

«*Pregătirea trupelor pentru răsboiŭ în instrucţie şi conducere, cu exemple istorice şi practice.*»

— Se iea spre cunoscinţă.

De la d-l Dr. Ioan Simionescu, profesor la Universitatea din Iaşĭ şi fost bursier al Fonduluĭ Adamachi, se primesce pentru publicare scrierea sa intitulată: *Asupra câtor-và fosile din terţiarul românesc.*

— Se recomandă spre examinare Secţiuniĭ sciinţifice.

Se cetesc procesele-verbale ale Secţiuniĭ sciinţifice pentru şedinţele de la 6 şi 18 Martie, prin carĭ se arată că Secţiunea a decis;

1) să propună pentru premiul Adamachi din 1909 de 5.000 leĭ subiectul: *Studiul ţânţarilor din România ca propagatorĭ aĭ malarieĭ şi cercetarea mijlócelor practice pentru stingerea acesteĭ bóle;*

2) să propună pentru premiul Lazăr din 1909 de 5.000 leĭ subiectul: *Politica agrară a Românieĭ şi înrîurirea ce ea a avut asupra stăriĭ economice şi sociale a poporaţiuniĭ rurale;*

3) să recomande plenuluĭ pentru a fi aleşĭ membri corespondenţĭ d-niĭ Dr. Emanuel Riegler şi inginer Michail Rômniceanu şi să se amâne până la anul propunerea pentru alegerea celuĭ de al treilea membru corespondent în locul ce maĭ rĕmâne vacant;

4) constituirea biurouluĭ pentru anul 1904—5, alegênd Preşedinte pe d-l *P. S. Aurelian* şi Vice-preşedinte pe d-l *Dr. I. Felix.*

— Se aprobă subiectele premiilor Adamachi şi Lazăr din 1909.

— Se iea spre cunoscinţă alegerea biurouluĭ Secţiuniĭ pentru anul 1904-5.

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ într'o şedinţă viitóre propunerile Secţiuniĭ pentru alegerea de membri corespondenţĭ.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 18 Martie, prin care se arată că Secţiunea a decis:

1) să propună a se tipărì în volum separat scrierea părinteluĭ S. Fl. Marian: *Legendele Maiciĭ Domnuluĭ;*

2) să însărcineze pe d-l I. Caragiani cu examinarea manuscriptuluĭ d-luĭ I. Dalametra: *Dicţionarul macedo-român;*

3) să propună pentru premiul Neuschotz de 2.000 leĭ din 1909 subiectul: *Industria casnică la Românĭ; trecutul şi starea eĭ actuală;*

4) să propună pentru premiul Bodescu de 1.500 leĭ din 1909 subiectul: *Elementul naţional în poesia luĭ Eminescu;*

5) să recomande plenuluĭ pentru a fi aleşĭ membri corespondenţĭ pe părintele Dimitrie Dan din Bucovina şi pe d-l Enea Hodoş, profesor la Seminarul teologic din Caransebeş.

— Se aprobă propunerea de a se tipărì scrierea părinteluĭ S. Fl. Marian: *Legendele Maiciĭ Domnuluĭ.*

— Se aprobă subiectele premiilor Neuschotz şi Bodescu din 1909.

— Se iea spre cunoscinţă însărcinarea dată d-luĭ Caragiani de a se examinà Dicţionarul d-luĭ I. Dalametra.

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ într'o viitóre şedinţă propunerile Secţiuniĭ pentru alegerea de membri corespondenţĭ.

D-l *I. Kalinderu* cetesce următorul raport asupra manuscriptuluĭ presintat la concursul premiuluĭ Bodescu:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Comisiunea pentru concursul *Premiuluĭ Alexandru Bodescu din 1904,* de 1500 leĭ, dimpreună cu 1000 leĭ dăruiţĭ de subsemnatul, în-

trunindu se şi luând în cercetare singurul *manuscris cu motto*: «*Cunósce-ţi ţéra*», ce s'a presintat, m'a însărcinat a vě expune următórele:

«Acest manuscris se compune din studiul comuneĭ Liescĭ, din judeţul Tecuciŭ, şi al comuneĭ locuite de Românĭ Sâmbăta inferióră, din Transilvania, conform condiţiunilor puse de Academie.

«Pe lângă unele calităţĭ, de carĭ vom vorbì la vale, presintă şi defecte marĭ.

«Cel maĭ însemnat defect este că autorul n'a cetit nicĭ pe Buchenberger nicĭ pe Le Play, pentru a se călăuzì după eĭ în lucrarea sa, precum recomandă programul Academieĭ, care este:

«Monografia economică, statistică şi socială a uneĭ comune rurale din «România şi a uneĭ comune rurale românescĭ de peste graniţă. Mo«nografia situaţiuniĭ economice a câte treĭ familiĭ de ţĕran, fruntaş, mij«locaş şi codaş, luate din cele două comune, în total şése familiĭ.

«Autorul se póte povăţuì, între altele, după lucrările şi după mono«grafiile publicate de Societatea de economie socială, fundată de Le «Play, cu reşedinţa la Paris (54, rue de Seine), după ale luĭ Buchen«berger şi după ale luĭ I. Ionescu. Se atrage atenţiunea doritorilor de «a concurà, că ceea ce se cere este maĭ multe fapte şi cifre şi cât maĭ «puţine vorbe.»

«Academia n'a alăturat condiţiunilor premiuluĭ un plan analitic amănunţit pentru lucrarea ce cereà, de óre-ce voià să lase mână liberă autorilor atât în alegerea satelor de studiat, cât şi în prelucrarea materieĭ, şi pentru că scrierile celor doĭ economiştĭ citaţĭ ajung pentru a da o directivă completă. Autorul nefolosindu-se de ele, n'a avut altă călăuză decât programul publicat de Ministerul de Interne, care fiind maĭ restrîns nu póte să călăuzéscă pe un autor de monografiĭ aşà de bine ca scriitoriĭ la carĭ s'a referit Academia, pentru că eĭ nu daŭ numaĭ scheletul uneĭ lucrărĭ, ci lucrărĭ făcute şi perfecte după părerea generală.

«De acì a resultat că concurentul pe de o parte a dat o desvoltare relativ mare descrierilor folkloristice, carĭ n'aŭ nicĭ o legătură necesară cu subiectul şi de carĭ nu ducem lipsă, iar în schimb a lăsat afară un punct de cea maĭ mare importanţă, *budgetele de familie*.

«Scopul pentru care se cer aceste *budgete* este de a arătà cum trăesce clasa ţĕrănéscă, ce cheltuelĭ face, ce veniturĭ are, ce lipsurĭ şi ce nevoĭ simte, ce restricţiunĭ, saŭ în ce constă bună starea la ţĕran, ce greşelĭ comite în repartisarea miculuĭ sĕŭ venit, ce resurse nu cultivă în destul, ce se face când îl lovesce o întâmplare neprevĕdută. Viaţa economică a ţĕranuluĭ ne este fórte puţin cunoscută. Avem óre-carĭ

descrierĭ generale, dar n'avem studiĭ tipice carĭ, când sunt bine alese, aŭ o valóre documentară mare. Pentru viaţa economică a ţĕranuluĭ italian, german, frances, etc., avem la disposiţiune multe lucrărĭ bune, iar pentru a ţĕranuluĭ român n'avem nimic. Tocmaĭ ca să avem câte-và studiĭ temeinice, s'a publicat premiul Alexandru Bodescu.

Metoda monografiilor şi metoda statisticelor se controléză şi se completéză una pe alta. Nu ne lipsesc cu totul lucrările statistice; avem de vre-o 12 anĭ statisticĭ agricole bune, carĭ din păcate se publică numaĭ pe judeţe; avem o statistică bună a mişcăriĭ populaţiuniĭ, care se publică pe comune. N'avem însă decât recensăminte nesigure şi n'avem nicĭ o anchetă agricolă, deşì s'a proiectat de mult aşà ce-và. Tocmaĭ de aceea ne-ar trebuì monografiĭ bune.

«Academia n'a avut de gând să recomande concurenţilor teoriile personale ale luĭ Le Play, ci exemple bune de budgete de familiĭ, cu tóte veniturile visibile saŭ ascunse, sub forme de carĭ chiar interesaţiĭ nu-şĭ daŭ séma une-orĭ, şi de cheltuelĭ, cercetate şi clasate cu minuţiositate.

«Câte-và monografiĭ românescĭ, lucrate în felul celor din seria numită «*Les ouvriers des deux mondes*» şi publicate de continuatoriĭ luĭ Le Play (nu sunt numaĭ budgete de uvrierĭ acolo, ci şi de agricultorĭ), ar servì de basă seriósă pentru studiĭ şi ar îndemnà şi pe alţiĭ a face cercetărĭ de acest fel.

«Acum scriitoriĭ de monografiĭ aŭ şi pe ceea făcută de d-l A. V. Gîdeĭ, a comuneĭ Bragadiru-Bulgar din judeţul Ilfov, care conţine un material bogat. Acéstă lucrare e făcută, ce e drept, după însărcinarea Ministeruluĭ de Interne, dar s'apropie de sistemul Academieĭ, căcĭ trece peste programul tras de acel Minister, după cum recunósce însuşĭ autorul în precuvîntare, unde ḑice, la pagina 6:

«In cursul lucrăriĭ am depăşit une-orĭ programul, căcĭ la faţa lo-«culuĭ mi s'aŭ presintat şi alte cestiunĭ decât cele din program.

«Asemenea s'a depăşit programul şi în privinţa pămîntuluĭ ce po-«sedă, arătându-se deosebit pămîntul ce aŭ în comună şi cel ce aŭ în «altă parte.»

«Sciŭ că lucrul e greŭ. Ţĕranul nu e comunicativ şi îndată ce-ĭ pune cine-và câte-và cestiunĭ precise, devine bănuitor şi refusă de a maĭ rĕspunde saŭ dă rĕspunsurĭ nehotărîte. Dar dificultatea acésta există în tóte ţĕrile, şi cum a fost învinsă în alte părţĭ, va fi învinsă şi la noĭ. Totul e ca acel care încércă să facă budgete ţĕrănescĭ, să scie cum póte să inspire încredere ţĕranuluĭ, cum poţĭ cu răbdare, şi variind mijlócele întrebuinţate, să ajungĭ cu încetul la resultate mult maĭ marĭ

decât aĭ fi sperat la început. Autorul ar fi putut să facă acest lucru, căcĭ reese din conţinutul manuscrisuluĭ că trăesce în Liescĭ. Valorosul tînĕr, d-l Gîdeĭ, încă a întâmpinat aceste greutăţĭ, după cum o spune singur, în prefaţă, dar a sciut prin diferite mijlóce a aflà tot ce-ĭ trebuià

‹In loc de a face budgetele de familie, autorul a căutat să evalueze la cât se ridică avutul de orĭ-ce fel al familieĭ, şi a făcut şi acì câte-và greşelĭ grave. Regulat numĕră cânii de casă şi-ĭ trece la socotélă cu câte 8 şi 10 leĭ unul (veḑĭ pag. 161, 168, etc.). Cânĭ vînduţĭ cu câte 8 şi 10 leĭ nu există însă la sate. In descrierea comuneĭ Sâmbăta-de-jos, vorbesce de un locuitor care n'are altă unéltă agricolă decât o cósă de 1 corónă şi jumătate (pag 117) Dacă e adevĕrat, ce fel de muncă de câmp póte să facă omul acela şi cum? Nu ne spune. Autorul greşesce cu totul la pag. 159, când vorbesce de o singură familie Iordache I. M. Borşan, pe când sunt *treĭ* familiĭ, după enumĕrarea luĭ. El consideră pe ceĭ doĭ fiĭ însuraţĭ şi pe soţiile acestora ca membri aĭ familieĭ părinteluĭ lor. Dacă aceste treĭ familiĭ trăesc împreună, ceea ce e probabil că l-a făcut să greşéscă, ar fi fost fórte interesant să scim dacă aŭ şi budget comun, cum repartiséză ele cheltuelile, etc. Aceeaşĭ greşélă se repetă la pag. 164, unde două familiĭ sunt considerate ca una.

«In *Dicţionarul geografic al Românieĭ* se ḑice că ţĕraniĭ din Liescĭ aŭ 558 pluguri de fier. Ar fi trebuit autorul să ne spue ce instrumente de plugărie aŭ, de când le aŭ, cu ce preţ le cumpĕră, cum le întreţin, ce ḑic eĭ de maşinele şi instrumentele moderne, şi aşà maĭ departe.

«Starea morală e fórte insuficient tratată. N'ajunge să scim numĕrul de delicte saŭ de crime; Academia cereà cu totul alt ce-và, precum ar fi vĕḑut autorul, dacă consultà pe Le Play. E vorba de a se sci dacă se practică caritatea, dacă se póte comptà pe angagiamente verbale, dacă infirmiĭ orĭ bătrâniĭ fără mijlóce găsesc ajutóre, dacă copiiĭ îngrijesc bine de părinţiĭ îmbătrâniţĭ, dacă sunt adopţiunĭ, ce devin orfaniĭ, dacă există urĭ de familiĭ, dacă se comit bătăĭ la împărţirea unuĭ câştig, dacă sunt donaţiunĭ (autorul menţionéză o donaţiune de 80 leĭ a unuĭ ţĕran, dar o citéză în altă parte, unde n'are ce căută, la pagina 101, unde vorbesce de puţurĭ), dacă ómeniĭ arată iniţiativă, etc. E adevĕrat că o parte din ce intră în rubrica străriĭ morale e lucrată sub numele de psichologia ţĕranuluĭ român.

‹Descrie la rubrica străriĭ morale particularităţĭ de pronunţare, ceea ce e de asemenea greşit. O acusare gravă ce aduce geandarmilor: de a fi *hoţĭ*, o trece la siguranţă, pag. 105, pe când locul eĭ ar fi fost la *starea morală.*

La începutul lucrăriĭ e o lungă parte, care n'are nicĭ o precisiune. Pe la paginele 13, 14, descrie prosperitatea ţěriĭ după tratatul de la Adrianopole, fără nicĭ o referinţă, fără nicĭ o dată. Când a fost prosperitatea aceea? Indată după tratat, pe la 1829—30, saŭ la 1840? La pagina 19 spune că «*femeile nu lucraŭ la câmp maĭ înainte*». Când? Ce dovadă are despre un lucru aşà de însemnat? De unde provine schimbarea?

«Lucrarea e de alt-fel bine scrisă şi făcută cu multă muncă. Pentru populaţiune sunt date multe şi precise, aşà în cât dacă programa şi scopul Academieĭ ar fi fost identice cu cele fixate de Ministerul de Interne pentru monografiile sale, s'ar fi putut da autoruluĭ premiul, cu condiţiunea de a îndreptà maĭ înainte greşelile evidente.

«Cum însă scopul Academieĭ diferă mult şi cum premiul de 2.500 leĭ e destul de important, pentru a se cere concurenţilor să deà un studiŭ adâncit şi complet, Comisiunea e de părere să nu se deà premiul în anul acesta, ci să se decérnă peste 2 anĭ pentru aceeaşĭ cestiune.

«Orĭ-care ar fi autorul, îl rugăm să nu privéscă acest resultat ca descuragiator, ci din contră ca un îndemn de a lucrà şi maĭ bine. Greşelile ce i s'aŭ semnalat nu sunt câtuşĭ de puţin dovedĭ de nedestoinicie, ci dovedesc numaĭ că autorul a intrat într'o cale greşită, când a urmat programa Ministeruluĭ de Interne, în loc de a Academieĭ, care diferă mult. E posibil ca a doua óră, fiind maĭ bine călăuzit, să aibă succesul care ĭ-a scăpat în anul acesta.

«Suntem însă surprinşĭ că nu s'a presintat decât o singură lucrare pentru un premiŭ mare ca acesta. In Francia, Societatea naţională a agricultorilor, care e bogată, când a pus, în 1896, la concurs monografiĭ, a dat numaĭ două premiĭ de câte 500 leĭ, două de 200 leĭ, treĭ de 100 leĭ şi diferite medaliĭ. E de asemenea de dorit şi credem că s'ar puté adăugà la concurs, ca autoriĭ să ne deà un plan topografic cu nivel, schiţe, fotografiĭ, eventual stampage de inscripţiunĭ, şi alte anexe de acest fel, fórte folositóre.

«Credem maĭ departe că e în interesul causeĭ ca premiul să fie divisibil, căcĭ atuncĭ se pot recompensà şi două saŭ treĭ lucrărĭ meritoriĭ, dacă vor fi.

«In fine, şi ca îndrumare pentru concurenţiĭ viitorĭ, adăugăm acì o însemnare privitóre la autoriĭ recomandaţĭ de Academie:

«Din Buchenberger (Dr. A.) să caute a cetì ancheta agrară a Mareluĭ Ducat de Baden, făcută sub direcţiunea luĭ, şi principiile politiceĭ agrare germane (*Grundzüge der deutschen Agrarpolitik*, 2-te Aufl. Berlin bei Parey, 1899).

«Iar pentru Le Play şi *metoda* luĭ, colecţiunea intitulată: «*Les ouvriers*

européens, în 6 volume, publicată la Firmin-Didot în Paris. In volumul I intitulat: «*La méthode d'observation*», vor găsì directivele de carĭ aŭ nevoie, în cele lalte vor găsì exemple. Tot exemple, dar maĭ recente, vor găsì în continuarea publicată de discipuliĭ luĭ Le Play, sub titlul de: *Les ouvriers des deux mondes*. Pot consultà de asemenea cu folos. *Monographies des communes* (Paris, la Lefort, 1898, vol. 8° de 336 pagine), publicate de Societatea agricultorilor Franciei, ca resultat al unuĭ concurs deschis de dînsa în 1896. Acéstă din urmă carte le va servì maĭ ales pentru ca să-șĭ deà sémă că bună-starea și prosperitatea unuĭ sat și a țĕranuluĭ nu depinde de cantitatea de pămînt ce posedă, ci de modul cum îl lucréză, căcĭ va vedé că țĕraniĭ francesĭ, carĭ staŭ mult maĭ bine decât aĭ noștri, nu stăpânesc în marea lor majoritate decât saŭ maĭ puțin de 1 hectar, saŭ între 1—6 hectare, decĭ destul de puțin.»

D-l *D. Sturdza* dice cà se unesce cu propunerea Comisiuniĭ ca să se pună din noŭ la concurs acelașĭ subiect pentru 1906, fiind-că lucrarea presintată nu merită premiul și fiind-că autorul nu s'a conformat programuluĭ Academieĭ. Observă însă că — din scurta examinare ce a făcut acum manuscriptuluĭ, — s'a încredințat că autorul a lucrat după cum s'a priceput, fără să se fi condus de o scriere tipică, de un îndreptar. Nicĭ nu puteà autorul să facă în acest cas o lucrare maĭ bună și nicĭ noĭ nu-ĭ puteam pretinde maĭ mult. Pentru un subiect așà de mare și cu o programă așà de încărcată, pentru o lucrare de erudițiune ca acésta, se cer cunoscințe adâncĭ și studiĭ îndelungate, și ea nu se póte face de orĭ-și-cine, orĭ cât de multă bună-voință ar avé. Că Academia a voit să aibă o lucrare de erudițiune stă dovadă faptul că ea a credut că e prea mic premiul de 1.500 leĭ și d-l Kalinderu a maĭ oferit atuncĭ încă 1.000 leĭ. Când s'a pus apoĭ în programa premiuluĭ că autorul se póte povățuì după lucrările Societățiĭ de economie socială fundată de Le Play și după ale luĭ Buchenberger, Academia s'a gândit de sigur că bărbatul, care va intreprinde acéstă scriere, va fi un om cult, cu multe studiĭ și cu multe cunoscințe economice și sociale. Cunoscêndu-se însă starea lucrurilor de la noĭ, Academia trebuià să fixeze un program cert, în lăuntrul căruia să se fi întins lucrarea autoruluĭ. Este prin urmare explicabil de ce a venit la premiŭ numaĭ o singură lucrare și de ce și aceea este insuficientă. Să amânăm acordarea premiuluĭ pentru 1906, dar să fixăm un program precis, după care să se conducă autoriĭ. Să dàm ca prototip una din numerósele monografiĭ ale luĭ Buchenberger și să nu cerem prea mult. Monografiì ca ale luĭ Buchenberger, de câte 20—25 pagine, sunt fórte bune; să cuprindă însă condensate într'însele tóte datele trebuitóre. S'ar păré că lucrărĭ de asemenea natură sunt simple; dar pentru

că sunt simple, sunt maĭ grele, atuncĭ când nu este cine să le facă. Ce ar păré maĭ simplu și maĭ ușor decât numĕrătórea populațiunii? Sciți însă cât de greŭ se face la noĭ — ba nu se face de loc, — și acésta din causă că nu avem ómenĭ carí să conducă lucrarea. In Prusia recensămîntul se face cu ajutorul sergenților din armată. Noĭ nu putem avé acest ajutor și de aceea nu ne rĕmâne, pentru populațiunea rurală, decât să recurgem la învĕțătorĭ. Invĕțătorilor însă trebue să le dăm îndrumărĭ de cum să lucreze, pentru că nu sciŭ. Asemenea se întâmplă și la facerea monografiilor: nefiind cine să le facă, trebue ca noĭ să dăm programe lămurite și precise, după carĭ să se conducă autoriĭ.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că — după cât își aduce aminte, — când s'a fixat la 1899 subiectul premiuluĭ Bodescu, d-l Sturdza erà presinte la ședință și s'a vorbit atuncĭ în adevĕr că premiul este prea mic pentru subiectul propus și de aceea eŭ am maĭ oferit 1.000 leĭ. De sine se înțelege că noĭ am creḑut atuncĭ că ni se vor presintà lucrărĭ făcute nu de preoțĭ și învĕțătorí, ci lucrărĭ de erudițiune. Apoĭ de sigur, când ne-am referit la Le Play și Buchenberger, ne-am gândit la bărbațí carĭ să aibă cultură, cel puțin atât cât se cere pentru un Român, trecênd prin școlĭ, să scie limba francesă. Monografiile luĭ Buchenberger și ale Societățiĭ francese, întemeiată de Le Play, de câte 20 pagine, le-am indicat, nu pentru ca autoriĭ să le ieà de model în totul, ci numaĭ să vaḑă, de exemplu, cum se forméză un budget de familie. Dacă este așà, și așà este, noĭ membriĭ din Comisiunea premiuluĭ cu drept cuvînt am conchis la neacordarea luĭ. Tendința acum este însă alta: anume să se facă lucrărĭ scurte, monografiĭ micĭ, cum sunt acelea pe carĭ le cere Ministerul de Interne, al căror program eŭ l-așĭ maĭ simplificà încă. Se cere acum să schimbăm programul, să-l circumscriem. Fórte bine, aderăm la acéstă idee. Maĭ mult încă, Comisiunea a avut în vedere acest lucru când, prin raportul pe care îl cetiĭ, propune divisibilitatea premiuluĭ. Să simplificăm programul și să amânăm acordarea premiuluĭ în 1906 fie uneia, fie la maí multe lucrărĭ. De altă parte însă trebue să recunóscem că raportul Comisiuniĭ rĕmâne în picióre față cu programul pe care Academia l-a admis în 1899.

D-l *P. S. Aurelian* se unesce cu părerea d-luĭ Kalinderu și propune să se simplifice programa subiectuluĭ, dar să se fracționeze în acest cas suma premiuluĭ. Raportul Comisiuniĭ a fost făcut avêndu-se în vedere programa admisă la 1899, când de sigur s'a creḑut că vor intreprinde monografia cerută de noĭ ómenĭ culțĭ și cu studiĭ adâncĭ.

D-l *A. D. Xenopol* ḑice că de sigur causele pentru carĭ nu s'a presintat decât o singură lucrare la un premiŭ de 2.500 leĭ sunt defectele programuluĭ publicat de Academie. D-sa, ca director al revisteĭ *Arhiva* din Iașĭ, a provocat facerea de monografiĭ fără nicĭ o recompensă și a primit multe și destul de bine făcute. Când dar pentru o recompensă de 2.500 leĭ nu se lucréză, acésta dovedesce că programul nostru a fost defectuos.

D-l *I. C. Negruzzi* ḑice că maĭ potrivit ar fi să rĕmână întregĭ sumele de 1.500 şi 1.000 leĭ, iar în casul când unul din ele saŭ amândouĕ nu s'ar acordà în 1906, să se fracţioneze părţile neacordate. Crede că acéstă divisibilitate se póte face, de óre-ce nu este împedecare ca la premiile Năsturel şi ale Statuluĭ.

D-l *T. Maiorescu* ḑice că s'a vorbit de monografiile luĭ Buchenberger şi s'a arătat că ele sunt lucrărĭ tipice, de format redus, ast-fel cum ne-ar trebuì nouĕ. Dacă este aşà, cel maĭ potrivit lucru ar fi să se facă traducerea uneia din ele, să se pună la disposiţia celor interesaţĭ şi să li se spună că aşà înţelege Academia să se facă lucrările ce se vor presintà la premiŭ.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că Academia nu póte merge până acolo, încât să-şĭ ieà rolul de mic pedagog. Sunt pentru restrîngerea subiectuluĭ, dar să mergem până a traduce monografiile luĭ Buchenberger şi să învĕţăm pe ceĭ ce ar dorì să scrie, cum să lucreze şi cum să culégă datele, acésta nu e de menirea Academieĭ. Să simplificăm subiectul pentru o comună numaĭ din ţéră şi să fracţionăm premiul, cu restricţiunea chiar că, dacă s'ar presintà numaĭ o lucrare bună, să nu se deà întreg premiul de 2.500 leĭ.

— In urma discuţiuniĭ ce a maĭ urmat, se pune la vot propunerea de a se mănţiné acelaşĭ subiect, redus la o singură comună din ţéră şi a se acordà premiul fracţionat în 1906, şi se admite.

— Se decide apoĭ să se întocméscă de către Comisiune un program amănunţit, după care să se facă lucrările.

La ordinea ḑileĭ se pune raportul Comisiuniĭ premiilor anuale Năsturel-Herĕscu, Lazăr şi Adamachi.

D-l *I. Bogdan*, secretar şi raportor general, cetesce raportul general al Comisiuniĭ premiilor prin care se arată:

I. La *Premiul Năsturel-Herĕscu:* Comisiunea recomandă pentru premiare scrierea d-luĭ I. A. Brătescu-Voinescĭ: *Nuvele şi schiţe*, cu 6 voturĭ pentru, 1 contra şi 1 abţinere.

D-l *D. C. Ollănescu* cetesce raportul d-sale special asupra scrieriĭ d-luĭ Brătescu-Voinescĭ.

D-l *D. Sturdza* ḑice că a vĕḑut cu plăcere din raportul d-luĭ Bogdan că am început să fim maĭ stricţĭ în acordarea premiilor. Premiile nóstre sunt în general fórte marĭ şi deciĭ trebue ca şi lucrările ce vin spre încoronare să corespundă valoriĭ premiilor. Art. 4 din regulamentul premiuluĭ Năsturel-Herĕscu din 1876 prescrie că premiul se póte da uneĭ cărţĭ necomplete, dacă este de valórea şi de întinderea unuì volum de minimum 400 pagine de tipar. In virtutea acesteĭ indicaţiunĭ, Comisiunea premiilor a exclus de la concurs scrierile necomplete ale d-lor Stere şi Negulescu şi bine a făcut, pentru că este bine să se scie că premiile Academieĭ se daŭ pentru lucrărĭ muncite şi marĭ, atât prin întindere, cât şi prin calitate. Comisiunea nu este deciĭ consecuentă cu aceste indicaţiunĭ, când ne propune să dăm pre-

miul Năsturel uneĭ broșurĭ de 147 pagine de novele ușóre, carĭ pot fi cel mult frumușele foiletóne de ḑiare. D-l Sturdza a cetit lucrarea și a vĕḑut dintr'însa că autorul eĭ are un frumos talent pentru povestirĭ ușóre și plăcute; dar acésta nu este de ajuns, ca Academia să-ĭ acorde unul din premiile sale cele marĭ. De aceea d-sa va votà contra propuneriĭ de premiare.

— Se pune la vot propunerea Comisiuniĭ premiilor anuale de a se acordà premiul Năsturel-Herĕscu d-luĭ I. A. Brătescu-Voinescĭ.

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 6, contra 19.

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă.

D-l Președinte ḑice apoĭ că, de óre-ce premiul nu s'a acordat, urméză ca valórea luĭ de 4.000 leĭ să se capitaliseze.

— Se pune la vot și se aprobă.

II. La *Premiul Statuluĭ Lazăr*: Comisiunea propune ca valórea premiuluĭ de 5.000 leĭ să se capitaliseze, de óre-ce ea nu propune pentru premiare nicĭ una din lucrările presintate la concurs.

— Se decide asemenea, conform propuneriĭ Comisiuniĭ, ca de acum înainte să nu se maĭ admită la premiul Lazăr decât cărțĭ cu conținut *sciințific*, în înțelesul sciințelor exacte (matematicĭ, fisică, chimie, istorie naturală, medicină, etc.)

— Propunerile Comisiuniĭ se aprobă.

ȘEDINȚA SOLEMNA DE LA 21 MARTIE 1904.

Președința **M. S. Regeluĭ** însoțit de *A. S. R. Principele Moștenitor.*

D-l Președinte *P. S. Aurelian* adreséză M. S. Regeluĭ următórele cuvinte:

«*Sire*,

«Bine ațĭ venit în mijlocul nostru, Vĕ uréză Academia Română.

«Intâia nóstră datorie este de a mulțumì luĭ Dumneḑeŭ care, în nemărginita sa îndurare, păstréză pe Maiestatea Vóstră în deplină sănătate în fruntea țăriĭ, spre a o conduce spre limanurĭ din ce în ce maĭ strălucite.

«Se apropie patru-ḑecĭ de anĭ de când Maiestatea Vóstră, necruțând nicĭ o jertfă, ațĭ adus statul român la o stare de înflorire care a atras admirațiunea întregeĭ lumĭ civilisate.

«S'a împlinit un sfert de véc, de când Maiestatea Vóstră ațĭ redat

țĕriĭ faima străbună, de când, în capul braveĭ nóste armate, ațĭ fost primit, la întórcerea de pe câmpiile de luptă, în aclamațiunile unuĭ ném întreg.

«De abià întors de pe câmpul de glorie, Maiestatea Vóstră a reluat calea mănósă a reformelor intelectuale, politice, economice și sociale, și treptat, fără nicĭ o sguduire și în cea maĭ completă liniște, ațĭ transformat cu desăvârșire statul român, făcênd dintr'însul un model de imitat în tot Orientul și un exemplu de indicat de către marile puterĭ ale Europeĭ.

«Locul ce ocupă astăḍĭ România între statele civilisate este dovada cea maĭ pipăită de progresele îndeplinite sub înțelépta conducere a Maiestățiĭ Vóstre.

«Astăḍĭ, Sire, facețĭ Academieĭ neasemĕnata onóre de a venì în sînul eĭ și a luà parte la lucrările sale.

«Deprinșĭ cu înalta solicitudine ce Maiestatea Vóstră și Maiestatea Sa Regina ațĭ avut pururea pentru acéstă înaltă instituțiune de cultură națională, binevoițĭ, Sire, a îngăduì ca, în numele Academieĭ, să exprim Maiestățiĭ Vóstre adânca nóstră recunoscință și să Vĕ încredințez că Academia Română va face tot ce-ĭ va sta în putință pentru a binemerità atât de la Maiestățile Vóstre, cât și de la țéră, și de la mărinimoșiĭ și generoșiĭ donatorĭ, mulțumită liberalitățiĭ cărora Academia îșĭ póte îndeplinì menirea sa

«Facem tot ce putem, Sire, pentru a contribuì cât maĭ mult la progresul culturiĭ naționale și la înălțarea némuluĭ.

«Intrunițĭ acì, departe de orí-ce înrîurire, cu simpla dorință de a lucrà pentru binele țĕriĭ, noĭ membriĭ Academieĭ vom fi pe deplin rĕsplătițĭ, când prin lucrările nóstre vom contribuì la mersul înainte al acesteĭ binecuvîntate și nobile țĕrĭ, vrednicĭ represintanțĭ aĭ aceluĭ popor roman a căruĭ glorie și mărire n'a putut fi întrecute până astăḍĭ.

«Sire, este un mare îndemn, este o neprețuită încuragiare, când vedem că însărcinarea nóstră este înlesnită nu numaĭ prin înalta bunăvoință a Suveranilor noștri, dar chiar prin colaborarea Maestăților Vóstre la opera culturiĭ naționale.

«Mare și înălțătóre pildă ne dă înțeleptul nostru Rege și prea grațiósa nóstră Regină. Toțĭ câțĭ sunt chemațĭ a lucrà la luminarea némuluĭ să ìeà exemplul dat de sus, iar noĭ ceĭ de față, aducênd acì prinosul nostru de recunoscință și de devotament către Augustiĭ noștrĭ Suveranĭ, să ḍicem într'un glas:

«Să trăéscă M. S. Regele!

«Să trăéscă M. S. Regina!

«Să trăéscă Alteţele Lor Regale Principele Ferdinand şi Principesa Maria!

«Trăéscă întréga Dinastie!»

M. S. Regele binevoesce a cetì expunerea istorică: *Nicopole 1396—1877—1902.*

M. S. Regele binevoesce a suspendà şedinţa şi a se întreţiné cu membriĭ Academieĭ.

La redeschidere **M. S. Regele** binevoesce a da cuvîntul d-luĭ I. Bianu.

D-l *I. Bianu* cetesce discursul sĕŭ de recepţiune: *Despre introducerea limbiĭ românescĭ în biserica Românilor.*

D-l *D. Sturdza* cetesce rĕspunsul la cuvîntarea M. S. Regeluĭ şi la discursul de recepţiune al d-luĭ I. Bianu.

M. S. Regele binevoesce a ridicà şedinţa şi a se întreţiné cu membriĭ Academieĭ.

ŞEDINŢA DE LA 22 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *D. Sturdza* presintă scrierea sa: *Recueil de documents relatifs à la liberté de navigation du Danube,* Berlin 1904.

D-l *St. C. Hepites* presintă: *Buletinul lunar al observaţiunilor meteorologice din România,* anul *XII, 1903.* Bucurescĭ.

La ordinea ḑileĭ se pun propunerile Comisiuniĭ premiilor anuale cu privire la:

III. *Premiul Adamachi:* Comisiunea propune a se acordà următórele părţĭ din acest premiŭ: Leĭ 2.000 d-luĭ Andreiŭ Bârseanu pentru scrierea: *Istoria şcólelor centrale române gr. or. din Braşov;* Leĭ 1.000 d-lor Gr. şi I. Pătrăşcoiŭ pentru: *Studiŭ introductiv asupra băncilor populare sistem Raiffeisen şi Schulze-Delitzsch;* Leĭ 500 d-luĭ I. Ciocîrlan pentru scrierea: *Pe plaiŭ,* şi Leĭ 500 d-luĭ Vasile S. Moga pentru: *Alcătuirea uneĭ gospodăriĭ rurale.* Se maĭ arată prin raport că scrierea d-luĭ Dimitrie S. Neniţescu: *Dunărea în dreptul internaţional public* a obţinut în sînul Comisiuniĭ 4 voturĭ pentru şi 4 contra şi că majoritatea Comisiuniĭ, interpretând alineatul

final, adaus în 1900 la art. 95 din Regulamentul general, a decis să nu aducă în plen ca propunere de premiare acéstă paritate de voturĭ.

Discuţiunea generală fiind deschisă:

D-l *Gr. Ştefănescu*, în cestiune prealabilă, ḑice că, înainte de orĭ-ce discuţiune asupra propunerilor Comisiuniĭ, este bine să se scie ce vom face în casul când în sînul Comisiuniĭ o scriere cum este aceea a d-luĭ Neniţescu a obţinut paritate de voturĭ : o vom considerà ca respinsă saŭ o vom admite să vină în discuţiunea plenuluĭ? Căcĭ regulamentul vorbesce numaĭ de operele carĭ aŭ obţinut în Comisiune majoritatea de voturĭ; dar nu vorbesce nimic de paritate. In acest cas este în căderea plenuluĭ să decidă.

D-l *D. Sturdza* face o altă întrebare şi anume : Când o scriere a obţinut în sînul Comisiuniĭ paritate de voturĭ, póte un membru să facă în plenul Academieĭ observaţiunile sale asupra aceleĭ scrierĭ ?

D-l *Gr. Tocilescu* ḑice că premiul Adamachi fiind divisibil, este bine să scim dinainte dacă se va pune la vot saŭ nu premiarea cărţiĭ d-luĭ Neniţescu,

D-l *P. Poni,* completând, ideia d-luĭ Tocilescu, ḑice că dacă vom sci că lucrarea d-luĭ Neniţescu va fi adusă în plen, noĭ vom votà într'un fel pentru propunerile anterióre ale Comisiuniĭ şi vom votà alt-fel, când vom sci că ea nu se va aduce. De aceea este bine ca acéstă cestiune să se lămuréscă dinainte.

D-l *Dr. C. Istrati,* lăsând la o parte casul special al d-luĭ Neniţescu, din care a luat nascere acéstă discuţiune, ḑice că este bine să stabilim în principiŭ, pentru tot-deauna, ce este de făcut în casul când în sînul Comisiuniĭ o lucrare a obţinut paritate de voturĭ. Să fie ea considerată admisă la premiare, orĭ căḑută?

D-l *I. Bianu* ḑice că Academia, când a votat în 1900 alineatul final de la art 95 şi a spus că numaĭ acele scrierĭ vor fi aduse în plen, carĭ aŭ obţinut majoritatea voturilor Comisiuniĭ, nu a prevĕḑut şi casul special al uneĭ parităţĭ de voturĭ. D-sa crede că numaĭ plenul Academieĭ are să hotărască în acéstă împrejurare şi nu se póte da o interpretare saŭ alta de către Comisiunea anuală a premiilor.

D-l *T. Maiorescu* crede că, de óre-ce alineatul pomenit spune că numaĭ operele carĭ aŭ fost recomandate prin *majoritatea* voturilor Comisiuniĭ speciale se pun la vot în şedinţă plenară, este uşor de înţeles că acele opere, carĭ n'aŭ avut în sînul Comisiuniĭ majoritate, nu pot fi aduse în plen. Acesta este sensul alineatuluĭ admis în 1900. Dacă însă Academia vrea să revină acum asupra acesteĭ disposiţiunĭ, ea póte să o facă, căcĭ e suverană pe hotărîrile eĭ. In discuţiunea ce s'a făcut în 1900, când s'a votat acest alineat, d-l Kalinderu a relevat cestiunea parităţiĭ voturilor, şi totuşĭ casul nu s'a prevĕḑut în redacţiunea ce s'a dat alineatuluĭ, ci a rĕmas cu înţelesul ca numaĭ scrierile recomandate de Comisiune cu majoritate să fie supuse plenuluĭ.

D-l *I. Kalinderu* dice că este consecuent în opiniunea d-sale din 1900, când a spus că «ar avé înţeles ca plenul Academieĭ să judece şi asupra operelor carĭ aŭ avut voturĭ egale în sînul Comisiuniĭ.» Insistă în acéstă opiniune şi aduce aminte că în 1900 hotărîrea s'a luat în mod pripit. Comisiunea premiilor este o mandatară a Academieĭ, şi când ea respinge prin majoritate o scriere de la premiare, lucrarea trebue să rĕmână în picióre. Când însă părerile aŭ fost egale în sînul Comisiuniĭ, este natural ca Academia, mandantul, să deà soluţiunea. Crede prin urmare că este bine ca la finele alineatuluĭ menţionat să se adauge cuvintele: Când în sînul Comisiuniĭ voturile sunt egale, hotărîrea se iea de Academie.

D-l *Gr. Ştefănescu* dice că la 1900 s'a scăpat din vedere ca să se prevadă casul parităţiĭ. Dacă s'ar fi făcut discuţiune ca acum, de sigur s'ar fi admis că paritatea nu însemnéză respingere, ci admitere la premiare. Fiind deci o simplă scăpare din vedere, d-sa crede că este bine ca scrierea d-luĭ Neniţescu să vină în discuţiunea plenuluĭ.

D-l *I. C. Negruzzi* atrage atenţiunea asupra art. 22 din Regulamentul general: «In cas de paritate a voturilor, propunerea se consideră cădută şi în cursul aceleĭ şedinţe ea nu se maĭ póte luà în discuţiune. Numaĭ după un restimp de treĭ dile, ea póte revenì, fiind atuncĭ reclamată o nouă votare.....» şi dice că dacă Academia voesce să modifice regulamentul, trebue să se conformeze prescripţiunilor din acest articol.

D-l *I. Bianu* dice că acest articol al regulamentuluĭ se referă la alt-fel de lucrărĭ ale Academieĭ, nu la modificărĭ de regulamente. Cu acéstă cestiune se ocupă art. 45 din Statute, care dispune că: «Academia îşĭ face regulamente speciale, aprobate cu voturile a douĕ treimĭ din membriĭ presinţĭ la sesiune generală, şi carĭ nu se pot modificà decât în aceleaşĭ condiţiunĭ de votare.»

În urma discuţiuniĭ ce a maĭ urmat şi la care aŭ luat parte d-niĭ *Negruzzi*, *Xenopol* şi *Bianu*, se depune la biuroŭ următórea propunere:

«La alineatul votat la 4 Aprilie 1900, pentru art. 95 din Regulamentul general, se vor adăugà cuvintele: «iar în cas de paritate de voturĭ în Comisiune, va decide plenul Academieĭ.»

«*I Kalinderu, Gr. Ştefănescu, I. Bianu.*»

— Propunerea se pune la vot şi se admite cu 23 voturĭ pentru, contra 3.
Se intră în ordinea dileĭ.

D-l *Dr. C. Istrati* cetesce raportul sĕŭ special asupra scrieriĭ d-luĭ Andreiŭ Bârseanu.

Se pune la vot propunerea Comisiuniĭ premiilor de a se acordà d-luĭ Bârseanu 2.000 leĭ din premiul Adamachi.

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 22, contra 4.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea, întrunind douĕ treimĭ, s'a acordat d-luĭ Andreiŭ Bârseanu suma de 2.000 leĭ din premiul Adamachi.

D-l *Dr. C. Istrati* cetesce raportul special asupra scrierii d-lor Gr. şi I Pătrăşcoiŭ.

D-l *T. Maiorescu* arată că în sînul Comisiunii premiilor a aprobat raportul d-luĭ Dr. Istrati şi şi-a dat votul sĕŭ pentru premiarea acesteĭ scrierĭ, pe motivul că cestiunea tratată, a băncilor populare, presintă interes. In urmă a primit două articole de ḑiar, în carĭ vrea să se arate că lucrarea d-lor Pătrăşcoiŭ ar fi un plagiat. Articolele acestea nu l-aŭ convins. Dar a primit după aceea broşura unor Gorjenĭ, care vorbesce în favórea d-luĭ Bumbeştĭ şi în contra animosităţiĭ ce-ĭ arătà fraţiĭ Pătrăscoiu. Este dar o neînţelegere între d-l Bumbeştĭ şi d-niĭ Pătrăşcoiŭ, pe care Academia n'are cădere s'o aplaneze, nicĭ să o inteţéscă; crede că este bine ca Academia să nu aprobe premiarea, pentru ca să nu se deà interpretare votuluĭ eĭ, că este de partea unuia saŭ altuia dintre dînşiĭ.

D-l *D. Sturdza* ḑice că în raportul special se spune că meritul acesteĭ scrierĭ este folosul ce aduce prin studiarea băncilor populare din Germania, sistem Raiffeisen şi Schulze. D-sa nu vede acest folos, de óre-ce băncile populare din Germania şi băncile populare de la noĭ sunt două lucrurĭ cu totul diferite. Prin urmare trebue judecată scrierea nu din acest punct de vedere, ci din al valoriĭ eĭ sciinţifice şi economice, ceea ce nu se face. Dacă este vorba să încuragiăm nisce tinerĭ carĭ îmbrăţişéză asemenea cestiunĭ, d-l Sturdza crede că încuragiare li s'a dat de către Ministerul Instrucţiuniĭ publice, care a tipărit cartea cu cheltuéla sa, după cum autoriĭ o arată în prefaţa eĭ.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că şi d-sa a primit articolele de ḑiare de carĭ a vorbit d-l Maiorescu, şi dă amănunte atât asupra celor cuprinse în acele articole, cât şi asupra uneĭ broşurĭ ce ĭ-a venit tot în acéstă privinţă. Lucrarea acestora, ḑice d-sa, nu este originală; dar nu e maĭ puţin adevĕrat că ea presintă interes, prin aceea că arată şi face cunoscute în ţéra nóstră cele două sisteme de băncĭ populare din Germania. Academia a maĭ premiat lucrărĭ carĭ n'aŭ fost originale şi acésta a făcut-o pentru motivul că ele eraŭ folositóre şi eraŭ cele dintâĭ de felul lor.

Se pune la vot propunerea Comisiuniĭ premiilor de a se acordà d-lor Gr. şi I. Pătrăşcoiŭ 1.000 leĭ din premiul Adamachi.

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 9, contra 17.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă.

D-l *At. Marienescu* cetesce raportul sĕŭ special asupra scrieriĭ d-luĭ I. Ciocîrlan: *Pe plaiŭ.*

D-l *I. Bianu* ḑice că îĭ vine greŭ să céră respingerea premieriĭ acesteĭ scrierĭ, despre care d-l Marienescu a făcut un aşà de călduros raport. Este natural ca d-l Marienescu să fi fost încălḑit de intenţiunile şi talentul autoruluĭ, dar d-sa a scăpat din vedere unele greşelĭ de căpetenie, carĭ fac

lucrarea să nu fie premiabilă. Când avem să judecăm lucrărĭ scrise în versurĭ saŭ în prosă, trebue să ne uităm nu numaĭ la talentul autoruluĭ şi la intenţiunile luĭ, ci să vedem şi cum este limba în care el scrie. Cetind lucrarea d-luĭ Ciocîrlan, suntem rĕŭ impresionaţĭ de stilul sĕŭ încărcat peste măsură şi peste măsură de fals. D-l Bianu cetesce câte-và părţĭ din scrierile carĭ formézä volumul, şi ḑice că ideĭ ca: «copil vârît în cenuşă să se încălḑéscă», «un furnicar de mânĭ» trec peste marginile imaginaţiuniĭ. Scrie rea este lucrarea unuĭ om cu talent, care însă nu scie să întrebuinţeze cuvintele cu rostul lor; este o scriere decadentă şi Academia nu póte şi nu trebue să încuragieze asemenea lucrărĭ.

D-l *D. Sturdza* ḑice că una din calităţile uneĭ scrierĭ literare este ca limba ce se întrebuinţéză să fie dată sub o formă frumósă şi armoniósă. Limba nóstră este destul de musicală, dar în scricrea d-luì Ciocîrlan, ea este redată ast-fel, că nu o maĭ recunoscĭ. D-sa cetesce la pag. 1 şi ḑice că lucrarea nu este decât o exuberanţă de cuvinte, pe carĭ autorul le adună, le întórce şi le rĕstórce. Scrierĭ ca acestea extravagante póte că în ţĕrĭ maĭ culte nu fac rĕŭ, pentru că se perd în sumedenia celor bune, dar la noĭ produc un mare rĕŭ şi Academia nu trebue să le încurageze.

D-l *N. Quintescu* ḑice că autorul n'are pretenţiunea a fi făcut o lucrare perfectă, dar şi criticile carĭ i se fac sunt prea aspre. Acestea se refer la exuberanţa stilululuĭ, caracteristica tinerelor talente, exuberanţă care cu vîrsta se va temperà de la sine. Autorul se servesce de ea tocmaĭ, spre a redà maĭ bine imaginele, şi cine are simţ artistic şi o dosă de imaginaţiune înţelege şi apreciază frumuseţea lor. D-l Quintescu citesce — între altele — bucata intitulată «Zorĭ», aĭ căreĭ termenĭ se potrivesc — după domnia-sa — minunat de bine cu situaţiunile. Cu deosebire relevă locul (p. 67): «In line clipirĭ, geana (purpurie) se ridică tot maĭ mult, până ce îmbujoréză tótă subsuarea bolţeĭ», unde «îmbujoréză» este —după domnia-sa—o imagine de tótă frumuseţea. Cine, ḑice d-l Quintescu, s'a maĭ servit până acì de expresiunea atât de poetică «îmbujorare?» D-sa conchide pentru acordarea miculuĭ premiŭ, propus de comisiune.

Se pune la vot propunerea Comisiuniĭ de a se acordà d-luĭ Ciocîrlan 500 leĭ din premiul Adamachi.

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 15, contra 11.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare întrunind majoritatea voturilor, iar nu două treimĭ, urméză să fie supusă la a doua votare.

D-l *I. Kalinderu* cetesce raportul sĕŭ special asupra scrieriĭ d-luĭ V. Moga: *Alcătuirea uneĭ gospodăriĭ rurale.*

Se pune la vot propunerea Comisiuniĭ de a se acordà d-luĭ Moga 500 leĭ din premiul Adamachi.

Resultatul votuluĭ este: voturĭ pentru 18, contra 7.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare, întrunind două treimĭ, s'a acordat d-luĭ Moga 500 leĭ din premiul Adamachi.

Se decide a se aduce în discuţiune raportul special asupra scrieriĭ d-luĭ D. Neniţescu.

D-l *T. Maiorescu* cetesce raportul sĕŭ special asupra scrieriĭ d-luĭ Neniţescu.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că asupra scrieriĭ d-luĭ Neniţescu, care în sînul Comisiuniĭ a obţinut paritate de voturĭ, d-sa are opiniune contrarie păreriĭ a patru domnĭ membri din Comisiunea premiilor, care a fost exprimată prin raportul d-luĭ Maiorescu. D-l Kalinderu a făcut asupra eĭ un raport în cuprinderea următóre:

«Cartea d-luĭ Dim. S. Neniţescu: «*Dunărea în dreptul internaţional public*» a apărut într'un timp când cestiunea existenţeĭ *Comisiuniĭ Europene a Dunăreĭ* a fost luată din noŭ în discuţiune de presa ţĕrilor interesate. Şi cum ea eşise de sub tipar — pe la începutul luniĭ Martie 1903 — puţine ḑile după un articol publicat în «Novoie Vremia», a fost viŭ comentată şi s'a considerat de mulţĭ ca un rĕspuns la atacurile aceleĭ gazete.

«Articolul de care vorbesc susţineà că Comisiunea Dunăreană este o instituţiune inutilă şi că se va puté întemeià pe Dunăre, «marele rîŭ slav care a înghiţit atâta sânge rusesc», o navigaţiune rusă convenabilă, numaĭ când Comisiunea Europeană va fi suprimată. «Novoie Vremia» maĭ ḑiceà că în ce privesce Dunărea, s'ar puté lăsà un cuvînt numaĭ Statelor riverane, pe când cele-lalte ţĕrĭ represintate în Comisiune n'aŭ nimic în acéstă afacere, maĭ cu sémă că în realitate Comisiunea n'a făcut nicĭ odată nimic.

«Faţă de acestea, datele strînse de d-l Neniţescu despre activitatea desfăşurată de Comisiunea Dunăreană pun în adevĕrata eĭ lumină importanţa şi necesitatea Comisiuniĭ.

«Pe lângă datele de maĭ sus însă, autorul a adunat şi materialul fórte împrăştiat privitor la istoricul apelor convenţionale, la legislaţiunea lor şi în deosebĭ privitor la regimul şi la tratatele prin carĭ a trecut Dunărea, acest fluviŭ atât de important pentru ţéra nóstră.

«Cestiunea Dunăreĭ nu este însă singură. Există de la 1900 şi o cestiune a *Porţilor-de-fer*, care e gravă, căcĭ Ungaria pretinḑênd că se întemeiéză pe un mandat european, a încercat, prin regulamente pentru trecerea Porţilor-de-fer şi prin un tarif de taxe, să creeze o stare de lucrurĭ, care nu numaĭ că nu este satisfăcĕtóre pentru amorul nostru propriŭ naţional, dar lovesce direct în interesele nóstre, de óre-ce produsele ce putem exportà pe Dunăre în Austria şi în Germania de Sud până la Regensburg-Passau sunt lovite de taxe de trecere grele.

«Cestiunea acésta recentă, și mult maĭ puțin cunoscută la noĭ decât a Comisiuniĭ Dunăreĭ, încă e expusă și elucidată de către d-l Nenițescu.

«Domnul Nenițescu a pus ast-fel la îndemâna orĭ-cuĭ se interesézá o carte, cea dintâĭ în limba română, care să-l lumineze și să-ĭ deà în acelașĭ timp o ideie despre desvoltarea comerciuluĭ Dunărean român.

«Iată cuprinsul cărțiĭ:

«1. Introducere;

«2. Navigațiunea pe Dunăre înainte de 1856;

«3. Conferința de la Londra din 1871;

«4. Congresul din Berlin de la 1878;

«5. Interpretarea art. 55 din Tratatul de la Berlin de către Comisiunea Europeană a Dunăreĭ;

«6. Interpretarea aceluiașĭ articol de către Corpurile legiuitóre române;

«7. Propunerea d-luĭ Barrère, delegatul Republiceĭ Francese în Comisiunea Europeană a Dunăreĭ:

«8. Interpretarea art 55 din Tratatul de la Berlin în Conferința de la Londra din 1883. Tratatul de la Londra din 1883;

«9. Diferitele regimurĭ de drept la carĭ a fost supusă Dunărea;

«10. Comisiunea Europeană a Dunăreĭ. Organisarea, lucrările și situația eĭ financiară;

«11. Cestiunea Porților-de-fer;

«12. Conclusiunĭ și anexe.

«Fără a face o analisă amănunțită, amintesc că la început navigația pe brațul Sulineĭ erà fórte mult împedecată de băncile de nisip de la gura brațuluĭ și de adâncimea neîndestulătóre a apeĭ, carĭ făceaŭ ca până și vasele micĭ, de 200 tone, să descarce din caric pentru a puté pătrunde și trece în sus.

«Prin munca pusă de Comisiune, aceste greutățĭ aŭ fost înlăturate, iar înlesnirea navigațiuniĭ a adus cu sine o reducere a taxelor de transport și o însemnată crescere a exportuluĭ și importuluĭ.

«In 1867 exportul de cereale n'atingeà nicĭ cifra de 7 milióne hectolitri, pe când în 1902 a trecut peste 50 milióne. Inainte transportul de la Brăila și Galațĭ în Englitera costà până la 65 leĭ de tonă, pe când în 1902 a scădut la 10 leĭ.

«Aceste resultate se datoresc lucrărilor Comisiuniĭ Dunărene. Maĭ adaug că înainte, când gurile Dunăreĭ aparțineaŭ altora, erà cu totul oprit vaselor avariate de a intrà în reparațiune la Sulina, ci eraŭ trimise în alte părțĭ, ceea ce urcà cheltuelile de transport.

«Menţionez acestea în trécĕt şi recunosc în parte observaţiunile ce s'aŭ adus de către colegul nostru d-l Maiorescu, observaţiunĭ de carĭ autorul va sci de sigur să profite la o nouă ediţiune. Admit chiar obiecţiunea că lucrarea e o compilaţie, dar nu trebue să uităm că, chiar aşà fiind, e o compilaţie fericită. Opera d-luĭ Neniţescu e cea dintâĭ care s'a ocupat de atât de însemnata cestiune a apelor convenţionale şĭ în special de a Dunăreĭ. Ea cuprinde într'un complex bine întocmit tótă legislaţiunea şi documentele relative, şi dacă d-l Neniţescu n'a citat pe toţĭ autoriĭ, d. e. pe Dr. Felix Dahn, acésta nu cred să fie o lipsă care ĭ-ar scădé într'atâta meritul, căcĭ în privinţa Dunăreĭ maĭ ales s'a scris o întrégă literatură, subscrisă şi anonimă, şi în diferite limbĭ.

«In românesce însă, o repet, e singura carte, care îmbrăţişând tóte laturile cestiuniĭ, şi dând tóte documentele—de óre-ce nu lipsesce nicĭ unul important, — póte să deà orĭ-cuĭ o idee cât maĭ exactă de regimul apelor convenţionale şi în special de al Dunăreĭ.

«Ast fel dar se cuvine să-ĭ acordăm o parte din premiul Adamachi, care e divisibil.»

Terminând, d-l *Kalinderu* analiséză raportul d-luĭ Maiorescu şi ḑice că-l felicită, pentru că a examinat cu atâta minuţiositate lucrarea. In adevĕr este a intrà prea în amănunte, când se relevéză greşelĭ ca aceea că Glasco*w* e scris cu *v* — Glascov—în loc de *w*. S'a ḑis că scrierea este o simplă compilare; dar admiţênd chiar că e o compilare, lucrarea este însă o compilare folositóre pentru lumea care nu cunósce cestiunea Dunăreĭ şi maĭ ales pentru studenţiĭ Facultăţilor de Drept, carĭ îşĭ vor puté da bine sémă despre cestiunea Dunăreĭ din acéstă întâie lucrare în limba română. De alt-fel, adaugă d-l Kalinderu, în starea actuală a bibliografieĭ dunărene, ce autor ar puté face alta decât o compilare. Şi n'am dat chiar aḑĭ premiĭ d-lor Bârseanu şi Moga tot pentru compilărĭ? Nu vĕd pentru ce n'am da şi d-luĭ Neniţescu 1.000 leĭ pentru lucrarea sa. Critica ce i s'a făcut de d-l Maiorescu a fost prea dusă până la cele maĭ micĭ amănunte şi s'a adus vină şi pentru simple greşelĭ de tipar. Membriĭ din Comisiune carĭ împărtăşesc vederile d-luĭ Maiorescu maĭ obiectéză însă că autorul nu citéză pe Felix Dahn, un ilustru profesor de drept internaţional, la care se adresase Guvernul român pentru a-şĭ da opiniunea în acéstă cestiune. Lucrul e exact, ḑice d-l Kalinderu, şi adaugă că lucrarea d-luĭ Neniţescu lasă încă de dorit în acéstă privinţă, de óre-ce afară de scrierile bine cunoscute ale luĭ Dahn şi ale luĭ Geffcken, există asupra Dunăreĭ o întrégă bibliografie semnată şi anonimă şi s'aŭ publicat numeróse documente, carĭ meritaŭ să fie citate. In ceea ce privesce părerea că Guvernul român s'a adresat în 1883 şi luĭ Geffcken, d-l Kalinderu spune că bine a făcut Guvernul, căcĭ Geffcken erà în Germania o autoritate ca şi Blunschli şi Holtzendorff, şi afară de aceea

devotat caseĭ Hohenzollern. Trecênd apoĭ la critica ce se maĭ aduce lucrăriĭ presintate, că D-l Neniţescu n'a ţinut socotélă nicĭ de o altă publicaţiune: *Preussische Jahrbücher,* fascicula pe Noemvrie 1883, care combate din punct de vedere al păciĭ europene pe Dahn şi Holtzendorff, etc., d-l Kalinderu ḑice că, auḑind cine-và acésta, ar crede că e vorba de vre-o lucrare voluminósă scrisă de un autor cunoscut şi apreciat. In realitate însă totul se reduce la un mic articol de 5 pagine semnat cu litera E, adecă anonim, pe când cele-lalte articole din acea revistă editată de Treitschke şi Delbrück sunt iscălite cu numele autorilor. De altminterĭ din analisa acestuĭ articol resultă negarea existenţeĭ dreptuluĭ internaţional public, de óre-ce după acel anonim, principiul dreptuluĭ internaţional e nu numaĭ că puterea priméză dreptul, ci că puterea e dreptul însuşĭ. In tot restul articoluluĭ nu sunt decât ficţiunĭ şi ilusiĭ. Cercetând maĭ departe articolul în cestiune, ḑice d-l Kalinderu, dăm peste ideia că Austria are misiunea istorică şi morală de a introduce popórele emancipate de sub dominaţiunea turcéscă în cultura apuseană şi ea dispune prin urmare de dreptul de a luà sub egemonia sa Statele dunărene şi balcanice; maĭ e exprimată şi părerea că cestiunile politice se hotărăsc numaĭ după consideraţiunĭ politice, şi când politica cere asemenea lucrurĭ, bărbaţiĭ de stat aŭ nu numaĭ dreptul, dar chiar datoria de a sfărâmà piedicile şi restricţiunile impuse naţiuniĭ lor prin tratate scrise. Ce e însă şi maĭ mult, e că în acel articol se spune că Austria, fiind mare putere, ea póte hotărî singură la Dunăre. Garanţiile ce ĭ trebue pentru acésta le póte avé şi sub altă formă decât a stipulaţiunilor de la Londra, iar acordarea acelor garanţiĭ a fost scopul şi resultatul mergeriĭ Regeluĭ Carol atuncĭ la Viena. In acéstă privinţă, d-l Kalinderu ḑice că e bine cunoscut cu câtă dibăcie şi căldură a apĕrat Regele interesele ţĕriĭ nóstre. Nu se îndoesce de loc de acésta şi de sigur că înţelepciunea prudentă a Suveranuluĭ a contribuit mult ca hotărîrile de la Londra, atât de dăunătóre intereselor Românieĭ, să fie îngropate. In minusculul articol de care e vorba se maĭ citéză însă, după ḑiarul L'Indépendance Roumaine din Bucurescĭ, că intrarea d-luĭ Maiorescu în cabinetul Brătianu e o declarare formală a alipiriĭ Românieĭ la politica germano-austriacă; este iscălirea tratatuluĭ prin care statul român recunósce suzeranitatea Germanieĭ şi a Austrieĭ. Prin urmare, adaugă autorul anonim, dacă marile puterĭ vor scutì România de aplicarea formală a stipulaţiunilor de la Londra, e sigur că acésta nu însemnéză că bărbaţiĭ de stat aĭ Germanieĭ şi Austrieĭ s'ar fi convins că s'aŭ violat drepturile Românieĭ, ci că schimbarea situaţieĭ politice face inutilă recunóscerea formală a supuneriĭ Românieĭ. Departe de mine, ḑice d-l Kalinderu, de a crede că acestea eraŭ şi sentimentele d-luĭ Maiorescu, nu regret însă câtuşĭ de puţin că d-l Neniţescu n'a citat şi acest minuscul şi anonim articol de revistă, care e aşà de puţin respectuos pentru drepturile statelor micĭ şi contrariŭ tuturor principiilor dreptuluĭ internaţional public.

Terminând d-l Kalinderu propune a se acordà d-luĭ Nenițescu 1.000 leĭ din premiul Adamachi.

D-l *Gr. Ștefănescu* constată că din tótă discuțiunea ce a urmat până acum, s'a dovedit că lucrarea d-luĭ Nenițescu nu este perfectă, pentru că în acest cas s'ar fi propus de Comisiune acordarea premiuluĭ întreg; dar că are o valóre óre-care, pentru care merită o încuragiare de 1.000 leĭ.

Se pune la vot propunerea d-luĭ Kalinderu de a se acordà d-luĭ D. Nenițescu 1.000 leĭ din premiul Adamachi.

Resultatul votuluĭ este: votanțĭ 23; voturĭ pentru 22, contra 1.

—D-l Președinte anunță că propunerea, întrunind douĕ treimĭ, s'a acordat d-luĭ Nenițescu suma de 1.000 leĭ din premiul Adamachi.

ȘEDINȚA DE LA 23 MARTIE 1904

Președința d-luĭ *P. S Aurelıan.*

Se cetesce procesul-verbal al Secțiuniĭ literare pentru ședința de la 21 Martie, prin care se arată că Secțiunea, aprobând referatul d-luĭ N. Quintescu, a decis să propună plenuluĭ tipărirea traduceriĭ din Titus Livius, cărțile XXIX 11—XXXII, făcută de d-niĭ Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu.

— Propunerea Secțiuniĭ se aprobă.

Se cetesce propunerea Secțiuniĭ sciințifice de a se tipărì în *Publicațiunile Fonduluĭ Adamachi* scrierea d-luĭ Dr. I. Simionescu, fost bursier al Academieĭ: *Asupra câtor-và peștì fosilì din terțiarul românesc.*

— Propunerea se aprobă.

Se procede la a doua votare asupra propuneriĭ Comisiuniĭ premiilor anuale de a se acordà d-luĭ I. Ciocîrlan 500 leĭ din premiul Adamachi.

Resultatul votuluĭ este: votanțĭ 24; voturĭ pentru 10, contra 12.

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă.

D-l *I. Bogdan* ḑice că în ședința de ierĭ Academia a decis ca scrierea d-luĭ Nenițescu, care obținuse în Comisiunea premiilor paritate de voturĭ să fie adusă și a fost adusă în discuțiunea plenuluĭ. Ca consecință a acestuĭ vot, urmézā să fie adusă în plen și scrierea d-luĭ A. Belcik: *Studiu de legislațiune comparată—Copilul natural,* care a obținut în Comisiune de asemenea paritatea voturilor.

— Se admite.

D-l *I. Kalinderu* cetesce raportul sĕŭ special asupra scrieriĭ d-luĭ Belcik. In urmă d-sa ḑice că nu persistă să se acorde cu orĭ-ce preț premiul de

500 leĭ propus; dar dacă a insistat și insistă să se deà autoruluĭ o încuragiare, este că a constatat în lucrarea luĭ o muncă; că ea este bine scrisă, cu un stil frumos și că póte servì legiuitorilor noștri atuncĭ când se vor decide să introducă și în codul nostru civil căutarea paternitățiĭ. Expunerea cestiuniĭ e făcută în mod clar, iar la sfârșitul eĭ se dă și un proiect de lege.

In urma unor referințe ce d-l Negruzzi dă asupra autoruluĭ, propunerea de a se acordà d-luĭ Belcik suma de 500 leĭ din premiul Adamachi se pune la vot

Resultatul votuluĭ este: votanțĭ 24; voturĭ pentru 19, contra 5.

— D-l Președinte anunță că propunerea, întrunind douĕ treimĭ, s'a acordat d-luĭ A. Belcik suma de 500 leĭ din premiul Adamachi.

D-l Președinte arată că în urma voturilor date de Academie, a rĕmas neacordată din premiul Adamachi suma de 1.500 leĭ care, conform regulamentuluĭ, urméză să se capitaliseze.

D-l *D. Sturdza* presintă următorul raport:

«*Domnilor Colegĭ,*

«In ședința de la 2 Aprilie a sesiuniĭ generale trecute, ațĭ amânat, după cum vĕ aducețĭ aminte, hotărîrea Domniilor-vóstre pentru actuala sesiune asupra manuscriptuluĭ presintat la concursul premiuluĭ Neuschotz de 2.000 leĭ asupra subiectuluĭ: *Finanțele Statuluĭ român de la 1859 până la 1902, cu o introducere asupra finanțelor domniilor regulamentare.*

«Comisiunea, compusă din d-niĭ: I. Kalinderu, A. 'D. Xenopol și subscrisul a decis ca eŭ să fiŭ raportorul eĭ. Ca urmare a acesteĭ însărcinărĭ, am examinat lucrarea și am onóre acum a vĕ arătà resultatul examinăriĭ.

«Lucrarea este meritorie, însă nu este completă — maĭ ales în așezămîntul eĭ comparativ. In acéstă privire, lucrarea trebue revĕȡută ast-fel ca toțĭ aniĭ să fie prelucrațĭ pe schematismul de astăȡĭ al budgetuluĭ, ast-fel ca progresele făcute de finanțele Statuluĭ român să fie ușor de cuprins chiar din vederea tabelelor. Lucrarea arată dragoste pentru studiĭ minuțióse, cum sunt cele asupra finanțelor, și am convingerea că ea va puteà devenì o lucrare bună, dacă autorul o va luà din noŭ în cercetare și o va completà. Propun decĭ, în numele Comisiuniĭ, ca să se acorde premiul în condițiunile cuprinse în publicarea Academieĭ, adecă după ce autorul va supune lucrarea sa uneĭ revisiunĭ și completărĭ, care va satisface pe deplin Academia.

D-l *I. Kalinderu* se unesce cu propunerea d-luĭ Sturdza și dice ca Academia să acorde premiul, cu atât maĭ mult cu cât prin regulament se spune că valórea luĭ se va numĕrà autoruluĭ numaĭ după tipărirea lucrăriĭ. Lucrarea se va tipărì însă cu îndreptările și adăugirile arătate de d-l Sturdza.

Se pune la vot propunerea Comisiuniĭ de a se acordà premiul Neuschotz de 2.000 leĭ autoruluĭ scrieriĭ despre *Finanțele statuluĭ român*, sub modalitatea ca el să introducă modificările și întregirile ce-ĭ va indicà d-l Sturdza și să i se numere valórea premiuluĭ după tipărirea lucrăriĭ.

Resultatul votuluĭ este: votanțĭ 25; voturĭ pentru 24, contra 1.

— D-l Președinte anunță că propunerea, întrunind douĕ treimĭ, s'a admis de Academie.

Deschidêndu-se plicul care conține numele autoruluĭ, se constată că acesta este d-l Teodor C. Aslan.

Se cetesce raportul Comisiuniĭ Fundațiuniĭ Tache Anastassiu despre administrarea eĭ în 1903—4.

— Raportul se iea spre cunoscință și se aprobă.

La ordinea dileĭ se pune alegerea de membri onorarĭ și corespondențĭ.

D-l *Gr. Ștefănescu* cetesce următórea propunere:

«Subsemnațiĭ propunem ca membru onorar al Academieĭ pe ilustrul paleontolog frances, Albert Gaudry, membrul Academieĭ de sciințe francese și fost președinte al acesteĭ învĕțate societățĭ

«*Gr. Ștefănescu, P. Poni, Dr C. Istrati, St Hepites, I. Kalinderu.*»

D-l *Ștefănescu* dice apoĭ că nu este trebuință să maĭ arate calitățile și meritele d-luĭ Gaudry, de vreme ce el este o autoritate sciințifică, nu europeană, ci universală.

Se procede la vot, al căruĭ resultat este: votanțĭ 22; voturĭ pentru 22.

— D-l Președinte anunță că propunerea întrunind unanimitatea voturilor, d-l Albert Gaudry este proclamat membru onorar al Academieĭ.

D-l *I. Bogdan* cetesce următórea propunere de a se alege membru onorar d-l Vatroslav Jagić:

«Vatroslav Jagić s'a născut la 6 Iulie 1838 la Varaždin în Croația, a studiat filologia clasică și slavă la Viena, pe vremea primilor anĭ de profesură aĭ celebruluĭ Fr. Miklosich; între 1861—1871 a fost profesor gimnasial și secretar al Academieĭ Slave de Sud în Agram; după o scurtă petrecere în Rusia ca profesor de filologie comparată la Universitatea din Odessa, dînsul a ocupat, la 1874, catedra atuncĭ înființată de filologie slavă la Universitatea din Berlin. La 1876 a întemeiat acì primul organ de publicitate europenesc pentru filologia slavă: *Archiv für slavische Philologie*, care în anul trecut șĭ-a serbat jubileul de 25 de anĭ. La 1880 fu chemat la Universita-

tea din Petersburg ca urmaș al marelui slavist rus, I. Sreznevskij, iar la 1886 venì la Viena ca urmaș al fostului sĕŭ profesor Fr. Miklosich.

«Ca profesor de filologie comparată la Odessa și de filologia slavă la Berlin, Petersburg și Viena, ca membru al Academiilor din Agram, Belgrad, Petersburg și Viena, și al altor multor societăți sciințifice, Prof. Jagić a desvoltat, în timp de 40 de anĭ, de la 1864, când a eșit întâia sa publicațiune în domeniul slavisticeĭ și până astăḑĭ, o activitate prodigiósă în tóte ramurile filologieĭ slave, pe care el a cultivat-o, maĭ mult decât toțĭ slaviștiĭ de dinaintea și din timpul luĭ, în sensul în care Böckh și Grimm cultivaseră filologia clasică și germană: nu e aprópe nicĭ o cestiune în filologia slavă, fie de gramatică, linguistică saŭ dialectologie, fie de istorie literară, literatură populară, apocrifică saŭ de folklore, fie de archeologie, paleografie saŭ etnografie, pe care să n'o fi atins Prof. Jagić în studiile și recensiunile sale. Publicațiunile Academiilor din Agram, Belgrad, Petersburg, Viena, și revistele principale de slavistică din maĭ tóte țĕrile slave sunt pline de studiile sale, tot-deauna profunde și tot-deauna cu vederĭ originale. Resumând și urmând cu o critică pătrunḑĕtóre resultatele obținute de alțiĭ înaintea sa, Prof. Jagić adaugă tot-deauna ce-và noŭ la cestiunile pe carĭ le trateză și deschide perspective nouĕ de cercetare. E de prisos să maĭ înșir publicațiunile acestuĭ învĕțat; reputațiunea luĭ este astăḑĭ universal recunoscută. Academia imperială din St. Petersburg a dat aceste recunósceri o vĕdită expresiune, rugându-l să ieà gréua sarcină de a organisà, cu sprijinul eĭ și cu ajutorul specialiștilor de aḑĭ, o enciclopedie a filologieĭ slave, menită să apară în douĕ limbĭ, cea ruséscă și germană, și să resume tot ce s'a produs până acum de învĕțațiĭ slavĭ și străinĭ în acéstă ramură de sciință.

«Ceea ce e important pentru noĭ Româniĭ este că profesorul Jagić, deșì nu s'a ocupat în special cu limba română, ca rĕposatul Miklosich, a urmărit totușĭ cu interes progresele filologieĭ române și a luat cunoscință de ele în «Archiv», de câte orĭ i s'a oferit ocasiunea. Prin scrierile, prin recensiunile și prin lecțiunile sale, dînsul a atras adese-orĭ atențiunea slaviștilor asupra interesuluĭ ce presintă pentru eĭ studiul limbiĭ, literaturiĭ și istorieĭ române. Pe lângă A. Vesselovskij, el este astăḑĭ al doilea slavist care nu înceteză de a accentuà importanța culturiĭ române din trecut pentru cunóscerea întreguluĭ orient european.

«Ca omagiŭ pentru activitatea în general recunoscută a dînsuluĭ, ca recunoscință pentru interesul ce pórtă filologieĭ românescĭ, vĕ propun, Domnilor Colegĭ, să alegețĭ pe Profesorul Jagić membru onorar al Academieĭ nóstre. Deșì vechiŭ membru al unor Academiĭ maĭ celebre decât a nóstră, sunt încredințat că Profesorul Jagić se va simțì onorat de votul d-vóstre și ne va păstrà și de acì înainte simpatia ce ne-a arătat-o până acum.

«I. Bogdan, B. P. Hasdeŭ, I. Kalinderu, Gr. Tocilescu, D. C. Ollănescu, I. Bianu.»

Se procede la vot, al căruĭ resultat este : votanțĭ 24; voturĭ pentru 23, contra 1.

— D-l Președinte anunță că propunerea, întrunind două treimĭ, d-l V. Jagić este proclamat membru onorar al Academieĭ.

Se procede la alegerea membrilor corespondențĭ românĭ pentru două locurĭ vacante în Secțiunea sciințifică, pentru carĭ Secțiunea a recomandat pe d-niĭ Dr. Emanuel Riegler și Inginer M. Rômniceanu.

D-l *P. Poni* cetesce următórea expunere asupra activitățiĭ sciințifice a d-luĭ Dr. Em. Riegler:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Secțiunea sciințifică vĕ propune să alegețĭ ca membru corespondent al Academieĭ pe d-l Dr. Emanuel Riegler, profesor de chimie medicală la Facultatea de medicină din Iașĭ.

«Conformându-mĕ însărcinăriĭ ce mi s'a dat, am onórea să vĕ arăt motivele carĭ aŭ determinat Secțiunea să vĕ facă acéstă propunere.

«D-l Dr. Riegler a făcut un mare numĕr de lucrărĭ originale, carĭ aŭ fost expuse în 56 de memoriĭ și notițe publicate în diverse reviste din țéră și din străinătate.

«Cea maĭ mare parte din aceste lucrărĭ sunt relative la chimia analitică.

«Metodele nouĕ, imaginate și studiate de d-sa, pentru recunóscerea saŭ pentru dosarea corpurilor ce fac parte din organism, precum și a unor corpurĭ de natură minerală, sunt remarcabile prin sensibilitatea, prin precisiunea lor și prin ușurința cu care pot fi efectuate. Unele dintr'însele aŭ devenit, ca să dic așà, clasice în sciință; ele sunt descrise în manualele speciale și sunt întrebuințate în mod curent în laboratoriĭ.

«In alte lucrărĭ ale sale, d-l Riegler a intreprins studiul maĭ multor cestiunĭ de terapeutică și de chimie biologică.

«Cred că este inutil să fac o dare de sémă amănunțită asupra tuturor publicațiunilor d-luĭ Riegler; mĕ mărginesc să anexez acĭ lista lor.

«Termin, Domnilor Colegĭ, rugându-vĕ să aprobațĭ prin voturile Domniilor-vóstre propunerea Secțiuniĭ sciințifice. Alegênd pe d-l Riegler membru corespondent, Academia va da o recompensă meritată unuĭ bărbat devotat sciințeĭ.

„*P. Poni*".

«*Lucrările sciințifice originale publicate de Prof. Dr. E. Riegler.*

«*O metodă gazometrică pentru dosarea aciduluĭ uric* (Eine gasometrische Bestimmungsmethode der Harnsäure), publicată în «Medicinische Blätter,» No. 21, 1897; în «Jahresberichte für Harn- und Sexualapparat». II Band, 7 Heft, 1897.

«*O metodă expeditivă pentru dosarea ureeĭ*, în «Fresenius Zeitschrift für

analytische Chemie.» Anul XXX, pag. 49; în «Buletinul Societății de naturaliști din Iași.» No. 3, 1894.

«*Dosarea iodului pe calea titrimetrică*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XXXV.

«*Dosarea acidului uric basată pe proprietatea de a reduce sărurile de cupru în soluțiune alcalină*, în «Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XXXV.

«*O metodă nouă pentru dosarea acetonei*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XL.

«*Un procedeŭ titrimetric pentru a dosà glucosa, lactosa și alte corpuri reductibile prin licórea luĭ Fehling*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.»

«*Dosarea colorimetrică a acidului azotos*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XXXV.

«*Dosarea cantitativă a acidului azotos precum și a altor corpuri oxidabile cu ajutorul peroxidului de hydrogen*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.»

«*Raportul albuminelor, al albumoselor și al peptonelor față cu para-diazonitranilina*, în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 41, 1899.

«*O reacțiune fórte sensibilă asupra pigmenților biliari*, în «Bulletin de Thérapeutique.» VIII, pag. 786, 1899.

«*Intrebuințarea terapeutică a acidului naftionic pe basa unor studiĭ experimentale și chimice*, în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 14, 1897.

«*O reacțiune nouă asupra acidului uric*, în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 26, 1897.

«*Considerațiuni asupra acidului fosfo-molibdic ca reactiv asupra acidului uric*, în «Revista Farmaciei.» Anul XIV, No. 6 și 7.

«*Recunóscerea nitriților în lapte*, în «Pharmaceutische Centralhalle.» No. 15, Aprilie 1897.

«*Un noŭ aparat pentru dosarea albumineĭ în urine*, în «Pharmaceutische Centralhalle.» Jahrgang XXXVIII. No. 22, 1897.

«*Un noŭ procedeŭ de acidimetrie, alcalimetrie și iodometrie*, în «Buletinul Societății de sciințe din Bucurescĭ.» Anul VI, No. 1, 1897.

«*Un noŭ procedeŭ de a dosà glucosa pe cale titrimetrică*, în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 22, 1895.

«*O reacțiune fórte sensibilă asupra amoniacului și a tuturor corpurilor organice azotate*, în «Buletinul Societății de sciințe din Bucurescĭ.» Anul IV, No. 4.

«*Asaprolul din punctul de vedere chimic și terapeutic*, în «Buletinul Societății de sciințe din Bucurescĭ.» Anul III, No. 9 și 10.

«*Acțiunea sacchirineĭ față cu diferitele Euzyme*, în «Archiv für experimentelle Pathologie und Pharmacologie.» Band XXXV

«*Dosarea refractometrică a albumineĭ în urine,* în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 48, 1895.

«*Fixarea titruluĭ thiosulfatuluĭ de sodiŭ cu acidul iodic,* în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XXXV.

«*Dosarea alcooluluĭ pe calea refractometrică,* în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie» Jahrgang XXXV.

«*Chinaphtolul. Un noŭ corp chimic antitermic și antiseptic,* în «Arzneimittelsynthese» de Fränkel, 1901, pag. 169; și în «Presa medicală română». Anul III, No. 3.

«*Un procedeŭ fórte simplu pentru a constatà aldehida formică în lapte,* în «Pharmaceutische Centralhalle.» Jahrgang XLI, No. 50.

«*Refractometria apelor minerale,* în «Buletinul Societățiĭ de sciințe din Bucurescĭ.» Anul IX, No. 2 și 3.

«*O metodă nouă pentru dosarea fenolilor,* în «Buletinul Societățiĭ de sciințe din Bucurescĭ.» Anul VIII, No. 1—2, 1899.

«*Un mijloc noŭ pentru recunóscerea acidilor liberĭ,* în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 15, 1899.

«*Tratamentul difterieĭ cu peroxid de hydrogen și acid iodic,* în «Deutsche Medicinische Wochenschrift». No. 45, 1899.

«*O metodă gazometrică pentru dosarea sacharuluĭ în urine,* în «Deutsche Medicinische Wochenschrift.» No. 20, 1901.

«*Procedeŭ și aparat noŭ pentru dosarea glucoseĭ,* în «Buletinul farmaceutic.» Anul I, No. 15, 1897.

«*O metodă nouă pentru a găsì saccharina, acidul salicilic saŭ amestecul lor,* în «Annales scientifiques de l'Université de Jassy.» Anul I, 20 Septemvrie 1900.

«*Un noŭ procedeŭ pentru a dosà lactosa în lapte,* în «Annales scientifiques de l'Université de Jassy.» Anul I, 1901.

«*Un procedeŭ noŭ pentru dosarea ioduluĭ și a cupruluĭ,* în «Buletinul Societățiĭ de sciințe din Bucurescĭ.» Anul XI, No. 1 și 2.

«*O metodă gazometrică pentru dosarea sulfaților, a carbonaților și a aciduluĭ carbonic,* în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie». Jahrgang XL, I Heft.

«*O reacțiune caracteristică urinelor diabetice carĭ conțin acid diacetic,* în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 14, 1902.

«*O metodă gazometrică pentru dosarea aciduluĭ chlorhidric liber în stomach,* în «Deutsche Medicinische Wochenschrift.» 1902, No. 25.

«*O metodă nouă pentru a dosà sulfațiĭ preformațĭ și sulfațiĭ conjugațĭ în urine,* în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 4, 1902.

«*Un noŭ procedeŭ pentru dosarea chlorurelor în urine,* în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 30, 1901.

«*O metodă gazometrică pentru dosarea aldehideĭ formice,* în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XL.

«*Sensibilitatea reactivilor asupra acidului uric*, în «Wiener Medicinische Blätter.» No. 45, 1901.

«*O nouă reacțiune asupra aldehidelor în general și în special a glucoseĭ*, în «Annales scientifiques de l'Université de Jassy.» Anul I, 1901.

«*O metodă alcalimetrică generală*, în «Fresenins Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XLI, Heft 7.

«*O metodă gravimetrică și gazometrică pentru dosarea fosfaților și a magnesieĭ după metoda molibdenică*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XLI, Heft 11.

«*O metodă gazometrică pentru dosarea chlorurelor în urine*, în «Wiener Medicinische Blätter». No. 4, 1903.

«*Aseptolul față cu albuminele*, în «Wiener Medicinische Blätter». No. 35, 1895.

«*Determinarea refractometrică a aciduluĭ fosforic*, în «Buletinul Societățiĭ de sciințe din Bucurescĭ.» Martie 1898.

«*Procedeŭ noŭ gazometric pentru dosarea ureeĭ*, în «Pharmaceutische Centralhalle.» Jahrgang XXXVIII, No. 36.

«*Acidul naftalinsulfuric ca reactiv noŭ asupra albumineĭ*, în «Pharmaceutische Centralhalle.» No. 24, 1897.

«*O metodă cantitativă pentru dosarea aciduluĭ uric basată pe reducțiunea licóreĭ luĭ Fehling*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XXXV.

«*O nouă metodă pentru dosarea cantitativă a combinațiunilor iodice solubile, pe cale titrimetrică*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XXXV.

«*Fixarea titruluĭ uneĭ soluțiunĭ de permanganat de potasiŭ*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang XXXV.

«*O metodă nouă gravimetrică și gazometrică pentru dosarea amoniaculuĭ*, în «Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie.» Jahrgang 1903, și expusă la Congresul internațional de chimie din Berlin, 1903.

«*O metodă nouă pentru dosarea glucoseĭ cu permanganat de potasiŭ*, în «Münchener Medicinische Wochenschrift.» 1904.

«*Cystinurie și calcule cystinice*, în «Wiener Medicinische Blätter.» 1904.

«*Dosarea calciuluĭ și potasiuluĭ, a bariuluĭ și a cupruluĭ*, lucrare expusă la Congresul de sciințe din Bucurescĭ, Septemvrie 1903.»

Se procede la vot, al căruĭ resultat este: votanțĭ 24; voturĭ pentru 23, contra 1.

— D-l Președinte anunță că propunerea de alegere întrunind doue treimĭ, d-l Dr. Emanuel Riegler este proclamat membru corespondent al Academieĭ la Secțiunea sciințifică.

D-l *A. Saligny* cetesce următórea expunere asupra activitățiĭ sciințifice a d-luĭ Inginer M. Rômniceanu:

«D-l Michail Rômniceanu, în vârstă de 50 anĭ, este bacalaureat şi licenţiat în sciinţe de la Facultatea din Bucurescĭ şi diplomat al şcóleĭ de podurĭ şi şosele din Paris.

«El are astăḑĭ cel maĭ înalt grad în corpul technic, este profesor la şcóla de podurĭ şi şosele, membru în consiliul technic superior, şi ocupă funcţiunea de subdirector general al Căilor ferate.

«D-l Rômniceanu, afară de unele memoriĭ şi studiĭ, n'a făcut publicaţiunĭ maĭ importante.

«Dară la noĭ inginerii carĭ s'aŭ distins aŭ fost aşà de mult încărcaţĭ cu lucrărĭ în aceştĭ 20 anĭ din urmă, în cât nu le-a rĕmas timp pentru a publicà monografiı despre lucrările lor, une-orĭ aşà de dificile şi interesante, şi despre carĭ s'ar puté scrie volume întregĭ.

«Lucrările lor însă executate în piétră şi oţel vor fi de vecĭ o dovadă despre capacitatea acelora carĭ le-aŭ conceput şi făcut.

«D-l Rômniceanu a proiectat şi construit 380 kilometri de căĭ ferate şi a colaborat la construcţiunea altor 820 kilometri.

«Valórea lucrărilor executate de d-sa se urcă la aprópe 100 milióne leĭ. Intre aceste lucrărĭ, cea maĭ importantă este calea ferată de la Râmnicul-Vâlceĭ la Rîul-Vadului pe Valea Oltuluĭ.

«Problemele carĭ se puneaŭ la fie-care pas eraŭ fórte dificile şi ele aŭ fost resolvate de d-l Rômniceanu în mod magistral.»

Se procede la vot, al căruĭ resultat este: votanţĭ 24; voturĭ pentru 21, contra 3.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de alegere întrunind douĕ treimĭ, d-l Inginer M. Rômniceanu este proclamat membru corespondent al Academieĭ la Secţiunea sciinţifică.

Se procede la alegerea membrilor corespondenţĭ românĭ pentru douĕ locurĭ vacante în Secţiunea literară, pentru carĭ Secţiunea a propus pe Părintele Dimitrie Dan şi pe d-l Enea Hodoş.

D-l *I. Bianu* cetesce următórea expunere, pe care s'a întemeiat Secţiunea literară, când a propus la alegere pe Părintele Dimitrie Dan:

«*Dimitrie Dan*, preot în Straja, Bucovina, este un harnic şi priceput scriitor folklorist şi cercetător istoric, autor al maĭ multor broşurĭ şi studiĭ etnografice — muncitor într'o direcţiune ce trebue neapĕrat încuragiată.

«Preocuparea statornică a părinteluĭ Dan este îndreptată spre stările popórelor bucovinene. Românii din Bucovina, trăind amestecaţĭ într'un mosaic întreg de alte némurĭ, viaţa lor sufletéscă trebue studiată în legătură cu viaţa acestor popóre. Şi ast-fel studiile în acéstă direcţiune sunt fórte bine venite.

«Până acum părintele Dan a scris:

«1). *Armeniĭ orientalĭ din Bucovina.* Cernăuţĭ 1891.

«2). *Ţiganiĭ din Bucovina.* Cernăuţĭ 1892.

«3). *Lipovenii din Bucovina.* Cernăuţĭ 1894.

«4). *Evreiĭ din Bucovina.* Cernăuţĭ 1899.

«5). *Monofisitismul în biserica armeană.* Cernăuţĭ 1902.

«Tóte broşurile acestea aŭ apărut şi în limba germană şi unele dintr'însele aŭ făcut parte din publicaţiunea cea mare «Oesterreich-Ungarn in Wort und Bild. Bukovina» (Wien 1899). Sunt scurte şi condensate monografiĭ, făcute pe temeiul unuĭ vast material istoric, român, german şi rusesc. Autorul probéză că e bun cunoscĕtor de isvóre şi posedă frumos spirit de sintesă.

«Tot din domeniul etnografieĭ sunt alte două broşurĭ:

«6). *Lujenii. Biserica, proprietarii moşieĭ, satul şi locuitorii luĭ.* Cernăuţĭ 1893.

«7). *Comuna Straja şi locuitoriĭ eĭ.* Studiŭ istoric, topografic şi folkloristic. Cernăuţĭ 1897.

«Sunt două preţióse monografiĭ de comune române. Cea din urmă cuprinde interesante descrierĭ de moravurĭ şi bun material folkloristic. Material de acelaşĭ fel se găsesce în broşura:

«8). *Scrierĭ.* Cernăuţĭ 1902. Aicĭ autorul şĭ-a adunat la un loc maĭ multe foiletóne din diare, descrierĭ de călătoriĭ, tradiţiunĭ populare, legende şi dărĭ de sémă, tóte bogate în reflexiunĭ etno-psichologice.

«Folklor comparat cuprinde cea maĭ nouă broşură a părinteluĭ Dan:

«9). *Obiceiurĭ şi credinţe armene la nascere, nuntă şi îmmormîntare.* Cernăuţĭ 1904.

«Ar maĭ fi apoĭ de amintit câte-và lucrărĭ de istorie bisericéscă, publicărĭ de texte armenescĭ, şi altele.

«Studiile de folklor şi de etno-psichologie, avênd pentru noĭ o deosebită însemnătate, cred că este bine ca Academia să distingă pe aceĭ carĭ se dedaŭ lor cu stăruinţă şi cu pricepere. Pe temeiul frumóseĭ activităţĭ pe acest teren, subscrisul vĕ propun să alegeţĭ pe părintele Dim. Dan, preot în Straja, Bucovina, membru corespondent la Secţiunea literară.»

Se procede la vot al căruĭ resultat este: votanţĭ 24; voturĭ pentru 19, contra 4 şi 1 abţinere (d-l Hasdeŭ).

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de alegere întrunind două treimĭ, părintele Dimitrie Dan este proclamat membru corespondent al Academieĭ la Secţiunea literară.

D-l *I. Bianu* cetesce următórea expunere pe care s'a întemeiat Secţiunea literară, când a propus la alegere pe d-l Enea Hodoş:

«In familia de publicişti a rĕposatuluĭ membru al Academieĭ nóstre, Dr. Iosif Hodoş, ocupă întâiul loc, ca muncă desfaşurată, d-l Enea Hodoş, profesor de limba şi literatura română la Seminarul teologic din Caransebeş.

«D-sa a crescut în noua şcólă literară şi posedă în scris o limbă curată românéscă, ceea ce este o deosebită calitate a tuturor publicaţiunilor sale.

«Terenul de activitate al d-luĭ Hodoş este: istoria literară şi folkloristica. A scris:

«1). *Manual de istoria literaturiĭ române*, carte şcolară, ajunsă acum la ediţiunea a patra. Intr'un volum de peste 150 pagine se cuprinde un resumat, făcut cu multă cunoscinţă de causă, al faselor istorieĭ nóstre literare. Claritatea expuneriĭ, în vederea scopuluĭ didactic, este întâia însuşire a aces-teĭ opere.

«2). *Manual de limba română*. Elemente de stilistică şi poetică.

«3). *Manual de limba română*. Gramatică şi carte de cetire.

«Aceste două şi alte cărţĭ de didactică elementară îl arată pe d-l Hodoş ca un serios muncitor în serviciul răspândiriĭ şi cultivăriĭ limbiĭ române.

«4). *Poesiĭ poporale din Banat*. Caransebeş 1892, un volum de 230 p. Este, fără îndoiélă, una din cele maĭ bune ediţiunĭ critice de texte populare române. Intr'o prefaţă de 29 pagine, autorul dă o bună explicare a graiuluĭ bănăţean, cu preţióse desluşirĭ pentru filolog.

«5). *Cântece bănăţene*.

«6). *Cântece cătănescĭ*.

«7). *Literatură populară alésă*.

«Sunt treĭ broşurĭ carĭ cuprind noŭ material folkloristic, exclusiv din Banat şi, dintre ele maĭ ales, cântecele cătănescĭ descoperă un şir de manifestărĭ din viaţa socială şi cea sufletéscă a fraţilor noştri Bănăţenĭ. Literatura populară în Banat e maĭ înfloritóre ca aprópe în tóte cele-lalte provinciĭ române. Colecţiunile d-luĭ Hodoş ne-o dovedesc acésta.

«8). *Schiţe umoristice*, un volum de 127 p., apărut la Caransebeş în 1897. Cuprinde 10 schiţe realiste din viaţa culturală a poporuluĭ român. Relaţiunile între preot şi popor, între învăţător şi şcólă, şi câte-va rele sociale sunt cu multă vervă prinse şi redate în schiţele acestea.

«La sfârşit maĭ amintesc că d-l Hodoş este directorul uneĭ bibliotecĭ populare, disă *Biblioteca nóstră*, din care a apărut până acum 46 numere cu bun material literar şi istoric. Biblioteca acésta e destul de răspândită, pentru ca ródele eĭ bune să fie recunoscute.

«Din causa acesteĭ frumóse activităţĭ literare am onóre a vă propune să alegeţĭ pe d-l Enea Hodoş, profesor la Seminarul din Caransebeş, membru corespondent la Secţiunea literară.»

Se procede la vot, al căruĭ resultat este: votanţĭ 23; voturĭ pentru 17, contra 5 şi 1 abţinere (d-l Hasdeŭ).

D-l Preşedinte anunţă că propunerea de alegere întrunind două treimĭ, d-l Enea Hodoş este proclamat membru corespondent al Academieĭ la Secţiunea literară.

Se procede la vot pentru alegerea Preşedinteluĭ Academieĭ pentru anul 1904—5.

Resultatul votuluĭ este: D-l *I. Kalinderu* a întrunit 20 voturĭ din 23 votanţĭ.

— D-l *I. Kalinderu* este proclamat Preşedinte al Academieĭ pentru anul 1904—5.

D-l *I. Kalinderu* dice: Exprim adânca mea recunoscinţă Academieĭ Române şi nu voiŭ uità nicĭ odată în viaţa mea simpatia şi dragostea ce mi se arată. Votul Academieĭ va fi pentru mine un îndemn ca să lucrez din tóte puterile pentru prosperitatea acestuĭ Institut naţional şi să vĕ arăt printr'acésta profundul respect ce vĕ păstrez. Alegerea mea de Preşedinte al Academieĭ o consider ca o generositate ce Domniile-Vóstre îmĭ acordaţĭ. Acésta este cea maĭ mare onóre ce mi s'a făcut în viaţa mea. Cu cea maì mare mâhnire însă trebue să vĕ declar că sarcinile mele sunt aşà de marĭ şi de numeróse, încât nu voiŭ puté corespunde aşteptărilor Domniilor-Vóstre şi de aceea să mĕ ertaţĭ că nu pot primì acéstă mare onóre. E dureros pentru mine că nu pot primì; este însă o sarcină prea grea pentru umeriĭ meĭ. Sunt cu tot sufletul al Domniilor-Vóstre şi al Academieĭ şi voiŭ lucrà pentru dînsa din tóte puterile ca şi până acum.

D-l *D. Sturdza* dice că d-l Kalinderu este unul din bărbaţiĭ ceĭ maĭ ocupaţĭ de la noĭ; acésta toţĭ o scim. Şi este peste măsură ocupat, căcĭ are suflet bun şi inimă largă şi caută să deà munca d-sale pentru toţĭ. Pentru Academie a lucrat şi lucréză fórte mult şi acésta a făcut-o şi când a fost în Delegaţiune ca Vice-Preşedinte şi când n'a fost. Munca d-sale nu va sporì prin urmare mult primind însărcinarea de a presidà şi şedinţele eĭ. Rógă pe d-l Kalinderu să priméscă acéstă sarcină, pe care Academia ĭ-o dă cu tótă încrederea.

D-l *I. Kalinderu* dice: D-l Sturdza mĕ încurageză la muncă şi-mĭ dă încredere în puterile mele. Nu mĕ surprinde acest lucru, pentru că d-sa m'a încuragiat şi în alte împrejurărĭ ale vieţiĭ mele şi mĭ-a acordat bună-voinţă şi încredere. Eŭ lucrez pentru Academie şi voiŭ lucrà şi în viitor. Am un program al meŭ şi nu sciŭ dacă voiŭ puté corespunde sarcineĭ ce-mĭ daţĭ. Declar din noŭ: mĭ-e cu neputinţă să primesc onórea ce-mĭ faceţĭ şi nicĭ nu pot să trec înaintea altora cu maĭ multe merite şi maĭ vechĭ decât mine. E o cestiune personală pentru mine.

D-l *Gr. Tocilescu* dice: D-l Kalinderu spune că e o cestiune personală pentru d-sa; dar pentru toţĭ membriĭ Academieĭ este cestiune personală, când prin voturile lor recunosc dreptul câştigat prin merit în munca frumósă a Academieĭ. D-sa a luat sarcina să lucreze pentru Academie de la început, de când a ocupat locul printre noĭ. Il rugăm să priméscă acéstă onóre şi să se supună unuĭ vot al Academieĭ dat cu atâta entusiasm.

D-l *I. Kalinderu* persistă în hotărîrea d-sale.

Se procede la vot pentru alegerea Vice-Preşedinţilor Academieĭ pe anul 1904—5.

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *D. C. Ollănescu, C. Erbiceanu, Sp. Haret.*

ŞEDINŢA DE LA 24 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *D. C. Ollănescu*, Vice-Preşedinte.

D-l *T. Maiorescu* presintă în dar două diplome de boerie ale părinteluĭ d-sale Ioan Maiorescu, date de Gheorghe Dimitrie Bibescu Voevod, şi o chitanţă despre plata taxeĭ pentru una din cele două diplome.

D-l *I. Kalinderu* dăruesce patru documente istorice, însoţite de următórea notă:

«Actele ce am plăcerea a oferì cu acéstă ocasiune sunt unele originale, altele numaĭ còpiĭ. Pentru maĭ de aprópe a lor cunoscinţă le-am însemnat cu numere şi adaug acì câte-và cuvinte despre fie-care în parte.

«*No. 1* original, e un act din anul 1632, după cum arată traducĕtorul, prin care Staico Paharnicul vinde jupâneseĭ sale Rada, pentru o nevoie de banĭ ce aveà, satele: Fometesciĭ, Runcul şi Torobeniĭ cu viile de la Copăcel, în schimbul satelor: Frătescii, Creţulesciĭ şi Cepturile, cu facultatea ca copiiĭ luĭ, dacă nu vor consimţì la acésta, să le pótă luà înapoĭ plătind jupâneseĭ o sumă de banĭ.

«Pe atuncĭ domnià în Muntenia Leon Tomşa (1629—1633), care a asuprit fórte mult pe boerĭ şi pe ţĕranĭ (A. D. Xenopol, *Istoria Românilor)*, fapt ce se vede şi din acest document, în care Stoica Paharnicul ḑice la început, că «a fost apucat de Leon Vodă şi năpăstuit.»

«*No. 2*, tot original, în limba turcă, e o scrisóre a luĭ Nicolae Mavrogheni, Voevodul Munteniei (1786—1789), prin care surghiunesce la Nicopole pe Vornicul Manolache Brâncoveanu, Vornicul Racoviţă, Vornicul Creţulescu şi Logofĕtul Ghica Costache, împreună cu copiiĭ lor şi cu toţĭ servitoriĭ, recomandând să fie bine primiţĭ, să nu li se céră imposite saŭ să fie supĕraţĭ pentru alte motive orĭ pretexte.

«Despre acest fapt vorbesce şi d-l A. D. Xenopol în *Istoria Românilor*, ḑicênd că N. Mavrogheni a trimis peste Dunăre maĭ mulţĭ boerĭ, între carĭ citéză, dintre ceĭ de maĭ sus, pe Vornicul Racoviţă, Logofĕtul Ghica — însă Scarlat în loc de Costache — şi Vornicul Creţulescu.

«Data de 18 Octomvrie 1740 — 18 Maiŭ 1202 — (dată de traducĕtor), ce pórtă documentul, nu se potrivesce însă cu cele ce spune d-l Xenopol despre surghiunire, că ar fi avut loc la începutul anuluĭ 1788, nicĭ cu epoca domnieĭ luĭ N. Mavrogheni, pe care ne-o arată de la 1786—1789.

«*No. 3* e o tâlmăcire scrisă la 18 Aprilie 1799 de pe un chrisov al luĭ Petru Voevod, care întăresce credincioşilor sĕĭ Protopopul Ioil şi Furgea Grămăticul satul Onesciĭ cu maĭ multe locurĭ, ca să le fie cu tot venitul, lor, copiilor, nepoţilor, strănepoţilor şi la tot némul lor.

«Nu se vede de când e făcut chrisovul şi nu se arată maĭ de aprópe nicĭ

de care Petru Vodă e semnat. Numaĭ în rândurile de la urmă se pomenesce numele luĭ Chir Teoctist Mitropolit. Cu acest nume aŭ fost însă, după *Istoria Mitropolieĭ Moldoveĭ și Suceveĭ* de d-l C. Erbiceanu, pag. LV—LVI, treĭ Mitropolițĭ: Teoctist I la 1399, Teoctist II la 1454 și Teoctist III la 1509, dintre carĭ cel de al doilea a fost tocmaĭ pe timpul domnieĭ luĭ Petru, și care pare a fi cel din document. Acest Petru, fiul luĭ Alexandru-cel-Bun, a domnit în Moldova de maĭ multe orĭ: de la 1444—1447 împreună cu Ștefan III și Roman III; de la 1451—1455 împreună cu Alexandru II și de la 1455—1457 singur.

«*No. 4* se referă la o învoiélă între locuitoriĭ din Recea și sfînta mânăstire Hurezu, privitóre la nisce pricinĭ, ce eraŭ între eĭ, pentru partea de moșie a popeĭ Ioan din Recea.

«Din traducere nu se vede nicĭ la acesta data, se amintesce însă de Ioan Băleanul, vel postelnic.»

De la d-l G. D. Scraba, institutor în Bucurescĭ, se primesc în dar, pentru colecțiunile Academieĭ, două exemplare din medalia bătută la Geneva cu ocasiunea celuĭ de al treilea centenar al Escaladeĭ.

Se cetesce procesul-verbal al Secțiuniĭ literare pentru ședința de la 23 Martie, prin care se arată că Secțiunea șĭ-a constituit biuroul pentru 1904-5, alegênd Președinte pe d-l *I. Vulcan* și Vice-Președinte pe d-l *I. C. Negruzzi;* iar Secretar pe șépte anĭ (1904—1911) pe d-l *N. Quintescu.* Prin procesul-verbal se arată că, după propunerea d-luĭ T. Maiorescu, Secțiunea a ales Președinte pe d-l I. Vulcan în amintirea jubileuluĭ de 40 anĭ, de când d-sa conduce fóia *Familia.*

— Se iea spre cunoscință procesul-verbal al Secțiuniĭ, iar alegerea d-luĭ I. Vulcan se primesce cu aclamațiunĭ.

Se cetesce propunerea Secțiuniĭ literare, dată în urma raportuluĭ d-luĭ I. Caragiani, de a se tipărì cu spesele Academieĭ scrierea d-luĭ Iancu Dalametra: *Dicționarul macedo-român.*

— Propunerea Secțiuniĭ se aprobă.

D-l *Sp. Haret,* avênd cuvîntul, ḑice: Exprim Academieĭ Române recunoscința mea deplină, pentru că a avut bună-voința să mĕ alégă Vice-Președinte al eĭ. Mĕ voiŭ silì din tóte puterile ca să corespund încrederiĭ pe care membriĭ acesteĭ înalte instituțiunĭ mĭ-aŭ acordat-o.

D-l *I. Vulcan* ḑice: De ordinar, despre alegerea biurourilor Secțiunilor, când se aduc în plen, Academia iea pur și simplu act. Astăḑĭ, când s'a cetit alegerea Președinteluĭ Secțiuniĭ literare, făcută în persóna mea, ațĭ binevoit a primì acéstă însciințare cu aplausele Domniilor-Vóstre. Venit din regiunea extremă a elementuluĭ românesc, eŭ petrec în mijlocul d-vóstre ḑilele cele maĭ fericite ale viețiĭ mele; eŭ sĕrbătoresc aicĭ Pascele învietor înainte de a sĕrbătorì dincolo Pascele bisericesc. Sesiunea generală a Aca-

demieĭ o aștept cu cea maĭ mare nerăbdare și număr ḑilele până la deschiderea eĭ ca un școlar înainte de vacanță. De aicĭ eŭ ieaŭ puterea de muncă; de aicĭ eŭ ieaŭ curagiul pe care îl duc cu mine dincolo la aĭ meĭ. La multe sesiunĭ generale ale Academieĭ nóstre am asistat, dar de la nicĭ una nu m'am întors cu impresiunĭ sublime și înălțătóre, după cum mĕ voiŭ întórce de la aceea de acum. Ședința solemnă de Dumineca trecută, când Maiestatea Sa Regele Carol ne-a sguduit inimile și ne-a aprins simțimintele cu a Sa cuvîntare, a fost pentru némul românesc o ḑi de cea maĭ senină fericire. Ea a fost un isvor de bucurie; a fost un eveniment pe care Academia nu l-a înscris până acum în *Analele* sale. Voiŭ merge dincolo și voiŭ spune fraților noștri, ca un modest interpret, fericirea nóstră de aicĭ, le voiŭ povestì faptul unic în Europa, că un Suveran, un Cap încoronat, a vorbit un ceas în mijlocul Academieĭ, înălțând inimile și scormonind cele maĭ ascunse simțiminte ale lor. Acesta a fost întâiul meŭ moment de fericire pe care l-am petrecut în mijlocul d-vóstre și mulțumesc Ceruluĭ că mĭ-a dat acéstă fericire. Al doilea moment de fericire este acela pe care mi l-ațĭ procurat d-vóstre prin aplausele cu carĭ ațĭ primit alegerea mea ca Președinte al Secțiuniĭ literare. Simpatia manifestată de d-vóstre, și pe care ațĭ legat-o cu activitatea mea la conducerea *Familieĭ* în timp de 40 de anĭ, mĕ umple de bucurie. Fie cât de mic resultatul munciĭ mele, ea are în sine acea însemnătate că am arborat în extremul elementuluĭ românesc un stég, care să afirme și să susțină naționalitatea nóstră acolo. Am încrederea, am prevederea că după mine vor venì alțiĭ cu puterĭ maĭ marĭ, carĭ vor duce maĭ departe opera începută. Aplausele d-vóstre, după munca mea de 40 anĭ, este cea maĭ scumpă rĕsplată ce mi se póte da; ele sunt o încuragiare și un îndemn pentru mine de a merge maĭ departe pe calea începută. Așà voiŭ face.

D-l *Dr. C. I. Istrati* ḑice: Am părăsit erĭ Academia, forțat de o ocupațiune urgentă, înainte de timpul când ațĭ procedat la alegerea Președinteluĭ, alegere ce nu sciam că va avé loc în acea ședință. Mĕ simt dator a vĕ face cunoscută adânca părere de rĕŭ ce am de a nu fi dat votul meŭ colegului activ și priceput, omuluĭ de bine și cu suflet, patriotuluĭ prevĕḑĕtor, Ion Kalinderu. Sunt convins că sub președința sa Academia va merge și cu maĭ mult avênt pe calea progresuluĭ, spre a aduce róde utile țĕriĭ și némuluì nostru.

D-l *I. Bianu* cetesce următorul raport al Comisiuniĭ Dicționaruluĭ limbiĭ române:

«*Domnilor Colegì,*

«Decisiunile luate de D-vóstre în anul trecut aŭ fost îndată comunicate d-luĭ coleg A. Philippide. D-sa a primit cu deosebită bucurie decisiunea de a se oprì cu prima redacțiune la sfârșitul litereĭ *C* și a face apoĭ revisiunea și tipărirea părțiĭ redactate. Prin acésta se înlesnesce mult

continuarea lucrăriĭ, căcĭ prin tipărirea părţiĭ formate de cuvintele începĕtóre cu întâiele treĭ litere se va uşurà mult consultarea părţiĭ redactate, ceea ce se face fórte des şi fórte greŭ în manuscript; dar maĭ ales pentru că, stabilindu-se redacţiunea definitivă pentru întâiele treĭ litere, se va avé sub ochĭ în mod mult maĭ precis chipul de redactare al articolelor şi ast-fel va fi fórte uşor cu putinţă a se da şi altor colaboratorĭ cuvinte de redactat, după modelul bine stabilit şi de toţĭ cunoscut.

«Pentru ajungerea acestuĭ scop, d-l Philippide s'a oprit cu prima redacţiune aprópe de sfârşitul litereĭ *C* şi a început revisiunea de la *A*. Din lucrarea ast-fel revisuită a trimis o parte. S'aŭ făcut maĭ multe probe de tipar şi s'a ales formatul şi litera, carĭ aŭ fost aprobate de M. S. Regele. Comisiunea sperà să ne pótă presintà câte-và probe tipărite provisoriŭ, acésta nu a fost însă cu putinţă, din causa unor dificultăţĭ tipografice şi din causa timpuluĭ îndelungat, necesar pentru înţelegerea prin postă cu d-l Philippide asupra tuturor cestiunilor de amănunte privitóre la redacţiune şi la tipărire.

«Comisiunea, pre care o veţĭ alege pentru supraveghiarea lucrăriĭ în anul viitor, va avé asupră-ĭ tocmaĭ sarcina însemnată şi delicată de a stabilì, în înţelegere cu d-l coleg Philippide, forma definitivă care urmézǎ să se deà Dicţionaruluĭ fondat de Augustul nostru Suveran la 1884, şi ţinĕnd séma de indicaţiunile date atuncĭ de Protectorul Academieĭ.»

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice că aprobă raportul Comisiuniĭ academice, dar exprimă dorinţa ca Academia să fie pusă cât maĭ curând în posiţiune de a vedé lucrarea, pentru ca acest Dicţionar al limbiĭ române, atât de aşteptat de toţĭ, să fie terminat şi cunoscut de Academie înainte de a fi tipărit.

— Raportul se iea spre cunoscinţă şi se aprobă.

D-l *T. Maiorescu*, ca unul din ceĭ maĭ vechĭ membri aĭ Academieĭ, propune să se exprime fostuluĭ Preşedinte, d-luĭ P. S. Aurelian, mulţumirile Academieĭ pentru tactul şi vrednicia cu carĭ a condus în timpul celor treĭ anĭ din urmă desbaterile acesteĭ instituţiunĭ.

— Academia exprimă cele maĭ călduróse ale sale mulţumirĭ d-luĭ P. S. Aurelian şi îl asigură de recunoscinţa sa.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ Dicţionaruluĭ limbiĭ române pentru 1904—5.

— Sunt realeşĭ d-niĭ: *I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, Gr. G. Tocilescu, D. Sturdza.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ care să examineze lucrările ce se vor

presintă la concursul premiilor anuale din 1905: Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu, Eliade-Rădulescu şi Adamachi.

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *I. Bianu, N. Quintescu* şi *I. Vulcan* din Secţiunea literară; *S. Fl. Marian, Gr. Tocilescu* şi *A. D. Xenopol* din Secţiunea istorică; *P. S. Aurelian, St. C. Hepites* şi *P. Poni* din Secţiunea sciinţifică.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ care să examineze lucrările ce se vor presintà la concursul premiuluĭ Lazăr din 1905 cu subiectul: *Starea economică şi socială a României actuale.*

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *P. S. Aurelian, I. Kalinderu, P. Poni.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ care să examineze lucrările ce se vor presintà la concursul premiuluĭ Neuschotz din 1905 cu subiectul: *Istoria vămilor în România de la început şi până în ḑilele nóstre.*

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *P. S. Aurelian, D. Sturdza, A. D. Xenopol.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ care să examineze lucrările ce se vor presintà la concursul premiuluĭ Adamachi din 1905 cu subiectul: *Poporul român din Ungaria şi Transilvania de la începutul secoluluĭ XVIII încóce.*

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *I. Bianu, I. Bogdan, Iosif Vulcan.*

D-l *N. Quintescu* aduce aminte că d-sa, când a presintat contra-proiectul cu privire la cele şése puncte ortografice aduse în plen de majoritatea Secţiuniĭ literare, a spus că propune spre resolvare încă alte patru puncte. S'a decis să se ocupe cu cestiunile rĕmase neresolvate Comisiunea compusă din d-niĭ Maiorescu, Bianu şi Ov. Densuşianu; dar ea, neavênd timp, nu s'a ocupat până acum de ele. De óră-ce d-l Quintescu nu face parte din acéstă nouă Comisiune ortografică, care înlocuesce pe cea veche, d-sa nu va puté desvoltá cele patru puncte în sînul eĭ. De aceea d-sa rógă să se decidă tipărirea lor în *Analele* Academieĭ.

D-l *I. Bianu* crede că este alt ce-và de făcut decât ceea ce cere d-l Quintescu. Propunerile d-luĭ Quintescu n'aŭ fost discutate şi niciĭ înlăturate nu aŭ fost, pentru că nu s'aŭ admis încă altele în locul lor. Comisiunea veche ortografică nu erà decât o comisiune specială a Secţiuniĭ literare; iar cea nouă de acum n'are altă însărcinare decât să reglementeze asupra punctelor admise de Academie. Ast-fel fiind, cele patru puncte propuse de d-l Quintescu trebuesc trimise spre examinare Secţiuniĭ literare, care să aducă în plen hotărîrile eĭ.

D-l *Gr. Ştefănescu* observă că d-l Quintescu greşesce când crede că noua Comisiune ortografică de treĭ înlocuesce pe cea din nainte. Acésta de acum are să se ocupe cu alt ce-và,—pe când cea veche aveà însărcinarea să studieze şi să propună spre resolvare cestiunea ortografică. Ea a adus, după cum sciţĭ, numaĭ o parte de lucrare, fapt pentru care d-l Ştefănescu s'a plâns de la început.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că este bine să se deà satisfacţiune d-luĭ Quintescu şi să se tipărescă cele patru puncte ortografice ale d-sale cu desvoltările lor, cu menţiunea că nu sunt încă admise de Academie. Prin acésta se va înlesnì iarăşĭ lucrarea membrilor, carĭ aŭ să se ocupe maĭ departe cu celelalte puncte ortografice rĕmase neresolvate.

— Se decide ca cele patru puncte ortografice cu desvoltările lor să se trimită în studiul Secţiuniĭ literare şi tot de odată ele să se tipărescă în *Anale*.

ŞEDINŢA DE LA 25 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu.*

In urma insistenţelor ce se maĭ pun pe lângă d-l *I. Kalinderu* de a revenì asupra hotărîriĭ manifestate în şedinţa de la 23 Martie, d-sa ocupă scaunul presidenţial şi ḑice: Alegerea mea ca Preşedinte al acesteĭ înalte instituţiunĭ o consider, după cum am ḑis, numaĭ ca o indulgenţă din partea Domniilor-Vóstre, pentru care vĕ exprim din noŭ adânca mea recunoscinţă. Ocupând acest loc, pe care l-aŭ ilustrat predecesoriĭ meĭ, vĕ aduc o inimă caldă, un dor nemărginit de a face binele, un devotament absolut Academieĭ nóstre, o afecţiune şi o cordialitate pentru Domniile-Vóstre, carĭ nu vor slăbì nicĭ odată. Cu dragoste am lucrat până acum pentru Academie; voiŭ lucrà şi cu maĭ multă dragoste în viitor spre a mĕ face vrednic de onórea şi încrederea ce mĭ-aţĭ dat. Misiunea mea e grea, o recunosc, dar am credinţa că ea mi se va uşurà prin concursul unanim al Domniilor-Vóstre, concurs pe care îl vom puté avé printr'o armonie şi maĭ desăvârşită între noĭ, atât în acest locaş al gândirilor curate şi înălţătóre, cât şi în afară de el. Armonia să domnescă, căcĭ prin armonie şi prin muncă liniştită ne vom apropià din ce în ce maĭ mult de scopul măreţ pe care-l urmăresce Academia nóstră.

D-l *I. Bianu* ḑice: Unul din fruntaşiĭ ţĕriĭ, care a iubit maĭ mult Academia şi a făcut maĭ mult pentru înălţarea acesteĭ instituţiunĭ, a fost, precum scim cu toţiĭ, Ion Ghica. Iubirea sa pentru Academie continuă a se manifestà şi după mórte, pentru că a fost împărtăşită de văduva sa. Venerabila d-nă Ion Ghica, în tóte ocasiunile, îşĭ manifestă viul şi statornicul interes pentru Academie, dăruind din cele rĕmase de la soţul sĕŭ tot ce crede că ar puté interesà Instituţiunea nóstră şi asigurà într'însa perpetuarea legăturilor sufletescĭ cu memoria soţuluĭ sĕŭ. Acum am onóre a dăruì din partea d-neĭ Ghica o fórte preţiósă colecţiune, formată din scrisorile rĕposatuluĭ către soţia sa în aniĭ 1854—1869. Scrisorile sunt legate în două volume, avênd amândouĕ împreună 604 pagine. Ele sunt o nepreţuită comóră de

informațiunĭ, atât în privința evenimentelor pe carĭ le însemnà ḑilnic în cursul desvoltăriĭ lor, și le scrià soțieĭ, cât și pentru cunóscerea cugetărilor intime ale mareluĭ bărbat, care aveà obiceiul de a scrie soțieĭ, când nu eraŭ în aceeașĭ localitate, ḑilnic impresiunile asupra faptelor și evenimentelor petrecute.

— D-l Președinte *I. Kalinderu* exprimă în numele Academieĭ cele maĭ călduróse mulțumirĭ d-neĭ Alexandrina I. Ghica pentru acéstă prețiósă comóră, pe care o încredințéză Instituțiuniĭ nóstre, avênd mângâerea că vor fi păstrate cu sfințenie.

D-l *St. C. Hepites* cetesce următórele:

«Dintre manuscrisele rĕmase de la părintele meŭ, Constantin C. Hepites, manuscrise ce datéză de acum 70 de anĭ, adecă vre-o 30 de anĭ înainte de a fi fost profesor la Școla Națională de Medicină și Farmacie din Bucurescĭ, am onóre de a rugà Academia să binevoéscă a primì, de rândul acesta, două dintr'însele.

«Ele aŭ acest interes că acum 70 de anĭ eraŭ puținĭ ómenĭ la noĭ carĭ se ocupaŭ cu sciințele.

«Unul din manuscrise, fără dată, dar scris la Brăila, pórtă titlul:

«*Predărĭ asupra jupuiriĭ, umpluturiĭ și conservațieĭ pasĕrilor și mamaliilor, alcătuită și întrebuințată după arătările d. Ioan Gerhard Brasart, pentru îmmulțirea colecțiunilor la Museul Național din Bucurescĭ*, de *Constandin Epites.*

«Acest manuscris, in-folio de 38 pagine, nu este complet; sfârșitul este perdut. In întregul sĕŭ el este scris de mâna autoruluĭ. Titlul arată în de ajuns preocuparea sa: îmmulțirea colecțiunilor la Museul național din Bucurescĭ.

«Cele șése secțiunĭ ce cuprinde manuscrisul tratéză succesiv de:

«1. Pregătirea pasĕrilor înaintea jupuiriĭ;

«2. Instrumenturile saŭ uneltele carĭ sunt de trebuință la jupuire, la înfundare și la umplutură, și mijlócele de conservație;

«3. Asupra jupuiriĭ pasĕrilor;

«4. Asupra înfundăriĭ pasĕrilor;

«5. Asupra jupuiriĭ mamaliilor.

«6. Asupra umpluturiĭ mamaliilor.

«Lucrarea este o technică specială aplicată de autor, căcĭ eŭ îmĭ aduc fórte bine aminte de operațiunile ce se făceaŭ în farmacia din Brăila pentru a împăià pasĕrĭ și animale, din carĭ maĭ multe exemplare aŭ fost trimise Museuluĭ Național din Bucurescĭ.

«Al doilea manuscris este intitulat:

«*Insemnărĭ asupra pietrelor meteorice și asupra puțurilor artesiane*

adunate de C. C. Epites, suplinitorul datoriilor de doctor la carantină și județul Brăila, farmacist, naturochemist, jurat și încercat de Facultatea medicinală la Universitetul Vieneĭ în Austria și de la Universitatea Charcovieĭ în Rusia. Brăila 1835.

«Acest manuscris in-folio, scris aprópe în întregul sěŭ de mâna autoruluĭ în Brăila la 1835, este șnuruit și sigilat de Eforia șcólelor, căreia negreșit ĭ-a fost presintat, căcĭ pórtă iscălitura luĭ Simeon Marcovicĭ, unul din Eforĭ, care certifică pe ultima pagină că: «Acest manuscript «al d luĭ Dr. C. Ipitis, asupra puțurilor artesiane și asupra pietrelor «meteorice, este de foĭ patru-ḑecĭ și douě.»

«Este probabil că presintarea la Eforia șcólelor aveà de scop publicarea sa. Nu scim din ce causă nu s'a tipărit.

«După cum chiar titlul arată, manuscrisul cuprinde douě lucrărĭ deosebite: una tratéză de pietrele meteorice și alta de puțurile artesiene.

«*Introducerea*, în 12 pagine, este maĭ mult o încercare de a arătà marea importanță ce are observațiunea în studiul fenomenelor naturale. Ca conclusiune găsim următórea frasă, care negreșit ar meritȧ să fie chiar astăḑĭ imprimată ca *motto* pe manualele școlare: «De aceea «cu dreptate póte cine-và observația naturiĭ ca să o numéscă cea maĭ «bună școlă a cugetuluĭ», saŭ cum am ḑice noĭ:

«Observațiunea naturiĭ este cea maĭ bună școlă a cugetuluĭ.»

«La începutul *Introduceriĭ* se arată în următoriĭ termenĭ care este scopul ce urmăresce autorul în scrierea sa:

«Acéstă mică compilație, care o pun înaintea Domniilor-Vóstre, îmĭ «dă óreșĭ-care pricină ca să arăt cât doresc a se împărtășì ceĭ maĭ mulțĭ «iubitorĭ de învěțătură dintr'acest Principat, cu asemenea sciințe, luând «în băgare de sémă și necontenitele întrebărĭ ce mi se făceaŭ de către «uniĭ iubitorĭ de adevěrate și folositóre sciințe în pricina acestor douě «obiecturĭ ce cu totul sunt neasěměnate; pentru care sfârșit m'am silit «să adun tóte încunoscințările câte mĭ-aŭ stat prin putință, potrivit «cu înaintările sciințelor de acum . . . .»

«De fapt manuscrisul ce avem dinaintea nóstră este maĭ mult decât «o mică compilație», căcĭ cuprinde maĭ multe însemnărĭ originale, carĭ denotă spiritul de observațiune al autoruluĭ.

«Pentru noĭ, carĭ ne ocupăm în deosebĭ cu înregistrarea tuturor manifestațiunilor ce se petrec în atmosferă, lucrarea asupra *Pietrelor meteorice* este fórte importantă, căcĭ conține cea dintâĭ observațiune autentică făcută în România asupra fenomenuluĭ cunoscut sub numele de *plóie de sânge.* Autorul nu se mulțumesce numaĭ de a raportà fe-

nomenul, așà cum l-a observat, ci îĭ dă adevĕrata sa explicațiune, basată pe analisa chimică ce însușĭ a făcut asupra materieĭ care a constituit acéstă plóie de sânge.

«In anul 1833 Iulie 16 (28) de diminéță a dat, scrie autorul, o plóie «roșie în Brăila, care a ținut prea puțin (ca un sfert de ceas); după «ce a stătut plóia, se vedeaŭ prea bine picăturĭ roșiĭ, maĭ cu sémă «pe pietre și pe rufe, în cât veciniĭ meĭ scorniră vorba că a plouat «sânge; însă, după analisul ce am făcut, s'a dovedit că a fost pă«mînt roșu cu puțintel protoxid de fer, care se împrăștiase în at«mosferă din pricina vre-unuĭ vênt furtunatic.»

«De maĭ multe orĭ, în ultimiĭ 20 de anĭ, s'aŭ semnalat în diferitele părțĭ ale țĕriĭ ploĭ de deosebite substanțe. O notiță ce am publicat acum câțĭ-và anĭ în revista *Ciel et Terre* (1) din Bruxelles arată câte-và dintr'însele. Imĭ propun a presintà Academieĭ o lucrare maĭ completă asupra acestuĭ interesant fenomen, care ne aduce din atmosferă lucrurile cele maĭ deosebite: nisip, pămînt, polen, semințe, gândacĭ, viermĭ, brósce, pescĭ, etc. și acésta din regiunile cele maĭ depărtate ale globuluĭ pămîntesc.

«Lucrarea *Pietrele meteorice* se termină prin următórele cuvinte:

«După cercetările ce adese-orĭ fac în pricina unor întîmplărĭ deo«sebite ale naturiĭ, se vede că într'acest Principat aŭ căḑut asemenea «pietre, însă până acum nu am putut găsì nicĭ una. Pentru care pri«cină sunt rugațĭ toțĭ doritoriĭ de îmbogățire a Museuluĭ Național ca «să ieà în băgare de sémă când din întîmplare se va găsì vre-un «aerolit.»

«Ultima parte a manuscrisuluĭ este o lucrare destul de completă asupra puțurilor artesiene saŭ puțurĭ dobândite prin sfredel. După ce face istoricul lor, autorul indică modul cum ele se lucréză. Intr'un capitol deosebit se tratéză despre *Teoria puțurilor artesice.* In acest capitol un prim paragraf este intitulat: *Observațiĭ geologice și fisicalice asupra așezămînturilor de apă ce se află în pămînt atingĕtóre de puțurile artesice.* Al doilea paragraf, care termină lucrarea, este intitulat: *Observațiì saŭ băgărĭ de sêmă asupra pricineĭ cum isvoresce apa din puțurile artesice.*

«Ca conclusiune a acesteĭ lucrărĭ autorul se exprimă ast-fel:

«Dintr'acestea se vede că, ca să sfredeleze cine-và un puț, care dă «o apă isvorîtóre, ar trebuì să cerce:

---

(1) Hepites St., *Pluies terreuses et d'insectes en Roumanie,* pag. 324 din *Ciel et Terre,* 19-me Année, 1899, Bruxelles.

«1. La o adâncime maĭ mare saŭ maĭ mică, după firea geologică a «loculuĭ, ca să găséscă un așezămînt de apă, care se scobóră de la un «loc maĭ înalt între așezămînturĭ nepătrundĕtóre de apă;

«2. Trebuesce acesteĭ ape ca să i se deschidă o ast-fel de gaură, «prin care ea să pótă a se înălță de o potrivă cu nivelul de unde se «va fi scoborît;

«3. Trebue ca să se căptușéscă gaura sfredelită prin țevĭ de cosi«tor saŭ maĭ bine și maı eftin, dacă se va puté îndeplinì acéstă lu«crare, prin țevĭ de lemn, precum s'a arătat la facerea puțurilor ale «d-luĭ Kamila.»

«Și în cursul acesteĭ lucrărĭ găsesce prilej autorul de a face nisce observațiunĭ relative la unele fenomene constatate la Brăila și carĭ sunt în legătură cu cestiunea pe care o tratéză.

«Ast-fel vorbind despre infiltrațiunĭ dice:

«De însemnat este că și aicĭ în Brăila sub malul Dunăreĭ lângă «Biserica Veche(1), se vede un exemplu prea bun de infiltrația apelor. «Acest mal se ponoresce din an în an și încă de la 1830 am luat în «băgare de sémă că, rupêndu-se câte o parte din mal, s'așéză în jos «fără a se rĕsturnà. Observând acésta, socotiam că este pricina apa «Dunăreĭ, fiind-că într'acel an ea venise prea mare, încât se prelingeà «malul de dînsa. Maĭ târdiŭ, după ce s'a tras apa Dunăreĭ înapoĭ, am «vĕdut că pricina nu este Dunărea, ci chiar isvórele cele multe, însă li«niștite și pricinuite prin infiltrație. In anul 1834 luna luĭ August, scă«duse apa Dunăreĭ atâta de mult, încât se vedeaŭ și nisce rĕmășițe zidite «de piétră cu var în chipul unuĭ pod saŭ maĭ vârtos în chipul uneĭ «cetățuĭ din vechime; ruinele acestea nu se maĭ vĕduseră de la anul «1816, însă ele sunt cunoscute atât corăbierilor cât și locuitorilor celor «maĭ bătrânĭ din Brăila sub numirea de Podul Uriașilor; pe atuncĭ am «găsit un isvor aprópe de matca Dunăreĭ cu o apă fórte limpede și «de o calitate maĭ deosebită decât apa Dunăreĭ, așà dar și acest isvor «a fost pricinuit prin infiltrația altor ape. Tot în acel an s'a ponorît «o bucată mare de pămînt din malul de lângă Biserica Veche din pri«cina infiltrațiunilor de apă.»

«Dacă cele două memoriĭ ce analisarăm dovedesc că autorul lor erà un adevĕrat naturalist, al căruia principal dar trebue să fie observa-

(1) Acéstă biserică nu maĭ exsită la 1875, când mĕ găsiam în Brăila. Ea fusese zidită pe malul Dunăreĭ cam în dreptul bisericiĭ Sf Spiridon, acolo unde până acum vre-o douĕ-decĭ de anĭ erà un cimitir, care acum este desființat — S. H

țiunea, *Introducerea* ne arată pe propovăduitorul de bine, pe doritorul de a face din concetățeniĭ sĕĭ ómenĭ.

«Fiĭ tu, ḑice el, pentru aĭ tĕĭ concetățenĭ aceea ce este sórele pentru tótă «lumea. Precum el în tóte ḑilele hrănesce pămîntul nostru cu bune «plăcerĭ, precum el rĕsare asupra mulțumitoruluĭ și nemulțumitoruluĭ, «precum el luminézǎ vadurĭ și munțĭ, așà făcĕtóre de bine, așà dulce «să fie viața ta pentru convietuirile tale. Inoesce gândurile tale făcĕ-«tóre de bine în tóte ḑilele, fă bine fieşte-căruia după putință fără a «aşteptà vre-o rĕsplătire și silesce-te așà să trăescĭ ca să te binecu-«vinteze lumea.»

«Nu mi se cuvine mie, fiul sĕŭ cel maĭ mic din ceĭ 18 copiĭ ce a avut, să fac acì elogiul vieţiĭ autoruluĭ (1). Maĭ există însă chiar astăḑĭ bărbațĭ carĭ l-aŭ cunoscut de aprópe; sunt chiar uniĭ carĭ într'un șir de mulțĭ anĭ aŭ lucrat împreună pentru înălțarea sciințelor în România, carĭ negreșit pot mărturisì că bătrânul Hepites nu se mulțumià numaĭ de a propovăduì binele, dar că și îl îndeplinià cu sfințenie. Vorbele «și silesce-te așà să trăescĭ, ca să te binecuvinteze lumea» aŭ fost într'adevĕr regula vieţiĭ sale.

«In relațiunĭ ḑilnice cu dînsul în curs de maĭ mulțĭ anĭ, am putut «apreciă — ḑice Doctorul Felix, colegul nostru (2) — și vastele-ĭ cuno-«scințe și nesfârșitu-ĭ dor de muncă pe terenul sciințific.»

«Invĕțat, bun, blând, iubitor de patrie și de ném și maĭ presus de «tóte modest, a trecut prin lume fără să-ĭ aducă cea maĭ mică supĕrare, «dar lăsându-ĭ amintirea lucrărilor sale: *Balta Albă*, astăḑĭ aprópe «perdută, ne arată prin analisa ce ĭ-a făcut cum erà acum 60 de anĭ; «*Farmacopea Română*, lucrare meritorie care face onóre defunctuluĭ «autor», după cum se exprimă Dr. Felix, este și astăḑĭ, după 40 de anĭ, «în mâna farmacistilor noștri, și altele.

«Óre am puté face chiar astăḑĭ maĭ bine decât următorul apel pe care-l cetesc în *Introducere*:

«Venițĭ dar cu toțiĭ să ne facem înțelepțĭ, să arătăm dragoste către «Dumneḑeŭ și către patrie, supunere stăpânitoruluĭ, sub a căruĭ oblă-«duire ne aflăm și să căutăm odihna nóstră în avuțiĭ statornice și «vecĭnice?»

(1) C. C. Hepites s'a născut la 25 Noemvrie 1804 în mânăstirea Cernica, unde, din causa zavereĭ, se refugiaseră părințiĭ carĭ locuiaŭ în Bucurescĭ. Studiile și le-a făcut la Viena și la Charkov El a încetat din viață la Brăila la 7 August 1890 în vârstă de 86 de anĭ.

(2) La pag. 56 din rĕspunsul D-luĭ Felix la discursul de recepțiune al luĭ St. C. Hepites.

— D-l Președinte *I. Kalinderu* exprimă d-luĭ Hepites gratitudinea Academieĭ pentru prețiosul dar și pentru interesanta comunicare și ḑice că sunt fericițĭ fiiĭ carĭ aŭ norocul să vorbéscă de părințiĭ lor, după cum a făcut d-l Hepites.

D-l Președinte *I. Kalinderu* face următórea propunere:

«Prin art. 94 din Regulamentul general votat la 1887, s'a pus la concursul premiuluĭ Cuza subiectul: *Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor* și s'a dispus ca acest subiect să rĕmână la concurs, până se va presintà o lucrare, care să merite a i se acordà premiul.

«Termenul de presintare a fost și la 1 Septemvrie 1903, dar nu s'a presintat nicĭ un concurent și Comisiunea, alésă în sesiunea trecută, nu a avut ca să examineze nicĭ un manuscript.

«Propun să se hotărască ca concursul pentru acest premiŭ să rĕmână și el perpetuŭ ca și subiectul, ast-fel ca concurențiĭ să se pótă presintà în fie-care an până la 1 Septemvrie, iar Comisiunea alésă în sesiunea trecută, și compusă din d-niĭ: *I. Bogdan, D. Sturdza, A. D. Xenopol*, să fie asemenea perpetuă, până când se va presintà lucrarea care să merite premiul.»

— Propunerea se pune la vot și se aprobă.

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetesce următórea propunere:

«Personalul de serviciŭ al Academieĭ a crescut an cu an proporțional cu crescerea neîncetată a lucrărilor acesteĭ Instituțiunĭ. Avem astăḑĭ 23 funcționarĭ (5 în serviciul Secretariatuluĭ-general, 4 la cassierie, 14 la bibliotecă) și 11 servitorĭ. Aprópe toțĭ aceștia aŭ intrat tinerĭ în serviciul Academieĭ, dar uniĭ dintre dînșiĭ aŭ ajuns să trécă peste 20 de anĭ de serviciŭ.

«Urmând desvoltarea naturală a lucrurilor, cu vremea uniĭ dintre eĭ vor îmbătrânì, ajungênd ast-fel de a nu maĭ fi în stare să ducă sarcinile serviciuluĭ lor; alțiĭ, la etate înaintată, pot murì și lăsà văduve și orfanĭ.

«Funcționariĭ Academieĭ sunt retribuițĭ fórte modest, așà încât nu ne putem gândì, ca din economiĭ să-șĭ asigure traiul bătrânețelor pentru dînșiĭ și familiile lor.

«Din aceste cause, subscrișiĭ credem că este necesar, fără întârḑiere, a se luà măsurĭ pentru asigurarea viitoruluĭ și a se organisà pentru acésta un fond de pensiunĭ, după analogia altor instituțiunĭ similare.

«Pentru tóte aceste eventualitățĭ, subscrișiĭ propunem să se întemeeze la Academie un fond de pensiunĭ saŭ de ajutóre pentru personalul de serviciŭ.

«Inceputul acestuĭ fond să se facă din suma adunată și rĕmasă necheltuită de la legatul Maria General I. Carp, pe tot timpul cât a durat procesul dintre Academie și moștenitoriĭ de sânge aĭ rĕposateĭ.

«La acest început să se adauge:

«1) 1%, în fie-care an, din venitul brut al tuturor fondurilor administrate de Academie;

«2) 5% din retribuțiunile întregului personal, din întreg sporul de léfă, pe întâia lună, din economiile resultate din vacanțe de posturĭ, și din diferitele donațiunĭ, legate, ajutóre, etc.

«O comisiune să fie de acum însărcinată ca, în cursul anuluĭ, să întocméscă un proiect de regulament, care să se presinte în sesiunea generală viitóre.

«*I. Kalinderu, P. Poni, P. S. Aurelian, A. Saligny, Dr. At. Marienescu, I. C. Negruzzi, N Quintescu, Gr Ștefănescu, Dr I. Felix*»

D-l Președinte face apoĭ o schiță despre venitul ce ar avé în primul an acest fond al pensiunilor și arată că el va fi de peste 15.000 leĭ.

— Propunerea se pune la vot și se aprobă cu unanimitate.

Ca un semn de binevoitor interes și de încuragiare la muncă pentru funcționariĭ Academieĭ, d-l *I. Kalinderu* dăruesce, pentru mărirea fonduluĭ de pensiunĭ, suma de leĭ una mie.

— Darul d-luĭ Kalinderu se primesce cu aclamațiunĭ.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ care să întocméscă proiectul pentru regulamentarea fonduluĭ de pensiunĭ.

— Sunt aleșĭ d-niĭ: *I. Kalinderu, P. Poni, D. Sturdza.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* amintesce că, în ședința de la 20 Martie, Academia a luat cunoscință de subiectul militar ales pentru premiul Carp din 1906, de către Comisiunea compusă din șépte Generalĭ și ofițerĭ superiorĭ și numită de Ministerul de Răsboiŭ, în cuprinderea următóre: *Pregătirea trupelor pentru răsboiŭ în instrucție și conducere, cu exemple istorice și practice.* Pentru desvoltarea acestuĭ subiect, s'a făcut următorul proiect de program:

«Lucrarea se va presintà în stil concis, românesc și ostășesc, cu înlăturare de cuvinte străine și scrisă cu ortografia Academieĭ.

«Lucrarea va fi originală a unuĭ singur ofițer, fără colaborarea și consfătuirea cu alțiĭ, fără a fi ofițerul sustras de la serviciul sĕŭ. In plicul închis cu numele autoruluĭ se va asigurà îndeplinirea acesteĭ cerințe — pe cuvînt de onóre.

«Lucrarea va cità pe toțĭ autoriĭ întrebuințațĭ și folosițĭ la fie-care cas special.

«Sunt excluse în mod absolut de la premiare lucrările carĭ nu vor îndeplinì condițiunile de maĭ sus, precum și compilațiunile saŭ traducțiunile.

«Premiul fiind însemnat, și timpul acordat îndestul de lung, el se va acordà numaĭ uneĭ scrierĭ excelente.

«Manuscriptul va fi scris cu mașina.»

«Modalitatea presintăriĭ lucrărilor la concurs va fi aceeașĭ ca și pentru cele-lalte premiĭ ale Academieĭ cu subiecte date.»

— Programul se pune la vot și se aprobă.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ istorice pentru şedinţa de la 25 Martie, prin care se arată că Secţiunea şĭ-a constituit biuroul pentru 1904—5, alegênd Preşedinte pe d-l *A. D. Xenopol* şi Vice-preşedinte pe d-l *I. Kalinderu.*
— Se iea spre cunoscinţă.

Se cetesce proiectul de budget al Academieĭ pentru anul 1904—5, care arată la veniturĭ suma de leĭ 355.141,15 şi la cheltuelĭ suma de leĭ 354.954,31, cu un excedent de leĭ 186,84.
Se cetesc amănuntele proiectuluĭ de veniturĭ.
— Se pun la vot şi se aprobă.
Se cetesc amănuntele proiectuluĭ de cheltuelĭ.
— Se pun la vot şi se aprobă.
— Se pune la vot în total budgetul Academieĭ pentru 1904—5 şi se aprobă.

Se cetesce proiectul de budget al Fundaţiuniĭ Adamachi pentru anul 1904—5, care arată la veniturĭ suma de leĭ 125.520,32 şi la cheltuelĭ 119.737,65, rĕmânênd de capitalisat suma de leĭ 5.782,67.
Se cetesc amănuntele veniturilor.
— Se pun la vot şi se aprobă.
Se cetesc amănuntele cheltuelilor.
— Se pun la vot şi se aprobă.
— Se pune la vot în total budgetul Fundaţiuniĭ Adamachi pentru 1904—5 şi se aprobă.

Se cetesce proiectul de budget al Fundaţiuniĭ Otteteleşanu pentru anul 1904—5, care arată la veniturĭ suma de leĭ 150.680,70 şi la cheltuelĭ suma de leĭ 150.680,70.
Se cetesce în amănunte proiectul de veniturĭ.
— Se pune la vot şi se aprobă.
Se cetesce în amănunte proiectul de cheltuelĭ.
— Se pune la vot şi se aprobă.
— Se pune la vot în total budgetul Fundaţiuniĭ Otteteleşanu pentru anul 1904—5 şi se aprobă.

Se cetesce proiectul de budget al Fundaţiuniĭ Tache Anastassiu pentru anul 1904—5, care arată la veniturĭ suma de leĭ 226.154,61 şi la cheltuelĭ leĭ 131.088,31, rĕmânênd de capitalisat suma de leĭ 95.066,30.
Se cetesce în amănunte proiectul de veniturĭ.
— Se pune la vot şi se aprobă.
Se cetesce în amănunte proiectul de cheltuelĭ.
— Se puue la vot şi se aprobă.
— Se pune la vot în total budgetul Fundaţiuniĭ Tache Anastassiu pentru anul 1904—5 şi se aprobă.

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetesce următorul raport asupra lucrărilor Academieĭ din sesiunea generală a acestuĭ an:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Incheind adĭ lucrările sesiuniĭ generale, vĕ mărturisesc că mĕ aflu încă sub stăpânirea putemiceĭ emoţiunĭ, de care cu toţiĭ am fost pătrunşĭ cu prilejul sĕrbătoresceĭ şedinţe de la 21 Martie, căreia M. S. Regele, Augustul Preşedinte de onóre şi Protector al Academieĭ nóstre, însoţit de A. S. R. Principele Ferdinand, ĭ-aŭ dat prin presenţa Lor o strălucire neobicĭnuită. Presenţa Suveranuluĭ şi participarea Sa cu un interes din ce în ce maĭ vĕdit la lucrările nóstre ar constituì de sigur, pentru orĭ-ce instituţiune de cultură, un mare şi însemnat îndemn şi o pagină strălucită a trecutuluĭ eĭ. Dar sĕrbătórea de la 21 Martie 1904 se presintă sub un aspect cu totul deosebit şi ea póte fi considerată ca un cas unic nu numaĭ pentru noĭ, dar pentru orĭ-care corporaţie învĕţată din lume; pentru că nicĭ odată şi nicăierĭ nu s'a maĭ întîmplat ca un Rege înţelept şi glorios să apară în mijlocul uneĭ adunărĭ de învĕţaţĭ ca istoriograful propriilor sale fapte şi vitejiĭ.

«M. S. Regele a îmbrăţişat în expunerea Sa istorică două momente însemnate din istoria ţĕriĭ nóstre şi amândouĕ avênd de obiect cetatea Nicopoleĭ din drépta Dunăreĭ.

«Printr'o coincidenţă providenţială, acum 500 şi maĭ bine de anĭ, Nicopolea intră în cadrul istorieĭ nóstre, devenind ţinta ataculuĭ armateĭ creştine coalisate în potriva Turcilor, carĭ o deţineaŭ. Printre căpeteniile oştilor creştinescĭ aliate se aflà Mircea-cel-Bătrân, Voevodul înţelept şi vitéz al Ţĕriĭ-Românescĭ, alăturĭ de alt oştean înţelept şi vitéz, Frederic VI de Zollern, întemeietorul Casseĭ de Hohenzollern, urmaşuluĭ căruia Provedinţa aveà, patru secole şi jumătate maĭ târdiŭ, să încredinţeze destinele Românieĭ. Acest fapt din punctul de vedere istoric, politic şi militar, légă trecutul scumpeĭ nóstre ţĕrĭ de istoria Occidentuluĭ european.

«In partea a doua a acesteĭ monografiĭ istorice, M. S. Regele ne-a vorbit cu competinţă neîntrecută şi cu o rară căldură patriotică despre rolul cetăţiĭ Nicopole în răsboiul pentru neatârnare din 1877. M. S. ne-a înfăţişat momentele cele maĭ luminóse din acéstă campanie gloriósă, al căreĭ bun sfârşit i se datoresce în totul.

«Am înţeles cu toţiĭ, cuprinşĭ de o sfîntă emoţiune, tabloul privaţiunilor şi greutăţilor pline de jertfire, prin carĭ aŭ trecut vitejiĭ noştri în frunte cu conducĕtorul lor, şi am vĕdut cum mulţĭ din eĭ, cu preţul vieţiĭ lor, şĭ-aŭ câştigat nemurirea şi recunoscinţa nóstră a tuturor.

«Noĭ, carĭ am avut rarul noroc să asistăm la serbarea academică de la 21 Martie 1904, vom păstră până la sfârşitul vieţiĭ nóstre amintirea acestuĭ eveniment şi avem nestrămutata convingere că exemplul viŭ al iubituluĭ nostru Suveran va fi pentru noĭ toţĭ o încuragiare şi maĭ mare la muncă, aşà încât jertfele făcute pentru neatârnarea şi propăşirea ţeriĭ să găséscă apreţiatorĭ vrednicĭ în sînul acesteĭ Instituţiunĭ.

«Din cele 28 şedinţe ale sesiuniĭ generale, una a fost solemnă, iar 4 publice, şi în ele s'aŭ făcut următórele lecturĭ şi comunicărĭ.

«La 27 Fevruarie, d-l *At. M. Marienescu* a cetit disertaţiunea sa: *Ilirii, Macedo-Româniĭ* şi *Albanesiĭ.*

«In şedinţa de la 5 Martie, d-l *I. Bianu* a cetit comunicarea sa: *Episcopia Strehaieĭ în aniĭ 1673—1688;* iar d-l *General C. I. Brătianu* a dat lectură memoriuluĭ sĕŭ intitulat: *Insemnătatea istorieĭ naţionale din punctul de vedere militar.*

«In şedinţa de la 12 Martie, colegul nostru d-l *D. C. Ollănescu* a dat cetire studiuluĭ sĕŭ: *Societatea română şi literatura;* iar d-l *Gr. G. Tocilescu* a cetit: *Păreri noue asupra monumentelor de la Adamklissi.*

«La 19 Martie, d-l *Dr. C. I. Istrati* ne-a făcut o expunere despre: *Câte-và date relative la monumentele de pe timpul luì Ştefan-cel-Mare.*

«In şedinţa solemnă de la 21 Martie, d-l *I. Bianu* a ţinut cuvîntarea sa de recepţiune: *Despre introducerea limbiĭ românescĭ în biserica Românilor,* la care a rĕspuns Secretarul d-vóstre general.

«O cestiune care ocupă de multă vreme lucrările Academieĭ, şi care din ce în ce se făceà maĭ urgentă, este cestiunea ortografică. Ca urmare a decisiuniĭ Academieĭ din 20 Aprilie 1901 şi în urma propuneriĭ făcute de Secţiunea literară în sesiunea generală trecută, aţĭ aprobat revisiunea ortografieĭ şi Comisiunea alésă de Secţiunea literară, pentru a pregătì lucrarea, şi compusă din d-niĭ: *T. Maiorescu, B. P. Hasdeŭ, N. Quintescu, I. Negruzzi* şi *I. Bianu,* a presintat Secţiuniĭ literare propunerile eĭ. Maĭ multe şedinţe de-a rândul, şi anume la 11, 13, 15, 16 şi 17 Martie, aţĭ discutat propunerile majorităţiĭ Secţiuniĭ, presintate prin raportorul eĭ, d-l T. Maiorescu, şi aţĭ aprobat simplificarea ortografieĭ în următórele şése puncte: 1) Scrierea sunetelor *é* şi *ó* cu diftongiĭ *ea* şi *oa;* 2) Scrierea grupuluĭ consonantic *şt* tot-deauna cu *şt*, fără a se maĭ considerà formele flexionare; 3) Scrierea sunetuluĭ *z* tot-deauna cu *z*, iarăşĭ fără referinţă la derivare şi flexiune; 4) Scrierea luĭ *ĭ* şi *ŭ* (scurt) tot-deauna cu *i* şi *u* (întreg), afară de ca-

sul când accentul tonic cade pe vre-unul din aceste sunete, la finele cuvîntuluĭ, în care cas se notéză cu accent grav; 5) Scrierea sunetuluĭ ъ tot-deauna cu *ă;* şi 6) Scrierea sunetuluĭ ѫ cu *â*, afară de casul când este iniţial, şi atuncĭ se va scrie tot-deauna cu *î*.

«In cursul acesteĭ sesiunĭ generale s'aŭ primit maĭ multe darurĭ pentru colecţiunile nóstre; dintre acestea voiŭ amintì pe cele maĭ însemnate:

«Colegul nostru d-l Dr. C. Istrati a oferit din partea Asociaţiuniĭ române pentru înaintarea sciinţelor, al căreĭ Preşedinte este, diploma de onóre cu medalia de aur şi medalia de colaborator, ce ĭ-aŭ fost decernate de juriul Exposiţiuniĭ; considerându-se acéstă înaltă distincţiune din partea Asociaţiuniĭ ca un semn de recunoscinţă pentru încuragiarea ce Academia ĭ-a dat participând la exposiţie şi ca un omagiŭ pentru conlucrarea Academieĭ la înaintarea sciinţelor.

«D-l C. Erbiceanu a dăruit o scrisóre a Mitropolituluĭ Veniamin din 1813, şi programa învĕţăturilor Seminaruluĭ Veniamin din 1842—43.

«Părintele Dimitrie Dan din Straja (Bucovina) a dăruit un volum manuscript şi 11 publicaţiunĭ de ale sale.

«De la d-l Dr. V. Mihail, inspector sanitar, s'aŭ primit 3 documente românescĭ privitóre la Bucovina.

«De la d-l Elie Baican s'a primit un manuscris; iar de la d-l Colonel St. Stoica *Psaltirea* tipărită la Blaj în 1809.

«Darurĭ maĭ însemnate de cărţĭ aŭ fost făcute de d-l G. M. Buicli, membru la Inalta Curte de Casaţie, care a oferit 14 volume de scrierĭ juridice.

«In cursul acesteĭ sesiunĭ s'a primit invitarea la Congresul internaţional de igienă şcolară, care se va ţiné în Nürnberg la 4—9 Aprilie.

«Comisiunile speciale alese în cursul sesiuniĭ generale trecute şi la începutul actualeĭ sesiunĭ v'aŭ presintat rapórtele lor.

«La 9 Martie aţĭ ascultat şi aprobat raportul Comisiuniĭ însărcinate cu examinarea lucrărilor Academieĭ din cursul anuluĭ 1903—4, carĭ vi s'aŭ adus la cunoscinţă prin raportul de deschidere al sesiuniĭ generale.

In şedinţa de la 2 Martie vi s'a cetit şi aţĭ încuviinţat raportul Comisiuniĭ permanente a Bibliotecĭĭ şi aţĭ vĕḑut progresul îmbucurător al colecţiunilor, precum şi lucrările săvârşite în cursul anuluĭ 1903, pentru buna lor organisare şi folosire.

«La 26 Fevruarie aţĭ luat cunoscinţă şi aţĭ dat aprobarea D-vóstre raportuluĭ Comisiuniĭ Fondurilor Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţeanu asupra lucrărilor din 1903; aţĭ vĕḑut chipul distribuiriĭ gratuite a cărţilor la eleviĭ şcólelor rurale şi aţĭ reales în comisiunea pentru anul viitor pe d-niĭ: *P. S. Aurelian*, *I C. Negruzzi* şi pe Secretarul D-vóstre general.

«Comisiunea Dicţionaruluĭ limbiĭ române v'a presintat raportul sĕŭ şi v'a arătat că decisiunile luate de D-vóstre în sesiunea trecută s'aŭ pus în executare şi că colegul nostru d-l Al. Philippide a întrerupt redactarea lucrăriĭ cu care este însărcinat şi a început revisiunea. D-sa a făcut prima redacţiune până la sfârşitul litereĭ *C*, apoĭ a revisuit o parte de la început. Acum Comisiunea, în înţelegere cu d-l Philippide, va avé să determine tóte amănuntele lucrăriĭ, şi ast-fel să o pregătéscă spre a o da la tipar. După stabilirea tuturor amănuntelor, se vor puté luà măsurile cele maĭ potrivite pentru grăbirea lucrăriĭ.

«In şedinţa de la 4 Martie vi s'a cetit raportul Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Adamachi asupra administraţiuniĭ eĭ în anul trecut, precum şi în toţĭ ceĭ 10 anĭ precedenţĭ, de când s'a pus în aplicaţiune disposiţiunile testamentare ale fericituluĭ donator; şi aţĭ aprobat atât cuprinsul raportuluĭ cât şi propunerile făcute prin el; apoĭ aţĭ reales pe d-niĭ: *P. Poni* şi *Sp. Haret*, ca împreună cu Secretarul D-vóstre general, potrivit Regulamentuluĭ acestuĭ fond, să formeze Comisiunea pentru anul viitor.

«In 17 Martie aţĭ ascultat raportul Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Ioan Otteteleşanu despre mersul Institutuluĭ de la Măgurele în 1903—4; aţĭ constatat cu mulţumire cum acest aşezămînt binefăcĕtor îşĭ îndeplinesce menirea, dând crescere morală şi fisică copilelor române ce ĭ-aŭ fost încredinţate; aţĭ decis apoĭ a se face un bust al luĭ Ioan Otteteleşanu şi a se aşezà în sala şedinţelor în rând cu ceĭ-lalţĭ donatorĭ marĭ aĭ Academieĭ; aţĭ aprobat să se tipăréscă raportul Directoruluĭ Institutuluĭ despre mersul şcóleĭ în ceĭ ḑece anĭ de funcţionare; şi în sfârşit aţĭ reales în Comisiune pe d-niĭ: *I. Kalinderu*, *I. C. Negruzzi* şi pe Secretarul D-vóstre general.

«In şedinţa de la 10 Martie aţĭ ascultat şi dat încuviinţarea D-vóstre raportuluĭ Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Ioan Costache Agaricĭ asupra mersuluĭ şcóleĭ de la Móra-Grecilor în 1903—4 şi aţĭ reales în Comisiunea pentru 1904—5 pe d-niĭ : *P. S. Aurelian*, *N. Ionescu* şi *P. Poni*.

«La 23 Martie aţĭ luat cunoscinţă de raportul Comisiuniĭ Fonduluĭ Tache Anastassiu, pe care l-aţĭ aprobat, şi aţĭ reales în Comisiune pe d-niĭ: *P. S. Aurelian*, *I. Kalinderu* şi pe secretarul D-vóstre general.

«In ḑiua de 6 Martie ațĭ examinat rapórtele și lucrările Comisiuniĭ financiare alese în sesiunea generală trecută pentru cercetarea gestiuniĭ financiare de la 1 Iunie 1902 - 31 Maiŭ 1903 a administrațiuniĭ casseĭ și a situațiuniĭ Fondurilor Academieĭ, Adamachi și Otteteleșanu, și tot în acea ḑi ațĭ luat cunoscință și de raportul aceleiașĭ Comisiunĭ financiare asupra Fonduluĭ Tache P. Anastassiu de la 11 Martie 1900—31 Maiŭ 1902 (fără budget) și de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ (cu budget); ațĭ aprobat lucrările presintate și ațĭ reales în Comisiune pe d-niĭ: *St. C. Hepites, Dr. C. Istrati* și *Gr. Ștefănescu.*

«Ațĭ votat budgetul general al Academieĭ și budgetele speciale ale Fundațiunilor Adamachi, Otteteleșanu și Tache Anastassiu pe exercițiul anuluĭ viitor de la 1 Iunie 1903 — 31 Maiŭ 1904.

«Comisiunile alese de D-vóstre în cursul sesiuniĭ generale trecute pentru examinarea lucrărilor și publicațiunilor presintate la concursurile premiilor, ce trebuiaŭ acordate în sesiunea actuală, v'aŭ presintat rapórtele lor, asupra cărora ațĭ decis următórele:

«*a)* Premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ nu s'a acordat nicĭ uneia din scrierile presintate la concurs, iar valórea luĭ s'a capitalisat.

«*b)* De asemenea s'a capitalisat și premiul Statuluĭ Lazăr de 5.000 leĭ, la care Comisiunea n'a recomandat spre premiare nicĭ o carte.

«*c)* Din premiul Adamachi (divisibil) de 5.000 leĭ ațĭ acordat:

«Leĭ 2.000 d-luĭ Andreiŭ Bârseanu pentru scrierea: *Istoria șcólelor centrale române gr. or. din Brașov.*

Leĭ 1 000 d-luĭ D. Nenițescu pentru scrierea: *Dunărea în Dreptul internațional public.*

Leĭ 500 d-luĭ V. S. Moga pentru scrierea: *Alcătuirea uneĭ gospodăriĭ rurale.*

«Leĭ 500 d-luĭ A. A. Belcik pentru scrierea: *Copilul natural.*

«*d)* Ațĭ decis a nu se acordà premiul Bodescu manuscrisuluĭ presintat la concurs și a se mănținé acelașĭ subiect, pentru 1906, redus la o singură comună din țéră, valórea premiuluĭ putêndu-se fracționà.

«*e)* Premiul Neuschotz de 2.000 leĭ, ce erà să se acorde în sesiunea trecută uneĭ lucrărĭ cu subiectul: *Finanțele Statuluĭ român de la 1859—1902*, l-ațĭ dat anul acesta d-luĭ Teodor C. Aslan, sub reserva ca, înainte de tipărire, autorul să introducă îndreptările și completările, după indicațiunile subsemnatuluĭ.

«Ațĭ hotărît a se publicà în volume separate scrierea coleguluĭ nostru S. Fl. Marian: *Legendele Maiciĭ Domnuluĭ;* precum și *Basmele aromâne*, adunate de d-l Pericle Papahagi.

«Aţĭ aprobat tipărirea continuăriĭ traduceriĭ din Titus Livius, cărţile XXIX, 11 — XXXII, făcute de d-niĭ Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, traducĕtoriĭ premiaţĭ aĭ Academieĭ.

«Aţĭ încuviinţat următórele subiecte de premiĭ:

«*a)* Pentru marele premiŭ militar General Ioan Carp şi Maria Carp, de 7.000 leĭ din 1906, subiectul ales, prin mijlocirea Ministeruluĭ de Răsboiŭ, conform dispoşiţiunilor testamentare, de o Comisiune compusă din 7 Generalĭ şi ofiţerĭ superiorĭ: *Pregătirea trupelor pentru răsboiŭ în instrucţie şi conducere, cu exemple istorice şi pracice*, şi aţĭ fixat condiţiunile sub carĭ lucrările se vor presintà Academieĭ.

«*b)* Pentru premiul Adamachi de 5.000 leĭ din 1909: *Studiul ţânţarilor din România ca propagatorĭ aĭ malarieĭ* şi *cercetarea mijlócelor practice pentru stingerea acesteĭ bóle.*

«*c)* Pentru premiul Lazăr de 5 000 leĭ din 1909 subiectul: *Politica agrară a Românieĭ şi înrîurirea ce ea a avut asupra stăriĭ economice şi sociale a poporaţiuniĭ rurale.*

«*d)* Pentru premiul Neuschotz de 2.000 leĭ din 1909: *Industria casnică la Românĭ, trecutul şi starea eĭ actuală.*

«*e)* Pentru premiul Bodescu de 1.500 leĭ din 1909: *Elementul naţional în poesia luĭ Eminescu.*

«Aţĭ ales membri onorarĭ pe d-niĭ: Albert Gaudry, ilustru paleontolog frances, şi pe d-l Vatroslav Jagić, distins slavist şi fundatorul revisteĭ *Archiv für slavische Philologie.*

«Aţĭ ales ca membri corespondenţĭ românĭ la Secţiunea sciinţifică pe d-niĭ: Dr. Em. Riegler, profesor la Universitatea din Iaşĭ, şi pe d-l M. Rômniceanu, distins inginer; iar la Secţiunea literară pe d-l Enea Hodoş, profesor la Caransebeş, şi pe părintele Dimitrie Dan, folklorist din Bucovina şi autorul maĭ multor monografiĭ istorice.

«Pentru conducerea lucrărilor Academieĭ în anul viitor 1904—5, aţĭ ales Delegaţiunea, compusă din d-niĭ *I. Kalinderu*, Preşedinte; *D. C. Ollănescu, C. Erbiceanu* şi *Sp. Haret*, Vice-Preşedinţĭ.

«Ajunşĭ la sfârşitul lucrărilor nóstre, mĕ cred dator să constat că, bătrânĭ şi tinerĭ, chemaţĭ acì a ne îndeplinì o misiune patriotică şi culturală, am câştigat prin străduinţele nóstre încrederea întreguluĭ ném românesc, care aştéptă de la noĭ deslegarea celor maĭ însemnate probleme privitóre la istoria şi limba românéscă. Deci satisfacţia nóstră, a bătrânilor, este cu atât maĭ mare, cu cât, asociindu-ne forţele cele maĭ sănătóse ale naţiuniĭ şi conlucrarea plină de făgăduinţe a tinerilor, putem privì cu încredere viitorul. Din trecutul nostru, din pil-

dele munciĭ ce Dumneḑeŭ ne va maĭ învrednicì încă a le da, eĭ vor înţelege cât de marĭ datoriĭ maĭ avem a îndeplinì pentru ném şi ţéră.

«Sfârşind lucrările din acéstă sesiune, vĕ urez, acum, în ajunul marilor serbărĭ ale creştinătăţiĭ, anĭ mulţĭ şi putere de muncă pentru binele şi prosperarea Instituţiuniĭ nóstre »

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ḑice că este interpretul simţimintelor tuturor, exprimând d-luĭ P. S. Aurelian mulţumirile Academieĭ pentru tactul şi modul împăciuitor cu carĭ a condus desbaterile acesteĭ Instituţiunĭ în ceĭ din urmă treĭ anĭ. Domniilor-Vóstre vĕ mulţumesc, adaugă d-l Kalinderu, încă odată pentru alegerea mea de Preşedinte şi vĕ urez sănătate şi voie bună de sfintele sĕrbătorĭ ale Invieriĭ. Colegilor de peste graniţă le urez să se întórcă sănătoşĭ la căminurile lor şi să vină la anul în mijlocul nostru în maĭ mare numĕr. Strîns uniţĭ cu toţiĭ vom lucrà cu maĭ multă putere pentru propăşirea némuluĭ.

D-l Preşedinte declară apoĭ închisă sesiunea generală a anuluĭ 1904.

SECŢIUNEA LITERARĂ

ŞEDINŢA DE LA 26 FEVRUARIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *T. Maiorescu.*

Se introduce lucrarea d-luĭ membru corespondent, prof. Ov. Densuşianu, asupra *Amuţiriĭ luĭ U final*, înaintată Academieĭ, pentru a fi publicată în *Anale.*

— Se încredinţéză d-luĭ I. Bianu relatarea asupra eĭ.

In al doilea loc se pune în vederea Secţiuniĭ adresa Ministeruluĭ Cultelor şi Instrucţiuniĭ publice, prin care se cere opiniunea Academieĭ asupra desideratelor relative la ortografie, formulate de profesoriĭ de limba română aĭ şcólelor secundare, cu ocasiunea conferinţelor ţinute la Iaşĭ, în ḑilele de 22—26 Maiŭ, anul încetat, sub preşedinţa d-luĭ I. Bianu.

— Se decide a se pune în vederea Comisiuniĭ ortografice.

ŞEDINŢA DE LA 2 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *T. Maiorescu.*

a) D l *I. Bianu* cetesce referatul sĕŭ asupra studiuluĭ d-luĭ Ov. Densuşianu: *Din istoria amuţiriĭ luĭ* u *final în limba română.*

Apreţiarea raportoruluĭ asupra lucrăriĭ examinate este că în ea se adună fapte şi date din textele române cele maĭ vechĭ, spre a se stabilĭ modul, în care a fost tratată vocala în cestiune în diferite posiţiunĭ fonetice, în diferite locurĭ şi timpurĭ. Lucrarea, întrunind calităţĭ, carĭ consistă «într'o minuţiósă explorare a textelor vechĭ, sistematică grupare a faptelor constatate şi conclusiunĭ logice, lipsite de orĭ-ce exagerare», şi aducênd ast-fel nouă lumină asupra uneĭ cestiunĭ îndelung desbătute, istoricul unuĭ însem-

nat proces fonetic din limba nóstră, ea merită a fi tipărită în *Anale*, unde, după condiţiunile în carĭ se presintă, îşĭ găsesce locul eĭ natural şi de drept.

— Secţiunea aprobă.

b) Cererea d-luĭ Per. Papahagi de a i se tipărì cu spesele Academieĭ colecţiunea *Basmelor Aromâne* (119 la numĕr), adunate şi adnotate de d-sa — care ast-fel le-a preservat de peire, — dându-i-se remunerarea, ce se va crede cu cale.

D-l *Quintescu* este de părere — pentru buna regulă — ca manuscriptul basmelor să se deà în cercetarea d-luĭ Caragiani, care ca Macedo-român e cel maĭ competinte a le judecà.

D-l *Caragiani* refusă a se însărcinà cu raportul, pe motiv de strînsă înrudire cu culegĕtorul basmelor, le recomandă însă ca îndeplinind tóte cerinţele uneĭ lucrărĭ de natura celeĭ presintate.

D-l *Bianu*, referindu-se la d-l Quintescu, crede că nu e nevoie de un anume referat, d-l Papahagi fiind un autor cunoscut şi lucrarea d-sale întrunind tóte condiţiunile pentru a fi admisă; ea este de o mare utilitate, şi póte fi recomandată direct de către Secţiune, cu reserva însă de a i se adăugà la urmă un glosar al cuvintelor macedo-române maĭ rare.

Cât despre propunerea d-luĭ Papahagi de a alăturà traducerea basmelor în limba daco-română, d-niĭ *Bianu* şi *Maiorescu*, fără a maĭ vorbì că prin acésta tipărirea ar devenì maĭ costisitóre, nu consideră traducerea ca lucru necesar, lucrarea d-luĭ Papahagi urmărind un scop folkloristic şi filologic. E îndestulător reserva impusă a faceriĭ unuĭ glosar.

— Majoritatea Secţiuniĭ admite a se încuviinţà tipărirea Basmelor fără raport special; îndatorirea însă de a se face un glosar, precum şi recomandarea ca plenul Academieĭ să aibă în vedere o remunerare pentru autor, acestea s'aŭ admis de unanimitatea voturilor Secţiuniĭ.

Raportul d-luĭ I. Bianu asupra scrieriĭ d-luĭ Ovid Densuşianu: «Din istoria amuţiriĭ luĭ «u» final în limba română.

Fasele de evoluţiune ale vocalelor finale atone în fonetica românéscă cele maĭ interesante istoricesce sunt acelea prin carĭ a trecut *u* final neaccentuat, corespunḑĕtor luĭ *us*, *um*, etc., latin, luĭ *o* şi *u* din dialectele italiene. La noĭ acéstă vocală a fost obiectul unor deosebite preocupărĭ şi discuţiunĭ; ea a fost chiar stég de lungĭ lupte ortografice, carĭ s'aŭ dat cu argumente scóse maĭ mult din consideraţiunĭ naţionaliste decât filologice saŭ practice, între carĭ de multe orĭ spiritul sarcastic luà locul argumentăriĭ. Discuţiunile s'aŭ făcut în presă, în conferinţe şi maĭ ales în Academie. Se credeà şi se spuneà în şcólă maĭ ales, că acest *u* erà cheia limbiĭ, temeiul gramaticeĭ, cea maĭ elocuentă dovadă de latinitate.

Acum, când românimea s'a convins că naţiunea şi limba nóstră pot trăì fără acest *u*, fără să li se scadă romanitatea, este sosit timpul să se facă

istoria sunetuluĭ în desvoltarea foneticeĭ românescĭ. D-l Ovid Densuşianu, în lucrarea presintată, adună fapte şi date din textele românescĭ cele maĭ vechĭ spre a stabilì epoca şi modul în care a fost tractată acéstă vocală în diferite posiţiĭ fonetice, în diferite timpurĭ şi în deosebite locurĭ. Asemenea studiĭ sunt fórte greŭ de făcut la noĭ, din causă că textele de limba nóstră sunt prea puţine şi prea puţin vechĭ.

Lucrarea d-luĭ Densuşianu are calităţile carĭ caracteriséză tóte scrierile sale filologice: minuţiósă explorare a textelor vechĭ, sistematică grupare a faptelor constatate, conclusiunĭ logice şi lipsite de orĭ-ce exagerare. Ast-fel acéstă lucrare aduce nouă lumină asupra istorieĭ unuĭ însemnat proces fonetic din limba nóstră şi locul eĭ natural este să fie tipărită între memoriile Secţiuniĭ literare şi filologice din *Analele* Academieĭ.

ŞEDINŢA DE LA 6 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *T. Maiorescu.*

D-l *T. Maiorescu* amintesce că în timpul sesiuniĭ trecute Secţiunea a ales din sînul eĭ o comisiune de cincĭ membri, cu însărcinarea de a întocmì un proiect de revisiune şi completare a ortografieĭ. Acéstă comisiune s'a întrunit la 1 Martie curent şi a consemnat lucrarea şi decisiunile eĭ în următorul proces-verbal:

«D-l *T. Maiorescu,* fost raportor în cestiunea ortografieĭ la 1880 şi 1881, cetesce un proiect de conclusiunĭ, pe carĭ le-a întocmit spre a înlesnì discuţiunea.

«D-l *N. Quintescu* relevă că Comisiunea, prin organul d-luĭ Maiorescu, a depăşit sarcina dată de Academie în sesiunea trecută, care consistă în revisuirea şi completarea ortografieĭ Academieĭ, iar nu a o rĕsturnà în principiul adoptat, acela al etimologieĭ române. D-sa ḑice că unele puncte din cele enumerate de d-l Maiorescu aŭ fost resolvite în acelaşĭ sens de Secţiunea literară în şedinţa de la 18 Noemvrie 1894. Aşà sunt scrierea luĭ *ea* în loc de *é,* a luĭ *oa* în loc de *ó.* D-sa crede însă că propunerea d-luĭ Maiorescu de acum trece peste însărcinarea ce o avem de la Academie, care a avut în vedere numaĭ revisuirea şi completarea ortografieĭ votate la 1880 şi 1881. Principiul adoptat atuncĭ, de a se întocmì ortografia fonetică în cuprinsul etimologieĭ române, nu póte fi înlăturat, ceea ce tinde a se face prin propunerea d-luĭ Maiorescu.

«D-l *I. Negruzzi* ḑice că tótă întocmirea ortografică a Academieĭ este resultatul concesiunilor reciproce carĭ s'aŭ făcut din tóte părţile spre a ajunge la o scriere uniformă şi cât se póte maĭ mulţumitóre. Ceeà ce se propune acum este un pas înainte, care este de alt-fel indicat de opiniunea pu-

blică a scriitorilor și a profesorilor. D-sa crede că nimic nu împedecă acéstă Comisiune și apoĭ Secțiunea literară de a propune părăsirea principiuluĭ adoptat la 1880 și 1881 și susținut acum de d-l Quintescu.

«D-l *I. Bianu* ḑice că și în cestiunea ortografică la noĭ s'a procedat cu mult cumpĕt și cu bun simț, ca și în alte marĭ cestiunĭ naționale, și ast-fel s'aŭ făcut reforme de mare însemnătate fără sguduirĭ și fără lupte prea oțerite. Așà s'a făcut limba românéscă bisericéscă și literară în locul celeĭ slavone, așà s'a părăsit scrierea cirilică, punêndu-se în locu-ĭ cea latină. Cestiunea ortografieĭ la noĭ presintă dificultățĭ marĭ, tocmaĭ din causă că alfabetul latin s'a pus în locul celuĭ slav cirilic, și prin urmare scrierea latină la noĭ nu are tradițiunĭ vechĭ. Cestiunea s'a complicat și prin faptul că s'aŭ introdus într'însa ideĭ străine de ortografie. S'a dat adecă ortografieĭ misiunea pe care nu o are, de a presintà în scris latinitatea limbiĭ maĭ mult decât se vede ea în vorbire. Din părerile deosebite din jurul acestor ideĭ s'aŭ născut tóte sistemele de scriere întrebuințate la noĭ pe la 1860, adecă înainte de fundarea Academieĭ. Aceste sisteme de la simpla ortografie aŭ trecut maĭ departe și amenințaŭ să rupă limba românéscă după provinciĭ: să avem adecă, dacă nu o limbă muntenéscă și alta moldovenéscă, căcĭ se făcuse Unirea, cel puțin o limbă în România, alta în Ardeal și Ungaria și alta în Bucovina. Acest mare pericol s'a înlăturat și ortografia votată la 1880 și 1881 a făcut în acéstă privință serviciĭ fórte marĭ. Urmările bune se manifestă în producțiunĭ literare în modul cel maĭ îmbucurător. Acum a sosit momentul să facem un alt pas înainte. In întréga lume scriitóre și școlară la noĭ s'a înrădăcinat convingerea despre superioritatea, din punctul de vedere practic și didactic, a ortografieĭ fonetice fară de orĭ-cât de puțin etimologism. Academia, cu ortografia de la 1880 și 1881, a rĕmas în urmă și este necesar ca să se grăbéscă a-șĭ întocmì ortografia după principiile astăḑĭ admise, căcĭ alt-fel se expune a rĕmâné isolată și prin urmare în neputință de a conduce desvoltarea limbiĭ și a literaturiĭ. Cred că de o cam dată punctele arătate în propunerea d-luĭ Maiorescu sunt îndestulătóre ca indicațiunĭ generale, dar trebue să se preciseze modul scrieriĭ pentru tóte casurile și în amănunte și acésta se póte face numaĭ printr'un mic dicționar ortografic, în care, după arătarea scrieriĭ formelor gramaticale, să se arăte pe rând scrierea tuturor cuvintelor, maĭ ales pentru acelea carĭ pot da loc la îndoiélă.

«D-l *N. Quintescu* ḑice că d-sale nu i se póte face imputarea de a fi avut tendințe latiniste în părerile sale ortografice; a fost tot-deauna dispus la concesiunĭ. Crede însă că nu putem și nu trebue să părăsim principiul ortografic basat pe etimologie în formele de derivațiune română. Crede că Academia trebue să dea direcțiunea cea bună în scriere și nu să se conformeze curentelor arbitrare și nelogice din afară. D-sa se unesce cu unele puncte din propunerea d-luĭ Maiorescu; nu póte însă primì pe acelea carĭ sunt în contraḑicere cu principiul fundamental adoptat de Academie.

«— Comisiunea, în majoritate de voturĭ (fără d-l Quintescu) decide luarea în consideraţiune a proiectuluĭ propus de d-l Maiorescu.

«Asupra punctuluĭ I privitor la scrierea diftongilor *ea* şi *oa* cu *ea* şi *oa* în loc de *é* şi *ó*,

«D-l *Bianu* observă că sunt casurĭ în carĭ *e* înainte de *a* saŭ *o* înainte de *a* nu e semison, ci vocală întrégă, ca în *teatru, neadormit coagulat.* In aceste casurĭ, d-sa crede că ar trebuì să se pună un semn pe *e* saŭ pe *o* spre a se arătà că nu este semison şi nu face diftong cu vocala următóre, ci este vocală întrégă, făcênd silabă.

«D-l *T. Maiorescu* crede că este o cestiune de amănunt şi că casurile acestea sunt prea puţine spre a se admite pentru ele un semn deosebit.

«— Comisiunea primesce punctul I din propunerea d-luĭ Maiorescu.

«Punctul II: Grupul *şt* să se scrie cu *şt* nu cu *sc*, chiar şi când formele flexionare arată *sc.*

«— Comisiunea (afară de d-l Quintescu) primesce.

«Punctul III: Sunetul *z* să se scrie tot-deauna cu *z*, nicĭ odată cu *ḑ*, chiar şi când este evident că *z* este făcut din *d*: *verde, verzĭ; vede, vezĭ; roză, poezie.*

«— Comisiunea (afară de d-l Quintescu) primesce.

«Punctul IV: Sunetul *i* să se scrie tot-deauna cu *i* (nu *ĭ*) şi atuncĭ chiar când se pronunţă semison, atât la sfârşitul cuvintelor, cât şi înainte saŭ după vocala, cu care face diftong.

«Tot aşà *u.* Dar când sunt intonate la sfârşitul cuvintelor, intonarea se va arătà prin accentul grav.

«— Comisiunea (afară de d-l Quintescu) primesce.

«Punctul V: Sunetul vocaleĭ ъ să se scrie tot-deauna cu *ă,* chiar când din formele flexiuniĭ cuvîntuluĭ se vede că este format din *e: văd* (vedere), *adevăr* (adeverire).

«— Comisiunea (afară de d-l Quintescu) primesce.

«Punctul VI: Sunetul vocaleĭ ѫ să se scrie cu *î* tot-deauna, afară de casurile când este precedat de *c* şi *g*, când să se scrie cu *â*: *când, gând;* asemenea să se scrie cu *â* în vorba *Român* şi derivatele eĭ.

«— Comisiunea (afară de d-l Quintescu) primesce.

«— Comisiunea decide ca aceste hotărîrĭ ale eĭ să fie aduse în discuţiunea Secţiuniĭ literare.»

D-l *N. Quintescu* cetesce observaţiunile, carĭ fiind repeţite în discuţiunea plenară s'aŭ intercalat maĭ sus la pag. 113—120, 126—136, 142—144, 150—153, 156—157 şi 159—164.

ŞEDINŢA DE LA 8 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *T. Maiorescu.*

Manuscriptul traduceriĭ din Titu Liviu (XXIX 11—XXXII), făcută de traducĕtoriĭ premiaţĭ Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, trimis spre publicare, se recomandă spre examinare d-luĭ N. Quintescu.

La ordinea ḑileĭ fiind continuarea discuţiuniĭ asupra ortografieĭ, d-l *N. Quintescu* continuă a cetì observaţiunile sale.

Se pun la vot propunerile ortografice presintate de Comisiune, precum urméză:

1. Diftongiĭ *ea* şi *oa* se vor scrie tot-deauna cu *ea* şi *oa* şi nu cu *é* şi *ó*.

— Se aprobă cu unanimitatea voturilor.

2. Grupul de consonante *şt* se va scrie tot-deauna cu *şt*, nu cu *sc*: *cunoştinţă, creştĭ, creşte, lumeştĭ, omeneşte, peşte.*

— Se primesce cu 6 voturĭ, contra 1 (d-l N. Quintescu).

3. Sunetul *z* se va scrie tot-deauna cu *z*, nu cu *ḑ*, chiar când formele flexionare arată că este făcut din *d*: *verzĭ, vezĭ, brazĭ;* asemenea când corespunde unuĭ *s* între două vocale: *roză, poezie, franceză*, etc.

— Se primesce cu 6 voturĭ, contra 1 (d-l N. Quintescu).

La acésta se adaugă explicarea că tóte cuvintele începĕtóre cu *răs- (răz-)* se vor scrie cu *răs-*, nu cu *răz-*: *răsbunare, răsboiŭ, răsmiriţă.*

4. Să nu se maĭ întrebuinţeze *ŭ* şi *ĭ*, unde aceste vocale sunt semisone, ci să se scrie *u* şi *i*, atât la finele cuvintelor, cât şi la începutul saŭ în corpul lor; iar când aceste vocale finale sunt întregĭ şi accentuate să se scrie cu *ù* şi *ì*: *buni, noi, faci, boi; iarbă, iarnă; nou, bou, cuiu; silì, vădì, făcù, bătù.*

— Se primesce cu 4 voturĭ, contra 3 (d-niĭ N. Quintescu, A. Naum, I. Caragiani).

5. Vocala obscură ъ să se scrie tot-deauna cu *ă*, nicì odată cu *ĕ*: *făcător, călătorie, temător.*

— Se primesce cu 6 voturĭ, contra 1 (d-l N. Quintescu).

Asupra vocaleĭ obscure ѫ rĕmâne a se discută şi hotărî în şedinţa viitóre.

ŞEDINŢA DE LA 9 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *T. Maiorescu.*

Asupra scrieriĭ diftonguluĭ *ea* cu *ea* nu cu *é*, d-l *Quintescu* propune să se explice ca formele infinitivuluĭ de la conjugarea II să se scrie cu *é*, saŭ *e*, nu cu *eà*.

— Propunerea se pune la vot şi se respinge.

D-l *T. Maiorescu* cetesce propunerea Comisiunii pentru scrierea sunetului ѫ: să se scrie tot-deauna cu *î*, afară de casurile când este precedat de *c* şi *g*, şi atunci să se scrie cu *â*; asemenea să se scrie cu *â* în cuvîntul *Român* şi derivatele lui.

— Se pune la vot şi se aprobă cu 7 voturi pentru, contra 1 (d-l N. Quintescu).

D-l Preşedinte *T. Maiorescu* dice că punctele admise până acum de Secţiune urméză să fie aduse la discuţiunea şi hotărîrea plenului.

D-l *N. Quintescu* dice că Secţiunea nu se póte oprì acì, ci trebue să ieà hotărîri şi în privinţa altor puncte, între cari al accentuării, asupra căreia d-sa a întocmit o serie de observaţiuni, pe cari este gata să le cetéscă. Incă de acum 10 ani Secţiunea a formulat propuneri în privinţa accentului şi nu se póte presintà acum plenului cu mai puţin decât atunci.

D-l *Maiorescu* observă că nu numai accentuarea, ci şi alte cestiuni rĕmân acum neresolvate; dar acestea sunt amănunte. Principale sunt regulele generale ortografice, pe cari Secţiunea le-a aprobat, şi este de urgentă necesitate ca să le presintăm plenului spre a hotărî asupra lor. D-sa propune să ne oprim acì şi să se alégă un raportor, care să presinte Academiei hotărîrile Secţiunii.

— Se pune la vot propunerea d-luì Maiorescu şi se aprobă, iar d-sa este ales raportor al Secţiunii.

D-l *T. Maiorescu* dice că chiar de acum trebue să exprimăm dorinţa ca, după ce Academia va fi hotărît asupra propunerilor Secţiunii, d-l Bianu să facă o broşură ca şi cele făcute până acum, spre a expune decisiunile Academiei şi a le explicà prin exemple.

D-l *I. Bianu* dice că ceea ce s'a făcut în urma voturilor date de Academie asupra ortografiei nu a fost suficient; d-sa a făcut broşura, pentru că erà mare necesitate de dînsa, mai ales pentru şcoli. Acum ar trebuì să facem mai mult, şi anume, pe lângă expunerea regulelor ortografice şi exemplificarea lor, să alcătuim un dicţionar ortografic, în care să se înscrie mai ales cuvintele asupra scrierii cărora póte fi îndoiélă. Acéstă lucrare póte presintà de multe ori îndoieli; de aceea d-sa, primind însărcinarea ce i se oferă de Secţiune, se rógă ca să fie autorisat a o face în înţelegere cu d-l Maiorescu şi cu colegul nostru, membrul corespondent, Ovid Densuşianu.

— Secţiunea aprobă propunerea d-luí Maiorescu cu explicările date de d-l Bianu.

ŞEDINŢA DE LA 18 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-lui *T. Maiorescu.*

D-l *I. Bianu* cetesce apreţiarea sa asupra manuscriptului colegului nostru, părintele Marian, intitulat *Legendele Maicii Domnului.* Colecţiunea în ces-

ţiune cuprinde 53 legende, relative la Sfînta Fecióră. Ea este — după d-l Bianu — de o valóre netăgăduită, ca una ce aduce un material cu totul noŭ şi nestudiat până acum în literatura nóstră folkloristică. Pentru Academie este o fericire de a puté tipărì şi acéstă nouă lucrare a neobositului nostru coleg.

Manuscriptul de Dicţionar macedo-român al d-luĭ I. Dalametra se încredinţéză d-luĭ Caragiani, pentru a referì asupra valoriĭ luĭ.

Subiecte de determinat pentru premiul Bodescu şi Neuschotz:

Pentru premiul Neuschotz d-l *Negruzzi* propune subiectul: *Industria casnică la Românĭ, trecutul şi starea eĭ actuală.* Acest subiect, potrivindu-se cu întréga mişcare din ţéră pe acest teren, este admis de către Secţiune.

Pentru premiul Bodescu, d-l *Negruzzi* este de părere a se pune ca subiect: *Eminescu şi urmaşiĭ sĕĭ*; pe când d-l *Bianu*, la premiul dat până acì numaĭ pentru lucrarea: *Chilia şi Acherman* a d-luĭ Iorga, ar fi de opiniune să se pună subiecte referitóre la Basarabia, precum: o *descriere a vorbiriĭ basarabiene* saŭ un studiŭ *al nomenclaturiĭ localităţilor din Basarabia.*

D-l *T. Maiorescu* se teme că prin asemenea subiecte ne-am prea înstrăinà de Basarabia, atribuindu-ĭ o vorbire deosebită de cea din Moldova.

Atuncĭ, ḑice d-l *Bianu*, să punem: *Influenţa poesieĭ poporale asupra celeĭ artistice*, saŭ un studiŭ asupra poesieĭ epice populare.

D-l *D. C. Ollănescu*, din partea sa, propune: *Eminescu şi înrîurirea luĭ asupra poesieĭ române.*

D-l *Maiorescu* modifică subiectul ast-fel: *«Elementul naţional în poesia luĭ Eminescu».* Sub acéstă formă subiectul, deşì restrîns, se admite de Secţiune în vederea miceĭ remunerărĭ (1 500 leĭ), ce oferă premiul Bodescu.

Alegerea de membri corespondenţĭ la cele patru locurĭ vacante:

D-niĭ *Caragiani* şi *Quintescu* cer ca, de óre-ce n'aŭ fost preveniţĭ, că are să se pună la ordinea ḑileĭ de astăḑĭ ocuparea locurilor vacante de membri corespondenţĭ, să se amâne alegerea pentru prima viitóre şedinţă a Secţiuniĭ, spre a puté aduce şi dînşiĭ apreţierĭ în scris asupra persónelor ce vor a propune.

După discuţiunea ce a fost relativ la acésta, majoritatea Secţiuniĭ neîncuviinţând amânarea, d-niĭ Quintescu şi Caragiani declară că se vor abţiné de la vot.

In urmă d-l *Bianu* propune candidatura la două locurĭ de membri corespondenţĭ, dintre Româniĭ în afară de Regat, a Părinteluĭ Dimitrie Dan şi a d-luĭ Enea Hodoş.

Din cuprinsul notiţelor ce d-sa cetesce asupra primuluĭ, părintele Dim. Dan, resultă că acesta a publicat maĭ multe broşurĭ de valóre, carĭ sunt scurte şi condensate monografiĭ etnografice şi istorice.

— Puindu-se la vot alegerea părinteluĭ D. Dan, se primesce cu 6 voturĭ, fiind 2 abţinerĭ (d-niĭ I Caragiani şi Quintescu).

Urméză aprețierea (iarăși în scris) asupra d-luĭ Enea Hodoș, profesor la seminariul teologic din Caransebeș. Terenurile îmbrățișate de d-l Hodoș sunt istoria literară și folkloristica, între altele d-sa a publicat o ediţiune critică, fórte bine alcătuită, de poesiĭ populare din Banat.

— Votul asupra d-luĭ Hodoș are de resultat: 5 bile albe pentru, 1 négră și 2 abțineri (d-niĭ I. Caragiani și N. Quintescu).

Raportul d-luĭ I. Bianu asupra scrieriĭ Părinteluĭ S. Fl. Marian: «Legendele Maiciĭ Domnuluĭ.»

Scrierea pe care o presintă acum Academieĭ spre publicare colegul nostru Părintele S. Fl. Marian cuprinde un material cu totul noŭ și nestudiat în literatura nóstră folkloristică. Ea este formată din 53 legende asupra Sfinteĭ Fecióre, așà cum imaginațiunea poporuluĭ românesc le-a făurit în decursul secolelor, și anume:

5 despre Nascerea Maiciĭ Domnuluĭ,
6 » Maica Domnuluĭ în stare binecuvîntată,
12 » Maica Domnuluĭ și Crăciunul,
6 » Maica Domnuluĭ și Trif-cel-nebun,
8 » Fuga în Egipt,
4 » Maica Domnuluĭ și Păiangenul,
2 » Căutarea luĭ Isus Christos,
4 » Adormirea Maiciĭ Domnuluĭ,
6 » Maica Domnuluĭ și scăparea ómenilor.

Spre a se vedé bogăția acestuĭ material, amintesc că unele din legende aŭ maĭ multe variante; așà una din ele, despre Căutarea luĭ Isus Christos, are 22 variante, alta are 6.

Valórea lucrăriĭ Părinteluĭ Marian este netăgăduită, pentru că ea ne arată o parte din credințele cele maĭ intime ale némuluĭ nostru din tóte părțile, așà cum ele s'aŭ format și s'aŭ păstrat de secole în sufletul poporuluĭ; iar pentru Academie este o fericire că are ocasiune să tipăréscă și acéstă lucrare a neobosituluĭ nostru coleg.

Raportul d-luĭ I. Caragiani despre Dicționarul dialectuluĭ macedo-român de d-l I. Dalametra.

D-l Iancu Dalametra, profesor român în Macedonia, se ocupă de mult cu compunerea unuĭ dicționar al dialectuluĭ macedo-român. In anul 1902 a trimis Academieĭ o parte din manuscrisul acestuĭ dicționar, cuprinḑênd literele de la *a* până la *g* inclusiv. D-l Dalametra, trimițênd acéstă parte din dicționarul sĕŭ, cereà de la Academie să-ĭ publice întreg dicționarul, dacă, judecând din proba trimisă, Academia ar găsì că va fi bun și restul. Academia însărcină atuncĭ pe subsemnatul să cerceteze manuscrisul trimis și să raporteze.

Subsemnatul a raportat că proba trimisă este bună şi că şi restul va fi bun, dacă autorul va face nisce modificări în întreg dicţionarul sĕŭ, modificări semnalate în acel raport. In anul acesta, d-l Dalametra a trimis şi restul manuscrisuluĭ de dicţionar, conformându-se strict observaţiunilor ce i s'aŭ comunicat după acel raport, observaţiunĭ de carĭ promite a ţiné sémă în întreg dicţionarul sĕŭ, şi deci subsemnatul, desemnat ca raportor de Secţiunea literară, recomandă Academieĭ tipărirea acestuĭ dicţionar.

ŞEDINŢA DE LA 21 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *T. Maiorescu.*

Secţiunea iea cunoscinţă de referatul d-luĭ Quintescu relativ la traducerea cărţilor XXIX—XXXII din Titus Livius a d-lor profesorĭ Nd. Locusteanu şi I. S Petrescu, şi încuviinţéză propunerea, basată pe o decisiune a Academieĭ, de a se tipărì acele cărţĭ, ca întrunind calităţile cerute, împreună cu alte cincĭ, aprobate, dar netipărite încă, spre a formà împreună un volum, împărţit în două fascicule.

Raportul d-luĭ N. Quintescu despre continuarea traduceriĭ din Titus Livius a d-lor Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu.

Traducerea cărţilor XXIX, c. 11 până la finele cărţiĭ XXXIII din Titus Livius, făcută de d-niĭ Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, se presintă în aceleaşĭ condiţiunĭ ca şi cele 20 pagine (ediţ. Tauchnitz) de traducere-probă, cărora Academia le-a acordat premiul: aceeaşĭ exactă interpretare a textuluĭ latin, stil limpede şi curgĕtor, limbă corectă şi neîncărcată cu neologisme.

Vin dar a vĕ propune tipărirea menţionatelor cincĭ cărţĭ ale istoriculuĭ roman, împreună cu cele cincĭ de maĭ nainte, rĕmase nedate la tipar, pentru ca, conform decisiuniĭ Academieĭ din 1902, să formeze un volum cuprindĕtor de o decadă, împărţită în două fascicule.

ŞEDINŢA DE LA 23 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *T. Maiorescu.*

Se alege, după propunerea d-luĭ *Maiorescu,* ca Preşedinte d-l *I. Vulcan,* în amintirea jubileuluĭ d-sale de 40 anĭ, ca redactor al «Familieĭ» ; iar ca Vicepreşedinte d-l *I. Negruzzi,* şi ca Secretar pe şépte anĭ d-l *N. Quintescu.*

SECŢIUNEA ISTORICA

ŞEDINŢA DE LA 26 FEVRUARIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu.*

Secţiunea, întrunindu-se, a luat cunoscinţă de raportul d-luĭ Tocilescu asupra notiţeĭ d-şóreĭ Bengescu: *Bogdan Seraĭ*, şi a aprobat conclusiunea raportoruluĭ de a se mulţumì autóreĭ pentru interesanta sa comunicaţiune care, dacă ar fi fost sprijinită pe un studiŭ maĭ amănunţit şi pe fapte maĭ lămurit constatate, ar fi putut să-şĭ găséscă loc în *Analele* Academieĭ Române.

Raportul d-luĭ Gr. Tocilescu despre notiţa d-reĭ Maria Bengescu: Bogdan-Seraĭ.

Notiţa ce d-ra Maria Bengescu a binevoit să trimită Academieĭ spre publicare e consacrată uneĭ ruine din Constantinopole, cunoscută sub numele de Bogdan-Seraĭ, pe care autórea voesce a o studià «din întreitul punct de vedere al istorieĭ, al arteĭ şi al dreptuluĭ.»

Maĭ întâiŭ ne spune că din vechiul palat al domnitorilor Moldovenĭ — căcĭ acesta este Bogdan-Seraì — n'a rĕmas decât o biserică derăpănată, ale căreia frescurĭ din interior aŭ dispărut, iar clădirea servesce drept deposit de gunóie.

In privinţa epoceĭ clădiriĭ, d-ra Bengescu constată o contradicere a unuĭ scriitor modern Paspati, carele pe de o parte atribue Moldovenilor întemeierea bisericiĭ, iar pe de alta crede că ea ar fi singura rĕmăşiţă din paraclisele patricienilor bizantinĭ. D-ra Bengescu crede a împăcà contradicerea admiţênd că domnitorul Moldoveĭ, care a încheiat tractatul de supunere pe la 1512, a putut clădì o capelă, un paraclis noŭ, pe locul uneĭ alte bisericuţe maĭ vechĭ din palatul Bogdan-Seraiuluĭ, şi că acésta erà un drept decurs din însuşĭ acel tractat de supunere.

Cât pentru stilul bisericiĭ, d-şóra Bengescu regăsesce în aceste ruine

stilul moldo-bizantin, dar recunósce singură că lipsesc studiile technice pentru ca asemĕnările să fie stabilite.

In fine autórea atinge al treilea punct al comunicaţiunii sale: dreptul ce România are la despăgubire pentru terenul ocupat de Bogdan-Seraĭ şi pe care administraţia bunurilor Vakuf l-a vîndut în parcele. Un asemenea drept a fost invocat de C. Negri în timpul luĭ Vodă Cuza, şi după asigurarea unora, Pórta ar fi fost atuncĭ înclinată să acorde Românieĭ un alt teren în schimb, pentru a-şĭ clădì un local destinat agenţieĭ sale.

Cum resultă din acésta expunere, comunicaţiunea d-reĭ Bengescu nu e lipsită de interes; ea are maĭ mult scopul de a atrage atenţiunea asupra unor ruine, carĭ merită să fie studiate, şi pe cât cu putinţă să fie şi păstrate.

Notiţa este însoţită şi de 3 vederĭ fotografice ale ruinelor.

Sunt de părere a se mulţumì d-reĭ Bengescu pentru interesanta sa comunicaţiune care, dacă ar fi fost sprijinită pe un studiŭ maĭ amănunţit şi pe fapte maĭ lămurit constatate, ar fi putut să-şĭ găséscă loc în *Analele* Academieĭ nóstre.

ŞEDINŢA DE LA 25 MARTIE 1904

Preşedinţa d-luĭ *A. D. Xenepol.*

Secţiunea istorică, întrunindu-se spre a-şĭ alege biuroul sĕŭ pentru anul 1904—5, în unanimitate a proclamat acelaşĭ biuroŭ, care a fost şi în anul expirat academic, adecă Preşedinte pe d-l *A. D. Xenopol,* iar Vice-preşedinte pe d-l *I. Kalinderu.*

SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ

Raportul d-luĭ St. C. Hepites aprobat de Secţiune la 7 Fevruarie 1904, despre memoriul d-luĭ I. St. Murat: Asupra variaţiuniĭ etalónelor de massă.

Memoriul d-luĭ Murat, *Asupra variaţiuniĭ etalónelor de massă*, se ocupă cu studiul variaţiuniĭ fórte repeḑĭ ce a descoperit într'o piesă de Constantan de un kilogram ce făceà parte dintr'o serie de greutăţĭ destinate Serviciuluĭ nostru central de măsurĭ şi greutăţĭ şi cu etalonarea căreia erà ocupat la Biuroul internaţional de măsurĭ şi greutăţĭ de la Sèvres, unde autorul memoriuluĭ ocupă postul de Metrologist-ajutor.

După ce arată în liniĭ generale ceea ce conţine literatura metrologică de înaltă precisiune asupra variaţiuniĭ, într'un interval de timp fórte lung, a etalónelor de massă de a doua categorie, autorul intră în studiul sĕŭ prin descrierea minuţiósă a aparatelor de înaltă precisiune şi a metodelor celor maĭ perfecţionate ce le-a întrebuinţat pentru constatarea uneĭ variaţiunĭ fórte repeḑĭ în massa Kilogramuluĭ, variaţiune ce până acum scăpase din vederea tuturor metrologiştilor.

In resumat, ḑice autorul, massa de un kilogram de bronz-alb, fără de a presintà la suprafaţa sa vre-o modificare aparentă şi fără să fi fost supusă la vre-un fel de operaţiune, care ar fi putut schimbà cât de puţin condiţiunile de echilibru al stăriĭ sale materiale, a crescut *continuŭ* în intervalul de la 2 Iunie 1903 la 17 Octomvrie 1903 st. n. de 11^{mg} 40.

O asemenea variaţiune, mică în aparenţă, este colosală pentru un etalon propriŭ ḑis.

Autorul expune apoĭ ipotesele ce s'ar puté face pentru explicarea acestuĭ fenomen şi arată carĭ sunt elementele necesare explicaţiuniĭ definitive pe carí şi le propune de a le determinà în cercetările ce continuă a face asupra acesteĭ interesante variaţiunĭ.

Afară de platina iridiată, care a fost întrebuinţată pentru confecţionarea prototipelor internaţionale şi naţionale de massă — dar care are gravul inconvenient de a fi fórte scumpă, — nu se cunósce încă până astăḑĭ care ar fi cel maĭ bun metal saŭ aliagiŭ pentru confecţionarea etalónelor de a doua

categorie întrebuințate în mod curent în Metrologia de precisiune. De aceea studiul intreprins de d-l Murat, afară de partea sa sciințifică fórte bine tratată, este interesant și din punctul de vedere practic.

Pe aceste motive, Domnilor Colegĭ, memoriul în cestiune merită să fie imprimat în *Analele* Academieĭ dimpreună cu diagrama ce-l însoțesce.

ȘEDINȚA DE LA 6 MARTIE 1904.

Președința d-luĭ *P. Poni.*

Secțiunea, în urma discuțiunilor asupra subiectelor pentru premiile Adamachi și Lazăr, a decis ca:

1. Pentru premiul Adamachi să se puie următorul subiect: *Studiul țânțarilor din România ca propagatorĭ aĭ malarieĭ și cercetările mijlócelor practice pentru stingerea acesteĭ bóle.*

D-niĭ *D-r Felix* și *Babeș* aŭ fost însărcinațĭ să alcătuéscă programul amănunțit.

2. Pentru premiul Lazăr să se puie următorul subiect: *Politica agrară a Românieĭ și înrîurirea ce ea a avut asupra stăriĭ economice și sociale a poporațiuniĭ rurale.*

D-l *Aurelian* va întocmì programul acestuĭ subiect.

Ambele programe vor fi presintate Secțiuniĭ în ședința viitóre.

Secțiunea maĭ decide, în unanimitate, ca să recomanda plenuluĭ ca membru corespondent al acesteĭ secțiunĭ pe d-l Dr. Emanuel Riegler.

D-l *Dr. Istrati* este însărcinat cu expunerea meritelor candidatuluĭ.

ȘEDINȚA DE LA 18 MARTIE 1904.

Președința d-luĭ *P. Poni*

Secțiunea, ascultând programa amănunțită a subiectuluĭ: *Politica agrară a Românieĭ* pus pentru premiul Lazăr, o admite întocmaĭ.

Se discută apoĭ meritele candidaților de propus ca membri corespondențĭ în cele două locurĭ vacante.

Se alege în unanimitate d-l Inginer Michail Rômniceanu.

In urma discuțiunilor urmate se amână până la anul viitor propunerea unuĭ candidat pentru cel de al 3-lea loc.

Se procede apoĭ la constituirea Biurouluĭ Secțiuniĭ pentru anul viitor, și se alege: Președinte d-l *P. S. Aurelian* și Vice-Președinte d-l *Dr. I. Felix.*

ŞEDINŢA DE LA 20 MARTIE 1904.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

Secţiunea sciinţifică, în şedinţele sale de la 6 şi 18 Martie curent, a deçis ca pentru premiul Adamachi de 5.000 leĭ, care se va da în anul 1909, să se puie următorul subiect: *Studiul ţânţarilor din România, ca propagatorĭ aĭ malarieĭ, şi cercetarea mijlócelor pentru stingerea acesteĭ bóle.*

Iar pentru premiul Lazăr tot de 5.000 de leĭ şi tot pentru anul 1909, să se puie următorul subiect: *Politica agrară a Românieĭ şi înrîurirea ce ea a avut asupra stăriĭ economice şi sociale a poporaţiuniĭ rurale.*

Se anexéză pre lângă acésta programele amănunţite ale acestor cestiunĭ, programe de asemenea admise de Secţiune.

Academia se va pronunţà asupra acestor premiĭ.

Programa premiuluĭ Adamachi din 1909:

1. Descripţiunea amănunţită, originală a diferitelor speciĭ şi varietăţĭ ale ţânţarilor din diferitele regiunĭ ale ţěreĭ, comparându-se ţânţariĭ din regiunile cele maĭ bântuite de malarie cu aceĭ din regiunĭ maĭ mult indemne.
2. Un studiŭ amănunţit asupra ţânţarilor, carĭ la noĭ transmit malaria, examinându-se anume şi locurile unde eĭ se găsesc, când şi unde depun ouěle, periódele desvoltăriĭ lor, când încep să sbóre şi să înţepe.
3. Anatomia ţânţarilor în raport cu desvoltarea în interiorul lor a diferitelor forme şi varietăţĭ ale parasituluĭ malarieĭ.
4. Studiŭ asupra întinderiĭ malarieĭ şi a diferitelor forme ale bóleĭ în tótă ţéra, pe basa examinăriĭ sângeluĭ. Malaria la copiĭ în raport cu bóla la adulţĭ şi cu resistenţa în potriva bóleĭ.
5. Propunerĭ asupra preveniriĭ bóleĭ în raport cu condiţiunile locale, economice, igienice, cu viaţa şi obiceiurile populaţiuniĭ în oraşe şi la ţéră.
6. Un studiŭ critic asupra metódelor întrebuinţate în diferite ţěrĭ pentru combaterea malarieĭ, în vederea celor carĭ vor trebuì aplicate la noĭ.
7. Studiŭ amănunţit, pe basa experienţelor personale, al uneĭ localităţĭ din cele maĭ bântuite, a măsurilor luate şi a resultatuluĭ obţinut în combaterea bóleĭ.
8. Un plan practic şi desvoltat în mod amănunţit pentru stârpirea bóleĭ în oraşe şi la ţéră.
9. Lucrarea va fi însoţită de fotografiĭ şi preparate macroscopice şi microscopice originale asupra ţânţarilor din ţéră în raport cu malaria.

Programa premiuluĭ Lazăr din 1909:

Politica agrară a Românieĭ, începênd de la 1800 până în ḑilele nóstre.

Inrîurirea ce politica agrară, după veemurĭ, a avut asupra stăriĭ morale, sociale şi economice a populaţiuniĭ rurale.

Autorul, împărţind lucrarea în maĭ multe epoce, va descrie pentru fie-care nu numaĭ legislaţiunea agrară a fie-căreĭ epoce, dar şi reglementarea sa prin ordonanţe saŭ alte disposiţiunĭ administrative.

Se va cercetà întru cât unele legĭ agrare aŭ contribuit la emigrarea populaţiuniĭ peste Dunăre şi în alte părţĭ.

Inrîurirea legislaţiuniĭ agrare asupra populaţiuniĭ rurale va fi întemeiată cât maĭ mult pe documente atât oficiale, cât şi particulare.

Va fi bună venită o schiţare a legislaţiuniĭ agrare a ţĕrilor învecinate cu România.

COMISIUNEA FINANCIARĂ

I. — *Raportul Cassieruluĭ-comptabil asupra operațiunilor casseĭ și asupra stăriĭ fondurilor Academieĭ de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903.*

Domnule Președinte,

Am onóre a presintà situațiunea comptabilitățiĭ și a casseĭ pe exercițiul 1902—3 până la 31 Maiŭ 1903:

A. Din veniturile înscrise în budget, în sumă de			L.	296.604,49
se scad următórele sume:				
1. Suma adăugată din capital pentru întregirea premiuluĭ *Neuschotz*	L.	606,—		
2. Idem a premiuluĭ *Craiovean.*	»	1.035,45		
3. Fondul Agaricĭ, sald din anul trecut 1901—2 și votat în budgetul anuluĭ 1902—3	»	2 697,59		
4. Deficit înscris în budget	»	485,90	»	4 824,94
și rĕmân veniturĭ de incassat de . .			L.	291.779,55
din carĭ s'aŭ incassat până acuma, după cum se vede din situațiunea de cassă, suma de			»	260.189,88
și aŭ rĕmas veniturĭ neincassate de			L.	31.589,67

și anume:

I. Sume incassabile:

1. Fondul Donicĭ, din arenda moșieĭ Radiana:						
a) rest din câștiul 26 Oct. 1902.	L.	4.223,20				
b) câștiul de 23 Aprilie 1903 .	»	7 375,—	L.	11.598,20		
2. Dotațiunea Statuluĭ pentru premiile G. Lazăr și Eliade-Rădulescu din 1902—3 .			»	10.000,—		
3. Fondul Agaricĭ, rest din arenda moșieĭ pe trimestrul 1 Aprilie 1903.	L.	732,72				
arenda pe trimestrul 1 Iulie 1903.	»	7.000,—	»	7.732,72	L.	29.330,92

II. Sume neincassabile:

1. Sumele ce nu s'aŭ putut încassà la următórele fondurĭ, fiind cuponul de Banca Naţională maĭ mic decât prevederea budgetară, şi carĭ s'aŭ acoperit din saldurile fondurilor, după cum se vede din tabloul de excedent:

Fond.	*Zappa*	dif. la 164 cup. a L. 1,30	L. 213,20			
»	*Economiilor*	» » 1 » » » 1,30	» 1,30			
»	*Ioan Fĕtu*	» » 86 » » » 1,30	» 111,80			
»	*Năst.-Herèscu*	» » 15 » » » 1,30	» 19,50			
»	*Craiovean*	» » 2 » » » 1,30	» 2,60			
»	*Chiţu*	» » 1 » » » 1,30	» 1,30			
»	*Lazăr*	» » 2½ » » » 1,30	» 3,20			
»	*El.-Rădulescu*	» » 4½ » » » 1,30	» 5,85	L.	358,75	

2. *Fondul Agarică*, suma prevĕḑută ca venit de la *şcólă* din culturĭ şi reproducţiunea vitelor şi care s'a acoperit prin sumele incassate peste prevederea budgetară. . . . . » 1 900,— L. 2.258,75

Lângă care adăugându-se sumele arătate incassabile de . . L. 29.330,90

ne dă întocmaĭ suma rĕmasă de incassat de . . . . L. 31 589,67

B. Saldurile rĕmase neincassate cu încheierea anuluĭ budgetar 1901—2 s'aŭ incassat tóte, afară de la:

Fondul Năsturel-Herĕscu: Moşia Lămotescĭ, din câştiul de 26 Octomvrie 1900 . . . . » 249,—

C. Situaţiunea budgetuluĭ de cheltuelĭ este următórea:

		Votat	Cheltuit	Rĕmas
Art.	1	L. 20.000,—	L. 19.300,—	L. 700,—
»	2	» 10.000,—	» 10.000,—	» —,—
»	3	» 1.000,—	» 1.000,—	» —,—
»	4	» 2.400,—	» 2.400,—	» —,—
»	5	» 3.300,—	» 3.300,—	» —,—
»	6	» 77 107,31	» 76.807,31	» 300,—
»	7	» 600,—	» 392,85	» 207,15
»	8	» 9.000,—	» 8.985,44	» 14,56
»	9	» 400,—	» 400,—	» —,—
»	10	» 11.200,—	» 11.200,—	» —,—
»	11	» 500,—	» 39,70	» 460,30
»	12	» 2.500,—	» 1.589,25	» 910,75
»	13	» 2.000,—	» 2.000,—	» —,—
»	14	» 2.000,—	» 2.000,—	» —,—
»	15	» 5.000,—	» —,—	» 5 000,—
Transport. .		L. 147.007,31	L. 139.414,55	L. 7.592,76

Report. . .		L. 147.007,31	L. 139.414,55	L. 7.592,76
Art.	16	» 5.000,—	» 5.000,—	» —,—
»	17	» 4.000,—	» 4.000,—	» —,—
»	18	» 6.000,—	» —,—	» 6.000,—
»	19	» 1.500,—	» 1.500,—	» —,—
»	20	» 467,50	» —,—	» 467,50
»	21	» 552,50	» 552,50	» —,—
»	22	» 1.642,88	» 1.642,88	» —,—
»	23	» 6.000,—	» 6.000,—	» —,—
»	24	» 14.492,69	» 14.492,69	» —,—
»	25	» 14.000,—	» 10.800,—	» 3 200,—
»	26	» 12.000,—	» 12.000,—	» —,—
»	27	» 500,—	» 500,—	» —,—
»	28	» 2.460,25	» 2.460,25	» —,—
»	29	» 3.000,—	» 2.866,30	» 133,70
»	30	» 1.396,75	» 1.396,75	» —,—
»	31	» 2.500,—	» 1.738,15	» 761,85
»	32	» 649,25	» 649,25	» —,—
»	33	» 6.140,—	» 6.140,—	» —,—
»	34	» 1.500,—	» 1.500,—	» —,—
»	35	» 9.172,85	» 9.172,85	» —,—
»	36	» 3.000,—	» 3.000,—	» —,—
»	37	» 850,—	» 850,—	» —,—
»	38	» 11.300,—	» 11.082,02	» 217,98
»	39	» 1.000,—	» 1.000,—	» —,—
»	40	» 7.092,59	» 6.929,40	» 163,19
»	41	» 10.700,—	» 10.498,80	» 201,20
»	42	» 5.881,90	» 5.881,90	» —,—
»	43	» 5.000,—	» 3.093,97	» 1.906,03
	Total	L. 284.806,47	L. 264.162,26	L. 20.644,21

Din suma rĕmasă necheltuită de . . . . L. 20.644,21

se scade:

1. *Premiul G. Lazăr* nedat şi capitalisat . . .		L. 5.000,—	
2. *Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu* de dat în 1905		» 6.000,—	
3. *Premiul Lecomte du Noüy* nedat şi capitalisat		» 467,50	
4. *Dicţionarul limbiĭ române*, suma necheltuită şi trecută ca sald. 1903—4.		» 3.200,—	
5. *Anuitatea moşieĭ Móra-Grecilor*, suma necheltuită şi trecută la *Fondul Agaricĭ*	L. 217,98		
Transport .	L. 217,98	L. 14.667,50	L. 20.644,21

Report . . .	L. 217,98	L. 14.667,50	L. 20.644,21
6. *Asigurări, foncieră și pădurari* (moșia Móra Grecilor), suma necheltuită și trecută la *Fondul Agarici*.	› 163,19		
7. *Școla Agarici*, suma necheltuită și trecută la *Fondul Agarici*. . . .	» 201,20	» 582,37	» 15.249,87
Rest			L. 5.394,34

Acéstă sumă este formată din resturile următórelor articole:

a) *Diurnele sesiunii generale*.	L. 700,—
b) *Remunerarea funcționarilor*.	» 300,—
c) *Serviciul Băncii Naționale*.	» 207,15
d) *Spese de cancelarie*	» 14,56
e) *Spese de procese*.	» 460,30
f) *Mobilier*	» 910,75
g) *Bibliografia veche românéscă* și *Catalogul manuscriptelor*	» 133,70
h) *Catalogul monumentelor epigrafice*	» 761,85
i) *Fondul Donici*, foncieră, reparațiuni, etc. .	» 1.906,03
Suma ca mai sus	L. 5.394,34

care se va trece la comptul excedent, după cum se arată sub *D*.

D. Comptul excedent este următorul:

Excedentul arătat în raportul anului trecut a fost de . . L. 10.693,19

lângă care se mai adaugă de la:

1. *Fondul Năsturel-Herĕscu*, spor din arenda moșiei Năsturel pe 23 Aprilie 1903. . . . . L. 175,—

2. *Fondul Macinca, casa din Craiova:*

Din chiria pe 1901—2 a rĕmas de incassat suma de . . . . L. 5 775,—

s'a incassat:

rest din câștiul 23 Aprilie 1901	L. 1.400,—
acont din câștiul 26 Octomvrie 1901	» 1.980,35
Idem, 23 Aprilie 1902.	» 625,—
Suma . .	L. 4.005,35
și dobânḑi de întârḑiere 10°/₀	» 490,— » 4.495,35

rĕmânênd suma ce nu se mai póte incassà din causa resilierii contractului cu Hagiadi . . . . . . » 1.279,65

Transport. . .	L. 1.279,65	L. 175,—	L. 10.693,19

Report. . . L. 1.279,65 L. 175,— L. 10.693,19

şi care sumă scăḍêndu-se din sporul provenit din reînchirierea caselor pe anul 1902—3 în loc de L. 3.500,— cu L. 6.500,— . . . L. 3.000,— L. 1.720,35

3. *Fondul Donicĭ.* Dobânḍĭ din întârḍierea plăţiĭ arenḍeĭ moşieĭ Radiana . . . . L. 805,40
Incassat din vînḍarea fânuluĭ, recolta 1896—7, peste prevederea budgetară . . . . » 505,63
Salariul pădurarilor . . . . . » 75,— » 1.386,03

4. *Fondul Economiilor,* spor din vînḍarea publicaţiunilor Academieĭ peste prevederea budgetară . . . . » 85,38

5. Suma necheltuită din budgetul cheltuelilor, arătată sub *C.* . . . . » 5.394,34 » 8.761,10

Total . . L. 19.454,29

de acì se scade:

a) Deficitul votat pe 1902—3 de . . . . . . L. 485,90

b) Suma ce s'a adăugat pentru completarea *premiuluĭ Neuschotz* pe 1902—3 . . . . . » 606,— » 1.091,90

Rĕmâne excedent curat . . . L. 18 362,39

de înscris la budgetul anuluĭ 1903—4.

E. Fondurile Academieĭ în efecte, arătate în raportul anuluĭ trecut, aŭ crescut ast-fel:

I. Fondurĭ nouĕ:

a) Fondul Dr. C. Istrati în valóre de nominal . . . . L. 400,—

b) Fondul Maria General Carp în valóre de nominal . . . . . » 96.300,— L. 96.700,—

II. Prin capitalisarea de procente în scrisurĭ funciare urbane 5%, şi anume:

1. *Fondul Eliade-Rădulescu,* nominal L. 5.600,—
2. » *Cuza* » » 13.500,—
3. » *Princ. Alina Ştirbeĭ* » » 11.500,— » 30.600,—

Total . . L. 127.300,—

Situațiunea fondurilor este astăḑĭ următórea:

1. Fondul Zappa :

			Nominal	Peste nominal
58 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L.	5.000,—	L.	290.000,—	
4 » » » » 5% » »	500,—	»	2.000,—	
164 acțiunĭ de Banca Națională » »	500,—	»	82.000,—	L. 217 946,80
	Total	L.	374.000,—	L. 217.946,80

2. Fondul Cuza:

6 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L.	5.000,—	L.	30.000,—
1 scris funciar rural » 5% » »	1.000,—	»	1.000,—
2 » » » » 5% » »	100,—	»	200,—
6 » » urbane » 5% » »	5.000,—	»	30.000,—
3 » » » » 5% » »	1.000,—	»	3.000,—
4 » » » » 5% » »	100,—	»	400,—
	Total	L.	64.600,—

3. Fondul Economiilor:

18 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L.	5.000,—	L.	90.000,—	
3 » » » » 5% » »	500,—	»	1.500,—	
4 scris. funciare urbane » 5% » »	5.000,—	»	20.000,—	
3 » » » » 5% » »	1.000,—	»	3.000,—	
3 » » » » 5% » »	100,—	»	300,—	
1 acțiune de Banca Națională » »	500,—	»	500,—	L. 600,—
	Total	L.	115.300,—	L. 600,—

4. Fondul Năsturel-Herĕscu :

2 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L.	5.000,—	L.	10 000,—	
4 » » » » 5% » »	500,—	»	2.000,—	
6 scris. funciare urbane » 5% » »	5.000,—	»	30.000,—	
1 » » » » 5% » »	1.000,—	›	1.000,—	
7 » » » » 5% » »	100,—	»	700,—	
15 acțiunĭ de Banca Națională » »	500,—	›	7.500,—	L. 17 027,75
	Total	L.	51.200,—	L. 17.027,75

5. Fondul Chițu:

1 scris funciar urban de 5% a L.	1.000,—	L.	1.000,—	
1 acțiune de Banca Națională » »	500,—	»	500,—	L. 912,50
	Total	L.	1.500,—	L. 912,50

6. Fondul Daniel:

	Nominal	Peste nominal
6 titlurĭ rentă amortis. de 4% a L. 2.500,—	L. 15.000,—	
1 scris funciar urban de 5% » » 1.000,—	» 1.000,—	
Total	L. 16.000,—	

7. Fondul Anastasie Fĕtu:

2 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L. 5.000,—	L. 10.000,—	
2 scris. funciare urbane » 5% » » 5.000,—	» 10.000,—	
1 » » » » 5% » » 100,—	» 100,—	
Total	L. 20.100,—	

8. Fondul G. Lazăr:

6 scris. funciare rurale de 5% a L. 1.000,—	L. 6.000,—	
12 » » urbane » 5% » » 5.000,—	» 60 000,—	
6 » » » » 5% » » 100,—	» 600,—	
2½ acțiunĭ de Banca Națională » » 500,—	» 1.250,—	L. 3.998,10
Total	L. 67.850,—	L. 3.998,10

9. Fondul Eliade-Rădulescu:

6 scris. funciare rurale de 5% a L. 1.000,—	L. 6.000,—	
5 » » urbane » 5% » » 5.000,—	» 25.000,—	
5 » » » » 5% » » 1.000,—	» 5.000,—	
2 » » » » 5% » » 100,—	» 200,—	
4½ acțiunĭ de Banca Națională » » 500,—	» 2.250,—	L. 5.198,10
Total	L. 38.450,—	L. 5.198,10

10. Fondul G. San-Marin:

2 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L. 5.000,—	L. 10.000,—	
5 scris. funciare urbane » 5% » » 1.000,—	» 5.000,—	
4 » » » » 5% » » 100,—	» 400,—	
Total	L. 15.400,—	

11. Fondul D. Hagi-Vasile:

		Nominal	Peste nominal
4 scris. funciare urbane de 5%	a L. 5.000,—	L. 20.000,—	
3 » » » » 5%	» » 1.000,—	» 3.000,—	
9 » » » » 5%	» » 100,—	» 900,—	
	Total	L. 23.900,—	

12. Fondul Neuschotz:

5 scris. funciare urbane de 5%	a L. 5.000,—	L. 25.000,—	
7 » » » » 5%	» » 1.000,—	» 7.000,—	
8 » » » » 5%	» » 100,—	» 800,—	
	Total	L. 32.800,—	

13. Fondul Bodescu:

1 scris funciar urban de 5%	a L. 5.000,—	L. 5.000,—	
3 » » » » 5%	» » 1.000,—	» 3.000,—	
4 » » » » 5%	» » 100,—	» 400,—	
	Total	L. 8.400,—	

14. Fondul Ioan Fĕtu:

47 scris. func. urbane Iașĭ de 5%	a L. 1.000,—	L. 47.000,—	
13 » » » » » 5%	» » 100,—	» 1.300,—	
13 » » » Bucur. » 5%	» » 5.000,—	» 65.000,—	
4 » » » » » 5%	» » 1.000,—	» 4.000,—	
5 » » » » » 5%	» » 100,—	» 500,—	
86 acțiunĭ de Banca Națională	» » 500,—	» 43.000,—	L. 47.533,80
	Total	L. 160.800,—	L. 47.533,80

15. Fondul Princesa Alina Știrbeĭ:

5 titlurĭ rentă amortis. de 5%	a L. 20.000,—	L. 100.000,—	
3 » » » » 4%	» » 2.500,—	» 7.500,—	
100 » » » » 4%	» » 1.000,—	» 100.000,—	
2 » » » » 4%	» » 500,—	» 1.000,—	
1 » » » » 4%	» » 100,—	» 100,—	
3 scris. funciar. urban. » 5%	» » 5.000,—	» 15.000,—	
1 » » » » 5%	» » 1.000,—	» 1.000,—	
19 » » » » 5%	» » 100,—	» 1.900,—	
	Total	L. 266.500,—	

16. Fondul Ioan Scorțeanu:

	Nominal	Peste nominal
4 scris. funciare rurale 5% a L. 5.000,—	L. 20.000,—	

17. Fondul Ioan Lecomte du Noüy:

	Nominal	Peste nominal
1 scris funciar urban de 5% a L. 5.000,—	L. 5.000,—	
6 » » » » 5% » » 1.000,—	» 6.000,—	
Total	L. 11.000,—	

18. Fondul Elena Dr. N. Turnescu:

	Nominal	Peste nominal
4 scrisurĭ funciare rurale 5% a L. 5.000,—	L. 20.000,—	

19. Fondul Asociațiuniĭ Craiovene:

	Nominal	Peste nominal
10 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L. 500,—	L. 5.000,—	
1 scris funciar urban » 5% » » 1.000,—	» 1.000,—	
2 acțiunĭ de Banca Națională » » 500,—	» 1 000,—	L. 1.200,—
Total	L. 7.000,—	L. 1.200,—

20. — Fondul Dr. C. Istrati:

	Nominal	Peste nominal
4 scris. funciare urbane de 5% a L. 100,—	L. 400,—	

21. — Fondul Maria General Carp:

	Nominal	Peste nominal
11 scris. funciare rurale de 5% a L. 5.000,—	L. 55.000,—	
21 » » » » 5% » » 1.000,—	» 21.000,—	
17 » » » » 5% » » 100,—	» 1.700,—	
3 » » urbane » 5% » » 5.000,—	» 15.000,—	
3 » » » » 5% » » 1.000,—	» 3.000,—	
6 » » » » 5% » » 100,—	» 600,—	
Total	L. 96.300,—	

Resumatul fondurilor acĭ notate:

				Nominal	Peste nominal	Total
1.	*Fondul Zappa.* . . .	efecte de		L. 374.000,—	L. 217.946,80	L. 591.946,80
2.	» *Cuza*	»	» »	64.600,—	» —,—	» 64.600,—
3.	» *Economiilor* . .	»	» »	115.300,—	» 600,—	» 115.900,—
4.	» *Năsturel-Herĕscu* .	»	» »	51.200,—	» 17.027,75	» 68.227,75
5.	» *Chițu*	»	» »	1.500,—	» 912,50	» 2.412,50
6.	» *Daniel*	»	» »	16.000,—	» —,—	» 16.000,—
7.	» *A. Fĕtu*	»	» »	20.100,—	» —,—	» 20.100,—
8.	» *G. Lazăr*	»	» »	67.850,—	» 3.998,10	» 71.848,10
9.	» *Eliade-Rădulescu* .	»	» »	38.450,—	» 5.198,10	» 43.648,10
10.	» *G. San-Marin* . .	»	» »	15.400,—	» —,—	» 15.400,—
11.	» *D. Hagi-Vasile* .	»	» »	23.900,—	» —,—	» 23.900,—
12.	» *Neuschotz* . . .	»	» »	32.800,—	» —,—	» 32.800,—
13.	» *Bodescu*	»	» »	8.400,—	» —,—	» 8.400,—
14.	» *Ioan Fĕtu* . . .	»	» »	160.800,—	» 47.533,80	» 208.333,80
15.	» *Princesa Știrbeĭ* .	»	» »	226.500,—	» —,—	» 226.500,—
16.	» *I. Scorțeanu* . . .	»	» »	20.000,—	» —,—	» 20.000,—
17.	» *I. Lecomte du Noüy*	»	» »	11.000,—	» —,—	» 11.000,—
18.	» *Elena Dr. Turnescu*	»	» »	20.000,—	» —,—	» 20.000,—
19.	» *Asociaț. Craiovene*	»	» »	7.000,—	» 1.200,—	» 8.200,—
20.	» *Dr. C. Istrati* . .	»	» »	400,—	» —,—	» 400,—
21.	» *Maria General Carp*	»	» »	96.300,—	» —,—	» 96 300,—
		Totalul efectelor		L. 1.371.500,—	L. 294.417,05	L. 1.665 917,05

Academia posedă astădĭ următórele efecte de la 21 fondurĭ:

			Nominal	Peste nominal	Total
5 titlurĭ rentă amort. de	5%	a L. 20.000,—	L. 100.000,—	L. —,—	L. 100.000,—
88 » » » »	5%	» 5.000,—	» 440.000,—	» —,—	» 440.000,—
21 » » » »	5%	» 500,—	» 10.500,—	» —,—	» 10.500,—
23 scris. func. rur. »	5%	» 5.000,—	» 115.000,—	» —,—	» 115.000,—
37 » » » »	5%	» 1.000,—	» 37.000,—	» —,—	» 37.000,—
22 » » » »	5%	» 100,—	» 2.200,—	» —,—	» 2.200,—
61 » » urb. B. »	5%	» 5.000,—	» 305.000,—	» —,—	» 305.000,—
44 » » » » »	5%	» 1.000,—	» 44.000,—	» —,—	» 44.000,—
79 » » » » »	5%	» 100,—	» 7.900,—	» —,—	» 7.900,—
47 » » » Iașĭ »	5%	» 1.000,—	» 47.000,—	» —,—	» 47.000,—
13 » » » » »	5%	» 100,—	» 1.300,—	» —,—	» 1.300,—
9 titlurĭ rentă amort. de	4%	» 2.500,—	» 22.500,—	» —,—	» 22.500,—
100 » » » »	4%	» 1.000,—	» 100.000,—	» —,—	» 100.000,—
2 » » » »	4%	» 500,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
1 » » » »	4%	» 100,—	» 100,—	» —,—	» 100,—
276 acțiunĭ Banca Națion. . »		» 500,—	» 138.000,—	» 294.417,05	» 432.417,05
828 bucățĭ în valóre de			L. 1.371.500,—	L. 294.417,05	L. 1.665.917,05

Notă. — La *Fondul Daniel*, saldul arătat în raportul anului trecut de . . . . L. 31,05
nu s'a schimbat întru nimic.

F. Afară de efectele acestor 21 fondurĭ, maĭ sunt efectele cu nudă proprietate la *Fondul Obedenaru:*

				Nominal	Peste nominal	Total
2	scrisurĭ funciare rurale de	5%	a L. 5.000,—	L. 10.000,—	L. —,—	L. 10.000,—
7	» » »	» 5%	» » 1.000,—	» 7.000,—	» —,—	» 7.000,—
7	» » urbane	» 5%	» » 5.000,—	» 35.000,—	» —,—	» 35.000,—
3	» » »	» 5%	» » 1.000,—	» 3.000,—	» —,—	» 3.000,—
5	» » »	» 5%	» » 100,—	» 500,—	» —,—	» 500,—
10	titlurĭ rentă amortis.	» 4%	» » 5.000,—	» 50.000,—	» —,—	» 50.000,—
1	» » »	» 4%	» » 2.500,—	» 2.500,—	» —,—	» 2.500,—
3	» » »	» 4%	» » 500,—	» 1.500,—	» —,—	» 1.500,—
3	» » »	» 4%	» » 100,—	» 300,—	» —,—	» 300,—
40	acţiunĭ de Banca Naţională		» » 500,—	» 20.000,—	» 32.548,60	» 52.548,60
81	efecte în valóre de			L. 129.800,—	L. 32.548,60	L. 162.348,60

Pe lângă aceste efecte, fondul maĭ are şi moşia Obedenĭ, tot cu nuda proprietate.

G. Lângă aceste 22 fondurĭ maĭ sus arătate, adăugăm şi următórele treĭ fondurĭ fără efecte:

1. *Fondul Ioan Costache Agaricĭ:*
   cu moşia *Móra-Grecilor*, cu arendă anuală de . . . . L. 28.000,—
2. *Fondul Donicĭ:*
   cu moşia *Radiana*, cu arendă anuală de. . L. 14.600,—
   plus salariul pădurarılor pe 1 an . . . . » 150,— » 14.750,—
3. *Fondul Maria General Carp:*
   cu moşia *Oltenĭ*, cu arendă anuală de . . . . » 30.000,—

Suma. . . L. 72.750,—

H. Dicţionarul limbiĭ române:
saldul din 1901—2 a fost . . . . L. 2.508,03
se adaugă:
suma votată pe anul curent:
1. *Dotaţiunea M. S. Regeluĭ* . . . . L. 10.000,—
2. *Dotaţiunea Administraţiuniĭ Domeniuluĭ Corónei* . . . . » 4 000,— » 14.000,—
3. *Vîndarea Etymologiculuĭ în 1902—3* . . . » 9,—

L. 16.517,03
Se scade suma cheltuită . . . . » 10.800,—
Rĕmâne suma de . . L. 5.717,03

care se trece ca sald de cheltuit pe 1903—4.

I. Din Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu, ce se va da în 1905, s'aŭ trecut ca sald pe anul viitor 1903—4 sumele votate în 1901—2 şi 1902—3 a L. 3.000,— . . . . . . , ... L. 6.000,—

J. Şcóla Ioan Costache Agaricĭ:

Suma votată pe anul 1902—3 a fost de . . . . L. 10.700,—

din care s'aŭ făcut următórele cheltuelĭ:

1. Personalul pe Iulie 1902—Maiŭ 1903. . .	L.	4.440,—		
2. Atelier şi cheltuelĭ de cultură	»	1 900,—		
3. Imbrăcămintea şi încălţămintea elevilor .	»	1.050,—		
4. Iluminat.	»	185,80		
5. Intreţinerea personaluluĭ şi elevilor. . .	»	2.460,—		
6. Cheltuelĭ de cancelarie şi furniturĭ de şcólă.	»	65,—		
7. Medic şi medicamente	»	120,—		
8. Intreţinerea şi reparaţiunea clădirilor . .	»	278,—	»	10 498,80
şi a rĕmas necheltuită suma de			L.	201,20

K. Fondul publicăriĭ Documentelor istorice Hurmuzaki:

1. Incassaţĭ de la Stat	L.	10.000,—
2. Din vîndarea publicaţiuniĭ	»	169,35
Total	L.	10 169,35

de unde s'aŭ făcut următórele cheltuelĭ:

Tipărit	L.	760,18		
Còpiĭ de documente	»	656,96		
Traducerĭ	»	580,—		
Fotografiĭ de documente	»	145,70		
Corecturĭ	»	150,—	»	2.292,84
şi rĕmâne sald pe 1903—4 . .			L.	7 876,51

Numerariul casseĭ la 31 Maiŭ 1903 este de . . . . L. 133.104,72

II.—Raportul Comisiuniĭ financiare asupra administrațiuniĭ casseĭ și asupra situațiuniĭ fondurilor Academieĭ de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903.

Domnilor Colegĭ,

Comisiunea financiară însărcinându-mĕ cu examinarea gestiunii Academieĭ pe anul budgetar începĕtor de la 1 Iunie 1902 până la 31 Maiŭ 1903, am procedat la verificarea veniturilor și cheltuelilor, precum și a mandatelor de plată, a actelor justificative și a scriptelor.

Mĕ grăbesc cu mulțumire a vĕ aduce la cunoscință că pe tóte acestea le-am găsit în regulă și conforme cu budgetul aprobat de D-vóstre.

Țin de asemenea să adaug că tóte scriptele Academieĭ sunt ținute cu regulă și curățenie, ast-fel încât ele fac cinste și instituțiuniĭ nóstre și persónelor însărcinate cu acéstă lucrare.

După cum resultă din raportul d-luĭ Cassier-comptabil și din verificările ce am făcut, situațiunea fondurilor Academieĭ este următórea:

A. Veniturĭ.

Din veniturile înscrise în budget în sumă de	L.	296.604,49
se scade suma afectată în mod special, pentru a completà óre-carĭ micĭ sume luate din capital pentru întregirea premiuluĭ Neuschotz și a celuĭ Craiovean, precum și un sald din 1901—1902 la Fondul Agaricĭ și un mic deficit înscris în budget, de	»	4.824,94
și rĕmâne de incassat numaĭ suma de	L.	291.779,55
Din aceste veniturĭ s'aŭ incassat	»	260.189,88
rĕmânênd veniturĭ neincassate în valóre de	L.	31.589,67

Adecă aŭ rĕmas neincassate 10% din sumele prevĕdute, față cu 17%, cum se presintă situațiunea în anul precedent, ceea ce este bine a se constatà.

B. Saldurĭ.

Saldurile rĕmase neincassate la închiderea anuluĭ budgetar 1901—1902 s'aŭ incassat în total, afară de un rest din câștiul Octomvrie 1900 al moșieĭ Lămotescĭ a Fonduluĭ Násturel-Herĕscu, de	L.	249,—

La acésta ar urmà a se adăugà suma de Leĭ 31.589,67, rĕmasă neincassată la încheierea anuluĭ financiar 1902—1903, și care se împarte în modul următor:

1. Sume incassabile de la:

Fondul Donicĭ	L. 11.598,20		
Dotaţiunea Statuluĭ	» 10.000,—		
Fondul Agaricĭ	» 7.732,72	L.	29.330,92
2. Sume neincassabile din causa valoriĭ maĭ micĭ decât prevederea budgetară a cuponuluĭ Bănciĭ Naţionale de la diferite fondurĭ	L. 358,75		
prevĕḑut ca venit în plus la şcóla Agaricĭ . .	» 1.900,—	»	2.258,75
ne dă întocmaĭ suma arătată ca rest de incassat		L.	31.589,67
Rĕmâne decì a se incassà în viitor (249+29.330,92)		L.	29.579,92

C. Cheltuelĭ.

Sumele înscrise în budget pentru cheltuelĭ aŭ fost de . .		L.	284.806,47
Din carĭ s'aŭ cheltuit de fapt		»	264.162,26
rĕmânênd necheltuiţĭ		L.	20.644,21
Din acéstă sumă s'a trecut la capital valórea premiilor nedate	L. 5.467,50		
S'a trecut la Fondul Agaricĭ	» 582,37		
S'a trecut ca sald pe 1903—1904.	» 9 200,—	L.	15.249,87
Suma rĕmasă din budgetul cheltuelilor şi care s'a trecut la excedent, după cum se arată sub D.		»	5.394,34
In total ca sus		L.	20.644,21

D. Comptul excedent şi deficit.

Excedentul arătat în raportul pe 1901—1902		L.	10.693,19
La care se adaugă următórele excedente:			
La Fondul Năsturel-Herĕscu	L. 175,—		
» Macinca	» 1.720,35		
» Donicĭ	» 1.386,03		
» Economiilor	» 85,38		
Suma necheltuită din budgetul cheltuelilor arătată sub C.	» 5.394,34	»	8.761,10
	Total . . .	L.	19.454,29
Din care sumă urméză să se scadă:			
1. Deficitul votat în budgetul pe 1902—1903 .	L. 485,90		
2. Suma adăugată pentru completarea premiuluĭ Neuschotz pe 1902—1903	» 606,—	»	1 091,90
De înscris în budgetul anuluĭ 1903—1904		L.	18.362,39

ceea ce este fórte îmbucurător faţă cu situaţiunea budgetară din exerciţiul trecut (10 693,19) şi maĭ ales faţă cu a anuluĭ penultim, care s'a cifrat cu un deficit de leĭ 2.481,76.

E. Fondurĭ în efecte.

Fondurile în efecte ale Academieĭ aŭ crescut încă cu douĕ şi anume:

Fondul Dr. C. I. Istrati în valóre de nominal	L.	400,—		
» Maria General Carp în valóre de nom.	»	96.300.—	L.	96.700,—

Crescerile săvârşite prin capitalisare de procente aŭ fost de leĭ 30.600,— şi anume la:

Fondul Eliade-Rădulescu nominal	L.	5 600,—		
» Cuza »	»	13.500,—		
» Princesa Alina Ştirbeĭ nominal . .	»	11 500,—	L.	30 600,—
ceea ce face o crescere totală de nominal			L.	127.300,—

Starea actuală a acestor fondurĭ este următórea:

					Nominal		Peste nominal		Total
1.	Fondul	Zappa	de	L.	374.000,—	L.	217.946,80	L.	591.946,80
2.	»	Cuza	»	»	64.600,—	»	—,—	»	64.600,—
3.	»	Economiilor . .	»	»	115.300,—	»	600,—	»	115.900,—
4.	»	Năsturel-Herĕscu	»	»	51 200,—	»	17.027,75	»	68.227,75
5.	»	Chiţu	»	»	1.500,—	»	912,50	»	2.412,50
6.	»	Daniel	»	»	16.000,—	»	—,—	»	16.000,—
7.	»	A. Fĕtu . . .	»	»	20.100,—	»	—,—	»	20 100,—
8.	»	G. Lazăr . . .	»	»	67.850,—	»	3.998,10	»	71.848,10
9.	»	Eliade-Rădulescu	»	»	38.450,—	»	5.198,10	»	43.648,10
10.	»	G. San-Marin .	»	»	15 400,—	»	—,—	»	15.400,—
11.	»	D. Hagi-Vasile .	»	»	23.900,—	»	—,—	»	23.900,—
12.	»	Neuschotz . . .	»	»	32.800,—	»	—,—	»	32.800,—
13.	»	Bodescu . . .	»	»	8.400,—	»	—,—	»	8.400,—
14.	»	Ioan Fĕtu . . .	»	»	160.800,—	»	47.533,80	»	208.333,80
15.	»	Princesa A. Ştirbeĭ	»	»	226.500,—	»	—,—	»	226.500,—
16.	»	Ioan Scorţeanu .	»	»	20.000,—	»	—,—	»	20 000,—
17.	»	I. Lecomte du Noüy	»	»	11.000,—	»	—,—	»	11.000,—
18.	»	Elena Dr. Turnescu	»	»	20.000,—	»	—,—	»	20.000,—
19.	»	Asoc. Craiovene	»	»	7.000,—	»	1.200,—	»	8.200,—
20.	»	Dr. C. I. Istrati	»	»	400,—	»	—,—	»	400,—
21.	»	Maria G-ral Carp	»	»	96.300,—	»	—,—	»	96.300,—
			Total	L.	1.371.500,—	L.	294.417,05	L.	1.665 917,05

F. Fondurĭ cu nuda proprietate.

Fondul Obedenaru are 81 efecte în valóre de . L. 162.348,60, al căror venit se liberéză d-neĭ văduve M. Obedenaru, şi moşia Obedenĭ de al căreĭ venit se bucură fratele testatoruluĭ d-l P. Obedenaru.

G. Fondurĭ diverse.

a) Fondul Ioan Costache Agaricĭ, cu arenda anuală a moşieĭ Móra-Grecilor de	L.	28.000,—	
b) Fondul Donicĭ cu arenda anuală a moşieĭ Radiana de.	»	14.750,—	
c) Fondul Maria General Carp, cu arenda moşieĭ Oltenĭ de	»	30.000,—	L. 72.750

Pe lângă aceste sume maĭ sunt şi următórele saldurĭ ce se trec pe anul viitor 1903—1904:

a) Suma rĕmasă necheltuită de la Dicţionarul limbiĭ române	L.	5.717,03	
b) Suma rĕmasă necheltuită din sumele prevĕdute la şcóla Ioan Costache Agaricĭ	»	201,20	L. 5 918,23

Trebue să menţionăm de asemenea că pentru publicarea Documentelor

istorice Hurmuzaki s'aŭ incassat de la Stat . .	L.	10.000,—	
şi din vîndarea acestor publicaţiunĭ	»	169,35	L. 10.169,35
Din acéstă sumă s'a plătit tipografieĭ Socec pentru tipăritul aceste publicaţiunĭ suma de			» 2.292,84
rĕmânênd un sald în numerariŭ pe anul 1903—4 de . . .			L. 7.876,51

Se constată de asemenea că numerariul în cassă la 31 Maiŭ 1903 a fost de . . . . L. 133.104,72

Tóte documentele fondurilor depuse la Banca Naţională, precum şi cele relative la garanţia Cassieruluĭ-comptabil, s'aŭ constatat că sunt în regulă şi păstrate în cassa Academieĭ.

Faţă cu aceste constatărĭ relative la verificarea gestiuniĭ budgetare pe anul 1902—3, vĕ rugăm, Domnilor Colegĭ, ca luând act de conţinutul presentuluĭ raport, să-ĭ daţĭ cuvenita aprobare.

Raportor, *Dr. C. I Istrati.*

Membri, *Gr Ştefănescu*, *St. C. Hepites.*

Budgetul Academieĭ Române pe anul 1904—1905.

VENITURĬ — BUDGETUL ACADEMIEĬ ROMÂNE PE ANUL 1904—1905. — CHELTUELĬ

VENITURĬ

I	**Excedent** dın 1902—3							8.155	10		
II	**Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu dın 1905:** sald dın 1901—2, 1902—3 şı 1903-4 a L. 3 000,—.							9 000	—		
III	**Marele Premĭŭ General Ion Carp şi Maria Carp dın 1906** sald dın 1903—4							2 333	35	19.488	45
IV	**Fondurĭ cu destinaţiune generală:**										
1	*Subvenţiunea de la Stat* (legea de la 29 Martie 1879) .							20.000	—		
2	*Subvenţiunea de la Stat pentru Bıblıotecă* (legea de la 11 Aprılıe 1902)							25 000	—		
3	*Fondul Zappa:*										
	Cuponul renteĭ amortıs 5%	292.000	—			14 600	—				
	» dıvıd la 164 acţiunĭ de Banca Naţ. a L. 121,95	82 000	—	217 946	80	19 999	80	34.599	80		
4	*Fondul Economiılor:*										
	Cuponul renteĭ amortıs şı func. urban. 5%	114 800	—			5 740	—				
	» dıvıdend la 1 acţiune Banca Naţională	500	—	600	—	121	95				
	Produsul dın vîndarea publıcaţiunılor					1 000	—	6 861	95		
5	*Fondul Ioan Fĕtu* (fond general) .										
	Dın venıtul anual de . . . . L. 16 477,70										
	După scăderea renteĭ vıagere de . . . . » 3 000.—										
	Rĕmâne . . . L. 13 477,70										
	După scăderea a 15% prelevaţĭ la 4 părţĭ . » 1 617,30										
	Rĕmâne . . L. 11 860,40										
	Scăḑênd 4 părţĭ la fondul specıal . . . » 9 164,85							2.695	55		
6	*Fondul renteĭ viagere a d-neĭ Ecaterina Fĕtu*							3.000	—		
7	*Fondul Macinca:* Chırıa caselor dın Craıova pe 1 an . .							6.500	—		
8	*Fondul Elena Dr. N Turnescu*:										
	Cuponul funcıar rural 5%	20 000	—					1 000	—		
9	*Fondul Donicĭ:*										
	Arenda moşıeĭ Radıana pe 1 an							14 750	—		
10	*Casa din calea Victorieĭ No 133:*										
	Chırıa de la Mınısterul Justıţıeĭ pe 1 an							12 000	—		
11	*Prelevaţĭ 15%* dın venıtul:										
	Fonduluĭ Adamachi . . . . dın L 116 917,85					17 537	65				
	» *Otteteleşanu* . . . . » » 117 306,25					17 595	95				
	» *Tache P. Anastassiu* . . . » » 95 777,96					14 366	70				
	» *Cuza*. . . . . » » 3 230,—					484	50				
	» *Năsturel-Herĕscu* . . . . . » » 26 214,25					3 932	15				
	» *Danıel* . . . . » » 650,—					97	50				
	» *Anastasie Fĕtu* . . . . . » » 1 005,—					150	—				
	» *G. Lazăr* . . . . » » 3.934,85					590	20				
	» *Elıade-Rădulescu*. . . . . » » 2.358,75					353	80				
	» *San-Marın* . . . . » » 770,—					115	50				
	De transportat . . L	509.300	—	218.546	80	55 223	95	126 407	30	19 488	45

CHELTUELĬ

I	**Capitalisărĭ pe 1904—1905:**								
1	*Procentele Fonduluĭ Cuza*.					2 745	50		
2	» » *Anastasıe Fĕtu*					854	25		
3	» » *G San-Marin*					654	50		
4	» » *Bodescu*					357	—		
5	» » *Craıovean*					462	35		
6	» » *Chiţu*					171	95		
7	» » *Hagi-Vasile*					1.143	25		
8	» » *Dr. C Istratı*					20	—	6.408	80
II	**Cheltuelĭ proprii ale Academieĭ:**								
	A. *Personal.*								
1	*Dıurnele sesiunıĭ generale*			21.000	—				
2	» *şedinţelor ordinare*			11.000	—				
3	» *a 4 membri delegaţĭ*.			1.000	—				
4	» *Secretaruluĭ general pe 12 lunĭ a L 200*			2 400	—				
5	» *a 3 Secretarĭ de Secţiunĭ pe 11 lunĭ a L. 300*			3.300	—	38 700	—		
6	**Remunerarea funcţionarilor:**								
	a — **Din budgetul Academieĭ:**								
	1). *Cancelarıa Secretaruluĭ general.*								
	1 Secretar-archivar şı advocat . . . . . a L. 480,— L. 5 760,—								
	1 Secretar-corector al publıcaţıunılor . . » » 400,— » 4 800,—								
	1 Ajutor-corector . . . . » » 250,— » 3.000,—								
	1 Îngrıjıtor al ımobılelor . . . . » » 300,— » 3.600,—								
	1 Scrıitor . . . . » » 330,— » 3 960,—	21 120	—						
	2). *Cassieria.*								
	1 Cassıer-comptabıl . . . . a L. 550,— L. 6.600,—								
	1 Ajutor . . . . » » 350,— » 4 200,—								
	1 Scrıitor . . . . » » 150,— » 1 800,—								
	1 Magasıner al publıcaţıunılor . . . . . » » 100,— » 1 200,—	13 800	—						
	3). *Bıblioteca.*								
	1 Bıblıotecar . . . . a L. 550,— L. 6 600,—								
	1 Ajutor de Bıblıotecar . . . . » » 400,— » 4 800,—								
	1 » » » . . . . » » 250,— » 3 000,—								
	1 » » » . . . . » » 250,— » 3 000,—								
	1 Scrıitor . . . . » » 250,— » 3 000,—								
	1 » . . . . » » 220,— » 2 640,—								
	2 Scrıitorĭ a L. 150 . . . . » » 300,— » 3 600,—								
	2 Scrıitorĭ a L 120 . . . . » » 240,— » 2 880,—								
	1 Ajutor-paleograf. . . . . » » 250,— » 3 000,—	32.520	—						
	4). *Personalul de serviciŭ.*								
	1 Servıtor . . . . a L. 110,— L. 1.320,—								
	4 Servıtorĭ a L. 100 . . . . » » 400,— » 4.800,—								
	1 Servıtor . . . . » » 80,— » 960,—								
	2 Rândaşĭ a L. 70 . . . . » » 140,— » 1 680,—	8.760	—	76 200	—				
	De transportat . . L			76 200	—	38 700	—	6.408	80

VENITURĬ BUDGETUL ACADEMIEĬ ROMÂNE PE ANUL 1904—1905. CHELTUELĬ

VENITURĬ

	Transport . . L.	509.300	—	218 546	80	55.223	95	126 407	30	19 488	45
	Fonduluĭ Neuschotz. . . . . din L. 2 040,—					306	—				
	» *Bodescu* . . . . » » 420,—					63	—				
	» *Ioan Fĕtu* . . . . . . » » 10 782,15					1.617	30				
	» *Princesa Alina Știrbeĭ* . . . » » 10 239,—					1 535	85				
	» *Craiovean* . . . . » » 543,90					81	55				
	» *I Lecomte du Nouy* . » » 600,—					90	—				
	» *I. Scorțeanu* . . . . » » 1 000,—					150	—				
	» *Agaricĭ* . . . . » » 12.200,—					1 830	—				
	» *Hagi-Vasile* . . . . . » » 1 345,—					201	75				
	» *Maria General Carp* . » » 32 975,—					4 946	25	66 045	65	192.452	95
V	**Fondurĭ cu destinațiune specială și cu cheltuelĭ anuale**										
12	*Dotațiunea M S. Regeluĭ pe 1904—5* pentru Dicționar					10 000	—				
	Dotațiunea Administrațiuniĭ Domeniuluĭ Corónei, idem .					4 000	—	14 000	—		
13	*Dotațiunea Statuluĭ:* Premiile Lazăr și Eliade-Rădulescu, din 1905							10.000	—		
14	*Fondul Năsturel-Herĕscu:*										
	Venitul moșieĭ Năsturel, arenda pe 1 an, L. 17.750,—										
	» » *Lămotescĭ*, idem » 4 450,—										
	Cuponul renteĭ amort. și func. urban 5% » 2 185,—	43 700	—								
	» divid la 15 acț de Banca Națională a leĭ 121,95 . . . . » 1 829,25	7 500	—	17 027	75						
	Total . . . L. 26 214,25										
	minus 15% prelevațĭ » 3 932,15							22 282	10		
15	*Fondul Daniel:*										
	Cuponul renteĭ amortisabile 4% . . . . L. 600,—	15 000	—								
	» funciar urban 5% . . . . . » 50,—	1 000	—								
	Total L. 650,—										
	minus 15% prelevațĭ 97,50							552	50		
16	*Fondul Ioan Fĕtu* (fond special):										
	Cuponul func urban Bucurescĭ și Iașĭ 5% L. 5 990,—	119 800	—								
	» dividend la 86 acțiunĭ de Banca Națională a L. 121,95 . . . . . » 10 487,70	43.000	—	47 533	80						
	Total . . . L. 16 477,70										
	minus renta viageră . . . . L. 3 000,—										
	» a 5-a parte . . . . » 2 695,55										
	» 15% prelevațĭ . . . . » 1 617,30 » 7 312,85							9 164	85		
17	*Fondul I. Lecomte du Nouy*:										
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L. 600,—	12 000	—								
	minus 15% prelevațĭ » 90,—							510	—		
18	*Fondul Ioan Scorțeanu.*										
	Cuponul funciar rural 5% . . . . L. 1.000,—	20 000	—								
	minus 15% prelevațĭ » 150,—							850	—		
	De transportat . . L.	771.300	—	283 108	35			57 359	45	211.941	40

CHELTUELĬ

	Transport . . L			76 200	—	38 700	—	6 408	80
	b. — Din subvențiunea Statuluĭ de Leĭ 25 000								
	3 Scriitorĭ a L 200 . . . . a L 600,— L. 7 200,—								
	1 » . . . . » » 150,— » 1 800,—								
	1 Servitor . . . . » » 90,— » 1 080,—								
	2 Servitorĭ a L 70 . . . . » » 140,— » 1 680,—	11 760	—	11 760	—	87.960	—		
7	*Serviciul Băncii Naționale*			600	—				
8	*Spese de cancelarie*	2 200	—						
	Imprimate	2 000	—						
	Combustibil	3,000	—						
	Iluminat, diverse.	2 800	—	10 000	—				
9	*Ajutorul Epitropieĭ Sf. Vinerĭ*			400	—				
10	*Intreținerea, repararea, fonciera și asigurarea localelor Academieĭ*			12 000	—				
11	*Amortismentul Fonduluĭ Macinca* din împrumutul de L. 10 024,10 făcut la Fondul Adamachi în 1902—3.	2 000	—						
12	*Dobânda 5% de la Fondul Macinca* din împrumutul rĕmas la Fondul Adamachi de L. 8 024,10 pe 1 an	401	20	2 401	20				
	B. *Material*								
13	*Spese de procese*	500	—						
14	*Mobilier*	1.000	—						
15	*Spese neprevĕdute*	2 000	—						
16	» *de expedițiune*	3 000	—	6.500	—	31.901	20	158.561	20
III	**Premiĭ, achisițiunĭ, publicațiunĭ și tipăriturĭ:**								
	A. *Premiile din 1905.*								
17	*Premiul G Lazăr*	5 000	—						
18	» *Eliade-Rădulescu*.	5.000	—						
19	*Marele Premiŭ Năsturel* din 1905	12 000	—						
20	*Premiul Neuschotz*.	2 000	—						
21	*Premiul Lecomte du Nouy*	510	—			24.510	—		
	B. *Achisițiunĭ.*								
22	*Monete, chrisóve, etc* (Fondul Daniel)			552	50				
23	*Cărțĭ și legatul lor* de fie-care Secțiune L. 2 000,—			6 000	—				
24	» » » » din subvențiunea Statuluĭ de L. 25 000,— .			13 240	—				
25	*Material pentru catalogul Biblioteciĭ*			3 000	—	22.792	50		
	C *Publicațiunĭ*								
26	*Dicționarul limbiĭ române*					14 000	—		
	De transportat . L					61 302	50	164 970	—

VENITURĬ — BUDGETUL ACADEMIEĬ ROMÂNE PE ANUL 1904—1905.

	Transport . . . L.		771.300 —	283.108 35		57.359 45	211 941 40
19	*Fondul Agaricĭ:*						
	Venitul moșieĭ Móra-Grecilor pe 1 an . L.	28 000,—					
	minus 15% prelevațĭ la L. 12 200,— »	1.830,—					
	Suma . . . L.	26 170,—					
	Sald cu aproximațiune din 1903—4 . . . »	1 000,—					
	Burse de la Fondul Adamachi pentru 10 elevĭ la Școla Agaricĭ pe a. c. a L 360,— »	3 600.—				30 770 —	
20	*Fondul Princesa Alina Știrbeĭ.*						
	Cuponul renteĭ amortisabile 4% . . . . . L.	4 344,—	108 600 —				
	» » » și func. urb. 5% »	5 895,—	117 900 —				
	Total . . . L.	10.239,—					
	minus 15% prelevațĭ »	1 535,85				8 713 15	
21	*Fondul Maria General I. Carp:*						
	Venitul moșieĭ Oltenĭ pe 1 an. . . . . . L.	32.740,—					
	Cuponul funciar rural și urban 5% . . . »	4 815,—	96 300 —				
	Total L.	37 555,—					
	minus 15% prelevațĭ la L. 32.975,— »	4 946,25				32 608 75	129 441 35
VI	**Procentele fondurilor speciale și cu cheltuelĭ periodice**						
22	*Fondul Cuza:*						
	Cuponul renteĭ func. rur și urb. 5% . . . L.	3.230,—	64 600 —				
	minus 15% prelevațĭ »	484,50				2.745 50	
23	*Fondul Anastasie Fĕtu:*						
	Cuponul func. urban și rentă amortis. 5% L.	1.005,—	20.100 —				
	minus 15% prelevațĭ »	150,75				854 25	
24	*Fondul G. San-Marin:*						
	Cuponul renteĭ amortis. și func. urban 5% L.	770,—	15.400 —				
	minus 15% prelevațĭ »	115,50				654 50	
25	*Fondul Neuschotz:*						
	Cuponul funciar urban 5% . . . . . . L.	2 040,—	40 800 —				
	minus 15% prelevațĭ »	306,—			1 734 —		
	Rest până la Leĭ 2.000,— premiul din 1905, din venitul capitalisat.				266 —	2 000 —	
26	*Fondul Bodescu:*						
	Cuponul funciar urban 5% . . . . . . L.	420,—	8 400 —				
	minus 15% prelevațĭ »	63,—				357 —	
27	*Fondul Craiovean:*						
	Cuponul renteĭ amortis. și func. urb. 5% . L.	300,—	6.000 —				
	» divid. la 2 acț. de Banca Naț. a L. 121,95 »	243,90	1.000 —	1.200 —			
	Total L.	543,90					
	minus 15% prelevațĭ »	81,55				462 35	
	De transportat . . L.		1.250.400 —	284 308 35		7.073 60	341.382 75

CHELTUELĬ

	Transport . . . L.			61.302 50	164.970 —
	D. *Tipăriturĭ.*				
27	*Anale*		13 000 —		
28	*Erodot*		1.000 —		
29	*Titu Liviŭ.*		2.000 —		
30	{ *Bibliografia românéscă* . . . . { *Catalogul manuscriptelor și documentelor* . . . . }		3.000 —		
31	*Catalogul monumentelor epigrafice*		1 000 —		
32	*Atlas linguistic, Weigand*		1.500 —		
33	*Documente din Fondul Princesa Alina Știrbeĭ*		8.703 15		
34	*Insectele de S. Fl Marian*		1.909 36		
35	*Legendele Maicĭĭ Domnuluĭ de S Fl Marian*		3 000 —		
36	*Basme Macedo-Române de Papahagi*		2 500 —		
37	*Documente interne*		3 000 —	40 612 51	101.915 01
IV	**Cheltuelĭ din Fondul Ioan Fĕtu.**				
38	*Cărțĭ de școlă*			9.164 85	
39	*Renta viageră a d-neĭ Ecaterina Fĕtu*			3 000 —	12 164 85
V	**Cheltuelĭ din Fondul I. Scorțeanu:**				
40	*Cărțĭ religióse*				850 —
VI	**Cheltuelĭ din Fondul Agaricĭ:**				
41	*Anuitatea moșieĭ Móra-Grecilor.*			11 300 —	
42	*Legatul Mihoc pe 1 an*			1 000 —	
43	*Asigurărĭ, foncieră, pădurarĭ,* etc			6 000 —	
44	*Școla «Ioan Agaricĭ»*	8.870 —			
45	*Burse de la Fondul Adamachi* pentru 10 elevĭ pe a. c., a L. 360,— .	3 600 —		12 470 —	30 770 —
VII	**Cheltuelĭ din Fondul Donicĭ:**				
46	*Amortisment* din împrumut de la Fond. Adamachi de L 117 637,75			1.637 75	
47	*Dobânda* 5 % la împrumutul de la Fondul Adamachi de Leĭ 116 000,— pe un an			5.800 —	
48	*Foncieră, reparațiunĭ, călătorie,* etc.			5.000 —	12.437 75
VIII	**Cheltuelĭ din Fondul Maria General Carp:**				
49	*Fonciera moșieĭ Oltenĭ*		4.300 —		
50	*Pădurarĭ pe 1 an*		280 —		
51	*Reparațiunea ecaretelor de la moșia Oltenĭ*		10.000 —		
52	Cheltuelĭ neprevĕdute		500 —	15.080 —	
	Cheltuelĭ după testament:				
53	*Copii săracĭ de la școlele din Giurgiŭ*		2 000 —		
54	„ „ „ „ „ „ *Bucurescĭ*		2 000 —		
	De transportat . . . L.		4.000 —	15 080 —	323 107 61

VENITURĬ — BUDGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1904—1905.

	Transport . . . L		1 250.400	—	284 308	35	7 073	60	341.382	75
28	*Fondul Chițu:*									
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	50,—	1 000	—						
	» dividend la 1 acț. de Banca Naț. »	121,95	500	—	912	50	171	95		
29	*Fondul G. Lazăr:*									
	Cuponul funciar rural și urban 5% . . . L	3 630,—	72 600	-						
	» divid. la 2½ acț. Banca Naț a 121,95 »	304,85	1.250	—	3 998	10				
	Total L.	3 934,85								
	minus 15% prelevațĭ »	590.20					3.344	65		
30	*Fondul Eliade-Rădulescu:*									
	Cuponul funciar rural și urban 5% . . . . L.	1 810,—	36 200	—						
	» divid. la 4½ acț de Banca N a L. 121,95 »	548,75	2.250	—	5 198	10				
	Total L	2 358,75								
	minus 15% prelevațĭ »	353,80					2 004	95		
31	*Fondul Hagi-Vasile:*									
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	1.345,—	26 900	—						
	minus 15% prelevațĭ »	201 75					1 143	25		
32	*Fondul Dr. C Istrati:*									
	Cuponul funciar urban 5%		400	—			20	—	13 758	40
			1 391.500	—	294 417	05			355 141	15

CHELTUELĬ

	Transport . . L.			4 000	—	15.080	—	323.107	61
55	*Școla din comuna Oltenĭ* (cărțĭ, instrumente, haine)			1.000	—				
56	*Intreținerea bisericiĭ din comuna Oltenĭ*			500	—				
57	*Bursă în străinătate pe 1 an*	4 600	—						
58	*Cheltuelĭ de studiĭ și inscripțiunĭ* d-luĭ Al. Orĕscu	2.000	—	6 600	—				
59	*Premiul ce se va da în 1906*, a 3-a parte pe 1903—4	2.333	35						
	și a 3-a parte pe 1904—5	2 333	35	4 666	70	16 766	70	31 846	70
	Excedent							186	84
								355 141	15

FUNDAŢIUNEA VASILE ADAMACHI.

1. — Raportul Cassieruluĭ-comptabil asupra gestiuniĭ Fundaţiuniĭ Adamachi de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903.

Domnule Preşedinte,

Am onóre a presintà situaţiunea comptabilităţiĭ şi a casseĭ Fonduluĭ V. Adamachi pe exerciţiul 1902—3, până la încheierea definitivă a anuluĭ budgetar, 31 Maiŭ 1903.

A. Din veniturile înscrise în budget de	L.	144.977,42
se scade *excedentul* votat pe 1902—3 de	»	30.703,52
rĕmân veniturĭ de incassat de	L.	114.273,90
din carĭ s'a incassat până acum suma de	»	112.501,89
rĕmânênd de incassat suma de	L.	1.772,01

şi anume:

I. Sume incassabile:

1. Dobânḑĭ de la Fondul Otteteleşanu	L.	421,61		
2. Moşia Călimănescĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1902	»	1.113,80	»	1.535,41

II. Sume neincassabile:

Diferinţa în minus la 182 cupóne de Banca Naţională a L. 1,30 din prevederea budgetară şi care s'a scăḑut din excedent, după cum se va vedé sub *D.*	»	236,60
Suma ca maĭ sus	L.	1.772,01

B. Saldurile arătate în raportul anuluĭ trecut s'aŭ incassat în total, afară de cupónele de Banca Naţională:

a. Cupóne: 2 de Banca Naţională pe	1898	a	L.	112,—	L.	224,—		
2 » » » »	1899	»	»	120,20	»	240,40		
2 » » » »	1900	»	»	123,25	»	246,50		
2 » » » »	1901	»	»	124,85	»	249,70		
					Suma . . .		L.	960,60

lângă care se maĭ adaugă şi restanţele din anul curent:

b. Moşia Călimănescĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1903 . . .	»	1.113,80
Total .	L.	2.074,40

după cum se vede maĭ sus sub *A.*

C. Situaţiunea budgetuluĭ de cheltuelĭ este următórea:

			Votat		Cheltuit		Rĕmas
Art.	1	L.	1.000,—	L.	—,—	L.	1.000,—
»	2	»	2.000,—	»	1.365,80	»	634,20
»	3	»	17.141,10	»	17.141,10	»	—,—
»	4	»	75.000,—	»	69.607,43	»	5.392,57
»	5	»	5.000,—	»	4.006.35	»	993,65
»	6	»	500,—	»	178,80	»	321,20
»	7	»	1.500,—	»	1.125,85	»	374,15
»	8	»	10.000,—	»	5.000,—	»	5.000,—
»	9	»	3.000,—	»	—,—	»	3.000,—
»	10	»	1.500,—	»	1.160,—	»	340,—
Total		L.	116.641,10	L.	99.585,33	L.	17.055,77

Din suma necheltuită de . . . . L. 17.055,77
se scade:

a) *Asigurărĭ, reparaţiunĭ şi întreţinerea ecaretelor.*
Suma votată pe anul curent s'a trecut ca sald pe 1903—4 pentru reparaţiunea morilor de pe moşia Roşiorĭ. . . . . L. 1.000,—

b) *Premiul* ce nu s'a dat în anul curent şi s'a trecut la capitalisărĭ . . . . » 5.000,— » 6.000,—

Prin urmare s'a cheltuit maĭ puţin cu . . . . L. 11.055,77

şi anume:

1. *Călătoriĭ, hotărniciĭ, etc.* . . . . L. 634,20
2. *Burse, cheltuelĭ de şcólă şi cercetărĭ.* . . . . . » 5.392,57
3. *Şcóla Adamachi din Iaşĭ şi grijile sufletuluĭ* . » 993,65
4. *Cheltuelĭ de procese* . . . . » 321,20
5. *Cheltuelĭ neprevĕḑute* . . . . » 374,15
6. *Publicaţiunile Fonduluĭ* . . . . » 3.000,—
7. *Indemnisarea juriilor examinatóre ale concursurilor* . . . . » 340,—

Suma ca maĭ sus . . . L. 11.055,77

care se va trece la excedent sub *D.*

D. Comptul excedent este următorul:

Excedentul arătat în raportul anuluĭ trecut a fost de . . . L. 21.534,32
lângă care adăugându-se:

a) Moşia Călimănescĭ, dobânḑĭ de întârḑierea plăţiĭ câştiurilor . . . . L. 278,30
şi salariul pădurarilor pe 23 Aprilie 1903 . . . . « 100,— L. 378,30

Transport . . L. 378,30 L. 21.534,32

Report . .		L. 378,30	L. 21.534,32
b) Cupóne: spor din 25 cupóne de la acţiile de Banca Naţională, optate a L. 78,88 .	L. 1.972,—		
se scade suma neincassabilă din prevederea budgetară la 182 cupóne de Banca Naţională a L. 1,30	» 236,60	» 1.735,40	
c) Dobândă 5% la împrumutul de L. 31 000,— făcut Fonduluĭ Otteteleşanu, pe 224 ḑile (24 Octomvrie 1900—31 Maiŭ 1901)		» 964,45	
Suma . .		L. 3.078,15	
d) Suma ce a rĕmas necheltuită din budgetul cheltuelilor, după cum s'a vĕḑut sub *C.* . . .		» 11.055,77	» 14.133,92
In total. .			L. 35.668,24
de acì se scade: suma votată în budget ca excedent din 1902—3			» 30.703,52
Rĕmâne excedent pe 1903—4 .			L. 4 964,72

E. Fondul în efecte depuse la Banca Naţională şi arătat în raportul anuluĭ trecut este tot acelaşi, cu deosebirea că la cele 25 acţiunĭ optate s'aŭ achitat şi ultimele 4 vĕrsăminte a 4.550 Leĭ peste nominal L. 18 600,—

				Nominal	Peste nominal	Total
65	func. rurale de	5%, a	L. 5.000,—	L. 325.000,—	L. —,—	L. 325.000,—
518	» »	» 5%	» 1.000,—	» 518.000,—	» —,—	» 518.000,—
27	» »	» 5%	» 100,—	» 2.700,—	» —,—	» 2.700,—
34	rentă amortis.	» 5%	» 5.000,—	» 170.000,—	» —,—	» 170.000,—
24	» »	» 5%	» 500,—	» 12.000,—	» —,—	» 12.000,—
9	func. urbane	» 5%	» 5.000,—	» 45.000,—	» —,—	» 45.000,—
10	» »	» 5%	» 1.000,—	» 10.000,—	» —,—	» 10.000,—
4	» »	» 5%	» 100,—	» 400,—	» —,—	» 400,—
11	rentă amortis.	» 4%	» 5.000,—	» 55.000,—	» —,—	» 55.000,—
11	» »	» 4%	» 2.500,—	» 27.500,—	» —,—	» 27.500,—
59	» »	» 4%	» 1.000,—	» 59.000,—	» —,—	» 59.000,—
85	» »	» 4%	» 500,—	» 42.500,—	» —,—	» 42.500,—
2	» »	» 4%	» 100,—	» 200,—	» —,—	» 200,—
184	acţiunĭ de Banca Naţ.		» 500,—	» 92.000,—	» 236.142,—	» 328.142,—
25	» »	» »	» 500,—	» 12 500,—	» 34.000,—	» 46 500,—
1.068	efecte în valóre totală de . .			L. 1.371.800,—	L. 270.142,—	L. 1.641.942,—

Notă. — Din suma de nominal L. 1.371.800, efecte arătate ca depuse la Banca Naţională, lipsesc 2 acţiunĭ de Bancă în valóre nominală de L. 1.000; aceste acţiunĭ aŭ lipsit la luarea în posesiune a averiĭ; iar cupónele s'aŭ incassat regulat în fie-care an până la 1897 inclusiv, şi maĭ sunt în cassa Academieĭ cupónele pe 1898 şi 1899.

F. Capitalul Fonduluĭ a fost în anul 1901—2 . . . . L. 228.935,68
lângă care se maĭ adaugă în anul 1902—3:

a) Capitalisările votate pe 1901—2, după budget	L.	28.336,32		
b) Valórea premiuluĭ ce nu s'a dat în anul curent	»	5.000,—	»	33 336,32
Suma. . .			L.	262.272,—
De acì se scade:				
a) Terenul arabil cumpĕrat la moşia Călimănescĭ	L.	2.555,40		
b) Efecte, suma ce s'a dat pentru achitarea a 4 vĕrsăminte pentru 25 acţiĭ de Banca Naţională, optate	»	18.347,95	»	20 903,35
Totalul capitaluluĭ de aḑı este de			L.	241 368,65

din care o parte se află contrabalansat în următórele împrumuturĭ:

G. Imprumuturile arătate în raportul anuluĭ trecut aŭ fost:

1. Imprumutul Donicĭ de	L.	117.637,75
2. » *Carp* de	»	4 055,82
3. » *Otteteleşanu* de	»	110.000,—
In total . .	L.	231.693,57

din carĭ s'a achitat:

a) Imprumutul Carp în total	L.	4.055,82		
b) Din împrumutul Otteteleşanu	»	20 000,—	»	24.055,82
Şi a rĕmas împrumut .			L.	207.637,75
lângă care se maĭ adaugă împrumutul făcut în cursul anuluĭ curent Academieĭ pentru casa din Craiova (Fondul Macinca)			›	12.024,10
In total . .			L	219.661,85

şi anume:

1. Imprumutul Donicĭ	L.	117.637,75
2. » *Otteteleşanu*	»	90.000,—
3. » *Academieĭ* (Fondul Macinca)	›	12.024,10
In total ca maĭ sus . .	L.	219.661,85

H. Venitul extraordinar, arătat în raportul anuluĭ trecut ca incassat de la d-niĭ Şmilovicĭ, arendaşĭ, pentru reparaţiunea morilor de pe moşia Roşiorĭ de . . . . L. 2.000,—
s'a cheltuit pentru o parte din reparaţiunile făcute . . . . » 1.595,87
şi maĭ rĕmâne pentru viitor L. 404,13
lângă care se maĭ adaugă suma votată pentru articolul:
Asigurărĭ, reparaţiunĭ şi întreţinerea ecaretelor pe 1902—3 şi rĕmasă necheltuită, luându-se disposiţiunea de a se întrebuinţă la reparaţiunea morilor de la Roşiorĭ . . . . » 1.000,—
Total. . . L. 1.404,13

Numerariul çasseĭ este la 31 Maiŭ 1903 de . . . . L. 25.579,64

II. — Raportul Comisiuniĭ financiare asupra compturilor Fundaţiuniĭ Adamachi de la 1 Iunie 1902 — 31 Maiŭ 1903.

Domnilor Colegĭ,

In urma însărcinăriĭ ce mĭ-a fost dată, am examinat cu minuţiositate compturile Fundaţiuniĭ Adamachi, pe basa budgetuluĭ votat pentru acéstă fundaţiune, pe exerciţiul de la 1 Iunie 1902 — 31 Maiŭ 1903, precum şi raportul d-luĭ Cassier-comptabil pe aceeaşĭ periódă, din care resultă că:

I. Veniturile aŭ fost evaluate în budget cu		L.	114.273,90
s'aŭ incassat până la 31 Maiŭ 1903		»	112.501,89
prin urmare rĕmân de incassat		L.	1.772,01
Acest rest provine din neincassarea următórelor sume:			
1. *Dobânḑĭ* de la Fondul Otteteleşanu	L. 421,61		
2. Rest din câştiul 23 Aprilie 1902 al moşieĭ Călimănescĭ	» 1.113,80		
ceea ce face suma incassabilă		L.	1.535,41
3. Diferinţa în minus la 182 cupóne de Banca Naţională a Leĭ 1,30 din prevederea budgetară şi care s'a scăḑut din excedent, după cum se va vedé maĭ departe, de óre-ce acéstă sumă este neincassabilă		»	236,60
Total ca maĭ sus		L.	1.772,01
Din saldurile neincassate şi arătate în raportul anuluĭ trecut în sumă de		L.	7.047,91
s'aŭ incassat numaĭ		»	4 973,51
Rĕmâne deci de incassat suma de		L.	2.074,40

provenită din cupónele Bănciĭ Naţionale, şi anume:

2 cupóne din anul	1898	a L.	112,—	L.	224,—	
2 » » »	1899	» »	120,20	»	240,40	
2 » » »	1900	» »	123,25	»	246,50	
2 » » »	1901	» »	120,20	»	240,40	
Total				L.	951,30	
La care trebue adăugat:						
maĭ întâiŭ diferinţa de Leĭ 4,65 la 2 cupóne din 1901 carĭ fuseseră trecute a Leĭ 124,85, pe când în realitate ele valoréză 120,20	L. 9.30					
şi apoĭ rest din câştiul 23 Aprilie 1903 al moşieĭ Călimănescĭ	» 1.113,80					
Saŭ total de adăugat				L.	1.123,10	
şi prin urmare rĕmâne de incassat în 1903—4 restanţa de						L. 2.074,40

egală întocmaĭ cu valórea indicată maĭ sus.

II. Cheltuelile aŭ fost prevĕḑute în budgetul anuluĭ 1902—3 de L. 116.641,10
din care s'aŭ cheltuit . . . . » 99 585,33
rĕmânênd necheltuiţĭ. . . . . L. 17.055,77
a căror specificare se vede în raportul Cassieruluĭ-comptabil.

Din acéstă sumă trebue să scădem:

a) Suma prevĕḑută în budget pentru *Asigurărĭ, reparaţiunĭ şi întreţinerea ecaretelor*, care s'a trecut ca sald pe 1903—4 pentru reparaţiunea morilor de pe moşia Roşiorĭ . . . . L. 1.000,—

b) Premiul ce nu s'a dat în anul curent şi care s'a trecut la capitalisărĭ . . . . L. 5.000,—

Total de scăḑut . . . . L. 6.000,—

Rĕmâne decĭ sald net, care s'a trecut la excedent . . . . . L. 11.055,77

III. Excedentul anuluĭ 1902—3 a fost de . . . . L. 4.964,72

El resultă din:

Excedentul anuluĭ trecut 1901—2 . . . . L. 21.534,32

La care se adaugă:

a) Dobânḑĭ din întârḑierea plăţiĭ câştiurilor moşieĭ Călimănescĭ . . L. 278,30
Salariul pădurarilor pe 23 Aprilie 1903 . . . . » 100,— L. 378,30

b) Spor din 25 cupóne de la acţiunile Bănciĭ Naţionale optate, a Leĭ 78,88 . . L. 1.972,—
din care se scade suma neincassabilă din prevederea budgetară la 182 cupóne de Banca Naţională despre care s'a menţionat maĭ sus, a Leĭ 1,30 . . . . » 236,60 » 1.735,40

c) Dobânda 5% la împrumutul de leĭ 31.000,— făcut Fonduluĭ Otteteleşanu pe 224 ḑile (24 Octomvrie 1900 — 31 Maiŭ 1901) . . . . » 964,45

d) Suma arătată maĭ sus ca rĕmasă necheltuită din budgetul cheltuelilor . . . . » 11,055,77

Saŭ în total de adăugat . . . . . L. 14.133,92

Totalul excedentuluĭ . . . . L. 35.668,24

Din care scăḑêndu-se suma votată în budget ca excedent . » 30.703,52

Rĕmâne . . . . . L. 4.964,72

sumă întocmaĭ ca cea de sus şi care s'a trecut ca excedent pe 1903—4.

IV. Fondul în efecte al Fundațiunii Adamachi, și depus la Banca Națională, este tot cel arătat în raportul din anul trecut, și este specificat în raportul Cassieruluí-comptabil. Cele 25 de acțiuni optate ale Băncii Naționale sunt acum integral achitate prin plata ultimelor 4 vĕrsăminte.

Valórea acestor efecte a fost anul trecut ast-fel:

Nominal	L.	1.371,800,—
Peste nominal la cele 209 acțiuni ale Băncii Naționale . .	»	270 142.—
	L.	1.641.942,—

Capitalul în numerariŭ a fost în 1901—2 de			L.	228.935,68
la care se adaugă în 1902—3:				
a) Capitalisări votate în budgetul pe 1902—3.		L. 28.336,32		
b) Valórea premiuluí ce nu s'a dat.		» 5.000,—		
adecă . . .		L. 33.336,32		
din care se scade:				
a) Terenul arabil cumpĕrat la moșia Călimănesci	L. 2.555,40			
b) Plata ultimelor 4 vĕrsăminte pentru achitarea integrală a celor 25 acțiuni optate ale Băncii Naționale	» 18 347,95			
adecă de scădut		» 20 903,35		
Diferința de adăugat capitaluluí constatat la 1901—2 . . .			L.	12.432,97
Și prin urmare capitalul în numerariŭ în anul 1902—3 . .			L.	241.368,65

Cea maí mare parte din acest capital se află în următórele împrumuturí:

1. La succesiunea Donicí	L. 117.637,75		
2. La Fondul Otteteleșanu	» 90.000,—		
3. La Academie (Fondul Macinca)	» 12 024,10		
Total . .		L.	219.661,85

In raportul anuluí 1901—2 figurézá ca venit extraordinar pentru reparațiunea morilor de pe moșia Roșiorí, incassat de la d-nii Șmilovicí și trecut ca sald pe anul 1902—3	L.	2.000,—
din care s'aŭ cheltuit pentru o parte din reparațiuní . . .	»	1.595,87
maí rĕmânênd pentru viitor . .	L.	404,13
la care adăugându-se suma votată și necheltuită pentru *Asigurări, reparațiuni și întreținerea ecaretelor*, și care s'a destinat la reparațiunea morilor de la Roșiorí	»	1.000,—
In total.	L.	1.404,13

In fine *numerariul casseí*, constatat la 31 Maiŭ 1903 prin procesul-verbal al Comisiuniі financiare, a fost de . . . . L 25.579,64

Cercetând actele justificative şi registrele, atât pentru veniturĭ cât şi pentru cheltuelĭ, le-am găsit în perfectă regulă.

Am maĭ constatat împreună cu colegiĭ meĭ şi cu d-l D. Sturdza, Secretarul general al Academieĭ, care păstréză cheia de la cassa de fer, recepisele efectelor depuse la Banca Naţională şi le-am găsit întocmaĭ ca suma efectelor arătate în raportul d-luĭ Cassier-comptabil.

Raportor, *St. C. Hepites.*

Membri, *Dr C. I. Istrati, Gr. Ştefănescu.*

VENITURĬ — BUDGETUL FUNDAŢIUNIĬ ADAMACHI PE 1904—1905 — CHELTUELĬ

VENITURĬ

I	**Excedent** din anul 1902—1903									4.964	72
II	**Cupóne:**										
	Scrisurĭ funciare rurale 5% pe 1 an	845 700	—					42 285	—		
	Renta amortisabilă 5%, idem	182.000	—					9 100	—		
	Scrisurĭ funciare urbane 5%, idem	55 400	—					2 770	—		
	Renta amortisabilă 4%, idem	184 200	—					7 368	—		
	Dividende la 207 acţiunĭ de Banca Naţională a L 121,95	103.500	—	268 142	—			25.243	65	86 766	65
III	**Dobândĭ:**										
	Dobânda 5% la *împrumutul Fonduluĭ Donicĭ* pe 1 an, de					116 000	—	5 800	—		
	Idem, la *împrumutul Fonduluĭ Otteteleşanu*					90 000	—	4 500	—		
	Idem, la *împrumutul Fonduluĭ Macinca,* de					8 024	10	401	20	10 701	20
IV	**Amortisment:**										
	Amortisment din *împrumutul Fonduluĭ Donicĭ* de L. 117 637,75							1 637	75		
	Idem din *împrumutul Fonduluĭ Macinca* de L. 10 024,10							2 000	—	3 637	75
V	**Proprietăţĭ:**										
	Moşia Călimănescĭ, arenda pe 1 an							6.200	—		
	» *Roşiorĭ,* idem							13.250	—	19.450	—
		1.370.800	—	268.142	—	214.024	10			125 520	32

CHELTUELĬ

I	**Capitalisărĭ** pe 1904—1905:				
1	*Amortisment de la Fondul Donicĭ* din împrumutul de L. 117.637,75 L. 1 637,75 *Idem de la Fondul Macinca* din împrumutul de L 10 024,10 » 2 000,—	3,637	75		
2	*Capitalisărĭ pe 1904—1905*	2 144	92	5.782	67
II	**Cheltuelĭ propriĭ:**				
1	*Reparaţiunĭ şi întreţinerea ecaretelor şi móra de la Roşiorĭ*	4 000	—		
2	*Călătoriĭ, cheltuelĭ de îngrijirea imobilelor* Leĭ 1 000,— *Cheltuelĭ cu măsurarea pădurilor* » 600,—	1 600	—		
3	*Prelevările Academieĭ de 15%,* la Leĭ 116.917,85	17 537	65		
4	*Burse, cheltuelĭ de şcólă şi cercetărĭ* Leĭ 73 000,— *Burse pentru 10 elevĭ de la şcóla Agaricĭ* a Leĭ 360 anual » 3 600,—	76 600	—		
5	*Şcóla Adamachi din Iaşĭ şi grijile sufletuluĭ* (art 3 Regulament)	4 000	—		
6	*Cheltuelĭ de procese*	500	—		
7	» *neprevĕdute*	1.000	—		
8	*Douĕ premiĭ* din 1905, a L. 5.000	10.000	—		
9	*Pentru publicaţiunile Fonduluĭ Vasile Adamachi*	3.000	—		
10	*Indemnisarea membrilor din juriile examinatóre ale concursurilor pentru burse*	1 500	—	119 737	65
				125 520	32

FUNDAȚIUNEA OTTETELEȘANU.

I.— *Raportul Cassieruluĭ-comptabil asupra gestiuniĭ Fundațiuniĭ Otteteleşanu de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903.*

Domnule Preşedinte,

Am onóre a presintă situaţiunea comptabilităţiĭ şi a casseĭ Fonduluĭ Otteteleşanu pe anul 1902—3 până la 31 Maiŭ 1903, încheierea definitivă a anuluĭ budgetar.

A. Din veniturile înscrise în budget de	L.	145.138,50
Se scade excedentul votat pe 1902—3 de	»	3 487,75
rĕmân veniturĭ de incassat de	L.	141.650,75
din carĭ s'a incassat până acum suma de	»	118.443,56
şi aŭ rĕmas veniturĭ de incassat de	L.	23.207,19

şi anume:

I. Sume incassabile:

a) Moşia Fundu-Chiselet, rest din câştiul 23 Aprilie 1903 . . .			L.	14.700,—
b) » *Oteteliş,* idem			»	214,40
c) » *Bătăşanĭ,* rest din câştiul 26 Octomvrie 1902	L.	644,14		
» » câştiul 23 Aprilie 1903 . . .	»	1.760,—		
Rata pentru clădirĭ pe 23 Aprilie 1903 . . .	»	150,—	»	2.554,14
d) Móra de la Măgurele, din căutarea în regie			»	1.769,15
e) Grajdurile din str. Teatruluĭ, chiria pe 23 Aprilie 1903 . .			»	1.450,—
f) Grădina din str. Teatruluĭ, chiria pe 23 Aprilie 1903 . . .			»	2.500,—
Suma de			L.	23.187,69

II. Sume neincassabile:

Cupóne, — diferința în minus la 15 cupóne de Banca Națională din prevederea budgetară şi care s'a acoperit din excedent, după cum se va vedé sub *F,* a L. 1,30	L.	19,50
Suma ca maĭ sus . . .	L.	23.207,19

B. Saldurile rĕmase neincassate din veniturile anuluĭ 1901—2 şi arătate în raportul din 1902 Maiŭ 31 s'aŭ incassat în total.

C. Situațiunea budgetuluĭ de cheltuelĭ este următórea:

Cheltuelile Fundațiunii:

		Votat		Cheltuit		Rĕmas
Art. 1.	L.	19.000,—	L.	17.457,97	L.	1.542,03
» 2.	»	7.000,—	»	6.936,36	»	63,64
» 3.	»	1.000,—	»	847,50	»	152,50
» 4.	»	1.700,—	»	1.550,—	»	150,—
» 5.	»	5.000,—	»	2.129,14	»	2.870,86
» 6.	»	17.021,35	»	17.021,35	»	—,—
» 7.	»	500,—	»	252,20	»	247,80
» 8.	»	1.500,—	»	1.232,25	»	267,75

Cheltuelile Institutuluĭ:

Art. 1.	L.	33.480,—	L.	33.420,—	L.	60,—
» 2.	»	24.588,—	»	24.588,—	»	—,—
» 3.	»	1.137,60	»	1.137,60	»	—,—
» 4.	»	3.792,—	»	3.792,—	»	—,—
» 5.	»	2.508,20	»	2.508,20	»	—,—
» 6.	»	1.099,—	»	1.099,—	»	—,—
» 7.	»	1.708,—	»	1.708,—	»	—,—
» 8.	»	4.483,—	»	4.483,—	»	—,—
» 9.	»	1.010,—	»	1.010,—	»	—,—
» 10.	»	5.448,60	»	5.448,60	»	—,—
Dobânḑĭ	»	8.300,—	»	8.300,—	»	—,—
Total . . .	L.	140.275,75	L.	134.921,17	L.	5.354,58

Din suma rĕmasă necheltuită de . . . . L. 5.354,58
se scade:
Reparațiunĭ la imobile, suma rĕmasă necheltuită și care se trece ca sald pe 1903—4, pentru reparațiunile ecaretelor de pe moșia Fundu-Chiselet . . . . » 2.870,86
Rest . . . L. 2.483,72

și anume:

a) *Anuitatea moșieĭ Fundu-Chiselet*	L.	1.542,03
b) *Imposite*	»	63,64
c) *Asigurărĭ*	»	152,50
d) *Pădurarĭ*	»	150,—
e) *Cheltuelĭ de procese*	»	247,80
f) » *neprevĕḑute*	»	267,75
g) *Corpul didactic și servitoriĭ*	»	60,—
Suma ca maĭ sus . . .	L.	2.483,72

D. Fondul în efecte, arătat în raportul anuluĭ trecut, ca valóre este tot acelaşĭ:

	Nominal	Peste nominal	Total
8 titl. rentă amort. de 4% a L. 5.000	L 40 000,—	—,—	L. 40.000,—
19 » » » » 4% » 2.500	» 47.500,—	—,—	» 47.500,—
126 » » » » 4% » 1.000	» 126 000,—	—,—	» 126 000,—
9 » » » » 4% » 500	» 4 500,—	—,—	» 4 500,—
3 » » » » 4% » 100	» 300,—	—,—	» 300,—
19 scris. func. rurale » 5% » 5.000	» 95 000,—	—,—	» 95 000,—
7 » » » » 5% » 1.000	» 7.000,—	—,—	» 7.000,—
15 » » » » 5% » 100	» 1.500,—	—,—	» 1.500,—
15 acţ. de Banca Naţională » 500	» 7.500,—	L 15 000,—	» 22.500,—
Total	L. 329.300,—	L. 15.000,—	L. 344.300,—

E. Fondul Elena Dr. N. Turnescu pentru înzestrarea elevelor de la Institutul Otteteleşanu a fost în anul trecut de nominal . . . . . L. 29.500,—
care a crescut în cursul anuluĭ 1902—3 cu capitalisarea procentelor în scrisurĭ funciare urbane 5%, de nominal . . . . . » 1.500,—

decĭ avem adĭ efecte de nominal . . . . L. 31.000,—

şi anume:

10 scrisurĭ funciare urbane de 5% de	L 1.000,—	L. 10.000,—
10 » » » » 5%	» 100,—	» 1.000,—
4 » » rurale » 5%	» 5.000,—	» 20.000,—
24 efecte în valóre nominală de		L. 31.000,—
şi un sald în numerariŭ de		» 146,50
Averea totală astădĭ este de		L. 31.146,50

F. Comptul excedent.

Deficitul arătat la încheierea anuluĭ 1901—2 de . . . . L. 378,78
a maĭ crescut în cursul anuluĭ cu:

a) Paguba de la d-l N. H. Gheorghiu, fostul arendaş al moşieĭ Fundu-Chiselet, conform procesuluĭ-verbal No. 5.662 . . . . L. 6.829,06

b) Paguba la 15 cupóne de Banca Naţională a L. 1,30, după cum s'a vĕdut sub *A* . . . . » 19,50 » 6 848,56

Suma . . . L. 7.227,34

din care se scad următórele beneficiĭ incassate în cursul anuluĭ:

a) Incassat de la d-l I. Kalinderu, pentru 2 candelabre de argint . . . . L. 68,—

b) Incassat pentru 3 registre vîndute d-luĭ A. Valsamachi, pentru moşia Măgurele . . . . » 45,—

Transport . L. 113,— L. 7.227,34

Report . .	L. 113,—	L.	7.227,34
c) *Moşia Fundu-Chiselet*, dobândĭ din întârḑierea plăţiĭ câştiurilor	» 1.392,85		
d) *Moşia Măgurele*, spor prin rearendare . . .	» 1.250,—		
e) » *Oteteliş*, dobândĭ şi altele	» 270,97		
f) » *Bătăşanĭ*, idem	» 419,35		
g) *Efecte*, spor din efecte eşite la sorţĭ şi înlocuite	» 526,30		
Suma . .	L. 3.972,47		
h) Sumele rĕmase din budgetul cheltuelilor, după cum s'a vĕḑut sub *C.*	» 2.483,72	L.	6.456,19
deci avem un deficit la încheierea anuluĭ 1902—3 de . . .		L.	771.15

G. Din împrumutul de la Fondul Adamachi şi arătat în raportul anuluĭ trecut de . . . . L. 110.000,—
s'a achitat suma de . . . . » 20.000,—
şi a maĭ rĕmas aḑĭ suma împrumutată de . . . . L. 90.000,—

H. La articolul *Reparaţiunĭ la imobile*, în raportul anuluĭ trecut s'a arătat suma de . . . . L. 3.895,05

rĕmasă de cheltuit pentru reparaţiunea ecaretelor de pe moşia Fundu-Chiselet, şi care s'a cheltuit în total.

Numerariul casseĭ la 31 Maiŭ 1903 este de . . . . L. 48.658,52

II. *Raportul Comisiuniĭ financiare asupra compturilor Fundaţiuniĭ Otteteleşanu de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903.*

Domnilor Colegĭ,

Subsemnatul, fiind însărcinat de colegiĭ meĭ din Comisiunea financiară ca să cercetez, ca şi în aniĭ trecuţĭ, budgetul Fundaţiuniĭ Otteteleşanu pe exerciţiul budgetar de la 1 Iunie 1902 până la 31 Maiŭ 1903, viŭ a vĕ aduce la cunoscinţă următórele:

Maĭ întâiŭ viŭ să vĕ arăt, Domnilor Colegĭ, că acest fond merge din an în an maĭ bine, căcĭ şi în anul acesta s'a putut achită o sumă de Leĭ 20.000 din împrumutul care a fost făcut de acéstă Fundaţiune de la Fondul Adamachi, împrumut care de la Leĭ 150.000 a scădut anul trecut la Leĭ 110.000 şi astădĭ a rĕmas numaĭ la suma de Leĭ 90.000.

Să sperăm, Domnilor Colegĭ, că aceste îmbunătăţirĭ vor progresà încă şi maĭ mult, şi că vom puté ajunge cât de curând să fim în posiţiune ca să constituim *fondul pentru înzestrarea fetelor acestuĭ Institut* şi să putem îndeplinì ast-fel una din dorinţele fericituluĭ donator şi fondator al Instituţiuniĭ «Ioan Otteteleşanu.»

I.

A. Veniturile după budget aŭ fost votate de Academie pentru anul 1902—3

în sumă de	L.	145.138,50
din care se scade excedentul votat pe anul curent . . .	»	3.487,75
Rĕmân veniturĭ net . .	L.	141.650,75
din carĭ s'a incassat suma de	»	118.443,56
Rĕmâne prin urmare de incassat în anul viitor suma de .	L.	23.207,19

Din acéstă sumă se maĭ pot incassà următórele:

1. Din arenda moşieĭ Fundu-Chiselet	L.	14.700,—		
2. » » » Oteteliş	»	214,40		
3. » » » Bătăşanĭ	»	2.554,14		
4. De la móra de pe moşia Măgurele	»	1.769,15		
5. De la grajdurile din strada Teatruluĭ . .	»	1.450,—		
6. De la grădina din strada Teatruluĭ . . .	»	2.500,—		
Total . .	L.	23.187,69		
Nu se maĭ póte incassà diferinţa la 15 cupóne de Banca Naţională din prevederea budgetară a L. 1,30 şi care s'a acoperit de la excedent . .	»	19,50		
In total suma de maĭ sus de.			L.	23.207,19

B. Cheltuelĭ după budget:

Cheltuelile votate de Academie pentru anul 1902—3 aŭ fost în sumă de			L.	145.138,50
de acì se scad:				
a) Capitalisările Fonduluĭ Turnescu pe a. c. .	L.	1.375,—		
b) Amortismentul votat din deficitul 1902—3 . .	»	3.487,75	»	4.862,75
și remâne suma de . .			L.	140.275,75
Din care s'a cheltuit			»	134.921,17
Rĕmâne prin urmare cheltuit maĭ puțin suma de			L.	5.354,58

II.

Veniturĭ și cheltuelĭ în afară de budget:

A. Incassărĭ:

Dacă din veniturile budgetuluĭ curent nu s'a putut incassà decât suma de Leĭ 118.443,56, după cum s'a vĕḑut maĭ sus, s'aŭ incassat în schimb tóte rĕmășițele pe carĭ le-am arătat în raportul meŭ din anul trecut că eraŭ de . . . . L 40.501,10

lângă care adăugând încă incassările făcute în afară de budget și anume:

1. Dobânḑĭ și alte veniturĭ extraordinare arătate în raportul și situațiunea de cassă a d-luĭ Cassier și anume:						
a) Moșia Fundu-Chiselet. Incassat din arenda rĕmasă ca datorie de la fostul arendaș N. H. Gheorghiu, căruia i s'a resiliat contractul încă din anul 1901 și maĭ datorà, după cum s'a arătat în raportul anuluĭ trecut, suma de Leĭ 11.649,71	L.	4.820,65				
Dobânḑĭ din întârḑierea câștıurilor.	»	1.392,85	L.	6.213,50		
b) Moșia Măgurele, spor prin rearendare . .			»	1.250,—		
c) » Oteteliș, dobânḑĭ și altele	L.	270,97				
Spor din rearendare	»	350,—	»	620,97		
d) Moșia Bătășanĭ, dobânḑĭ, rata pentru clădirĭ și spor din rearendare			»	419,35		
e) Incassărĭ extraordinare			»	113,—	»	8.616,82
2. Efecte eșite la sorțĭ					»	3.600,—
3. Spor din chiria de la grădina din strada Teatruluĭ pe semestrul 23 Aprilie 1903 (neprevĕḑută în budget) . . .					»	1.500,—
4. Incassat la Fondul Elena Dr. N. Turnescu, 1 efect eșit la sorțĭ.					»	100,—
Total. . .					L.	54.317,92
5. Numerariul casseĭ găsit la 31 Maiŭ 1902, când s'a încheiat exercițiul anuluĭ trecut					»	39.129,46
Totalul incassărılor extrabudgetare . . .					L.	93.447,38

B. Cheltueli:

1. Reparaţiunĭ la ecaretele de pe moşia Fundu-Chiselet din saldul rĕmas din 1901—2, arătat în raportul cassieriei . . . . L. 3.895,05
2. Efecte cumpĕrate spre înlocuirea celor eşite la sorţĭ . . » 3.073,70
3. Capitalisarea procentelor Fonduluĭ Elena Dr Turnescu (Leĭ 1.500 nominal) . . . . » 1 342,50
4. Achitat din împrumutul de Leĭ 110.000 făcut la Fondul Adamachi şi arătat în raportul anuluĭ trecut . . . . » 20 000,—

Totalul cheltuelilor extrabudgetare . . . L. 28.311,25

Dacă acum la incassările extrabudgetare de . . . . L. 93.447,38
adăugăm incassările după budget arătate maĭ sus de . . . » 118.443,56

Avem incassărĭ în total de . . L. 211.890,94

din carĭ scăḑênd cheltuelile extrabudgetare de L. 28.311,25
lângă carĭ se maĭ adaugă cheltuelile după budget de . . . . » 134 921,17 » 163 232,42

Rĕmâne încă suma de . . . L. 48.658,52

pe care am constatat-o în numerariŭ la încheierea socotelilor în ḑiua de 31 Maiŭ 1903.

Deficitul anuluĭ acestuia.

Am arătat în raportul anuluĭ trecut că deficitul a fost la încheierea anuluĭ în sumă de . . . . L. 378,78
lângă care se maĭ adaugă acum:

1. Paguba de la d-l N. H. Gheorghiu, fostul arendaş al moşieĭ Fundu-Chiselet, conform procesuluĭ-verbal No. 5.662 . . . . L. 6.829,06
2. Suma ce nu s'a putut realisă la 15 cupóne de Banca Naţională din prevederea budgetară a L. 1,30. . . . . » 19,50 » 6.848,56

Suma . . L. 7.227,34

Din acest deficit trebue să scădem sumele incassate extrabudgetar şi provenite din dobânḑile arenḑilor întârḑiate, efecte eşite la sorţĭ, etc, precum şi suma necheltuită din budgetul de cheltuelĭ, în total suma de . . . . » 6.456,19

ast-fel că deficitul de înscris pe anul viitor este de . Leĭ 771,15

Imprumuturĭ.

Din împrumutul arătat de mine că a rĕmas în anul trecut de la Fondul Adamachi în sumă de . . . . L. 110.000,—
s'a achitat suma de . . . . » 20.000,—
şi a maĭ rĕmas suma de . . . . L. 90.000,—

care se va achită la timpul sĕŭ, când se vor incassă restanţele, despre carĭ am avut onóre a vĕ raportă maĭ sus.

Ca să ajungem la acéstă constatare, am cercetat, Domnilor Colegĭ, cu deamăruntul tóte registrele și actele justificative relative la incassările și cheltuelile făcute, și le-am găsit pe tóte în cea maĭ perfectă regulă și conform cu prevederile budgetare saŭ cu încheierile Delegațiuniĭ.

Fondul în efecte ce posedă Fundațiunea Otteteleșanu și carĭ sunt depuse la Banca Națională cu recepisele ce se află în cassa de fier a Academieĭ și pe carĭ le-am constatat împreună cu colegiĭ meĭ și cu d-l D. Sturdza, Secretarul general al Academieĭ, care păstréză cheia, sunt ca și în anul trecut, după cum se vede și din raportul d-luĭ Cassier, în valóre nominală de Leĭ 329.300, peste nominal Leĭ 15.000, total . . . . L. 344.300,—

Pe lângă aceste efecte propriĭ ale fonduluĭ maĭ sunt și efectele:

Fonduluĭ Elena Dr. N. Turnescu, destinat pentru înzestrarea elevelor de la Institutul Otteteleșanu.

Acest fond care în anul trecut a fost în scrisurĭ funciare rurale și urbane 5% de nominal			L.	29.500,—
și un sald în numerariŭ de	L.	14,—		
a crescut prin procentele pe anul curent de . .	»	1.375,—		
plus spor din cupóne prin capitalisare de efecte	»	100,—		
Suma . . .	L.	1.489,—		
Din care sald s'a capitalısat în scrisurĭ funciare urbane 5% nom. L. 1.500, carĭ aŭ costat .	»	1.342,50	»	1.500,—
decĭ rĕmâne adĭ sald în numerariŭ	L.	146,50		
iar efectele aŭ crescut nominal la			L.	31.000,—

ast-fel că averea fonduluí este astădĭ următórea:

10 scrisurĭ funciare urbane	5%	a L.	1.000,—	L.	10.000,—
10 » » »	5%	» »	100,—	»	1.000,—
4 » » rurale	5%	» »	5.000,—	»	20.000,—
24 efecte în valóre de nominal				L.	31.000,—
Și un sald în numerariŭ de				L.	146,50

Numerariul casseĭ constatat prin procesul-verbal al Comisiuniĭ financiare la 31 Maiŭ 1903 a fost, după cum am spus maĭ sus, de . . . . L. 48.658,52

Acesta este, Domnilor Colegĭ, resultatul îndelungilor mele cercetărĭ și constatărĭ, ce am făcut în starea fondurilor, veniturilor și cheltuelilor Fundațiuniĭ Otteteleșanu pe anul expirat, la 31 Maiŭ 1902.

Raportor, *Gr. Ștefănescu.*

Membri, *St. C. Hepites, Dr C I. Istrati*

VENITURÎ — BUDGETUL FUNDAȚIUNIÎ OTTETELEȘANU PE ANUL 1904—1905. — CHELTUELÎ

VENITURÎ

I	**Excedent** probabil din budgetul 1903—1904							2.774	45
II	**Proprietăți:**								
	1. *Moșia Fundu-Chiselet,* arenda pe 1 an .					65 400	—		
	2. » *Măgurele,* idem					24 000	—		
	3. » *Oteteliș,* idem					16.400	—		
	4. » *Bătășanĭ,* idem					3.820	—		
	5. *Móra de la Măgurele,* din căutarea în regie					3 500	—		
	6 *Casa din calea Victorieĭ No 49,* pe 1 an					10 000	—		
	7. *Grajdurile din str. Teatruluĭ,* idem . .					2 500	—		
	8. *Grădina din str. Teatruluĭ,* idem. . . .					5 000	—	130 620	—
III	**Cupóne:**								
	Cupóne funciare rurale 5%, pe 1 an . . .	103 500	—			5 175	—		
	» rentă amortisabilă 4%, idem	218.300	—			8.732	—		
	» dividende la 15 acțiunĭ de Banca Națională a Leĭ 121,95	7.500	—	15.000	—	1.829	25	15.736	25
IV	**Fondul Elena Dr. N Turnescu:**								
	Cupóne funciare rurale și urbane 5%, pe 1 an.	31.000	—					1 550	—
		360 300	—	15 000	—			150 680	70

CHELTUELÎ

I	**Inzestrărĭ** a 11 eleve de la Institut pe a. c., a Leĭ 300 . . .			3.300	—
II	**Cheltuelĭ propriĭ·**				
1	*Anuitatea moșieĭ Fundu-Chiselet la Creditul funciar rural* .	19 000	—		
2	*Imposite*	7 000	—		
3	*Asigurărĭ*	1.000	—		
4	*Pădurarĭ*	1 850	—		
5	*Reparațiunĭ la imobile* de pe moșiĭ (afară de Inst. Otteteleșanu)	2.500	—		
6	*Prelevările Academieĭ* de 15%, la L. 117.306,25, venit	17.595	95		
7	*Cheltuelĭ de procese*	500	—		
8	» *neprevĕdute*	1.500	—		
9	*Amortisment din reparațiunile* făcute la casa din calea Victorieĭ	1 375	—		
10	*Cheltuelĭ pentru măsurarea pădurilor*	500	—	52.820	95
III	**Cheltuelile Institutuluĭ Otteteleșanu:**				
1	*Personalul didactic* . . . . Leĭ 22 620,— *Servitoriĭ* . . . . » 10 920,—	33.540	—		
2	*Mâncarea*	27.180	—		
3	*Iluminatul*	1.203	60		
4	*Incălḑitul*	3.312	—		
5	*Curtea, grajdul și reparațiunĭ*	3 040	—		
6	*Atelierul și spĕlătoria*	1 386	—		
7	*Instalațiunea*	1 130	—		
8	*Imbrăcămintea*	5.310	—		
9	*Cărțĭ și tipăriturĭ*	1.370	—		
10	*Diverse*	3 738	60	81.210	20
IV	**Dobânḑĭ:**				
	Dobânḑĭ 5% la L. 90 000, — împrumutațĭ de la Fondul Adamachi, pe 1 an			4.500	—
V	**Amortisment:**				
	Amortismentul deficitului din anul trecut 1903—4			2.774	45
VI	**Construcțiunea moriĭ de la Măgurele** (cu turbină) din noŭ . .			6 075	10
				150 680	70

FUNDAŢIUNEA TACHE PETRE ANASTASSIU.

I. — Raportul Cassieruluĭ-comptabil asupra gestiuniĭ Fundaţiuniĭ Tache Petre Anastassiu de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903.

Domnule Preşedinte,

Am onóre a presintà situaţiunea comptabilităţiĭ şi a casseĭ Fonduluĭ Tache P. Anastassiu pe exerciţiul 1902—3 până la încheierea definitivă a anuluĭ budgetar 1903.

A. Din veniturile înscrise în budget de	L.	233.974,03
s'a incassat până acum suma de	»	218 860,28
Rĕmânênd de incassat suma de . .	L.	15.113,75

şi anume:

1. Din venitul de la viile de pe moşia Ţigănescĭ şi Călmăţuiŭ şi de la stupăriile căutate în regie	L.	7.887,50
2. Din dobânḑĭ	»	7.226,25
Total ca sus . .	L.	15.113,75

Acéstă sumă a devenit neincassabilă, din causă că la viĭ nu s'a produs maĭ nimica în anul curent, iar la dobânḑĭ, din causă că s'a achitat de către debitorĭ valórea creanţelor; ast-fel că s'a scăḑut din excedentul anual, după cum se va vedé maĭ jos sub *C.*

B. Situaţiunea budgetuluĭ de cheltuelĭ este următórea:

Suma aratată în budget pe anul curent 1902—3 este de . .			L.	233.974,03
de acĭ se scade:				
1. Capitalisările anuale pentru vite, maşinĭ, etc.	L.	20.000,—		
2. » *Tarcăul,* 2 rate din capital a L. 37.533,15	»	75 066,30	»	95.066,30
Rĕmâne pentru cheltuelile propriĭ ale fonduluĭ suma de			L.	138.907,73

şi anume:

			Votat		Cheltuit		Rĕmas
Art.	1	L.	14.400,–	L.	13.852,52	L.	547,48
»	2	»	10.000,—	»	10.000,—	»	—,—
»	3	»	396,35	»	396,35	»	—,
»	4	»	24.000,—	»	24.000,—	›	,—
»	5	»	10.500,—	»	10.500,—	»	—,—
»	6	»	1.200,—	»	1.100,—	»	100,—
»	7	»	1.200,—	»	—,—	»	1.200,—
»	8	»	3.000,—	»	1.975,—	»	1.025,
»	9	»	4.166,80	»	4.166,80	»	—,—
»	10	»	8.000,—	»	6.674,80	»	1.325,20
»	11	»	6.600,—	»	6.600,—	›	—,—
»	12	»	4.840,—	»	4.630,—	»	210,—
»	13	»	17.176,15	»	17.176,15	»	—,—
»	14	»	33.428,43	»	32.839,35	»	589,08
Total . .		L.	138.907,73	L.	133.910,97	L.	4.996,76

Suma rĕmasă necheltuită de . . . . L. 4.996,76

se trece la excedent sub *C.*

C. Comptul excedent este următorul:

In cursul anuluĭ curent 1902—3, din budgetul de venituri nu s'aŭ putut incassà următórele sume:

1. Din venitul de la viĭ şi stupăriĭ căutate în regie . . . L. 7.887,50

2. Din dobânḑĭ, din causă că s'a achitat valórea creanţelor în total, după cum s'a vorbit sub *A.* . . . . » 7.226,25

Suma . . L. 15.113,75

de acì se scad următórele beneficiĭ incassate în cursul anuluĭ budgetar:

1. Suma înapoiată din cheltuelile pentru parastas . . . . L. 259,85

2. Suma depusă de Academie la Cassa de depunerĭ, drept renta d-luĭ Iancu Anastassiu pe 6 lunĭ plus dobânda . . . . » 3.136,50

3. Spor din cupónele incassate de la Societatea de asigurare «Naţionala» de la 1 acţie de fondator şi 15 acţiunĭ obicĭnuite . . . . › 1.471,05

4. Sporul capitalisat provenit din cupónele efectelor (66.500) pe 1 Ianuarie 1903 . . . . L. 1.662,50

Transport . . L. 1.662,50 L. 4.867,40 L. 15.113,75

Raport . .	L. 1.662,50		L. 4.867,40	L. 15.113,75
Idem la 375 cupóne de la acţiile Societăţiĭ de asigurare «Generala» a L. 4 . .	» 1.500,—	L. 3.162,50		
De acì se scade:				
Suma ce nu se póte incassà din 6 cupóne de Banca Naţională, după cum se prevĕḑuse în budget, a L. 1,30 . .		L. 7,80	» 3.154,70	
5. Suma ce a rĕmas necheltuită din budgetul cheltuelilor, după cum s'a vĕḑut sub *B.* . . .			» 4 996,76	» 13.018,86
Rĕmâne deficit de înscris pe 1903—4 suma de . .				L. 2.094,89

	Nominal	Peste nominal	Total
D. Fondul în efecte a fost la începutul anuluĭ budgetar în sumă de	L. 149.000,—	L. 12.388,75	L. 161.388,75
și a crescut în cursul anuluĭ prin:			
1. Capitalisarea în scrisurĭ func. urbane 5%	» 116.500,—	» —,—	» 116.500,—
2. Acţiunile Societăţiĭ de asigurare «Naţionala» primite prin cassa Marmorosch Blank & Comp., în ḑiua de 9 Maiŭ 1903, și depuse la Banca Naţională cu recipisa No. 6.111/1903	» 3.200,—	» —,—	» 3 200,—
Totalul efectelor este de . .	L. 268.700,—	L. 12.388,75	L. 281.088,75

și anume:

2	titl. rentă amort. de	4%	a L. 5.000	L. 10.000,—	L. —,—	L. 10.000,—
18	» » »	» 4%	» 1.000	» 18.000,—	» —,—	» 18.000,—
3	scris. func. rurale	» 5%	» 5.000	» 15.000,—	» —,—	» 15.000,—
7	» » »	» 5%	» 1.000	» 7.000,—	» —,—	» 7 000,—
9	» » »	» 5%	» 100	» 900,—	» —,—	» 900,—
21	» » urb. Bucur.	» 5%	» 5.000	» 105.000,—	» —,—	» 105.000,—
11	» » » »	» 5%	» 1.000	» 11.000,—	» —,—	» 11.000,—
5	» » » »	» 5%	» 100	» 500,—	» —,—	» 500,—
1	» » » Iașĭ	» 5%	» 100	» 100,—	» —,—	» 100,—
4	» » rurale	» 4%	» 5.000	» 20.000,—	» —,—	» 20.000,—
375	Acţ. Societ. «Generala»		» 200	» 75.000,—	» —,—	» 75.000,—
16	» » »		» 200	» 3.200,—	» —,—	» 3.200,—
6	» Banca Naţională		» 500	» 3.000,—	» 12 388,75	» 15.388,75
478	efecte în valóre totală de . .			L. 268.700,—	L. 12.388,75	L. 281.088,75

Acestea se vor trece pe anul viitor 1903—4.

E. Capitalul Fonduluĭ :

In budgetul pe 1902—3 s'aŭ prevĕdut ca veniturĭ, spre capitalisare, următórele douĕ sume:

a) Rata anuală pentru vite, maşinĭ, muncĭ agricole, etc. de la moşiile Ţigănescĭ şi Călmăţuiŭ, conform contractuluĭ			L.	20.000,—
b) 2 rate din capitalul fonduluĭ de la Societatea Tarcăul în lichidare, conform învoeliĭ, la 1 Octomvrie 1902 şi la 1 Aprilie 1903 a L. 37.533,15			»	75.066,30
carĭ s'aŭ incassat în total.				
Pe lângă aceste sume s'aŭ maĭ incassat diferite creanţe şi anume:				
1. De la Fraţiĭ Veron	L.	58.588,59		
2. De la d-l G. Niculescu	»	500,—		
3. De la d-l Michalache Atanassiu	»	3.750,—	»	62.838,59
Total .			L.	157.904,89
De acì s'a capitalisat în efecte, după cum s'a vĕdut sub *D*, suma de nominal L. 116.500,—, carĭ aŭ costat .			»	103.282,60
Rĕmâne încă de capitalisat suma de . .			L.	54.622,29

care se trece ca sald pe anul viitor 1903—4.

Numerarĭul casseĭ la 31 Maiŭ 1903 a fost de . . . . . L. 52.527,40

II.—Raportul Comisiunii financiare asupra Fundaţiunii Tache Petre Anastassiu de la 11 Martie 1900—31 Maiŭ 1902 (fără budget) şi de la 1 Iunie 1902—31 Maiŭ 1903 (cu budget).

Domnilor Colegĭ,

In urma însărcinăriĭ ce mi s'a dat de a controlà şi verificà tóte actele relative la gestiunea Fonduluĭ Tache Anastassiu pentru anul 1902—3, am onóre a vĕ supune la cunoscinţă următórele:

Dimitrie (Tache) Anastassiu a încetat din viéţă la 11 Martie 1900, în Bucurescĭ, la vârsta de 63 anĭ. El se născuse la 8 Noemvrie 1836 şi devenise mare proprietar rural, adunând o avere relativ însemnată.

Tache Anastassiu, înaintea morţiĭ sale, lăsase în păstrarea d-neĭ Elena Anastassiu, soţia sa, un plic sigilat, conţinênd testamentul sĕŭ olograf, făcut la 27 Decemvrie 1897.

Acest plic sigilat a fost deschis în ḑiua de 14 Martie 1900 de Preşedintele Tribunaluluĭ de Ilfov, faţă fiind d-na Anastassiu şi d-l Dimitrie Sturdza, care represintă Academia Română.

Chiar de a doua ḑi, Academia Română, care tocmaĭ lucrà în sesiunea eĭ generală, luă cunoscinţă de cuprinderea acestuĭ testament şi cerù Guvernuluĭ autorisarea necesară pentru primirea legatuluĭ universal ce i se oferià.

Prin decretul regal de la 17 Martie se obţinù acéstă autorisare; iar în acest timp, în ḑiua de 15 Martie, ducêndu-se la Tecuciŭ, d-l Dimitrie Sturdza depuse în mânile Preşedinteluĭ Tribunaluluĭ local testamentul şi cheia lăḑiĭ de fer, aflătóre în casa defunctuluĭ din acelaşĭ oraş. Tot cu acéstă ocasiune d-l Const Cociaşu, instituit executor testamentar, procedă dimpreună cu d-l Dimitrie Sturdza, Secretarul general al Academieĭ, în ḑilele de 24, 25, 27 şi 28 Martie, la inventariarea averiĭ defunctuluĭ.

Academia fu pusă în posesiune în ḑilele de 29 Martie şi 1 Aprilie acelaşĭ an.

Averea lăsată Academieĭ se ridică la următórele sume, după evaluările făcute, de odată, de Academie şi de Ministerul Financelor.

Evaluarea Academieĭ				Evaluarea Ministeruluĭ
		Imobilele: Moşiile Ţigănescĭ şi Călmăţuiul (1.215 hect.) şi hambarul din Galaţĭ.		
L.	1.891.894,20	. . . .	L.	2.182.363,81
»	362.155.30	Imobile prin destinaţiune: Vite, maşinĭ, semĕnăturĭ, datoriĭ la sătenĭ	»	362.155,30
»	395.778,39	Partea în societatea Tarcăul	›	341.778,39
»	322.412,74	Producte	»	322 412,74
L.	2.972.240,63	Transport	»	3.208.710,24

L.	2.972.240,63	Report	L	3.208.710,42
»	107.030,—	Poliţe	»	107.030,—
»	149.200,—	Efecte publice	»	149.200,—
»	15.513,69	In numerariŭ	»	15.513,69
L.	3.243.984,32	Suma totală a averiĭ	L.	3.480 453.93
»	375.340,25	Din aceste sume, urmând a se scădé datoriile în valóre de	»	375.340,25
L.	2.868.644,07	Rĕmâne avere *netto* pe séma Academieĭ în valóre de	L.	3.105.113,68
		Taxele percepute de Stat s'aŭ ridicat la	L.	86.182,67

Prin acelaşĭ testament se pun Academieĭ maĭ multe sarcinĭ şi îndatorirĭ.

1. Casa din Tecuciŭ e lăsată, după mórtea d-neĭ Anastassiu, Primărieĭ din acel oraş pentru instalarea uneĭ şcóle de fete.

2. Mobilele, hainele şi albiturile, de pe tóte proprietăţile, sunt lăsate d-neĭ Anastassiu şi d-luĭ I. Anastassiu.

3. O rentă viageră anuală de 24.000,— Leĭ d-neĭ Elena T. Anastassiu.
4. » » » » 6.000,— » d-luĭ Iancu Anastassiu.
5. » » » » 1.200,— » » Colea Anastassiu.
6. » perpetuă » » 1.200,— » d-neĭ Ana Vadavali din Capesova, vilaetul Ianina, şi descendenţilor sĕĭ în linie femeéscă.

Tóte aceste rente, precum şi casa din Tecuciŭ, aŭ fost considerate de Stat ca represintând un capital de Leĭ 348.000,—.

Indatoririle pentru Academie sunt următórele:

1. A se înfiinţă o şcólă primară pe moşia Călmăţuiŭ.

2. A se înfiinţă în casele de la Ţigănescĭ o şcólă de meseriĭ, agricultură saŭ de comerciŭ.

3. A se întreţiné biserica din Călmăţuiŭ.

4. A se depune rĕmăşiţele decedatuluĭ în un cavoŭ lângă biserica din Călmăţuiŭ.

Indată după primirea acestuĭ important legat, Academia a numit o comisiune compusă din d-niĭ D. A. Sturdza, I. Kalinderu şi P. S. Aurelian.

Acéstă comisiune vĕḑênd de îndată că Academia va fi în neputinţă a administrà în regie o ast-fel de avere, a luat măsurile indicate pentru arendarea imobilelor.

S'a preferat d-l Michail Cociaşu, carele a oferit Academieĭ o arendă anuală de leĭ 85.000, pentru ambele moşiĭ, pe o periódă de 10 anĭ.

S'a maĭ însărcinat a plătì 315.000 leĭ în ḑece rate anuale de câte 31.500 leĭ, pentru valórea maşinelor, vitelor, datoriilor sătenilor şi a semănăturilor anuluĭ întâiŭ carĭ se găsiaŭ făcute la intrarea sa în moşie.

S'a obligat de asemenea ca să reserve pe séma Academieĭ 418 fălcĭ pădure şi 114 fălcĭ, locurĭ pentru case, parc, vie şi terenul necesar pentru şcólă. Fonciera este lăsată pe séma Academieĭ.

D-l D. Sturdza, ocupându-se în mod maĭ special cu tóte cestiunile juridice, economice şi de executare testamentară, a şi depus două rapórte, de conţinutul cărora Academia a şi luat cunoscinţă, despre primul la 3 Aprilie 1900, şi despre al doilea la 30 Martie 1902.

Pentru facerea raportuluĭ de faţă m'am servit de aceste două rapórte ale d-luĭ Secretar general, de actele justificative, precum şi de raportul d-luĭ Cassier-comptabil, relativ la acelaşĭ fond şi înaintat Academieĭ pentru a se arătà gestiunea pe 1902—3.

Din raportul d-luĭ Secretar-general se constată că la 30 Martie 1902, bilanţul acestuĭ fond erà următorul:

Leĭ	478.966,84	veniturĭ
»	477.694,65	cheltuelĭ
Leĭ	1.272,19	rest neplătit din poliţa d-luĭ M. Michăilescu, din care Academia a incassat suma de leĭ 760,— numaĭ la 26 Noemvrie 1903.

Intre aceste date şi cele conţinute în raportul d-luĭ Cassier-comptabil, se maĭ găsesc în un registru special următórele date relative la cassa Fonduluĭ Tache Anastassiu pe 1902:

Credit	Leĭ	17.541,80
Debit	»	7.056,85
Diferinţa de . .	Leĭ	10.484,95

se constată că a fost plătită, în exerciţiul 1902—3, din sumele înscrise la cap. 14 (33.428,43).

Situaţiunea Fonduluĭ Tache P. Anastassiu pe exerciţiul 1902—3, de la 1 Iunie 1902 până la 31 Maiŭ 1903, este maĭ mult ca îmbucurătóre:

A. Constatăm că în budget a fost prevĕdută la veniturĭ

suma de	L.	233.974,03
din care s'a incassat suma de.	»	218.860,28
Rĕmânênd suma de . . .	L.	15.113,75

care a devenit neincassabilă, pentru că la articolul veniturĭ de la viĭ etc. nu s'a putut incassà maĭ nimic, din causă că producţia vieĭ a fost fórte slabă, iar la dobândĭ, din causă că s'a achitat de către uniĭ din debitorĭ valórea creanţelor.

B. Budgetul de cheltuelĭ a fost, după cum se constată din

raportul d-luĭ Cassier, în sumă de	L.	233.974,03
Se scad sumele prevĕdute pentru capitalisărĭ de	»	95 066,30
Rĕmân pentru cheltuelile propriĭ ale fonduluĭ	L.	138.907,73
de unde s'a cheltuit suma de	»	133.910,97
şi a rĕmas necheltuită suma de	L.	4.996,76

care se va trece la excedent.

C. Excedent. In cursul anuluĭ nu s'aŭ putut incassà următórele sume, după cum s'a vĕḑut sub *A*:

1. Din articolul venitul viilor de . . . , ...	L.	7.887,50
2. Din dobânḑĭ	»	7.226,25
In total . .	L.	15.113.75
De unde scăḑênd diferitele beneficiĭ din cupóne, de la efecte capitalisate, din cupóne de la Societatea de asigurare «Naţionala» şi Societatea «Generala», precum şi suma rĕmasă necheltuită din budgetul cheltuelilor, în total de	»	13.018,86
Rĕmâne încă deficit de înscris pe 1903—4 de	L.	2.094,89

D. Efectele fonduluĭ la începutul anuluĭ budgetar 1902—3

		Nominal		Peste nominal		Total
aŭ fost de	L.	149.000,—	L.	12.388,75	L.	161,388,75
lângă carĭ se maĭ adaugă suma capitalisată în scris. func. urban 5°/₀.	»	116.500,—	»	—,—	»	116.500,—
şi acţiunile Societăţiĭ de asigurare «Naţionala» primite de la Cassa Marmorosch Blank & Comp. în 9 Maiŭ 1903	»	3.200,—	»	—,—	»	3 200,—
Totalul efectelor este de . . .	L.	268.700,—	L.	12.388,75	L.	281.088,75

întocmaĭ după cum se specifică în raportul d-luĭ Cassier-comptabil.

E. Capitalul fonduluĭ. In budgetul pe anul curent s'a prevĕḑut spre capitalisare suma de . . . . L. 95.066,30

lângă care se maĭ adaugă sumele incassate în cursul anuluĭ pentru diferite creanţe:

1. De la Fraţiĭ Veron	L.	58.588,59		
2. » » G. Niculescu	»	500,—		
3. » » Michalache Atanasiu	»	3.750,—	L.	62 838,59
Total . . .			L.	157.904,89
de unde s'aŭ capitalisat în efecte de nominal leĭ 116.500,—, după cum s'a vĕḑut sub D şi carĭ aŭ costat			»	103.282,60
Rĕmâne încă de capitalisat în viitor.			L.	54.622,29

Recapitulând situaţia avem:

Veniturĭ incassate după budget			L.	218.860,28
Incassărĭ din sume neprevĕḑute în budget, după cum se vede din situaţia de cassă şi raportul d-luĭ Cassier:				
1. Din diferite creanţe	L.	62.838,59		
Transport .	L.	62.838,59	L.	218.860,28

Report . . L.	62.838,59	L.	218.860,28
2. Spor din cupóne de la efectele capitalisate, din cupónele societățiĭ «Generala», etc . . . . »	3.154,70		
3 Din incassărĭ extrabudgetare, cupóne societatea «Naționala», renta d-luĭ Iancu Anastassiu . »	4.867.40	»	70 860,69
Suma. . L.			289.720,97

de unde scădênd următórele cheltuelĭ:

1. Cheltuelĭ după budget . . . . L.	133.910,97		
2. Cumpĕrarea unor efecte de nominal leĭ 116.500,— carĭ aŭ costat . . . . »	103.282,60	»	237.193,57
Rĕmâne în numerariŭ suma de . L.			52.527.40

întocmaĭ după cum s'a constatat în cassa fonduluĭ prin procesul-verbal al Comisiuniĭ financiare la 31 Maiŭ 1903.

Cum vedețĭ, Domnilor Colegĭ, nu avem decât să ne felicităm de resultatele obținute față cu faptul că acesta este primul budget regulat al acestuĭ fond, și maĭ cu sémă că nu s'a putut incassà din prevederea budgetară la articolul venituri de la viĭ, cum și din dobânḑĭ, în total leĭ 15.113,75, totușĭ s'aŭ acoperit din incassărĭ extrabudgetare și nu avem decât un deficit de leĭ 2.094,89.

Țin cu acéstă ocasiune a arătà că am controlat tóte actele, scriptele și registrele comptabilitățiĭ pe carĭ le-am găsit în cea maĭ perfectă stare.

Raportor, *Dr C. I. Istrati.*

Membri, *Gr. Ștefănescu, St C Hepites*

———

Budgetul Fundațiunii Tache Anastassiu pe 1904—1905

VENITURĬ — BUDGETUL FUNDAŢIUNIĬ TACHE P. ANASTASSIU PE ANUL 1904—1905.

I	*Proprietăţĭ:*								
	1. *Moşiile Ţıgănescĭ şi Călmăţuıŭ*, arenda pe 1 an.					96 500	—		
	2 *Rata pentru vite, maşinĭ, muncĭ agricole*, etc					20.000	—		
	3 *Via de pe moşia Ţıgănescĭ*, arenda pe 1 an					3 300	—		
	4. *Via de pe moşia Călmăţuiŭ*, din căutarea în regie					3 500	—	123 300	—
II	*Cupóne:*								
	1 Rentă amortisabilă 4% pe 1 an	28 000	—			1.120	—		
	2. Scrisurĭ funciare rurale 5%, idem . . .	22 900	—			1.145	—		
	3. « « « 4%, idem	20 000	—			800	—		
	4. « « urb Bucurescĭ 5%, idem .	178 500	—			8.925	—		
	5. « « « Iaşĭ 5%. idem . .	100	—			5	—		
	6 375 dividende dela acţiile Societăţiĭ «Generala» a L. 12,—pe 1 an	75 000	—			4 500	—		
	7 15 dividende dela acţiile Societăţiĭ «Naţionala» a L 16,— pe 1 an	3 000	—			240	—		
	8 6 dividende acţiĭ de Banca Naţion a L 121,95	3 000	—	12 388	75	731	70	17.466	70
III	*Tarcăul:*								
	1. *Rata a 5-a* din capitalul de L 375 331,54 de 1 Octomvrie 1904					37 533	15		
	Rata a 6-a din acelaşĭ capital pe 1 Aprilie 1905					37 533	15	75.066	30
	2. *Dobânḑĭ 5%* la L 225.198,— pe 1 Iulie 1904—1 Ianuarie 1905, ½ an					5 629	97		
	Idem la L 187 665,79 pe 1 Ianuarie 1905—1 Iulie 1905, ½ an					4 691	64	10.321	61
		330 500	—	12 388	75			226 154	61

CHELTUELĬ

I	**Capitalisărĭ pe 1904—1905:**				
1	*Renta anuală pentru vite, maşinĭ, muncĭ agricole*, etc. . .	20 000	—		
2	*Tarcăul, 2 rate din capital*, la 1 Oct 1904 şi 1 Aprilie 1905 .	75 066	30	95 066	30
II	**Cheltuelĭ propriĭ:**				
1	*Anuitatea* moşieĭ Ţigănescĭ la Creditul funciar rural . . .	14 400	—		
2	*Foncieră*	19 000	—		
3	*Asigurărĭ*	410	35		
4	*Renta d-neĭ Elena Tache P. Anastassiu* pe 1 an	24 000	—		
5	*Renta d-luĭ Iancu Anastassiu* pe 1 an	12 000	—		
6	*Renta d-neĭ Ana Vadavalli* pe 1 an . . . L 1 200,—				
7	Datoria de la 11 Martie 1900—10 Septemvrie 1903 (Pr verb. 6.024) . . . . L. 4.200,—				
8	Idem de la 10 Septemvrie 1903—31 Maiŭ 1904 » 900,— « 5.100,—	6 300	—		
9	*Salariul personaluluĭ de la Ţıgănescĭ*	3.500	—		
10	*Şcóla profesională de fete din Tecuciŭ*	10 000	—		
11	*Şcóla primară de la Călmăţuiŭ, gospodăria şi via* . . .	18.000	—		
12	*Clerul de la Călmăţuiŭ*, parastasul anual, reparaţia bisericiĭ .	5 500	—		
13	*Prelevările Academieĭ de 15%*, la venitul de L 95 777,96 . . .	14 366	70		
14	*Cheltuelĭ neprevěḑute, inspecţiune la moşiĭ, procese* . .	3 011	26		
15	*Cheltuelĭ pentru măsurarea pădurilor*	600	—	131 088	31
				226 154	61

Cumpĕrăturĭ făcute pentru Bibliotecă în 1903.

Enciclopedie. Academice.

Akademie (Kaiserliche) der Wissenschaften in Wien. Sitzungsberichte der philosophisch-historischen Classe. Jahrg. 1895. No. 1, 7. Wien. — In-8°.

Anzeinger der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Classe. XXX—XXXVIII Jahrg. 1893—1901. Wien 1894—1901.— 9 vol. in-8°.

Jewish (The) Encyclopedia. A descriptive record of the history, religion, literature, and customs of the jewish people from the earliest times to the present day. Vol III—V. New-York and London, 1902—1903. — In-8°.

Minerva. Jahrbuch der gelehrten Welt. I, II, V—VIII, X—XIII Jahrg. Strassburg 1891—1904. — 9 vol. in-8°.

Monatsbericht der königlich Preussischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin. 1881. Berlin. — In-8°.

Paulys Real-Encyclopädie der classischen Altertumwissenschaft. Neue Bearbeitung, herausgegeben von Georg Wissowa. V. 1. Supplement, 1 Heft. Stuttgart 1903. — 2 vol. in-8°.

Séances et travaux de l'Académie des sciences morales et politiques. 63-e année. Nouvelle série. Tome LIX—LX. Paris. — In-8°.

Sitzungsberichte der königlich Preussischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin. 1882—85, XXXIX—XL. 1903, I—II Halbband. Berlin 1882—1903.— 2 vol. in-4°.

Bibliografie.

Athenaeum (The). Journal of English and foreign literature, science, the fine arts, music and the drama. 1903. London. — 2 vol. in-4°.

Bibliographe moderne (Le) publié sous la direction de M. Henri Stein. 7-me année 1903. Paris. — 1 vol. in-8°.

Bibliotheca philologica classica. Volumen XXX. 1903. Trimestre secundum. Lipsiae 1903. — 1 vol. in-8°.

Bodemann (Eduard), Xylographische und typographische Incunabeln der königlichen öffentlichen Bibliothek zu Hannover. Hannover 1866. — 1 vol. in fol.

Böhm (Constantin Edler von), Die Handschriften des kaiserlichen und kö-

niglichen Haus- Hof- und Staats-Archivs + Supplement. Wien 1873—74. — 2 vol. in-8°.

Catalogo generale della Libreria Italiana dall'anno 1847 a tutto il 1899. No. 20—23. Milano 1903. — In-8°.

Centralblatt für Bibliothekswesen, herausgegeben von Dr. O. Hartwig. XX Jahrg. Leipzig 1903. — 1 vol. in-8°.

Gelzer (Heinrich), Ungedruckte und ungenügend veröffentlichte Texte der Notitiae episcopatuum. Ein Beitrag zur byzantinischen Kirchen- und Verwaltungsgeschichte. (Aus den Abhandlungen der k. bayer. Akademie der Wiss. I Cl. XXI Bd. III Abth.). München 1901. — 1 br. in-4°.

Georg (Carl) und *Leopold Ost*, Schlagwort-Katalog. Verzeichniss der Bücher und Landkarten in sachlicher Anordnung. 1883—1902. Hannover 1889—1903. — 4 vol. in-8°.

Gutenberg-Gesellschaft. Zweiter Jahres-Bericht. Mainz 1903. — 1 br. in-4°.

» Veröffentlichungen. II. *Schwenke*, Die Donat- und Kalender-Type. Mainz 1903. — 1 br. in-4°.

Hinrichs' Halbjahrs-Katalog der im deutschen Buchhandel erschienenen und neu aufgelegten Bücher, Landkarten, Zeitschriften, etc. 1900—1903. Leipzig 1900—1903.—7 vol. in-8°.

Holzmann (Dr. Michael), und *Dr. Hanns Bohatta*, Deutsches Anonymen-Lexikon, 1501—1850. Band I—II. Weimar 1902. — In-8°.

Jahrbuch der deutschen Bibliotheken. Herausgegeben vom Verein deutscher Bibliothekare. II Jahrg. Leipzig 1903. — 1 vol. in-8°.

Jahrbuch der Gesellschaft der Bibliophilen. III—IV Jahrgang, 1901—1902. Weimar. — In-8°.

Kautzsch (Rudolf), Die neue Buchkunst. Studien im In- und Ausland. Weimar 1902. — 1 vol. in-8°.

Literarisches Centralblatt für Deutschland, herausgegeben von Eduard Zarncke. Jahrg. 1864, 1903. Leipzig 1864—1903. — In-4°.

Lorenz (Otto), Catalogue général de la librairie française. Tome XV. Paris 1902.—3 vol. in-8°.

Mittheilungen des öster. Vereines für Bibliothekswesen. VII Jahrg. Wien 1903.— 1 vol. in-8°.

Piekosiński (Dr. Franciszek), Średniowieczne Znaki wodne zebrane z rękopisów, przecho-wanych w Archiwach i Bibliotekach polskich, głownie Krakowskich, wiek XIV. W. Krakowie 1893. — 1 vol in-4°.

Polybiblion. Revue bibliographique universelle. *Partie littéraire.* 2-ème série. Tome LVII—LVIII *Partie technique.* 2-ème série. Tome XXIX. Paris 1903. — 3 vol. in-8°.

Revue critique d'histoire et de littérature. Recueil hebdomadaire. Directeur A. Chuquet. 37e anneé. Tome LV—LVI. Paris 1903. — In-8°.

Stassoff (Vladimir), L'ornement slave et oriental d'après les manuscrits anciens et modernes. St.-Petersbourg 1887.—1 vol. in-fol.

Religiune.

Aaron Vasilie. Patimile şi moartea a Domnului şi Mântuitorului nostru Is. Hs. în stihuri alcătuite. Braşov 1805. — 1 vol. in-8°.

Acathist al prea sfinteĭ Născătoareĭ de Dumnezeu şi alte Acathiste şi Rugăciuni foarte de folos. Sibiĭ 1807. — 1 vol. in-8°.

Acta Sanctorum Novembris. Tomi II pars prior. Praemissum est Martyrologium Hyeronymianum.—*Propylaeum ad Acta Sanctorum* Novembris. Synaxarium ecclesiae Constantinopolitanae e Codice Sirmondiano. Bruxellis 1894—1902. — 2 vol. in-fol.

Bobb (Ioann), Forma Clerului şi a Păstoriului bun după învăţătura Domnului nostru Is. Hs. Păstoriului celui bun. Blaj 1809.—1 vol. in-8°.

Candela. Foaie bisericească literară. Aniĭ XV—XXII (1897—1903). Cernăuţĭ. — In-8°.

Ciasoslovŭ după orânduiala celui grecescŭ, acmu întâiu. Rădăuţi 7254 (1745).— 1 vol. in-4°.

Foaia diecesană. Organ al Eparchieĭ gr. or. rom. a Caransebeşuluĭ. Anul VIII—X, XII. Caransebeş 1893--97. — In-fol.

Invăţătură creştinéscă spre folosulŭ tuturorŭ de obşte, ĭară maĭ alesŭ pentru ceĭ din tagma bisericĭască. Iaşiĭ 1808.—1 br. in-4°.

Liturghie slavonă. Veneţia 1554.—1 vol. in-4°.

Liturghier slavon. Veneţia 1554.—1 vol. in-8°.

Mansi (Ioannes Dominicus) Sacrorum Conciliorum nova et amplissima collectio. 19—21. Introductio. 22—25, 27, 29, 30, 33, 35^A, 35^B. Paris et Leipzig (Ed. H. Welter). 1903—4. — 14 vol. in-fol.

Mineiŭ. Veneţia 1538.—1 vol in-fol.

Molitvénic. Bucureştĭ 1794.—1 vol. in-4°.

Nemeş (Protopopul Vasilie), Invăţătura creştinéscă saŭ Catehismul cel mare cu întrebărĭ şi răspunsurĭ. Blaj 1804. — 1 vol. in-8°.

Netzhammer (P. Raymund), Ueber religiöse Verhältnisse in Rumänien. Die Muttergottes-Verehrung in der rumänisch-orthodoxen Kirche (Sonderabdruck aus der Kathol. Kirchenzeitung). Salzburg 1902. — 1 br. in-8°.

Nilles (Nicolaus), Kalendarium manuale utriusque ecclesiae orientalis et occidentalis. Oeniponte 1896—1897. — 2 vol. in-8°.

Octoih slavon. Veneţia 1537.—1 vol. in-fol.

Ὀρθόδοξος ὁμολογία τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ’εκκλησίας τῆς ἀνατολικῆς. Hoc est orthodoxa confessio catholicae atqve apostolicae ecclesiae orientalis, interprete Lavrentio Normanno. Lipsiae 1695.—1 vol. in-8°.

Roscher (W. H.), Ausfürliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie. 47—50 Lieferung. Leipzig 1902-3. — In-8°.

Slujbă osebită a sfântuluĭ pré cuviosului Părintelui nostru Nicodimŭ sfinţitulŭ, celŭ din Lavra sfinteĭ Mănăstiri a Tisméneĭ: Acum întâĭu typărită. Râmnic 1767.

Triod slavon. (Veneţia) 1590.—1 vol. in-fol.

Filosofie. Pedagogie.

Archiv für Philosophie. I Abtheilung: *Archiv für Geschichte der Philosophie,* XVII Band (Neue Folge. IX Band). — II Abtheilung: *Achiv für systematische Philosophie.* Neue Folge der Philosophischen Monatshefte. IX Band. Berlin 1903.—2 vol. in-8°.

Baldwin (James Mark), Dictionary of philosophy and psychology. Vol. II. New-York, London 1902. — 1 vol. in-8°.

Boerescu (B.), Regulamentŭ de disciplina gymnasiale. — 1 br. in-8°.

Chamberlain (Houston Stewart), Die Grundlagen des neunzehnten Jahrhunderts. IV Auflage. München 1903. — 2 vol. in-4°.

Dehn (Paul), Bismarck als Erzieher. München 1903. — 1 vol. in-8°.

Herbart's (Joh. Fr.), Sämtliche Werke. In chronologischer Reihenfolge herausgegeben von Karl Kehrbach. X Band. Langensalza 1902.—1 vol. in-8°.

Metchnikoff (Elie), Etudes sur la nature humaine. Essai de philosophie optimiste. Paris 1903. — 1 vol. in-8°.

Rein (Professor Dr. W.), Aus dem Pädagogischen Universitäts-Seminar zu Jena. X Heft. Langensalza 1903. — 1 vol. in-8°.

Revue internationale de l'enseignement. 23e année. Vol. XLV-XLVI. Paris 1903. — In-8°.

Revue philosophique de la France et de l'étranger, dirigée par Th. Ribot. 28-e année. Tome LV—LVI. Paris 1903.— In-8°.

Thomicĭ (Ioann), Scurte învăţături puntru creşterea şi buna purtare a tinerimei română precum şi nişte alése cântări biséricești şi unele cuvioase şi desfătătoare lumeşti. Buda 1827. — 1 vol. in-8°.

Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie, gegründet von Richard Avenarius in Verbindung mit Ernst Mach und Alois Riehl XXII Jahrg. Leipzig 1898. — 1 vol. in 8°.

Wundt (Wilhelm), Grundzüge der physiologischen Psychologie. V völlig umgearbeitete Auflage. I—III Band. Gesamtregister von Wilhelm Wirth. Leipzig 1902—3. — 4 vol. in-8°.

Zeitschrift für Psychologie und Physiologie der Sinnesorgane, herausgegeben von H. Ebbinghaus und W. A. Nagel. Band 31—33. Leipzig 1903.—In-8°.

Drept. Legislaţiune. Administraţiune.

Archives diplomatiques. Recueil mensuel international de diplomatie et d'histoire. 3-ème série. Tome LXXXV. 43-e année 1903. Paris.—1 vol. in-8°.

Associaţiŏ agricolă. — 1 br. in-4°.

Bibesco (Le Prince Georges), La convention commerciale entre l'Autriche-Hongrie et la Roumanie. (Extrait de la Nouvelle Revue, 1 Février 1885). Paris 1885. — 1 br. in-8°.

Blaramberg (N)., Requizitoriul d-lui Procuror al Curței Criminale..... în procesul de pressă intentat D. Cessar Bolliac. (Bucuresci 1863).—1 br. in-4°.

Economiste français (L'). Journal hebdomadaire. Rédacteur en chef M. Paul Leroy-Beaulieu. 31 année. Paris 1903.—2 vol. in-4°.

Gesetz-Sammlung vom Jahre 1901, herausgegeben vom k. ung. Ministerium des Innern. 1 Heft (I—XXIV). Budapest 1901.—1 vol. in-8°.

Instrucții pentru introducerea noăi legiuiri privitoare la reciproacele drepturi și îndatoriri ale proprietarului și ale lucrătorilor pământului. București 1851.—1 br. in-fol.

Jahrbuch für Gesetzgebung, Varwaltung und Volkswirtschaft im Deutschen Reich. Herausgegeben von Gustav Schmoller. XXVII Jahrg. Leipzig 1903.— In-8°.

Legiuire pentru drepturile și datoriile reciproace între proprietar și al său clăcaș. București 1849.—1 br. in-fol. (2 ex.).

Martens (G. Fr.), Nouveau recueil général de traités et autres actes relatifs aux rapports de droit international. Continuation par Félix Stoerk. 2-ème série. Tome XXIX—XXX. Leipzig 1903. — In-8°.

Mas Latrie (L. de), Traités de paix et de commerce et documents divers concernant les relations des Chrétiens avec les Arabes de l'Afrique septentrionale au moyen âge. Supplément et tables. Paris 1868—78. — 1 vol. in-4°.

Noradounghian (Gabriel Effendi), Recueil d'actes internationaux de l'Empire ottoman. Tome IV. 1878—1902. Paris 1903.—1 vol. in-8°.

Pandectes françaises. Nouveau répertoire de doctrine, de législation et de jurisprudence. Tome 41, 44, 45. Paris 1903.—In-4°.

Pélissié du Rausas (G.), Le régime des Capitulations dans l'Empire ottoman. Tome I. Paris 1902.—1 vol. in-8°.

Revue critique de législation et de jurisprudence. 1851—52, (I—II), 1853 (1—256), 1855 (1—112), 1857, XI, 385 fine, 1858—61 (XII—XIX), 1863 (XXII. No. 1), 1864—74 (XXIV—XXXVII, I—III. N. S.), 1884 (No. 12). Nouvelle série. Tome XXXII. Paris 1851—1903.—34 vol. in-8°.

Revue d'histoire diplomatique. 17-e année. Paris 1903.—1 vol. in-8°.

Revue générale du droit, de la législation et de la jurisprudence en France et à l'étranger. 27-e année. Tome XXVII. Paris 1903.—1 vol. in-8°.

Statutele Casinului comercială din Bucuresci (1858).—1 br. in-8°.

Streit (Georges), L'affaire Zappa. Conflit gréco-roumain. Paris 1894.—1 br. in-8°.

Vocabvlarivm ivrisprvdentiae romanae ivssv Institvti Savigniani compositum. Fasciculus IV. Berolini 1903.—1 vol. in-4°.

Zeitschrift für vergleichende Rechtswissenschaft. XVI Band. Stuttgart 1903. — 1 vol. in-8°.

Politică. Statistică. Finance.

Beksics (Gustav), — A magyar fay terjeszkedése és nemzeti konszolidàcziónk. Különös tekintettel a mezógazdaságra, birtokviszonyokra és a népesedésre. Budapest 1896.—1 br. in-8°.

» A magyar politika uj alapjai. Kapcsolatban a magyar faj terjeszkedö képességével és a fòldbirtokviszonyokkal. Budapest 1899.—1 vol. in-8°.

» Magyarország jövöje az ujabb nemzeti elhelyezkedés alapján. Budapest 1900. — 1 br. in-8°.

» Közjógung és nemzeti törekvésünk. Budapest 1903.—1 vol. in-8°.

Brachelli (Hugo Franz), Tabellarisch-statistische Uebersicht-Gemälde sämmtlicher Staaten und Länder der Erde. (In zwei Tabellen). I Tabelle. Die Staaten Europa's. Brünn 1854.—3 foĭ.

Conflit franco-roumain (Le), par un ami de la France. Liége 1885. — 1 br. in-8°.

Evans-Gordon (Major W.), The Alien immigrant. London, New-York 1903.— In-8°.

Finanz-Archiv. Zeitschrift für das gesamte Finanzwesen, herausgegeben von Dr. Georg Schanz. XX Jahrgang. Stuttgart, Berlin 1903. — In-8°.

Hoitsy Pál, Nagymagyarország. A magyar történet jövö századai. Budapest. — 1 br. in-8°.

Inalta Curte de Compturi. Declaraţia generală asupra comptului definitiv al bugetului pe exerciţiul anului 1868, 1877. Bucureşti 1868, 1877.—In-4°.

Journal des Economistes. Rédacteur en chef G. de Molinari. 62e année. 5e série. Tome LIII—LVI. Paris 1903. — In-8°.

Колоколъ за 1857—59. Лондонъ 1857—59. — 1 vol. in-4°.

Kostaki Epureano (Jean Em), Le mouvement et la situation économiques en Roumanie. (Extrait de la Revue Française de l'Etranger et des Colonies, mai-juillet 1885). Paris 1885. — 1 br. in-8°.

Luminatoriulu Organu pentru politica, literatura, etc. Anul II (lips. No. 17, 104), III (lips. No. 60, 65, 70), IV (lips. No. 76). Timişióra 1881—83.— 3 vol. in-fol.

Martonne (Emmanuel de), Qua arte formandae sint tabulae vere geographicae quae illustrent rationem distribuendorum incolarum. Thesim. Condate Redonum 1902. — 1 br. in-8°.

Orientalische Frage (Noch einige Worte über die). Von dem Verfasser der Broschüre «Die englisch-französische Politik.» Aus dem Französischen übertragen von Dr. F. H. Ungewitter. Wien 1854. — 1 br. in-8°.

Seulescu (Cam. G.), Table statistico-geografice pentru clasele de gradul întâiu. Iaşii 1851. — 1 br. obl.

Velay (A. du), Essai sur l'histoire financière de la Turquie. Paris 1903. — 1 vol. in-8°.

Vulturul. Anul I (1892), No. 2—9, 11—26; an. II (1893)—XI (1902). Oradea-Mare 1895—1902. — 11 vol. in-4°.

Artă.

Beylié (Général L. de), L'habitation byzantine. Les anciennes maisons de Constantinople. Grenoble, Paris 1903. — 1 vol. in-4°.

Errard (Charles), L'art byzantin d'après les monuments de l'Italie, de l'Istrie et de la Dalmatie. Texte par Al. Gayet. II. Parenzo. Paris.— 1 vol. in-fol.

Magyar Műkincsek. Chefs d'œuvres d'art de la Hongrie. Tome III. Rédigé avec le concours de M. Jean Szendrei. Budapest 1902 — 1 vol. in-4°.

Revue de l'art ancien et moderne (La). Directeur Jules Comte. 7e année. Tome XIII—XIV. Cu suplement: *Le Bulletin de l'art ancien et moderne.* 5e année. Paris 1903. — 3 vol. in-4°.

Filologie. Literatură.

Abbott (G. F.), Macedonian folklore. Cambridge 1903. — 1 vol. in-8°.

Alexandri (V.), Poésie roumane. Les Doïnas. Poésies moldaves. Traduites par J. E. Voïnesco. Paris 1853. — 1 vol. in-8°.

Ansichten der Literatur und Kunst unsres Zeitalters. I Heft. Mit einem Kupfer. Deutschland 1803. Weimar 1903. — 1 br. in-8°.

Archiv für slavische Philologie. Herausgegeben von V. Jagić. XXV Band. Berlin 1903.—1 vol. in-8°.

Augier (Emile), Théatre complet. Edition définitive. Paris.—7 vol. in-8°.

Barrière (Th.) et *V. Sardou*, Les gens nerveux. Comédie en trois actes. Nouvelle édition. Paris 1899. — 1 vol. in-8°.

Bérard (Victor), Les Phéniciens et l'Odyssée. Paris 1902—3.—2 vol. in-8°.

Berliner philologische Wochenschrift, herausgegeben von O. Seyffert und K. Fuhr. 23 Jahrg. Berlin 1903. — 1 vol. in-8°.

Byzantinische Zeitschrift, herausgegeben von Karl Krumbacher. XII Band. Leipzig 1903. — 1 vol. in-8°.

Candréa-Hecht (J.-A.), Les éléments latins de la langue roumaine. Le consonantisme. Paris 1902. — 1 vol. in-8°.

Carmen Sylva (Elizabeth, Queen of Roumania), A real Queen's fairy tales. Translated by Miss Edith Hopkirk. Chicago 1901. — 1 vol. in-8°.

Chassang (A.), Nouveau Dictionnaire grec-français. XIII édition. Paris 1902.— 1 vol. in-8°.

Decurtins (Dr. C.), Rätoromanische Crestomathie. V Band: Oberengadinisch. Unterengadinisch. Das XVI Jahrhundert. Erlangen 1900. — 1 vol. in-8°.

Densuşianu (O.), Histoire de la langue roumaine. Tome I, fasc. 3. Paris 1902. — In-8°.

D'Istria (Dora), La vie klephtique dans l'Empire persan. Kolozsvár 1879.— 1 vol. in-8°.

Dumas fils (Alexandre), Théatre complet avec péfaces inédites. Paris. — 8 vol. in-8°.

Ἔρωτος ἀποτελέσματα, ἤτοι ἱστορία ἠθικοερωτική, μὲ πολιτικὰ τραγουδία. Viena 1809. — 1 vol. in-8°.

Eyssenhardt (Frantz), Roemisch und Romanisch. Ein Beitrag zur Sprachgeschichte. Berlin 1882.— 1 vol. in-8°.

Gesellschaft für romanische Literatur. Band 1: Hervis von Metz ..... von E. Stengel. Band I: Text und Varianten. Band 2: La leyenda del Abad Don Juan de Montemayer publicado por Ramón Memender Pidal. Dresden 1903. —In-8°.

Gilliéron (J.) et *E. Edmond*, Atlas linguistique de la France. 3—8-e fascicules. Paris 1903. — In-fol.

Giornale storico della letteratura italiana, diretto e redatto du Francesco Novati e Rodolfo Renier. Vol. X (1, 3), Vol. XLI—XLII. Torino 1887—1903.— In-8°.

Godefroy (Frédéric), Dictionnaire de l'ancienne langue française et de tous ses dialectes du IX-e au XV-e siècle. Fascicule 101. Paris 1902.—1 vol. in-8°.

Goethe, Die Mitschuldigen, 1769 (în fac-simile, cu o post-faţă de Georg Witkowski). Leipzig.—1 vol. in-4°.

Gorra (Egidio), Lingue neolatine (Manuali Hoepli, CLIV). Milano 1894. — 1 vol. in-8°.

Grimm (Iacob und *Wilhelm)*, Deutsches Wörterbuch. X Band, 1, 13 Lief. XIII Band, 3 Lief. Leipzig 1903. — In-8°.

Holder (Alfred), Alt-Celtischer Sprach-Schatz. 15 Lief. Leipzig 1903. — 1 vol. in-8°.

Indogermanische Forschungen, herausgegeben von Karl Brugmann und Wilhelm Streitberg. XIV—XV Band. Strassburg 1903. — In-8°.

Jahresbericht über die Fortschritte der classischen Alterthumswissenschaft, herausgegeben von Conrad Bursian. V—CXV, Band (IV—XXI Jahrg., 1876—1903) + General-Register. I—III Folge. I—LXXXVII Band. Leipzig, Berlin 1878—1903.—103 vol. in-8°.

Kritischer Jahresbericht über die Fortschritte der romanischen Philologie, herausgegeben von Karl Vollmöller. V Band, 3—4 Heft. VI Band, 1 Heft. Erlangen 1902—3. — In-8°.

Κυριακίδης (Παναγιώτης), Διαταγαὶ Γάμων. 1767.—1 br. in-4°.

Labiche (Eugène), Théatre complet avec une préface par Emile Augier. Paris.—10 vol. in-8°.

Langraf (Gustav), Historische Grammatik der lateinischen Sprache. III Band. Syntax des einfachen Satzes. I Heft. Leipzig 1903. — 1 vol. in-8°.

Legrand (Emile), Recueil de fables Esopiques mises en vers par Georges L'Etolien et publiées..... d'après un manuscrit du Mont Athos. Paris 1896.—1 vol. in-4°.

Literaturblatt für germanische und romanische Philologie, herausgegeben von Dr. Otto Behaghel und Dr. Fritz Neumann. XXIV Jahrgang. Leipzig 1903.—1 vol. in-4°.

Meillet (A.), Etudes sur l'étymologie et le vocabulaire du vieux slave. 1-ère partie. Paris 1902. — 1 vol. in-8°.

Meisterwerke der Griechen und Römer in kommentierten Ausgaben. I—VIII. Text. Einleitung und Kommentar. Leipzig und Berlin 1902—3. — 8 vol. in-8°.

Mémoires de la Société linguistique de Paris. Tome XII, 6-e fascicule. Paris 1903. — 1 br. in-8°.

Moers di Paradovo (G.), Michele il Valoroso. Dramma. Traduzione dal polacco di Giuseppe Lesca. Firenze 1903. — 1 vol. in-8°

Mohl (Dr. F. Geo.), Les origines romanes. La première personne du pluriel en gallo-roman (Mémoires de la Société royale des Sciences de Bohème. Classe des Sciences philosophiques, historiques et philologiques, 1901. XVI). Prague 1900. — 1 vol. in-8°.

Monaci (Ernesto), Scritti vari di filologie, per l'anno XXV del suo insegnamento. Roma 1901. — 1 vol. in-8°.

Morosi (Prof. Dott.), Studi sui dialetti greci della terra d'Otranto. Lecce 1870. — 1 vol. in-8°.

Müller (Hans), Das Verhältniss des Neugriechischen zu den romanischen Sprachen. Leipzig 1888. — 1 br. in-8°.

Murray (Dr. James A. H.), A new English Dictionary on historical principles. Vol. IV—VIII. Oxford.—In-4°.

Nuova Antologia, Rivista di lettere, scienze ed arti. Quarta serie. Anno 38°. Vol. CIII—CVIII. Roma 1903. — In-8°.

Nyrop (Kr.), Grammaire historique de la langue française. Tome II. Copenhague 1903. — 1 vol. in-8°.

Oldenberg (Hermann), Die Literatur des alten Indien. Stuttgart und Berlin 1903. — 1 vol. in-8°.

Orientalisch- und Occidentalischer Sprachmeister,..... auch das Gebet des Herrn in 200 Sprachen und Mund-Arten. Leipzig 1748. — 1 vol. in-8°.

Pallioppi (Zaccaria) ed *Emil Pallioppi*, Dizionari dels idioms romauntschs d'Engiadin'ota e bassa della Val Müstair, da Bravuogn e Filisur con particulera consideraziun del idiom d'Engiadin'ota. Samedan 1893—95.— In-8°.

Paul (Hermann), Grundriss der germanischen Philologie. II Aufl. II Band, 4 Lief. Strassburg 1903. — 1 vol. in-8°.

Peneşŭ Impărat. — 1 br. in-8°.

Προγνωστικὸν Παντοτινον. Μεταφρασθὲν ἐκ τῆς λατινικῆς. Παρὰ Δ. Τ. Ε. Lipsca 1801. — 1 br. in-8°.
Renaissance latine (La). Directeur Constantin de Brancovan. 2-e année. Tome I—IV. Paris 1903. — In-8°.
Revue des deux mondes. LXXIIIe année. Cinquième période. Tome XIII—XVIII. Paris 1903. — In-8°.
Revue d'histoire littéraire de la France. 10e année. Paris 1903.—1 vol. in-8°.
Revue de philologie, de littérature et d'histoire anciennes. Année et tome XXVII. Paris 1903. — 1 vol. in-8°.
Revue politique et littéraire (Revue Bleue). IVe série. Tome 19—20. Paris 1903. — In-8°.
Richter (Elise), Zur Entwicklung der romanischen Wortstellung aus der Lateinischen. Halle a/S. 1903. — 1 vol. in-8°.
Rivista di filologia e d'istruzione classica. Direttore Ettore Stampini. Anno XXXI. Torino 1903. — 1 vol. in-8°.
Romania. Recueil trimestriel consacré à l'étude des langues et des littératures romanes. No. 1 (1872). Tome XXXII. Paris 1872, 1903. — In-8°.
Sardou (Victorien), Daniel Rochas. Comédie. Paris. — 1 vol. in-8°.
» La famille Benoiton. Comédie. Nouvelle édition. Paris. — 1 vol. in-8°.
» La papillonne. Comédie. Nouvelle édition conforme à la représentation. Paris. — 1 vol. in-8°.
» Maison neuve. Comédie. Nouvelle édition. Paris 1889.—1 vol. in-8°.
» Nos intimes! Comédie. Nouvelle édition. Paris.—1 vol. in-8°.
» Patrie! Drame. Nouvelle édition conforme à la représentation de la «Comédie française». Paris.—1 vol. in-8°.
» Rabagas. Comédie. 34e édition. Paris. — 1 vol. in-8°.
» Le roi Carotte. Opérette-féérie en trois actes, onze tableaux. Musique de J. Offenbach. Paris 1881.—1 br. in-8°.
» L'oncle Sam. Comédie. 3e édition. Paris 1882.—1 vol. in-8°.
» Le Dégel. Comédie mêlée de couplets. Paris 1884. —1 vol. in-8°.
» Séraphine. Comédie. 6e édition. Paris 1885. — 1 vol. in-8°.
» L'écureuil. Comédie en un acte mêlée de chant. Paris 1885.—1 br.in-8°.
» Monsieur Garat. Comédie en deux actes mêlée de chant. Nouvelle édition. Paris 1887. — 1 br. in-8°.
» La haine. Drame. Nouvelle édition. Paris 1890.—1 vol. in-8°.
» Les Ganaches. Comédie en quatre actes. Nouvelle édition. Paris 1891. — 1 vol. in-8°.
» Les prés Saint-Gervais. Comédie en deux actes mêlée de couplets. Nouvelle édition. Paris 1892.—1 br. in-8°.
» Les vieux garçons. Comédie. Paris 1893. —1 vol. in-8°.
» Don Quichotte. Pièce. Paris 1893. — 1 vol. in-8°.
» Fernande. Comédie. Nouvelle édition. Paris 1894. — 1 vol. in-8°.

Sardou (Victorien), Piccolino. Comédie en trois actes. Nouvelle édition. Paris 1894. — 1 br. in-8°.

» Les pommes du voisin. Comédie en trois actes, quatre tableaux. Nouvelle édition. Paris 1895. — 1 vol. in-8°.

» Les diables noirs. Drame. Nouvelle édition. Paris 1895. — 1 vol. in-8°.

» Les femmes fortes. Comédie en trois actes. Nouvelle édition. Paris 1896. — 1 br. in-8°.

» La perle noire. Comédie en trois actes. Nouvelle édition. Paris 1896. — 1 br. in-8°.

» Nos bons villageois. Comédie. Nouvelle série. Paris 1896.—1 vol. in-8°.

» Les pattes de mouche. Comédie. Nouvelle édition conforme à la représentation de la «Comédie française.» Paris 1898. — 1 vol. in-8°.

» Andréa. Comédie. Nouvelle édition. Paris 1899. — 1 vol. in-8°.

» et *E. de Najac*, Divorçons! Comédie. 28-e édition. — 1 vol. in-8.

» et *Paul Ferrier*, La fille de Tabarin. Comédie lyrique en trois actes. Musique de Gabriel Pierné. Paris 1901. — 1 vol. in-8°.

» et *G. de Vaez*, Le capitaine Henriot. Opéra comique en trois actes. Musique de A. Gevaert. Nouvelle édition. Paris.—1 vol. in-8.

Schlumberger (Gustave), L'épopée byzantine à la fin du dixième siècle. Seconde partie. Basile II, le tueur de Bulgares. Paris 1900.—1 vol. in-8°.

Schuster (Michael), Der bestimmte Artikel im Rumänischen und im Albanesischen (Separatabdruck aus dem Programm des Evangelischen Gymnasiums A. B. in Hermannstadt, Schuljahr 1882/3). — 1 br. in-4°.

Società filologica romana, Studj romanzi editi a cura di E. Monaci. I. Roma 1903. — 1 vol. in-8°.

Studj di filologia romanza, pubblicati da E. Monaci e C. de Lollis. Fasc. 26 (Vol. IX. Fasc. 3). Torino 1903. — 1 vol. in-8°.

Thesavrvs lingvae latinae editvs avctoritate et consilio Academiarvm qvinqve Germanicarvm. Vol. I, fasc. VI; vol. II, fasc. IV—V. Lipsiae 1903.— In-4°.

Thumb (Dr. Albert), Die neugriechische Sprache. Eine Skizze. Freiburg i. B. 1892. — 1 br. in-8°.

» Die heutigen Griechen. (Separatabdruck. Deutsche Rundschau. XXIII Jahrg. 1897). Berlin. — 1 br. in-8°.

» Die Maniaten. Ein Beitrag zur Volkskunde des heutigen Griechenlands. (Separatabdruck. Deutsche Rundschau. XXIV Jahrg. 1898). Berlin.— 1 br. in-8°.

» Über einige vulgärgriechische anatomische Termini. (Sonder-Abdruck. Byzantinische Zeitschrift. IX).—1 br. in-8°.

Vaniček (Alois), Griechisch-lateinisches etymologisches Wörterbuch. Leipzig 1877. — 2 vol. in-8°.

Vergilii Maronis (P.), Opera, recensvit Otto Ribbeck. Vol. I. Bvcolica et Georgica. Vol. II. Aeneidos libri I—VI. Vol. III. Aeneidos libri VII—XII.

Vol. IV. Appendix + Vergiliana. (Vol. V) Prolegomena critica. Lipsca 1859—66. — In-8°.

Virgile, Les Oeuvres. Edition publiée d'après les travaux les plus récents de la philologie, par E. Benoist. — Enéide.—Les Bucoliques et les Géorgiques. Paris 1867—72. — 3 vol. in-8°.

Zeitschrift des Vereins für Volkskunde. XIII Jahrg. Berlin 1903.—1 vol. in-8°.

Zeitschrift für romanische Philologie, herausgegeben von Dr. Gustav Gröber. XXVII Band. Halle 1903. — 1 vol. in-8°.

Corpvs glossariorvm latinorvm. Vol. VII, fasc. II. Index graecolatinvs confecit Gvilelmvs Heraevs. Accedit index anglo-saxonicvs ab eodem compositvs. Lipsca 1903. — 1 vol. in-8°.

Istorie.

Ammianni Marcellini rerum gestarum libri qui supersunt, recensuit notisque selectis instruxit V. Gardthausen. Lipsca 1874—75. — 2 vol. in-8°.

Archiv für österreichische Geschichte. XCII Band. Viena 1903.—1 vol. in-8°.

Arkiv za povjestnicu Jugoslavensku. Knjga IX—X. Agram 1868—69. — In-8°.

Armeno-Veneto (L'). Compendio storico e documenti delle relazioni degli Armeni coi Veneziani. Primo periodo, secoli XIII—XIV. Veneția 1893. — 2 br. in-8°.

Бантышъ-Каменскій (Н), Исторія Малой Россіи (Istoria Rusieĭ micĭ.) Moscova 1842.—3 vol. în 8°.

Barát (Armin), Die königliche Freistadt Temesvár. Timișóra 1902 —1 vol. in-8°.

Beckmann (Gustav), Der Kampf Kaiser Sigmunds gegen die werdende Weltmacht der Osmanen. Gotha 1902.—1 vol. in-8°.

Bérard (Victor), La Turquie et l'hellénisme contemporain. Paris 1897. — 1 vol. in-8°.

Bernheim (Ernst), Lehrbuch der historischen Methode und der Geschichtsphilosophie. 3-te und 4-te Auflage. Lipsca 1903 —In-8°.

Bibesco (Le Prince Georges), Une exécution. Geneva 1899.—1 br. in-8°.

Biografia allŭ junelui Australianu (Bucureşti). — 1 br. in-8°.

Breysig (Kurt), Kulturgeschichte der Neuzeit. Vergleichende Entwicklungsgeschichte der führenden Völker Europas und ihres sozialen und geistigen Lebens. I—II (1, 2). Berlin 1900—1901. — 3 vol. in-8°.

Bulletin de correspondance hellénique. XXV—XXVI-e année (1901—2). Paris.—In-8°.

Canini (Marco Antonio), La vérité sur la question israélite en Roumanie Paris 1879. — 1 br. in-8°.

Chevalir (Ulysse), Répertoire des sources historiques du moyen âge. Topobibliographie. VI fascicule. S—Z. Montbéliard 1903. — 1 vol. in-4°.

Choublier (Max.), La question d'Orient depuis le traité de Berlin. II édition. Paris 1899. — 1 vol. in-8°.

Corpvs inscriptionvm latinarvm. Voluminis VI pars IV fasciculus II. Inscriptiones vrbis Romae latinae. Additamenta collegit et edidit Christianvs Hvelsen. Berlin 1902. — 1 vol. in-fol.

Daremberg (Ch.), et *Edm. Saglio*, Dictionnaire des antiquités grecques et romaines. 33, 34 fasc. Paris 1902. — In-4°.

Δελτιον τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος. Atena 1883—92. — 4 vol. in-8°.

De Monacis (Laurentii), Chronicon de rebus Venetis ab U. C. ad annum MCCCLIV sive ad conjurationem Ducis Faledro. Veneţia 1758.—1 vol. in-4°.

Deutscher Geschichtskalender für 1885—1887; 1888, I; 1889, I; 1891, I; 1892, II; 1893—1901; 1902, I. Lipsca 1886—1903. — 29 vol. in-8°.

Diehl (Charles), Justinien et la civilisation byzantine au IV-e siècle. Paris 1901. — 1 vol. in-8°.

Diplomatarium Veneto-Levantinum sive acta et diplomata res Venetas, Graecas atque Levantis illustrantia a 1351—1454. Pars II. Veneţia 1899. — 1 vol. in-8°.

Enlart (Camille), Manuel d'archéologie française depuis les temps mérovingiens jusqu'à la Renaissance. I-re partie. Architecture. I. Architecture religieuse. Paris 1902. — 1 vol. in-8°.

Ephemeris epigrafica, Corporis inscriptionvm latinarvm Svpplementvm, edita ivssv Institvti Archaeologici Romani. Vol. IX, fasc. I. Berlin 1903. — 1 vol. in-8°.

Eutropii, Breviarium ab urbe condita. Guilelmus Hartel recognovit. Berlin 1872. — 1 br. in-8°.

Fava (Roberto), La questione rumena e gli agenti del Signor Wekerle in Italia. Parma 1894. — 1 br. in-8°.

Finlay (George), A history of Greece from its conquest by the Romans to the present time, b. C. 146 to A. D. 1864. A new edition ... by the Rev. H. F. Fozer. Oxford 1877. — 7 vol. in-8°.

Fischer (Dr. Emil), Die Herkunft der Rumänen. Bamberg 1904.—1 vol. in-8°.

Fontes rerum austriacarum. Oesterreichische Geschichts-Quellen. II-te Abteilung. Diplomataria et acta. LVI Band. Viena 1903. — 1 vol. in-8°.

Fraknói Vilmos, Magyarország egyházi és pólitikai összeköttetései a Római Szent-Székkel. (Legăturile bisericescĭ şi politice ale Ungarieĭ cu Sf. Scaun din Roma.) Budapesta 1901—3. — 3 vol. in-8°.

Friedrich's des Grossen Politische Correspondenz. XXVIII Band. Berlin 1903. — 1 vol. in-8°.

Gelzer (H), Die Genesis der Byzantinischen Themenverfassung. Lipsca 1899.— 1 vol. in-8°.

Горчаковъ (Александръ Михаиловичъ), Сборникъ изданый въ памягь двадцати пятилѣтія управленія Министерствомъ иностраннихъ дѣлъ государственнаго Канцелера. (Colecţiune publicată în memoria administraţiunii de douĕ-ḑecĭ şi cincĭ anĭ a Ministeruluĭ de Externe de către cancelarul de Stat. 1856—81.) S. Petersburg 1881. — 1 vol. in-4°.

Γούδα (᾿Αναστασίου), Βίοι παραλληλοί τῶν ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς 'Ελλάδος διὰ ήρεφάντων ἀνδρῶν. Atena 1870—76. — 8 vol. in-8°.

Heeren (A. H. L.), und F. A. Ukert, Geschichte der europäischen Staaten. Geschichte des russischen Staates. I—II Band von Ph. Strahl, III—VI Band + Ergänzungs-Band von Dr. Ernst Herrmann. Hamburg, Gotha 1832—66. — 7 vol. in-8°.

Helmolt (Dr. Hans F.), Weltgeschichte. VIII, 1, 2. Lipsca, Viena 1902—3.— 2 vol. in-4°.

Hodgkin (Thomas), Italy and her invaders. Vol. I, 1, 2 — VIII. Oxford 1892—1899. — 9 vol. in-8°.

Яковенко (Игнатій), Нынѣшнее состояніе турецкихъ княжества Молдавіи и Валахіи, и россійскою Бессарабской области. (Starea actuală a principatelor turce Moldova şi Valachia şi a regiuniĭ ruse Basarabia.) S. Petersburg 1828. -- 1 vol in-8°.

» Молдавія и Валахія съ 1820 по 1829 годъ. (Moldova şi Valachia de la 1820 până la 1829). S. Petersburg. — 1 vol. in-8°.

Iorga (N.), Notes et extraits pour servir à l'histoire des Croisades au XV-e siècle. 3-ème série. Paris 1902.—1 vol. in-8°.

Исторія Россійской церкви. (Istoria bisericiĭ rusescĭ.) St. Petersburg 1838.— 1 vol. in-8°.

Jahresberichte der Geschichtswissenschaft im Auftrage der historischen Gesellschaft zu Berlin. I Jahrg. 1878—XV Jahrg., 1892, XVIII Jahrg., 1895—XXIV Jahrg., 1901. Berlin 1880—1903. — 22 vol. in-8°.

Jahrbuch des Bukowiner Landes-Museums. X Jahrg. 1902. Cernăuţĭ. — 1 br. in-8°.

Journal des savants, publié sous les auspices de l'Institut de France. Nouvelle série. 1-e année, 1903. Paris. — 1 vol. in-4°.

Карамзинъ (Н. М.), История государства россійскаго. Изданіе пятое. (Istoria Statuluĭ rus. Ediţia a cincea.) S. Petersburg 1844.—3 vol., in-8°.

» Ключъ или алфавитный указатель къ исторіи государства россійскаго.... Изданіе П. М. Строевъ.... И Эйкерлинга. (Cheia saŭ indicele alfabetic la istoria statuluĭ rus. Ediţia G. M. Stroev... I. Eikerling.) S. Petersburg. 1844. — 1 vol. in-8°.

Kretzoulesco (Emmanuel). — 1 br. in-8°.

Kyriakos (A. Diomedes), Geschichte der orientalischen Kirchen von 1453—1898

Autorisierte Übersetzung.... von Lic. Dr. Erwin Rausch. Lipsca 1902.— 1 vol. in-8°.

Lamprecht (Karl), Deutsche Geschichte. II Ergänzungsband. II Band. 2-te Hälfte. 1. 2. Auflage. Freiburg im Breisgau 1903—4. — In-8°.

Langeron, Mémoires.... Campagnes de 1812, 1813, 1814 publiés d'après le manuscrit original pour la Société d'histoire contemporaine par L.-G. F. Paris 1902. — 1 vol. in-8°.

Langsdorff (E. de), La Transylvanie depuis la fin du dix-septième siècle jusqu'en 1849 (Extrait de la Revue des deux mondes, 15 juillet 1849).— 1 br. in-8°.

Lescoeur (Le P.), L'église catholique et le gouvernement russe. Paris 1903.— 1 vol. in-8°.

Lindner (Theodor), Weltgeschichte seit der Völkerwanderung. III Band. Stuttgart şi Berlin 1903. — 1 vol. in-8°.

Λόγιος Ἑρμῆς. Σύγγραμμα φιλολογικὸν περιοδικὸν τετράκις τοῦ ἔτους ἐκδιδόμενον ὑπὸ K. L Κόντου. Tom. I, 1—3, V. Londra 1866—76. — 2 vol. in-8°.

Mendelssohn Bartholdy (Karl), Geschichte Griechenlands von der Eroberung Konstantinopels durch die Türken im Jahre 1453 bis auf unsere Tage. Lipsca 1870—74. — 2 vol. in-8°.

Meulemans (Auguste), La Roumanie et le Prince Charles de Hohenzollern. Précis historique et appréciation commerciale. Bruxelles 1869.—1 br. in-8°.

Mischef (P.-H.), La Mer Noire et les détroits de Constantinople. Paris 1899.— 1 vol. in-8°.

Mittheilungen der k. k. Central-Commission fur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale. Neue Folge. XXVIII Band, II Heft. Dritte Folge. II Band. 1903. Viena şi Lipsca 1903. — In-4°.

Mittheilungen des kaiserlich deutschen Archaeologischen Instituts. Athenische Abtheilung. Band XXVII—XXVIII. 1902—3 Atena. — In-8°. — *Roemische Abtheilung.* Band XVII, 3—4, XVIII. Roma 1903. — In-8°.

Mittheilungen des Instituts für oesterreichische Geschichtsforschung. XXIV Band. + Ergänzungsband. V, 3 Heft. Innsbruck 1903. — In-8°.

Monicault (Gaston de), La question d'Orient. Le traité de Paris et ses suites (1856—1871). Paris 1898. — 1 vol. in-8°.

Muratori (L. A.), Rerum Italicarum Scriptores. Raccolta degli storici italiani dal cinquecento al millecinquecento. Nuova edizione riveduta, ampliata et coretta con la direzione di Giosue Carducci e Vittorio Fiorini. Tom. I, p. I, f. 1-2, IX, p. IX, f. 1-2, XI, p. I, f. 1, XV, p. V, f. 1, IX, p. IX, f. 1-2, XVII, p. II, f 1-2, XXI, p. IV, f. 1-2, XXII, p. IV, f. 1-4, XXIV, p. XV, f. 1-4, XXVIII, p. II, f. 1-2). Città di Castello 1900—3 -- In-4°.

Obergermanisch-raetische Limes (Der) des Roemerreiches. Im Auftrage der Reichslimes-Kommission. Lief XVIII, XIX. Heidelberg 1903. — In-4°.

Ollivier (Emile), L'empire libéral. Etudes, récits, souvenirs. Paris 1895—1903. — 8 vol. in-8°.

Orbescu (D. P.), Orațiunea funebră. . . . . la înmormîntarea râposatuluĭ june Constandin Polizu. Bucurescĭ 1858. — 1 br. in-8°.

Ottmann (Victor), Jakob Casanova von Seingalt. Sein Leben und seine Werke. Nebst Casanovas Tragikomödie: Das Polemoskop. Stuttgart 1900.—1 vol. in-8°.

Pears (Edwin), The destruction of the Greek Empire and the story of the capture of Constantinople by the Turks. Londra, New-York, Bombay 1903. — 1 vol. in-8°.

Περραιβοῦ (Χριστοφόρου), Ἀπομνημονεύματα πολεμικὰ, διαφόρων μάχων συγκροτηθείσων μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ὀθομάνων κάτα τε τό σούλιον καὶ ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ 1820 μέχρι τοῦ 1829 ἔτους. Atena 1836. — 2 vol. in 8°.

Petersen (E), Trajans Dakische Kriege nach dem Säulenrelief erzählt. I. Der erste Krieg. II. Der zweite Krieg. Lipsca 1899—1903. — In-8°.

Pommier (Armand), Profils contemporains. M-me la Comtesse Dora d'Istria. Paris 1863. — 1 br. in-8°.

Прибавленіе содержащее важная пысменная доказателства къ изясненію исторіи славянскихъ народовъ. (Suplement ce conține dovedĭ scrise importante pentru lămurirea istorieĭ popórelor Slave.) 1785. — 1 vol. in 8°.

Prokesch von Osten (Ritter), Denkwürdigkeiten und Erinnerungen aus dem Orient. Aus Jul. Schnellers Nachlass herausgegeben von Dr. Ernst Münch. Stuttgart 1836—37. — 3 vol. in-8°.

Question (La) dynastique en Roumanie par un paysan du Danube. Paris 1889. — 1 br. in-8°.

Rémusat (P.-Fr.), Mémoire sur ma détention au temple, 1797—1799, publié pour la Société d'histoire contemporaine avec introduction, notes et documents inédits par Victor Pierre. Paris 1903. — 1 vol in-8°.

Resch (Adolf), Siebenbürgische Münzen und Medaillen von 1538 bis zur Gegenwart. Sibiiŭ 1901.—1 vol. in-8°.

Revue archéologique, publiée sous la direction de MM. G. Perrot et S. Reinach. 4-ème série. Paris 1903. — 2 vol. in-8°.

Revue historique. 28e année. Tome LXXXI—LXXXIII. Paris 1903.—In-8°.

Revue numismatique, dirigée par A. de Barthélemy, G. Schlumberger, E. Babelon. 4-ème série. Tome VII. Paris 1903.—1 vol. in-8°.

Sanuto (Marino), I Diarii. Tomo LVIII + Prefazione di Guglielmo Berchet. Veneția 1903. — 1 vol. in-4°.

Schiller (Hermann), Geschichte der römischen Kaiserzeit. I, 1—2. II. Gotha 1883—87. — 3 vol. in-8°.

Schlitter (Dr. Hanns), Kaunitz, Philipp Cobenzl und Spielmann. Ihr Briefwechsel (1779—1792). Viena 1899. — 1 vol in-8°.

Schulthess' Europäischer Geschichtskalender. Neue Folge. XVIII Jahrg., 1902 München 1903. — 1 vol. in-8°.

Sievers (Dr. G. R.), Studien zur Geschichte der römischen Kaiser. Aus dem Nachlasse des Vaters, herausgegeben von Gottfried Sievers. Berlin 1870.— 1 vol. in-8°.

Смарагдовъ (С.), Руководство къ познанію Средней Исторіи для среднихъ учебныхъ заведеній. Изданіе четвертое. (Manual pentru studiul istorieĭ mediĭ pentru şcólele secundare. Ediţia a patra.) S. Petersburg 1847. — 1 vol. in-8°.

Sommeri Pirnensis (Ioannis), Reges Hvngarici et Clades moldavica: cvivs etiam Hortvlvs amoris cvm Colica, in formam Dramatis scripta, ad finem adiectus est. Omnia studio et opera Stephani Helneri..... collecta et in lucem edita. Witebergae 1580. — 1 vol. in-8°.

Stern (Alfred), Geschichte Europas seit dem Verträgen von 1815 bis zum Frankfurter Frieden von 1871. Berlin 1895—97. — 3 vol. in-8°.

Stourdza (Le Prince), Ex-Hospodar de Moldavie. — 1 br. in-8°.

Suwarow-Rymniskoy (Comitis) Vita. Buda 1799. — 1 br. in-8°.

Századok. A magyar történelmi társulat közlönye. Nagy Gyula titkár. XXXVII-ık évfolyam. Budapest 1903. — 1 vol. in-8°.

Szinnyei (József), Magyar írók élete és munkáı. (Viaţa şi operele scriitorilor ungurĭ) Budapesta 1903. — 1 vol. in-8°.

Történelmi tár, 1903 évi folyam. Budapest. — 1 vol. in-8°.

Turba (Dr. Gustav), Geschichte des Thronfolgerechtes in allen habsburgischen Ländern bis zur pragmatischen Sanktion Kaiser Karls VI. 1156 bis 1732. Viena, Lipsca 1903. — 1 vol. in-8°.

Vaschide (M-me Victoria), Histoire de la conquête romaine de la Dacie et des corps d'armée qui y ont pris part (Bibliothèque de l'Ecole des hautes études. Fasc. 142). Paris 1903. — 1 vol. in-8°.

Венелинъ (Іо. И.), Критическія изслѣдованія объ исторіи болгаръ. Изданныя.... Н. Ж. Ренкоглу. (Cercetărĭ critice despre istoria bulgară Publicate... I. J. Renkoglu.) Moscva 1849.—1 vol. in-8°.

Veress Endre (Dr.), Izabella királyné. (Regina Isabela.) 1519—1559. Budapesta 1902.—1 vol. in-8°.

Wacquant (Anatole), Die ungarische Donau-Armee. 1848—49. Breslau 1900. — 1 vol. in-8°.

Wietersheim (Eduard von), Geschichte der Völkerwanderung. II Auflage..... von Felix Dahn. Lipsca 1881. — 2 vol. in-8°.

Wippermann (Professor Dr. Karl), Deutscher Geschichtskalender für 1902. II Band. Lipsca 1903. — 1 vol. in-8°.

Zieglauer (Professor Dr. v.), Geschichtliche Bilder aus der Bukowina zur Zeit der österreichischen Occupation (I—IX Bilderreihe). Cernăuţĭ 1893—1902. — 9 br. in-8°.

Sciinţe.

Annales de chimie et de physique par M.M Berthelot, Mascart, Moissan. 7-ème série. Tome XXVIII—XXX. Paris 1903. — In-8°.

Annales des sciences naturelles. Botanique. 8-e série. Tome XVII—XVIII. Paris 1903. — In-8°.

» *Zoologie.* 8-e série. Tome XVII—XVIII. Paris 1903. — In-8°.

Bulletin de la Société géologique de France. 4-ème série. Tome III. Paris 1903. — 1 vol. in-8°.

Comptes rendus hebdomadaires des séances de l'Académie des Sciences. Tome CXXXVI—CXXXVII. Paris 1903. — In-4°.

Geognostische Jahreshefte. XV Jahrg. 1902. München 1903. — 1 vol. in-8°.

Ideler (Iulius Ludovicus), Prolegomenorum ad novam Meteorologicorum Aristotelis editionem adornandam quibus de Meteorologia veterum Graecorum et Romanorum agitur. Berlin (1832). — 1 br. in-8°.

Jacobi (C. G. J.), Vorlesungen über Dynamik, nebst fünf hinterlassenen Abhandlungen desselben, herausgegeben von A. Clebsch. Berlin 1866. — 1 vol. in-4°.

Journal de Mathématiques pures et appliquées ou Recueil mensuel de mémoires sur les diverses parties des Mathématiques. 2-ème série. Tome VII, XI—XIX; 3-ème série. Tome I, II, IV, VII, VIII; 5-ème série. Tome VII, VIII, IX. Paris 1862—1903.—18 vol. in-4°.

Lie (Sophus), Theorie der Transformationsgruppen. I—III Abschnitt. Unter Mitwirkung von Dr. Friedrich Engel. Lipsca 1888—93. — In-8°.

Mémoires de la Société géologique de France. Paléontologie. Tome X, fasc 1—4. Paris 1902.—1 vol. in-4°.

Rendiconti del Circolo matematico di Palermo. Tomo XVII. Anno 1903.— Palermo. — 1 vol. in-8°.

Revue générale des sciences pures et appliquées. Directeur Louis Olivier. 14-e année. Paris 1903. — 1 vol. in-4°.

Revue scientifique (Revue Rose). 4-e série. Tome 19—20. Paris 1903. — In-4°.

Rolland (Eugène), Flore populaire ou histoire naturelle des plantes dans leurs rapports avec la linguistique et le folklore. Tome IV. Paris 1903.— 1 vol. in-8°.

Würtz (Ad.), Deuxième supplément au Dictionnaire de Chimie pure et appliquée... Publié sous la direction de Ch. Friedel. 45 fasc. Paris. — In-8°.

Sciințe aplicate.

Ascherson (Dr. F)., Deutscher Universitäts-Kalender für das Winter-Semester 1902/3. Sommer-Semester 1903, Winter-Semester 1903/4. Lipsca 1902—3.— 3 vol. in-8°.

Bonmariage (Dr. A.), La Russie d'Europe..... Essai d'hygiène générale. Bruxelles 1903.—1 vol. in-8°.

Bulletin de l'Académie de médecine. 3-e série, 67-e année. Tome XLIX—L. Paris 1903. — In-8°.

Calendariu la annul dela naşterea lui Hristos 1794 cari e prost, cuprinzând in sine 365 de zile. Viena. — 1 br. in-4°.

Calendariu pre anu'l dela Cristos 1828. Buda. — 1 br. in-8°.

Foaia Soțietații de medici și naturaliști din Principatul Moldovei. Anul I (1852). No. 1—30. Anul II (1853). No. 1. Iaşĭ 1852—53. — In-8°.

Mémoire sur l'achèvement des travaux d'amélioration exécutés aux embouchures du Danube par la Commission Européenne. Avec 3 cartes jointes au texte et un atlas de 59 planches. Lipsca 1873—4. — In-4°/fol.

Mémoire sur les travaux d'amélioration exécutés aux embouchures du Danube par la Commission Européenne. Galațĭ, Lipsca 1867.—In-4°/fol.

Nature (La). Revue des sciences et de leurs applications aux arts et à l'industrie. 31-e année. Paris 1903. — 2 vol. in-4°.

Nicoleanu (G.), Notice sur la viticulture en Roumanie. Paris 1889.—1br. in-8°.

Savopoulo (Alexandre), Thèse pour le doctorat en médecine. De l'étranglement interne et des divers modes de son traitement. Paris 1854. — 1 br. in-4°.

Семеновъ (Н. И.), Стратегическая задача (Problemă strategică.) S. Petersburg 1894/1902. — 2 vol. in-8°.

Weyl (Dr. med. Th.), Handbuch der Hygiene in zehn Bänden + I—II Supplement-Band. Iena 1895—1902. — 13 vol. in-8°.

Geografie.

Beauplan (Le Chevalier), Description de l'Vkranie depvis les confins de la Moscovie jusqu'avx limites de la Transylvanie. Novvelle édition pvbliée par le Prince Avgvstin Galatzin. Paris 1861. — 1 vol. in-8°.

Beth (Lic. Dr. Karl), Die orientalische Christenheit der Mittelmeerländer. Reisestudien..... Berlin 1902. — 1 vol. in-8°.

Boué (A.), Sur l'établissement de bonnes routes et surtout de chemins de fer dans la Turquie d'Europe. Viena 1852. — 1 br. in-8°.

Bukowina (Die). Eine allgemeine Heimat-Kunde .... durch die k. k. Gendarmerie des Landes Gendarmerie-Commandos No. 13. Cernăuțĭ 1899. — 1 vol. in-fol.

Czirbusz (Géza Dr.), Magyarország a XX évszàz elején föld- és néprajzi, nemzetgazdasági és társadalomtudományi szempontból. (Ungaria la începutul secoluluĭ XX, din punctul de vedere geografic, etnografic, economic şi sociologic.) Timişóra 1902. — 1 vol. in-8°.

Defeller (L'Abbé), Itinéraire ou Voyages . . . en diverses parties de l'Europe. Liége, Paris 1820. — 2 vol. in-8°.

Forgatsch (Ludwig Freiherr von), Die schiffbare Donau von Ulm bis in das Schwarze Meer. Viena 1849. — 1 br. in-8°.

Ganz (Dr. Hugo), Reiseskizzen aus Rumänien. Berlin 1903. — 1 vol. in-8°.

Gardthausen (V.), Die geographischen Quellen Ammians (Besonderer Abdruck aus dem VI. Supplementbande der Jahrbücher für classische Philologie). Lipsca 1873. — 1 br. in-8°.

Goltz (Lic. Ed. Freiherr von der), Reisebilder aus dem griechisch-türkischen Orient. Halle a. S. — 1 vol. in-8°.

Gownik [Capitala Armenilor în Transilvania]. 1896. — 1 vol. in-8°.

Hochstetter (Prof. Dr. F. v.), Reise durch Rumelien im Sommer 1869. — 1 br. in-8°.

Kirchhoff (Alfred), Unser Wissen von der Erde. Allgemeine Erdkunde und Länderkunde, herausgegeben unter fachmännischer Mitwirkung. Allgemeine Erdkunde. V Auflage. II, 1—2, III, 1, 2. I—III Abteilung. Praga, Viena, Lipsca 1886—99. — 6 vol. in-8°.

Körner (Friedrich), Vaterländische Bilder aus Ungarn und Siebenbürgen, der Woiwodina und dem Banat, Kroatien, Slavonien, der Militärgrenze sowie Dalmatien. Lipsca 1858. — 2 vol. in-8°.

Krumbacher (Karl), Griechische Reise-Blätter aus dem Tagebuche einer Reise in Griechenland und in der Türkei. Berlin 1886. — 1 vol. in-8°.

Lenormant (François), Les Patres Valaques de la Grèce (Revue Orientale Américaine). Paris 1860. — 1 br. in-8°.

Mantegazza (Vico), Macedonia. Milano 1903. — 1 vol. in-8°.

Niox (Le Commandant), Géographie militaire. V. Europe orientale et bassin de la Méditerranée. I-e Partie. Péninsule des Balkans. Paris 1883. — 1 vol. in-8°.

Perret-Maisonneuve (Adrien), Aperçu sur la Roumanie. Conférence.... Dessins de l'auteur et de M. Costin Petresco. Paris 1903. — 1 vol. in-8°.

Petermanns (Dr. A.), Mitteilungen aus Justus Pertes' geographischen Anstalt. Herausgegeben von Prof. Dr. A. Supan. 49 Band+Ergänzungsheft No. 138—144. Gotha 1903. — In-4°.

Peters (Madison C.), The Jew as a patriot. With an introductory essay. New-York 1902. — 1 vol. in-8°.

Recouly (Raymond), Le pays magyar. Paris 1903. — 1 vol. in-8°.

Revue de Géographie. 27-e année. Paris 1903. — 1 vol. in-8°.

Rosny (Léon de), Les Romains d'Orient. Aperçu de l'ethnographie de la Roumanie. Paris 1885. — 1 vol. in-8°.

Rubnik (Guillaume de), Bernard Le Sage et Saewulf. Relations des voyages publiées..... d'après les manuscrits de Cambridge, de Leide et de Londres par Francisque Michel et Thomas Wright. Paris 1839.— 1 vol. in-4°.
Thumb (Albert), Die ethnographische Stellung der Zakonen. — 1 br. in-8°.
Tour du monde (Le). Nouvelle série. 9-e année. Paris 1903.—1 vol. in-4°.

Chărţĭ.

Atlas cuprinḑênd chărţile Croaţieĭ, Bosnieĭ, Sclavonieĭ, Banatuluĭ, Serbieĭ, Transilvanieĭ, Valachieĭ, Moldoveĭ, Bulgarieĭ, Rumelieĭ, Basarabieĭ, Oceacovuluĭ şi Crimeeĭ. — 1 br. in-4° obl.
Bessarabien, Moldau, Walachei und ein Theil von Bulgarien. — 7 foĭ.
Biondelli (B), Atlante linguistico d'Europa. Milano 1841.— 2 foĭ.
Bizantivm, nvnc Constantinopolis. — 1 fóe.
Constantinople. Plan de... avec ses fauxbourgs en Europe et Scutari en Asie. Paris 1827.— 1 fóe.
Constantinople. Plan de... et du Bosphore pour servir de renseignement à la Carte des Limites des trois Empires. Vienne.— 1 fóe.
[*Dacia*. Chartă grecéscă]. — 1 fóe.
Danube, Carte du cours du... depuis Ulm jusqu'à son embouchure dans la Mer Noire ou Guide de voyage à Constantinople sur le Danube avec indication de tous les points de la navigation des pyroscaphes sur cette route. Wienne chez Artaria et Compagnie. — 1 fóe.
Fried (F), General-Karte des Türkischen Reichs in Europa und Asien nebst dem Königreiche Griechenland. Viena 1839. — 1 fóe.
Fryburg im Brissgoew. — 1 fóe.
Ignaz (Georg Freyherr von Mezburg), Post-Charte der Kais. König. Erblande Viena 1783. — 1 fóe.
Lipszky (Joannes de), Mappa generalis Regni Hungariae partiumque adnexarum Croatiae, Slavoniae et Confiniorum militarium magni item Principatus Transylvaniae... adjectis finibus Provinciarum Bukovinae, Galliciae, Silesiae, Austriae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Dalmatiae, Bosniae, Serviae, Valachiae et Moldaviae..... Pesthini 1806.— 12 foĭ.
Lipszky de Szedlicsna (Joannes), Tabula generalis Regni Hungariae, Croatiae et Slavoniae, nec non Magni Principatus Transilvaniae conspectum mappae generalis in XI sectiones moduli majoris distributae... exibens. Pesthini 1810.— 1 fóe.
Oestereichische Monarchie, Post-und Strassen-Karte der nebst allen angrenzenden Laendern, herausgegeben von der k. k. Obersten Hof-Post-Verwaltung. 1840. — 1 fóe.
Plan topografic. Desemn original. — 1 fóe.
Ráisz (Christ), Topographia Antri Baradla. 1802. — 1 fóe.
Rendziny (Stanislas), Çarte von Polen und einem grossen Theil der an-

grenzenden Laender nach Rizzi-Zanoni, Gilly, Textor, Liesganing, Metzburg, nebst andern Hülfsmitteln bearbeitet und nach dem Frieden von Tilsit eingetheilt. Viena 1810. — 4 foĭ.

România (Charta). Principatele-Unite. Basarabia şi parte din Bulgaria. Edit. Major D. Papasoglu. — 1 fóe.

Rusia. Генеральная карта части Россіи, раздѣленная на губерніи и уѣзды съ изображеніемъ почтовыхъ и другихъ главныхъ дорогъ. Сочинена и гравирована въ 1799—мъ году при собственномъ Его Императорскаго Величества Депо картъ. (Charta generală a uneĭ părţĭ a Rusieĭ, împărţită în guberniĭ şi districte cu înfăţişarea drumurilor poştale şi a altor căĭ principale de comunicaţie. Făcută în anul 1799 în depoul propriŭ de chărţĭ al Majestăţiĭ Sale Imperiale.) — 1 fóe.

Scheda (Joseph), General-Karte von Europa. Viena 1845—47. — 28 foĭ.

Sclavonia oder Windisch Marck, Bossen, Crabaten, etc. — 1 fóe.

Schmitfeldt (Georg), Polen nebst den angrenzenden Ländern. Viena.—1 fóe.

Schubert (General-Major), Kriegsstrassenkarte eines Theiles von Russland und der angraenzenden Laender. Nach der unter der Leitung des Russ. Kaiserlichen Generalstabes. 1837. — 17 foĭ.

Schulz's (R. A.), General Post- und Strassen-Karte des Kronlandes Galizien und Lodomerien mit Auschwitz, Zator und Krakau, so wie des Kronlandes Bukowina. Viena 1851. — 1 fóe.

Siebenbürgen. General-Karte des Gross-Fürstenthums ... und der im Jahre 1861. mit dem Königreiche Ungarn vereinigten Theile, ausgeführt und herausgegeben durch das k. k. militärisch-geographische Institut. 1863.—1 fóe.

Türkey (Charte von der Europaeischen . . .) mit den anliegenden Republiken der Sieben Inseln u. Ragusa. Viena 1806. — 1 fóe.

Ungarn (Karte des Königreiches..) nebst Croatien, Slavonien, der Militärgrenze und dem Gross-Fürstenthume Siebenbürgen. Viena.—1 fóe.

Weiss (Franz von), Carte der Europaeischen Türkey nebst einem Theile von Kleinasien in XXI Blaettern. Nach den besten Hülfsquellen entworfen und gezeichnet....., herausgegeben von dem k. k. öster. Generalquartiermeisterstabe im Jahre 1829.—21 foĭ.

Zuccheri (Edmund v), Post-und General-Charte des Königreiches Ungarn der Woiwodschaft Serbien und des Temescher Banates, von Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, der k. k. Militaer-Grenze, sowie von der Bukovina, nach Lipszky's grosser Charte auf VI Blättern sorgfältig reducirt..... Viena (1764).—6 foĭ.

Foĭ volante.

91 foĭ volante dintre 1821—72, şi numere de ḑiare.

1 pachet foĭ volante litografiate şi imprimate, dintre 1825—40.

Stampe.

Alexandru Ioan I, Domnitor a Românieĭ. Litogr.
Alexandru Ioan I, Prinţul Moldo-Român. 1859. C. I. Stăncescu del. Imp. Lemercier, Paris. Hirsch. lith.
Anteia obsteasca Adunare. 10 Martie 1831. Reproducere fotografică.
Bâlciŭ (Un). Chromlitogr.
Banditul Marin Bălanu.... Editor Major D. Pappasoglu. Litogr.
Bibescu (Gheorghe D.), Domn stăpânitor a toată Tzara Romanească, desinat în zioa înscăunării, la 1843 Februarie 14. Dessiné par A. Kaufmann. Boucarest. Imprimé par Lemercier à Paris. Lith. par Marin.
Boer în costum europenesc. Portret original în colorĭ. Pictor C. Georgiuu. 1852.
Bouquet, En Valachie. Desemn original. Dedicat «à son ami Jules Le Cacheux». 17 août 1842.
Bukureşti. Ansicht von Bukarest. Nach der Natur v. R. Bielitz. J. Rauh's lith. Kunstanstalt in Wien. Lithogr. von Czerny. Chromolitogr.
Carol I. Iosephine Bielz. Litogr.
Carol I, Domnitorul Românieĭ. Emil Volkers 1869. Chromolitogr.
Carol I, Fürst von Rumänien. Elisabeth Fürstin von Rumänien. Druck, Verl. v. H. Gemart.... Wien. Litogr.
Cernat (Général de Division). L. Appelrath. Kunst-Verlag des Heinr. Geldzähler, Wien. Litogr.
Cocónă bătrână. Portret original în colorĭ.
Corpul oficerilor din legiunea V-a. Fotogr.
Costumes de l'Lmpire Ottoman. Album.
Cuza (Alexandru Ioan). Fotogr.
Davila (General Dr. C.). Fotogr.
Elena Doamna. Fotogr.
Elena (M. S), Dómna Principateloru-Unite. 1861. C. I. Stăncescu del. Imp. Lemercier, Paris. A. Hirche lith.
Eliade Rădulescu (I.). Desemn original în peniţă şi tuş de St. Bassarabescu, . Fevruarie 1850.
Fürchterliche Erdbeben (Das) in der Stadt Bucharest in der Wallachey den 23 Januar 1838. Litogr.
Gika (Prinţul Alecsandru Dim.): Le Prince Alexan. Demêt. Ghika. Etabl. lithogr. de Georges Wenrich ..... Bucarest.
[Hagi Tudoraĭche]. Lith. v. Rud. Hoffmann. Druck v. J. Haller.
Maiorescu (T.). Portret original în cărbune. Ovâl.
Manu (General Savel). Fotogr.
Mihai Bravu, Prinţu Românilorŭ (la 1601). Omagiu la Părintele meu. C. I. Stăncescu del. Imp. Lemercier, Paris. A. Hirsch, lith.
Millo (Mateiŭ), artistŭ dramaticŭ. Portret oval, într'un tabloŭ conţinênd pe artistul Millo în următórele creaţiunĭ ale sale: «Plăcintaru-canţonetă»

«Bunul odinioară», piesă într'un actŭ, «Mama Ilinca în drumu de fer», «Olteanu-în Prăpăstiele», «Chir Gaitan din Nunta», «Boeriulu din Prăpăstiele», «Friserul din Balulu», «Gură cască-canţonetă», «Herşcu-canţonetă», «Barbu Lăutariu-canţonetă», «Baba Hîrca-operetă», «Paraclisierul-piessă într'un act», «Moisi-Lipitorile act. I», «Chira Nastasia-canţonetă», «Moisi-Lipitorile, act. III», «Paraponisitul-canţonetă». Cu dedicaţiune autografă «Domnului Pantazi Ghica ..... Bucureşti la 30 August (11 Septemvrie) 1869».

Mommsen (Theodor). L. Jacoby 1890. Litogr. (Cu fac-similele subscrieriĭ luĭ Mommsen).

Ocna părăsită din Telega..... Editor Major D. Pappasoglu. (No. 2. Banditul Marin Bălan). Litogr.

Portret original în creion de «Bocquin».

România. Album alŭ M. S. Domnitoruluĭ Carol I. Portŭ la Argis. Chromolitogr. de C. Szathmári.

Senatul Românieĭ. Sesiunea anuluĭ 1888—1889. Fotogr.

Skizzen aus den Donau Fürstenthümern (Plojeschti 30/8 854, Plojesti 21/4 856).—12 foĭ.

Sorcière Bohémienne de Roumanie. Th. Aman pinx. et sculp. 1874. V.ve A. Cadart. Edit. Imp..... Paris. Aquaforte.

Svcesso (Il) segvito nella Valachia tra l'Prencipe Transilvano et Sinam Bassa sotto li 18 de ottobre 1595. Franco fecit.... Litogr.

Ştirbei (Barbu Demetrie), Domn stăpânitor al Terri Româneşti. Dessiné d'après nature par Ch. P. Szathmári 1851. Imp. Lemercier.... Paris. Litogr.

Manuscrise.

Adaosuri la medicină. Sec. XIX.—In-4°.

Algebră, mic tratat. Sec. XIX.--In-4°.

Archirie şi Analdam, şi alte poveştĭ. 1841.—In-8°.

Astronomie şi Astrologie, ms. latino-german. Sec. XV. — In-4°.

Astronomie şi Astrologie, ms. latin. Sec. XV. — In-4°.

Balica (Alecu), Sfărimările sau procetire asupra revoluţiilor împăraţilor. Traducere. Eşiĭ 1843.—In-4°.

Calendar pe anul 1853. — In-8°.

Catastih de socotéla satuluĭ Brăneştiĭ lu chir Ghiţă Arendaşŭ, 1833.—In fol.

Căaslov (fragment), scris de Popa Ştefan ot Molosigŭ, 1707.—In-4°.

Condică de socotelĭ casnice. Sec. XIX. — In-8°.

Condică pentru botezaţiĭ din mahalaua Sfinteĭ Ecaterini, 1833.— In-fol.

Corporaţia plăpumarilor din Bucurescĭ. Condică pe aniĭ 1811—1869.—In-4°.

Cursurĭ de drept, făcute la Colegiul S. Sava din Bucurescĭ, 1840—2.— 1 pachet.

Curs de limba elinéscă. Sec. XIX. —In-4°.

Danielescu (Dimitrie A.), Calegrafie de clasa II-a gimnazie, 1852.—In-4° oblong.

Daniillesco (Demetriu), Tabla generală de câte cărţi se află în acéstă bibliotecă. Sec. XIX.— In-fol.
Daniilovu (Andreĭ), Caetu de dispoziţii judecătoreştĭ. 1831—1851.— In-4°.
Descrierea unor boli omeneşti. Sec. XIX. — In-4°.
Evanghelie cu învăţăturĭ. Ms. slav, avênd o fóie cu text român. Sec. XVIII. — In-4°.
Faca (Clucerul C.), Comedia vremi, alcătuită în 3 acturi, la anul 1833, luna Aprilie, Bucureşti. — In-4°.
Filaret, Rectorul seminariuluĭ Veniamin, Cuvînt de Massillion, tradus 1845.— In-4°.
Foaie de banĭ, 1827 Martie 22. — In-fol.
Gheografie noao, ce ĭaste a dumné-luĭ Iordachi Darie vel Paharnic, perigrapsită de Alexandru Athanasiu, dascăl. Tom. I—II. Scrisă în satul Dărmăneştĭ 1786. — In-8°.
Kayser-Königliche Tribunals-Instruction de dato 13-tia Maji Anno 1739. — In-fol.
Intrebărĭ şi rèspunsurĭ. Sec. XIX. — In-4°.
Istoria luĭ Stinder, 1791. — In-4°.
Istoria sfinteĭ scripturĭ în scurt. Sec. XIX.—In-4°.
Istorioare şi meditaţiĭ religioase, în prosă şi versurĭ. Sec. XIX.— In-4°.
Jurnal pentru adeverirea creditelor al sindicatuluĭ meseĭ creditorilor din anul 1853. — In-fol.
Jurnalul Departamentuluĭ Vornicieĭ din Lăuntru din aniĭ 1848—1849.—In-fol.
Lateş (Varahilŭ), Cestiune religioasă de răsărit şi de apus. Traducere. Sec. XIX. — In fol.
» Notele de la Evangeliĭ şi Reflecsiunile de la finele fie-căruia capitol a Evangeliilor traduse la Némtz, anul 1874. — In-fol.
Μαυρίδου (Γρηγορίου Μιχαήλ), Κάσσας μετρητῶν καταστίχον. 1840. Bucurescĭ.—In-fol.
Meditaţiĭ religioase. Sec. XIX.—In-fol.
Miniĭat (Ilie), Cuvinte din cartea ce se chĭamă sminte, tipărită în Lipsca la 1752. Copie din 1821.—In-4°.
Minunile Precisteĭ. Text româno-grec. Sec. XIX.—In-4°.
Molitvenic. Din cărţile Popeĭ Floru, dascălul slovenesc. Sec. XVIII.—In-4°.
Ochire asupra bărbaţilor celor marĭ a bisericeĭ Rusieĭ. Sec XIX.—In-fol.
Octoih. Sec. XVIII. — In-4°.
Paraclis cinstit al sf. Haralambie, prescris după cel tipărit la 1815, de Căminar C. Cost. la 1817, în Tecucĭ.—In-4°.
Paraclisul sf. Nicolae. 1823.—In-4°.
Penticostarion scris de Nicolae Popovicĭ în Ardél, 1841.—In-fol.
Pentru sfârşitul lumeĭ şi a doua venire a luĭ Hristos. Sec. XIX.—In-4°.
Polione şi Flavia. Fragment, piesă de teatru. Sec. XIX.—In-4°.
Pravila luĭ Ioan Caragea Vvod. Rom., din 1817. Text român original, întărit cu iscălitura domnéscă şi pecetia ţĕriĭ.— In-fol.

Pravila luĭ Ioan Caragea Vvod. Rom., din 1817. Text grec. Cu aceleaşĭ întăriturĭ ca originalul românesc. — In-fol.
Psaltichie grecéscă, avêndla fine scara Domnilor Ţăriĭ-Româneştĭ, 1241—1812, apoĭ reţete pentru diferite bóle. Sec. XVIII—XIX. — In-fol.
Psaltirea slavonă şi cântecele lui Moise. Text român. Sec. XVIII (anul 1734).— In-4°.
Rânduĭala sfînteĭ şi dumnăzăeştiĭ liturghiĭ. 1728. — In-4°.
Razmeriţă (Dimitrie), Hronograf şi cuvintele sf. Dimitrie, Mitropolitul Rostovuluĭ, tălmăcit din limba ruséscă în sfînta m-re Némţul 1841.—In fol.
Recianu (Const.), Ellemente de Historiea generală. Primul volumine. 1853.—1854.— In-4°.
» Curs elementar de Historiea evuluĭ mediu. Sec. XIX.—In-4°.
» Curs elementar de Historiea timpurilor moderne. 1855—1856. Bucurescĭ. — In-4°.
» Istoria Grecieĭ. Sec. XIX. — In-4°.
» Istoria Patrieĭ. Sec. XIX. — In-4°.
» Curs de istorie. Vécul al XVI-lea. Sec. XIX. — In-4°.
Savescoul (Thomas), Medecine populaire, mois de Novembre 1844/5. — In-4°.
» Metafizica theologieĭ. 1845. Oct 13.—In-4°.
» Omiletica. 1842.— In-4°.
» Theologia dogmatică. 1846. — In-4°.
Sawesscul (T.), Vocabula latina et interpretatio ex lingua latina verborum in eam Walachicam. 1845. — In-8° mic.
» Interpretationes in lingua Walachica ex ea latina. — In-8° mic.
Scrisóre către un neofitú român. Sec. XIX. — In-folio.
Scrisóre către domnulŭ Abatele Niconŭ asupra religiosuluĭ sĕŭ voiagiŭ în Palestina. Sec. XIX. — In-fol.
Scrisóre la o protestantă convertită. Sec. XIX. — In-fol.
Slujba sfintelor patimĭ ale Domnuluĭ nostru Isus Christos Sec. XVIII.—In-fol.
Stipulaţiunĭ atingătóre la navigaţia Prutuluĭ. Sec. XIX. — In-8°.
Tàlcuire pe scurt la psalmiĭ luĭ David, anul 1790. — In-fol.
Trataţie pragmatică asupra reformaţieĭ din biserica apusană de la vécul al XV-lea până în vécul XVIII-lea. Sec. XIX.—In-4°.
Vârnav. Patru caiete cu poesiĭ scrise în limba română şi germană la Viena şi St. Poelten. 1830—1831.—In-8°.
» Geschichte des kalten Wassers.—In-4°.
» Diferite poesiĭ germane şi române, reţete şi alte însemnărĭ personale. Sec. XIX.
Viaţa şi petrecere părinteluĭ nostru Avraamŭ. 1827.—In-4°.

Documente

1414 (6922). — Chrisovul luĭ Alexandru Vvod Mold.—Orig., Slav., Perg.
1431. – Bula Papeĭ Eugeniŭ formând coperta unuĭ tratat latin de astronomie. — Orig., Latin, Perg.

1471 (6979) Ian. 25. Gherghiţa. — Chrisovul luĭ Radu Vvod Rom.—Orig., Slav., Perg.
(1457—1504). Hârlăŭ. — Chrisovul luĭ Ştefan Vvod. Mold. — Orig., Slav., Perg. + 1 copie cu traducerea.
1543 (7051) Iunie 15 Târgovişte.—Chrisovul luĭ Radu Vvod Rom.— Orig., Slav., Perg.
1564 (7075) Sept. 7. Bucurescĭ. — Chrisovul luĭ Petru Vvod Rom. — Orig., Slav., Hârt.
1571 (7079) Iulie 21. Bucurescĭ. — Chrisovul luĭ Alexandru Vvod Rom.— Orig., Slav., Perg.
1575 (7083) Iulie 3. — Chrisovul luĭ Petru Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
1581 (7090) Sept. 2.—Chrisovul luĭ Petru Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
1583 (7091) Aug. 1.—Chrisovul luĭ Petru Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
1584 (7092) Apr. 3.—Chrisovul luĭ Petru Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» » Apr. 24. Iaşĭ.—Chrisovul luĭ Petru Vvod Mold. — Orig, Slav., Hârt.
1585 (7093) Maiŭ 2.—Chrisovul luĭ Petru Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
1591 (7099) Iulie 7. —Chrisovul luĭ Petru Vvod Mold. — Orig., Slav, Hârt. + traducerea.
1592 (7100) Mart. 20. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 20.—Chrisovul luĭ Aaron Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» » Maiŭ 1.—Chrisovul luĭ Aaron Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt. + traducerea.
1596 (7105) Sept. 2. Suceva. — Zapis. — Orig., Slav., Hârt.
1597 » Mart. 24. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
1598 (7106) Mart. 24.—Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold.—Trad., Rom., Hârt.
» » Mart. 30. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
1599 (7107) Fevr. 14. Suceva.—Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold.— Orig., Slav., Hârt.
» » Mart. 30.—Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold.—Trad., Rom., Hârt.
1601 (7109) Mart. 8. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Mart. 18. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Maiŭ 8. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 18. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.

1601 (7109) Maiŭ 18. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
» » Iunie 12 — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
» » Iunie 12. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
1602 (7110) Maiŭ 12. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
1605 (7113). — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
1606 (7114) Iunie 22. Iașĭ. — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold.— Orig., Slav., Perg.
1609 (7117) Maiŭ 7. — Zapis. — Orig., Slav, Hârt.
» » Maiŭ 7. — Zapis. — Trad., Rom., Hârt.
1610 (7118) Ian. 28. — Chrisovul luĭ Costandin Moghilă Vvod Mold.— Orig., Slav., Hârt.
» » Iunie 17. — Chrisovul luĭ Costandin Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Iulie 31. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Costandin Moghilă Vvod Mold.— Orig., Slav., Hârt.
» (7119) Sept. 13.—Chrisovul luĭ Costandin Moghilă Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» » Sept. 13.—Chrisovul luĭ Costandin Moghilă Vvod Mold.—Trad., Rom., Hârt.
1613 (7121) Mart. 4. — Cartea Şoltuzuluĭ din Vasluiŭ.—Orig., Slav., Hârt. + traducere.
» » Apr. 12.—Chrisovul luĭ Ştefan Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» » Apr. 16. — Zapis. — Orig., Slav., Hârt.
1614 (7122) Maiŭ 2.— Chrisovul luĭ Ştefan Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
1615 (7123) Mart. 19. — Chrisovul luĭ Ştefan Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
1617 (7126) Noemvr. 28. — Chrisovul luĭ Radu Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
1618 » Fevr. 10.—Chrisovul luĭ Radu Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» » Fevr. 25.—Chrisovul luĭ Radu Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» (7127) Noemvr. 28. — Chrisovul luĭ Radu Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
1619 » Maiŭ 21.—Chrisovul luĭ Gaşpar Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» » Maiŭ 31.—Chrisovul luĭ Gaşpar Vvod Mold.—Trad., Rom., Hârt.
1620 (7128) Maiŭ 20. Târgovişte.—Chrisovul luĭ Gavril Moghilă Vvod Rom.— Orig., Slav., Perg.
1621 (7129) Fevr. 25. — Chrisovul luĭ Alexandru Vvod Mold. — Orig. Slav., Hârt.

1621 (7129) — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1624 (7132) Ian. 15. — Chrisovul luĭ Radu Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» » Apr. 13. Iaşĭ.— Chrisovul luĭ Radu Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
1625 (7133) Mart. 24. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1627 (7135) Maiŭ 26. Iaşĭ. — Carte de judecată. — Orig., Slav., Hârt.
1628 (7137) Dec. 12. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Miron Barnovschi Moghilă Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1629 » Maiŭ 12. Iaşĭ.—Chrisovul luĭ Miron Barnovschi Moghilă Vvod.— Orig., Rom., Hârt.
» » Ian. 1.— Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Fevr. 4. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 14. Bucurescĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 22. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7138) Oct. 3. Bucurescĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Dec. 17. -- Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1630 » Mart. 1. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Alexandru Vvod Mold. — Orig , Slav., Hârt.
» » Apr. 24. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7139) Sept. 7. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1631 » Apr. 2. — Chrisovul luĭ Moisi Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Iulie 6. Bucurescĭ. — Chrisovul luĭ Leon Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» (7140) Oct. 21. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Moisi Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
1632 » Iunie 9. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Alexandru Iliaş Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» (7141) Oct. 15. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Noemvr. 2. Iaşĭ.— Chrisovul luĭ Alexandru Iliaş Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Noemvr. 3.— Chrisovul luĭ Alexandru Iliaş Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
1633 » Fevr. 2. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Alexandru Iliaş Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Mart. 2. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 21. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1634 (7142) Mart. 15. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Moisi Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Maiŭ 21. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 28. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iulie 10. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.

1634 (7143) Sept. 1. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Noemvr. 18. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
1635 » Mart. 1. Iaşĭ. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 3. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Apr. 22. Iaşĭ, — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
» » Iunie 20. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1636 (7144) Iulie 2. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold.— Orig., Rom , Hârt.
» » Aug. 22.—Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» (7145) Oct. 28. Iaşĭ. — Carte de judecată. — Orig., Slav., Hârt.
1637 (7146) Sept. 12. Iaşĭ.—Carte de mărturie a boerilor.—Orig., Rom., Hârt.
» » Oct. 18. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
» » Oct. 18. — Carte Domnéscă. — Orig., Slav., Hârt.
» » Oct. 18. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold.— Orig., Slav., Hârt.
» » Oct. 18. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
1638 » Mart. 6. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 8. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7147) Noemvr. 23. Brătulenĭ.— Carte de mărturie a boerilor. — Orig., Rom., Hârt.
1639 (7148) Sept. 2. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1640 » Aug. 10. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 12. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt.
» » Aug. 12. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» (7149) Sept. 30. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Oct. 14. — Chrisovul luĭ Vasile Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
1641 » Fevr. 18. Iaşĭ.— Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 8. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 8. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 8. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 8. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 11. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1642 (7150) Turbătescĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1644 (7152) Ian. 21. — Izvod de împărţélă. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 6. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Aug. 25. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.

1644 (7153) Dec. 12. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» » Dec. 29. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Dec. 29. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Fevr. 5. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. -- Orig., Slav., Hârt.
1645 » Mart. 8. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 13. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 15. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Aug. 4. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» (7154) Noemvr. 6. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1646 » Mart. 15. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» (7155). — Carte de judecată. — Trad., Rom., Hârt.
» » Carte domnéscă. — Orig., Slav., Hârt.
» » Zapis. — Orig., Slav., Hârt.
» » Noemvr. 6. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Noemvr. 19. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
1647 » Ian. 1. Ezărenĭ. — Zapis. — Orig., Rom, Hârt.
» » Maiŭ 6. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasile Vvod. Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Aug. 26. Iaşĭ. — Crisovul luĭ Vasile Vvod. Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» (7156) Noemvr. 2. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod. Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1648 » Maiŭ 12. Iaşĭ. — Carte de mărturie. — Orig., Rom., Hârt.
1648 » Iulie 8. — Zapis. — Trad., Rom., Hârt.
1648 (7157) Noemvr. 24. — Zapis. — Orig., Rom., Hârtie.
1649 » Aug. 18. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod. Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1650 (7158) Ian. 28. Iaşĭ.—Chrisovul luĭ Vasilie Vvod. Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Ian. 29.—Chrisovul luĭ Vasilie Vvod. Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» » Iunie 12 — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod. Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» (7159) Noemvr. 10. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Noemvr. 10. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1651 » Iunie 17. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.

1651 (7159). — Izvod de ţiganĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» (7160) Sept. 17. — Zapis. — Orig, Rom., Hârt.
1652 » Apr. 2. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » — Carte Domnéscă. — Orig., Rom., Hârt.
» (7161). Sept. 25. — Chrisovul luĭ Vasilie Vvod. Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1653 » Ian. 16. — Carte de judecată. — Orig., Rom, Hârt.
» » Ian. 24. — Zapis. – Orig., Rom., Hârt.
» » Fevr. 27. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7162) Sept. 15. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
» » Oct. 5. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ştefan Vvod. Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1654 » Ian 10. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ştefan Vvod. Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 15. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 18. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ştefan Vvod. Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1655 (7163) Maiŭ 18. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ştefan Vvod. Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» » Iulie 14. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Ghorghe Ştefan Vvod. Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1656 (7164) Mart. 27. Iaşĭ. — Cartea Ilisafteĭ, Dómna luĭ Gheorghe Ştefan Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 26. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ştefan Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 31. Iaşĭ. — Cartea Safteĭ, Dómna luĭ Gheorghe Ştefan Vvod. Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 15. — Chrisovul luĭ Gheorghiţă Ştefan Vvod Mold. — Trad., Rom., Hârt
» » Iunie 15. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ştefan Vvod Mold.— Orig., Slav., Hârt.
» (7165) Oct. 1. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1657 » Aug. 2.—Chrisovul luĭ Ghica Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» (7166) Sept. 15. Bacăŭ.—Chrisovul luĭ Gheorghe Ştefan Vvod. Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» » Sept. 26.—Chrisovul luĭ Costandin Şerban Vvod Rom. — Orig., Rom, Hârt.
1658 » Maiŭ 18. — Chrisovul luĭ Gh. Ghica Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 20. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ghica Vvod Mold.— Orig., Slav., Hârt.
» » Maiŭ 21. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ghica Vvod Mold.— Orig., Slav., Hârt.

1658 (7166) Maiŭ 24. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ghica Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 26. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ghica Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iulie 9. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7167) Deč. 29. Sucéva.— Chrisovul luĭ Gheorghe Ghica Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
1659 » Apr. 13. Târgovişte. — Chrisovul luĭ Michail Radul Vvod Rom. — Orig., Slav., Perg.
1660 (7168) Fevr. 11.—Chrisovul luĭ Ştefan Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» » Apr. 3. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Ştefan Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
» Noemvr. 8. — Fóie de zestre. — Orig., Rom., Hârt.
1661 (7169) Ian. 11. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Fevr. 26. Iaşĭ. — Carte de mărturie. — Orig., Rom., Hârt.
» » Fevr. 28. Iaşĭ.—Chrisovul luĭ Ştefan Vvod Mold.—Orig., Slav., Hârt.
» » Apr. 12. Iaşĭ.—Chrisovul luĭ Ştefan Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» » Iulie 1. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7170) Dec. 9. — Chrisovul luĭ Radu Leon Vvod Rom.—Copie, Rom., Hârt.
» » Dec. 21. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1662 » Apr. 10. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 10. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 14. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 15. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Istratie Dabija Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» (7171) Sept. 25.—Chrisovul luĭ Dabija Vvod Mold.— Orig. Rom., Hârt.
1663 » Ian. 8. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Apr. 5. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Istratie Dabija Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 12. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 10. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7172) Sept. 27. — Carte Domnéscă. —Orig., Rom., Hârt.
1664 » Fevr. 8. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 10.—Chrisovul luĭ Dabija Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 28. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7173) Sept. 2. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Dec. 28. — Zapis. —Orig, Rom., Hârt.
1665 (7144) Dec. 29. Iaşĭ.— Chrisovul luĭ Duca Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.

1665 Apr. 27. — Act grec. — Orig., Hârt.
» (7173) Iunie 12. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1667. — Act grec. — Orig., Hârt.
1668 (7176) Apr. 20.—Chrisovul luĭ Dabija Vvod Mold. — Orig., Rom., Hàrt.
» » Maiŭ 20. Iașĭ. — Chrisovul luĭ Iliaș Alexandru Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 12. Turbătescĭ. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
1669 (7177) Maiŭ 9. Tâmpescĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iulie 16. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Duca Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
1670 (7178) Fevr. 6. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7179) Dec. 6. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1671 » Mart. 1. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 20. Bucurescĭ.— Chrisovul luĭ Radu Leon Vvod Rom.— Orig., Rom., Hârt.
» (7180) Sept. 17.—Chrisovul luĭ Duca Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
1672 » — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1673 (7181) Iulie 31. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 5. Iașĭ. — Chrisovul luĭ Ștefan Petru Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» (7182) Sept. 13. — Zapis. Orig., Rom., Hârt.
1674 Oct. 25. — Act grec. — Orig., Hârt.
1675 (7183) Maiŭ 7. Lescanĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1676 (7184) Maiŭ 10. Iașĭ. — Chrisovul luĭ Antonie Rusăt Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 18.—Zapis.—Orig., Rom., Hârt.
» (7185) Oct. 1. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1677 » Ian. 28. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 6. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1678 (7186) Mart. 16. Némțu. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 1. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
1679 (7187) Maiŭ 26. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
1680 (7188) Aug. 20.— Chrisovul luĭ Duca Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1685 (7193) Apr. 23. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Apr. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» (7194) Dec. 18. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1686 » Iulie 3.—Chrisovul luĭ Costandin Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
1687 (7196) Oct. 6. — Zapis. — Orig, Rom., Hârt.
1688 » Mart. 29.—Chrisovul luĭ Costandin Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 20. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iulie 19. Iașĭ. — Chrisovul luĭ Costandin Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.

1688 (7197) Noemvr. 22. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Costandin Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
1689 » Mart. 24. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 6. Iași.—Chrisovul luĭ Costandin Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1691 (7199) Maiŭ 16. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7200) Dec. 13. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
1692 » Iulie 9.—Jalbă.—Orig., Rom., Hârt.
1693 (7201) Ian. 2. — Chrisovul luĭ Costandin Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Ian. 13. — Chrisovul luĭ Costandin Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7202) Sept. 6. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Costandin Duca Vvod Mold.—Orig., Rom, Hârt.
» » Sept. 6. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Costandin Duca Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» » Noemvr. 22. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Costandin Duca Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1694 » Mart. 20. Iași. — Chrisovul luĭ Costantin Duca Vvod Mold. — Copie, Rom., Hârt.
» » Iulie 14. — Chrisovul lui Duca Vvod Mold.—Orig., Rom, Hârt.
1695 (7203) Fevr. 12. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 24. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
» (7204) Sept. 17. — Chrisovul luĭ Costandin Duca Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
1696 » Iulie 20. Iașĭ. — Chrisovul luĭ Costandin Duca Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» (7205) Sept. 2. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Sept. 20. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1697 » Iunie 15. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Antioch Costandin Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» (7206) Oct. 8. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1698 » Mart. 24. Iașĭ.— Chrisovul luĭ Antioch Costandin Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» (7207) Oct. 11. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1700 (7208) Fevr. 26. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Antioch Costandin Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» (7209) Dec. 17. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1701 » Maiŭ 10. Bărboșĭ. — Zapis. — Orig, Rom., Hârt.
» » Iulie 18. Iașĭ. — Chrisovul luĭ Costandin Duca Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» (7210) Noemvr. 26. — Hotarnică. — Copie, Rom., Hârt.

1702 (7210) Mart. 22. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Costandin Duca Vvod Mold. — Orig., Rom. Hârt.
» » Iulie 9. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 20. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7211) Dec. 2. Iașĭ. — Chrisovul luĭ Costandin Duca Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1703 » Iunie 6. — Chrisovul luĭ Costandin Duca Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1705 (7213) Iunie 13.—Carte de alegere.—Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 1. Iașĭ.— Chrisovul luĭ Antioch Costandin Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» » Oct. 26. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1706 (7214) Fevr. 5. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Antioch Costandin Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 12. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» » Apr. 15. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 19. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7215) Sept. 10. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Antioch Cantemir Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
1707 » Ian. 9. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Fevr. — Zapis. — Orig., Grec, Hârt.
» » Apr. 14. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7216) Noemvr. 24. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
» » Noemvr. 25. — Carte de hotărnicie. — Copie, Rom., Hârt.
» » Noemvr. 30. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1708 » Fevr. 20. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» » Mart. 27. — Chrisovul lui Michail Racoviță Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 18. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» (7217) Oct. 13. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Oct. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1709 » — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1710 (7219) Sept. 10. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Nicolae Alexandru Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» » Sept. 18. Iașĭ.—Chrisovul luĭ Nicolae Alexandru Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
1711 (7220) Oct. 26. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Dec. 17. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1713 (7221) Maiŭ 20. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1714 » Apr. 8. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7222) Iunie 22. Iașĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1715 (7223) Ian. 17.—Zapis.—Orig., Rom., Hârt.

1715 (7223) Mart. 19. — Mărturie hotarnică. — Copie, Rom., Hârt.
1716 (7224) Apr. 4. — Chrisovul luĭ Michail Racoviţă Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 12. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 2. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1717 (7226) Noemvr. 28. Iaşĭ. — Carte de judecată a boerilor. — Orig., Rom., Hârt.
1718 » Mart. 28. Iaşĭ.—Chrisovul luĭ Michail Racoviţă Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 20. Botoşanĭ. — Anaforà. — Orig., Rom., Hârt.
1719 (7228) Noemvr. 2. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1720 » Noemvr. 2.—Zapis de mărturie.—Orig., Rom., Hârt.
» (7229) Dec. 28. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Michail Racoviţă Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
1721 » Iunie 14. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7230) Noemvr. 10. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Dec. 4. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1722 » Iunie 20. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iulie 10. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7231) Oct. 6. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Oct. 9. — Hotarnică. — Orig., Rom., Hârt.
» » Oct. 9. — Hotarnică. — Orig., Rom., Hârt.
1724 (7232) Mart. 8.— Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
1727 (7235) Apr. 11. Iaşĭ. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
1728 (7236) Mart. 3. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Apr. 24. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iulie 18. — Chrisovul luĭ Grigorie Ghica Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 26. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Aug. 28. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» (7237) Dec. 2. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1729 » Apr. 27. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1730 (7238) Fevr. 17. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1731 (7239) Apr. 8. — Act de măsurătóre. — Orig., Rom., Hârt.
1734 (7242) Ian. 20. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1735 (7243) Aug. 20. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1736 (7244) Aug. 9. — Chrisovul luĭ Grigorie Ghica Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1738 (7247) Oct. 9. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» » Oct. 9. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1741 (7249) Mart. 15. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7250) Dec. 15. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.

1742 (7250) Mart. 31. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» (7251) Noemvr. 11. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
1744 (7252) Aug. 13. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1745 (7254) Dec. 12. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
1746 » Ian. 16.—Chrisovul luĭ Ioan Nicolae Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
1747 (7255) Iulie 15. —Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» » — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7256) Noemvr. 4. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1748 » Apr. 26. — Hotărîre judecătoréscă. — Orig., Rom., Hârt.
» (7257) Sept. 12. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Noemvr. 27. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
1749 » Fevr. 1. — Fóie de cheltuelĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» » Apr. 23. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
1750 (7258) Fevr. 25. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Fevr. 25. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» » Maiŭ 13. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Costandin Cehan Racoviţă Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1751 (7259) Apr. 12. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Maiŭ 1. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1752 (7260) Maiŭ 26. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
1754 (7262) Ian. 10. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 16. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1755 (7263) Apr. 20. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» » Aug. 17. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7264) Oct. 21. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1756 » Mart. 5. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 27. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 27. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» » Apr. 14. — Chrisovul luĭ Costandin Racoviţă Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1757 (7265) Mart. 3.—Chrisovul luĭ Costandin Michail Racoviţă Vvod Mold.— Copie, Rom., Hârt.
» » Iunie 20. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1759 (7267) Iulie 6. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iunie 9. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1760 (7268) Fevr. 18. — Chrisovul luĭ Ioan Teodor Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 5. — Hotărîre judecătoréscă.—Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 5. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» » Mart. 6. — Carte de hotărnicie. — Orig., Rom., Hârt.
» (7269) Noemvr. 28. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1761 » Fevr. 23. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.

1761 (7269) Maiŭ 10. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» (7270) Oct. 1 — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» » Oct. 17. — Chrisovul luĭ Grigorie Ioan Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1762 » Iulie 11. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» (7271) Oct. 25. — Chrisovul luĭ Grigorie Ioan Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Noemvr. 4. — Chrisovul luĭ Grigorie Ioan Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» » Noemvr. 17. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1763 Oct. 10. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1764 (7272) Mart. 17. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Maiŭ 26. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1765 Ian. 3. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Ian. 12. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Apr. 30. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Maiŭ 2. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7273) Maiŭ 15. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 18. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 21. — Chrisovul luĭ Grigorie Alex. Ghica Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1766 Ian. 30. — Chrisovul luĭ Grigorie Alex. Ghica Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Apr. 10. — Chrisovul luĭ Grigorie Alex. Ghica Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 1. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.,
» (7275) Noemvr. 26. — Inventar de documente. — Orig., Rom., Hârt.
» » Noemvr. — Hotarnică. — Orig., Rom., Hârt.
1767 Iunie 12. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7275) Iunie 20. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 30. — Chrisovul luĭ Alexandru Scarlat Ghica Vvod Rom.—Orig., Rom., Hârt.
» (7275) Iulie 7. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1768 Ian. 4. — Chrisovul luĭ Grigorie Ioan Calimach Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» (7276) Fevr. 6. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt. + 1 copie.
» » Apr. 18. — Mărturie de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» Maiŭ 11. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Maiŭ 22. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1772 Apr. 9. — Cartea Divanuluĭ Moldoveĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Apr. 23. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» (7280) Iunie 17. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
» » Iulie 14. — Foiţă de alegere. — Orig., Rom., Hârt.

1776 Fevr. 28. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Oct. 1. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1777 (7285) Mart. 26. — Zapis. — Orig, Rom., Hârt.
1778 (7286) Iunie 22. — Cartea luĭ Grigorie Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ.— Orig., Rom., Hârt.
» Sept. 8. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
1779 Fevr. 6. — Anaforà. — Copie, Rom., Hârt.
» Dec. 5. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
1780 Maiŭ 31. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 21. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1781 Iulie 8. -- Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 11. — Chrisovul luĭ Costandin Dimitrie Muruz Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Sept. 14. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1782 Maiŭ 22. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1783 Fevr. 4. — Anaforà. — Orig., Rom., Hârt.
» Mart. 9. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Maiŭ 6. Sucéva. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 18. — Zapis de învoiélă. — Orig., Rom., Hârt.
1784 Fevr. 7. — Anaforà. — Copie, Rom., Hârt.
» Mart. 23. — Anaforà. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 17. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 2. — Chrisovul luĭ Alexandru Costandin Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1785 Ian. 25. — Chrisovul luĭ Alexandru Ipsilant Vvod. Mold. — Copie, Rom., Hârt.
» Iulie 9. — Chrisovul luĭ Michail Costandin Suţul Vvod Rom. — Orig. Rom., Hârt.
» Iulie 9. — Cartea luĭ Grigorie Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ.— Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 29. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» Oct. — Hotarnică. — Orig., Rom., Hârt.
1786 Fevr. 13. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 9. — Carte de judecată. — Copie, Rom., Hârt.
» Noemvr. 2. — Inventar de documente. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 7. — Inventar de documente. — Orig., Rom., Hârt.
1787 (7295) Fevr. 21. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 2. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 19. — Chrisovul luĭ Alexandru Ipsilant Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1790 Iulie 26/15. Roman. — Carte de la chesaricésca Administraţie. — Orig. Rom., Hârt.
» Aug. 8. — Hotarnică. — Orig., Rom., Hârt.

1790 Dec. 16. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 23. — Adresa Vornicieĭ de Botoşanĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Roman. — Cartea chesaricesceĭ Administraţiĭ. — Orig., Rom., Hârt.
1791 Mart. 29. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1792 Fevr. 2. — Chrisovul luĭ Michail Costandin Suţul Vvod Rom. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 19.—Chrisovul luĭ Michail Costandin Suţul Vvod Rom.—Orig., Rom., Hârt.
» Sept. 1. — Hotarnică. — Orig., Rom., Hârt.
1793 Mart. 4. — Inventar de documente. — Copie, Rom., Hârt.
1794 Iunie 14. — Anaforà. — Copie, Rom., Hârt.
1795 Apr. 23. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 12.—Chrisovul luĭ Alexandru Calimach Vvod Mold.—Copie, Rom. Hârt.
1796 Fevr. 1. — Carte isprăvnicéscă. — Orig., Rom., Hârt.
» Fevr. 5. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Fevr. 18. — Chrisovul luĭ Alexandru Costandin Muruz Vvod Rom.— Copie, Rom., Hârt.
» Maiŭ 26. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 9.—Chrisovul luĭ Alexandru Costandin Muruz Vvod Rom.—Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 7. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
1797 Maiŭ 30. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 23. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Oct. 16. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
1798 Ian. 27. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Fevr. 23.—Chrisovul luĭ Alexandru Ioan Calimach Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 10. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
1799 Aug. 31. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 28. — Jalbă.—Orig., Rom., Hârt.
1800 Ian. 1. — Chrisovul luĭ Costandin Ipsilant Vvod Mold.—Copie, Rom., Hârt.
» Maiŭ 23. — Chrisovul luĭ Alexandru Muruz Vvod Rom.—Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 23. — Anaforà. — Copie, Rom., Hârt.
» Iulie 5. — Poruncă. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 20. — Zapis. — Orig. Rom., Hârt.
1800—1830. — 25 bucăţĭ documente originale. — Rom., Hârt.
1801 Iunie 4. — Poruncă. — Orig., Rom., Hârt.
» Sept. 20. — Chrisovul luĭ Alexandru Suţul Vvod Mold. — Orig. Rom., Hârt.
» Dec. 7. — Cartea logofeţieĭ celeĭ marĭ. — Orig., Rom., Hârt.

1802 Fevr. 29.—Chrisovul luĭ Alexandru Suțul Vvod Mold.—Orig.,Rom.,Hârt.
» Mart. 15. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
» Apr. 28. — Poruncă isprăvnicéscă. — Copie, Rom., Hârt.
» Maiŭ 3. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 6. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1803 Fevr. 7. — Act grec. — Orig., Hârt.
» Apr. 9. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Apr. 23. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Apr. 27. — Cartea Vornicieĭ de aprodĭ. — Orig., Rom., Hârt.
1804 Iunie 4. — Chrisovul luĭ Alexandru Muruz Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Sept. 29. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
1805 Iunie 3. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 28. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 18. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
1806 Iunie 15. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt. + 1 anexă.
» Iunie 28. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» Iulie 30. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Sept. 10. — Hotărîre judecătoréscă. — Orig., Rom., Hârt.
1807 Ian. 8. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Ian. 24. — Carte isprăvnicéscă. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 1. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 10. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1808 Oct. 13. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1809 Iunie 1. — Anaforà. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 1. — De la Comitetu rânduit. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 19. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 23. — Cartea Divanuluĭ Moldoveĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 23. — Cartea Divanuluĭ Moldoveĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 31. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 1. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1810 Apr. 8. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Maiŭ 6. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Maiŭ 22. — Cartea Divanuluĭ Moldoveĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 13. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 25. — Carte de judecată. — Orig., Rom., Hârt.
» Sept. 14. — Carte de hotărnicie. — Orig., Rom., Hârt. + 1 anexă.
1811 Mart. 20. — Cartea Divanuluĭ Moldoveĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Apr. 12. — Cartea Divanuluĭ Moldoveĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Maiŭ 5. — Jalbă. — Orig., Rom, Hârt.
» Aug. 2. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 11. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1812 Sept. — Carte isprăvnicéscă. — Orig., Rom., Hârt.

1812 Dec. 5. — Chrisovul luĭ Scarlat Alexandru Calimach Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 11. — Chrisovul luĭ Scarlat Alexandru Calimach Vvod Mold.— Orig., Rom., Hârt.
1812—1831. — 7 bucăţĭ scrisorĭ familiare. — Rom, Hârt.
1813 Ian. 24. — Fóie de zestre. — Copie, Rom., Hârt.
» Sept. 23.—Chrisovul luĭ Ioan Gheorghe Caragea Vvod Rom.—Orig, Rom., Hârt.
» Dec. 20. Bucurescĭ. — Chitanţă. — Orig., Franc., Hârt.
1814 Ian. 25. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Mart. 16. — Inventar de documente. — Orig., Rom., Hârt.
1815 Iulie 28. — Zapis. — Orig., Rom, Hârt.
» Aug. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 30. Iaşĭ. — Chrisovul luĭ Scarlat Alexandru Calimach Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
1816 Fevr. 21. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Fevr. 21. — Inventar de documente. — Orig., Rom, Hârt.
» Mart. 16. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 16. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1816—1864.—16 scrisorĭ originale şi 3 còpiĭ în afacerĭ familiare. Rom., Hârt.
1817 Mart. 5.—Chrisovul luĭ Ioan Gheorghe Caragea Vvod Rom.—Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 20. — Hotarnică. — Copie, Rom., Hârt.
1818 Ian. 15. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Fevr 23. — Zapis de adeverinţă. — Orig. Rom., Hârt.
» Maiŭ 10. — Jalbă. — Copie, Rom., Hârt.
» Iunie 9. — Anaforaua Divanuluĭ ţĕriĭ către Ioan Gheorghe Caragea pentru tipăritura pravileĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 22.—Cartea luĭ Ioan Gheorghe Caragea Vvod Rom., relativ la pravilă. — Orig., Rom, Hârt.
» Iunie 23. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 9. — Pitacul luĭ Ioan Gheorghe Caragea Vvod Rom., pentru aplicarea pravileĭ sale. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 12. — Carte isprăvnicéscă. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 19. — Adresa Ministeruluĭ de Interne al Franciei către Consiliul de administraţiune al Societăţiĭ pentru instrucţiunea elementară, cu privire la înscrierea Prinţuluĭ de Rosetto-Roznovano şi Manos ca membri aĭ Societăţiĭ. — Orig., Franc., Hârt.
[1818].—O fóie de corectură a pravileĭ tipărite la 1818.—Orig., Rom., Hârt.
1819 Ian. 12.—Chrisovul luĭ Scarlat Alexandru Calimach Vvod Mold.— Copie, Rom., Hârt.
» Maiŭ 7. — Zapis. — Copie, Rom., Hârt.
» Iunie 18. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.

1819 Sept. 24. — Chrisovul luĭ Alexandru Nicolae Suţul Vvod Rom.—Orig., Rom., Hârt.
» Oct. 1. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 20. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
1820 Iunie 5. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 13. — Carte isprăvnicéscă. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 10. — Adresă. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie.—Chrisovul luĭ Michail Gr. Suţul Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 15. — Chrisovul luĭ Michail Grigorie Suţul Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Sept. — Chrisovul luĭ Michail Gr. Suţul Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
» Oct. 6. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 15. Iaşĭ.—Chrisovul luĭ Michail Gr. Suţul Vvod Mold.—Orig., Rom., Hârt.
1821 Fevr. 15. — Zapis de márturie. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 20. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1822 Iulie 1. — Firmanul prin care se orânduesce Domn şi Oblăduitor Principatuluĭ Moldoveĭ M. S. Ioan Sandu Sturza Vvod.—Trad., Rom., Hârt.
» Sept. 10. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 5. Viena. — Scrisóre. — Copie, Rom., Hârt.
» Noemvr. 29. Chişinăŭ. — Jalbă. — Trad., Rom., Hârt.
» Dec. 13. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
1823 Maiŭ 31. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 1. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 2. — Inventar. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvr. 18. — Carte de alegere. — Orig, Rom., Hârt.
1824 Apr. 10. — Nota ambasadóruluĭ Stangfort. — Trad., Rom., Hârt.
» Apr. 24. — Chrisovul luĭ Ioan Sandu Sturza Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 21. — Cartea Vornicieĭ de aproḍí. — Orig., Rom, Hârt.
» Oct. 20. — Jalbă. — Orig., Rom, Hârt.
» Dec. 19. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
1825 Mart. 28. — Carte de alegere. — Orig., Rom., Hârt.
» Apr. 8. — Chrisovul luĭ Ioan Sandu Sturza Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 1. — Zapis. — Orig., Rom, Hârt.
» Iunie 1. — Chrisovul luĭ Ioan Sandu Sturza Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 15. — Chrisovul luĭ Ioan Sandu Sturza Vvod Mold. — Orig. Rom., Hârt.
» Dec. 18. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.

1826 Mart. 20. — Cartea Divanuluĭ Moldoveĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Apr. 7. — Carte isprăvnicéscă. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 10. — Anaforà. — Copie, Rom , Hârt.
» Iulie 28. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 18. — Adresă isprăvnicéscă. — Orig., Rom., Hârt.
» Aug. 29. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Dec. 15.— Proiect de tocmélă dat de plenipotenţiĭ Rosieĭ către aĭ Porţeĭ otomanicescĭ. — Trad., Rom., Hârt.
1827 Mart. 23. — Chrisovul luĭ Ioan Sandu Sturdza Vvod Mold. — Orig., Rom., Hârt.
» Mart. 23. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
» Noemvrie 10. Hotin. — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
1827—28.— Poruncĭ către isprăvnicia de Vâlcea, 12 bucăţĭ. — Orig., Rom, Hârt.
1828 Ian. 10. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt. + 1 copie.
» Iulie 10. — Catagrafie. — Orig., Rom., Hârt.
» Iulie 16. — Răvaş. — Orig., Rom., Hârt.
» Sept. 25. — Diată. — Orig., Rom., Hârt.
» Oct. 2. — Adresă. — Orig., Rom., Hârt.
» Vestirĭ din partea Rosieĭ. — Trad., Rom., Hârt.
1829 Mart. 18. — Cărţĭ de judecată. — Orig., Rom., şi Rus., Hârt.
» Iulie 18. — Cartea Divanuluĭ Moldoveĭ. — Orig., Rom., Hârt.
» Sept. 5. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
1830 Maiŭ 20. — Scrisóre. — Orig., Rom., Hârt.
» Iunie 13. — Petiţiune. — Orig., Franc., Hârt. + 1 traducere.
» Noemvr. 10. Viena.— Atestat. — Orig., Germ., Hârt.
1830—57. — 16 bucăţĭ diferite acte. — Rom., Hârt.
1830—63. — Un pachet cu adrese oficiale, sentinţe judecătorescĭ, jurnale, zapise, ş. a.
1831—59. — Zapise, adrese oficiale, atestate, etc., 50 de bucăţĭ. — Hârt.
1831—61. — Documente relative la moşia Brătulenĭ şi altele. — Hârt.
1831—61. — Acte privitóre la moşia Brătulenĭ, ş. a. — Hârt.
1834. — Un pachet cu acte de stare civilă, jud. Iaşĭ. — Hârt.
1836—65. — Un dosar cu hârtiĭ în afacerea Socolovicĭ-Danielov. — Hârt.
1840—63. — 97 bucăţĭ dosare ale Tribunaluluĭ de comerţ Ilfov. — Hârt.
1842—59. — Corespondenţa luĭ Vladimir Suhopan, Egumen al mânăstiriĭ Doljescĭ (Moldova) şi apoĭ Vicar al Mitropolieĭ din Iaşĭ, 42 bucăţĭ.— Hârt.
1842—65.— Un pachet cu acte de identitate pentru căsătoriĭ, jud. Iaşĭ.—Hârt.
1843 Aug. 2. — Contract de vîndare. — Concept, Rom., Hârt.
» — Contract. — Concept, Rom., Hârt.
1850 Iulie 8. — Acte, lămurirĭ adunate despre administraţia Departamentuluĭ Lucrărilor publice. Dosar, in-fol., foĭ 20.— Hârt.

1851.—Acta şi însemnările date de Inălţimea Sa pe anul 1851, s. 3-a. Dosar, in-folio, foĭ 66.— Hârt.
1853 Iunie.—«Către şcolarĭ», cuvîntare de «Ioan Iliade».—Orig., Rom., Hârt.
1860 Maiŭ 30. Paris. — Scrisórea luĭ Michail Sturza Vvod Mold. către Căminarul Costache Haret. — Orig., Rom., Hârt.
1863 Aug. 5. Baden-Baden.—Scrisórea luĭ Michail Sturza Vvod Mold. către Căminarul Costache Haret. — Orig., Rom., Hârt.
1875 Martie 12. Iaşĭ. — Procedura civilă în oblastia Basarabieĭ, tom. X, part. II, ediţia 1876. — Trad., Rom., Hârt.
» Mart. 12. Iaşĭ. — Hotărîrea judecătorieĭ ţinutuluĭ de Bender în pricina unor sate ale mânăstiriĭ Némţuluĭ. — Trad., Rom., Hârt.
1878 Maiŭ 17. Rahova. — Hotărîrea No. 70. — Trad., Rom., Hârt.
1881 Sept. 23. London. — Contract. — Orig., Engl., Hârt.
— — Zapis (Sec. XVII). — Orig., Rom., Hârt.
— — (Sec. XVII şi XVIII). — 20 Documente. — Orig., Rom., Hârt.
— — (Sec. XVIII) 12 bucăţĭ documente.— Orig., Rom., Hârt.
— — Doue acte turcescĭ. — Orig., Turc., Hârt.
— — Zapise, jălbĭ, 22 bucăţĭ. — Orig., Rom., Hârt.
— — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
— Oct. 23. Iaşĭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
— — Diverse documente şi poesiĭ legate împreună, sec. XIX, in-folio.— Hârt.
— — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
— Dec. 20. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
— Iunie 3. Vasluiŭ. — Zapis. — Orig., Rom., Hârt.
— — Acte turcescĭ, în 3 exemplare. — Orig., Hârt.
— — Bilet. — Orig., Rus., Hârt.
— — Zapis de mărturie. — Orig., Rom., Hârt.
— — Jalbă. — Orig., Rom., Hârt.
— — Zapis. — Orig., Slav., Hârt.
— — Zapis. — Orig., Slav., Hârt.
— — Chrisovul luĭ Eremia Moghilă Vvod Mold. — Orig., Slav., Hârt.
— — Cererea credinciósei şi închinate ţĕrĭ a Moldoveĭ la prea puternicul, mult milostivul nostru Impĕrat.— Trad., Rom., Hârt.
— — Jalba locuitorilor de tótă starea a ţinutuluĭ de Vasluiŭ către Gheneralul Maior şi Cavaler Mircovicĭ. — Orig., Rom., Hârt.
— — Răvaşe, 2 bucăţĭ. — Orig., Rom., Hârt.
— — Zapise, 3 bucăţĭ. — Orig., Rom., Hârt.

Peceţĭ.

Pecete pentru céră, represintând stema uneĭ familiĭ boerescĭ (din Moldova); pe av. un vas cu o flóre.

FUNDAŢIUNEA ADAMACHI.

Raport pentru administrarea eĭ în 1902—3 şi propunerĭ pentru 1903—4.

Domnilor Colegĭ,

Fundaţiunea Vasile Adamachi, cu a căreĭ îngrijire ne-aţĭ făcut onórea a ne însărcinà încă de la facerea regulamentuluĭ eĭ, şĭ-a continuat mersul, potrivit dispoziţiunilor cuprinse în acel regulament.

Cu onóre vě arătăm maĭ la vale funcţionarea eĭ în anul expirat şi la fine vom face propunerile nóstre pentru anul viitor.

I. *Burse.* In anul trecut aţĭ acordat, pentru burse şi cheltuelĭ de studiĭ, suma de leĭ 75.000. Bursele ce s'aŭ acordat în anul trecut şi în aniĭ precedenţĭ sunt ast-fel împărţite:

a) Şése-spre-ḑece (16) burse de câte 100 leĭ pe lună la studenţĭ aĭ Universităţiĭ din Iaşĭ, şi anume:

Opt (8) la Facultatea de sciinţe studenţilor: Dimitrie Pitaru (anul II), Constantin Motomancea (II), Ioan Manoilescu (II), Constantin Bedreag (II), Gheorghe Anastase (II), Elena Nicodim (III), Ioan Popovicĭ (III) şi Valeria Vilara (IV);

Opt (8) la Facultatea de medicină studenţilor: Dimitrie Gavrilaş (II), Radu Andreiŭ (II), Emilian Buzenchi (IV), Elena Monaru (IV), Petre Nicolaescu (IV), D. G. Paşcan (V) Elena Vereanu (V) şi Olimpia Ciudin (VI).

b) Opt (8) burse de câte 1.200 leĭ anual la elevĭ aĭ Şcóleĭ de podurĭ şi şosele, şi anume: A. P. Alexandrescu (anul preparator), I. Nicolaescu-Balş (II), C. Mihalopol (II), I. Hălăceanu (III), Ştefan Bedreag (III), I. Trofin (III) şi V. Hâlmu (III).

Tóte aceste opt burse de la Şcóla de podurĭ şi şosele se acordă conform regulamentuluĭ numaĭ pentru câte un an şcolar, aşà că la începutul celuĭ viitor se face din noŭ alegerea bursierilor. Bursele nu se daŭ în mânile elevilor, ci se pun din treĭ în treĭ lunĭ la dispoziţiunea Şcóleĭ de podurĭ şi şosele, în internatul căreia bursieriĭ Academieĭ sunt primiţĭ internĭ. In schim-

bul sumeĭ de 1.200 leĭ bursierul Academieĭ primesce, pe lângă tótă întreţinerea de o potrivă cu bursieriĭ Statuluĭ, şi un rând de haine, încălţămintea necesară şi 1 leŭ 50 banĭ pe ḑi în timpul lucrărilor practice de vară.

c) Nouě (9) burse în străinătate pentru studiĭ speciale, şi anume:

Treĭ (3) la Paris de câte 300 leĭ pe lună d-lor : G. Beiu-Paladi, Ioan Borcea şi I. I. Raianu, licenţiaţi aĭ Facultăţiĭ de sciinţe din Iaşĭ, cel dintâiŭ pentru studiul matematicelor (anul IV), al doilea pentru studiul zoologieĭ descriptive (anul II) şi al treilea pentru studiul astronomieĭ (anul I);

Treĭ (3) de câte 250 leĭ pe lună d-lor : Gheorghe Amilcar Sava, absolvent de liceŭ pentru studiul chimieĭ industriale la Zürich (anul II al burseĭ, dar I al Politechniculuĭ, pentru că în anul trecut a făcut studiĭ preparatóre), Maximilian Rotariu, absolvent al Şcóleĭ de agricultură de la Herĕstrăŭ, şi Haralamb Vasiliu, licenţiat în sciinţe, pentru studiul agriculturiĭ la Hohenheim, primul în anul II, secundul în anul I. Concursul pentru bursa ce s'a acordat d-luĭ Haralamb Vasiliu s'a publicat a se face între absolvenţĭ de liceŭ şi aĭ Şcóleĭ centrale de agricultură; d-l Vasiliu s'a presintat şi cu licenţa şi a reuşit întâiul la concurs;

Treĭ (3) acordate la ingineri eşiţĭ cu diplomă din Şcóla nóstră de podurĭ şi şosele, şi anume d-lor: Vasile Roşu pentru studiul irigaţiunilor în Austro-Ungaria (anul II), Ioan Moţoĭ pentru studiul morărieĭ şi fabricaţiuniĭ scrobeleĭ şi uleiurilor în Germania, Austro-Ungaria şi Olanda (anul II), M. I. Stroescu pentru studiul edilităţiĭ publice în Germania (anul I). Primele douĕ burse sunt de câte 400 leĭ pe lună şi a treia de 300 leĭ pe lună.

In anul trecut aŭ terminat studiile ca bursierĭ aĭ Fonduluĭ Adamachi d-niĭ:

Petru Bogdan care, după ce a făcut în Germania frumóse studiĭ şi importante lucrări de laboratoriŭ, a obţinut diploma de Doctor în sciinţele fisico-chimice;

Inginer N. Costinescu care, după ce a studiat de aprópe în timp de doĭ anĭ hidrologia şi hidrografia în Italia, a visitat şi studiat în anul trecut lucrărĭ şi instalaţiunĭ hidraulice din Europa cantrală şi occidentală, după un program ce ĭ-a fost indicat de Comisiune;

Constantin Petrovan şi Elena Ioanovicĭ, carĭ aŭ obţinut licenţa în sciinţe la Universitatea din Iaşĭ, şi

Ecaterina Ladico, care a obţinut doctoratul în medicină la aceeaşĭ Universitate.

S'a suprimat bursa studenteĭ din anul III de la Facultatea de sciinţe din Iaşĭ, Elena Petropol, pontru că nu a trecut examenele regulamentare.

II. *Propunerĭ pentru anul viitor 1903—4.* Avem onóre a vĕ face următórele propunerĭ pentru anul viitor:

1) Să se publice concurs pentru acordarea burselor ce vor rĕmâné vacante în cursul anuluĭ la Facultăţile de sciinţe şi de medicină din Iaşĭ;

2) Să se publice concurs pentru tóte cele opt burse de la Şcóla de po-

durĭ şi şosele carĭ, conform regulamentuluĭ, vor fi declarate vacante la 1 Noemvrie 1903;

3) Bursele pentru studiĭ speciale în străinătate şi carĭ aŭ să se acorde la începutul anuluĭ şcolar viitor sunt:

O bursă ce este a se acordà unuĭ licenţiat de la Facultatea de sciinţe din Iaşĭ (Regulament, art. 7). Ea este ocupată până la 30 Septemvrie viitor de către d-l G. Beiu-Paladi, care studiéză matematicele la Paris. Ca specialitate pentru acordarea eĭ vĕ propunem studiul matematicelor la Paris.

Membriĭ Comisiuniĭ: *P. Poni, Sp. Haret, D. Sturdza.*

Raport despre mersul Fundaţiuniĭ Adamachi de la 1 Octomvrie 1894 până la 1 Martie 1904.

Domnilor Colegĭ,

In tómna anuluĭ curent se împlinesc ḑece anĭ, de când Academia a pus în aplicare voinţa generosuluĭ rĕposat Vasile Adamachi, acordând din venitul averiĭ ce el a lăsat Instituţiuniĭ nóstre burse pentru studiĭ positive atât în ţéră, cât şi în străinătate, precum şi premiĭ pentru lucrărĭ de cuprins moral de orĭ-ce natură.

Aducênd înaintea Academieĭ, întrunită acum în sesiune generală, cele maĭ pióse omagiĭ memorieĭ acestuĭ mare binefăcĕtor, subscrişiĭ carĭ, în toţĭ ceĭ ḑece anĭ din urmă, am fost onoraţĭ cu sarcina de a îngrijì şi supraveghià mersul acesteĭ frumóse fundaţiunĭ, ne simţim datorĭ a vĕ arătà în cele ce urméză progresele săvârşite şi resultatele dobândite în acest deceniŭ.

Cu începutul anuluĭ şcolar 1894—95 s'aŭ acordat primele burse din Fondul Adamachi, şi anume: douĕ la Facultatea de sciinţe şi douĕ la Facultatea de medicină din Iaşĭ de câte 100 leĭ pe lună.

La începutul anuluĭ 1895—96 numĕrul burselor a crescut: la Facultatea de sciinţe şi la cea de medicină din Iaşĭ s'aŭ dat câte patru, la elevĭ de aĭ Şcóleĭ de podurĭ şi şosele s'aŭ dat treĭ burse a 100 leĭ pe lună şi s'aŭ dat întâiele treĭ burse pentru studiĭ în străinătate. In anul următor 1896—97, numĕrul lor s'a ridicat: la câte şése la cele douĕ Facultăţĭ, patru la Şcóla de podurĭ şi şosele şi şése în străinătate; iar cu începutul anuluĭ următor 1897—98, numĕrul burselor a crescut la cel actual, cât póte permite venitul fonduluĭ, şi anume: la câte opt la Facultatea de sciinţe, la Facultatea de medicină şi la Şcóla de podurĭ şi şosele, şi nouĕ în străinătate. In aniĭ următorĭ, de la 1898—99 până la cel curgĕtor, numĕrul burselor a rĕmas acelaşĭ.

Intr'un tabloŭ ce dăm maĭ la vale se arată numele tinerilor carĭ s'aŭ ajutat în studiile lor cu burse din Fondul Adamachi, studiile ce aŭ făcut, titlurile cu carĭ s'aŭ întors bursieriĭ din străinătate, sumele ce s'aŭ dat fiecăruia şi, la câţĭ s'a aflat, rostul ce şĭ-aŭ făcut după terminarea studiilor.

Acì vom arătà deocamdată scrierile pe carĭ le-aŭ făcut uniĭ din bursieriĭ Fonduluĭ Adamachi, fie pe când făceaŭ studiĭ, fie după terminarea lor.

A. *Tipărite în publicaţiunile Fonduluĭ Adamachi:*

Victor Gutzu: Rafinarea petroleuluĭ crud şi manufactura diferitelor producte comerciale din petroleul crud în Statele-Unite ale Americeĭ, 1898.

Dr. I. Simionescu: I. Studiĭ geologice şi paleontologice din Carpaţiĭ sudicĭ. I. Studiĭ geologice asupra basenuluĭ Dâmboviciórei, 1898. — II. Fauna neocomiană din basenul Dâmboviciórei, 1898. — III. Fauna calloviană din Valea Lupuluĭ (Rucăr), 1899. — IV. Fauna cretacică superióră de la Ürmös (Transilvania), 1899. — V. Descrierea câtor-và fosile terţiare din nordul Moldoveĭ, 1901. — VI. Constituţiunea geologică a ţĕrmuluĭ Prutuluĭ din nordul Moldoveĭ, 1902. — VII. Contribuţiunĭ la geologia Moldoveĭ dintre Siret şi Prut, 1903.

Petru Bogdan: I. Influenţa substanţelor străine asupra solubilităţiĭ phenylthioureeĭ în apă, 1902.—II. Influenţa neelectrolitelor asupra tensiuniĭ de vaporĭ a aciduluĭ acetic, 1903.

V. Roşu: Ameliorarea terenurilor de cultură prin drenagiŭ şi irigaţiune în Austria, 1903.

B. *Lucrărĭ tipărite aiurea:*

D. Călugăreanu: I. Expériences sur la suture croisée des nerfs de différentes sortes. Nerf lingual avec le nerf hypoglosse, nerf hypoglosse avec le nerf pneumogastrique, Paris 1900, în colaborare cu V. Henri. — II. Suture croisée des nerfs pneumogastrique et hypoglosse, Paris 1900, în colaborare cu V. Henri. — III. Salivation très abondante, pendant la mastication, chez un chien à la suite de la suture croisée des nerfs hypoglosse et lingual, Paris 1901, în colaborare cu V. Henri.—IV. Régénération fonctionnelle de la corde du tympan suturée avec le bout central du nerf hypoglosse, Paris 1901, în colaborare cu V. Henri. — V. Contributions à l'étude de la compression des nerfs, Paris 1901. — VI. Recherches sur les modifications histologiques des nerfs comprimés, Paris 1901. — VII. Résultats des expériences faites pendant une ascension en balon, Paris 1901, în colaborare cu V. Henri. — VIII. Diffusion des matières colorantes dans la gélatine et dans l'eau, Paris 1901, în colaborare cu V. Henri. —IX. Recherches de physiologie expérimentale et de chimie physique sur l'hématolyse, Paris 1902. Tesă de doctorat. — X. Phénomènes de plasmolyse observés dans la cellule

cartilagineuse, Paris 1903. — XI. Resistenţa globulară, Bucurescĭ 1903. — XII. Rolul microbilor în digestiunea intestinală, Bucurescĭ 1904.

Dr. I. Simionescu: I. Crida superióră şi calcarul cu Lithothamnium pe malul Prutuluĭ, în «Archiva societăţiĭ literare şi sciinţifice», Iaşĭ 1897. — II. Ein Profil aus dem nordöstlichen Theile der Moldau, în «Verhandlungen der k. k. geol. Reichsanstalt», Viena 1897.—III. Die Barremefauna im Quellgebiete der Dâmbovicióra, în «Verhandlungen», Viena 1897.—IV. Über eine Untercenomanfauna aus den Karpathen Rumäniens, în «Verhandlungen», Viena 1897.—V. Über die Geologie des Quellgebietes der Dâmboviciόra, în «Jahrbuch der k. k. geol. Reichsanstalt», Viena 1898.—VI. Über einige Ammoniten mit erhaltenem Mundsaum aus dem Neocom des Weissenbachgrabens bei Gölling, în «Beiträge z. Palaeont. u. Geol. Oesterreich-Ungarns», 1898. — VII. Asupra presenţeĭ callovianuluĭ în Carpaţiĭ românescĭ, în «Bul. Soc. de sciinţe», din Bucurescĭ 1898. — VIII. Über die Kellowanyfauna von Valea Lupuluĭ in den Sudkarpathen Rumäniens, în «Verhandlungen», 1898. — IX. Über die obercretacische Fauna von Ürmös, în «Verhandlungen», 1899.— X. Note sur quelques Ammonites du néocomien français, în «Annales de l'Université de Grenoble», 1899. — XI. Câte-và date asupra geologieĭ jud. Némţu, în «Bul. Soc. de sciinţe» din Bucurescĭ, 1899. — XII. Über das Auftreten des Toltry-Kalkes in Rumänien, în «Verhandlungen», 1899. — XIII. Synopsis des ammonites néocomiennes, în «Annales de l'Université de Grenoble», 1900.—XIV. Asupra unuĭ calcar sarmatic din nord-estul Moldoveĭ, în «Bul. Soc. de sciinţe» din Bucurescĭ, 1900. — XV. Erreicht die russische Tafel Rumänien? în «Centralblatt für Geologie u. Palaeontologie», Stuttgart 1901.--XVI. Hipparion gracile in Rumänien, în «Verhandlungen», Viena 1901.— XVII. Sur la présence du Verrucano dans les Carpathes Moldaves, în «Annales scient. de l'Université», Iaşĭ 1903.—XVIII. Contribution à la Géologie de la Moldavie, ibid., 1903.—XIX. Über die Verbreitung und Beschaffenheit der sarmatischen Schichten der Moldau, în «Verhandlungen», 1903.—XX. Über einige tertiäre Säugethierreste aus der Moldau, în «Verhandlungen», 1904.

D-l *Constantin Jormescu:* Despre Creditul funciar cu privirĭ deosebite asupra Germanieĭ, Bucurescĭ 1903.

T. Nicolaŭ, afară de tesa de doctorat, Beiträge zur Kenntniss rumänischer Felsarten, a maĭ publicat: I. Diabasporphyrit u. Variolit v. Dobrogea. — II. Elaolitsyenitgeschiebe in der nordwestlichen Moldau.—III. Phyllit, Chlorit u. Sericitschiefer von Délul cetăţiĭ Némţu, în «Tschermak's miner. u. petr. Mitth.»—IV. Untersuchungen aus den eisenführenden Gesteinen von der Insel Disko, în «Meddelelser om Grönland» şi în «Annales scient. de l'Univ. Iassy».—V. Note sur une excursion, 1902, în «Annales scient. de l'Univ. Iassy.»

Petru Bogdan: Ueber die Wanderungsgeschwindigkeit der Ionen, Berlin, 1901. Tesă de doctorat. — Lucrarea de la No. I. (A), tipărită în publicaţiunile Fonduluĭ Adamachi, a fost completată şi publicată sub titlul: «L'influence

des susbstances étrangères sur la solubilité de la phénylthiourée et de l'acide borique dans l'eau», în «Annales scient. de l'Université Iassy», tome II.

I. Borcea (actual bursier): Sur la glande nidamentaire de l'oviducte des Elasmobranches, în «Comptes rendus des séances de l'Académie des sciences», Paris 1904.

Acéstă lungă înşirare de publicaţiunĭ învederéză că bursieriĭ Academieĭ aŭ lucrat şi lucréză cu spor pe terenurile sciinţeĭ în care s'aŭ specialisat. Maĭ învederéză că seminţele aruncate cu atâta generositate de rĕposatul Adamachi daŭ róde frumóse şi îmbelşugate. Rĕsplata şi mulţumirea sufletuluĭ luĭ acésta este.

* * *

Vĕ vom arătà, ca şi în aniĭ precedenţĭ, modul cum funcţionéză Fundaţiunea Adamachi în anul curgĕtor şi vom avé onóre a vĕ face propunerĭ pentru anul viitor.

I. *Burse.*— Pentru burse şi cheltuelĭ de studiĭ aţĭ votat suma de leĭ 76.600 şi s'aŭ acordat următórele burse:

a) 16 burse de câte 100 leĭ pe lună la studenţĭ aĭ Universităţiĭ din Iaşĭ, şi anume:

8 la Facultatea de sciinţe studenţilor: Agricola Cardaş şi Zamfir Ştefan din anul I, Const. Bedreag, Const. Motomancea, I. Manoilescu şi Gheorghe Anastase din anul III, Elena Nicodim şi Ioan Popovicĭ din anul IV;

8 la Facultatea de medicină studenţilor: Alexandru Ţaicu din anul II, Dimitrie Gavrilaş şi Radu Andreĭ din anul III, Petre Nicolaescu, Emilian Buzenchi şi Elena Monaru din anul V, D. G. Păşcanu şi Elena Vereanu din anul VI.

b) 8 burse de câte 1.200 leĭ anual la elevĭ de aĭ Şcóleĭ de podurĭ şi şosele, şi anume: I. Nicolaescu, C. Mihalopol, C. Lăzărescu şi St. Atanasescu din anul III, St. Bedreag, N. Alexandrescu, I. Trofin şi V. Hâlmu din anul IV.

După cum v'am arătat şi anul trecut, aceste din urmă opt burse nu se daŭ în mâna elevilor, ci din treĭ în treĭ lunĭ se pun la disposiţiunea Şcóleĭ de podurĭ şi şosele, în internatul căreia bursieriĭ Academieĭ sunt primiţĭ internĭ.

c) 8 burse în străinătate pentru studiĭ speciale, şi anume:

2 la Paris de câte 300 leĭ pe lună d-lor I. Borcea şi I. Raianu, licenţiaţĭ în sciinţe de la Iaşĭ, cel dintâiŭ pentru studiul zoologieĭ descriptive (anul III); cel de al doilea pentru studiul astronomieĭ (anul II);

3 la absolvenţĭ de liceŭ saŭ de şcóle speciale de câte 250 leĭ pe lună, d-lor: Gheorghe Amilcar Sava pentru studiul chimieĭ industriale la Zürich (anul III), Maximilian Rotariŭ şi Haralamb Vasiliu pentru studiul agriculturiĭ la Hohenheim, cel dintâiŭ în anul III, cel de al doilea în anul II;

3 burse acordate la ingineri cu diploma Şcólei nóstre de poduri şi şosele, d-lor: Vasile Roşu pentru studiul irigaţiunilor şi I. Moţoĭ pentru studiul morărieĭ şi fabricaţiuniĭ scrobeleĭ şi uleiurilor cu câte 400 leĭ pe lună, M. I. Stroescu pentru studiul edilităţiĭ publice la Berlin cu 300 leĭ pe lună. D-l V. Roşu face acum studiĭ de călătorie în occidentul Europeĭ după un program stabilit de comisiune, iar d-l Γ. Moţoĭ se găsesce în ţéră pentru a face studiĭ comparative de morărie.

d) 10 burse de câte 360 leĭ anual ce s'aŭ acordat la elevì de aĭ Şcóleĭ de agricultură I. Agaricĭ, conform votuluĭ dat de d-vóstre în sesiunea generală trecută.

La finele anuluĭ trecut şcolar aŭ terminat studiile ca bursierĭ aĭ Fonduluĭ Adamachi studentele Valeria Villara, obţinênd licenţa în sciinţe, şi Olimpia Ciudin, obţinênd doctoratul în medicină de la Iaşĭ.

D-l G. Beiu-Paladi, care se găsià studiind matematicele la Paris în anul al IV-lea, a obţinut licenţa de la Sorbonna, dar nu ĭ-a fost cu putinţă să obţină şi doctoratul şi s'a întors în ţéră fără acéstă diplomă.

S'a suprimat bursa studentuluĭ Dimitrie Pitaru de la Facultatea de sciinţe din Iaşĭ, pentru că nu a trecut examenele regulamentare.

II. *Publicaţiunile Fonduluĭ Adamachi.* — Anul acesta s'a tipărit memoriul bursieruluĭ V. Roşu intitulat: «Ameliorarea terenurilor de cultură prin drenagiŭ şi irigaţiune în Austria.»

III. *Propunerĭ pentru anul viitor 1904—5.* In Octomvrie trecut s'a ţinut concurs pentru acordarea uneĭ burse de 300 leĭ pe lună pentru studiul matematicelor la Paris. S'aŭ presintat doĭ candidaţĭ, licenţiaţĭ în matematice de la Iaşĭ, dar nicĭ unul n'a obţinut note suficiente şi bursa nu s'a acordat. Propunem ca la începutul anuluĭ viitor şcolar să se ţină un noŭ concurs tot pentru studiul matematicelor la Paris.

Cu începutul viitoruluĭ an şcolar maĭ rĕmân vacante doué burse ce sunt a se acordà conform regulamentuluĭ la ingineri, ocupate acum de d-niĭ V. Roşu şi I. Moţoĭ, şi una ce este a se acordà unuĭ absolvent de liceŭ saŭ de şcólă specială. Acéstă bursă este ocupată acum de d-l Maximilian Rotariŭ.

Avem onóre a propune ca bursele pentru ingineri să se acorde: una pentru *studiul industrieĭ textile* şi alta pentru *industria petroleuluĭ;* iar cea-laltă să se acorde unuĭ absolvent de liceŭ pentru *studiul tăbăcărieĭ şi al fabricăriĭ pielărieĭ.*

* * *

Iată acum situaţiunea tuturor burselor ce s'aŭ acordat de Academie în ceĭ ḑece anĭ de la punerea în aplicare a regulamentuluĭ acestuĭ fond:

La Facultatea de sciinţe din Iaşĭ a 100 leĭ pe lună:

No	NUMELE	ANII ŞCOLARI	Suma primită până la 1 Martie 1904	SITUAŢIUNEA ACTUALĂ
1	Elena Cancicoft	1894/5—1896/7	2 800	Inspectóre a învĕţăm. particular de fete.
2	Constantin Climescu .	1894/5	1.100	A renunţat la bursă.
3	Dimitrie Cădere . . .	1895/6—1898/9	4.200	Profesor la liceul din Bârlad.
4	Eduard Cristovicĭ . .	1895/6—1897/8	3 300	
5	I. Popovicĭ-Cerchez .	1895/6	1.100	Intrerupt bursa.
6	Ion Arhiri.	1896/7—1898/9	3.300	» »
7	Ioan Petrovicĭ.	1896/7—1897/8	1.600	Chimist expert la Inst. de chimie Iaşĭ.
8	Ioan Popescu . . .	1896/7	700	A renunţat la bursă.
9	Maria Lupu	1896/7—1897/8	1.900	
10	Constantin Popovicĭ .	1897/8—1899/900	2.900	Profesor de curs secundar.
11	Natalia Popescu . . .	1897/8—1898/9	2.400	A renunţat la bursă.
12	Atanasie Ciocan	1898/9—1900/1	3 300	
13	Haralamb Vasiliu . .	1898/9—1900/1	3.600	Actual bursier p. studiul agriculturii la Hohenheim
14	Melania Vereanu . .	1897/8—1898/9	1.700	Licenţiată.
15	Elena Stavrat	1897/8—1899/900	2.900	Licenţiată în sciinţele naturale.
16	Elena Ioanovicĭ . . .	1899/900—1901/2	3.600	» » matematice.
17	Constantin Petrovan .	1899/900—1901/2	3 600	Profesor de curs secundar.
18	Alex. Macarovicĭ . . .	1899/900	1 100	Retras.
19	Elena Petropol . . .	1899/900—1901/2	3 500	
20	Nicolae Borş	1900/1	1.200	
21	Valentina Corvin . . .	1900/1	1.200	
22	Valeria Villara	1900/1—1902/3	3 000	Licenţiată în sciinţele fisico-chimice.
23	C. Bedreag	1901/2—1903/4	2.800	Actual bursier.
24	D. Pitaru	1901/2—1902/3	2.400	Intrerupt bursa
25	C. Motomancea	1901/2—1903/4	2 800	Actual bursier.
26	Elena Nicodim	1901/2—1903/4	2 700	» »
27	Ioan Popovicĭ	1902/3—1903/4	1.500	» »
28	Ioan Manoilescu . . .	1902/3—1903/4	1.500	» »
29	Gheorghe Anastase . .	1902/3—1903/4	1 500	» »
30	Agricola Cardaş . .	1903/4	400	» »
31	Zamfir Ştefan	1903/4	400	» »
		Total. .	70.000	

La Facultatea de medicină din Iaşĭ a 100 leĭ pe lună:

No	NUMELE	ANII ŞCOLARI	Suma primită până la 1 Martie 1904	SITUAŢIUNEA ACTUALĂ
1	Nicolae Lupu	1894/5—1899/900	6 600	Doctor în medicină; medic de plasă
2	Maria Trancu	1894/5—1898/9	5 400	Doctor în medicină (Reiner), Bucur.
3	Maria Anastasescu. . .	1895/6—1898/9	4 200	Doctor în medicină (Piaseschi), Galaţĭ
4	Aspasia Macarovicĭ.	1895/6—1898/9	4 800	Dr. în med, Asist. clin infant, Iaşĭ.
5	Lucia Moţoc	1896/7—1897/8	1 500	Decedată.
6	Ioan Tăut	1896/7—1897/8	2 300	Decedat.
7	Constantin Sava . .	1897/8—1900/1	4 100	Doctor în medicină; medic de plasă
8	Constantin Bobulescu.	1897/8—1900/1	4 100	Doctor în medicină.
9	Olimpia Ciudin . . .	1898/9—1902/3	5 400	Asist la Laborat. chimic al Facult. de medicină, Iaşĭ.
10	Ecaterina Ladico . . .	1897/8—1901/2	5 000	
11	Ernest Radu	1899/900—1900/1	2 400	Decedat
12	Elena Vereanu . . .	1899/900—1903/4	5 300	Actual bursier.
13	Petre Nicolaescu	1899/900—1903/4	5 200	» »
14	D. G Păşcanu . .	1900/901—1903/4	4 000	» »
15	Elena Monaru . . .	1900/901—1903/4	3 500	» »
16	Emilian Buzenchi . .	1901/2—1903/4	2 800	» »
17	Dimitrie Gavrılaş	1901/2—1903/4	2.800	» »
18	Radu Andreiŭ	1901/2—1903/4	1.100	» »
19	Alexandru Ţaicu .	1903/4	400	» »
		Total .	70 900	

La Şcóla de podurĭ şi şosele a 100 leĭ pe lună:

No	NUMELE	ANII ŞCOLARI	Suma primită până la 1 Martie 1904	SITUAŢIUNEA ACTUALĂ
1	Ioan Moţoĭ . . .	1895/6—1898/9	4 500	Actual bursier pentru studiul morărieĭ
2	David Roseĭ.	1895/6	1 100	A renunţat la bursă
3	Vasile Roşu	1895/6	600	Actual burs. pentru stud. irigaţiunilor
4	Ioan Popovicĭ . . .	1896/7	1 100	După ce a obţinut dipl de inginer a fost burs al Fond Adamachi p. stud edilităţiĭ publice
5	Ioan Teodoru . . .	1896/7	1 100	A renunţat la bursă.
6	Traian Rıpeanu . . .	1896/7	1 100	A renunţat la bursă.
7	Badea Paraschivescu .	1897/8—1899/900	3 500	Inginer
8	Marin Mateescu .	1897/8—1900/1	3 600	»
9	A. D. Popovicĭ . . .	1897/8—1898/9	2.000	»
10	Ilie Angelescu . . .	1897/8—1896/900	3 300	»
		Transport	21 900	

No	NUMELE	ANII ŞCOLARI	Suma primită până la 1 Martie 1904	SITUAŢIUNEA ACTUALĂ
		Report . .	21.900	
11	G N Moldoveanu .	1897/8	1 100	Intrerupt bursa.
12	Vasile Cambureanu.	1898/9—1899—900	2 300	Inginer.
13	Gheorghe Nazare. .	1899/900	1.100	»
14	Ioan Trofin	1899/900—1900/1; 1902/3—1903/4	4.100	Actual bursier.
15	Ştefan Buescu	1899/900	1 100	
16	I. Nicolaescu-Balş . .	1900/1—1902/3—1903/4	2 800	Actual bursier.
17	I. Roşanu	1900/1	3.600	
18	G. Panaitopol.	1900/1—1901/2	2 400	
19	V. Hâlmu	1900/1—1902/3 --1903/4	2 800	Actual bursier.
20	I. M Ionescu . . .	1900/1	1 200	
21	Ştefan Mirea	1901/2	1.200	
22	Scarlat Greceanu . .	1900/1	1 200	
23	C. Malcocĭ	1901/2	1 200	
24	C Mihalopol	1901/2—1903/4	1 600	Actual bursier
25	St. Bedreag.	1901/2—1903/4	2 800	» »
26	N Georgescu . . .	1901/2	1.200	
27	N Alexandrescu . .	1901/2—1903/4	1.600	Actual bursier.
28	A. P. Alexandrescu. .	1902/3	1 200	
29	I. Hălăceanu	1902/3	1.200	
30	C. Lăzărescu	1903/4	400	Actual bursier.
31	St. Atanasescu	1903/4	400	» »
		Total . . .	58 400	

Bursierĭ în străinătate:

No.	NUMELE	ANIĬ ȘCOLARĬ	STUDIILE	Suma primită până la 1 Martie 1904 LEĬ	B	TITLURILE CU CARĬ S'AŬ INTORS	SITUAȚIUNEA ACTUALĂ
1	G. Pantazi.	1895/6—1899/900	Ingineria de mine la Freiberg	19.304	67	Inginer de mine	Inginer la Ministerul de Domeniĭ.
2	I Simionescu	1895/6—1898/9	Geologia la Viena	16 673	40	Doctor în sciințe	Profesor agregat de geologie la Universitate, Iașĭ.
3	Victor Guțu	1895/6—1897/8	Industria petroleuluĭ în America și Caucas	31.561	45	A îndeplinit programul burseĭ . .	Inginer la C. F. R.
4	C. Minculescu	1896/7—1897/8	Electricitatea în Belgia	9.867	60	A terminat studiile pe carĭ le începuse fără bursă	
5	T. Nicolaŭ	1896/7—1898/9	Mineralogia și Petrografia în Germania .	13 879	—	Doctor în sciințe	Profesor la Liceul-Internat din Iașĭ.
6	I. Sclia	1897/8—1898/9	Hidrografia și Hidrologia în Italia . . .	11 150	—	A întrerupt bursa	
7	I. Rădulescu	1896/7—1900/1	Architectura la Roma	20.407	25	Inginer architect	Decedat.
8	C. Jormescu	1897/8—1900/1	Agricultura în Germania	17 661	90	Doctor în sciințele agronomice . .	Inspector la Creditul funciar rural.
9	D. Călugăreanu	1897/8—1900/1	Fisiologia la Berlin și Paris	18.670	10	Doctor în sciințe	Profesor suplinitor la Școla de medicină veterinară.
10	I. Ștefănescu	1898/9—1900/1	Electricitatea în Belgia și Germania . . .	15 605	80	A îndeplinit programul burseĭ . .	Inginer la Primăria Capitaleĭ.
11	I. Popovicĭ	1898/9—1900/1	Edilitatea publică în Germania și alte țĕrĭ.	17.109	60	» » » »	
12	G. Beiu-Paladi	1899/900—1902/3	Matematicele la Paris	15 684	30	Licențiat în matematice	Profesor la Liceul din P.-Némțu.
13	Petru Bogdan	1899/900—1901/2	Fisico-chimia în Germania	13 784	90	Doctor în sciințe	Profesor de liceŭ, Iașĭ
14	N. G. Costinescu	1899/900—1901 2	Hidrografia și Hidrologia în Italia și alte țĕrĭ.	17.507	90	A îndeplinit programul burseĭ . .	Face întreprinderĭ particulare.
15	V. Roșu	1901/2—1903/4	Irigațiunile în Austria și alte țĕrĭ . . .	14.982	80		Actual bursier.
16	I. Moțoĭ	1901/2—1903/4	Morăria în Germania și alte țĕrĭ	15 626	03		» »
17	I. Borcea	1901/2—1903/4	Zoologia descriptivă la Paris	11.563	—		» »
18	G.-Amilcar Sava	1901/2—1903/4	Chimia industrială la Zürich	8 323	60		» »
19	Maximilian Rotariu . .	1901/2—1903/4	Agricultura la Hohenheim	7 829	—		» »
20	Haralamb Vasiliu. . . .	1902/3—1903/4	Agricultura la Hohenheim	4 637	10		» »
21	I. Raianu	1902/3—1903/4	Astronomia la Paris	5 756	05		» »
22	M. I. Stroescu	1902/3—1903/4	Edilitatea publică la Berlin	5.563	48		» »
			Total. . .	313 148	93		

Premiĭ acordate din Fondul Adamachi în 1896—1903.

Pentru scrierĭ tipărite:

În 1896, d-luĭ *Eugen Brote*, pentru Cestiunea română în Transilvania şi Ungaria . . . . Leĭ 5.000

» 1897, d-luĭ *I. Manliu*, pentru Povĕţuitorul limbiĭ române în clasele primare . . . . » 2.000

» 1898 { d-luĭ *Haralamb Lecca*, pentru Secunda . . . . . . » 2.500
d-luĭ *I. Turcu*, pentru Excursiunĭ pe munţiĭ Bârseĭ şi aĭ Făgăraşuluĭ . . . . » 2.500 }

» 1899, d-luĭ *Dr D. Grecescu*, pentru Conspectul Floreĭ Românieĭ. » 5.000

» 1900 { d-luĭ *Z. Boiu*, pentru Seminţe din agrul luĭ Christos. » 1.500
d-luĭ *I. Găvănescul*, pentru Curs de pedagogie . . . » 1.000
d-luĭ *D. G. Maxim*, pentru Critica sistemuluĭ probelor. Comisiunĭ rogatoriĭ interne şi internaţionale . » 1 000 }

» 1901 { d-luĭ *Petre Stavrescu*, pentru Hipologie întocmită pentru ofiţerĭ, crescĕtorĭ şi amatorĭ de caĭ. . . . . . » 1 500
» *Haralamb Lecca*, pentru Suprema forţă . . . . » 2.500
» *Richard Kobici*, pentru Păcura ca cambustibil . » 1 000 }

» 1902 { d-luĭ *Iuliu A. Zanne*, pentru Proverbele Românilor, vol. VI . . . . » 2.200
» *A. Vlahuţă*, pentru România pitoréscă. . . . . » 1.000
» *Aurel Onciul*, pentru Dreptul administrativ român. » 500
» *I. Găvănescul*, pentru Elemente de psichologie pentru cursul secundar. . . . . » 500
d-lor *Ernest C. Gheorghiu* şi *Dr. S. C. Gheorghiu*, pentru Vânătórea în România . . . . » 400 }

» 1903 { d-luĭ *Dr. M. Manicatide*, pentru Microbul şi seroterapia tuseĭ convulsive . . . . » 2 000
» *St. O. Iosif*, pentru Poesiĭ . . . . » 600
» *Jean Bart*, pentru Jurnal de bord . . . . » 600
» *P. Dulfu*, pentru Euripide, Ifigenia, traducere în versurĭ . . . . » 600
» *Ilie Bărbulescu*, pentru Studiĭ privitóre la limba şi istoria Românilor. . . . . » 400
» *Ştefan Meitani*, pentru Evoluţiunea dreptuluĭ de proprietate la Romanĭ. . . . . » 400
» *T. G Djuvara*, pentru Th. Şerbănescu, Poesiĭ . . » 400 }

Pentru subiecte date:

In 1900, d-luĭ *Dr. I. Neagoe*, pentru Studiĭ asupra Pelagreĭ . . « 2.500

In total s'aŭ acordat din Fondul Adamachi premiĭ pentru suma de. . . . . Leĭ 37.600

*
* *

Situaţiunea financiară a Fonduluĭ Adamachi.

Averea găsită în fiinţă la încetarea din viaţă a luĭ Vasile Adamachi şi lăsată Academieĭ prin testament se compuneà din:

a) *Averea imobilă:*

1. Moşia Roşiorĭ din judeţul Sucéva (astădĭ arendată cu 12.800 L. anual).
2. Moşia Călimănescĭ din jud. Tecuciŭ (» » » 6.000 » »).
3. O casă în Iaşĭ.
4. O vie la Copoŭ (lăsată în nudă proprietate).

b) *Averea mobilă:*

1. In numerariŭ	Leĭ	13.599,80
2. Efecte în valóre nominală şi peste nominal	»	1.738.700,—
In total	Leĭ	1.752.299,80
Maĭ târḑiŭ, vînḑêndu-se casa din Iaşĭ pe suma de leĭ 135.000, s'aŭ cumpĕrat efecte în valóre nominală de	»	136.024,25
şi s'a sporit averea mobilă prin o conversiune de obligaţiunĭ cu	»	900,—
Decĭ averea mobilă rĕmasă de la Adamachi s'a ridicat prin modificările şi crescerea de maĭ sus la suma de	L.	1.889.224,05

Din acéstă sumă s'aŭ făcut de Academie următórele plăţĭ impuse prin testament saŭ necesitate de luarea în deplină stăpânire a averiĭ:

1. Cheltuelĭ de îmmormîntare şi altele	L.	27.701,13		
2. Cheltuelĭ de punere în posesie şi advocaţĭ în procesul cu moştenitoriĭ de sânge	»	40.000,—		
3. Legate lăsate prin testament	»	125.066,60		
4. Transacţiĭ cu moştenitoriĭ de sânge pentru stingerea procesuluĭ	»	242.845,—	»	435.612,73

Averea mobilă decĭ, care de fapt a intrat în stăpânirea Academieĭ şi din venitul căreia, dimpreună cu al averiĭ imobile, aveà să se îndeplinéscă disposiţiunile din testament, a fost de	L.	1.453.611,32

saŭ în cifră rotundă 1.500.000 L., pentru că o parte din aceste cheltuelĭ s'aŭ acoperit din venitul averiĭ.

Din venitul acesteĭ averĭ mobile şi din al celor douĕ moşiĭ s'aŭ făcut de Academie până la 24 Fevruarie anul curent următórele cheltuelĭ:

1. Burse şi cheltuelĭ de şcólă	L.	518.168,26
2. Premiĭ	»	37.600,—
3. Imprimate	»	9.950,98
4. Indemnisarea juriilor examinatóre	»	5.470,—

5. Pentru şcóla «Adamachi» din Iaşĭ şi grijile sufletuluĭ. L. 38.132,10
6. Intreţinerea imobilelor, foncieră, cheltuelĭ de procese, cheltuelĭ neprevĕdute . . . . » 77.572,45
7. Prelevările Academieĭ de 15% din venit . . . . . . » 154.509,80

iar restul veniturilor s'a capitalisat.

* * *

Astădĭ situaţiunea fonduluĭ este:

a) *Averea imobilă.*

Cele douĕ moşiĭ pomenite maĭ sus şi via de la Copoŭ cu nudă proprietate.

b) *Averea mobilă* se compune din:

a) Efecte.	L.	1.641.942,—
b) Imprumuturile Fondurilor Otteteleşanu, Donicĭ şi Macinca	»	217.651,85
c) In numerariŭ (la 24 Fevruarie).	»	46.611,12
In total . . .	L.	1.906,204,97

Aşă dar averea mobilă găsită la mórtea luĭ Adamachi nu numaĭ că s'a întregit, dar încă a fost întrecută cu leĭ 16.980,92. Averea mobilă, în stăpânirea căreia Academia a intrat de fapt, a fost întrecută cu peste 400.000.

Să fie liniştit sufletul luĭ Adamachi, căcĭ Instituţiunea nóstră va sci şi în viitor să îngrijéscă cu sfinţenie de avutul ce el i l-a lăsat şi va face ca acéstă frumósă fundaţiune să deà róde din ce în ce maĭ bogate.

Recunoscinţa acelora carĭ se împărtăşesc din generositatea luĭ Vasile Adamachi este asigurată, şi nu putem maĭ bine încheià acest raport decât reproducênd acì scrisórea pe care Academia a primit-o la 1 Martie curent de la un absolvent al Facultăţiĭ de medicină din Iaşĭ, d-l D. G. Păşcanu, în cuprinderea următóre:

«Trimiţêndu-vĕ ultima chitanţă, ţin să mulţumesc representanţilor Academieĭ pentru bună-voinţa ce aŭ avut de a-mĭ acordà una din bursele Adamachi, spre a puté urmà Facultatea de medicină. Acum, când sunt pe calea de a obţiné titlul de Doctor, mĕ simt dator a-mĭ exprimà sentimentele mele de adâncă recunoscinţă către înţeleptul bătrân care, condus de dragostea de ţéră şi de o adevĕrată virtute creştinéscă, s'a gândit la propăşirea sciinţelor în ţéra nóstră şi la cruţarea atâtor energiĭ, ce s'ar fi perdut, fără ajutorul sĕŭ, în apriga luptă pentru existenţă, îngropându-şĭ idealul şi aspiraţiunile pe drumul către lumină.»

Membriĭ Comisiuniĭ: *Sp. Haret, P. Poni, D Sturdza.*

FUNDAŢIUNEA IOAN OTTETELEŞANU.

Raport despre mersul Institutuluĭ de la Măgurele în anul 1902.

Domnilor Colegĭ,

Primind sarcina purtăriĭ de grijă pentru Institutul Ioan Otteteleşanu, Academia Română a recunoscut că cultura intelectuală, ea singură, nu e destulă pentru femee, a admis principiul, că fiicele nóstre aŭ să fie crescute aşà ca să pótă fi cum aŭ fost mumele nóstre, bune soţiĭ şi bune mume, fără pretenţiunĭ şi fără de lux, şi a intervenit cu autoritatea sa pentru îndrumarea societăţiĭ române spre o maĭ raţională educaţiune a femeiĭ. Institutul de la Măgurele nu e dar o simplă şcólă de fete, ci un mijloc pentru propagarea spirituluĭ casnic şi un început de organisaţiune pentru cultivarea virtuţilor familiare, pe carĭ se rézimă cele cetăţenescĭ. Cu cât maĭ bine se va desvoltà Institutul acesta, cu atât maĭ curând vom ajunge ca şi în alte institute educaţiunea să fie îndreptată spre cultivarea spirituluĭ casnic.

Ne bucurăm dar că avem şi anul acesta mulţumirea de a constatà, că mersul vieţiĭ din Institut e în tóte privinţele liniştit şi regulat şi că sarcina conduceriĭ luĭ e din ce în ce maĭ uşóră.

Infiinţarea anuluĭ de practică a fost o măsură norocósă. Din cele 15 absolvente patru aŭ rĕmas în familiile lor. Cele 11 carĭ s'aŭ întors în Institut, maĭ ales în ceea ce privesce educaţiunea şi hărnicia, aŭ profitat anul acesta maĭ mult decât în ceĭ cincĭ anĭ de maĭ înainte împreună. Lăsate în voia lor, ca să se deprindă a se conduce ele însele pe sine, nu ĭ-aŭ făcut Direcţiuniĭ nicĭ o greutate şi şĭ-aŭ petrecut timpul în continuă lucrare.

Cestiunea admiteriĭ lor la examenul de calificaţiune alăturea cu absolventele şcólelor profesionale nu a fost încă resolvată. Spre a se puté pronunţà în cestiunea acésta, onorabilul Minister a cerut să i se presinte programele amănunţite ale Institutuluĭ, ceea ce în curând se va face.

Aceste programe nu pot să fie decât o desvoltare a celor stabilite în planul de organisare al Institutuluĭ şi aprobate atuncĭ şi de onorabilul Minister. Deşĭ ele nu modifică studiile, ci numaĭ le preciséză, acéstă precisare a lor ar fi fost până acum peste putinţă, orĭ cel puţin o greşélă didactică. Sunt,

ce-ĭ drept, în Germania şi în Franţa şcolĭ similare, dar programele acestor şcolĭ aŭ să fie adaptate cu nevoile nóstre, şi adaptarea acésta numaĭ după o experienţă maĭ îndelungată se puteà face. Programe raţionale numaĭ învĕţătoriĭ şi şcolariĭ împreună pot să alcătuéscă, şi unul din marile folóse ale lucrăriĭ de până acum e că scim ce se póte şi ce nu se póte obţiné de la elevele nóstre cu personalul didactic de care dispunem.

E învederat că de odată cu precisarea programelor se pune şi cestiunea manualelor potrivite cu aceste programe, căcĭ în zadar e precisarea, dacă elevele se folosesc de manuale potrivite cu alte programe orĭ nu aŭ manuale.

Ar fi cu desăvârşire greşită părerea, că pentru şcóla de la Măgurele e suficientă pregătirea practică. Orĭ şi ce deprindere practică se perde uşor, dacă nu se rézimă pe sciinţă şi pe convingerĭ bine stabilite. Atât în Germania, cât şi maĭ ales în Franţa, unde şcólele de gospodărie casnică sunt fórte bine organisate, practica e aplicarea raţională a teorieĭ. Tot aşà trebue să fie şi la Măgurele, unde nu se produc prin dresură bucătărese, croitorese, femeĭ de casă orĭ dădace, ci se cresc în mod raţional viitóre stăpâne de casă, carĭ trebue să se susţină în mijlocul uneĭ societăţĭ cu alte deprinderĭ, să aibă o privire clară asupra tuturor sarcinelor casnice şi să facă în tótă consciinţa ceea ce fac.

Temelia întregeĭ practice în materie de gospodărie casnică e chimia aplicată la viaţa organică şi în deosebĭ la alimentaţiune. Fără de ea nicĭ alegerea şi prepararea raţională a alimentelor, nici purtarea de grijă pentru păstrarea sănătăţiĭ nu e cu putinţă. Nu există însă în literatura nóstră nicĭ o publicaţiune, de care elevele ar puté să se foloséscă pentru un asemenea curs de chimie aplicată.

Ne lipsesc apoĭ un manual pentru rânduéla caseĭ, care trebue să cuprindă întréga igienă domestică, o botanică privită din punctul de vedere al culturiĭ raţionale şi al folóselor ce în gospodăria individuală se pot trage din plante, precum şi un îndreptar pentru crescerea fisică, morală şi intelectuală a copiilor, — un lucru pentru care nu se póte face nicĭ o deprindere practică.

După ce dar programele vor fi aprobate de comisiune, Academia va trebuì să ieà măsurĭ pentru tipărirea unuĭ şir de manuale, carĭ vor fi de mare folos nu numaĭ pentru elevele Institutuluĭ, ci pentru tóte femeile române, carĭ ţin să-şĭ facă în tótă consciinţa datoriile de soţiĭ şi mume.

Ţiind sémă de dorinţele exprimate în timpul sesiunilor din aniĭ trecuţĭ, Comisiunea a restrîns cheltuelile ast-fel ca să se pótă prevedé în budgetul anuluĭ viitor o sumă, din care se va face începutul pentru înzestrarea fetelor ce es din Institut, şi rĕmâne să hotărîm împreună modul în care urméză să se facă distribuirea ajutoruluĭ între cele 11 absolvente, carĭ fac anul de practică.

Exprimăm, Domnilor Colegĭ, simţimintele tuturora, dacă încheiăm acest raport cu constatarea, că în fie-care an s'a făcut până acum câte ce-và pentru acest Institut, de la care multe familiĭ îşĭ aştéptă mângâierea, şi că tot aşà trebue să fie şi în viitor.

Membriĭ Comisiuniĭ: *I. Kalınderu, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.*

Raport despre mersul Institutuluĭ de la Măgurele în anul 1903.

Domnilor Colegĭ,

Peste câte-và lunì se vor împlinì ḑece anĭ de la înfiinţarea Institutuluĭ Ioan Otteteleşanu, şi Direcţiunea a presintat despre ceea ce s'a făcut în timpul acestor primĭ ḑece anĭ din viaţa Institutuluĭ o amănunţită dare de sémă, din care vĕ veţĭ puté încredinţà, cum din an în an s'a desăvârşit organisarea Institutuluĭ.

Menit a da elevelor cuvenita pregătire practică pentru purtarea sarcinelor casnice, Institutul trebuià, înainte de tóte, să-şĭ întemeeze ca mijloc de instrucţiune o gospodărie potrivită cu exigenţele raţionale ale societăţiĭ, în care absolventele vor avé să-şĭ petrécă viaţa după eşirea lor din Institut, Acésta numaĭ încetul cu încetul s'a putut face, şi putem ḑice că aḑĭ, după o lucrare de ḑece anĭ, întregul aparat este creat şi nu rĕmâne decât ca Direcţiunea şi personalul didactic să se foloséscă de el potrivit cu dorinţele întemeetorilor, carĭ sunt şi ale nóstre ale tuturora.

In deosebĭ pregătirea practică a elevelor a întîmpinat anĭ de ḑile de-a rândul marĭ greutăţĭ, fiind-că personalul didactic nu aveà pregătire specială pentru conducerea deprinderilor făcute de eleve în gospodărie. Aḑĭ e înlăturat în sfârşit şi acest neajuns. Atât la lecţiunĭ, cât şi în atelierul de confecţiunĭ şi în cel de ţesĕtorie, precum şi în practica gospodărieĭ, elevele sunt conduse de cele maĭ destoinice dintre absolventele Institutuluĭ, carĭ nu numaĭ aŭ pregătire specială, dar cunosc şi tradiţiunile stabilite în timp de ḑece anĭ şi ast-fel se îndruméză ele de ele.

Mersul vieţiĭ la Institut e deci din ce în ce maĭ liniştit şi maĭ regulat. Experienţele făcute în timpul celor din urmă doĭ anĭ aŭ dovedit că anul de practică e în tóte privinţele o mare binefacere pentru absolventele Institutuluĭ.

In urma hotărîriĭ luate în sesiunea trecută, Academia a intervenit ca onorabilul Minister al Cultelor şi Instrucţiuniĭ publice să încuviinţeze ca absolventele, carĭ aŭ făcut anul de practică, să se pótă presintà la examen alăturea cu absolventele şcólelor profesionale de gradul I-iŭ şi ast-fel să-şĭ

câştige calificaţiunea cerută spre a puté deschide ateliere orĭ spre a trece în şcóla profesională de gradul al II-lea, în care sunt dejà două dintre absolventele Institutuluĭ: Elena Defleury şi A. Mănescu, ambele dintre cele maĭ distinse.

Cestiunea nu a fost încă resolvată de onorabilul Minister şi ast-fel absolventelor din anul acesta nu li s'a putut eliberà decât diplomele obicĭnuite. Nu ne îndoim însă că ea va fi resolvată cu tótă bună-voinţa, în urma uneĭ nouĕ intervenirĭ a Academieĭ.

Lucrul de căpetenie e în tot casul calificarea, pe care în timpul anuluĭ de practică absolventele o câştigă, în ceea ce privesce purtarea sarcinelor casnice.

Membriĭ Comisiuniĭ : *I. Kalinderu*, *I. C. Negruzzi*, *D. Sturdza*.

FUNDAŢIUNEA AGARICI.

Raport despre mersul şcólei «Ioan Costache Agarici» de la Móra Grecilor (Vasluiŭ) în 1902—3.

Domnilor Colegĭ,

La finele anuluĭ şcolar trecut a terminat întâia serie de elevĭ aĭ acesteĭ şcóle, carĭ aŭ fost primiţĭ la începutul anuluĭ 1899. Din 10 elevĭ primiţĭ atuncĭ, unul a încetat din viaţă la casa părintéscă, încă de pe când erà elev. Din ceĭ 9 absolvenţĭ, unul a intrat voluntar în armată; iar ceĭ-alţĭ 8 aŭ îmbrăţişat următórele ocupaţiunĭ:

Haralambie Burlacu a fost numit ajutor al Directoruluĭ la şcóla nóstră.

Ioan Andreiescu a fost luat de colegul nostru d-l N. Ionescu vechil la moşia d-sale Brad.

Vasile Roşu a fost de asemenea luat ca vechil la moşia d-luĭ Dr. Peride, şi Ioan Micu ţiitor de socotelĭ la moşia d-luĭ L. Ciohodaru.

Ceĭ-alţĭ patru: Gheorghe Micu, V. Perju, Gh. Tiuleĭ şi Nicolae Popa s'aŭ întors la casele părintescĭ spre a se ocupà cu agricultura, aplicând în micile lor gospodăriĭ învĕţăturile primite de la şcólă. Fostul director al şcóleĭ până la 1 Ianuarie a. c., d-l A. Tiulescu, a dat fie-căruia din aceştĭ patru absolvenţĭ câte un plan de cultură, le-a înlesnit prin garanţia sa cumpĕrarea de vite de muncă, de unelte agricole şi de seminţe. Celor carĭ n'aŭ avut pămînt în deajuns de la casa părintéscă li s'a înlesnit tot de către d-l Tiulescu luarea cu arendă a terenurilor necesare pentru cultură. Aceştĭ absolvenţĭ vor face anul acesta pe lângă cultură de plante agricole şi culturĭ sistematice de zarzavaturĭ, în care scop s'a înjghebat fie-căruia câte o mică grădină.

In vara şi în tómna anuluĭ curent avênd să se vadă resultatele ce vor da învĕţăturile primite de eĭ în şcóla Agaricĭ, vom urmărì în acest timp mersul gospodăriilor lor şi nădăjduim că aceste resultate vor fi frumóse şi îmbucurătóre.

La începutul anuluĭ şcolar curent, adecă în tómna trecută, s'a primit în

şcólă a patra serie de 10 elevĭ internĭ şi unul extern. Eĭ sunt: Aristotel I., A Eveĭ Şt., Bărlădeanu V., Craiŭ G., Filoti D., Gheorghieş C., Ouatu A., Profir V., Softa Ioan, Vîntu G. şi Helgiŭ C., extern.

Personalul şcóleĭ se compune din 1 Director cu 200 leĭ pe lună (d-l G. Cotea în locul d-luĭ A. Tiulescu, numit din tómna trecută Administrator al fermeĭ Statuluĭ Laza), 1 ajutor al Directoruluĭ cu 60 leĭ pe lună, 2 maestri, unul lemnar şi altul fierar, cu câte 40 leĭ pe lună, 1 bucătar şi o spălătorésă cu câte 20 leĭ pe lună.

In tómna trecută s'a semĕnat pe terenul şcóleĭ 7 hectare grâŭ, 7 hectare secară, şi s'aŭ făcut 8 hectare arăturĭ pentru primăvară.

In câmpul de experienţă s'aŭ semĕnat pe suprafeţe de câte 690 m. p. următórele varietăţĭ de grâŭ: bălan, non plus ultra, uriaş, bastard, imperial, roşu ameliorat, ulca de tómnă şi de Don; iar pe suprafeţe de câte 300 m. p. s'a semĕnat secară Schansted şi Petcus.

In grădina de legume s'aŭ gunoit straturile trebuitóre, iar în grădina de fructe s'aŭ curăţit pomiĭ de crăcile uscate şi de omiḑĭ.

In atelierele de lemnărie şi fierărie eleviĭ aŭ continuat să-şĭ câştige cunoscinţe practice de prima necesitate şi tot în ele s'aŭ făcut reparaţiunile trebuitóre la uneltele de lucru ale şcóleĭ; în atelierul de împletiturĭ s'aŭ confecţionat coşurĭ de richită şi pălăriile de paie de carĭ eleviĭ vor avé trebuinţă în vara anuluĭ curent.

Zestrea şcóleĭ se compune din:

Vite: 5 caĭ, 4 boĭ de jug, 1 taur de rasa Schwitz, 2 vacĭ de lapte cu 2 viţeĭ, 16 oĭ şi 2 berbecĭ, 2 vierĭ, 7 scrófe, dintre carĭ 3 cu purceĭ şi 4 mascurĭ;

Maşinĭ, instrumente agricole şi de transport: 1 plug cu 4 brasde, 1 plug cu o brasdă, 1 plug desfundător, 1 rariţă, 3 planete, 1 grapă de fier, 1 tăvălug, 1 maşină de semĕnat în rândurĭ, 1 maşină de semĕnat prin împrăştiere, 1 vênturătóre, 1 trior, 1 maşină de tăiat paie, 1 maşină de mână pentru bătut porumb, 1 car bun şi 2 usate, 1 cabrioletă, 4 jugurĭ, 2 perechĭ hamurĭ, 1 şea completă şi diverse diferite instrumente de săpat, greblat, secerat, ridicat, etc.

Mobilierul de clase, cel pentru dormitóre, ustensilele de bucătărie şi pentru sala de mâncare sunt complete pentru populaţiunea întrégă a şcóleĭ de 30 elevĭ, bine înţeles însă că cele procurate acum aprópe 4 saŭ 3 anĭ sunt usate şi învechite.

Atelierele de lemnărie şi fierărie sunt înzestrate cu tóte instrumentele de prima necesitate unor ast-fel de ateliere, carĭ sunt numaĭ ca auxiliare la învĕţămîntul principal al şcóleĭ, agricultura.

La 1 Ianuarie trecut se găsiaŭ cu aproximaţiune depositate la şcólă următórele producte din culturile eĭ: 4.400 kgr. grâŭ, 4.800 kgr. secară, 2.800 kgr. orz, 2.000 kgr. ovĕz, 5.000 kgr. porumb, 300 kgr. fasole, 20.000 kgr. sfeclă, 8.000 kgr. cartofĭ, şi diverse zarzavaturĭ. Parte din aceste producte se întrebuinţéză şi se vor întrebuinţă pentru hrana elevilor şi personaluluĭ,

parte pentru hrana vitelor; iar restul ce va prisosì la immagasinarea recolteĭ din cursul anuluĭ agricol curent se va puté vinde.

După cum vedeţĭ, Domnilor Colegĭ, şcóla nóstră se găsesce în plină desvoltare şi resultatele eĭ, cum arătarăm maĭ sus, se vor cunósce în vara şi tómna anuluĭ curent din conducerea gospodăriilor a primilor eĭ absolvenţĭ. Pentru mersul maĭ departe al şcóleĭ pe calea pe care este îndrumată, va trebuì, ca la orĭ-ce bună gospodărie, să se preînnoéscă din când în când instrumentele şi maşinile de agricultură, mobilierul didactic, al dormitórelor, ustensilele de casà, etc; să se întreţină în bună stare localurile şcóleĭ, cuprinsul şi împrejurimile eĭ şi să se facă îmbunătăţirile pe carĭ trebuinţele le vor cere. Şcolariĭ noştri sunt apoĭ toţĭ internĭ şi primesc pe lângă tótă întreţinerea în şcólă şi îmbrăcămintea necesară în ceĭ treĭ anĭ de cursurĭ.

Venitul Fonduluĭ Agaricĭ, compus din arenda moşieĭ Móra-Grecilor, se cheltuesce, în cea maĭ mare parte, pentru amortisarea datorieĭ de la Credit, pentru foncieră, pentru plata pădurarilor şi pentru o rentă viageră lăsată de rĕposatul testator, aşà că în anul budgetar curent a rĕmas din acest venit pentru cheltuelile propriĭ ale şcóleĭ numaĭ suma de leĭ 6.102,41. In aniĭ precedenţĭ reparaţiunile, înzestrările şcóleĭ, salariile personaluluĭ, întreţinerea şi îmbrăcămintea elevilor s'aŭ putut face maĭ cu înlesnire, pentru că la începutul funcţionăriĭ şcóleĭ în 1899 se găsià în cassă un sald numerar adunat din venitul anilor precedenţĭ.

Cheltuelile carĭ s'aŭ făcut în ceĭ treĭ anĭ şcolarĭ precedenţĭ sunt următórele:

Inainte de începerea şcóleĭ, pentru reparaţiunĭ . . . . . Leĭ 2.273,32

De la 1 Iulie 1899—31 August 1900:

Pentru reparaţiunĭ, înzestrărĭ, instalaţiunĭ şi culturĭ	Leĭ 7.007,80	
Pentru salariĭ	» 3.742,80	
Pentru întreţinerea, îmbrăcămintea elevilor, şi altele	» 3.666,15	» 14.416,75

De la 1 Septemvrie 1900—31 August 1901:

Pentru reparaţiunĭ, înzestrărĭ, instalaţiunĭ şi culturĭ	Leĭ 1.803,55	
Pentru salariĭ	» 3.416,—	
Pentru întreţinerea, îmbrăcămintea elevilor, şi altele	» 4.740,58	» 9.960,13

De la 1 Septemvrie 1901—31 August 1902:

Pentru reparaţiunĭ, înzestrărĭ, instalaţiunĭ şi culturĭ	Leĭ	3.842,40	
Pentru salariĭ.	»	3.822,—	
Pentru întreţinerea, îmbrăcămintea elevilor, şi altele	»	3.982,05	L. 11.646,45

In anul şcolar 1 Septemvrie 1901—31 August 1902, şcóla fiind completă cu numĕrul de 30 elevĭ hotărît la început, suma cea din urmă de leĭ 11.646,45 ar represintà minimum de cheltuelĭ trebuitóre pentru funcţionarea eĭ. Incepĕnd însă de la 1 Iunie a. c., data viitoruluĭ budget al Academieĭ, suma disponibilă pentru şcóla Agaricĭ nu va fi decât de leĭ 7.985,19, din carĭ numaĭ salariile personaluluĭ, strict necesar, acoperă 4.560 leĭ; iar saldurĭ din trecut nu maĭ sunt.

In acéstă situaţiune şcóla Ioan Costache Agaricĭ nu ar maĭ puté merge maĭ departe, dacă Academia nu ar avisà la alte mijlóce pentru acoperirea cheltuelilor trebuitóre.

Până acum din produsele şcóleĭ nu s'a putut avé nicĭ un venit, pentru că întâiul an şcóla n'a avut decât puţin teren de cultură, iar în ceĭ doĭ din urmă anĭ, deşì s'a cultivat maĭ mult, însă recoltele aŭ fost în general slabe, iar productele aŭ servit şi servesc acum în cea maĭ mare parte pentru hrana elevilor, personaluluĭ şi vitelor. Pentru anul acesta budgetar se prevĕḑuse ca venit al şcóleĭ suma de leĭ 1.900. Acéstă sumă ar trebuì să se acopere din vînḑarea productelor pe carì le-am arătat maĭ sus; ele însă, cum vĕḑurăţĭ, aŭ să servéscă în mare parte pentru hrană şi numaĭ restul ce va prisosì după recolta nouă s'ar puté vinde. Venitul productelor şcóleĭ este prin urmare fórte nesigur, iar budgetul de cheltuelĭ trebue să fie sigur şi lămurit, pentru ca mersul eĭ să nu fie sdruncinat şi întrerupt.

Anuitatea moşieĭ acestuĭ fond absórbe anual circa 11.300 leĭ; capitalul datorit astăḑĭ la Credit este de leĭ 191.708,64 şi se va amortisà numaĭ peste 41 de anĭ. Prin urmare, Academia trebue să ieà măsurile potrivite pentru a asigurà mersul şcóleĭ.

Membriĭ Comisiuniĭ: *N. Ionescu, P. S. Aurelian, P. Poni*

Raportul Comisiuniĭ Agaricĭ despre mersul şcóleĭ în 1903—4.

Domnilor Colegĭ,

Şcóla practică de agricultură «Ioan Costache Agaricĭ» din Móra-Grecilor, înfiinţată la începutul anuluĭ şcolar 1899—1900, este acum în al cincilea an de funcţionare şi a dat două seriĭ de absolvenţĭ, din carĭ una de 9 şi alta de 10. V'am arătat anul trecut numele absolvenţilor la finele anuluĭ şcolar

1901—2; iar ceĭ carĭ aŭ absolvit cursurile la finele anuluĭ şcolar trecut sunt: Ciureanu Teodor, Ciudin Constantin, Cosma Vasile, Damiene Visarion, Hăulica Nicolae, Nichita Gheorghe, Pandeleanu Pavel, Pavel Ioan, Romaşcan Gheorghe şi Vasiliu Nicolae. La examenul general ţinut la 3 August, colegul nostru d-l A. Naum, care fusese delegat de Academie, a asistat şi a presintat în şedinţa de la 29 August un raport amănunţit despre mersul şcóleĭ şi resultatele examenuluĭ. D-sa aduce laudă tîněruluĭ Director d-l G. Cotea şi ḑice că: «zelul sěŭ pentru şcólă şi priveghierea sa neadormită sunt exemplare.»

La începutul anuluĭ şcolar curent s'a primit a cincea serie de 10 elevĭ, şi anume: Axinte Ioan, Secară Grigore, Pruteanu Pamfil, Baciŭ Constantin, Bălan Michail, Burghelea Gheorghe, Sava Vasile, Şoroneanu Nicolae, Pintilie Ioan şi Vasilescu Ioan.

Personalul şcóleĭ este acelaşĭ ca şi în anul trecut, adecă Directorul, ajutorul Directoruluĭ, un maestru lemnar şi altul fierar.

Cursurile teoretice s'aŭ făcut după aceeaşĭ programă aprobată de Academie, iar lucrările practice s'aŭ făcut pe terenul reservat şcóleĭ, în câmpul de experienţă precum şi în atelierele de lemnărie şi fierărie.

Anul acesta eleviĭ vor face practică şi de viticultură în cele douĕ pogóne de vie, pe carĭ Academia le-a obţinut de la arendaş şi le-a pus la disposiţiunea şcóleĭ.

Vĕ arătam anul trecut greutăţile ce întâmpină bunul mers al şcóleĭ, din causa insuficienţeĭ fondurilor trebuitóre. Mulţumită hotărîriĭ ce aţĭ luat în sesiunea generală trecută de a se acordà la şcóla Agaricĭ din Fondul Adamachi ḑece burse de câte 360 leĭ anual, aceste greutăţĭ aŭ fost în parte înlăturate. In limitele budgetuluĭ, care anul acesta este de leĭ 11.585,19, tot este óre-care strîmtorare, când ne gândim că avem 30 de elevĭ internĭ, cărora se dă tótă întreţinerea şi tótă îmbrăcămintea, şi când din acéstă sumă numaĭ personalul didactic şi de serviciŭ (un bucătar şi o spĕlătorésă), care este redus la minimul posibil, este plătit cu 4.560 leĭ.

Ast-fel tótă întreţinerea elevilor şi a personaluluĭ, tótă îmbrăcămintea elevilor şi tótă întreţinerea şi îmbunătăţirea şcóleĭ se reduce cam la 65 banĭ pe ḑi pentru un elev.

Pe terenul şcóleĭ este trebuinţă, din punct de vedere pedagogic, să se cultive tot felul de cereale, şi de aceea nu se sémĕnă numaĭ grâŭ şi porumb, de la care s'ar aşteptà profit bănesc, ci şi orz, ovĕz, lucernă, trifoiŭ, şi altele carĭ sunt maĭ puţin rentabile. Productele şcóleĭ prin urmare nu pot decât să ajute la hrana elevilor, personaluluĭ şi a vitelor. Cheltuéla ce se face de Academie este destul de modestă faţă de resultatele ce se obţin. Trebue şi noĭ, ca şi colegul nostru d-l Naum, să aducem laudele nóstre tîněruluĭ Director şi să-ĭ dăm curagiŭ să ducă cu bărbăţie maĭ departe gréua sarcină pe care o are.

Membriĭ Comisiuniĭ: *N. Ionescu, P S Aurelian, P Poni*

COMISIUNEA PREMIILOR ANUALE DIN 1904

NĂSTUREL-HERĔSCU, LAZĂR ȘI ADAMACHI.

Sedința de la 14 Noemvrie 1903.

Comisiunea premiilor anuale, întrunită în ședință astă-ḑĭ, își constitue biuroul, alegênd președinte pe d-l *T. Maiorescu*, secretar și raportor general pe d-l *I. Bogdan*.

Comisiunea are înaintea sa lista și cărțile presintate la concurs, precum și publicațiunea în care sunt anunțate condițiunile de înscriere.

D-l T. Maiorescu ḑice că e bine ca lucrările Comisiunii să se facă în mod metodic, și adecă să se vadă ce cărțĭ aŭ intrat la concursul fie-căruĭ premiŭ și dacă ele sunt în conformitate cu condițiunile publicate de Academie. D-sa cetesce partea din publicațiune referitóre la premiul Năsturel-Herĕscu, precum și lista cărților presintate la acest premiŭ. Atrage apoĭ atențiunea Comisiuniĭ asupra punctuluĭ din lista premiilor, în care se spune că : «Premiile Năsturel-Herĕscu se pot acordà nu numaĭ unor opurĭ complete, ci și părțiĭ unuĭ op tipărit în cursul anuluĭ, cu condițiune însă ca acéstă parte să fie de valórea și de întinderea unuĭ volum și nu de ale uneĭ simple făscióre (minimum 400 pag. format în 8° garmond),» și observă că între cărțile presintate la acest premiŭ este și lucrarea d-luĭ C. G. Stere intitulată : *Introducere în studiul dreptuluĭ constituțional;* că acéstă lucrare nu este un op complet, ci partea unuĭ op : partea I, după cum se arată în titlu ; că ea, avênd numaĭ 241 pagine și nu 400, nu îndeplinesce condițiunile de admitere la înscriere și urméză deci să fie exclusă.

D-l D. C. Ollănescu explică sensul punctuluĭ citat de d-l Maiorescu și ḑice că lucrarea d-luĭ Stere trebue să aibă neapĕrat o urmare, din moment ce ea are numaĭ partea I. Nefiind op complet, nu póte con-

cură la premiul Năsturel-Herĕscu, cu regret, căcĭ este o lucrare de valóre.

D-l I. Kalinderu ḑice că este învederat că lucrarea d-luĭ Stere nu e completă în sensul condiţiunilor premiuluĭ Năsturel. Partea adusă nouĕ acum este o lucrare de valóre şi doresc din tótă inima, ḑice d-l Kalinderu, ca autorul să o continue.

— Se pune la vot propunerea de a se consideră ca neadmisă la premiul Năsturel-Herĕscu lucrarea d-luĭ Stere şi se aprobă cu unanimitate.

In aceleaşĭ condiţiunĭ găsindu-se şi lucrarea d-luĭ Virgiliŭ Em. Hălăceanu: *Marele dicţionar romîn-englez şi englez-romîn, vol. I, romîn-englez,* se exclude asemenea de la concursul premiuluĭ Năsturel-Herĕscu.

Se cercetéză apoĭ dacă cele-lalte scrierĭ presintate la acest premiŭ îndeplinesc condiţiunile cerute, şi se găsesc în regulă.

D-l T. Maiorescu cetesce partea din publicaţiunea premiilor cu condiţiunile premiuluĭ Lazăr, în cuprinderea următóre: «Premiul Statuluĭ Lazăr, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 uneĭ cărţĭ scrise în limba română, *cu conţinut sciinţific,* care se va judecă maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1901 până la 31 Octomvrie 1903, saŭ celeĭ maĭ importante *invenţiunĭ sciinţifice*, făcute de la 1 Noemvrie 1901 până la 31 Octomvrie 1903. Ca cestiune prealabilă trebue să stabilim dacă scrierile: A. Belcik, *Studiŭ de legislaţiune comparată, — Copilul natural*; Iuliŭ Biroŭ, *Carte de compunere pentru şcólele primare*, şi Elena Niculiţă-Voronca, *Datinele şi credinţele poporuluĭ român*, sunt *cu conţinut sciinţific*, în sensul pe care l-a înţeles Academia la publicarea acestuĭ premiŭ.

Se cetesce legea prin care s'aŭ instituit premiile Lazăr şi Eliade-Rădulescu şi se daŭ lămurirĭ cum că în trecut practica Academieĭ a fost constantă în a consideră ca scrierĭ sciinţifice venite la premiul Lazăr pe acelea cu conţinut de sciinţe positive: Matematice, Fisice, Chimice, Sciinţe Naturale, Medicină . . .

D-l I. Kalinderu: Lucrurile stând ast-fel, d-niĭ A. Belcik, Iuliŭ Biroŭ, şi Elena Niculiţă-Voronca nu pot concură la premiul Lazăr, dar nicĭ să-ĭ excludem nu putem, de óre-ce e posibil ca aceştĭ domnĭ să fi înţeles alt-fel decât practica Academieĭ sensul cuvîntuluĭ sciinţific. D-sa propune ca scrierile acestor autorĭ să fie mutate la premiul Adamachi, pentru că este echitabil aşà, şi pentru că avem precedentul din 1902, când pentru acelaşĭ motiv a fost mutată o lucrare de drept administrativ a d-luĭ Aurel Onciul de la premiul Lazăr la premiul

Adamachi, din care apoĭ i s'a acordat o parte. Acum însă să se facă acésta pentru ultima óră şi, în publicaţiunile viitóre cu condiţiunile premiilor, să se pună în vederea autorilor că la premiul Lazăr aŭ să concureze numaĭ scrierĭ cu conţinut «sciinţific» în înţelesul «sciinţelor exacte.»

— In urma discuţiunilor urmate Comisiunea decide:

1) Să se mute de astă ultimă dată cele treĭ lucrărĭ menţionate de la concursul premiuluĭ Lazăr la premiul Adamachi.

2) Să se facă menţiune în listele viitóre ale premiilor că la concursul premiuluĭ Lazăr nu pot luà parte decât scrierĭ de sciinţe exacte, în sensul în care a fost practica Academieĭ de până acum.

Se cercetéză apoĭ dacă cele-lalte scrierĭ presintate la concursul premiuluĭ Lazăr îndeplinesc condiţiunile cerute şi se găsesc în regulă.

D-l *T. Maiorescu* cetesce partea din publicaţiunea premiilor cu condiţiunile premiuluĭ Adamachi în cuprinderea următóre: «Premiul Adamachi, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 uneĭ cărţĭ scrise în limba română, *cu cuprins moral de orĭ-ce natură*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1903.» D-sa observă apoĭ că între scrierile presintate la acest premiŭ este şi lucrarea d-luĭ Paul Negulescu, *Tratat de drept administrativ român*, partea I, fasc. I; că acéstă lucrare este numaĭ un început, cuprinḑênd unele exemplare 144 pagine, altele 128 pagine; că frasa de jos din ultima pagină nicĭ nu e măcar terminată, şi ca atare supune deliberăriĭ Comisiuniĭ dacă póte fi admisă la concurs saŭ dacă trebue eliminată.

Se pune în vederea Comisiuniĭ că Academia în acéstă privinţă a aplicat în totdeauna şi la cele-lalte premiĭ ale eĭ regulamentul premiuluĭ Năsturel-Herĕscu, adecă să se excludă de la concursul lor părţile uneĭ opere cu o întindere maĭ mică de 400 pagine.

D-l *I. Kalinderu* regretă că d-l Negulescu nu a putut presintà Academieĭ o lucrare completă, pentru că tînĕrul autor este un om de valóre, şi de sigur am fi apreciat cu plăcere scrierea sa.

— Se decide ca fascicula d-luĭ Negulescu să fie exclusă de la concurs.

In urmă Comisiunea procede la împărţirea între membriĭ eĭ, pentru facerea rapórtelor speciale, a cărţilor presintate la concursul premiilor anuale din 1904 şi exprimă dorinţa ca d-l St. C. Hepites, care nu face parte din Comisiune, să fie rugat să examineze scrierile: *Principiĭ relative la tactica focurilor infanterieĭ* şi *Tactica celor treĭ arme* de Căpitanul Georgescu-Christodulo. Resultatul împărţiriĭ se consemnéză în tabloul următor:

1. La premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ:

Brătescu-Voineştĭ (I. Al.), Nuvele şi Schiţe. Bucurescĭ 1903.	*D. C. Ollănescu.*
Cantilli (Constant), Aripĭ de vis. Bucurescĭ 1903.	*I. C. Negruzzi.*
Demitrescu (George), Eugenia. Poemă în versurĭ, ed. II. Bucurescĭ 1903.	»
» Adevĕrul saŭ Omul, Natura şi Dumneḑeŭ. Poemă în versurĭ, ed. II. Bucurescĭ 1903.	»
Dimitrescu (Christ. N.), Quatrene. — Epigrame, epitafurĭ, humoristice, II. Bucurescĭ 1903.	*D. C. Ollănescu.*
Leonescu (V.) şi T. *Duţescu-Duţu*, Două drame ţărănescĭ. Bucurescĭ 1903.	*I. Kalinderu.*
» Peneş Curcanul. Dramă rĕsboinică în 4 acte. Bucurescĭ 1903.	*D. C. Ollănescu*
Orleanu (Maiorul Al. G.), Horia, Cloşca şi Crişan saŭ Revoluţia Romînilor din Transilvania şi Ungaria în 1784. Dramă istorică. Focşanĭ 1903.	»
Rădulescu-Niger (N.), Patriotism. — Tribunul poporuluĭ. Roman social. Bucurescĭ 1903.	*T. Maiorescu.*

2. La premiul Statuluĭ Lazăr de 5.000 leĭ:

Bastaki (Dr. Th.), Studiŭ clinic asupra băilor Lacul-Sărat. Bucurescĭ 1903.	*Dr. I. Felix.*
Galian (Dr. Dumitru), Contribuţiunĭ la studiul igieneĭ rurale. Focşanĭ 1903.	*Dr. I. Felix.*
Georgescu (Căpitanul—acum Maior—Christodulo), Principiĭ relative la tactica focurilor infanterieĭ. Bucurescĭ 1902.	*St. C. Hepites.*
» Tactica celor treĭ arme. Bucurescĭ 1903.	»
Nicolaescu (N.), Geometrie plană şi în spaţiŭ, ed. II. Bucurescĭ 1903.	*A. Saligny.*

3. La premiul Adamachi de 5.000 leĭ (divisibil):

Bârseanu (Andreiŭ), Istoria şcólelor centrale române gr. or. din Braşov. Braşov 1902.	*Dr. C. Istrati.*
Belcik (Alexandru A.), Studiŭ de legislaţiune comparată. – Copilul natural, ed. II. Bucurescĭ 1902.	*I. Kalinderu.*
Biroŭ (Iuliŭ), Carte de compunere pentru şcólele primare.—Cursul I. Oraviţa 1902; cursul II. Lugoş 1902.	*I. Bogdan.*
Ciocîrlan (Ion), Pe plaiŭ. Schiţe de la ţară. Bucurescĭ, f. a.	*At. M. Marienescu*

Demitrescu (George), Creatura şi Creatorul saŭ Tainele Dumneḑeescĭ. — Poemă în versurĭ. Bucurescĭ 1903.	*I. C. Negruzzi.*
Duţescu-Duţu (T.), Consideraţiunĭ critice asupra poesieĭ nóstre poporane.—Doĭne. Bucurescĭ 1903.	*I. Bogdan.*
Găvănescul (I.), Istoria pedagogieĭ, vol. II. Bucurescĭ 1903.	»
Hodoş (Constanţa), Aur!... Dramă în patru acte. Bucurescí 1903.	*D. C. Ollănescu.*
Moga (Vasile S.), Alcătuirea uneĭ gospodăriĭ rurale, ed. III. Bucurescĭ 1903.	*I. Kalinderu.*
Neniţescu (Dimitrie S.), Studiŭ asupra fluviilor convenţionale. — Dunărea în Dreptul internaţional public. Bucurescĭ 1903.	*T. Maiorescu.*
Nicolescu (George D.), Parlamentul romîn, 1866—1901. Bucurescĭ 1903.	*At. M. Marienescu.*
Niculiţă-Voronca (Elena), Datinele şi credinţele poporuluĭ român, adunate şi aşezate în ordine mitologică, vol. I, părţile I—II, III, IV—V. Mihalcea lângă Cernăuţĭ 1903.	*I. Bogdan.*
Pacu (M. N.), Elemente de instrucţie civică, drept şi economie politică. Galaţĭ 1903.	*I. C. Negruzzi.*
Pătrăşcoiu (Gr. şi I.), Studiŭ introductiv asupra băncilor populare sistem Raiffeisen şi Schulze-Delitzsch. Bucurescĭ 1903.	*Dr. C. Istrati.*
Podeanu (V.), Cîntece, vol. II. Bucurescĭ 1902; vol. III. Bucurescĭ 1903.	*I. C. Negruzzi.*
Pop (Vasile), Ocna vieţeĭ. Schiţe, fantaziĭ şi nuvelete. Bucurescĭ-Ploescĭ 1903.	*At. M. Marienescu.*
Popovicĭ-Lupa (Dr. N. O.), Agricultura. Cunoscinţe practice de cultura pămîntuluĭ şi a plantelor agricole. Bucurescĭ 1902.	*Dr. C. Istrati.*
Rosetti (Radu D.), Printre picăturĭ. Ploescĭ 1904.	*D. C. Ollănescu.*
Roşculeţ (Dr. Valeriŭ), Staţiunea balneară şi climatică Strunga (jud. Roman). Studiŭ igienologic asupra localităţiĭ în vederea aşezăriĭ unuĭ sanatoriŭ pentru tuberculoşĭ. Bucurescĭ 1903.	*Dr. I. Felix.*
Sanielevicĭ (H.), Incercărĭ critice. Bucurescĭ 1903.	*T. Maiorescu.*
Sorcovă (pseudonim), Clipe de repaus. Seria II. — Schiţe şi Foiţe. Braşov 1903.	*I. C. Negruzzi.*
Urechiă (A.), Dictionnaire français-roumain, 2-ème édition. Bucurescĭ 1903.	*I. Bogdan.*

Comisiunea decide ca rapórtele speciale să fie pregătite şi predate cel maĭ târḑiŭ până la ultima şedinţă din Ianuarie 1904.

Şedinţa de la 6 Fevruarie 1904.

Comisiunea, întrunindu-se pentru a ascultà rapórtele speciale ale membrilor eĭ asupra cărţilor presintate la cele treĭ premiĭ ale Academieĭ, hotărĕsce maĭ întâiŭ, ca în casul când voturile s'ar împărţì 4 şi 4, din pricina absenţeĭ din Bucurescĭ a d-luĭ A. Marienescu, al şéselea membru al Comisiuniĭ, acésta să-şĭ suspende votul până la venirea d-luĭ Marienescu.

D-l *I. Kalinderu* exprimă dorinţa ca în raportul general să se amintéscă, că din pricina eliminăriĭ unor cărţĭ bune, dar necomplete (procesul-verbal No 1), aŭ rĕmas fórte puţine cărţĭ vrednice de recomandat pentru premiare.

După acestea se începe cetirea rapórtelor.

D-l *I. Kalinderu* cetesce raportul asupra *Studiuluĭ de legislaţiune comparată, Copilul natural* de A. Belcik, presintat la premiul Lazăr, dar trecut la premiul Adamachi (procesul-verbal No. 1), şi propune să i se acorde o parte din acest premiŭ.

D-l *Maiorescu* e de părere ca discuţiunea asupra propunerilor de acest fel să se amâne pentru ultima şedinţă, după ce se vor fi respins tóte cărţile ce nu merită a fi premiate, şi când se vor avé tóte propunerile pentru premiul divisibil Adamachi. Părerea d-luĭ Maiorescu se primesce.

D-l *I. Kalinderu* cetesce raportul asupra cărţiĭ d-luĭ V. Moga, *Alcătuirea uneĭ gospodăriĭ rurale* şi propune să i se acorde o parte din premiul Adamachi. Hotărîrea se amână, ca şi la cea precedentă.

D-l *I. Kalinderu* cetesce raportul despre cele *Două drame ţărăneştĭ* de V. Leonescu şi T. Duţescu-Duţu, presintate la premiul Năsturel-Herĕscu, şi recomandă să se acorde acesteĭ publicaţiunĭ o primă de încuragiare. Comisiunea votéză respingerea, cu 5 voturĭ contra şi 2 pentru.

D-l *D. C. Ollănescu* cetesce rapórtele sale asupra următórelor treĭ cărţĭ: Dimitrescu Chr. N., *Quatrene;* Constanţa Hodoş, *Aur!* (dramă), şi V. Leonescu şi T. Duţescu-Duţu, *Peneş Curcanul* (dramă). La propunerea d-luĭ Ollănescu premiarea acestor cărţĭ se respinge în unanimitate.

Ședința de la 13 Fevruarie 1904.

D-l *Dr. I. Felix* cetesce rapórtele sale asupra cărților: Th. Bastaki, *Studiŭ clinic asupra băilor Lacul-Sărat;* D. Galian, *Contribuțiunĭ la studiul igieneĭ rurale*, și V. Roșculeț, *Stațiunea balneară și climatică Strunga ;* cea dintâĭ se respinge de la premiŭ cu 5 bile contra și 3 pentru; a doua cu 5 bile contra și 3 pentru; a treia în unanimitate.

D-l *I. Negruzzi* cetesce rapórtele asupra următórelor cărțĭ: V. Podeanu, *Cîntece*, vol. II și III; Const. Cantilli, *Aripĭ de vis*; G. Demitrescu, *Eugenia* (poemă în versurĭ), *Adevĕrul saŭ Omul, Natura și Dumnedeŭ* (poemă în versurĭ) și *Creatura și Creatorul saŭ Tainele Dumnedeescĭ* (poemă în versurĭ); tóte cincĭ se resping în unanimitate. Apoĭ Sorcovă: *Clipe de repaus*, seria II (schițe și foițe), care se respinge cu 5 voturĭ contra și 3 pentru, și M. Pacu, *Elemente de instrucție civică, drept și economie politică*, pentru care d-sa propune o parte din premiul Adamachi. Hotărîrea asupra acesteĭ propunerĭ se amână pentru ultima ședință.

Ședința de la 20 Fevruarie 1904.

D-l *St. C. Hepites*, care a fost rugat, ca cunoscĕtor în materie, să facă darea de sémă asupra cărților Maioruluĭ Christodulo-Georgescu, cetesce rapórtele asupra: *Principiilor relative la tactica focurilor infanterieĭ*, și *Tacticeĭ celor treĭ arme;* amândouĕ se resping cu 5 voturĭ contra și 3 pentru.

D-l *Saligny* cetesce raportul asupra: *Geometrieĭ plane și în spațiŭ*, de N. Nicolaescu; se respinge premiarea cu 7 voturĭ contra și 1 pentru.

D-l *Dr. Istrati* cetesce raportul asupra cărțiĭ d-luĭ N. O. Popovici-Lupa, *Agricultura (Cunoscințe practice de cultura pămîntuluĭ și a plantelor agricole) ;* se respinge cu 5 voturĭ contra și 3 pentru. Apoĭ asupra cărțiĭ: Pătrășcoiŭ (Gr. și I.), *Studiŭ introductiv asupra băncilor populare sistem Raiffeisen și Schulze-Delitzsch.* D-sa propune a i se acordà 1.000 leĭ din premiul Adamachi Desbaterea asupra propuneriĭ se amână pentru ultima ședință.

D-l *I. Bogdan* cetesce rapórtele sale asupra următórelor cărțĭ: Iuliŭ Biroŭ, *Carte de compunere pentru școlele primare, cursul I și II;* A. Urechiă, *Dictionnaire français-roumain*, 2-ème édition; T. Duțescu-Duțu,

Consideraţiunĭ critice asupra poesieĭ nóstre poporane, Doĭne; Elena Niculiţă-Voronca, *Datinele şi credinţele poporuluĭ român, adunate şi aşezate în ordine mitologică*; Găvănescul I., *Istoria pedagogieĭ*, vol. II. La propunerile d-luĭ Bogdan se resping în unanimitate cărţile d-lor Biroŭ, Găvănescul şi Duţescu-Duţu, şi se resping cu 5 voturĭ contra şi 3 pentru cărţile d-lor Urechiă şi Elena Niculiţă-Voronca.

Şedinţa de la 24 Fevruarie 1904.

D-l *A. Marienescu* cetesce raportul asupra cărţiĭ: V. Pop, *Ocna vieţeĭ (schiţe, fantasiĭ şi nuvele)* şi cere respingerea eĭ; propunerea se primesce cu unanimitate. D-sa cetesce apoĭ rapórtele asupra cărţilor: *Pe Plaiŭ*, de I. Ciocîrlan, şi *Parlamentul romîn* de G. D Nicolescu şi propune să se acorde celeĭ dintâĭ din premiul divisibil Adamachi suma de 1.000 leĭ, iar celeĭ de a doua din acelaşĭ premiŭ 2.000 leĭ. Discuţiunea asupra acestor propunerĭ se amână pentru ultima şedinţă.

D-l *Dr. C. Istrati* cetesce raportul asupra lucrăriĭ d-luĭ Andreĭ Bârseanu, *Istoria şcólelor centrale române gr. or. din Braşov*, şi propune să i se acorde din premiul Adamachi suma de 2.000 leĭ. Hotărîrea se amână, ca şi pentru cele-lalte.

D-l *T. Maiorescu* cetesce rapórtele sale asupra următórelor treĭ cărţĭ: *a) Patriotism. Tribunul poporuluĭ (roman social)* de N. Rădulescu-Niger; *b) Incercărĭ critice* de H. Sanielevicĭ, şi *c) Studiŭ asupra fluviilor convenţionale. Dunărea în dreptul internaţional public*, de D. S. Neniţescu. La propunerea d-luĭ Maiorescu, de a nu se acordă nicĭ uneia din aceste cărţĭ vre-un premiŭ, se respinge cea dintâĭ în unanimitate, a doua cu 7 voturĭ contra şi 2 pentru, a treia cu 5 voturĭ contra şi 4 pentru.

Şedinţa de la 28 Fevruarie 1904.

D-l *D. C. Ollănescu* cetesce întâiŭ rapórtele sale asupra cărţilor: *Horia, Cloşca şi Crişan sau revoluţia Romînilor din Transilvania şi Ungaria în 1784* (dramă istorică) de Maiorul Al. G. Orleanu şi *Printre picăturĭ* de R. Rosetti; la propunerea d-sale se resping amândouĕ de la premiŭ în unanimitate. D-sa cetesce apoĭ raportul asupra *Nuvelelor*

şi Schiţelor d-luĭ I. Al. Brătescu-Voineştĭ, presintate la premiul Năsturel-Herĕscu, de 4.000 de leĭ, şi propune să li se acorde acest premiŭ. D-l *Dr. Istrati* e de părere că, deşì raportul d-luĭ Ollănescu e fórte favorabil şi nu póte nicĭ d-sa să conteste autoruluì Schiţelor şi Nuvelelor óre-carĭ merite literare, ar fi maĭ bine totuşĭ să se reducă premiul la o sumă maĭ mică. La acéstă părere se alătură şi d-l *Marienescu.* D-l *I. Negruzzi* observă că suma de 4.000 leĭ nu se póte reduce, de óre-ce disposiţiunile din testamentul luĭ Năsturel-Herĕscu, relative la premiŭ, interḑic acésta; Academia a discutat de maĭ multe orĭ acest lucru şi s'a urmat tot-deauna disposiţiuniĭ testamentuluĭ, care ḑice că «în treĭ anĭ consecutivĭ, de-a rândul, se va decerne câte un premiŭ de patru miĭ leĭ noĭ, No. 4.000 L. n., *minimum*, la cea maì bună carte apărută în cursul anuluĭ expirat». In urma acesteĭ explicărĭ, propunerea d-luĭ Ollănescu se pune la vot şi întrunesce 6 voturĭ pentru şi 1 contra, fiind şi 1 abţinere; prin urmare s'a decis să se acorde d-luĭ I. A. Brătescu-Voineştĭ premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ.

Terminându-se ast-fel cetirea tuturor rapórtelor speciale şi propunându-se premiul Năsturel-Herĕscu pentru Nuvelele şi Schiţele d-luĭ Brătescu-Voineştĭ, Comisiunea hotărĕsce ca premiul Lazăr de 5.000 leĭ, la care nu s'a recomandat nicĭ una din cărţile presintate, să se trécă la economiĭ.

Rĕmâne să se împartă premiul Adamachi între cărţile propuse la acest premiŭ. Se hotărĕsce maĭ întâiŭ: să se voteze în principiŭ care din cele şépte recomandate până acum merită să fie premiate şi apoĭ să se fixeze suma pentru fie-care din acestea. D-l *I. Kalinderu* e de părere ca, înainte de a se procedà la acésta, să se revină asupra votuluĭ dat în şedinţa trecută pentru studiul d-luĭ D Neniţescu asupra Dunăreĭ, faţă de care raportul d-luĭ Maiorescu a fost prea riguros şi care, după părerea d-sale, n'ar trebuì exclus de la premiul Adamachi. D-l *Maiorescu* crede că e maĭ bine să se hotărască întâiŭ asupra cărţilor recomandate şi apoĭ să se puie în discuţiune părerea d-luĭ Kalinderu. Propunerea d-luĭ Maiorescu se primesce şi se procede la vot în sensul eĭ.

1). Asupra cărţiĭ *Copilul natural* de Belcik, căreia d-l *Kalinderu* propune să i se acorde un premiŭ de 400 leĭ, d-l *Maiorescu* observă că obiecţiunile făcute contra eĭ de d-l Kalinderu sunt fundamentale şi cere să fie respinsă. Resultatul votuluĭ este: 4 pentru şi 4 contra, ceea ce însémnă că cartea d-luĭ Belcik a căḑut

2). *Gospodăria rurală*, a d-luĭ Moga, se admite în principiŭ cu 7 voturĭ pentru şi 1 contra.

3). *Elementele de instrucție civică, drept și economie politică* de M. Pacu, în urma observațiunilor d-luĭ *Maiorescu* că acésta este o carte de școlă fără părțĭ originale și cu multe definițiunĭ greșite saŭ neprecise în capitolele despre drept, și că în general o scriere elementară despre drept nu merită o încuragiare specială, cartea d-luĭ Pacu se respinge cu 5 voturĭ contra și 3 pentru.

4). *Băncile populare* de Gr. și I. Pătrășcoiŭ se admit cu 8 voturĭ pentru.

5). *Pe Plaiŭ* de I. Ciocîrlan se admite cu 8 voturĭ pentru

6). *Parlamentul romîn* de G. D. Niculescu se respinge cu 6 voturĭ contra și 2 pentru.

7). *Istoria școlelor române din Brașov* de A. Bârseanu se admite cu 8 voturĭ pentru.

După acésta, d-l Președinte dă cuvîntul d-luĭ *Kalinderu*, care cetesce o opiniune separată asupra cărțiĭ d-luĭ Nenițescu, arătând meritele eĭ și încheind cu cererea ca să se revină asupra votuluĭ dat în ședința de la 24 Fevruarie și să i se acorde și eĭ o parte cât de mică din Fondul Adamachi. Punêndu-se la vot întâiŭ cestiunea reveniriĭ, se hotărĕsce, cu 5 voturĭ pentru și 3 contra, că se póte revenì în principiŭ asupra votuluĭ de la 24 Fevruarie; punêndu-se apoĭ la vot premiarea, resultatul este: 4 voturĭ pentru și 4 contra; propunerea de premiare, deci, a căḑut, ca și la cartea d-luĭ Belcik.

Rĕmânênd să se împartă suma de 5.000 leĭ a premiuluĭ divisibil Adamachi între cărțile d-lor Moga, Pătrășcoiŭ, Ciocîrlan și Bârseanu, Comisiunea propune în unanimitate:

1) Pentru cartea d-luĭ A. Bârseanu 2.000 leĭ;

2) Pentru cartea d-lor Gr. și I. Pătrășcoiu 1.000;

3) Pentru cartea d-luĭ I. Ciocîrlan 500 leĭ ; iar

4) Pentru cartea d-luĭ V. Moga 500 leĭ. Restul de 1.000 leĭ rĕmâne disponibil.

D-l *I. Kalinderu* face următórea declarațiune: «Nu mĕ unesc cu stimațiĭ meĭ colegĭ în ce privesce părerea, ca o lucrare, care a obținut la premiare paritate de voturĭ, să fie considerată ca căḑută. In asemenea cas plenul Academieĭ e în drept a hotărî care din voturĭ urméză a se luà în considerațiune: cele pentru saŭ cele contra.

Raport general asupra lucrărilor presintate la concursul premiilor anuale din 1903: Năsturel-Herĕscu, Eliade-Rădulescu și Adamachi, *de* **I. Bogdan.**

Domnilor Colegĭ,

Comisiunea alésă de d-v. în sesiunea trecută, pentru a se pronunţà asupra cărţilor presintate anul acesta la premiile Năsturel-Herĕscu, Lazăr şi Adamachi, s'a constituit, în prima şedinţă de la 14 Noemvrie 1903, alegênd preşedinte pe d-l Titu Maiorescu, iar secretar-raportor pe subsemnatul. In acéstă calitate am onóre a vĕ face următórea dare de sémă asupra lucrărilor eĭ.

Prima eĭ lucrare a fost de a luà cunoscinţă de lista cărţilor presintate şi a cercetà dacă acestea îndeplinesc condiţiunile cerute de regulamente spre a fi admise la premiile Academieĭ.

Sub acest raport, Comisiunea s'a vĕḑut silită să elimineze de la premiul Năsturel-Herĕscu scrierile d-lor C. Stere, *Introducere în studiul dreptuluĭ constituţional* şi Virgiliŭ Hălăceanu, *Marele dicţionar romîn-englez şi englez-romîn;* aceste scrierĭ nefiind nicĭ complete (a d-luĭ Stere are numaĭ partea I, a d-luĭ Hălăceanu numaĭ vol. I) şi neavênd nicĭ «valórea saŭ întinderea» unuĭ volum de minimum 400 pagine in-8°, cum cer disposiţiunile regulamentuluĭ premiuluĭ Năsturel-Herĕscu, ele nu puteaŭ fi luate în cercetare de către Comisiune. Din aceleaşĭ motive a fost eliminată de la premiul Adamachi scrierea d-luĭ Paul Negulescu, *Tratat de drept administrativ român, partea I. Organizarea administrativă a Românieĭ, fasc. I.* Acéstă scriere nu numaĭ că nu cuprinde decât o singură fascicula a părţiĭ I din opul întreg, dar nicĭ măcar fascicula presintată nu este completă: în unele exemplare ea are 8 cóle şi se termină cu pagina 128; în altele are 9 cóle şi se termină cu pag. 144.

In general, Comisiunea ţine să releveze că multe din publicaţiunile presintate în anul acesta sunt fórte slabe: printre ele se găsesc broşurĭ fără nicĭ o valóre sciinţifică saŭ literară; sunt şi broşurĭ, maĭ ales de versurĭ, pline de trivialităţĭ şi obscenităţĭ atât de revoltătóre, în cât a fost greŭ să se reproducă exemple din acestea în rapórtele speciale.

Comisiunea ar fi trebuit să înlăture de la cercetare şi următórele treĭ cărţĭ presintate la premiul Statuluĭ Lazăr, ca unele ce nu corespund condiţiunilor cerute de acest premiŭ: 1) A. Belcik, *Studiŭ de legi-*

slaţiune comparată. — Copilul natural; I. Biroŭ, *Carte de compunere pentru şcólele primare, cursul I şi II* 3) Elena Niculiţă-Voronca, *Datinele şi credinţele poporuluĭ român, adunate şi aşezate în ordine mitologică, vol. I.* Premiul Statuluĭ Lazăr se acordă numaĭ cărţilor «cu conţinut sciinţific» saŭ «invenţiunilor sciinţifice»; aceste treĭ publicaţiunĭ aŭ însă cea dintâĭ un conţinut juridic, a doua didactic şi a treia folkloric. In consideraţiune însă că autoriĭ acestor treĭ publicaţiunĭ aŭ putut să se înşele în privinţa înţelesuluĭ cuvintelor «cu conţinut sciinţific» şi să le presinte în mod nepotrivit la premiul Lazăr, şi urmând unuĭ precedent creat la 1902 cu cartea de drept administrativ a d-luĭ Aurel Onciul, care a fost trecută atuncĭ de la premiul Lazăr la premiul Adamachi, Comisiunea a hotărît şi de astă dată ca cărţile d-lor Belcik, Biroŭ şi a d-neĭ Voronca să fie trecute la premiul Adamachi Ea îşĭ exprimă însă părerea, ca acéstă favóre să se acorde pentru ultima óră şi că, de acì înainte, la publicarea premiilor Academieĭ, să se specifice precis că sub cărţĭ «cu conţinut sciinţific , se înţeleg numaĭ scrierĭ ce tratéză despre materiĭ de *sciinţe exacte* (matematică, fisică, chimie, istorie naturală, medicină, sciinţele aplicate ale mecaniceĭ, etc.)

Eliminându-se ast-fel treĭ din scrierile presintate şi trecêndu-se treĭ de la premiul Lazăr la premiul Adamachi, membriĭ Comisiuniĭ îşĭ împart între sine restul de 36 de cărţĭ (în total aŭ fost presintate 39) şi ieaŭ angagiamentul ca rapórtele asupra lor să fie gata până la ultima şedinţă din Ianuarie 1904.

Pentru cele două publicaţiunĭ ale Maioruluĭ Christodulo-Georgescu, *Principiĭ relative la tactica focurilor infanterieĭ* şi *Tactica celor treĭ arme,* neaflându-se în Comisiunea de nouĕ nicĭ un membru care să le pótă aprecià cu competinţă, Comisiunea decide să róge pe d-l Şt. Hepites a luà acéstă sarcină asupra sa; ceea ce d-sa a primit.

In şedinţele de la 6, 13, 20, 24 şi 28 Fevruarie s'aŭ cetit în Comisiune tóte rapórtele speciale ; asupra cărţilor recomandate spre premiare nu s'aŭ luat însă decisiunĭ decât în ultima şedinţă de la 28 Fevruarie, la care a asistat şi colegul nostru, d-l At. Marienescu, care la şedinţele din 6, 13 şi 20 Fevruarie n'a putut fi de faţă.

Pe basa acestor rapórte, se resping :

a) de la premiul Năsturel-Herĕscu «în unanimitate» tóte cărţile rĕmase, după excluderea scrierilor d-lor Stere şi Hălăceanu, afară de cele *Două drame ţărăneştĭ* ale d-lor Leonescu şi Duţescu-Duţu, carĭ se resping cu 5 voturĭ contra şi 2 pentru, şi afară de *Nuvelele şi Schiţele* d-luĭ I. Al. Brătescu-Voineştĭ, despre carĭ voiŭ vorbì maĭ la vale.

b) se resping de la premiul Statului Lazăr tóte scrierile rĕmase după trecerea scrierilor d-lor Belcik, Biroŭ şi a d-neĭ Voronca la premiul Adamachi, şi anume: *Geometria plană şi în spaţiŭ* a d-luĭ N. Nicolaescu cu 7 voturĭ contra şi 1 pentru, *Studiul clinic asupra băilor de la Lacul-Sărat* al d-luĭ Dr. Bastaki; *Contribuţiunĭ la studiul igieneĭ rurale* ale Doctoruluĭ D. Galian, şi cele două opere de cuprins militar ale Maioruluĭ Christodulo-Georgescu, cu 5 voturĭ contra şi 3 pentru. Comisiunea propune prin urmare ca premiul Lazăr de 5.000 leĭ să se trécă la economiĭ.

c) de la premiul Adamachi se resping: 1) în unanimitate următórele nouĕ cărţĭ:

G. Demitrescu, *Creatura şi Creatorul saŭ Tainele Dumneḑeescĭ;*

T. Duţescu-Duţu, *Consideraţiunĭ critice asupra poesieĭ nóstre poporane;*

I. Găvănescul, *Istoria pedagogieĭ, vol. II:*

Constanţa Hodoş, *Aur! (dramă în 4 acte);*

V. Podeanu, *Cîntece, vol. II;*

V. Pop, *Ocna vieţeĭ (schiţe, fantasiĭ şi nuvelete);*

R. Rosetti, *Printre picăturĭ;*

V. Roşculeţ, *Staţiunea balneară şi climatică Strunga;*

I. Biroŭ, *Carte de compunere pentru şcólele secundare;*

2) cu majoritate de voturĭ următórele şépte cărţĭ, şi anume:

H. Sanielevicĭ, *Incercărĭ critice,* cu 7 voturĭ contra şi 2 pentru;

G. Nicolescu, *Parlamentul romîn,* cu 6 voturĭ contra şi 2 pentru;

N. O. Popovicĭ-Lupa, *Agricultura;*

Sorcovă, *Clipe de repaus, seria II;*

A. Urechiă, *Dictionnaire français-roumain;*

El. Voronca, *Datinele şi credinţele poporuluĭ român,* şi

M. Pacu, *Elemente de instrucţie civică, drept şi economie politică,* cu 5 voturĭ contra şi 3 pentru.

Cărţile d-lor A. Belcik şi D. Neniţescu, *Copilul natural* şi *Dunărea în dreptul internaţional public,* obţinênd în şedinţa Comisiuniĭ de la 28 Fevruarie, la care asistaŭ numaĭ 8 membri aĭ eĭ, câte 4 voturĭ pentru şi 4 contra, Comisiunea, cu majoritate de voturĭ, le-a considerat căḑute, conform unuĭ alineat al art 95 din Regulamentul general (votat în sesiunea generală din 1900, şedinţa de la 4 Aprilie), care ḑice: «Se vor pune la vot în şedinţă plenară numaĭ operele carĭ aŭ fost recomandate prin majoritatea voturilor Comisiunilor speciale ale premiilor». D-l I. Kalinderu a făcut opinie separată în acéstă privinţă; d-sa a fost de părere ca lucrările carĭ aŭ obţinut în Comisiunea de premiĭ paritate

de voturĭ să nu se considere căḑute, ci asupra lor să hotărască în definitiv plenul Academieĭ. La acéstă opinie se alăturară în ultima şedinţă şi d-niĭ Dr. Istrati, Saligny şi Marienescu.

Pentru a vĕ da câte-và elemente de judecată în acéstă cestiune, Domnilor Colegĭ, trebue să amintesc că în contra cărţiĭ d-luĭ Belcik, care este un studiŭ de legislaţiune comparată, raportorul special, d-l I. Kalinderu, deşì a propus să i se acorde o mică parte din premiul Adamachi, a ridicat totuşĭ nisce obiecţiunĭ atât de temeinice, în cât jumătate din membriĭ Comisiuniĭ presenţĭ (eraŭ numaĭ 8 la acea şedinţă) aŭ creḑut că acea parte din premiul Adamachi s'ar puté reservà pentru o carte maĭ meritorie.

In ce privesce cartea d-luĭ Neniţescu asupra *Dunăreĭ în dreptul internaţional public,* raportorul special, d-l T. Maiorescu, ĭ-a recunoscut meritul de a fi, aşà ḑicênd, primul manual maĭ complet asupra cestiuniĭ atât de importante a Dunăreĭ, scris în limba română. Autorul merită tótă lauda pentru acéstă încercare. Intru cât însă publicaţiunea sa nu este decât o compilare de acte, ce nu sunt nicĭ rare, nicĭ greŭ de găsit, şi întru cât compilarea sa nu corespunde pe deplin cerinţelor de erudiţiune şi de exactitate obicĭnuită în lucrărĭ de asemenea natură, întru cât citarea isvórelor nu este tot-deauna exactă şi completă —unele ĭ-aŭ rĕmas chiar necunoscute autoruluĭ,—raportorul conchide la nepremiarea cărţiĭ. Opinia separată a d-luĭ Kalinderu, expusă de d-sa într'un raport deosebit, recunoscênd defectele semnalate de d-l Maiorescu, conchide totuşĭ pentru premiare, întru cât cartea d-luĭ Neniţescu este până acum unica în felul eĭ în literatura nóstră. Trebue să adaug că paritatea de voturî, cu care s'a respins de Comisiune cartea d-luĭ Neniţescu, a fost resultatul unuĭ vot cerut de d-l Kalinderu în şedinţa de la 28 Fevruarie, după ce în şedinţa anterióră a Comisiuniĭ (cea de la 24 Fevruarie), în care eraŭ presenţĭ toţĭ membriĭ Comisiuniĭ, premiarea fusese respinsă cu 5 voturĭ, contra 4.

Trec acum la cărţile carĭ aŭ fost recomandate spre premiare, cu majoritate de voturĭ saŭ în unanimitate.

Pentru premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ aŭ fost recomandate, cu 6 voturĭ pentru, 1 contra şi 1 abţinere, *Nuvelele şi Schiţele* d-luĭ J. Al. Brătescu Voineştĭ. Raportul fórte favorabil al d-luĭ D Ollănescu asupra celor 10 nuvele, ce cuprinde volumul d-luĭ Brătescu, relevéză că acestea sunt «pline de adevĕr, de observaţiunĭ fine, de sentimente oneste şi duióse, de un realism adecuat împrejurărilor, de o înălţătóre pornire sufletéscă»; tóte aceste calităţĭ «le fac să fie nisce preţióse bucăţĭ de viaţă trăită, nu închipuită». In deosebĭ despre nuvela

«Două surori» d-l Ollănescu ḑice că «sinceritatea sentimentelor» ce se degagéză dintr'însa face ca «acéstă bucată, de o delicateţă şi de un tact deosebit, să fie póte maĭ adânc pătrunzătóre şi maĭ adevĕrată ca studiŭ sufletesc decât un roman întreg». Despre «Pană Trăsnea Sfîntul» d-sa ḑice că e «o frumósă şi preţiósă lucrare», că ea «vĕdesce un talent distins şi un spirit bine cumpĕnit Aşà ce-và se găsesce rar şi în literaturile străine». Conclusiunea d-sale este că «stilul ales şi înălţător, limba frumósă, spicuită de străinisme şi limpede curgĕtóre, ideile morale şi tendinţa de a innobilà mintea şi a înviorà inima, fac ca scrierile acestea (ale d-luĭ Brătescu) să merite premiul la care aŭ fost presintate». In discuţiunile iscate înlăuntrul Comisiuniĭ s'a maĭ relevat şi meritul deosebit al nuvelelor d-luĭ Brătescu de a fi întrupat într'o formă artistică desăvârşită câte-và tipurĭ interesante ale generaţieĭ de la 1850, tipurĭ ideale din mica boerime şi din burghesime, cum rar se maĭ găsesc astăḑĭ în oraşele micĭ ale ţĕriĭ nóstre. D-l Brătescu maĭ este cunoscut şi din cele-lalte scrierĭ ale sale ca unul din ceĭ maĭ bunĭ prosatorĭ aĭ noştri de astăḑĭ.

Pentru premiul divisibil Adamachi Comisiunea recomandă în unanimitate următórele patru publicaţiunĭ:

1). A. Bârseanu, *Istoria şcólelor centrale române gr. or. din Braşov*, căreia dînsa propune să i se acorde 2.000 leĭ. Raportorul special, d-l Dr. Istrati, după ce arată cuprinsul bogat şi interesant al cărţiĭ, conclude: «a premià lucrarea d-luĭ Bârseanu, cred că se impune Academieĭ Române. Vom rĕsplătì ast-fel o muncă seriósă şi cinstită în persóna d-luĭ Bârseanu.... Premiind o ast-fel de lucrare, Academia indică celor ce voesc a muncì în mod serios la noĭ să se ocupe cu istoria desvoltăriĭ şcólelor nóstre.»

2). Gr. şi I. Pătrăşcoiŭ, *Studiŭ introductiv asupra băncilor populare sistem Raiffeisen şi Schulze-Delitzsch*, căreia Comisiunea propune să i se acorde 1.000 leĭ. Raportorul special, d-l Dr. Istrati, arătând că acum când curentul pentru înfiinţarea de băncĭ populare e fórte puternic, se impuneà necesitatea de a se studià organisarea băncilor populare în străinătate şi maĭ ales în Germania, ţéra de origine a lor; fraţiĭ Pătrăşcoiŭ, carĭ aŭ meritul de a se fi ocupat şi maĭ nainte cu cestiunea băncilor populare (d. p. în «Amicul poporuluĭ» de la 1902) aŭ produs o scriere de valóre, întru cât printr'însa eĭ caută să popularíseze nisce cunoscinţe fórte utile societăţiĭ nóstre şi populaţiuniĭ de la ţéră. Dându-le o încuragiare, Academia va stimulà şi pe alţiĭ «să se ocupe de cestiunile economice, atât de indispensabile în desvoltarea nóstră actuală.»

3) I. Ciocîrlan, *Pe plaiŭ (Schiţe de la ţară)*, căreia Comisiunea propune să i se acorde 500 leĭ. Raportorul special, d-l At. Marienescu, analisând volumul d-luĭ Ciocîrlan, care cuprinde 28 de schiţe în 147 de pagine, relevă, ca însuşirĭ vrednice de laudă ale autoruluĭ, predilecţiunea luĭ pentru viaţa românuluĭ de la ţéră şi priceperea în a o descrie, tendinţa moralisătóre a schiţelor, respectul pentru biserică şi slujitoriĭ eĭ şi cuviinţa în descrierea scenelor de dragoste, ce inevitabil a trebuit să introducă în aceste schiţe de la ţéră. Autorul se arată a fi şi un bun cunoscĕtor al limbiĭ populare.

4). V. Moga, *Alcătuirea uneĭ gospodăriĭ rurale*, căreia Comisiunea propune să i se deà 500 leĭ. Raportorul special, d-l I. Kalinderu, arătând cuprinsul cărţiĭ, care erà impus de almintrelea de programa oficială a şcólelor normale de învĕţătorĭ şi a seminariilor, conclude că deşì scrierea d-luĭ Moga este o scriere didactică şi de compilaţie, ar merità totuşĭ o încuragiare din partea Academieĭ, de óre-ce este lucrarea unuĭ om care se ocupă de mulţĭ anĭ cu studiile de agricultură, atât de utile pentru ţéra nóstră. Academia trebue să încurageze scrierile menite să îndrumeze tineretul nostru spre ocupaţiunĭ practice şi de folos general.

M'am mărginit, Domnilor Colegĭ, a vĕ comunicà acì pe scurt motivele ce aŭ îndemnat pe raportoriĭ specialĭ şi pe Comisia întrégă să vĕ recomande spre premiare cele 5 cărţĭ, de carĭ am vorbit. Inainte de a vĕ pronunţà asupra acestor propunerĭ, vi se vor cetì, conform usuluĭ de până acum, rapórtele speciale în întregimea lor.

I. Al. Brătescu-Voineştĭ, *Nuvele şi schiţe.* Bucurescĭ 1903. — Raport de **D. C. Ollănescu.**

Presintate la premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ, cuprind 10 nuvele pline de adevĕr, de observaţiunĭ fine, de sentimente oneste şi duióse, de un realism adecuat împrejurărilor, de o înălţătóre pornire sufletéscă, ce le fac să fie nisce preţióse bucăţĭ de viaţă trăită — nu închipuită,— de fiinţe în carne şi în óse.

Cocóna Leonora, bătrâna guralivă şi maniacă, a căreia *ghenealoghie*, din spiţă în spiţă se urcà până la al nouĕlea ném de Nisipenĭ şi de Strâmbenĭ, iar munţiĭ — câţĭ se puteaŭ vedé din zarea porţiĭ — fusese odată aĭ lor; Cocóna Leonora este tipul viŭ, de par'că-l vedĭ

cu ochiĭ, al rĕmăşiţelor de pe alte vremurĭ, al rătăcitelor din trecut, printre noĭ, ceĭ din ḑilele de astăḑĭ, aşà de plin şi de cu noimă întrupat, în inconsecuenţa şi în incoherenţa gânduluĭ şi a guriĭ, în cât eştĭ silit să trăescĭ — cetind — o clipă din viaţa eĭ năcăjită şi împovărată de grijĭ mărunte şi neînsemnate, de care îşĭ are totuşĭ legată existenţa până la mormînt. E o sclipire, dar o sclipire de spirit şi de foc!

Microbul e nenorocitul, e desmoştenitul de sórte, săracul — muncitor — tăcut — modest — supus, — care e luat în picióre, batjocorit, trenţuit, de nisce camaraḑĭ uşorĭ la minte şi la suflet, nepĕsătorĭ de durerile şi nevoile altora, iubitorĭ de glume — fie chiar şi sângeróse, — numaĭ să le deà prilej de a trece vremea rîḑênd.

Dar tóte aŭ un sfârşit, şi în pieptul şi în capul batjocorituluĭ, nimicnicituluĭ, microbuluĭ (cum îl numiaŭ ceĭ treĭ colegĭ copiştĭ, ca şi dînsul, în cancelaria Parchetuluĭ general) necazul şi ura, carĭ colcăiaŭ de mult, stârnirĭ într'o ḑi — sub îmboldirea uneĭ alusiunĭ de batjocură la părinţiĭ luĭ — şi cu risicul de a fi dat afară, îşĭ rĕsbună apostrofând pe insultător şi aruncându-ĭ cu călimările în cap. Şi fu destituit microbul, iar colegul care-l insultase avù în séra chiar a întâmplăriĭ ocasiunea de a constatà că nenorocitul aveà o mamă paralitică şi treĭ surorĭ — din carĭ cea maĭ mare erà de 10 anĭ, — cărora singur, scriind şi copiind până la ḑiuă, ca un rob, le puteà agonisì cele trebuinciόse traiuluĭ!...

Microbul e martirul datorieĭ şi al miserieĭ, dispreţuit şi prigonit, fiind-că e slab, că e sărac şi că nenorocituluĭ nu i se îngădue să aibă suflet, să aibă durerĭ şi revolte morale! El trebue să plece capul şi să rabde!... Microbul acesta e nu numaĭ un tip, e o lecţiune de înaltă morală socială.

In douĕ surorĭ asistăm la eterna luptă, ce desparte lumea în douĕ: a sentimentuluĭ curat şi însufleţit de bine şi a patimeĭ fără de ruşine şi fără de frică. Lupta se desfăşόră de astă-dată într'un cerc strâmt, între persόne cu puţină vaḑă, e adevĕrat, dar e cu dibăcie şi cu măsură condusă către ţelul moral al problemeĭ ce-şĭ propune autorul a resolvà.

Elena Cioranu e o fată desăvârşit onestă, muncitόre, aşezată la casa eĭ, care încetul cu încetul îndrăgind copilul vecinuluĭ sĕŭ—cassierul—sfârşesce prin a se îndrăgì ea însăşĭ de dînsul. Roman tăcut, înduioşat, liniştit, a douĕ suflete amărîte de neajunsurile vieţiĭ, ea trecută de 30 de anĭ, trăind dintr'o mică pensie, neputênd prinde norocul căsătorieĭ; el, fire blândă, iubitόre, lovit în ce aveà maĭ scump de o soţie

nepotrivită în apucăturĭ şi în caracter cu dînsul, de care se depărtase despărţindu-se. Erà fatal ca prin legătura comună de iubire ce aveaŭ amândoĭ asupra copiluluĭ să li se lege — fără de voie — şi inimile lor setóse de o îndulcire şi o avêntare sufletéscă. Şi le erà dragă viaţa şi speraŭ ast-fel să atingă fericirea deplină.

Dar iată că într'o ḑi Sofia cade — ca din senin — în casa Eleneĭ, Sofia, sora maĭ mică, pentru care se jertfise ea tot-deauna, Sofia frumósă, gingaşă, plăcută, veselă şi sburdalnică, care, părăsind calea dréptă, se prăpăstuise trup şi suflet în plăcerĭ, în nebuniĭ, în desfrânare. Cu ochiul eĭ deprins şi şmecher, ghicì îndată cum steteaŭ lucrurile, însă judecând pe soră-sa după dînsa, le socotì maĭ rele, de cum eraŭ în adevĕr, şi cum soră-sa nu-ĭ destăinuì, căcĭ n'aveà să-ĭ destăinuéscă nimic, ea, perversă şi bănuitóre, întrebuinţă tóte graţiile şi cochetăriile a întórce capul naivuluĭ cassier şi isbutì atât de degrabă şi atât de bine, că după câte-và ḑile de la sosirea eĭ, o prinse soră-sa în braţele cassieruluĭ....

Chinul bietuluĭ Dănescu fu îngrozitor! suferià şi îĭ erà ruşine de mişelia săvârşită, căcĭ îĭ fusese destul să vadă pe Elena în pragul uşiĭ, pentru ca să se desmeticéscă din beţia produsă de farmecele Sofieĭ!.... Ea plecă în aceeaşĭ nópte la Bucurescĭ, el se mută într'altă casă departe de amica, pe care o trădase ca un nebun şi un netrebnic! Tóte, tóte le-a cercat spre a-şĭ stâmpĕrà chinul, dar degeaba. Nopţile nu puteà dormì, ḑilele le petreceà fără nicĭ o consciinţă de sine, trăià cu o povară de care nimic şi nimenĭ nu-l puteà uşurà! Incercà să vadă altă lume, se duse la club, jucă, în zadar....

Elena, maĭ tare decât dînsul, suferià şi în inima eĭ atinsă şi în mândria eĭ nesocotită. Să iubéscă pentru întâia óră şi nu din orbirea patimeĭ, ci din credinţa socotită, că dintre ómenĭ acela erà maĭ vrednic. Să n'aibă cuĭ să se destăinuéscă şi să nu-şĭ măguléscă nicĭ gândul, că odată va sosì póte ceasul mărturisirilor! Numaĭ din patima cu care îmbrăţişase ea copilul la despărţire se puteà simţì ce gol dureros aveà în inimă.

Şi tot copilul, trist şi nemângâiat de lipsa prieteneĭ luĭ, neastâmpĕrat de dorul ce-l mânà necontenit către dînsa, copilul scăpând într'o ḑi din casă — alergă singur — îndreptându-se din gând pe uliţĭ — până la Elena care vĕḑêndu-l dădù un ţipĕt, îĭ eşì înainte şi-l duse în braţe înăuntru.

Ruptórea se făcuse. Copilul adus de Dănescu în fie-care ḑi până apróре de casa Eleneĭ şi întors de acésta, séra, până la pórta luĭ, statornicì din noŭ curentul între amândoĭ, aşà că odată găsindu-se faţă în faţă, el recunoscêndu-şĭ nemernicia, ea plângênd de emoţiune, îşĭ

lăsă mâna drépta în mânile cassieruluĭ, care aplecat cu umilinţă, înainte-ĭ, nu îndrăsnià să ĭ-o sărute. Sinceritatea sentimentelor — în tóte împrejurările desfăşurate — face ca acéstă bucată — de o delicateţă şi de un tact deosebit — să fie póte maĭ adânc pătrundĕtóre şi maĭ adevĕrată ca studiŭ sufletesc decât un roman întreg.

Inspecţie, tabloŭ viŭ, mişcător, luat după realitatea vieţiĭ de casarmă, în care se arată ce suferă bieţiĭ soldaţĭ din partea gradaţilor, până ce li se bagă în cap teoria ceea «grea de foc», maĭ ales explicată de cine o pricepe maĭ puţin. Se simte că cel care scrie a fost martor ocular, a fost părtaş chiar al tuturor neajunsurilor acelora şi le dă pe faţă cu inima strînsă de durere, cu un fel de humor, sarcastic, la adresa tuturor galonaţilor bătăuşĭ şi chinuitorĭ aĭ bieţilor soldaţĭ. Adĭ negreşit — când s'a îndreptat acéstă stare de lucrurĭ — casarma nu maĭ este un loc de chin, ci de moralisare a omuluĭ chemat sub drapel, şi de educaţiune, însă cât a trebuit să se scrie, să se pătiméscă, şi maĭ vîrtos să se strige pentru a ajunge şi noĭ în rândul ómenilor de omenie şi pe latura acésta. O piétră şi una însemnată o fi pus şi autorul nostru la acest de laudă aşezămînt. Aceleaşĭ calităţĭ de observaţie şi studiŭ adâncit al firiĭ şi al simţiriĭ omuluĭ le desvĕlesce el şi aci.

Pană Trăsnea sfîntul, istoria omuluĭ fără de noroc, care, nevinovat şi vrênd să facă binele, este rĕsplătit cu hulă şi cu rĕŭ. Nuvela, care e cea maĭ întinsă din volum, are darul de a-ţĭ pironì şi a-ţĭ aţâţà interesul nu numaĭ prin modul cum e scrisă, ci maĭ ales prin delicateţa cu care povestirea e înşirată şi persónele ce o însufleţesc sunt viĭ, întregĭ, se mişcă şi trăesc omenesce, fără de nicĭ o exagerare de sentimente, fără nicĭ o încercare netrebuinciósă de emoţiunĭ. Lucrurile se petrec între persóne carĭ — afară de d-ra Melicesco, profesóra de fete, *Lala* a Prefectuluĭ, care jumătate românesce şi jumătate franţuzesce, spune pretutindenĭ şi tuturora ce are de spus — sunt liniştite, pacînice, fără a se amestecà în vâltórea împrejurărilor şi a vieţiĭ din jurul lor. Trăsnea, cu gândurile triste, cu amintirile-ĭ neşterse de la prima şi unica sa iubire — rĕposata nevastă-sa — şi cu dragostea şi cultivarea florilor, Hager, grădinarul némţ, şi Maria, gospodina caseĭ bătrânuluĭ, cu devotamentul fără de marginĭ şi iubirea fiinţeĭ sfinte pentru dînşiĭ... a stăpânuluĭ E o frumósă şi o preţiósă lucrare şi ea vĕdesce un talent dis'ins şi un spirit bine cumpĕnit şi înzestrat la autorul eĭ. Aşà ce-và se găsesce rar şi în literaturile străine.

Maghiranul, o deliciósă schiţă, în care cucóna Linţa, o bătrână îndrăgostită de un maghiran frumos, îngrijit şi ridicat de dînsa la

înălţimea unuĭ adevěrat cult, îşĭ vede într'o clipă, o clipă nenorocită, dragostea, ilusiunile şi unica mângâiere a vieţiĭ eĭ singuratice, sdrobite, călcate în picióre de un desmetic alungat de jandarmĭ de la o manifestaţie politică, care ca să scape rěsbesce cu fuga în casa babeĭ, o prăvălesce, îmbrâncind-o într'un colţ al odăiĭ şi scapă sărind pe o feréstră din dos, după ce sparge ghiveciul şi prăpădesce maghiranul «vrăjitóreĭ», cum spune apoĭ făcênd haz cu tovarăşiĭ de séma luĭ, prin cofetăriĭ, prin cafenele, prin casele ómenilor!.. Sěrmana cucóna Linţa!... bietul maghiran!

Tot în nota acésta sunt scrise şi cele-lalte patru schiţe: *Sâmbăta* — amintirĭ din timpul copilărieĭ, fórte graţios, şi cu o naivitate plină de duioşiĭ, reînviate şi înfăţişate. — *Smintéla luĭ Radu Finuleţ* — istoria unuĭ înebunit dintr'un amor neisbândit, care îşĭ dă viaţa scăpând o fetiţă — fata iubiteĭ luĭ mórte — dintr'un incendiŭ ce cuprinsese întréga casă în care ea dormià nóptea, pe când alăturĭ la tată-sěŭ lumea petreceà la un bal. — *Mórtea luĭ Castor* — cânele credincios al caseĭ, tovarăş nedeslipit al capuluĭ familieĭ — care murind luă cu el în grópă tot rostul némuluĭ, acuma atât de risipit — icónă a unor vremurĭ, pe carĭ — murind şi cânele — le duse departe apuse pentru totdeauna.—*Intâmplare*—iubirea tot maĭ vie a părinţilor pentru unicul lor fiŭ, chiar după ce rěmâne schilod, în urma uneĭ nenorocite întâmplărĭ.

Stilul ales şi înălţător, limba frumósă, spicuită de străinisme şi limpede curgětóre, ideile morale şi tendinţa servind de a înnobilà mintea şi a înviorà inima, fac ca scrierile acestea să merite premiul la care aŭ fost presintate.

Constant Cantilli, *Aripĭ de vis*. Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **I. C. Negruzzi.**

Sunt ómenĭ carĭ cred că o poesie nu póte fi bună, dacă sensul eĭ nu este vag şi obscur şi regulele gramaticale siluite saŭ nebăgate în sémă. Printre aceste persóne trebue să numěrăm şi pe d-l Constant Cantilli, autorul volumuluĭ de poesiĭ intitulat «Aripĭ de vis.»

Cartea cuprinde vre-o 60 de poesiĭ lirice împărţite în două părţĭ: *Romancero*, titlu împrumutat de la Heine, pentru care d-l Cantilli pare a avé un mare entusiasm, şi *Aripĭ de vis*, invenţiunea sa proprie. După poesiile lirice urméză o poemă religiósă: *Bertha*, şi în sfârşit câte-và micĭ fragmente din drame ce aveaŭ a fi compuse, dar par a fi fost părăsite. Aceste fragmente pórtă numele: *Teatru clasic.*

Poesiile lirice sunt precedate de o prefaţă scrisă întru lauda d-luĭ

Cantilli de d-l Mircea Dimitriad. De la acest scriitor aflăm că d-l Cantilli este «mic, myop, blând şi tăcut în modestia'ĭ într'atât, încât mulţĭ merg pĕnĕ a se înduoi de talentul luĭ poetic», ca şi când nu calitatea scrierilor, ci blândeţea, modestia şi miopia cuĭ-và ar dovedì că el este saŭ nu poet. O a doua prefaţă ce precede poema Bertha e scrisă de d-l Alex. Macedonski, tot întru lauda d-luĭ Cantilli De la d-l Macedonski aflăm că d-l Cantilli «se arată om antic în caracterul sĕŭ» şi că poema Bertha nu este o operă trecĕtóre.

«*Fie-ce* strophă şi *fie-ce* vers *sunt* (!!) sculpturale.... Bertha este o sublimă concepţiune în care limba, forma, colórea şi nuanţa, imagina şi subtilitatea, avêntul şi 'nălţimea se unesc între elle, este din acea familie de opere marĭ ce desfid timpul, ce deslănţuiesc inplacabilitatea nerodieĭ coalisată cu invidia, dér ce predomină în secolĭ şi ce rĕmâne maĭ presus chiar de durata limbilor în carĭ s'aŭ exprimat

Dacă, după aşà laude excesive cetim însăşĭ lucrarea, fără voie, dam dreptate proverbuluĭ român, care dice că la lauda mare să viĭ cu sacul mic.

Ca exemplu că maĭ multă imaginaţie aŭ arătat scriitoriĭ în precuvîntările lor decât adese-orĭ poetul în versurile sale, voiŭ cità sonetul «*În spital*», pag. 36:

Era'n spital: la façă sérbăd zăcea sĕrmanul pe un pat...
Vre-o patru doctorĭ înprejuru'ĭ şopteaŭ încet, şi fie-care
Dicea că nu e vr'un pericol şi că e mijloc de scăpare,
Dér că maĭ bine se cuvine sĕ fie grabnic operat.

Voiaŭ o próspĕtă methodă cu el s'o pună la cercare:
Bolnavul n'avea să proteste: era un om neînsemnat,
Şi n'avea rude, nicĭ prietenĭ sĕ le adducă vre-o mustrare,
Ér casul sĕŭ, pentru sciinţă, putea sĕ fie minunat.

Il spintecară fără milă aşa cum spintecĭ pe o vită,
Şi operaţia la urmă o declarară reuşită:
Ér nicĭ-o fibră sub cuţite în bietul om nu tresări...
Dîmbeaŭ c'o dulce mulţumire, dér când din somn îl deşteptară,
Privi pe mediciĭ de frunte ce nicĭ în sémă nu'l băgară.
Apoĭ, — sub spasmul ce'l coprinse, — închise ochiĭ şi muri.

Este greŭ de închipuit ce-và maĭ prosaic decât acéstă, aşà disă, poesie Alte exemple din «Hora Primăvereĭ», pag. 69:

Orĭ-ce ânimă tresaltă
De la munte pĕnĕ în baltă;
Nu e om cât de sanchiŭ
Sĕ nu simtă că e viŭ, etc.

Exemple de obscuritate de cugetare: «Aur și Sóre», pag. 26:

Că sórele în aur își are întruparea
Dic uni...—ênse că corpul și chypul tĕŭ e sóre...
Că sórele e cântec și pharmec și putere
Dic alți...—dér făptura'ți întrégă este sóre.

O pharmec! O putere! O cântec!...

Virtutea că e aur și aurul virtute
Poeți celebrează în versurĭ ce sunt aur,
Dér aurul cell unic va fi etern amorul,
Și aur ți-este vocea și suffletul tĕŭ aur.

De aur ești întrégă căcĭ buzele'țĭ sunt miere (!)
Și ochi diamante, și perle al tĕŭ dîmbet,
Și Paros blond, grumazul...—De aur ești întrégă
Căcĭ nu ești de cât sóre din tălpĭ și pĕnĕ'n creștet.

O Pharmec! O putere! O cântec!...

Ințelégă cine póte! Alt exemplu din «In largul trecutuluĭ», pag. 23:

Departe cât se póte de-a stellelor cântare,
Vêslașu 'npins de sórtă când e pe-acéstă mare.—
Departe cât se póte de-al sóreluĭ amor,—
O simte cum în sufflet *răpede-a eĭ navală*
Ce 'ntrégă îl coprinde în unda eĭ fatală
Și rosele speranțe se 'ntunecă și mor.

A repedì o năvală!!

Alte ciudățeniĭ, din «Cântec de fericire», pag. 29:

Și n'are oceanul în el atâtea perle,
Și florĭ nu sunt de aur în vrajele din raĭ
Ca celle câte s'află în taina unuĭ graĭ
Ce è cer,—sóre—lună și cântece de merle...

Din «Descuragiare», pag. 64:

E zadarnic
În natură re'nviere...
Eŭ rĕmân cu-a mea durere,
Mórtea ênse mi-e *paharnic* (!!)

Greșelĭ contra gramaticeĭ, din «Bertha», pag. 151:

Căcĭ El era cell care viéța o refăcea ne-peritóre,
El dătătorul cell de brațe, *El brăsdătorul cell de florĭ.*

Florile se *sémĕnă*, ogórele se *brăzdéză*: silloner des fleurs! Ibid., pag. 145:

Şi vreme lungă, ḑi şi nópte, muncise plin de-o rîvnă sântă
Şi pânea ḑilnică prin trude el o *dospea* neobosit.

Autorul a voit să ḑică o *plămădeà* (pétrir). *A dospì* este un verb neutru, *fermenter*, care nu are complement direct. Nu se póte *dospì* ce-và, cum nu se póte *alergà, venì, murì* ce-và. Acestea nu sunt licenţe poetice, ci greşelĭ gramaticale.

Este o singură poesie cu care m'aşĭ împăcă şi al căreĭ început îl aprob: Acésta este Nostalgia, pag. 99, care începe în modul următor:

Ah! pentru ce destinul a vrut să fiu poet?
Tráesc printre o lume, ce nu mĕ înţelege...

Făcênd şi eŭ parte din lumea ce nu înţelege pe d-l Constant Cantilli, nu pot — cu părere de rĕŭ — să propun premiarea cărţiĭ sale «Aripĭ de vis».

Christ N. Dimitrescu, *Quatrene. — Epigrame, epitafurĭ humoristice.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Quatrenul este o mică bucată de versurĭ, ale căror rime sunt de ordinar încrucişate şi a fost întrebuinţat în poesia grécă sub formă de epigramă, de madrigal, de epitaf, de inscripţiune, figurând în poesia modernă, în balade şi sonete şi alcătuind adesea strofele odelor şi cântărilor.

In vécul al XVI-lea, quatrenul — în forma luĭ separată — erà o expresiune familiară a poesieĭ morale şi filosofice, iar în timpiĭ modernĭ el a servit — maĭ cu osebire — să exprime cugetărĭ scurte şi spirituale, carĭ păstrând un fond moral aveaŭ o amabilă tendinţă de critică, dedeaŭ o plăcută întorsătură unuĭ compliment, orĭ fixaŭ într'o formă, tot-deauna de bun gust, o ideie, o amintire, o observaţiune, un sentiment saŭ o împunsătură satirică.

Privită din acest punct de vedere lucrarea ce ne ocupă este departe de a întrunì condiţiunile de maĭ sus, precum şi maĭ puţin învederéză pronosticurile, extrem de binevoitóre, adresate de un coleg al nostru autoruluĭ eĭ, într'un raport din anul trecut, aşezat astăḑĭ în fruntea cărţiĭ.

In adevĕr din cele câte-và exemple ce voiŭ cità, ca din tóte cele cuprinse în text, nu reese că d-l Cridim are «darul scrutător şi fin de a descoperì contraḑicerĭ între fondul adevĕrat al lucrurilor şi formulelor exterióre, carĭ se presintă cu pretenţiunĭ de importanţă» (citez pasagiĭ din prefaţa-raport), nicĭ posedă «talentul de a practicà cu multă iscusinţă, printre aceste forme, nisce portiţe», pe carĭ apoĭ le

luminéză «cu scânteele lucitóre (!?) ale spirituluĭ sĕŭ comic, dese-orĭ malițios.»

In aceeașĭ ordine de ideĭ, cred că autorul este departe de a posedà, în epigramele și epitafele sale, aceea ce «Francesiĭ numesc *la pointe*», și că dacă «poantele» sale sunt «neașteptate», nu-s de loc «fine» și deșì pot «varià din epigramă în epigramă, orĭ din epitaf în epitaf», ele sunt concepute într'un spirit trivial, aŭ o glumă greóie, o malițiositate grosolană, un humour deșănțat orĭ pornografic.

Acest gen ușor, de poesie curentă — la îndemâna orĭ-căruĭ posnaș, orĭ-căruĭ mucalit — alcătuesce la noĭ, de cât-và timp, îndeletnicirea de căpetenie a celor lipsițĭ de simțul frumosuluĭ și al modestieĭ, ce cred că-șĭ făuresc ast-fel scara de înălțare către culmĭ senine și luminóse, ca și cum treptele puhave, șubrede, mucigăite și păcătóse ar puté fi — chiar pașilor celor maĭ îndrăznețĭ — alt ce-và decât povârniș alunecos de prăpăstuire!.....

Dar de ce să întârḑiiŭ prilejul de a-ĭ auḑì graiul acestuĭ domn? Iată prima sa epigramă închinată:

Țării mele.

De ḑicĭ că România este
O țară-agricolă, te jocĭ:
Maĭ propriŭ e să-ĭ ḑicĭ: o țară
Eminamente de escrocĭ.

Veḑĭ bine, în capul cuĭ să arunce cu noroiŭ, dacă nu în capul țĕriĭ? Acésta ca exemplu de simț moral.

Incă una și am terminat exemplificarea.

In humoristice găsesc:

Occident și Orient.

In Occident în orĭ-ce parte
Maĭ tóte școlele's private;
Dar nicĭ noĭ nu suntem departe:
Privățĭ sunt școlile maĭ tóte.

După acésta nu ne rĕmâne decât să trimitem și noĭ pe autorul acestor lucrurĭ maĭ de graba la școlele în cestiune decât la premiul la care cu o îndrăznélă de necreḑut șĭ-a adresat libelul de față.

V. Leonescu şi **T. Duţescu-Duţu,** *Două drame ţărăneştĭ.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **I. Kalinderu.**

Zavistie şi *Ucigă-l crucea* sunt două drame ţĕrănescĭ cu puternică tendinţă moralisatóre.

Prima arată pe un ţĕran, care a intrat în ocnă pentru un omor comis de altul, şi căruia, când se întórce cu inima încă sângerândă, o duşmană pasionată îĭ maĭ tórnă otrava gelosieĭ, în cât plécă nebun în lumea mare.

A doua, *Ucigă-l crucea,* are ca eroŭ pe un ţĕran, căruia mult timp ĭ-a reuşit tot ce întreprindeà, dar care la urmă vede risipindu-i-se tot avutul, ca pedépsă pentru că prima piétră la edificiul prosperităţiĭ sale a fost un jurămînt fals.

Tendinţa moralisatóre a acestor două piese e slăbită prin împrejurarea, că în amândouă autoriĭ ieaŭ ca punct de plecare doĭ ţĕranĭ, carĭ aŭ pus basa averiĭ lor comiţĕnd o crimă. Vulgul e fórte dispus a explicà prin furturĭ şi crime isbânda câte unuĭ om care se ridică, şi nu crede în puterea economieĭ pentru a zidì averĭ. Acésta e o tendinţă supĕrătóre, pesimistă şi deprimantă, şi care ar trebuì să fie combătută, pe când autoriĭ o împărtăşesc şi eĭ şi contribuesc a o întărì la cetitoriĭ pieselor lor.

In o ţéră în care economia e atât de puţin practicată ca la noĭ, acel care vrea binele poporuluĭ ar trebuì din contra să propage ideia, că economia e basa cea maĭ sigură a averiĭ. E drept că pe de o parte autoriĭ ilustréză vechea maximă de morală, că bună starea întemeiată pe nedreptăţĭ e şubredă, dar acest folos moral e scădut prin sprijinul ce daŭ, involuntar de sigur, opiniuniĭ vulgare şi greşite.

Maĭ e de adăugat din punctul de vedere literar, că lipsesce din ambele drame orĭ-ce element vesel, care ar fi folositor prin contrast.

Pentru aceste consideraţiunĭ, şi pentru munca autorilor, sunt de părere a li se da o primă de încuragiare.

V. Leonescu şi **T. Duţescu-Duţu,** *Peneş Curcanul. Dramă rĕsboinică în patru acte.* Bucurescı 1903. — *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Inchinată M. S. Regeluĭ şi Armateĭ române, întru amintirea unui sfert de véc de la luarea Vidinuluĭ, şi întemeiată pe date istorice culese, dice Prefaţa, din *Luptele Românilor în răsboiul din 1877—78* de d-l Th. Văcărescu, din *Istoria răsboiuluĭ pentru independenţă* şi *Po-*

vestea uneĭ Coróne de oțel de d-l G. Coşbuc, cum şi din *Monitorul Oficial* de pe vremurĭ, lucrarea presintată cu o aşà solemnitate documentară vrea să pună în scenă faimósa legendă *Peneş Curcanul*, a luĭ Alecsandri. Punerea în scenă e însă maĭ mult aparentă, căcĭ autoriĭ aŭ închipuit o acțiune dramatică, la care aŭ căutat să adapteze numaĭ unele strofe ale legendeĭ, ca justificare saŭ ca lămurire, iar nu ca isvor şi ca temeiŭ al faptelor şi al împrejurărilor.

In satul Băltenii mişcarea este vie şi neobicĭnuită.

Lupta în potriva Turcilor şi chemarea la óste aŭ sădit grijă şi turburare în suflete. Sergentul Mătrăgună cu nouĕ flăcăĭ sunt gata de plecare la Vasluiŭ. Până la momentul porniriĭ eĭ beaŭ, la cârciumă, cântă şi jócă. Mamele, nevestele, surorile îndurerate se jelesc şi îĭ plâng, bătrâniĭ privindu-ĭ cu înviorare le daŭ binecuvîntărĭ şi îndemnurĭ. Insăşĭ Rodica luĭ Moş Kivu, cea maĭ frumósă fată din sat şi logodnica luĭ Peneş, Rodica, după care se usucă în zadar de dragoste bulgarul Boiciŭ, pătrunsă de menirea măréță la care e chemat iubitul, îĭ uréză bun drum şi biruință. Momentul e şi maĭ solemn, când proprietarul moşieĭ, Iorgu Bălteanu, colonel în retragere, al căruia unic fiŭ este în rândurile armateĭ, vine cu noră-sa Maria să se amestece printre țĕranĭ şi cu cuvinte înflăcărate le arată scopul şi drumul ce trebue să urmeze la apelul suprem al Patrieĭ.

Despățirea se face cu lacrămĭ, cu augurărĭ de isbândă şi cu vorbele luĭ Mătrăgună, pornind în fruntea flăcăilor:

Să n'avețĭ témă:
Românul are şépte viețĭ
In pieptu-ĭ de aramă!

Şi iată-ĭ pe toțĭ, în actul următor, la Siliştióra-Măgura, pe malul Dunăreĭ, pe toțĭ afară de Cobuz, despre care Peneş povestesce că, pe când:

Cobuz ciobanu 'n Calafat
Cântà voios din fluer,
Iar noĭ jucam hora din sat,
Rîḑênd de-al bombeĭ şuer,

De-odată o schijă de obuz
Trăsnind, mâncà-or focul,
Retéză capul luĭ Cobuz
Şi ea ne strică jocul.

Aicĭ găsim pe Iorgu Bălteanu, reintrat în activitate şi comandând un regiment, pe căpitanul Victor Bălteanu, fiul luĭ şi bărbatul Marieĭ, pe tatăl acesteia Radu Vălimăreanu, care în mijlocul glónțelor umblà însoțit de logofĕtul Boiciŭ, după antreprise şi după daraverí şi, fără să vreà şi după fiul sĕŭ Edgard, sub-locotenent de dorobanțĭ, băét vesel, franțuzit şi fórte modern.

Aicĭ găsim pe Moş Kivu, tatăl Rodicăĭ, venind înadins să privéscă

podul, minunea de pod, şi pe flăcăiì moşuluĭ, cum le ḑice el Curcanilor de la Bălteni, întâmpinându-ĭ.

Acì e Valter Mărăcineanu, eroul de la Griviţa şi amicul luĭ, căpitan Vioreanu, fost când-và admirator şi pretendent fără ispravă la mâna gingaşeĭ Maria.

Soldaţĭ din tóte armele şi ţinuturile ţĕriĭ, înfrăţire în faţa necunoscutuluĭ, îmbărbătare în prevederea primejdieĭ, amintirĭ de pe acasă, de la cele petrecute la Calafat, joc, danţ, cântec, voie bună şi glume, fie-care îşĭ află prilejul la cuvînt şi la îndemn, numaĭ Boiciŭ hulit şi bănuit de toţĭ, căḑênd la îndemâna luĭ Peneş, aprins de mânie, fiind-că tresărise şi par'că vrea să-l musce ca un câne, pe furiş, când auḑise pe Moş Kivu spuindu-ĭ că-ĭ e dor Rodicăĭ de dînsul, Boiciŭ, înfruntat cu putere şi ameninţat să se abată din cale-ĭ şi să-ĭ lase drumul slobod, se depărtéză, strigându-le cu înverşunare, «odată tot se întâlnesc drumurile»!... Dar Vodă se apropie şi Iorgu Bălteanu, amintind măreţele ḑile din trecut, sfintele datoriĭ ale presentuluĭ, le strigă pornind în fruntea lor pe pod: «Inainte dar cu sufletul şi cu inima românéscă!» Şi se vĕd trupele trecênd cu drapelele în vênt şi cântând, înainte!

Iată-ĭ apoĭ în tabĕra din faţa Griviţeĭ, dar tot veselĭ, tot glumeţĭ, tot rîḑênd şi cântând. Moş Kivu, nedespărţit de dînşiĭ, le e preţios tovarăş şi iscoditor norocos de ale îndestulăriĭ, dându-le tocmaĭ la nevoie şi sfaturĭ de îmbărbătare şi merinde trebuinciόse descoperite în beciurile Bulgarilor pribegiţĭ la vrăjmaşĭ. Scenele se succed care de care maĭ viĭ, maĭ mişcătóre.

Iată căciulariĭ Moldovenĭ, în frunte cu Victor şi cu Edgard, aducênd triumfătorĭ un stég, răpit după minunĭ de vitejie de către Peneş, de pe zidurile unuĭ redan turcesc. Moş Kivu le ese cu pâne şi sare înainte. Lacrămĭ de bucurie, transporturĭ de fericire. Iorgu aşéză cu mâna sa crucea vitejilor pe peptul luĭ Peneş şi... o surprisă, Maria de mână cu Rodica vin cântând în mijlocul luptătorilor, în mijlocul primejdieĭ şi al morţiĭ, tocmaĭ când Vioreanu înduioşat îşĭ amintià de un trecut ce «fără să vreà, îĭ rĕscolià sufletul», iar Valter cu glas profetic schiţà scena ataculuĭ, în care aveà peste puţin să cadă ca un adevĕrat eroŭ Coincidenţă atât de bine potrivită, în cât e maĭ mult decât bizară!...

După 2 scene de destăinuirĭ sufletescĭ şi de impresiunĭ intime ce se petrec între persónele principale, în carĭ Maria tresare, atingênd din noŭ mâna fostuluĭ eĭ pretendent, pe jumătate istovit de emoţiune, iar Radu Vălimăreanu, crucindu-se de veselia flăcăilor, cărora le arde de bazaconiĭ, pe când luĭ îĭ sare inima de grijă, şi Peneş înduioşat

pomenesce Rodicăĭ perderea maĭ multora dintre tovarăşiĭ sĕĭ (a treia strofă din legenda luĭ Alecsandri):

Ah! ochi-mĭ sunt plinĭ de scânteĭ Şi mult cumplit mĕ dóre,	Când mĕ gândesc la fraţiĭ meĭ Cu toţĭ periţĭ în flóre!...

de odată glónţele încep să şuere, o înaintare pripită a oştilor luĭ Scobelef silesce pe Românĭ să încépă atacul Griviţeĭ înainte de ora hotărîtă. Colonelul Bălteanu trimite imediat pe fiul sĕŭ Victor cu o companie spre Dolni Etropol, pe căpitanul Valter cu alta spre Dolni-Dubnic, pe Edgard cu compania căpitanilor Panu şi Romano la paza parcurilor şi ambulanţelor, lăsând pe Radu, pe Maria şi pe Rodica în grija şi apĕrarea căpitanuluĭ Vioreanu. Lupta se înteţesce şi devine din ce în ce maĭ gravă. Ştafetele se îndesesc şi aduc veştĭ triste, compania luĭ Victor e în primejdie, atacul cel mare a început, primejdia e grozavă, pe cine să-ĭ trimită tată-sĕŭ în ajutor?

— Mĕ duc eŭ, d-le colonel, strigă Vioreanu.

— D-ta! ḑise Maria tresărind.

— Sunt dator s'o fac, rĕspunde acesta.

— D-le colonel, îngădue-mĕ să merg şi eŭ, strigă Peneş ..

— Du-te, Peneş! du-te şi scapă pe fratele tĕŭ! şi acesta plécă îmbrăţişând pe Rodica şi îmbrăţişat de Moş Kivu.

— Dómne! Dómne, aibĭ milă de eĭ, strigă îmbrăţişate şi plângênd amândouĕ femeile, apoĭ Iorgu le trimite cu Moş Kivu la ambulanţă. Lupta se îndârjesce, se apropie, se aud salve de puscĭ şi de tunurĭ, ostaşiĭ luĭ Valter înaintéză spre parapete strigând: Trăéscă România! Alţiĭ îĭ urméză strigând: Ura! Prin invălmăşélă se vede luptând ager Mătrăgună şi şăgalnicul Tăerel, dorobanţul de la Argeş. Valter în fruntea companieĭ, ţinênd stégul, se urcă de pe o scară pe parapetele cetăţiĭ, strigând: după mine băeţĭ! Ostaşiĭ rĕspund ura! şi se reped după dînsul, dar Valter cade mort, ceĭ-lalţĭ înaintéză victorioşĭ, strigând: Trăéscă România! Bubuiturĭ de tunurĭ, trâmbiţe, tot teatrul e plin de fum, se aud Turciĭ strigând: Alah! Alah! Invălmăşéla e generală, iar printre strigăte, vaete, şuere de bombe, trâmbiţe, se vede de-asupra tuturor fluturând stégul românesc pe zidurile Griviţeĭ, pe când cortina se lasă încet, iar orchestra în surdină cântă: Deşteptă-te Române!...

Ultimul act se petrece în ambulanţele aşezate dincolo de satul Griviţa. Acì pe lângă scenele de înduioşărĭ şi de durerĭ brutale, nelipsite într'un spital pe câmpul de bătae, tărgĭ cu rănițĭ, capete sângerate, oştenĭ cu mânĭ şi cu picióre rupte saŭ rănite, etc., ne este dat să asistăm la sosirea Flóreĭ, nevasta luĭ Constantin Tăerel, de mână cu un co-

pilandru, să afle de o maĭ fi trăind Constantin, la întâlnirea lor cu dînsul, adus pe o targă rănit la cap, din luptă, dar nedeslipit de armă-ĭ, pe care o încredinţéză doctoruluĭ, încărcată încă, apoĭ la o scenă penibilă între Rodica şi Boiciŭ care, vĕḑênd că nu o póte alt-fel ademenì să vie după dînsul, o amăgesce spuindu-ĭ că a vĕḑut pe Peneş căḑênd, aprópe de acolo, mort lângă un moşoroiŭ. Fata desnădăjduită erà gata să-l urmeze, dacă Moş Kivu nu le-ar fi eşit în cale şi în culmea mânieĭ nu ar fi ucis pe trădătorul Bulgar cu un foc din puşca lăsată de Tăerel.

O notă particulară în tóte acestea o are Radu Vălimăreanu, tatăl Marieĭ, mort de frică şi de grijă aprópe, din pricina incertitudineĭ în care se află despre fiu-sĕŭ şi ginere-sĕŭ, încă în primejdia lupteĭ. In sfârşit Iorgu Bălteanu cu dorobanţiĭ victorioşĭ sosesce, anunţând căderea Griviţeĭ. In urma lor pe o targă întins în agonie e adus Vioreanu, în faţa căruia toţĭ se descoperă cu respect, dar el, care a scăpat viaţa luĭ Victor, bărbatul Marieĭ, móre în braţele acesteia, mulţumindu-ĭ şi rugând-o să-şĭ aducă din când în când aminte de dînsul.

Peneş Curcanul, pe când brancardieriĭ ridică cadavrul căpitanuluĭ Vioreanu, cobóră singur cósta cu mâna înfăşurată într'o bucată de stég turcesc. Rodica vĕḑêndu-l îĭ ese repede înainte şi îl îmbrăţişéză, iar dînsul trist rĕspunde întrebăriĭ luĭ Tăerel: — Da bine, singur, frate Peneş? — Singur, frate Constantine. Aşà...

Din noue câţĭ eram
Şi cu sergentul ḑece
Rĕmas-am singur eŭ şi am
In pept inima rece...

Iată drama în părţile eĭ esenţiale, din care se póte vedé aceea ce ḑiceam la început, că ea n'a împrumutat decât titlul şi câte-và strofe legendeĭ luĭ Alecsandri, lăsând autorilor deplina rĕspundere a celor închipuite şi săvârşite, pentru justificarea numeluĭ ce pórtă, a împrejurărilor ce desfăşóră şi a persónelor ce face să trăéscă.

Orĭ cât de sgomotósă şi de complicată este invenţiunea scenală de maĭ sus, ea nu este nicĭ nouă, nicĭ lipsită de fundamentale slăbiciunĭ.

In adevĕr, tóte piesele militare şi patriotice represintate de la răsboiŭ încóce aŭ aprópe aceeaşĭ ţesĕtură: devotamentul şi veselia oşteanuluĭ nostru, evoluţiunĭ soldăţescĭ pe scenă, ambulanţe cu tóte ororile răsboiuluĭ, înduioşărĭ familiare, amorurĭ nefericite, cucerirĭ de inimĭ, de gradurĭ şi de onorurĭ pe câmpul de luptă, şi altele şi altele. Dar dacă scena se umple de vie şi continuă mişcare de marşurĭ şi evoluţiunĭ, de atacurĭ, asalturĭ şi bătăliĭ în tótă regula, ca în piesa de faţă, dacă fibra naţională este excitată până la exces de aceea ce privim

şi audim, dacă dragostea, înăscută în inima fie-căruia pentru ostaşiĭ noştri şi isbândile lor gloriόse, este peste măsură încăldită de cele ce vedem că săvârşesc eĭ, în carne şi în όse, în faţa nόstră, nu este maĭ puţin adevĕrat că tόte aceste impresiunĭ—orĭ cât de puternice ar fi— nu-şĭ ieaŭ fiinţă decât în mod indirect şi prin mijlόce artificiale, întrebuinţate anume, în momentele prielnice, de către autor, pentru a ne stόrce lacrămile, aclamările saŭ aplausele, ce n'ar fi isbucnit fără de dînsele.

Fără îndoélă o dramă militară cu menire de a pune în scenă luptele Românilor din ultimul răsboiŭ nu se pόte concepe nicĭ executà fără de aceste accesoriĭ inherente firiĭ lucrurilor. Insă dacă lucrarea câştigă în strălucire exteriόră şi în mişcare emoţională, ea perde, ea scade negreşit în putere şi maĭ ales în valόre dramatică de sine stătătόre şi intrinsecă, singură apreciabilă şi caracteristică în artă.

De altă parte, dacă ne uităm de aprόpe la persόnele ce *defiléză* pe dinaintea nόstră şi le desbrăcăm de pompa şi de importanţa ce le dă momentul acţiuniĭ, vedem că ele sunt abià schiţate, umbre de fiinţe viĭ mişcate pe dedesubt de sforile maşinăriilor ce le face să umble, fără altă viaţă decât a clipeĭ în care apar, fără de altă înrîurire asupra mediuluĭ şi asupra peripeţiilor, decât aceea ce rĕsare dintr'un cuvînt hazliŭ, dintr'o posă plastică, dintr'o frasă declamatorie cu saŭ fără atribuţiunĭ patriotice. Insăşĭ personalitatea luĭ Peneş care, după titula pieseĭ, ar trebuì să fie eroul drameĭ, apare ştérsă şi micşorată printr'o όre-care presciinţă, despre ce va fi şi va săvârşì, printr'o όre-care *posă*, cu adevĕrat teatrală, cu care se presintă în scenele, destul de rarĭ, în carĭ figuréză, schimbând ast-fel într'un alt Peneş, maĭ marţial, maĭ conscient de rolul luĭ, maĭ actor dramatic pόte pe acel din legenda luĭ Alecsandri, care întors rănit din luptă povestesce copiilor din satul luĭ cele petrecute şi întâmplate în răsboiul la care, de-acasă, de la plug, plecând :

Voioşĭ, ca şoimul cel uşor
Ce sbόră de pe munte,
Eĭ aveaŭ pene la picior
Şi aveaŭ şi pene în frunte!

Le povestià el şi de mόrtea luĭ Ţinteş tunarul şi de Bran şi Vlad, căduţĭ alăturea de un moviloiŭ de leşurĭ musulmane, şi de sergentul Mătrăgună, mort în şanţ la atacul Griviţeĭ..., stingênd pojarul luĭ de dor cu apă adusă de copiĭ în urcior, de sub munte, şi povestea luĭ erà simplă, naivă, lipsită de orĭ-ce îngâmfare saŭ consciinţă despre valόrea erois-

muluĭ lor, al tuturora, povestià, cum de pildă ḑic cântecele bătrânescĭ, despre vitejiĭ şi vremurĭ de marĭ fapte, căcĭ aşà e firea românuluĭ de la ţéră, românuluĭ oţelit la suflet de vremurĭ grele şi de suferinţe, românuluĭ neştirbit în dragostea luĭ de ném, în credinţa luĭ de cele sfinte, fie de arsura pizmeĭ, fie de patimile stricăcióse ganduluĭ bun şi inimiĭ curate.

Peneş Curcanul este personificarea oşteanuluĭ român vitéz, devotat datorieĭ, mărinimos şi iubitor, şi geniul luĭ Alecsandri poetisându-l a făcut dintr'însul un tip pe vecĭ rĕmâetor, pe când drama de care ne ocupăm a făcut un soldat, ca toţĭ soldaţiĭ, care şi prin portul şi prin vorbele luĭ e departe de a semĕnă cu el. Că sunt dintr'un ném, că sémĕnă unul cu altul, că aŭ decĭ un aer de familie, se póte, dar pe când cel dintâiŭ este poetisarea unuĭ caracter şi al unuĭ tip, cel de al doilea este înfăţişarea prosaică a unuĭ Curcan voinic şi frumos, purtând opincĭ, suman, iţarĭ şi cuşma pe ureche.

Scrisă într'o limbă dulce, curgĕtóre şi sănătósă, lucrarea se ridică în unele locurĭ prea mult de-asupra limbagiuluĭ obicĭnuit, firesc şi potrivit cu starea şi cu cultura săteanuluĭ de acum 27 de anĭ, mult maĭ înapoiate decât ale celuĭ de astăḑĭ. Mĭ-a făcut impresiunea prin sentimentele ce manifestéză şi prin cuvintele umflate de patos şi rostite cu actoricéscă alcătuire, că asist maĭ mult la recitarea unor rolurĭ scrise de autorĭ pentru eĭ înşişĭ, saŭ pentru nisce târgoveţĭ iscusiţĭ, decât la grăirea unor ţĕranĭ simpli şi înduioşaţĭ în momente grave orĭ hotărîtóre, fără podóbe de calificative şi metafore, fără îmboldirĭ de ditirambice avênturĭ.

Ca contrast acestora voiŭ da cele ce cântă şi vorbesce Constantin Tăerel—de pe Argeş, viţă muntenéscă, cum îşĭ ḑice el însuşĭ—fire veselă, gluméţă şi om de sémă la slujbă, al căruĭ cuvînt e la locul luĭ şi a căruia povestire cu harapul din redută e şi cu înţeles şi cu meşteşug în gura luĭ.

Moş Kivu de asemenea grăesce adânc, dar sănătos şi fără mult încunjur, nicĭ florĭ, ca un om bătrân şi neispitit. Peneş însă în cele 2—3 perióde ce are de spus sémĕnă maĭ mult a un actor îmbrăcat în Curcan, decât a eroŭ naţional, atâta e de nepotrivit ce spune cu ce e, şi atâta de fals sună lucrurĭ neînţelese şi nechibzuite de dînsul, în rostul luĭ.

De sigur că pentru a da o maĭ mare putere de expansiune împrejurărilor şi a stórce din ele o câtime maĭ apreciabilă de emoţiunĭ aŭ făcut autoriĭ ca Maria şi Rodica *să vină de mână cântând,* pe când bubuià tunul în jurul lor, iar pe Flórea luĭ Tăerel să apară cu fiul sĕŭ în ambulanţa de la Griviţa, tocmaĭ când brancardieriĭ îĭ aduceaŭ pe bărbatul sĕŭ rănit pe scenă.

Nu aveam óre dreptate de a denunţà asemenea procedeurĭ ca sforĭ, iar nu ca mijlóce artistice de dramatisare ? Este un lucru evident slab, care

influențéză în rěŭ asupra desfășurăriĭ normale și firescĭ a acțiuniĭ întreprinse.

Cu tóte acestea silințele autorilor merită laudă și cercetarea ce s'a făcut acì despre dînsele este o dovadă că ele ne-aŭ fixat atențiunea, fără de a merge până a le acordà un premiŭ, după cum le-ar fi fost dorința.

N. Rădulescu-Niger, *Patriotism.—Tribunul poporuluĭ Roman social.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Față de sutele de romane, cu carĭ literaturile străine ne inundéză pe fie-care an, originalitatea în închipuirea întâmplărilor povestite, a complicăriĭ și a desnodămîntuluĭ lor, devine din ce în ce maĭ rară, și nu ar fi drept, la judecarea unuĭ roman noŭ, să insistăm numaĭ decât asupra acesteĭ însușirĭ. Nicĭ cestiunea controversată a tendințeĭ nu ne preocupă aicĭ.

Dar ceea ce trebue să cerem de la scriitorul uneĭ povestirĭ în literatura română, fie că-șĭ iea subiectul din țéra nóstră — precum este maĭ firesc, — fie că și-l iea din țĕrĭ străine, este ca cel puțin să vadă exact ceea ce ne descrie, să aibă destulă îndemânare stilistică, în alegerea și împreunarea cuvintelor, în cât cetitoruluĭ să i se deștepte o imagine analógă celeĭ vĕḑute de autor și, în al treilea rând, să simtă el însușĭ emoțiunea ce vrea să o producă în noĭ. Vechea regulă din *epistola ad Pisones: si vis me flere, dolendum est primum ipse tibi*, rĕmâne tot-deauna criteriul vocațiuniĭ unuĭ poet.

Romanul d-luĭ Rădululescu-Niger nu îndeplinesce aceste condițiunĭ. Autorul ne face impresiunea că nu vede lămurit persónele pe carĭ le descrie, că le înfățișéză une-orĭ într'o contraḑicere ce le nimicesce realitatea, alte-orĭ într'o uniformitate ce le șterge individualitatea.

Iată d. e. (pag. 10) descrierea uneia din figurile sale: Sora maĭ mică, «Georgina (învinovățià pe frate-sĕŭ) cu rĕutate și cu pismă, unde nu putea să fie luată în seamă de lume alăturea cu el.... Georgina nu semĕna întru nimic familieĭ: era vioae, cochetă, *fórte drăgălașă*, delicată ca înfățișare..... Sentimentală nu se arăta nicĭ față cu muma, nicĭ față cu sora; pentru tată-sĕŭ nu'șĭ putea ascunde disprețul. Il înțepa adese-orĭ cu ironiĭ crude...»

Dacă încercăm să ne înfățișăm figura descrisă, ne isbesce îndată nepotrivirea între «fórte drăgălașă» pe de o parte și «cu rĕutate, cu pismă, cu dispreț pentru tată, cu ironiĭ crude» pe de alta.

Dar nepotrivirea cresce la pag. 13, unde aceeașĭ Georgină «fermeca...»

prin «înfăţişarea eĭ de nevinovăţie, roşeaţa ce'ĭ aprindea într'o clipă obrajiĭ şi plecarea ochilor sub imboldul ruşineĭ.» Ce e drept, cu câte-và rândurĭ maĭ sus autorul ne spusese: «Drăcoaseĭ fete nu-ĭ displăcea curtea (unor servitorĭ de la cele două case vecine), dar nu le da pas a se apropia... Unuia din eĭ, care se obrăsnicise maĭ tare, îĭ arsese într'o zi o palmă aşa de bună, în cât îl ameţise.»

Comparaţĭ acum imaginea uneĭ alte fete tinere (pag. 17), care vrea să stabiléscă o diferenţiare între familia umilă a cismaruluĭ Pâclea, tatăl Georgineĭ, şi aceea a bogatuluĭ agricultor Râuţianu: «Aurelia Râuţianu este oacheşă, naltă, mlădiósă, fórte plăcută, însă cu trăsurile nu în de ajuns de fine..... rîsul îĭ este atrăgĕtor, chiar când exprimă ironia pe lângă o nuanţă uşoară de dispreţ.»

Şi apoĭ figura uneĭ a treia fete, tot din cele bogate: «Cecilia Rustovicĭ, blondă ca mumă-sa, aprópe tot atât de naltă şi de mlădiósă ca Aurelia, are trăsurile feţeĭ fórte fine şi pline de drăgălăşie.»

Calificativele şterg orĭ-ce individualisare: Georgina este vióie şi fórte drăgălaşă, Aurelia este ócheşă şi fórte plăcută, Cecilia este plină de drăgălăşie şi fórte fină la faţă; Georgina nu-şĭ póte ascunde dispreţul şi ironia crudă, Aurelia rîde cu ironie şi cu o nuanţă de dispreţ.

Ast-fel cuvintele în cele maĭ multe casurĭ nu sunt decât clişeurĭ generale, exprimărĭ de noţiunĭ abstracte, din carĭ a dispărut orĭ-ce urmă de sensibilitate. Intr'o altă descriere a Georgineĭ se ḑice (pag. 13):

«Peptul i se desvoltase şi-ĭ formase *bine* bustul şi talia; peliţa obrazuluĭ dobândise un lustru de catifea, de un trandafiriŭ *plăcut*;... gropiţele din laturile guriĭ se desenaŭ» *frumos* când rîdeà. — E evidentă lipsa de intuiţie a autoruluĭ: un bust format bine, un trandafiriŭ plăcut şi o gropiţă frumósă sunt tot aşà de puţin expresive ca şi luna poetică, sórele arḑĕtor, situaţiunea romantică saŭ împrejurarea fatală.

Şi paralel cu lipsa de precisiune a figurilor vĕḑute, merge nefirésca alcătuire a dialogurilor presupuse auḑite. Vorbesc d. e. (pag. 15) două surorĭ maĭ în vârstă, mamele celor două fete bogate: «Eŭ m'am gândit şi la alt-ceva, ḑise d-na Râuţianu... Dacă am lua-o (una din fetele cismaruluĭ) pe lângă noĭ cusătoreasă pentru ale caseĭ, am putea cu timpul să izbutim prin ea ca cizmarul să ne vîndă locul. Aşa, am scăpa de vecinătatea asta supĕrătoare.

— «Iţĭ este nemerită ideea. Eŭ am şi vĕzut-o pe fată, în una din zilele astea. Fórte curăţică şi pare deşteaptă apoĭ. Să încercăm, dragă Iulio.»

Asta sémĕnă cu unele traducerĭ din franţuzesce, carĭ primejduesc scena teatruluĭ naţional.

Alăturĭ de asemenea defecte, se observă óre-care neîngrijire de stil, pag. 16 şi 17. Copilele păreaŭ că urméză «o convorbire de *seamă*», apoĭ 3 rândurĭ maĭ la vale: «La urma urmeĭ, póte; eŭ nu 'i-am luat tocmaĭ bine *seama*», câte-và rândurĭ maĭ jos: «Cecilia..... se vede însă că'şĭ luă *seama* şi rĕspunse», după alte câte-và rândurĭ: «luase bine *seama*, că tînĕrul urmăria... fata», şi apoĭ îndată a cincea sémă: «trăsăturile de *seamă* însă, ale fireĭ sale, sînt: pripa de a vorbi, etc.»

La pag. 13 autorul face încercarea inadmisibilă de a pluralisà un substantiv compus: «In de ajuns de mulţĭ *cască-gurĭ* îşĭ plimbă nasul în vînt.»

Maĭ întâiŭ nu se ḑice cască-gură, ci gură-cască, şi gură-cască rĕmâne neschimbat în plural ca şi în singular. Un pierde-vară, mulţĭ pierde-vară, nu mulţĭ pierde-verĭ.

Cât pentru partea emoţională a autoruluĭ, dovada cea maĭ tare că este străin de acéstă condiţiune a creaţiuniĭ artistice sunt intercalările unor tabele de pedagogie, de statistică şi de contabilitate, a căror presenţă într'un roman constitue o adevĕrată curiositate. La pagina 78 cetim:

«Intrară în cancelarie şi directorul iĭ pofti în jurul uneĭ mese.—Să'mĭ daţĭ voe, domnule Pâcleanu, să vĕ arĕt orariul zilelor:

«La 5 ore dimineaţa deşteptarea».

Şi într'o notă ni se spune că este «Dupĕ modelul Şcóleĭ de la Bedale şi Abothsholm din Anglia». Apoĭ continuă:

«La 5,15: exerciţiŭ de mlădiere şi mânuire de arme.
« « 5,45: prima clasă.
« « 6,45: gustare, în fie-care zi alt-ceva: ouĕ, orĭ lapte, orĭ brânză.» etc., etc.

Şi aşà merge maĭ departe tabela de la pag. 78 la 79 şi sfârşesce la pag. 80 cu următorul resumat:

«Clasele..	4 ore	15	minute
«Exerciţiile fizice.	2 »	15	»
«Lucrul manual	4 »	—	—
«Masa şi recreaţiunile . .	4 »	—	—
«Exerciţiile intelectuale . .	1 oră	30	minute
«Somnul.	8 ore		
«Total. . . .	24 ore»		

La pag. 256 altă socotélă, pe care autorul ne-o presintă prin cuvintele: «Cosmin alcătui din memorie următorul tabloŭ, pentru Camera deputaţilor numaĭ:

PROFESIUNILE	Guver-namentalĭ	Opozițіe	Total	Total general	REZUMAT
Proprietarĭ ruralĭ	23	5	28	38	Agricult
Agricultorĭ	7	3	10		
Industriașĭ	3	—	3	3	Industria
Comercianțĭ	5	—	5	5	Comerciul.
Profesorĭ.	4	2	6	136	Profesiunĭ liberale.
Medicĭ	9	1	10		
Ingînerĭ.	4	1	5		
Ziariștĭ.	2	—	2		
Avocațĭ.	106	7	113		
Fără profesiune	3	—	3	3	Fără profesiune
				185	

Un al treilea tabloŭ, anterior celuĭ precedent, ocupă iarășĭ vre-o 3 pagine și ne deslușesce amănuntele comptabilitățiĭ uneĭ casse de economiĭ:

«Banĭ în efecte 5%. . . . . . Leĭ 37.000
«Banĭ dațĭ cu împrumut 3%. . » 17.000
«Numerar . . . . » 320
«Casa de la Vulpenĭ, în efecte . » 25.000
etc., etc., etc.

până la sfârșitul de la pag. 106, care ne emoționéză arătându-ne:

«Lefurile funcționarilor Caseĭ centrale (Directorul, comptabilĭ, ținitorul de registre). . . . . . . Leĭ 3.840,—
«Arenda pogónelor pentru cultura cartofilor. . » 5.000,—
....întregul capital regional . . . . » 290.228,30
adecă exact: treĭ-ḑecĭ de banĭ.

Socotim', că, după aceste exemple, romanul *Tribunul poporuluĭ* nu merită să fie premiat.

Dr. T. Bastaki, *Studiu clinic asupra băilor Lacul-Sărat.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **Dr. I. Felix.**

Autorul se plânge că statul și casele de binefacere nu fac destule sacrificiĭ pentru stabilimentele nóstre balneare și apeléză la administrațiunile publice și la M. S. Regele, ca să ieà sub a Sa ocrotire băile de la Lacul-Sărat, pentru ca să pótă atrage și visitatorĭ străinĭ. Și noĭ

recunóscem că Lacul-Sărat merită un sprijin maĭ activ din partea statuluĭ, nu pentru ca să ne vină mulţĭ visitatorĭ străinĭ din ţĕrĭ depărtate, ci pentru ca mare parte din bolnaviĭ românĭ, carĭ frecuentéză băile similare din străinătate şi duc acolo sume însemnate de banĭ, să rĕmână în ţéră, găsind maĭ mult confort decât astădĭ la staţiunile nóstre de apă minerală.

După o dare de sémă statistică scurtă asupra a 4.200 bolnavĭ, pe carĭ Doctorul Bastaki ĭ-a căutat în curs de 10 anĭ la Lacul-Sărat, din carĭ 2 302 aŭ fost vindecaţĭ şi 1.724 amelioraţĭ, după arătarea provenienţeĭ acestor bolnavĭ, din carĭ 57 din străinătate (32 din Bulgaria), autorul scrie istoria Laculuĭ-Sărat pe 15 pagine, expune îmbunătăţirile introduse în acea staţiune balneară în ceĭ din urmă anĭ, se plânge cu drept cuvînt că parte din mediciĭ noştri nu cunosc îndestul valórea terapeutică a apelor minerale indigene şi tratéză geografia şi topografia Laculuĭ-Sărat, ilustrând-o cu multe figurĭ, făcênd descripţiunea stabilimentuluĭ balnear, construit în mod primitiv şi defectuos. Datele referitóre la clima Laculuĭ-Sărat le împrumută autorul de la scrierea asupra climeĭ Brăileĭ, publicată de colegul nostru St. C. Hepites. Descripţia Floreĭ Laculuĭ-Sărat nu ocupă nicĭ măcar o pagină întrégă, după studiile făcute de D. Brândză, D. Grecescu, A. Bernad-Lendway, P. Bujor; nu este vina D-ruluĭ T. Bastaki, că nu s'a examinat până acum tótă Flora microscopică a Laculuĭ, că nu posedăm o lucrare amănunţită asupra Planctonuluĭ acesteĭ ape interesante.

Cercetând originea apeĭ din Lacul-Sărat, autorul reproduce aprecierile colegului nostru C. Istrati asupra rapórtelor luĭ Bochet şi ale colegului nostru Gr. Ştefănescu, unindu-se cu părerea celuĭ din urmă, că apa Laculuĭ vine în mod artesian din munţiĭ de la nordul ţĕriĭ, de vreme ce Bochet ca şi Mrazec cred în originea locală a apeĭ de la Lacul-Sărat.

Urméză analisele apeĭ Laculuĭ, făcute în mod calitativ în anul 1885 de A. Bernad-Lendway, în mod cantitativ de A. O. Saligny, în anul 1888 de Carnot, carĭ aŭ găsit în apa Laculuĭ-Sărat cantităţĭ însemnate de clorur de sodiŭ şi de sulfat de sodiŭ, apoĭ sulfat de magnesiŭ, clorur şi bicarbonat de calciŭ şi cantităţĭ minime de peroxid de fer. Analise maĭ nouĕ nu există, şi aprobăm motivele autoruluĭ, pentru carĭ cere examinărĭ nouĕ repetate, ale apeĭ, căcĭ în analisele făcute până acum nu se constată concentraţiunea în raport cu volumul eĭ, care însă variéză şi modifică acţiunea apeĭ şi a nomoluluĭ; concentraţiunea prea mare a apeĭ provócă iritaţiunĭ locale, după autor chiar accidente congestive periculóse.

Alăturĭ cu lacul se află un puţ în care se infiltră apa din lac; acéstă apă minerală din puţ se bea în cantităţĭ micĭ.

Autorul împrumută de la P. Bujor o descripţiune diligentă şi amănunţită a Fauneĭ Laculuĭ-Sărat, care ocupă aprópe 7 pagine.

Nomolul Laculuĭ-Sărat îl compară autorul pe pag. 17 şi 18 cu nomolul de la Pistyán, Băile Lucas, Dax, Saint Amand, Acqui şi Franzensbad, arătând că nomolul din aceste localităţĭ ar fi artificial şi lipsit de valórea terapeutică, că acele băĭ atrag bolnavĭ numaĭ din causa instalaţiunilor superióre, iar la pag. 71—76 ḑice că nomolurile din staţiunile balneare străine nu sunt decât vegetale şi minerale, decĭ de o valóre mediocră, de vreme ce nomolul de la Lacul-Sărat este un nomol viŭ care, după A. Bernad Lendway, se forméză din fermentarea a două alge, Spirogira elongata şi Rupia rostelata. Doctorul Bastaki maĭ menţionéză, după o monografie a luĭ G. A. Nadson, rolul ce microorganismiĭ jócă în formaţiunea nomoluluĭ din Lacul «Weis» (?). Este cert că şi la Lacul-Sărat bacteriĭ, maĭ ales şi bacteriĭ anaerobe, jócă un rol însemnat la fermentarea nomoluluĭ, dar fie-care lac sărat avênd flora sa microscopică specială, se impune examinarea bacteriologică a apeĭ şi a nomoluluĭ de la Lacul-Sărat în diferite anotimpurĭ.

Nomolul de la Lacul-Sărat constitue, împreună cu apa sărată, agentul terapeutic principal al acesteĭ staţiunĭ balneare, el îĭ dă valórea însemnată a unuĭ stabiliment terapeutic unic în felul luĭ, şi D-rul Bastaki erà dar dator să studieze maĭ bine natura nomoluluĭ terapeutic, să consulte asupră-ĭ scrierile maĭ importante străine şi puţinele date conţinute în publicaţiunile asupra nomolurilor balneare române. In general nomolurile balneare se împart în nomolurĭ minerale şi în nomolurĭ vegetale; unele din ele, ca şi Lacul-Sărat, sunt de odată minerale şi vegetale, dar la Lacul-Sărat predomnesce constituţia vegetală şi ea conferă acestuĭ lac superioritatea luĭ terapeutică Originea minerală predomnesce în nomolurile de la Pistyán şi de la Băile Lucas din Ungaria, Ischl în Austria, de la Limanurile rusescĭ de la Odessa şi Sevastopol, de la Abano, Roncegno, Bocklet, Pyrmont, de la Techir-Ghiol în judeţul Constanţa, de la Oglinḑĭ în judeţul Némţu. Nomolul este maĭ mult de origine vegetală la Lacul-Sărat, la Lacul Amara şi Lacul Fundata, în jud. Ialomiţa, la Lacul Lazu, în jud. Brăila, la Schlangenbad, Franzensbad, Spaa, Driburg, Marienbad, Elster, Nenndorf, Töplitz-Schönau, Schinznach în Elveţia. Se maĭ deosebesc după natura apeĭ minerale, care participă la constituirea lor, nomolurĭ saline sulfuróse, feróse.

In partea II a monografieĭ autorul studiéză maĭ întâiŭ acţiunea fi-

siologică a apelor mineralisate, reproduce asupra absorbţiunii sărurilor prin piele părerile diferiţilor medicĭ fără indicaţiunĭ bibliografice, menţionéză ca probă, că după băile de la Lacul-Sărat a observat simptome ale Iodismuluĭ (cu tóte că apa lacului conţine numaĭ urme de iod), trece la fenomenele electrice carĭ se petrec în băĭ şi în special în băile cloruro-sodice calde, relatând că numeroşĭ medicĭ de staţiunĭ balneare aŭ constatat curenţĭ electricĭ, produşĭ în băile sărate, se opresce la experimentele luĭ Elevy de la Biarritz, care între altele a găsit că nu numaĭ în cada metalică ci şi în baia de lemn umplută cu apă sărată se nasce un curent electric, că cada este negativă, iar apa şi pacientul sunt positivĭ, că căḑile de metal nesmălţuite produc cea maĭ mare cantitate de electricitate, că la sfârşitul băiĭ, din causa imbibaţiuniĭ pieleĭ, curentul electric străbate corpul maĭ uşor. D-rul Bastaki nu posedă experienţe propriĭ asupra manifestaţiunilor electrice ale apeĭ şi nomoluluĭ de la Lacul-Sărat, crede însă că cu mare probabilitate ele exercită o acţiune electrică şi chiar electrolitică.

Expunerea acţiuniĭ fisiologice a băilor recĭ este scurtă.

Autorul studiéză «causele adjuvante» ale cureĭ balneare. condiţiunile igienice, regimul, repaosul fisic şi moral, schimbarea de aer şi de mediŭ, gimnastica, masagiul, şi trece la analisa bacteriologică a apelor minerale, spune că în general se admite că o apă ce nu conţine maĭ mult ca 1.000 bacteriĭ banalĭ pe centimetrul cub póte fi întrebuinţată în alimentaţiune, afirmaţiune datorită cu probabilitate uneĭ erorĭ de tipar. Polemica cu medicul diriginte al staţiuniĭ balneare, Dr. Naumescu, asupra asepsieĭ în aplicarea locală a nomoluluĭ, nu ne interesézā.

Examinând modul de acţiune al băilor de nomol de la Lacul-Sărat, autorul vorbesce de efectul lor congestiv la locul «minor resistentiae», ḑice că procesul congestiv este aşteptat, dar maĭ departe arată că acest proces, când se repetă, constitue o complicaţiune, un accident grav, care póte fi imputat şi imprudenţeĭ mediculuĭ lipsit de experienţă, semnaléză importanţa controluluĭ simptomelor congestive. Este nouă afirmaţiunea autoruluĭ, că băile calde de nomol pot provocà la copiĭ diaree şi disenterie. Autorul nu se încércă a explicà acţiunea fisiologică a nomoluluĭ cald, nu arată că efectul luĭ termic este cu mult maĭ forte decât al apeĭ minerale calde; nu menţionéză că nomolul lucréză prin greutate, temperatură, prin acţiunea chimică a sărurilor, maĭ ales a sulfatelor şi a aciḑilor liberĭ şi că căldura mare a nomoluluĭ este maĭ bine suportată decât a apeĭ sărate.

După ce autorul insistă asupra acţiuniĭ salutare ce Lacul-Sărat exercită asupra ganglionilor bolnavĭ, expune modul de întrebuinţare a

apeĭ şi a nomoluluĭ din Lacul-Sărat sub forma de băĭ de apă şi de nomol calde, de duşe sărate ferbinţĭ, de injecţiunĭ vaginale, nasale, auriculare, de bĕutură, de băĭ de nomol, de aplicaţiunĭ locale de nomol, de cataplasme, de băĭ recĭ luate de-a dreptul în lac.

In partea III expune autorul pe larg stările patologice în carĭ Lacul-Sărat este indicat, carĭ, după autor, sunt fórte numeróse, şi contra-indicaţiunile. Acéstă expunere amănunţită este însoţită de multe observaţiunĭ de bolnavĭ, în cea maĭ mare parte vindecaţĭ. Reputaţia Laculuĭ-Sărat ca staţiune balneară specială pentru unele bóle ale organelor sexuale ale femeilor este bine stabilită, şi nu erà necesar ca să se aducă afirmaţiunea, alt-fel inexactă, că tóte staţiunile balneare ale Germanieĭ aŭ câte un isvor numit «Bubenquelle», că tóte aŭ reputaţiunea că vindecă sterilitatea.

Vorbind cam pe scurt despre căutarea sifilisuluĭ la Lacul-Sărat, autorul compară acéstă staţiune balneară cu Hall şi Aachen, nu menţionéză însă Govora, care în acéstă privinţă este superióră multor alte stabilimente de apă minerală.

După acésta vine un capitol despre igiena bolnavilor supuşĭ curelor balneare, în care se ḑice, între altele, că exerciţiul corporal după mâncare este necesar, subsemnatul însă nu póte recunósce acéstă necesitate.

Partea IV tratéză despre viitórele instalaţiunĭ balneare din Lacul-Sărat şi conţine parte dintr'un raport, adresat Ministeruluĭ de Domeniĭ de către o comisiune compusă din Ingin. V. Istrati, Archit. L. Blanc şi Dr. T. Bastaki, însărcinată în anul 1894 cu studiul unor instalaţiunĭ balneare din străinătate. Proiectul, cam luxos, al comisiuniĭ nu s'a putut executà din lipsa de mijlóce.

Cu tóte micile erorĭ şi omisiunĭ, monografia D-ruluĭ T. Bastaki asupra Laculuĭ-Sărat este resultatul uneĭ muncĭ diligente şi conţine multe părţĭ bune. Autorul merită dar o încuragiare.

Dr. Dumitru Galian, *Contribuţiunĭ la studiul igieneĭ rurale.* Focşanĭ 1903. — *Raport de* **Dr. I. Felix.**

Literatura nóstră posedă câte-và lucrărĭ bune asupra igieneĭ rurale; afară de scrierile maĭ vechĭ menţionez numaĭ publicaţiunile luĭ N. Manolescu şi G. Crăiniceanu premiate de Academie, dar faţă cu importanţa subiectuluĭ, orĭ-ce studiŭ noŭ asupră-ĭ este bine venit, dacă expune fapte nouĕ, orĭ dacă luminéză datele cunoscute dintr'un punct de vedere noŭ. Câmpul de observaţiune al D-ruluĭ Galian fiind restrîns, constituit din 5 comune rurale din judeţul Putna, lipsa de întindere este suplinită

prin muncă intensivă, prin statistică variată; acéstă statistică este însă incompletă, ni se daŭ numaĭ resumate, fără date amănunţite, fără tabele, carĭ ar permite un control al acestor resumate.

Autorul arată numĕrul mare de bolnavĭ de paludism, efectele desastróse fisice şi morale ale acesteĭ bóle, acţiunea eĭ degenerătóre. In satul Mândrescĭ 50 % din locuitorĭ sunt impaludaţĭ, 33 % aŭ splina mărită în mod considerabil; póte s'ar fi găsit un numĕr maĭ mare de malaricĭ, dacă autorul s'ar fi servit de singurul mod corect de diagnosticarea acesteĭ bóle, de examinarea a câte uneĭ picăturĭ de sânge.

Concubinatele sunt frecuente în cele 5 comune studiate, numĕrul căsătoriilor nu se arată, natalitatea este de 44 ‰, mortalitatea generală de 30 ‰, mortalitatea copiilor în primul an al vieţiĭ o calculézá autorul cu 28—31%, de la 1—5 anĭ cu 18—20 %. Numĕrul născuţilor morţĭ este înspăimântător, ca consecinţă a concubinatelor. Durata medie a vieţiĭ (autorul o numesce «longevitate») este de 23.60 —24.70 anĭ.

După ce autorul explică rolul igienic al pădurilor, se întórce iar la paludism, arată cu câte-và cuvinte rolul ţânţaruluĭ în etiologia acesteĭ bóle, fără ca să menţioneze că numaĭ un anumit ţânţar din specia Anopheles este mijlocitorul infecţiuniĭ malarice, fără ca să menţioneze modificările sângeluĭ provocate prin introducerea ematozoaruluĭ.

D-rul Galian vorbesce şi despre paludismul animalelor mamifere, menţionéză ca simptom al luĭ splina umflată, paliditatea, decolorarea şi lipsa de putere; se pare dar că autorul nu cunósce Emoglobinuria vitelor bovine şi Cârcégul oilor.

La studiul prevenţiuniĭ paludismuluĭ nu se face menţiune de acoperirea smârcurilor, băltócelor cu petrol, de topirea săriĭ în apele stătătóre micĭ, măsurĭ carĭ aŭ dat resultate satisfăcĕtóre în Italia şi în litoralul Adriatic al Austrieĭ, şi recomandă numaĭ stârpirea apelor stătătóre, plantarea localităţilor palustre şi vîndarea chinineĭ cu preţ eftin, care a fost la noĭ încercată şi n'a reuşit. Trebue să dăm ţĕranilor în mod gratuit chinina în dose massive, să aprovisionăm farmaciile primăriilor cu chinină cu profusiune, să controlăm administrarea eĭ. Autorul nu se pronunţă asupra metodeĭ de a da chinina, se pare că nu cunósce importanţa prelungiriĭ tratamentuluĭ şi, după vindecarea aparentă, nu ne spune că omul malaric rĕmâne, şi după tăierea acceselor, un focar de infecţiune pentru ceĭ sănătoşĭ.

In capitolul asupra locuinţeĭ sunt expuse numaĭ lucrurĭ cunoscute de tótă lumea; în capitolul asupra alimentelor găsim o expunere critică justă a regimuluĭ cu predomnire vegetarian şi a hraneĭ în timpul postuluĭ; între alimentele animale nu se dă lapteluĭ de vacă şi de capră

importanţa ce merită. Autorul recomandă întrebuinţarea maĭ largă a grâuluĭ în hrana poporaţiuniĭ rurale şi combaterea alcoolismuluĭ prin cluburĭ ţĕrănescĭ cu consumaţiune de bĕuturĭ fără alcool.

Broşura de faţă are dar, pe lângă unele părţĭ bune, şi altele cam slabe; mediciĭ românĭ, carĭ studiéză astădĭ paludismul în comunele rurale, trebue să începă cu studiarea istorieĭ naturale a ţânţarilor anofelĭ, căcĭ până astădĭ nu scim încă dacă şi în România acel ţânţar este mijlocitorul infecţiuniĭ malarice, şi carĭ sunt speciile de Anopheles aflate în ţéră.

D-rul Galian nu este lipsit de cunoscinţe solide de igienă, este un bun medic de plasă, care a înţeles şi care împlinesce datoria ce incumbă mediculuĭ rural şi ca factor civilisator al ţĕrănimeĭ, de aceea subsemnatul regretă că nu póte recomandà cărticica de faţă spre a fi premiată.

Căpitanul Georgescu-Christodulo, *Tactica celor treĭ arme.* Bucurescĭ 1903. — *Principiĭ relative la tactica focurilor infanterieĭ.* Bucurescĭ 1902. — *Raport de* **St. C. Hepites.**

I.—Lucrarea intitulată *Tactica celor treĭ arme* este destinată a rĕspunde cestiunilor programuluĭ aspiranţilor la gradul de Maior, în ceea ce privesce acéstă ramură a cunoscinţelor militare. Fără de a fi o carte didactică, ea trebue, pentru ca într'adevĕr să servéscă scopuluĭ ce urmăresce, să însuşéscă, în expunere şi în discuţiunea soluţiunilor, nisce calităţĭ ce nu se pot pretinde unuĭ tînĕr, orĭ cât de învĕţat ar fi dînsul, căcĭ basa expuneriĭ trebue să fie experienţa, lucru ce din nenorocire nu se póte obţiné decât cu vârsta, pe câmpul de manovre saŭ în răsbóie.

Pentru a compune acéstă carte de 430 pagine, autorul s'a servit în prima linie de regulamentele militare în vigóre, apoĭ de maĭ mulţĭ autorĭ modernĭ. Greutatea lucrăriĭ, dacă greutate se póte numì, constă în explicarea regulamentelor şi în expunerea materiilor predate în cursurile ce se fac în şcolile militare, lucru ce negreşit oficeriĭ cunosc încă de la eşirea lor din aceste şcolĭ. Pe de altă parte, a explicà prea mult un regulament — lungind une-orĭ peste măsură cestiunea — este chiar o greşélă, căcĭ regulamentele fiind în deobşte întocmite în aşà mod ca ele să fie pricepute de toţĭ oficeriĭ, unele cestiunĭ sunt înadins redactate în mod laconic pentru ca, în varietatea casurilor ce se pot presintà — şi carĭ negreşit nu pot fi tóte prevĕdute, — cel care este chemat a le aplicà să lucreze după chibzuinţa şi inteligenţa sa şi atuncĭ el nu ar trebuì să fie influenţat de soluţiunea teoretică a autoruluĭ.

Cele 22 de cestiunĭ ce trateză autorul nu sunt alt ce-và decât punc-

tele arătate în programa examenuluĭ de Maior. Nu vom trece acì în revistă decât câte-và dintr'însele.

Şi maĭ întâiŭ *Introducerea*. In 8 pagine autorul vorbesce de tóte, fără cea maĭ mică legătură cu programa examenuluĭ de Maior. Emite chiar ideĭ nefundate şi greşite.

La pag. III cetim:

«Din punct de vedere fisic, omul, saŭ maĭ bine ḑis soldatul-cetăţén de aḑĭ, nu póte fi comparat, nicĭ cu soldaţiĭ legiunilor romane, nicĭ cu Galiĭ luĭ Vercingetorıx şi nicĭ cu veteraniĭ luĭ Napoleon cel Mare, căcĭ pe de o parte, traiul de aḑĭ, maĭ *comod* ca în alte timpurĭ, 'l-a moleşit; iar pe de altă parte, rasa umană scobóră panta fatală spre degenerare.»

Intru cât soldaţiĭ legiunilor romane ar fi fost maĭ voinicĭ decât vânjoşiĭ noştri plăieşĭ, nu scim şi nicĭ elemente de comparaţiune bine definite nu avem spre a lămurì cestiunea

Traiul de astăḑĭ o fi maĭ *comod* ca în alte timpurĭ, însă lupta pentru existenţă fiind incomparabil maĭ mare şi maĭ grea, soldatul-cetăţean de aḑĭ n'are timp să se moleşéscă şi greutăţile excesive de traiŭ şi de muncă cu carĭ a avut să se lupte şi pe carĭ le-a învins în gloriosul nostru ultim răsboiŭ sunt cea maĭ deplină dovadă ce se póte aduce celor carĭ, ca şi autorul nostru, se plâng de moleşirea soldatuluĭ-cetăţean.

Dacă autorul ar fi avut norocul să ieà parte la acest răsboiŭ, negreşit că nu ar fi scris acéstă frasă într'o carte referitóre la soldatul român şi ar avé o idee mult maĭ bună de puterea de muncă, de ostenéla ce este capabil să rabde şi de puţina hrană cu care se mulţumesce soldatul-cetăţean, pe care este chemat a-l comandà şi instruì.

In ceea ce privesce alegaţiunea că «rasa umană scobóră panta fatală spre degenerare», ea este negreşit o părere fatală celor carĭ, fără să adâncéscă lucrul, se găsesc obligaţĭ a-şĭ spune părerea.

«Omul este maĭ slab ca orĭ-când şi prin urmare, ḑice autorul maĭ departe, în regulele de tactică ce vor urmà, trebue să ţinem sémă de starea sa, fără de care-ĭ vom cere póte maĭ mult decât este capabil să ne deà, şi ast-fel ne vom expune să comitem greşelĭ fórte marĭ.» Evident este că orĭ cât de tare ar fi omul, încă trebue să se ţină socotélă de munca şi ostenéla ce i se cere; nu este însă nicĭ de cum exact că astăḑĭ «omul este maĭ slab ca orĭ când», şi nu acésta este motivul pentru care regulele de tactică trebue să ţină socotélă de starea sa.

Tot în *Introducere* autorul dând definiţiunea cantităţiĭ de mişcare,

găsesce cu cale să o represinte prin formula $\frac{m}{2} \times V^2$, care exprimă cu totul alt ce-và

Fără cel maĭ mic inconvenient pentru lucrarea sa, autorul s'ar fi putut dispensà de a tipărì cele 8 pagine ale *Introduceriĭ*.

In cestiunea VI, *Tactica elementară a Artileriei*, autorul este de multe orĭ neexact şi neprecis:

La pag. 117, vorbind de mijlócele întrebuinţate pentru a mărì iuţéla în darea focurilor, enunţă:

«Readucerea tunuluĭ în baterie, dupe fie-care foc, prin *adoptarea uneĭ sape*, care fixéză afetul la teren, dupe prima lovitură trasă.»

La tunurile moderne, despre carĭ vorbesce, afară de sapă, maĭ sunt şi alt-fel de piedicĭ, fără de carĭ nu s'a putut ajunge la iuţéla pe care o arată autorul, 22 la 25 loviturĭ pe minut, cam exagerată pentru momentul actual.

La pag. 122, reproducênd după Maiorul Durand, modul cum se alternéză pasul, trapul şi oprirea, nu ţine socotélă de ideile moderne adoptate şi în artileria nóstră, şi după carĭ în 2 ore se face o oprire de 15 minute (mers 1 oră 45 minute, oprire 15 minute), desfiinţându-se ast-fel opririle de 10 minute după un mers de 50 minute (1).

Regula dată la pag. 129: «Orĭ-care ar fi felul acţiuneĭ, ofensiv saŭ defensiv, primul obiectiv al artilerieĭ, este infanteria inamică» este prea absolută, căcĭ în cele maĭ multe casurĭ, artileria adversă este cea dintâĭ care se arată şi în care se va trage.

Printre condiţiunile ce trebue să îndeplinéscă posiţiunea ocupată de artilerie, cetim la pag. 130:

«*a)* Să fie cât maĭ aprópe de inamic, şi fórte bine acoperită de vederile sale.»

Nu numaĭ că nu trebue să fie cât maĭ aprópe de inamic, dar chiar îĭ este interḑis de a se apropià maĭ mult de 1.500 metri; ea este obligată a merge până la 600 metri numaĭ în casurĭ excepţionale, iar la atac póte continuà, atât cât póte urmărì infanteria.

La pag. 131:

«Dacă posiţia de artilerie s'ar putea găsì la distanţa de 600 m. în spatele posiţieĭ infanterieĭ, acesta este un fórte mare avantaj, căcĭ proiectilele ce eventual s'ar sparge în ţévă, nu ar aduce nicĭ o vătămare infanterieĭ.»

(1) In tóte tabelele autoruluĭ, minutele şi secundele de timp sunt notate prin semnele ′, ″. Se scie că aceste notaţiunĭ se întrebuinţéză când este vorba de minute şi secunde de arc; pentru timp aceste subdivisiunĭ se notéză prin m. şi s.

Motivul este copilăresc.

Pe acelaşĭ motiv, saŭ pe un motiv analog, s'ar puté interḑice infanterieĭ de a merge cu arma în răsboiŭ.

La pag. 133:

«Schimbările de posiţie înainte se fac la galop..... Galopul aduce în tot-deauna desordine; schimbările de posiţiune se fac în trap de manevră; galopul nu se întrebuinţéză decât în casurĭ cu totul excepţionale.

La pagina următóre, vorbindu-se de *Focul împrăştiat şi de lungă durată*, cetim frasa următóre rĕŭ tradusă:

«Acest *foc face* maĭ ales astă-ḑĭ, cu noul material, *se expună fórte mult* personalul şi se întârḑie,» etc.

Tot la acéstă pagină şi în cele următóre găsim cuvintele *rafală*, *rafale* (fr. rafale), carĭ trebuesc negreşit schimbate în limba milităréscă dejà destul de încărcată cu cuvinte străine.

Cestiunea VIII, *Despre Marşurĭ*, cuprinde o demonstraţiune dedusă dintr'un exemplu care nu s'a realisat nicĭ odată: Un corp de armată, care merge în şir 5 ḑile, face, în patru ḑile una după alta câte 36 kilometri, ba încă în ultima ḑi 38 kilometri!

«Comparând acum spaţiul strebătut prin acest sistem, *faţă* de cel-l'alt, se obţine—ḑice autorul—la 7 ḑile de marş un câştig de 2 ḑile, cea-ce în rĕsboiŭ este un câştig fórte mare, dacă trupele vor fi capabile se strĕbată ḑilnic câte 36 kilometri, lucru de care ne îndoim.»

Apoĭ dacă chiar autorul se îndoesce de un lucru, ne întrebăm cum pe dînsul póte întemeià o demonstraţiune?

La pag. 169, vorbind de *Marşurĭ accelerate*, autorul ḑice:

«*Cum* însă trupele se vor resimţi prin acest spor de distanţă, *este bine* a face un popas de $2^1/_2$—4 ore dupe ce aŭ *parcurs.....*»

Recomandarea *este bine* nu este suficientă, de óre-ce reglementele ordonă acest popas.

La pag. 175, vorbindu-se de încălţămintea trupeĭ, cetim ·

«..... căcĭ chiar dacă s'ar găsi încălţămintea ideală, ea tot va róde piciórele omuluĭ, pentru că stocurile de încălţăminte pentru mobilisare, stând anĭ întregĭ în magasiĭ, *se usucă, orĭ-cât de bine ar fi îngrijite.*»

Experienţa dovedesce că este în de-ajuns de a unge de douĕ orĭ pe an cismele din magasie, pentru ca pielea nu numaĭ să nu se usuce, dar încă să se îmmóie.

In cestiunea XVII, *Condiţiunile ce trebue să îndeplinéscă o posiţie de apĕrare*, autorul pornesce de la ideile vechĭ în privinţa ante-

liniilor carĭ sunt pe cale de a dispăré, de óre-ce serviciile ce ele aduc nu compenséză inconvenientele ce aŭ.

Cestiunea XVIII se ocupă cu *aplicarea principiilor tactice de luptă a armelor combinate, în diferitele fase ale lupteĭ uneĭ divisiĭ isolate, de la ordinea de marş, până la sfârşitul acţiuniĭ.*

Acéstă cestiune este negreşit cea maĭ importantă dintre tóte cele ce cuprinde programa examenuluĭ de Maior. Păcătuesce însă printr'aceea că a fost tratată în mod teoretic, presupunênd un teren imaginar pe care se petrece acţiunea. Autorul ar fi fost într'adevĕr lămurit şi folositor, dacă studiind una din bătăliile trecute, ar fi arătat pe charta topografică a câmpuluĭ de luptă cum în realitate s'aŭ petrecut lucrurile şi cum s'ar fi modificat, dacă s'ar fi urmat ideile tacticeĭ moderne.

II. — Volumul intitulat *Principiĭ relative la tactica focurilor infanterieĭ* cuprinde 290 pagine. Afară de *Prefaţă* şi *Introducere*, el se compune din 3 părţĭ.

Introducerea, care cuprinde paginele până la 22, conţine nisce tabele carĭ indică diferitele date technice ale armelor aflate în serviciul diferitelor armate. Tóte aceste indicaţiunĭ, necesare unuĭ tratat de tragere în ţintă saŭ de technica focurilor, sunt de prisos într'un tratat relativ la tactica focurilor.

Partea a doua a volumuluĭ: sub titlul *Vulnerabilitatea şi formaţiunile de adoptat pentru a putea lupta cu cele maĭ puţine perderĭ posibile sub focul inamiculuĭ*, cuprindênd paginele de la 183 la 223, iarăşĭ ese din tactica focurilor; ea face parte din tactica de luptă.

Partea a treia: *Aprovisionarea şi reaprovisionarea muniţiunilor,* care cuprinde pag. 224—282, n'are nimic a face cu tactica focurilor şi îşĭ are locul bine determinat într'un regulament ostăşesc, care se numesce Serviciul în campanie.

Rĕmân deci pentru partea întâia, care n'are nicĭ un titlu special, 160 pagine, carĭ nicĭ acestea nu se ocupă numaĭ cu cestiunĭ relative la tactica focurilor de infanterie. Ast-fel capitolul VI, care trateză despre *Influenţa formeĭ terenuluĭ asupra spaciuluĭ periculos produs de tensiunea traiectorieĭ* (pag. 102—110), capitolul VII, *Tragerea în teren variat* (pag. 110—119), capitolul VIII, *Tragerea indirectă,* şi capitolul IX, *Tragerea în munţĭ* (pag. 119—145) fac negreşit parte din technica armeĭ, iar nicĭ de cum din tactica eĭ.

In prea puţinele pagine ce maĭ rĕmân, autorul se ocupă cu cestiunĭ privitóre la tactica focurilor. Dar şi acésta într'un chip prea mult teoretic şi face demonstraţiunĭ basat pe cifre carĭ nu spun nimic, în loc

de a se basà pe cifre luate din buletinele de tragere de răsboiŭ în timp de pace.

O tactică a focurilor de infanterie nu póte fi într'adevĕr instructivă decât atuncĭ când ea este aplicată la tactica de luptă a eĭ. Pentru acésta, admiţêndu-se tactica modernă de luptă, autorul trebue să arate lupta între douĕ partide de un efectiv hotărît, de preferinţă o companie saŭ o divisie, pe un teren cunoscut şi atuncĭ se arată tactica focurilor infanterieĭ. Numaĭ cu modul acesta se va puté pricepe ce-và şi se vor puté deduce óre-carĭ învĕţăminte pentru acéstă tactică.

Prin cele ce spun acì n'aşĭ voì să descuragez pe tînĕrul autor, care se vede a fi studiat cu seriositate cestiunea ce a voit să trateze, ci arătându-ĭ drumul, sperăm că, odată cu adoptarea nouluĭ armament al artilerieĭ, se va pune pe lucru spre a da camaradilor sĕĭ o tactică a focurilor, care într'adevĕr să fie la înălţimea acestuĭ grozav armament.

III.—Limba în care scrie autorul este bună, totuşĭ se găsesc multe construcţiunĭ impropriĭ limbiĭ nóstre, şi trebuesc să se înlăture fórte numerósele cuvinte străine introduse, fără trebuinţă, în limba militărescă. Voiŭ indicà acì unele ce se întâlnesc maĭ des în aceste volume: *Rasanţa traiectorieĭ* (I, p. V), *defileurĭ* (I, p. 72), *aliurì* (I, p. 102), *amorsarea încărcătureĭ* (I, p. 117), *se marchéză* (I, p. 132), *rafala* (I, p. 135), *lisieră* (I, p. 137), *survin* (I, p. 176), *evitată* (I, p. 176), *halte* (I, p. 205), *uvraj de fortificaţie* (II, p. 29), *parcurată* (II, p. 30), *tabloŭ* (II, p. 34), *piesă* în loc de tun (II, p. 45), *dresat* (II, p. 55), *parvenit* (II, p. 55), «şi carĭ emoţiunĭ trebuind în mod firesc să *debordeze*» (II, p. 95), *platoŭ* (II, p. 130), *pantă* (II, p. 130), *versant în pantă* (II, p. 130), *luptă de usură* (II, p. 150). «Şi când trupele inamice *ne abordară*» (II, p. 226), etc.

Volumele ce am analisat conţin multe lucrurĭ bune, totuşĭ îmĭ pare rĕŭ, Domnilor Colegĭ, că ele nu îndeplinesc condiţiunĭ aşà fel, ca să vĕ pot propune acordarea premiuluĭ Lazăr la care concură autorul.

N. Nicolaescu, *Geometrie plană şi în spaţiŭ. Ed. II.* Bucurescĭ 1903.— *Raport de* **A. Saligny.**

Tratatul d-luĭ N. Nicolaescu se compune din 4 părţĭ, şi anume: partea I-a intitulată «Elemente de Geometrie pentru clasa II-a secundară» cuprinde 68 pagine; partea II-a «Elemente de Geometrie pentru clasa III-a secundară» cuprinde 68 pagine; partea III-a «Elemente de Geometrie pentru clasa IV-a secundară» cuprinde 132 pagine; partea IV-a

‹Aplicaţiunile Geometrieĭ pentru clasa IV-a secundară» cuprinde 88 pagine.

Lăsând la o parte câte-và definiţiunĭ nu tocmaĭ precise şi demonstraţiunĭ incomplete, tóte cestiunile sunt în genere bine tratate, cu pricepere şi în conformitate cu programul învĕţămîntuluĭ secundar; expunerea este clară.

In afară de casurĭ excepţionale, ca de exemplu «Elementele de Geometrie ale luĭ Legendre, Veronese, etc, un tratat de *Geometrie elementară* este tot-deauna, ca şi în casul de faţă, o compilaţiune după altele analoge, atât din punctul de vedere sciinţific, cât şi din punct de vedere pedagogic. Definiţiunile, teoremele cu demonstraţiunile lor, şi aplicaţiunile acestora sunt în genere cunoscute. In casul de faţă, chiar ordinea şi desvoltarea ce trebuià dată diferitelor cestiunĭ aŭ fost impuse de programul şcólelor secundare. — Decĭ partea de merit ce revine autoruluĭ este mică.

Părerea mea este că premiul Lazăr de 5.000 leĭ, care este indivisibil, trebue reservat unor lucrărĭ cu maĭ mult caracter de originalitate.

Andreiŭ Bârseanu, *Istoria şcólelor centrale române gr. or. din Braşov.* Braşov 1902.— *Raport de* **Dr. C. I. Istrati.**

Lucrarea d-luĭ profesor Andreiŭ Bârseanu este o lucrare seriósă, consciinţios făcută şi fórte importantă prin conţinutul eĭ.

Ea face cinste atât autoruluĭ eĭ, cât şi şcólelor din Braşov.

Lucrarea are 685 pagine, e tipărită cu îngrijire şi are numeróse planşe represintând nu numaĭ exteriorul şi interiorul şcóleĭ din Braşov, dar, începênd cu neuitatul mitropolit Andreĭ Şaguna, s'a dat şi portretele fericiţilor întru pomenire, acelora ce aŭ contribuit cu banul şi cu munca, pentru înfiinţarea şi mănţinerea şcólelor centrale române greco-ortodoxe din Braşov.

Planul, după care e făcută acéstă lucrare, erà impus de însăşĭ natura cestiuniĭ ce urmà a fi tratată şi trebuià anume a se ţiné sémă pe rând de tóte fasele prin carĭ aŭ trecut aceste şcóle de la înfiinţarea lor şi până la 1900, când liceul român din Braşov sĕrbătorià jubileul sĕŭ de 50 anĭ.

Pentru acéstă parte istorică, autorul a întrebuinţat 200 pagine, pe când pentru partea de organisare şi «viaţă internă» a şcóleĭ, cum o numesce d-sa, s'aŭ întrebuinţat peste 300 pagine; urméză apoĭ datele statistice şi enumerarea absolvenţilor, profesorilor şi membrilor Eforieĭ şcolare, tot până la aceeaşĭ dată, în peste 250 pagine, iar restul a fost lăsat

pentru anexe, în carĭ se cuprind: acte istorice de la 1760—1844, relative tot la şcólele din Braşov.

E curios a constatà că acest jubileŭ a coincidat şi cu faptul, important pentru aceste şcóle, în ce privesce subvenţiunea ce li se dedeà din partea ţĕriĭ nóstre, cestiune care fu regulată în luna Ianuarie 1900 de ambele guverne ale ţĕrilor interesate, prin depunerea unuĭ titlu de rentă perpetuă cu un venit anual de 38.500 leĭ pe séma Preşedintelui Comitetuluĭ Bisericiĭ Sf. Nicolae, pentru a face faţă la cheltuelile necesare gimnasiuluĭ şi şcóleĭ reale din Braşov.

Intréga lucrare face să reiésă dificultăţile enorme, cu carĭ generaţiunile trecute şi cea actuală aŭ luptat şi luptă peste munţĭ pentru credinţă şi limbă, indispensabile existenţeĭ naţionalităţiĭ române în condiţiunile în carĭ trăim.

Cetind partea istorică, inima ţi se strînge la numerósele greutăţĭ ce aŭ întâmpinat Româniĭ de peste munţĭ şi finescĭ prin a slăvì calităţile acestuĭ popor care, fără cultură, în lipsă deplină, apĕsat prin sistemă şi fără milă şi totuşĭ îşĭ impune cele maĭ marĭ sarcinĭ, rupe din bucata de la gură a copiilor, pentru a întreţiné biserica şi şcóla sa, căcĭ Statul care îl apasă cu atâtea imposite nu-ĭ oferă decât şcolĭ de desnaţionalisare.

Trebue să fim fericiţĭ a constatà de asemenea că, fie pe timpul luĭ Aron Vodă, la 1595; fie pe timpul luĭ Gheorghe Ştefan, la 1656; fie la 1859 în Moldova şi ce-và maĭ în urmă la Bucurescĭ, saŭ la 1868, când acest ajutor a fost mărit din partea Statuluĭ român, precum şi în 1899—1900, Româniĭ, din ţéra liberă, şĭ-aŭ făcut datoria faţă cu biserica şi şcóla din Braşov.

D-l Bârseanu pune cu óre-care temeiŭ data înfiinţăriĭ şcóleĭ române din Braşov la 1495. Bine înţeles că până în secolul trecut, şi bănesce şi de atuncĭ încóce, în mare parte aceste şcóle trăiaŭ pe lângă Biserica Sf. Nicolae, după cum prin alte părţĭ locuite de Românĭ, biserica şi şcóla aŭ mers în trecut tot-deauna împreună.

Numaĭ la 1743 d-sa constată cu siguranţă şcóla română de la Braşov, care iarăşĭ nu a durat mult, de óre-ce la 1804 a fost reînfiinţată.

Nicĭ acésta n'a existat multă vreme, de óre-ce la 1826 iarăşĭ fusese desfiinţată; dar totuşĭ de la acéstă dată lucrurile încep a merge maĭ sistematic şi cu deosebire de la 1834, când s'a creat şi şcóla din Cetate.

Dificultăţile ce aŭ avut Româniĭ, cu înfiinţarea şi cu deosebire cu zidirea gimnasiuluĭ din Braşov, sunt de necredut; din înfrângerea lor se póte vedé, din fericire, puterea némuluĭ şi faptul îmbucurător, că nicĭ odată Româniĭ, nu numaĭ că n'aŭ disperat, dar că n'a fost sacrificiŭ pe

care să nu-l facă şi că în momentele cele maĭ grave, când totul se credeà perdut, de odată isvoraŭ puterĭ nouĕ, adesea de la persóne fără cultură şi carĭ dedeaŭ aprópe tot avutul lor, cu mulţumire, spre a puté contribuì ast-fel la o faptă românéscă

E regretabil a o constatà, dar în România liberă noĭ nu avem o lucrare identică celeĭ datorite d-luĭ Bârseanu, nicĭ în ce privesce Academia Mihăileană din Iaşĭ, nicĭ şcóla Sf. Sava din Bucurescĭ.

Nu am nicĭ o obiecţiune de făcut acesteĭ lucrărĭ, căcĭ dacă adese-orĭ întâlnim expresiunĭ ca: conspecte de nume, demandat, maturisanţĭ, incidentul jubileuluĭ, etc., acestea ţin de faptul că nu s'a adoptat încă peste tot limba literară românéscă, ceea ce este atât de mult de dorit.

Aşĭ dorì de asemenea ca în cercetările ulterióre să se pótă stabilì maĭ bine începutul şcóleĭ române de fete din Braşov, pe care o găsim indicată de odată numaĭ în modul următor: «la clasa de copile erà învĕţător cântăreţul al 2-lea al bisericiĭ.»

Acestea petrecêndu-se la 1823, rĕmâne totuşĭ bine stabilit că cea maĭ veche şcólă publică românéscă de fete a fost creată la Braşov, cel maĭ târḑiŭ în 1823, pe când pe cea din Iaşĭ Asachi o înfiinţă numaĭ în Octomvrie 1834; a treia fu înfiinţată la Craiova la 1837 de Gheorghe Oteteleşeanu; pe când în Bucurescĭ o ast-fel de şcólă nu fu înfiinţată decât la 1843 de Elisabeta Ştirbeĭ, care maĭ în urmă devenì Dómnă.

A premià lucrarea d-luĭ Bârseanu cred că se impune Academieĭ Române. Vom rĕsplătì ast-fel o muncă seriósă şi cinstită în persóna d-luĭ Bârseanu; Academia va încuragià de asemenea şi mersul atât de greŭ al şcólelor dependinte de Epitropia BisericiĭSf. Nicolae.

Maĭ resultă încă, că premiind o ast-fel de lucrare, Academia indică celor ce voesc a muncì în mod serios la noĭ să se ocupe cu istoria desvoltăriĭ şcólelor nóstre.

Propun decĭ Academieĭ ca din premiul Adamachi să se deà d-luĭ Bârseanu leĭ 2.000.

Alexandru A. Belcik, *Studiu de legislaţiune comparată. — Copilul natural.* Bucurescĭ 1902. — *Raport de* **I. Kalinderu.**

Autorul ne dă chiar pe copertă planul sĕŭ. A făcut un studiŭ al condiţiuniĭ juridice a copiluluĭ natural sub regimul codicelor Calimach şi Caragea în paralel cu dreptul roman, al condiţiuniĭ sale după actualul cod civil comparat cu codul Napoleon, după care e lucrat codul nostru şi, în sfârşit, a presintat treĭ proiecte de reformă privitóre la materia acésta, din carĭ douĕ lucrate de jurisconsulţĭ străinĭ şi unul

propriŭ al autoruluĭ. Intr'un apendice ne dă un studiŭ statistic asupra natalităţiĭ nelegitime la noĭ şi jurisprudenţele maĭ multor ţĕrĭ, carĭ interḑic cercetarea paternităţiĭ: Francia, Belgia şi România.

Planul e bun şi o reformă în legislaţiune trebue în adevĕr să fie basată şi pe starea lucrurilor şi a moravurilor, arătate de statistică, şi pe indicaţiunile date de jurisprudenţa, care arată atât defectele uneĭ legislaţiunĭ cât şi calea îndreptăriĭ. D-l Belcik e un mare partisan al îmbunătăţiriĭ condiţiuniĭ juridice a copiluluĭ natural şi curentul modern e în sensul acesta.

De óre-ce avem puţine studiĭ despre cestiunile de drept legate cu problema socială şi de morală privată şi publică, cum este cea tratată de d-l Belcik, şi de óre-ce consultarea lucrăriĭ sale va fi folositóre celor carĭ se vor ocupà la noĭ cu cestiunea filiaţiuniĭ nelegitime, scrierea de faţă e utilă şi prin urmare mĕ abţin a relevà punctele în carĭ n'aşĭ fi de acord cu autorul. Voiŭ face numaĭ două observaţiunĭ generale.

Capitolul consacrat dreptuluĭ vechiŭ românesc este insuficient pentru a puté dovedì ceea ce voesce autorul. Dacă nimenĭ nu tăgăduesce că în Dacia romană aŭ dominat legile romane, dar ce a rĕmas din ele ca reminiscenţe saŭ ca deprinderĭ în dreptul nescris saŭ obiceiul pămîntuluĭ? Cum eraŭ trataţĭ copiiĭ, adecă fiĭ nelegitimĭ faţă de moştenitoriĭ legitimĭ, după acest obiceiŭ al pămîntuluĭ, aşà cum resultă din vechile nóstre chrisóve domnescĭ de prin vécurile XIV—XVIII, înainte adecă de legislaţiunea scrisă? Iată cestiunĭ pe carĭ autorul nu le indică câtuşĭ de puţin.

Al doilea punct, ce vreaŭ să relevez, este că d-l Belcik opune totdeauna blândeţea dreptuluĭ roman faţă de copilul nelegitim asprimiĭ coduluĭ Napoleon şi coduluĭ românesc, fără să spună că blândeţea acésta se găsesce numaĭ în legile târḑiĭ ale luĭ Constantin, Justinian etc, influenţate de filosofĭ şi de spiritul creştinismuluĭ, pe când legiuirile romane maĭ vechĭ eraŭ din contra aspre pentru copiiĭ naturalĭ.

Cu tóte acestea cartea d-luĭ Belcik e bine scrisă, represintă o muncă însemnată şi póte fi folositóre, maĭ cu sémă când legiuitorul nostru se va decide a permite cercetarea paternităţiĭ. Regret însă că scrierea e săracă în bibliografie, şi multe s'aŭ publicat în acéstă privinţă, maĭ puţin la noĭ, dar mult în Franţa şi în ţĕrile a căror legislaţiune civilă e dominată de codicele Napoleon.

Ca încuragiare propun a i se acordà o parte numaĭ din premiul Adamachi.

Iuliu Birou, *Carte de compunere pentru şcólele primare, în două cursuri concentrice, pe basa noului plan ministerial de învěţămînt (din Ungaria). Cursul I şi II.* 2 broş. Oraviţa, 1902. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Cursul de compunere al d-luĭ Iuliu Birou vrea să înveţe pe eleviĭ românĭ aĭ şcólelor primare din regatul ungar stilul românesc şi alcătuirea de composiţiĭ elementare. Pentru acésta, nu e destul să cunoscĭ metodele pedagogice cele maĭ bune, devenite astădĭ domeniul comun al şcóleĭ populare din tóte ţĕrile culte; maĭ trebue să sciĭ însuşĭ a scrie bine românesce şi să alegĭ exemplele cele maĭ bune ca modele. Aceste două calităţĭ îĭ lipsesc d-luĭ Birou.

D-sa vorbesce d. p. consecvent despre *ştil*, nu stil (II, p. 21), crede că «literar» este identic cu «limbistic» (ibid., p. 20), că «văzduh» are acelaşĭ sens ca «aer» (ibid, p. 21), că e admisibilă forma: «una fie-care compunere» (ibid., p. 11 şi 20). Evident, autorul nu e stăpân pe limba literară românéscă; şi nu póte să fie, de óre-ce n'are nicĭ o măsură critică în aprecierea scriitorilor. D-sa admite d. p. că alăturĭ de Alecsandri şi Eminescu se póte da ca model de limbă literară şi Iustin Popfiu (II, p. 25).

Modelele sunt de multe-orĭ rĕŭ alese; aşà e la p. 90 şi urm., naraţiunea «o îmmormîntare creştinéscă», în care se descrie îngropăciunea soţieĭ sale, cu amănuntele cele maĭ concrete şi, firesce, într'un stil rĕŭ (îmmormîntarea s'a făcut *prin* părintele protopop al Varadieĭ; şcolariĭ *ministranţĭ* din loc; amicĭ şi cunoscuţĭ din loc şi *jur; partecipanţĭ; conductul* funebral; s'a îndeplinit prohodul saŭ serviciul religios al îmmormîntăriĭ *prin* preoţiĭ oficialĭ şi cele-lalte persóne *conlucrătóre*, etc.).

Maĭ observ că amândouĕ cărţile d-luĭ Birou sunt pline de greşelĭ de interpuncţie, ceea ce pentru nisce cărţĭ de şcólă e o mare greşélă.

Aceste defecte mĕ împedecă de a le recomandà spre premiare.

T. Duţescu-Duţu, *Consideraţiunĭ critice asupra poesieĭ noastre poporane. Doĭne.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Broşura d-luĭ Duţescu-Duţu despre doine este prima parte a volumuluĭ întâiŭ din «Consideraţiunile critice asupra poesieĭ noastre poporane», carĭ vor eşì în treĭ volume: partea II din vol. I va cuprinde «doĭne voiniceştĭ-haiduceştĭ, streinătate, cătănie etc.»; vol. II, partea I «balade», partea II «cîntece haiduceştĭ»; vol. III «strigăturĭ-varia». Broşura ce o avem înaintea ochilor este partea întâia din volumul I

al întregeĭ cercetărĭ : ea se ocupă cu doinele de «dor şi dragoste.» Ca introducere, autorul discută : 1) causele carĭ «aŭ influenţat poesia poporană şi aŭ turburat limpedele vers al doinelor» (sunt două : nevrednicia ţiganilor lăutarĭ şi înrîurirea nenorocită a mahalalelor orăşenescĭ) ; 2) arată că pentru a fi bun folklorist, nu trebue să aĭ decât următórele însuşirĭ : *a)* să fiĭ Român, dar nu «prin votul Corpurilor legiuitóre», *b)* să sciĭ carte, *c)* să aibĭ talent, *d)* să aibĭ «o minunată şi eternă dragoste pentru cîntecul românesc»; *e)* să fiĭ născut la ţară, în regiunea plaiurilor, iar nu la baltă (p. 46)

După acéstă profesiune de credinţă, autorul intră în consideraţiunile sale critice asupra doineĭ («Doĭne, vol. I, partea I : Dor şi Dragoste, p. 57). Acestea sunt fórte superficiale. Autorul lor nu cunósce sciinţa folkloruluĭ, pentru care hrănesce o desconsiderare surprindĕtóre, îndată ce ea cere de la ceĭ ce se ocupă cu dînsa ce-và maĭ mult decât calităţile elementare citate maĭ sus. Dar a desconsiderà acéstă sciinţă şi a intreprinde totuşĭ o cercetare critică a întregiĭ poesiĭ poporane este o îndrăsnélă greŭ de explicat. Resultatul corespunde preparaţiuniĭ insuficiente a autoruluĭ. D-sa încércă a stabilì texte primordiale de doine, neavênd pentru acésta alt criteriŭ decât credinţa sa, că vechiŭ şi curat românesc este tot-deauna ce e maĭ frumos în ele, cf. d. e. p. 12 : «iată-ne în faţa a patru variante, din carĭ *a (sic) maĭ reuşită şi decĭ poporană* e cea din colecţia Alexandri.» Tot ce nu satisface gustul sĕŭ estetic trebue eliminat din colecţiunile de poesiĭ populare, saŭ îndreptat după principiul următor : «După părerea mea (dice d-l Duţescu-Duţu) s'ar putea face o oare-care asemănare între *folklore* şi *epigrafie*. In adevĕr, epigrafistuluĭ îĭ este îngăduit să reconstituiască proposiţiĭ întregĭ pe temeiul cîtor-va slove răsleţe. De ce dar nu ar fi deopotrivă îngăduit folkloristuluĭ ca, dovedind o suficientă pătrundere a geniuluĭ poesieĭ poporane şi întemeindu-se pe notele specifice carĭ constituesc psihologia ţăranuluĭ, aşa cum reiese din *Doĭnă*, să reconstituiască unele versurĭ, întru cît s'ar îmbina în mod firesc cu cele existente, şi aşa ca să nu sufere obiecţiunĭ din partea celeĭ maĭ judiţioase criticĭ»? (nota de la pag. 65-66).

Tonul scrieriĭ este adese-orĭ atât de trivial, încât acest singur şi mare defect ar fi suficient pentru a scóte cartea d-luĭ Duţescu-Duţu din rândul celor vrednice de un premiŭ academic. Iată câte-và exemple : «Dar să colecţionezĭ şi ce nicĭ pe apă nu curge şi nicĭ a nas de om nu miroase : e pur şi simplu pierdere de vreme, de surda» (p. 64). «Ultimele treĭ versurĭ... încă fac impresia unor ciobурĭ dintr'un splendid vas de Sêvre (Sèvres), asvîrlite într'o cotigă de ale serviciuluĭ

ridicărif gunoaielor» (p. 71). «Colecția de care ne ocupăm ar fi avut, decĭ, o treime de pagină maĭ puţin; şi autorul acestor rîndurĭ (adecă d-l Duţescu-Duţu) ar fi avut norocul să se odihnească, în timpul cît a scris acéstă pagină, fumîndu-şĭ în tihnă o ţigară de damă cu carton» (p. 87). Ast-fel fiind cartea şi stilul eĭ, subsemnatul n'o póte recomandà spre premiare.

I. Găvănescul, *Istoria pedagogieĭ. Teoriile şi instituţiile de educaţie din timpurile vechĭ până în zilele noastre, în legătură cu istoria culturiĭ.* Bucurescĭ 1903.— *Raport de* **I. Bogdan.**

Volumul d-luĭ I. Găvănescul cuprinde o serie de prelegerĭ (V—XXII) ţinute în an. 1900/1901 la universitatea din Iaşĭ asupra «istorieĭ pedagogieĭ moderne». El s'ar puté împărţì în două părţĭ cu totul deosebite una de alta ca cuprins şi ca mod de tratare: *a)* istoria pedagogieĭ europene, de la renascere şi până în sec. XVII inclusiv; *b)* istoria şcólelor române în sec. XVI şi XVII (nu a «culturiĭ românescĭ», cum se exprimă autorul, cu un termen prea pretenţios pentru modestele sale prelegerĭ)

Pe când pentru partea I autorul aveà la disposiţie o fórte bogată literatură, şi problema sa nu erà alta decât să resumeze cercetările făcute de învĕţaţiĭ străinĭ, maĭ ales germanĭ, asupra evoluţiuniĭ prin care aŭ trecut instituţiile de educaţie şi teoriile pedagogice de la renascere încóce, pentru partea II-a lucrul erà maĭ greŭ; acì materialul e fórte sărac şi lucrările pregătitóre prea puţine şi defectuóse. De instituţiĭ saŭ teoriĭ pedagogice nu póte fi vorba în sec. XVI şi XVII în ţĕrile române; autorul a trebuit să se mărginéscă dar a face istoria şcólelor în acest timp. Pentru acésta însă îĭ lipsiaŭ cunoscinţele istorice trebuinciόse, şi de aceea a fost nevoit să-şĭ adune materialul pentru prelegerile V, VI şi XXII (pag. 7—75, 359—382) din scrierĭ de a doua mână, unele lipsite de orĭ-ce valóre sciinţifică (ca d. p. *Influenţa culturiĭ grecescĭ în Muntenia şi Moldova* de G. M. Ionescu); de scrierile maĭ vechĭ, de carĭ puteà să profite, ca d p. de ale luĭ B. P. Hasdeŭ, V. A. Urechiă saŭ ale ep. Melchisedec, n'a profitat; pe cele maĭ nouĕ, ca d. p. ale d-luĭ N. Iorga, le-a ignorat cu totul. Citaţia greşită de la p. 43 (N. Iorga, *Acte şi documente*) dovedesce că d-sa nu cunósce de visu nicĭ una din cele două marĭ colecţiunĭ de isvóre şi studiĭ istorice ale d-luĭ Iorga: *Acte şi Fragmente* (3 vol.), *Studiĭ şi documente* (6 vol.).

Ast-fel nu e de mirat că în expunerea sa s'aŭ strecurat nenumĕrate greşelĭ de fapte şi aprecierĭ, din carĭ voiŭ relevà numaĭ câte-và,

din domeniul special al istorieĭ şcólelor nóstre, trecênd cu vederea peste greşelile de istorie română şi universală, pe carĭ autorul le repetă după manualul sĕŭ de istoria evuluĭ mediŭ pentru cl. II secundară (Bucurescĭ, 1902): un isvor principal al prelegeriĭ V asupra culturiĭ românescĭ până în sec. XVI (v. pag. 10, 22, 25, 29); aceste din urmă greşelĭ le-am relevat cu o altă ocasiune.

«Prima şcoală romînească, cu existenţă *sigur documentată*, pare a fi acea din Rădăşenĭ, unde Ştefan Tomşa a învăţat carte în copilăria sa. Ştefan Tomşa urcîndu-se pe tron la 1612, şcoala din Rădăşenĭ aparţine, prin urmare, deja secoluluĭ XVI-lea». Aşà ḑice d-l Găvănescul (p. 44), fără să citeze nicĭ un document, care să atesteze existenţa sigură a uneĭ şcóle în Rădăşenĭ pe la a. 1560; căcĭ dacă în adevĕr Ştefan Tomşa, care s'a suit pe tron într'o vârstă fórte înaintată la 1612, ar fi învĕţat într'o şcólă din Rădăşenĭ, acéstă şcólă ar fi trebuit să existe pe la an. 1560 saŭ ce-và maĭ nainte. Nimic însă nu ne dovedesce acésta. Afirmaţiunea necontrolată a d-luĭ Găvănescul îşĭ are originea probabil în expunerea d-luĭ A. D. Xenopol, *Ist. Rom.*, III, p. 492, unde se admite existenţa şcóleĭ din Rădăşenĭ, pe basa uneĭ anaforale din sec. XVIII (1743) [publicată în *Uricariul*, X], în care săteniĭ din Rădăşenĭ pretind, fără a arătà nicĭ un act doveditor, că Ştefan Tomşa ar fi învĕţat carte în satul lor. Acésta erà o simplă legendă în sec. XVIII, referitóre maĭ curând la Ştefan-cel-Mare decât la Ştefan Tomşa. Dintr'însa, fără să controleze măcar isvorul în care s'a păstrat, d-l Găvănescul scóte existenţa sigură a primeĭ şcóle românescĭ amintită în documente.

In acelaşĭ chip e documentată (p. 50) existenţa unuĭ «filosof Moise» în sec. XV, care, se înţelege, n'a fost un filosof de talia luĭ Kant saŭ Plato, ci un fel de doctor saŭ profesor de filosofie, cum e d-l I. Găvănescul astăḑĭ (p. 51). Isvorul d-sale este o notiţă a luĭ V. A. Urechiă din *Istoria şcólelor*, I, 4, în care se spune că într'un chrisov de la 1423 s'ar pomenì de existenţa unuĭ Moise filosoful; chrisovul însuşĭ ar fi menţionat într'o anaforà de la 1838. Dacă citaţia este exactă, atuncĭ acì nu póte fi vorba decât de un *dascăl* saŭ *diac*, adecă de o persónă care scià să scrie documente, nu de un filosof, în sensul pe care i-l dă d-l Găvănescul. Un diac Moise nu se pomenesce însă, pe cât sciŭ, în nicĭ un document de la Alexandru-cel-Bun.

Fără nicĭ o critică admite d-l Găvănescul (p. 57) şi existenţa uneĭ şcóle înalte, «un fel de Academie de legĭ» sub direcţia luĭ Ţamblac, pe timpul luĭ Alexandru-cel-Bun. Dar şcóla luĭ Alexandru-cel-Bun, deşì admisă de episc. Melchisedec în *Viaţa şi scrierile luĭ Grigorie Ţamblac*, pe motivul că acest domn, organisând ţéra şi biserica «nu puteà să nu

înființeze și școlă», rĕmâne, până la proba contrarie, o simplă legendă. De asemenea nu e de loc probabil că Țamblac, care erà Bulgar, a ținut «opt discursurĭ romînescĭ» în mitropolia din Sucéva (p. 53). Tot ce se spune asupra acestuia la p. 53—55 e greșit; Țamblac n'a putut fi mitropolit al Moldoveĭ între 1431—1450/51, de óre-ce înainte de 1438 găsim mitropolit pe Damian, iar la 1451 pe Teoctist. Studiile maĭ nouĕ asupra luĭ Țamblac, fiindu-ĭ cu totul necunoscute d-luĭ Găvănescul, d-sa înlocuesce faptele cu frase ca acésta: «Spiritul superior (?!) al luĭ Țamblac, învederat de mulțimea scrisorilor (?!) rămase de la el, a trebuit să dea limbeĭ romînescĭ (?!), în cuvîntările sale religioase, acea formă maiestoasă și acel aer de solemnitate, care se armonisează cu locașul sfînt de unde vorbia învățatul mitropolit, etc.», (p. 54).

Schița asupra culturiĭ românescĭ în sec. XVII-lea (școlile de la Treĭ Ierarchĭ și Sf. Sava) e cu totul insuficientă. In cestiunile de amănunte se găsesc greșelĭ ca următórele: «calendarele românescĭ de la Buda și Brașov» sunt date «ca semnul unuĭ început de activitate literară romînească» (p. 388) în sec. XVII; se scie însă că aceste calendare apar abià pe la sfârșitul sec. XVIII; sinodul de la Iașĭ din timpul luĭ Vasile Lupu e dat ca un «mare sinod, unde se adunară toțĭ representanțiĭ religieĭ creștine ortodoxe» (p. 390), în realitate el a fost un mic sinod provincial; Bandinus e transformat în Brandinus, Durostorul (Drstorul saŭ Silistra) în Dorostov (p. 392), și altele asemenea. Privirile generale asupra epoceĭ sunt exprimate în frase de felul acestora: «Cuprinsul obiectiv al creșteriĭ etnice interne — și care ne face să prindem, pe orizontul sec. XVII-lea, primele roșelĭ ce vestesc că încep să se reverse zorile renașteriĭ noastre naționale — stă în acea espansiune vitală a geniuluĭ firiĭ romînești, care sparge învelișurile exotice ale spirituluĭ strein și apare la lumina soareluĭ, etc.» (p. 387). «Pe băncile școalelor înalte de la Sf. Sava și Treĭ-Erarhĭ se așezară representanțiĭ aceluiașĭ strat social romînesc ce frequentase școala slavonă și va frequenta maĭ tîrziŭ pe cea franceză saŭ germană: pătura subțire, superficială, dela periferia psihică a națieĭ» (p. 404).

Prelegerile privitóre la istoria pedagogieĭ europene sunt ce-và maĭ bine redactate, maĭ ales acelea, în carĭ autorul se ține strict de ajutórele după carĭ lucréză, d. p. de Paulsen, *Geschichte des gelehrten Unterrichts*, ed. II, cf. prelegerile X și XI: școlele iesuiților, valórea sistemuluĭ de educație al iesuiților, cu cap. VII din vol. I al scrieriĭ luĭ Paulsen, (p. 379 și urm). Unde vrea să fie maĭ independent, ca d. p. în prelegerile despre Comenius saŭ despre Locke — pedagogul favorit al autoruluĭ, pe care l-a «cetit și răscetit în tinerețea sa de student la

Berlin», ale căruĭ scrierĭ cu tóte acestea le citézá greşit,—d-l Găvănescul nu reuşesce nicĭ odată să deà o icónă maĭ precisă a teoriilor pedagogice decât ne-aŭ dat predecesoriĭ d-sale, d. p. Paulsen saŭ Schiller. Acest din urmă e tot-deauna maĭ clar, maĭ concis, maĭ cuprinḑĕtor; d-l Găvănescul ar fi profitat mult, dacă l-ar fi cetit (*Lehrbuch der Geschichte der Pädagogik*, 3 Aufl., 1894).

Prelegerile d-luĭ Găvănescul aŭ pretenţiunea de a expune teoriile pedagogice «în legătură cu istoria culturiĭ».

De câte orĭ însă d-sa ese din domeniul restrîns al pedagogieĭ şi se avêntă în aprecierĭ personale asupra culturiĭ europene din timpurile moderne, aceste aprecierĭ sunt tot-deauna greşite; ele provin din lipsa de informaţie suficientă, din necunóscerea chiar a faptelor de căpetenie.

Vorbind despre renascerea în Italia (p. 75 sq.), pe care o caracterisézá cu câte-và pasage din *Philosophie de l'art* a luĭ Taine, nu deslușesce d. p. nicĭ rolul luĭ Petrarca, nu pomenesce nicĭ de ciceronianismul humaniştilor, nicĭ de influenţa luĭ Plato, care înlocuesce în vremea lor pe medievalul Aristotel, nicĭ de cele două marĭ bibliotecĭ ale timpuluĭ: Laurentiana şi Vaticana, nicĭ de rolul humaniştilor la curţile princiare şi de influenţa lor asupra curţiĭ papale (sub Nicolae V), nicĭ de cardinalul Bessarion. In loc să trimită pe cetitor la interesanta operă a luĭ Burckhardt (scris Burckardt, p. 109), d-sa făceà maĭ bine să resumeze acéstă operă pe scurt şi s'o completeze cu operele luĭ G. Voigt şi L. Geiger; cel puţin opera celuĭ dintâiŭ: *Die Wiederbelebung des klassischen Altertums oder das I Jahrht. des Humanismus* trebuià să-ĭ fie cunoscută Dacă ar fi studiat aceste două scrierĭ, dacă ar fi căutat măcar să se orienteze asupra epoceĭ renasceriĭ din manualele cele maĭ bune de istorie universală, n'ar fi putut afirmà că tradiţia culturiĭ romane n'a dispărut nicĭ odată complet din Italia (p. 93), când se scie că după căderea imperiuluĭ roman spiritul antic era aşà de mort în Italia, încât până ce n'a început prosperitatea oraşelor, nu s'aŭ scris nicĭ cronicĭ în acéstă ţéră (Paulus Diaconus e cu totul isolat). Nicĭ lupta luĭ Grigorie VII cu imperiul n'a trezit un scriitor. «Annales Romani» de pe vremea luĭ e tot ce póte fi maĭ barbar ca limbă. E o enormitate a spune că limba vorbită până în sec. XIII în Italia erà încă aşà de latinéscă, în cât sf. Ambrosiŭ se servià în mod firesc chiar de limba latină (p. 94); ca şi cum acesta ar fi trăit în sec. XIII, iar nu într'al IV, sub Teodosie-cel-Mare. Vergil erà popular în timpul luĭ Dante nu ca scriitor (ibid.), ci ca mag; în acéstă calitate se servesce Dante de dînsul în Infern. Liniştea relativă, de care se bucură Italia în evul mediŭ, în comparaţie cu restul Europeĭ (p. 95), e o ilusiune a autoruluĭ

Óre luptele cele maĭ multe în contra papilor cu împĕraţiĭ nu s'aŭ dat în Italia? Ele contenesc abià după 1250. Dar oraşele nu se luptaŭ ele necontenit între dînsele? Dar răsbóiele condotierilor nu eraŭ de neobicĭnuită cruḑime? E cu totul stranie părerea autoruluĭ că luptele condotierilor făceaŭ impresia unuĭ joc frumos de cadril (p. 95). Pe Petrarca, un quattrocentist, îl face să trăéscă după căderea Constantinopoleĭ (p. 101); despre Cola de Rienzi spune că voià să restabiléscă imperiul roman (p. 103) — se înţelege cel universal —; pe Marsilius Ficinus, personagiŭ de almintrelea de puţină importanţă, îl face Grec (p. 101), într'o notă în care Gemistos Pletho, profesorul luĭ Bessarion, e transformat în Gunistos Plethon, iar nascerea celebruluĭ cardinal, care la 1439 însoţià pe Ioan VII Paleologul la conciliul din Florenţa, e pusă la 1355, în loc de 1395; din Petro Paulo Vergerio (1349—1428) face Pater Paul Vergerius (p. 102); opera acestuia de la 1485 *(De ingenuis moribus et liberalibus studiis ad Ubertinum Caesariensem)*, precum şi celelalte opere ale humaniştilor italienĭ şi germanĭ sunt citate necomplet saŭ greşit (p. 102; cf. p. 112: Rudolf Agricola, şi 114: Erasmus). Până şi opera principală a luĭ Rabelais, «La vie de Gargantua et de Pantagruel», e dată cu un titlu greşit (p. 131), iar textul reprodus din acest autor, la pag. 135—137, cu indicarea pagineĭ, dar nu a ediţieĭ, e plin de erorĭ.

O carte în care se găsesc greşelĭ de asemenea natură cred că nu póte fi recomandată pentru un premiŭ academic.

Ion Ciocîrlan, *Pe plaiŭ. Schiţe de la ţară.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **Dr. At. Marienescu.**

Autorul a compus schiţe cât maĭ perfecte şi în unele trece la nuvele cu acţiune. Intr'adevĕr sunt schiţe de la ţară, în carĭ veḑĭ pe om şi pe român, şi tot ce e înaintea ochilor luĭ pe cer şi pe pămînt şi tot ce e maĭ mişcător în viaţă, adecă în inima şi sufletul românuluĭ de la ţéră.

Autorul are un talent încărcat de ideile cele maĭ frumóse; are o inimă de simţimintele cele maĭ nobile ale unuĭ om şi român; iar vorbirea luĭ e înzestrată cu expresiunile cele maĭ poetice şi frumóse poporale.

Autorul se arată maiestru, aşà în concepţiunea de schiţe de la ţară, precum şi în descrierea obiectelor alese. Autorul în măiestria sa descriptivă a celor închipuite şi a celor vĕḑute s'a ridicat de a fi model în literatură pentru toţĭ aceia, carĭ scriŭ schiţe, nuvele şi romanurĭ.

Autorul în măiestria sa de a formà sceneriĭ naturale şi surprinḑĕtóre

— încât pare că tóte le vedĭ înaintea ochilor — descrierile şi le-a făcut de obiecte pregătite pentru penelul pictorilor, ca şi aceştia să ne pótă înfăţişà pe românul de la ţéră în viaţa luĭ pe plaiŭ.

Autorul vorbesce într'o limbă de fecióră, din inimă nentinată şi nobilă pentru întréga viaţă a românuluĭ de la ţéră, din care viaţă cresce credinţa luĭ în Dumneḑeŭ; resare reverinţa către tot aceea ce se cunósce de sfînt, şi pe preot îl face de părintele adevĕrat al românuluĭ.

Autorul nu are nimic frivol în expresiunĭ, şi chiar şi atuncĭ când descrie dragostea, e delicat, nu ţintéză la aţâţarea simţirilor naturale, religiunea o aplică, ca o putere morală ajutătóre, mângâetóre, ridică caracterul de om bun, om de omenie, şi vorbele luĭ îndulcesc şi însufleţesc pe român.

După ce am studiat opul, m'am simţit şi eŭ însufleţit; şi pare-că am fost într'o panoramă a naturiĭ, unde am vĕḑut pe «Românul pe plaiŭ».

Pentru acésta eŭ nu sciŭ că din descrierile plăcute şi surprinḑĕtóre ale schiţelor ce să înalţ maĭ tare?

Cele ce se referă la sóre, la lună, la lucéfĕr, la zorĭ, la ḑiuă şi lumină, la nópte şi întunerec? Saŭ cele ce se referă la munţĭ şi stâncĭ, la pădure, la isvóre şi pâraie, la câmp, la arie? Saŭ dóră să înalţ descrierea primăveriĭ cu pasĕrile şi cu florile, cu oile şi cu ciobaniĭ, descrierea arşiţeĭ sóreluĭ, a potopuluĭ de raḑe, grósnica zăpadă din érnă? Saŭ să mĕ întorc la viaţa familiară a românuluĭ, la amărăciunea şi fericirea luĭ, la vatra caseĭ? la copilul ca un înger, la fata cea frumósă, la voinicĭ, la părinţĭ, la bătrânĭ?

Nu sciŭ ce să aleg maĭ frumos, pentru că înaintea mea tóte sunt ca nisce visurĭ fermecătóre.

Eŭ, plin de bucurie pentru tipărirea cărţiĭ «Pe plaiŭ» în literatura română, pe autor îl recomand ca să capete premiŭ de o mie de leĭ, din fundaţiunea Adamachi.

George Demitrescu, *Creatura şi Creatorul saŭ Tainele Dumneḑeescĭ. Poemă în versurĭ.* Bucurescĭ 1903.— *Adevĕrul saŭ Omul, Natura şi Dumneḑeŭ. Poemă în versurĭ.* Bucurescĭ 1903. — *Eugenia. Poemă în versurĭ.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **I. C. Negruzzi.**

Aceste treĭ scrierĭ ale d-luĭ George Demitrescu, căpitan în retragere, sunt poeme cu cuprins filosofic. După cum arată titlul, cele două dintâĭ tratéză cestiunile metafisice cele maĭ adâncĭ şi maĭ obscure.

Poema *Creatura şi Creatorul saŭ Tainele Dumneḑeeştĭ* este un dialog

între Om şi Dumneḑeŭ, în care cel dintâiŭ cere de la cel de al doilea să-ĭ explice secretul naturiĭ, explicaţiune pe care Creatorul o dă cu multă bunăvoinţă. Nu scim dacă explicaţiunile date aŭ luminat deplin pe autor, sigur este însă că cetitorul rĕmâne fórte nedumerit In ceea ce privesce doctrina filosofică a d-luĭ Demitrescu, la început am fi plecaţĭ a crede că autorul este un panteist convins.

La întrebarea:

O! Putere negrăită, a tot Mundul creatóre
Inţeléptă, iscusită, de viaţă dătătóre!
Cine eştĭ? Din ce epocă? Din ce putere descinzĭ?
Cum aĭ putut formà totul şi poţĭ tóte să cuprinzĭ?

Creatorul rĕspunde:

Eŭ sunt şi nimenĭ nainte-mĭ n'a existat....
Ţi se pare
Că sunt maĭ bĕtrân ca tine; pentru că sunt tatăl tĕŭ....
Cerul, pămîntul şi apa şi tot ce ele cuprind
Sunt măruntaele mele, plămânĭ, maţe şi depind
De fiinţa mea internă....

şi maĭ jos, vorbind de tóte lucrurile ce compun Universul:

Eŭ sunt ele, ele-s eŭ.

Dacă versurile acestea aŭ vre-un sens, de sigur că doctrina metafisică a autoruluĭ este panteistică, după care tóte din natură sunt:

Semina sive particulae aurae divinae: Tóte sunt Unul şi acel Unul este Dumneḑeŭ!

Insă autorul nu se ţine mult de acéstă doctrină; peste o pagină el se întórce la monoteism: El crede într'un Dumneḑeŭ viŭ şi personal, care conduce şi privighéză, rĕsplătesce, încércă şi pedepsesce.

Adevĕrul meŭ va face după dreptate isbândă:
Pe lucrătoriĭ ceĭ bunĭ în Raiurĭ voiŭ fericì,
Iar pe ceĭ rĕĭ fără milă dracĭ în Iadurĭ vor muncì.

In paginele din urmă se arată a fi chiar un creştin curat:

Mĕ voiŭ transfigurà 'n Christ, Dumneḑeul împĕrat!

Poeţiĭ ceĭ marĭ fiind, după cum este sciut, puţin modeştĭ, autorul sfârşesce poema sa cu următórele cuvinte pe carĭ i le adreséză Creatorul:

In cartea Eternităţiĭ ce ţĭ-am dictat şi aĭ scris,
Acum treĭ anĭ, când pe larg secrete marĭ aĭ descris,
Aĭ aflat ceea ce nimenĭ nu s'a 'nvrednicit să scie.

O! *Egroeg Ucsertimed,* nimenĭ va egala ţie.

Cuvintele Egroeg Ucsertimed sunt o anagramă. De-andósele ele se cetesc: George Demitrescu, numele autoruluĭ.

A doua broşură: *Adevĕrul saŭ Omul, Natura şi Dumneḑeŭ* este o poemă împărţită în XIII cânturĭ, fie-care cânt fiind compus de 20 de versurĭ. Aicĭ autorul nu caută atâta să deslege misterele naturiĭ, cât îşĭ propune să deà poveţe religióse şi morale. In general autorul îndémnă pe ómenĭ să nu se ocupe atâta cu sciinţa, care nu le-ar fi de nicĭ un folos:

Savanţĭ atheĭ: Voĭ sunteţĭ a lumeĭ nefericire!
Ah! Voĭ iĭ săpaţĭ abisul, spre marea-ĭ nenorocire!
Căcĭ, dorind să fiţĭ de dînsa, maĭ pre sus de Cer, slăviţĭ,
Îĭ spuneţĭ mulţimĭ de basme, prin care o zăpăciţĭ. (C. XI.)

Tu, pentru 'ntréga Natură, savantule, ḑicĭ că eştĭ:
Matematic, astronom; fără ca să te gândescĭ,
Că, dupe capul tĕŭ spuĭ, şi creḑĭ de adevĕrate
Calculele tale slabe; — şi maĭ slab desfăşurate;
Fără s'o 'ntrebĭ şi pe Dînsa, despre Ea, să veḑĭ ce'ţĭ spune?
Recunósce Ea, cu tine, a-tale calculĭ, de bune? (C. XII.)

O singură dată în cântul VIII poetul se întórce la filosofie, căutând să explice în un exemplu fórte original şi plastic nemurirea sufletuluĭ:

Omule, de când te nascĭ şi până ce morĭ, ia veḑĭ
Câte haĭne porţĭ şi lepeḑĭ, dupĕ ce le degradezĭ:
Fie din forţă-majoră, saŭ din multul uz firesc;
Fie din desgustul lor, când simţu-ţĭ nu le iubesc!
De unde poţĭ a conchide, că, dacă haĭna-ţĭ uzată
Ce o lepeḑĭ, nu-ţĭ maĭ place;—dorind a maĭ fi 'mbrăcată,
Tu, nu vreĭ să o maĭ porţĭ în contra plăcereĭ tale,
Ci, o lepeḑĭ cu desgust, în contra dorinţeĭ sale.
Asemenea şi-al tĕŭ suflet, a căruĭ haĭnă e corpul:
Neplăcêndu-ĭ să-l maĭ pórte, îl lasă; — şi, iată mortul!..

sfârşitul este un apel la clemenţa Dumneḑeéscă pentru omenirea rătăcită.

A treia poemă este o scrisóre către o domnişóră numită Eugenia Nicolau, în care iĭ spune în nu maĭ puţin de 115 strofe cât o iubesce:

Te iubesc atâta precum Tu, setósă
Iubescĭ ca vergură, — viaţa amorósă!....
Te ador atâta, precum Tu odată
Adoraĭ pe măta, — ca micuţă fată.

Maĭ poţĭ fi, Tu, surdă şi fără 'ndurare,
La suspinu-mĭ care e plin de oftare?

După ce maĭ în urmă laudă mult pe femeĭ şi ocărĕsce şi maĭ mult pe bărbaţĭ, autorul alunecă iarăşĭ pe icĭ pe colo la tema sa favorită: poveţe morale şi dispreţul studiilor şi al sciinţeĭ:

Acestea provine, că n'avem morală:
Părinţiĭ acasă, — Dascăliĭ la şcólă,
Nu ne 'nvaţă bine....
Ci alte comediĭ, sciinţĭ orbitóre:
Gramaticĭ, geometriĭ, proze, 'ngâmfătóre;
Chimiĭ şi algebre, trigonometriĭ,
Fizice şi drepturĭ; — şi multe prostiĭ.
De când le-aĭ dat carte, multă, ca să scie,
Credênd că printr'însa maĭ mintoşĭ să fie,
Aŭ apucat câmpi ca vitele, care
Atinse de streche, — alerg cu turbare!...
Se vede că cartea, pe ómenĭ strechéză!...

In opunere cu toţĭ istoriciĭ d-l Demitrescu nu are bună opiniune de împĕratul Titu, în a căruĭ clemenţă se vede că nu crede:

Feresce-ne, Dómne de un Susachin;
D'un Salmanasar puternic, meschin;
D'un Neron, d'un Tit, — şi d'un Atila,
De alţĭ mulţĭ ca dînşiĭ; — şi de un Totila.

Dar cea maĭ mare originalitate a poemeĭ Eugenia este că autorul, după ce declară că adoră aşà de mult pe domnişóra Nicolau şi o înalţă aşà de sus, la urmă se lépĕdà de dînsa cu totul:

Sunt treĭ anĭ, de dile,--dacă maĭ ţiĭ minte,
De când la distanţă, te iubesc fierbinte,
Cerêndu-ţĭ adesea virginala-ţĭ mână...
Şi, n'aĭ vrut, căcĭ alţiĭ ce te curteneaŭ,
Cu vorbe pudrate; şi îţĭ promiteaŭ
O lume întrégă de marĭ fericirĭ!
S'aŭ retras, — *lăsându-ţĭ multe amintirĭ.*

Nu te-a luat nimenĭ. — Nicĭ Eŭ nu te iaŭ,
De şi adĭ, mĕ preferĭ, — când nu te maĭ vreaŭ....

Aşà se sfârşesce idila d-luĭ George Demitrescu cu d-şóra Eugenia Nicolau.

Găsesc de prisos, Domnilor Colegĭ, a maĭ intrà în amănunte despre cunoscinţele de limbă, prosodie şi chiar gramatică ale autoruluĭ. Citaţiunile făcute ajung pentru a conchide că d-l George Demitrescu ar fi făcut

maĭ bine să nu presinte operele sale la vre-unul din premiile Academieĭ Române.

Constanța Hodoș, *Aur!... dramă în 4 acte.* Bucurescĭ 1903.—*Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Acțiunea se petrece într'un sat din munțiĭ Bihoruluĭ, în Ardél, la câțĭ-và anĭ după revoluțiunea de la 1848. Gheorghe Nistor, bătrân sgârcit, proprietarul uneĭ moșiĭ și al unuĭ castel ruinat, trage de mórte. Soră-sa Maria Cosma, văduva unuĭ fișpan, trăită în lux și risipă, iar acum săracă, alérgă—sciind că frate-sĕŭ are banĭ — să-ĭ închidă ochiĭ. El, după imputărĭ asupra purtărilor din trecut și protestărĭ în potriva auruluĭ luĭ agonisit cu trudă și privațiunĭ, îĭ destăinuesce ascundĕtórea și soră-sa smulgêndu-ĭ cheile de sub căpĕtâiŭ se repede la locul arătat să ieà baniĭ, pe când dînsul blestemând-o cade jos sbătêndu-se. Baniĭ însă nu maĭ eraŭ acolo, căcĭ Ana, soția luĭ Ion Bisorca—poreclit Grecu—slujnică de 20 de anĭ la Nistor, îĭ furase, după îndemnul luĭ bărbatu-sĕŭ care, pentru a o înduplecà, invócă norocul și fericirea viitóre a fiuluĭ lor Petru, fiind bogat. Nistor móre, iar soră-sa cu fiica eĭ Cornelia se instaléză în castel, trăind din greŭ. Petru, fiul Aneĭ și al luĭ Bisorca, întors de la școlile înalte unde-l dase părințiĭ, face cunoscința Corneliеĭ, care după îndemnul mă-seĭ — bănuitóre că Ana a furat baniĭ luĭ frate-sĕŭ — cochetéză cu dînsul, se îndrăgesce de dînsa și cu tótă repulsiunea d-neĭ Cosma, de a-șĭ da fata după un fiŭ de țĕran — urmându-șĭ planul de a demascà pe Ana și a descoperì baniĭ furațĭ, — consimte la logodna Corneliеĭ cu Petru, care se și săvârșesce în fața părinților și cu binecuvîntarea preotuluĭ din sat. Pe când însă steteaŭ la masă și închinaŭ pentru tineriĭ logodițĭ — acum prinșĭ în dragoste unul de altul,—de odată se dă alarma că o bandă de tâlharĭ a intrat în sat, a călcat casa luĭ Bisorca, — iar pe acesta, — dus în grabă acasă, înainte de spartul petreceriĭ, îl schingiuesc hoțiĭ să le deà galbeniĭ furațĭ de la Nistor. Țĕranĭ, țĕrance, cu spaimă alérgă la castel cătând scăpare, iar Petru smulgênd o pușcă îșĭ face drum prin mulțime și alérgă să-șĭ apere părințiĭ.

In actul al IV-lea asistăm la schingiuirea luĭ Bisorca de către tâlharĭ. Il bat, îĭ ciupesc carnea cu cleștele, îl împung cu cuțitele, îl lovesc cu paturile puscilor în cap și-ĭ cer banĭ, îĭ cer aurul ascuns. Ana, nevasta luĭ, care ascultà dintr'o cămăruță de alăturea, cum îĭ chinuià bărbatul, cobóră în pivniță, iea tinichéua în care eraŭ ascunșĭ baniĭ și o dă tâlharilor, carĭ plecând daŭ de Petru și-l împușcă în pept.

Ţěraniĭ, alergaţĭ în ajutor, îl aduc în scenă, unde móre în braţele mă-seĭ, pe când d-na Cosma venită cu dînşiĭ impută Aneĭ fapta eĭ rea, pe care acum Dumneḑeŭ a pedepsit-o. Ana, auḑind că i se vorbesce despre aurul furat, se repede în pivniţă, de unde vine cu póla plină de galbenĭ (hoţilor le dăduse aramă) şi o varsă înaintea eĭ. D-na Cosma adună aurul şi când să se înapoeze la castel, unde îşĭ lăsase fata, intră Cornelia care, mărturisindu-ĭ amorul pentru Petru, iea otravă şi móre pe cadavrul iubituluĭ eĭ.

Iată subiectul pieseĭ aşezat în scene şi dialogurĭ fără nicĭ un fel de legătură firéscă între dînsele, fără nicĭ o putere de emoţiune — chiar când se săvârşesc fapte crâncene pe scenă—fără nicĭ o pregătire prealabilă pentru priceperea saŭ rostuirea celor ce se petrec şi a celor ce aŭ să urmeze, creând situaţiunĭ nejustificate şi alcătuind false împerecherĭ de lucrurĭ cu o copilăréscă încredere în puterea cuvintelor, căcĭ prin cuvinte dór cată să lămuréscă şi să întemeieze tóte. Acţiune propriŭ ḑisă nu-ĭ, intriga e lipsită de interes, peripeţiile se desfăşură sarbede şi greóie, iar desnodămîntul e pe cât de surprinḑĕtor, pe atâta şi de nedrept. In adevĕr ce vinovaţĭ eraŭ ceĭ doĭ tinerĭ îndrăgostiţĭ şi curaţĭ la suflet să plătéscă păcatele părinţilor lor, *lăcomia de aur*, care pe uniĭ ĭ-a împins să comită o crimă, iar pe cea-laltă să-şĭ înjoséscă demnitatea şi să-şĭ zălogéscă sufletul uriĭ şi să-l usuce de pofta nestinsă a îmbogăţiriĭ—chiar cu propria-ĭ ruşine!—Scrisă într'o limbă greóie şi puţin plăcută, lucrarea nu are nicĭ o atracţiune, este improprie sceneĭ şi pare maĭ mult o poveste dialogată decât o înjghebare dramatică vie şi dătătóre de emoţiunĭ.

Pentru aceste cuvinte opinez că nu merită să fie premiată.

Vasile S. Moga, *Alcătuirea uneĭ gospodăriĭ rurale.* Bucurescĭ 1903.— *Raport de* **I. Kalinderu.**

Autorul acesteĭ cărţĭ e cunoscut ca vechiŭ profesor de sciinţele naturale şi agricole, şi a prelucrat acest manual după noul program al şcólelor normale de învĕţătorĭ şi al seminarelor. Cine lucréză un manual de învĕţămînt, după un program oficial, e închis într'un cadru dat şi trebue să caute a cuprinde într'un spaţiŭ, care să nu fie prea mare, materia dată. Acésta simplifică în unele privinţe munca autoruluĭ şi presintă de sigur dificultăţĭ de altă parte.

Gospodăria ce descrie d-l Moga n'ar avé în programul eĭ agricultura propriŭ ḑisă, aceea care se ocupă cu producţiunea cerealelor şi a păşunilor artificiale. Acea gospodărie în schimb s'ar ocupà cu o mulţime

de ramurĭ importante, maĭ tóte negligiate la noĭ, ca: crescerea vitelor marĭ şi micĭ, a cailor, a pasĕrilor, îngrijirea şi exploatarea pescuituluĭ, crescerea vermilor de mătase, a albinelor şi în fine cultura vieĭ. Tóte aceste ramurĭ ar puté să deà, şi aŭ dat ţĕriĭ în alte timpurĭ, veniturĭ mult maĭ marĭ decât acum.

Se puteà tratà şi despre producţiunea legumelor şi fructelor, de carĭ nu se spune nimic. Tóte aceste ramurĭ sunt maĭ ales susceptibile de a fi exploatate cu succes în exploatărĭ micĭ. De aceea, tratate de felul acestuia sunt folositóre, deşi aŭ nevoie pe lângă ele de broşurĭ speciale în carĭ, fie învĕţătorul, fie cultivatorul, să înveţe bine numaĭ o singură ramură, cu care vrea să se ocupe maĭ mult.

Fără a face acì aprecierĭ de amănunt, şi pentru că scrierea presintată e o scriere didactică şi de compilaţie, propun a i se da numaĭ o parte a premiuluĭ Adamachi, care o las la drépta d-v. apreciere. Cred că s'ar puté recompensà pe viitor, în acest mod, şi alţĭ autorĭ carĭ ne-ar aduce tratate analoge, căcĭ avem nevoie de scrierĭ care să îndrumeze tineretul nostru spre ocupaţiunĭ practice şi de folos general.

Dimitrie S. Neniţescu, *Studiŭ asupra fluviilor convenţionale. Dunărea în dreptul internaţional public.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Lucrarea d-luĭ Neniţescu, privită sub raportul merituluĭ personal al autoruluĭ, este de lăudat. Bine că s'a maĭ găsit cine-và printre scriitoriĭ românĭ, care să compileze actele relative la cestiunea încă deschisă a Dunăreĭ nóstre şi, alăturĭ de broşura francesă a d-luĭ P. G. Cantilli, *Le Danube* (Bucurescĭ 1901), să alcătuéscă un manual românesc maĭ complet, înzestrat cu multe date statistice, cu reproducerea uneĭ conferinţe ţinute la Glasgow (d-l Neniţescu scrie *Glascov*) de inginerul Comisiuniĭ Europene d-l Kühl, şi cu expunerea cestiuniĭ Porţilor-de-fier şi a celor 5 regulamente unguresc̆ĭ relative la taxe.

Dacă e însă vorba de lucrarea în sine, considerată sub raportul unuĭ premiŭ academic, părerea nóstră este că nu póte fi distinsă cu un asemenea premiŭ

Pentru ca o compilare de acte să fie premiată, ar trebuì ca actele să fi fost rare, greŭ de dobândit, şi ca cel puţin adunarea lor, împreună cu indicarea isvórelor, să corespundă cerinţelor de erudiţiune şi de exactitate obicĭnuite în ast-fel de lucrărĭ. In aceste privirĭ volumul d-luĭ Neniţescu lasă de dorit. O indicare deosebită şi completă a isvórelor indispensabile bibliografieĭ, cum o are d. e. publicarea luĭ J. Charles

Roux pentru canalul de Suez (Paris, Hachette, 1901) lipsesce. Pe când se citéză d-l Valerian Ursianu (pag. 11) și «eminentul jurisconsult» Petre Grădișteanu (pag. 107), lipsesce Felix Dahn. — La pag. 12, nota 2, se vorbesce de «André de Saint-Clair — opul citat», fără ca maĭ nainte să fi fost citat vre-un «op» al acestuĭ autor; tot așà la pag. 21; de abià cu 62 pag. maĭ târḑiŭ citéză de la el: *Le Danube. Etude de droit international.* Póte că d-l Nenițescu ìșĭ compilase rândurile de la pag. 12 dintr'o scriere, în care «opul» luĭ Saint-Clair fusese în adevĕr citat maĭ nainte. La pag. 3 din prefață se reproduc nisce cuvinte ale d-luĭ I. Blociszewski, fără a li se arătà isvorul; maĭ târḑiŭ, pag. 263, se citéză un articol al sĕŭ publicat în *Revue générale de droit international public* de la anul 1900, și la pag 289 un alt articol de la anul 1897.— La pag. 250 începe alineatul al doilea cu vorbele: «Și în adevĕr, art. 6 al *acestuĭ* tratat zice: Puterile țĕrmurene, etc.», deșì maĭ nainte nu fusese citat vre-un tratat, ci numaĭ conferința de la Londra din 1871. Și aicĭ pare a fi o compilare rĕŭ adaptată.

In ceea ce numesce d-l Nenițescu «Istoricul legislațiuneĭ navigațiuneĭ pe fluviile convenționale», pe care fără trebuință îl începe cu Institutele luĭ Justinian, se vede îndată puțina deprindere a autoruluĭ cu lucrărĭ de erudițiune. La pag. 17, găsim rândurĭ ca acestea:

«Atât de mare era nevoea de centralizare, de unificare, în cât vedem această idee manifestându-se în toate sferile gândireĭ omeneștĭ. In drept, în literatură, în matematicĭ, în filozofie, în politică, ideea de generalizare predomină. — Și în adevĕr, la juriștĭ, această tendință se manifestă sub forma dorințeĭ de a se creea un cod unic, în literatură ajunge la generalizările luĭ Molière, în filozofie la afirmarea luĭ Descartes: *Cogito ergo sum*, în politică la faimoasa abstracțiune atribuită luĭ Ludovic XIV-lea: *eŭ sunt statul*, l'Etat c'est moi. — Chestia libereĭ navigațiunĭ pe fluviĭ a urmat și ea această admirabilă tendință de centralizare.»

Identificarea ce se încércă aicĭ între centralisare și generalisare, confusiunea ce se face cu faimósa concretisare personală, *l'état c'est moi*, pe care d-l Nenițescu o numesce o abstracțiune, citarea comediilor luĭ Molière în acest context, ne dispenséză de alte observărĭ asupra erudițiuniĭ autoruluĭ.

Nicĭ felul de polemică al d-luĭ Nenițescu nu credem că póte contribuì la întărirea politiceĭ române în cestiunea Dunăreĭ. Cu banala criticare (pag. 4) a «intereselor egoiste» ale statelor celor puternice (așĭ vré să vĕd guvernul vre-unuĭ stat susținênd în politica sa interese altruiste!), cu relevarea «mareĭ greșelĭ» (pag. 58) ce ar fi comis-o puterile semnatare ale Tratatuluĭ din Paris, cu calificarea de «absurde»

a celor 5 regulamente unguresci (pag. 256) şi cu pomenirea «semeţieĭ» némuluĭ unguresc (pag. 262) se pot face articole efemere de ḑiar, dar nu studiĭ seriόse de drept internaţional.

Dacă se explică întru cât-và încercarea guvernuluĭ român de la 1883 de a lămurì opinia publică europeană asupra drepturilor nόstre dunărene prin câte-và scrierĭ solicitate de la autorĭ cunoscuţĭ, precum eraŭ Holtzendorff, Geffcken şi Felix Dahn (deşì comandarea uneĭ asemenea lucrărĭ la Geffcken ne-a părut nepotrivită, de óre ce Geffcken erà unul din ómeniĭ ceĭ maĭ duşmăniţĭ de Principele Bismarck, şi nu erà folositor pentru România să fie apĕrată de un adversar al puterniculuĭ Cancelar), mărginirea d-luĭ Neniţescu la reproducerea argumentelor acestor autorĭ este cu atât maĭ puţin îndestulătóre astăḑi, cu cât scrierile lor aŭ fost obiectul unor cercetărĭ critice nepărtinitóre, de carĭ d-l Neniţescu trebuià să ieà act de la 1903.

De exemplu *Preussische Jahrbücher* (Nov. 1883), aflate pe atuncĭ încă sub redacţiunea luĭ Treitschke şi a luĭ H. Delbrück, combătênd din punct de vedere al politiceĭ şi al păciĭ europene anume pe Holtzendorff şi Felix Dahn şi aprobând de altminterĭ împăcarea intervenită între Austro-Ungaria şi România, pe temeiul altor considerărĭ politice, arată cum teoriile citaţilor autorĭ germanĭ nu pot trece decât drept utopiĭ periculóse.

O cumpĕnire critică a acestor argumente şi contra-argumente, din punct de vedere al politiceĭ reale, ar fi fost de folos într'un studiŭ de drept internaţional asupra Dunăreĭ. Dar simpla reproducere a vechilor argumente unilaterale nu înaintéză cestiunea întru nimic.

George D. Nicolescu, *1866—1901. Parlamentul romîn.* Bucurescĭ 1903.— *Raport de* **Dr. At. Marienescu.**

Partea I.—Autorul însuşĭ în precuvîntare (pag. 1) ne spune că opul cuprinde în sine: cronica activităţiĭ corpurilor legiuitóre de la anul 1866 până şi anul 1901; un resumat al legilor şi regulamentelor, după carĭ funcţionéză Senatul şi Camera; diferite notiţe statistice asupra operaţiunilor electorale; asupra numĕruluĭ voturilor date în întréga ţéră de fie-care colegiŭ şi asupra numĕruluĭ alegĕtorilor înscrişĭ şi votanţĭ; tabele despre modul cresceriĭ şi descresceriĭ numĕruluĭ alegĕtorilor înscrişĭ şi votanţĭ şi a numĕruluĭ de voturĭ obţinute — în diferite alegerĭ — de către grupele politice, precum şi formaţiunile ministeriale carĭ s'aŭ succes în acel timp.

După o interesantă istorióră a timpuluĭ 1866—1901 (pag. V—XVIII),

autorul la fie-care şedinţă de Senat şi de Cameră, ţinută în anul respectiv, raportéză despre afacerile contractate şi legile aduse.

Partea II.—In acéstă parte se cuprind:

1. Dispoziţiunile constituţionale relative la reprensentaţiunea naţională. Legea electorală. Statistica electorală. Ministerele de la 1866 până la 1903. Timpul sesiunilor şi preşedinţiĭ Corpurilor legiuitóre, pag. 1—85.

2. Administraţiunea internă a Corpurilor legiuitóre.

3. Biografiĭ şi portrete: *a)* Ministerul, pag. 73—98. *b)* Senatoriĭ după drept, pag. 99—114. *c)* Senatul, pag. 117—267. *d)* Camera, pag. 171—505.

Părere: Rĕsfoind opul maĭ cu deamănuntul şi cetind părţile maĭ esenţiale—în op se află tot ce e maĭ necesar pentru a cunósce constituţiunea, legislatura şi parlamentul român în epoca nouă a Românieĭ,—anume am aflat legĭ ce se referă la dreptul de stat şi la dreptul public şi politic al cetăţeanuluĭ român; şi am aflat legĭ şi regulamente pentru formarea Senatuluĭ şi Camereĭ, adecă a legislaturiĭ române.

Biografiile şi portretele miniştrilor, senatorilor şi deputaţilor încă aŭ însemnătatea lor, pentru că aceştia, carĭ represintă naţiunea română, adese-orĭ prin activitatea fructuósă a lor năzuesc, ca tot maĭ bine să fundeze şi apere libertatea ţĕriĭ şi bună starea poporuluĭ român şi prin activitatea lor conduc şi ridică poporul român la nivelul de cultură a Europeĭ, şi ast-fel din multe puncte de vedere eĭ aŭ făcut şi fac o parte ponderósă a istorieĭ ţĕriĭ, şi pentru acésta trebue să servéscă de exemplu naţional pentru generaţiunile viitóre.

In op sunt adunate legile şi tot ce e maĭ necesar, ca fie-care representant, fie-care jurist şi cetăţean român să le pótă învĕţă şi cunósce, ca tot-deauna să apere libertatea ţĕriĭ şi drepturile cetăţenilor.

Şi fiind-că autorul a arătat bună pricepere în culegerea şi arangiarea materiilor şi a arătat mare trudă în compunerea opuluĭ, eŭ atrag atenţiunea şi bună-voinţa Comisiuniĭ asupra opuluĭ şi pe autor îl recomand, ca din Fundaţiunea Adamachi să capete un premiŭ de 2 000 de leĭ.

Elena Niculiţă-Voronca, *Datinele şi credinţele poporuluĭ român, adunate şi aşezate în ordine mitologică.* Vol. I, partea I—IV. Mihalcea lângă Cernăuţĭ 1903. — *Raport de* **I. Bogdan.**

A grupà datinele saŭ obiceiurile şi credinţele saŭ superstiţiile unuĭ popor după nisce principiĭ de clasificare mitologică este o încercare cu totul greşită, când este vorba de unul din popórele moderne, în viaţa cărora mitologia are un rol cu totul secundar. Marea majoritate a credinţelor unuĭ popor modern nu sunt de origine mitică; ele îşĭ

aŭ originea în aplicarea naturală a omuluĭ lipsit de cultură sciinţifică de a găsì analogiĭ şi legăturĭ causale între fenomenele din natură şi viaţa sa; din acéstă aplicare resultă superstiţiile. Cele maĭ multe superstiţiĭ sunt comune tuturor popórelor europene, şi când studiem superstiţiile la un singur popor, interesant este a se constatà ce forme originale iea o anumită superstiţie la acest popor. Comparaţia cu alte popóre se impune de la sine. D-na Elena Voronca nu încércă nicăerĭ în scrierea sa acest lucru.

Materialul ce se cuprinde într'însa este destul de bogat şi consciinţios adunat; autórea nu póte revendicà însă meritul de a-l fi clasificat într'o ordine sistematică.

Dacă însă în studiul comparativ al credinţelor populare n'avem nevoie de mitologie, cu atât maĭ puţin avem nevoie de dînsa în studiul datinelor saŭ obiceiurilor populare. Aceste datine conţin fără îndoiélă şi un element vechiŭ păgânesc; acesta nu este însă aşà de covârşitor faţă de elementul creştinesc şi bisericesc saŭ faţă de elementul străin şi naţional ce s'aŭ depus în cursul vécurilor asupra celor două maĭ vechĭ, ca să fim nevoiţĭ a-l luà drept punct de plecare în clasificaţia datinelor nóstre. Principiul cel maĭ bun de clasificare ar fi fost acì: întâmplările maĭ însemnate din viaţa omenéscă: nascerea, nunta şi mórtea, în jurul cărora se pot grupà tóte cele-lalte, cum a încercat să facă la noĭ părintele Marian, şi cum a făcut la Germanĭ, cu o remarcabilă lărgime de vederĭ şi cu o întinsă erudiţie, Elard Hugo Meyer. Lucrarea d-neĭ Voronca ar fi câştigat fórte mult în claritate, dacă în loc să grupeze tot ce a adunat asupra datinelor şi credinţelor poporuluĭ român din nordul Moldoveĭ şi din Bucovina sub rubricele: Facerea lumiĭ, pământul, aerul, apa şi focul, ar fi urmat exemplul părinteluĭ Marian şi ne-ar fi vorbit pe rând: despre obiceiurile de la nascere şi botez, despre copilărie şi jocurile eĭ, despre îndeletnicirile tinerilor până la căsătorie (ca păstorĭ saŭ agricultorĭ), despre dragoste şi nuntă, despre viaţa casnică şi economia ţĕranuluĭ, despre ocupaţiunile luĭ; despre sĕrbătorĭ saŭ ḑilele luĭ de odihnă, despre bólă, medicină populară şi mórte (cf. planul luĭ E. H. Meyer, în *Deutsche Volkskunde*, Strassburg 1898, p. 160—161).

Cu metoda adoptată de d-na Voronca şi justificată în mod fórte vag şi confus în prefaţă, dînsa ajunge să vorbéscă în maĭ tóte capitolele cărţiĭ sale despre alte lucrurĭ decât cele ce se exprimă în titlurĭ. Afară de partea I (Facerea lumiĭ), unde materiile sunt grupate maĭ bine şi maĭ în legătură unele cu altele (cap. I: lupta între Dumneḑeŭ şi dracul; cap. II: căderea dracilor; cap. III: cum s'aŭ făcut munţiĭ şi văile;

cap. IV: păcatul; cap. V: potopul; cap. VI: altă versiune despre facerea lumiĭ), tóte cele-lalte părţĭ suferă de defectul inherent clasificaţieĭ adoptate de d-na Voronca. In ele se amestecă datinele cu credinţele creştine şi superstiţiile păgâne cu poveştĭ de origine comună indo-europeană saŭ de origine locală, cu legende şi tradiţiunĭ istorice, cu poesiĭ populare, cu ḑicĕtorĭ saŭ cimiliturĭ, până şi cu expunerĭ saŭ explicărĭ propriĭ. Textele populare, pe carĭ autórea ḑice că le-a scris «fidel», cum le-a auḑit, fără să adauge şi fără să omită nimic, se confundă adese-orĭ cu resumatele făcute de dînsa; une-orĭ se adaugă pe lângă ele şi texte de origine evident literară, ca d. p. la colinḑĭ (p. 56 sq) şi iroḑĭ (p. 85 sq.) Partea cea maĭ mare din publicaţiunea d-neĭ Voronca o ocupă în sfârşit nu datinele şi credinţele, ci poveştile. «Lucrurile ce nu sunt în cadrul mitologieĭ» şi despre carĭ autórea ne spune că le-a adăugat pentru «a arătă în totalitatea sa viaţa şi caracterul Românilor», se reduc la fórte puţine scirĭ asupra «portuluĭ la Românĭ (p. 1.098 sq.), asupra straielor de mătase cu subîmpărţirile: schimbarea portuluĭ, perderea mătăseĭ (p. 1.013 sq.); asupra portuluĭ târgoveţesc şi costumuluĭ naţional (p. 1.107); asupra portuluĭ vechiŭ (p. 1.111 sq.) şi asupra industrieĭ casnice şi mobilieruluĭ (p. 1.115 sq). Tóte acestea sunt cuprinse în capitolul intitulat *Imbrăcămintea, seva, sângele,* în care intră următórele paragrafe: A. *Cânepa, apa, natura, lenea,* cu subîmpărţirile: cânepa de vară şi de érnă (p. 1.059); ca să rodéscă cânepa, să nu fie gol (ibid.); codrul, câmpul, îmbrăcămintea (p. 1.062: poesiĭ populare); îmbrăcămintea, florile (p. 1.063: o poveste); mâncarea, îmbrăcămintea (p. 1.064); lenea (ibid: o poveste); B. *Pânza şi Maica Domnuluĭ* (p. 1.067); C. *Paingănul* (ibid.); D. *Ursitele, viaţa, mórtea* (p. 1.069); E. *Firele, viaţa, sângele* (p. 1.071), cu subîmpărţirile: nodurile (p. 1.073), sudórea, strănutul, scuipatul (p. 1.074); F. *Imbrăcămintea ómenilor, curăţenia, unghia, pĕrul, cânepa* (p. 1.076), cu subîmpărţirile: descântec de junghiŭ (p. 1.079). strigoiul, cânepa (p. 1 080), cânepiştea (ibid.), vidmele (p. 1 081), glasul al şéptelea (povestea cunoscută despre popa care nu scie glasul al şéptelea) (p. 1.082), lucrul cânepeĭ (p. 1.083), natura (capĕtul urzeleĭ, p. 1.085), gurile, sfada (p. 1.086), îmbrăcatul, purtatul (p. 1.087) visurile despre cânepă, îmbrăcăminte (p. 1.088); *G. Dragostea, pânza:* acì găsim maĭ multe cântece cu titlurĭ cam arbitrare şi o poveste despre sócră şi noră (p. 1.089 sq.). Am dat cea maĭ mare parte din cuprinsul acestuĭ capitol, spre a se vedé, dintr'un exemplu, lipsa completă de sistem a cărţiĭ d-neĭ Voronca. Acésta nu i s'ar fi întâmplat, de bună sémă, dacă nu ar fi urmat aşà de consecvent principiul citat în prefaţă: «Eŭ nu mĭ-am lucrat cartea după nicĭ un model, m'am povăţuit numaĭ

de ceea ce singur s'a arătat. Aŭ trebuit anĭ de zile să edific şi să dărîm lucrarea gata — şi iar să reedific şi iar să dărîm, până ce am dat de calea, ce mi s'a părut maĭ nimerită». Dar calea găsită de d-na Voronca nu e cea maĭ nimerită, şi munca d-sale de organisare a fost perdută în zadar; şĭ-ar fi cruţat-o în mare parte, dacă ar fi căutat să se orienteze în literatura analogă a celor-lalte popóre.

Cu tóte acestea, ca material, publicaţiunea d-neĭ Voronca e fórte utilă. Tot ce a adunat în decurs de maĭ mulţĭ anĭ este expus într'o limbă românéscă curată şi curgĕtóre, în limba ţĕranuluĭ nostru. Neologismele sunt rare; ar fi fost maĭ bine să lipséscă cu totul (bal, p. 18; familianţiĭ, p. 50; onoraţĭ boerĭ, p. 70 şi 86; cupizilor, p. 79; eroĭ, p. 89; a se adresa, p. 95; virtute, p. 99; profund respect, p. 101; s'a amorezat, familia, p. 183, şi altele, cu atât maĭ supĕrătóre, cu cât le întâlnim chiar în textele populare).

Publicaţia d-neĭ Voronca nu e lipsită de merit, şi ar fi de dorit ca defectele semnalate pentru cele cincĭ părţĭ ale vol. I să fie evitate în volumele următóre, pe carĭ le promite în prefaţă: vol. II despre om, vol. III despre natură, vol. IV poveştĭ. Volumul supus aprecieriĭ nóstre nu merită un premiŭ al Academieĭ.

M. N. Pacu, *Elemente de instrucţie civică, drept şi economie politică.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **I. C. Negruzzi.**

In programa din anul 1899 pentru gimnasiĭ şi licee se prevede pentru clasa IV-a şi un curs elementar de instrucţie civică, drept usual şi economie politică. Ministerul Instrucţiuniĭ publice şi al Cultelor a alcătuit o programă analitică pentru a servì de călăuză atât profesorilor ce ar predà acéstă materie în şcólă, cât şi autorilor ce ar compune cărţĭ didactice pentru acest curs. D-l M. N. Pacu s'a conformat în total aceste̦ĭ programe ministeriale, când a scris cartea presintată la premiul Academieĭ.

Manualul d-luĭ Pacu forméză un volum de 200 pagine, împărţit în treĭ divisiunĭ marĭ: I. Instrucţia civică, II. Noţiunĭ de drept usual, III. Elemente de economie politică. Materia întreguluĭ volum este împărţită în 22 de părţĭ, corespunḑênd la 22 de lecţiunĭ ce le prevede programa pentru un an şcolar. La sfârşitul fie-căreĭ lecţiunĭ autorul a adaus un resumat al materieĭ, numit cestionar, iar, sub text, a pus numeróse note carĭ desvoltă materia maĭ pe larg.

Partea I. Instrucţiunea civică, împărţită în 6 lecţiunĭ, pe lângă un mare numĕr de regule morale, civice şi sociale, maĭ cuprinde un compendiŭ

scurt de drept administrativ şi constituţional. Partea II. Noţiunĭ de drept usual cuprinde elemente de drept şi procedură civilă, de drept şi procedură penală şi de drept comercial. Partea III cuprinde elemente de economie politică.

D-l Pacu scrie o limbă românéscă fórte corectă şi frumósă, aşà în cât cartea se cetesce cu plăcere. Ceea ce-mĭ pare slab este că scrierea e ţinută prea abstract, ceea ce face că e prea greŭ de înţeles pentru şcolarĭ. Este evident că autorul a condensat prea multă materie în numaĭ 200 pagine. Vrênd să fie cât se póte de complet, d-l Pacu a dat chiar maĭ mult decât cereà programa analitică a Ministeruluĭ Instrucţiuniĭ publice. Avênd în vedere că cursul acesta trebue predat în 22 de lecţiunĭ, autorul şĭ-a dat tótă ostenéla ca în un aşà mic numĕr de lecţiunĭ să facă să încapă aprópe universalitatea dreptuluĭ român, precum şi noţiunĭ cât se póte de complete de economie politică. Negreşit că un material aşà de bogat şi de vast nu se póte băgà într'un spaţiŭ aşà de restrîns decât numaĭ în paguba învĕţăturiĭ. Este sciut cu câtă greutate chiar studenţiĭ universitarĭ pricep la început abstracţiunile juridice, maĭ ales numerósele definiţiunĭ ce trebue să cunóscă, până se deprind cu ele; cu atât maĭ greŭ vor intrà asemenea abstracţiunĭ în minţile maĭ fragede ale copiilor din clasa IV-a secundară.

Aşà de exemplu d-l Pacu, dând definiţiunea ipotece, scrie la pag. 76:

«Ipoteca este un drept real asupra imobilelor afectate la plata uneĭ obligaţiĭ. Ea dă creditoruluĭ ipotecar, în cas de neachitare a creanţeĭ sale la scadenţă, un drept de preferinţă faţă cu toţĭ creditoriĭ chirografarĭ asupra preţuluĭ imobiluluĭ ipotecat, pe care îl póte urmărì şi vinde prin tribunal în orĭ-ce mânĭ s'ar găsì.» Şi aicĭ maĭ adaugă în notă: «*Droit de suite.*»

Alt exemplu:

Fidejusiune (cauţiunea): «Se chémă fidejusiune, cauţiune saŭ garanţie personală contractul unilateral şi accesoriŭ prin care cine-và se légă către creditor de a îndeplinì obligaţiunea, în cas când n'ar îndeplinì-o însuşĭ debitorul.»

In sfârşit un alt exemplu:

«Obligaţiile sunt civile, când debitoriĭ pot fi constrînşĭ la executarea lor prin o acţiune în justiţie, şi naturale de câte orĭ nicĭ o acţiune nu asigură executarea lor. Obligaţiile se nasc din: *a*) convenţiunĭ saŭ contracte; *b*) din quasi-contracte; *c*) din delicte; *d*) din quasi-delicte şi *e*) din lege.»

Expresiunile: drept real, obligaţie, creanţă, scadenţă, drept de preferinţă, fidejusiune, cauţiune, unilateral, accesoriŭ, debitor, precădere, anticresă, cumulativ, primitiv, executare, acţiune, convenţiune, contract,

quasi-contract, quasi-delict, chirografar sunt tóte enigme pentru un școlar din clasa IV secundară, enigme pe carĭ, cu tóte explicațiunile ce i le va da profesorul, tot nu le va puté pricepe. Cu tot acest defect mare, după mine, cartea este așà de bine scrisă, în cât nu m'așĭ sfiì să o recomand la premiare, dacă printre cărțile presentate nu i s'ar găsì nicĭ una superióră.

Gr. și I. Pătrășcoiu, *Studiŭ introductiv asupra băncilor populare sistem Raiffeisen și Schulze-Delitzsch.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **Dr. C. I. Istrati.**

Necesitățile sociale și economice daŭ nascere la instituțiunĭ, carĭ variéză însă fórte mult în raport cu modul lor de a fi, după natura mediuluĭ în carĭ ele ieaŭ nascere.

O maĭ directă legătură între causă și efect, față cu aceeașĭ pornire sufletéscă bună, rar este dat a se puté observà într'un mod maĭ desăvârșit.

Cunoscută a fost la noĭ lipsa spirituluĭ de asociațiune ca resultat al lipseĭ de încredere mutuală, ce decurge din o primitivă stare de lucrurĭ în lupta pentru existență.

Este de asemenea cunoscută puțina nóstră pricepere în ce privesce cestiunile economice, căcĭ de abià sunt câțĭ-và anĭ, de când un număr maĭ mare de persóne se intereséză de ele.

In tesă generală însă toțĭ țineaŭ să contribue la fericirea țĕriĭ și mulțĭ sunt aceĭ carĭ aŭ căutat, dintr'un sentiment adevĕrat de iubire a poporuluĭ, să contribue la ridicarea stăriĭ economice a sătenilor noștri.

Este curios însă a observà soluțiunea la care am ajuns noĭ față cu cele ce s'aŭ petrecut în alte țĕrĭ și cu deosebire de aprópe 90 anĭ în Germania.

Băncile populare create de Raiffeisen în Germania aŭ avut ca punct de plecare sentimentul religios creștinesc al ajutorăriĭ și moralisăriĭ aprópeluĭ.

Ca mijlóce directe ele aŭ avut la disposițiune în prima linie pe primar, notar, preot și învĕțător.

Spiritul de speculă erà înlăturat, câștigul servind după plata bine înțeles a dobândiĭ banilor întrebuințațĭ pentru constituirea unuĭ fond comun ce nu puteà în definitiv fi întrebuințat decât pentru scopurĭ umanitare utile comuneĭ.

Increderea mutuală a membrilor și buna lor credință mergeaŭ așà

de departe în cât băncile şi societăţile cu diferite meniri, organisate pe răspunderea nelimitată a membrilor lor se numěraŭ la 1899 cu 88,2°/₀ faţă de cele cu rěspunderea limitată.

Chiar şi în sistemul Schulze-Delitzsch, în care caracterul speculativ propriŭ băncilor este mult maĭ accentuat, găsim aceleaşĭ elemente ca substrat la crearea băncilor populare, cu deosebirĭ fundamentale însă în privinţa moduluĭ lor de a fi.

Sunt maximum 5 saŭ 6 anĭ, de când aceste băncĭ, carĭ depăşesc acum numěrul de 700, s'aŭ născut maĭ întâiŭ în comunele urbane şi apoĭ în cele rurale şi la noĭ.

Ele s'aŭ îmmulţit cu deoseaire în anul cel maĭ nenorocit din punctul de vedere al stăriĭ recoltelor nóstre--1899—şi numěrul lor este mult maĭ mare în judeţele în carĭ săteniĭ noştri sunt, de fapt, micĭ proprietarĭ şi în carĭ populaţiunea românéscă este maĭ curată.

Sentimentul religios nefiind la nivelul celuĭ ce găsim în populaţiunea germană, spiritul de economie încă rěŭ înţeles, încrederea mutuală tot slăbită, urmà ca dificultăţile la crearea băncilor să fie maĭ marĭ la noĭ ca în altă parte.

Se adaugă la acésta lipsa de cultură în genere şi de cunoscinţe economice, în special, precum şi faptul că primarul şi cu deosebire notarul nu puteaŭ fi luaţĭ în consideraţiune decât în mod cu totul excepţional, faţă cu o ast-fel de reformă la noĭ.

Rěmâneà încă preotul şi învěţătorul. Şi dintre aceştia preotul adesea lăsà mult de dorit. Invěţătorul erà dar singurul factor, care puteà să servéscă la înjghebarea uneĭ ast-fel de creaţiunĭ. Luĭ de fapt, în marea majoritate a casurilor, îĭ datorim crearea băncilor nóstre de la ţéră.

Un noŭ factor a intervenit în societatea nóstră, spre cinstea claseĭ maĭ avute, şi acesta e constituit prin proprietariĭ marĭ, carĭ adesea aŭ contribuit cu óre-carĭ sume pentru înfiinţarea băncilor sătescĭ, cărora s'aŭ arătat prielnicĭ.

Câţĭ-và revisorĭ şcolarĭ şi prefecţĭ aŭ dat tot concursul lor acestor creaţiunĭ, de la carĭ aşteptăm atâta bine, iar statul înfiinţând cassa centrală a luat din fericire îndată direcţiunea generală şi controlul, de care aceste băncĭ, la noĭ, maĭ mult ca orĭ şi unde, aŭ atât de mare necesitate.

Sistemul nostru în genere are în prima linie ca scop tocmaĭ ceea ce se aflà ca parte secundară în sistemele germane citate maĭ sus. Prin cotisaţiunĭ lunare şi prin depunerĭ obligatoriĭ s'a căutat să se desvolte spiritul de economie, încrederea mutuală şi fructificarea capitaluluĭ pe care săteniĭ noştri, în nesciinţa lor, îl ţineaŭ dosit.

Atracţiunea la noĭ se rotesce însă în jurul câştiguluĭ; iată de ce ele şi lucréză în genere cu dobânḑĭ prea marĭ.

O publicaţiune se impuneà la noĭ ca o absolută necesitate: aceea de a arătà în genere cum s'a procedat şi ce se face în străinătate şi cu deosebire în Germania, ţéra de origine a băncilor populare.

Din fericire avem acum o ast-fel de lucrare.

Ea pórtă numele de: *Studiŭ introductiv asupra băncilor populare; sistem Raiffeisen şi Schulze-Delitzsch de Gr. şi I. Pătrăşcoiŭ, cu o prefaţă de Dr. N. O. Popovicĭ-Lupa, agronom.*

Acest studiŭ a fost publicat de Administraţiunea Casseĭ şcólelor a Ministeruluĭ Cultelor şi Instrucţiuniĭ publice, şi are 367+25 pagine.

Acéstă lucrare ocupă un loc de sémă printre cele puţine ce se ocupă în ţéră la noĭ cu ast-fel de cestiunĭ. De alt-fel fraţiĭ Pătrăşcoiŭ aŭ scris şi cu altă ocasiune studiĭ premergĕtóre relative la acéstă cestiune în «Amicul Poporuluĭ» din 1902.

Lucrarea lor este amănunţită şi consciinţios făcută şi din cetirea eĭ ne putem cu uşurinţă da sémă de scopul înalt urmărit de ambiĭ creatorĭ germanĭ aĭ sistemelor expuse; de atenţiunea specială ce le-a dat-o Statul german; de modul practic cum băncile aŭ fost create şi după care ele funcţionéză, şi de serviciul real pe care îl aduc populaţiuniĭ rurale, atâtea cestiunĭ importante ce am dorì aşà de mult să vedem resolvate şi la noĭ în acelaşĭ mod.

Să ne gândim numaĭ în ce stare înfloritóre ne-am fi aflat, dacă odată cu împămîntenirea de la 1864, starea nóstră culturală şi economică ar fi permis să se fi creat de atuncĭ ast-fel de băncĭ, cu deosebire după sistemul Raiffeisen.

Lucrarea fraţilor Pătraşcoiŭ, cu tóte că nu are nimic noŭ saŭ personal, merită să fie încurajată de Academia Română, cu deosebire pentru că asemenea publicaţiunĭ sunt necesare prin interesul subiectuluĭ ce comportă şi atât de utile societăţiĭ nóstre, cum şi pentru a stimulà pe aceĭ ce vor voì să se ocupe cu cestiunile economice, atât de indispensabile în desvoltarea nóstră actuală

Propun deci Academieĭ a se da fraţilor Pătrăşcoiŭ o parte din premiul Adamachi, şi anume suma de leĭ una mie.

V. Podeanu, *Cîntece.* Vol. II, III. Bucurescĭ 1902—1903. — *Raport de* **I. C. Negruzzi.**

In douĕ micĭ volume de câte 100 pagine fie-care, d-l V. Podeanu publică în 1902 şi 1903 vre-o şépte-ḑecĭ şi câte-và de poesióre, cel maĭ

des de câte treĭ strofe fie-care. Poesiile sunt grupate sub deosebite titlurĭ, precum «Cîntece», «Cîntece de lume», «Cîntece de stradă», «Versurĭ», «Ernatice,» etc. Deşì versificarea este în general uşóră şi corectă, n'am putut găsì plăcere la cetirea poesiilor d-luĭ Podeanu, afară dór la câte-và din cele intitulate «Cîntece» din vol. II, carĭ sunt maĭ mult descriptive. Dar şi aicĭ sunt incorectitudinĭ de limbă şi gramatică, după mine, neertate.

Aşa de ex. în «Cîntec» de la pag. 22, autorul dice:

Cîntaŭ privighitoriĭ,
De resună pe luncĭ...

uitând că pasĕrile de carĭ vorbesce se chémă în limba nóstră: *privighitorile* (femin.), pe când *privighitoriĭ* (masc.) sunt ómenĭ carĭ privighéză. In timpul Regulamentuluĭ Organic *privighitorĭ* se numiaŭ în Moldova subprefecţiĭ de astădĭ.

Tot aşà în poesia «Mortuus», pag. 52, autorul scrie:

Sicriul meŭ de brad din casă
Mi-l *scóte* patru creditorĭ —

puind subiectul la plural şi verbul la singular.

Dar ceea ce-ĭ maĭ neertat este modul trivial în care poetul îşĭ închipue, în fórte dese casurĭ, că este ertat a scrie poesiĭ. Nu citez, ci mĕ mulţumesc numaĭ a notà poesiile: «Idila» (III, p. 85), «Rĕspuns» (id., p. 89), «Lili» (id., p. 61), «Din Visurĭ» (id., p. 39), «Clara» (II, p. 67), «Pe trotuar» (id., p. 61), «Mama» (id., p. 81). Aşĭ puté să citez fórte multe altele.

Lucrarea d-luĭ Podeanu cred că nu merită să fie încuragiată, cu atât maĭ puţin să fie premiată.

Vasile Pop, *Ocna vieţeĭ. Schiţe, fantaziĭ şi nuvelete.* Bucurescĭ-Ploescĭ 1903. — *Raport de* **Dr. At. Marienescu.**

Autorul ţintesce ca să scrie ce-và umoristic saŭ să satiriseze, dar descrierile luĭ sunt nisce batjocurĭ grosolane; p. e. în descrierea No. 10: «Pe drumurĭ rele», arată că preotuluĭ din sat îi maĭ place de cârciumăriţa ovreică decât de preotésa; că preotul s'a îmbĕtat şi pornind din cârciumă a cădut prin şanţurĭ şi acì a cântat liturghia; că s'a dus la muierea altuia, dar bărbatul îl bate. In descrierea No. 16: «Ocna vieţeĭ» arată pe ceĭ osândiţĭ la ocnă, carĭ pe rând se laudă că sunt de ném mare; pe rând povestesc crimele părinţilor şi strămoşilor şi

ale lor, şi apoĭ cu fală spun că din părinţiĭ saŭ strămoşiĭ lor carĭ aŭ fost spânzuraţĭ.

Din tóte descrierile lipsesce simţul de religiune, de moralitate şi numaĭ în scrierea No. 13: «O ḑi bună» se află o idee naţională şi de cultură.

Imĭ pare rĕŭ că s'a tipărit acéstă carte, pentru că omul adevĕrat şi românul cult se scandaliséză de ea.

Pentru acésta eŭ opul «Ocna vieţeĭ» cu indignare îl resping de la premiare.

Dr. N. O. Popovicĭ-Lupa, *Agricultura. Cunoscinţe practice de cultura pămîntuluĭ şi a plantelor agricole.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **Dr. C. I. Istrati.**

D-l Dr. N. O. Popovicĭ-Lupa este un specialist, care îşĭ are dejà reputaţiunea binişor făcută prin lucrările sale de agricultură, între carĭ cu deosebire nu trebue să uităm pe aceea relativă la porumbul român, tipărită în limba germană la 1889.

D-sa nu numaĭ cu cuvîntul la şcólă, dar şi în întreprinderĭ agricole, caută a pune în practică cunoscinţele sale teoretice.

Lucrarea ce presintă Academieĭ a fost aprobată ca carte didactică pentru şcolile inferióre de agricultură.

Din acest punct de vedere póte că acéstă carte ar fi putut fi făcută după un alt plan.

Autorul însă a ţinut ca lucrarea sa să servéscă tot de odată şi învĕţătorilor şi săteanuluĭ, şi e natural că atuncĭ când o lucrare de expunere cu tendinţă de vulgarisare a cunoscinţelor practice a uneĭ sciinţe caută să satisfacă la treĭ categoriĭ de cetitorĭ de odată, să nu pótă mulţumì în total pe fie-care în parte.

După modesta mea părere, cartea acésta nu póte fi utilă săteanuluĭ; nu cred că este acea lucrare care trebue pusă în mâna copiilor din şcolile inferióre de agricultură, dar o găsesc cu mult maĭ bună şi fórte indicată pentru învĕţătorĭ.

Aceştia vor găsì în lucrarea de agricultură a d-luĭ Dr. Popovicĭ-Lupa numeróse indicaţiunĭ fórte utile pentru a puté la rândul lor nu numaĭ să le întrebuinţeze în mod spornic pentru cultivarea pămînturilor şcóleĭ, saŭ a acelor ce pot avé pe séma lor, dar încă aceştĭ învĕţătorĭ ast-fel bine preparaţĭ vor puté să transmită aceste cunoscinţe cu sfatul şi cu fapta sătenilor, în modul cum aceştia pot să le pricépă maĭ uşor.

Lucrarea este consciinţios făcută şi conţine multe date importante, fără însă a avé nimic personal saŭ noŭ: ea conţine noţiunĭ elementare de agricultură, expuse adesea destul de nemerit.

Cred cu cale totuşĭ să atrag atenţiunea asupra câtor-và puncte:

«Dacă din potrivă în pămîntul nisipos sunt numaĭ firişóre micĭ de alte petre, acestea cuprind materiĭ, care încetul cu încetul se topesc şi se fac bune pentru hrana plantelor. De aceia ast-fel de pămînt, cu deosebire când coprinde şi *tericiu,* este maĭ roditor, de cât cel de nisip curat saŭ nisip văros.» (1)

Firişóre micĭ; pietre faţă cu nisip; materiĭ, fără a spune care, orĭ-cât de elementar; se topesc şi se fac bune (?); tericiu, fără a spune ce e, decât la pag. 8, nu mi se pare tocmaĭ clar şi didactic.

Şi chiar la pag. 8, se ḑice ast-fel fără a spune exact ce este:

«Pămînturile argilóse bogate în tericiu (materie négră) se numesc de popor: pămînturĭ negre marĭ.» (2)

De asemenea:

«Lutul este un amestec de argilă, 5 % rugină şi peste 10% nisip în pulbere măruntă şi móle (neaspră). Stratul de pămînt galben, ce se vede sub stratul negru, cuprinde încă şi pulbere de pétră de var (carbonat de calce), care sfîrâe, când turnăm ceva oţet peste ast-fel de pămînt.» (3)

Nisip móle, sfârâe în loc de ferbe, *ce-và* oţet, calce în loc de calciŭ, nu sunt tocmaĭ indicate.

Tot ast-fel:

«Dacă un pămînt cuprinde cel puţin 3% carbonat de calce, spumegă şi sfîrâe, când turnăm peste el un acid (apă tare) óre-care, de ex. oţet.» (4)

S'ar păré că acid, apă tare şi oţet este tot una. Ar fi fost mult maĭ clar să se ḑică: când turnăm peste el un acid óre-care, de ex. apă tare, oţet, etc.

Chiar clasificaţiunea pămînturilor şi caracterisarea lor mi se pare greoiŭ şi neclar făcută.

Găsesc iar câte-và omisiunĭ.

Ast-fel la pag. 47 se uită a se spune că cenuşa este cu deosebire prielnică vieĭ.

---

(1) Pag. 5.
(2) Pag. 8.
(3) Pag. 8.
(4) Pag 10.

Iar:

«După plante cu rădăcinĭ aţóse, carĭ se întind în stratul de deasupra, cum sunt grânele, sĭ punem plante cu rădăcinĭ drepte şi adîncĭ, cum e rapiţa, lucerna, trifoiul, măzărichea, apoĭ porumbul, sfecla, etc.» (1).

E cam obscur, căcĭ s'ar păré că se pune porumbul la un loc cu sfecla şi rapiţa.

Afară de aceste uşor de îndreptat micĭ erorĭ, cartea este excelentă şi dacă i s'ar face maĭ multe figurĭ, cu deosebire la pag. 14, unde se vorbesce de uscarea pămînturilor, ea va servì cu succes nu numaĭ învĕţătorilor, dar în general tuturor proprietarilor şi arendaşilor de pămînt, cu óre-care cultură, carĭ vor găsì într'însa numeróse indicaţiunĭ utile pentru munca lor.

Lucrarea d-luĭ Dr. Popovicĭ-Lupa, cu tóte că e utilă în condiţiunile indicate maĭ sus, nu are însă calităţile cerute pentru a puté fi presintată Academieĭ spre premiare.

Radu D. Rosetti, *Printre picăturĭ.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

31 de bucăţĭ, scrise din fuga condeiuluĭ şi după cum, fie împrejurările, fie amintirea, fie imaginaţiunea i le sugeraŭ, plăcute la cetit şi chiar interesante, unele însă prea puţin adâncite ca psichologie, prea superficial tratate ca studiŭ de năravurĭ, prea năzuind la efectul imediat al îmboldiriĭ saŭ al tensiuniĭ spirituale, aşà că de multe orĭ efectul se pare a fi în nepotrivire cu silinţa ce-şĭ dă autorul de a-l produce. Evident însă că tînĕrul şi simpaticul autor printre Picăturile acestea ar fi putut strecurà unele cu maĭ multă intensitate decât cele ce — după arătarea coperteĭ — se vĕd picându-ĭ de sus, pe neaşteptate, aşà întâmplător, pe cap şi maĭ ales pe hârtie, însă graba de a scrie, de a produce — coûte que coûte, — dorinţa de a adăugà, strînse într'un volum, producţiunile disparate ale bogateĭ imaginaţiunĭ, la cele maĭ îmmănunchiate de o idee, de o tendinţă, ce ne dedese până acum, l-aŭ făcut să scótă la lumină aceea ce ar fi trebuit să păstreze pentru vremurĭ de secetă, de lipsă, de sărăcie intelectuală! Păcat!!... Ne-am deprins însă la mişcările de impulsivă sentimentalitate orĭ voinţă a duiosuluĭ poet, pentru a nu considerà şi acéstă a sa încercare, maĭ cu îngreuiată rĕspundere, decât aŭ fost considerate unele dintre precedentele sale intreprinderĭ literare.

(1) Pag. 183.

Fără de a analisà maĭ cu deamănuntul cele cuprinse în presentul volum, dăm îndemn autoruluĭ a ne da la anul un frumos volum de versurĭ saŭ de prosă de o valóre maĭ puţin contestabilă, pentru a avé plăcerea să propunem Academieĭ premiarea, pe care, de astă dată, cu părere de rĕŭ nu ĭ-o putem nicĭ cere, nicĭ acordà.

Dr. Valeriu Roşculeţ, *Staţiunea balneară şi climatică Strunga (jud. Roman). Studiŭ igienologic asupra localităţiĭ în vederea aşezăriĭ unuĭ sanatoriŭ pentru tuberculoşĭ.* Bucurescĭ 1903.—*Raport de* **Dr. I. Felix.**

Intre diferiţiĭ factorĭ de carĭ se servesce medicina pentru a înlesnì vindecarea tuberculoseĭ pulmonare în primele stadiĭ de evoluţiune, ocupă primul loc sanatoriile speciale. Regatul român nu posedă până astăḑĭ nicĭ un asemenea sanatoriŭ, şi fostul Director general al Serviciuluĭ sanitar Prof. Dr. Petrini-Galaţĭ, făcênd studiile pregătitóre pentru instalarea uneĭ asemenea instituţiunĭ, a însărcinat pe Dr. V. Roşculeţ cu cercetarea stabilimentuluĭ balnear Strunga, cu constatarea dacă acel stabiliment însuşesce condiţiunile necesare unuĭ sanatoriŭ pentru tuberculoşĭ. Autorul, îndeplinind acéstă însărcinare, examinéză tóte condiţiunile pe carĭ crede că trebue să le céră de la staţiunea Strunga, pentru ca să pótă fi lesne transformată într'un sanatoriŭ de tuberculoşĭ, anume: solul localităţiĭ, apa eĭ de bĕut, atmosfera, apĕrarea contra vênturilor, lumina solară, umiditatea, priveliştea, înlesnirea transportuluĭ bolnavilor, înlesnirile de transformarea clădirilor existente în sanatoriŭ.

Autorul descrie délurile şi pădurile carĭ înconjóră Strunga cu flora lor, şi pentru ca să probeze salubritatea localităţiĭ, menţionéză că în satele aparţiitóre comuneĭ Strunga nu s'aŭ înregistrat casurĭ de tuberculosă pulmonară şi că în cătunul Hăbăşescĭ, 2 km. departe de Strunga, se află bătrânĭ în vârstă fórte înaintată.

Autorul trece la examinarea clădirilor existente ale stabilimentuluĭ şi arată că ele se pot utilisà pentru scopul propus, nu menţionéză însă nimic despre modul de construcţiune a sanatoriilor din străinătate, cu coridóre vaste, luminóse, cu verande carĭ se deschid spre grădină; comparaţiunea clădirilor de la Strunga cu confortul sanatoriilor străine n'ar fi slăbit valórea afirmaţiuniĭ, că cu cheltuélă relativ mică s'ar puté adaptà instalaţiunile de la Strunga, pentru ca să devină un bun sanatoriŭ, căcĭ sciind că clădirea din noŭ a unuĭ sanatoriŭ perfect pentru 100 bolnavĭ ar costà o sumă de banĭ cu mult maĭ mare decât aceea de care Direcţia sanitară va puté dispune, şi

pentru ca să nu se amâne prea mult timp crearea unuĭ sanatoriŭ poporan, ne unim cu propunerea ca să se utiliseze şi să se adapte pentru acest scop staţiunea balneară Strunga.

Autorul face un studiŭ lung şi amănunţit al soluluĭ staţiuniĭ Strunga, descrie configuraţia luĭ, structura geologică, cu utilisarea cercetărilor luĭ Gr. Cobâlcescu, a regiuniĭ între Siret şi Prut, execută examenul bacteriologic, fisic şi chimic al soluluĭ, examinéză porositatea luĭ şi conchide că solul staţiuniĭ este format până la 1 m. adâncime din terenurĭ argilo-nisipóse calcarifere, carĭ reţin apa cu energie, că este dar necesar să se împedice orĭ-ce formaţiune de gropĭ saŭ excavaţiunĭ în carĭ ar stagnà apele meteorice, ca să se dreneze solul şi să se capteze isvórele ce rĕsar din cósta déluluĭ. Drenarea se impune, maĭ ales din causă că soclul unora din clădirile actuale este umed.

Apoĭ autorul trece la cercetarea celor 2 grupe de isvóre de apă de la Strunga, de apă comună, care este cam mineralisată, dar alt-fel bună şi abundentă, şi de apă sulfurósă alcalină, despre care comunică resultatele analiselor făcute de Stenner în anul 1856, de Istrati şi Saligny, fără indicaţiune bibliografică, comparându-le cu Eaux-Bonnes, după A. Şaabner-Tuduri. Numĕrarea bacteriilor cultivate dintr'un basin în care se află pesce şi brósce ţestóse a fost o lucrare inutilă, ca şi experienţele fisiologice cu injectarea intraperitoneală a unor cobai cu culturĭ din apa aceluĭ basin. Imprejurarea că apa de bĕut are duritatea de 21°74 (grade germane) nu o considerăm ca un rĕŭ, căcĭ vindecarea tuberculoseĭ pulmonare se face obicĭnuit prin încrustare, prin depunerea de sărurĭ calcare. Nu vom urmà pe autor în aprecierile sale asupra folóselor apeĭ sulfuróse în tratarea tuberculoseĭ, rolul idroterapieĭ la acéstă bólă, studiat maĭ ales de W. Winternitz, îl menţionéză D-rul Roşculeţ numaĭ cu puţine cuvinte.

In capitolul lung asupra climeĭ staţiuniĭ Strunga se fac, în lipsă de observaţiunĭ din acéstă localitate, deducţiunĭ după observaţiunile din locurile nu prea depărtate, culese de Institutul central de meteorologie. Autorul a determinat într'o singură ḑi cantitatea aciduluĭ carbonic din atmosfera localităţiĭ, şi a găsit-o maĭ mică decât de 3 părţĭ în 10 000 părţĭ de aer. D-sa conchide că Strunga este o localitate cu clima continentală excesivă, ca orĭ-care alta din localităţile ţĕriĭ nóstre; că fiind înconjurată de pădure şi adăpostită prin délurĭ contra curenţilor de la N şi NE, extremele de temperatură sunt reduse şi acţiunea lor slăbită. Numĕrul ḑilelor ploióse este cu o treime maĭ mic decât în regiunile muntóse ale ţĕriĭ, atmosfera este liniştită 250 ḑile pe an, vênturile sunt de mică intensitate, crivĕţul nu se resimte; în timpul

ernii locuitorii staţiunii se pot bucurà de maximul posibil de insolare. Aerul atmosferic este liber de praf, de gaze străine, de bacterii.

Deşì din causă de economie am primì cu satisfacţiune, ca staţiunea Strunga să fie adaptată, edificiile eĭ lărgite şi transformate într'un sanatoriŭ pentru tuberculoşĭ, şi acésta cu un ceas maĭ înainte, nu putem aprobà încheerea d-luĭ Dr. Roşculeţ, care nu se baséză pe nicĭ-o cercetare: că sunt puţine localităţĭ în ţéra nóstră, carĭ să răspundă maĭ desăvârşit decât localitatea de la Strunga numeróselor condiţiunĭ pe carĭ le reclamă un sanatoriŭ popular pentru tuberculoşĭ. In acéstă cestiune nu vom apelà cu autorul la autoritatea igieniştilor francesĭ Fonssagrives şi Arnould, şi de óre-ce nu ne va fi de ajuns un singur sanatoriŭ pentru tuberculoşĭ, este bine să consultăm şi instinctul poporuluĭ, care de mult a făcut în acéstă privinţă o alegere potrivită.

D-rul Roşculeţ s'a mărginit dar în examinarea localităţiĭ Strunga, în expunerea amănunţită a procedărilor de examinare, presintându-ne o lucrare diligentă, care póte fi utilă pentru scopul propus. Studiul asupra misiuniĭ unuĭ sanatoriŭ, asupra alegeriĭ bolnavilor carĭ se internéză în sanatoriŭ, asupra resultatelor la carĭ ne putem aşteptà de la funcţionarea uneĭ asemenea instituţiunĭ, nu intră, după părerea autoruluĭ, în cadrul lucrăriĭ de faţă. Din ceĭ săracĭ puţinĭ se vor vindecà, căcĭ tuberculosa nu se vindecă în 3 lunĭ, cât şed bolnaviĭ obicĭnuit în sanatoriile poporane, după care timp se întorc la ocupaţiunea veche. Ne maĭ trebue dar şi locale pentru isolarea tuberculoşilor incurabilĭ, carĭ aŭ devenit focare periculóse de propagarea bóleĭ.

Cărticica de faţă, cu tóte că nu este lipsită de óre-care valóre, nu este destul de importantă pentru ca să fie premiată cu premiul Adamachi.

H. Sanielevicĭ, *Incercărĭ critice*. Bucureştĭ 1903. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Junele «licenţiat în filosofie» H. Sanielevicĭ îşĭ întroduce micul volum printr'o amabilă prefaţă a profesoruluĭ sĕŭ d-l C. Rădulescu-Motru. Volumul cuprinde 19 scurte cercetărĭ, maĭ ales literare, carĭ tóte caută să stabiléscă o legătură între evoluţiunea socială şi apariţiunile culturale. Intercalarea puţin potrivită a uneĭ «Privirĭ asupra istorieĭ filosofieĭ moderne», scrise de autor la una din probele examenuluĭ sĕŭ de licenţă, sporesce numĕrul bucăţilor la 20 şi maĭ îngróşă volumul cu câte-và pagine. Precum se vede, d l Sanielevicĭ este departe de preceptul Horaţian: *Nonumque prematur in annum.*

Subiectele cercetărilor sunt, după cum am ḑis, maĭ ales literare, d.

e. despre ideile d-luĭ Gherea asupra şcóleĭ romantice, despre «Momentele» d-luĭ Caragiale, despre «Patriarhalele» d-luĭ St. O. Iosif, despre «O sărutare» a juneluĭ sĕŭ coleg de la Universitate d-l Ioan Petrovicĭ, despre d-l Haralamb Lecca, despre drama israelită Manasse a d-luĭ Ronetti Roman, etc.

Multe din aceste schiţe critice sunt scrise cu vioiciune, şi în deosebĭ căldura care transpiră din apreciarea nuvelelor d-luĭ I. A. Brătescu-Voineştĭ lasă o impresiune fórte simpatică.

Insă întréga lucrare are semnele obicĭnuite ale încercărilor prea juvenile: generalisarea pripită şi aplicarea noţiunilor, căpĕtate în şcólă la nisce împrejurărĭ, cu carĭ nu se potrivesc. Autorul se luptă în zadar să adapteze diferenţiarea occidentală între clasicism şi romantism la mişcarea nóstră literară, şi pe când vorbesce de *tendinţele romantice* ale societăţiĭ literare «Junimea» din Iaşĭ, atribue d-luĭ Brătescu-Voineştĭ *tóte caracterele unuĭ clasic.*

Amândouĕ aprecierile ne par ciudate; şi în ce privesce societatea «Junimea», e destul să amintim că cel maĭ caracteristic autor eşit din mijlocul eĭ, acela care, fără deşteptarea, încuragiarea şi preţuirea din partea membrilor vecheĭ societăţĭ literare din Iaşĭ, n'ar fi scris póte nicĭ una din povestirile sale, este Ioan Creangă, pentru ca să se simtă tótă extravanganţa încercăriĭ de a rubrică pe scriitoriĭ noştri în dichotomia franceso-germană de romantism şi clasicism.

Dacă încercările d-luĭ Sanielevicĭ se puteaŭ fórte bine presintă la unul din premiile ce le distribue Facultatea de litere din Bucurescĭ «actualilor saŭ foştilor eĭ studenţĭ», nu credem că sunt calificate pentru un premiŭ al Academieĭ Române.

Sorcovă, *Clipe de repaus.* Braşov 1903.—*Raport de* **I. C. Neguzzi.**

Sub pseudominul «Sorcovă», un autor transilvănean presintă la premiul Adamachi nouĕ novelete adunate într'un mic volum in-16° de 155 pag. Istoriórele sunt: «Tata Moşu», «Din amintirile unuĭ autor român», «In pămînt străin», «De ale nóstre», «Deputăţia mea», «Un Engles despre noĭ», «Popa Şandru», «Precis la punt» şi «Foiţă despre Foiţă».

In câte-và din acestea autorul satiriséză óre-care stărĭ sociale ale Românilor Ardelenĭ. Aşà de exemplu, în «De-ale nóstre», un preot voind a înfiinţà «o societate economică cu menirea specială de a da avênt culturiĭ de vite» are nenorocita idee de a consultà maĭ întâiŭ un şir de persóne, «a căror părere puteà să aibă vre-o importanţă în materie.»

Resultatul este că toţĭ ceĭ consultaţĭ saŭ îl descuragéză saŭ îl batjocuresc. Abià la urmă preotul vede că ar fi trebuit să organiseze lucrul, fără a maĭ cere prealabil părerea atâtor persóne. In «Deputăţia mea» totul se baséză pe o neînţelegere: Un numĕr de ţĕranĭ vor să numéscă pe cine-và advocat într'un proces ce aŭ, pe când el îşĭ închipue că vor să-l alégă deputat. Cuvîntul «ablegat» fusese înţeles în mod deosebit. Slab este «Un Engles despre noĭ», în care autorul pune în gura unuĭ Engles critica ce vrea să facă moduluĭ de a slujì leturghia în bisericile ortodoxe din Ardél. Maĭ slab este încă «Foiţă despre Foiţă». Din contră cu interes se cetesce «In pămînt străin», câte-và pagine bine simţite despre un prieten şi fost conşcolar, mort în străinătate. Cel maĭ bine scris este însă fără îndoélă «Tata Moşu», o nuvelă în care autorul descrie cu multă duioşie figura simpatică a bunicului sĕŭ, protopopul. Prosa d-luĭ Sorcovă ar fi plăcută şi curgĕtóre, dacă pe icĭ pe colo nu ne-ar supĕrà câte-và cuvinte saŭ locuţiunĭ ardelene, neobicĭnuite în limba nóstră literară. Dacă aceste frase saŭ vorbe ar fi populare, negreşit că în contra lor n'ar fi nimic de ḑis, dar ele sunt creaţiunĭ greşite şi de prisos ale pătuiriĭ culte române din Austria, absolut neadmisibile în limba română. Aşà de exemplu la pag. 64: «Ergo: *orĭ sistaţĭ tótă truda...» A sistà truda* însemnéză a nu-şĭ maĭ da ostenéla. Pag. 106: «*Conturbătoriĭ* naturalĭ aĭ serviciuluĭ divin» (turburătoriĭ). Pag. 116: «Procurorul a ridicat *acusă*.» Pag. 117: «In loc *de apelată*, daţi-mĭ voie...» (în loc de a face apel). Pag. 150: «Voiam să-ĭ *reflectez* ceva» (să observ). Pag. 131: «*Firmul meŭ decis*» (Hotărîrea mea nestrămutată). Pag. 121: «*Ruinul* material» (în loc de *ruina*). Pag. 101: «Mi s'a părut... prea *şablonar*» (după germ. schablone: rutinar). Pag. 44: «Studiăm *drepturile*» (jura, die Rechte, în loc de *dreptul*). Pag. 56: «Am *aclus o comitivă*» etc., etc.

In total d-l Sorcovă pentru noveletele sale merită, dacă nu un premiŭ al Academieĭ Române, cel putin o menţiune onorabilă.

A. Urechiă, *Dictionnaire français-roumain, deuxième édition revue et augmentée.* Bucurescĭ 1903. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Dicţionarul frances-român al d-luĭ Urechiă este o ediţie nouă, revĕḑută şi amplificată, a dicţionaruluĭ sĕŭ de la 1898. El se presintă acum, şi ca cuprins şi ca tipar, în condiţiunĭ cu mult maĭ bune decât acum şépte anĭ, şi este unul din dicţionarele micĭ ce pot fi utilisate cu folos în şcólă. In comparaţie cu altele de acelaşĭ fel, d. p. cu al luĭ Damé (Bucurescĭ 1900), e ce-và maĭ bogat; conţine însă multe cu-

vinte, carĭ ar fi putut să lipséscă fără nicĭ un inconvenient (d. p. termeniĭ technicĭ carĭ în românesce sunt tocmaĭ aşà ca în franţuzesce), şi-ĭ lipsesc în schimb o sumă de expresiunĭ şi idiotisme franţuzescĭ, carĭ ar fi trebuit relevate prin exemple maĭ numeróse la cuvintele corespundĕtóre (cf. d. p. art. affaire, p. 25, cu acelaşĭ articol din dicţionarul luĭ Damé, p. 18). Un dicţionar nu trebue să deà numaĭ traducerea brută a cuvîntuluĭ străin («affaire, s. f. afacere, trébă, daraveră, proces, duel»); el trebue să releveze prin frase întregĭ şi nuanţele de înţeles ce le are cuvîntul în limba literară şi populară. Se înţelege că un dicţionar mic ca al d-luĭ Urechiă trebue să se mărginéscă la cele maĭ principale; nimenea nu-ĭ póte face imputarea că nu cuprinde materialul întreg al limbiĭ francese; e de dorit totuşĭ ca la o nouă ediţie autorul să îmbogăţéşcă exemplele la unele cuvinte.

Traducerile românescĭ sunt în majoritatea casurilor nimerite, se găsesc cu tóte acestea încă multe greşelĭ; ele se pot reduce la două categoriĭ: a) în traducerile sale autorul întrebuinţéză prea adese-orĭ cuvinte românescĭ neliterare, provincialisme saŭ mahalagisme bucurescene; după părerea nóstră, un dicţionar nu trebue să deà decât limba literară saŭ adevĕrata limbă populară; b) înţelesul primordial al cuvintelor este dat câte odată după cel figurat saŭ derivat, nu înaintea luĭ; unele traducerĭ sunt chiar cu totul greşite.

Voiŭ cità numaĭ câte-và exemple; a le cità pe tóte e cu neputinţă, şi nu e de nevoie, de óre-ce odată ce i se atrage atenţiunea d-luĭ Urechiă asupra acestuĭ defect al opereĭ sale, d-sa va căutà să-l îndrepte, revisuind din noŭ întreg dicţionarul.

a) **Abaisser** (s'): a cabulipsi, a catadicsi; «a catadicsi» da, dar «a cabulipsi»?

Abalourdir: a tâmpi, a îndobitoci, a împrosti; se ḑice a prostì, nu a împrostì; cf. **abêtir**, **abêtissement**, **abrutissant**.

Abandon: părăsire, lăsare, delăsare; «delăsare» e un barbarism.

Assouplir: a îmlădia, a muia; maĭ corect este a mlădià, a face să se plece, a muià.

Attrape-lourdaud saŭ **Attrappenigaud**: cursă grosolană (în care nu poţĭ prinde decât pe un prostănac, pe un cască-gură). Se ḑice «gură-cască», nu cască-gură.

Confus, e: fîstîcit, sastisit, ruşinat || încurcat || obscur, confuz, nelămurit || amestecat, deavalma — «sastisit» nu e literar, în «deavalma» nu corespunde exact franţ. confus. Cu mult maĭ bine e explicat acest cuvînt în dicţionarul luĭ Damé, care evită, fără nevoie, şi pe «fîstîcit». Cf. la

Urechiă **Déferrer**: a desfereca || a despotcovi || *fig.* a fîstîci, a sastisi. Pe cât sciŭ, se ḑice numaĭ «a se fîstîci».

Effronté, e: neruşinat, obraznic, botos; «botos» nu merge.

Égosiller (s'): a răguşi, a-şĭ sparge gâtiţa, a se sitivi; s'égosiller nu însémnă «a răguşi», iar «a-şĭ sparge gâtiţa, a se sitivi» nu sunt literare. Maĭ bine traduce Damé «a-şĭ sparge pieptul»; Larousse explică cuvîntul frances prin «crier fort et longtemps».

Épidemie: epidemie, boleşniţă, molimă; erà destul «molimă, epidemie.»

Gâcher: fig. a rasoli; e un mahalagism.

Ménager: a economisi pe cine-và; a cruţa (puterile, viéţa); —«a economisì pe cine-và», dacă se ḑice, e un mahalagism.

Mésaventure: păţanie, potcă; ursuzluc; — pe unde se va fi întrebuinţând ursuzluc (ne-am aşteptà la ursuzlîc), nu sciŭ; spre a traduce însă pe «mésaventure» n'avem nevoie de el, când se găsesc în limba nóstră destule cuvinte maĭ potrivite; cf d. p. Damé, s. v.

Moquer (se): a-şĭ bate joc, a lua în deridere, a lua peste picior; — «a luà în deridere» e un barbarism; românesce se ḑice «a luà în rîs». Autorul a uitat expresiunea maĭ potrivită «a luà în bătae de joc». Ar fi trebuit apoĭ să se arăte aicĭ şi construcţiunea luĭ se moquer în franţuzesce.

Pleurnicher: a se smorcăi, a se sclifosi, a sgânci, a miorlăi;—«a se sclifosì» e mahalagism; se ḑice «a scâncì», nu a «sgâncì.»

b) **Abbaye**: mânăstire, schit; — «mânăstire», da, dar nu schit.

Abécédaire: e trad. greşit cu «alfavetar»; «abecedar» şi «bucóvnă» erà destul.

Agissement: faptă (maĭ ales puţin delicată); corect ar fi fost «uneltire», franţ. façon d'agir.

Aiguillade: stremurar; cunosc numaĭ strămurariţă.

Alphabet: nu însémnă şi «bucóvnă», bucóvnă e cuvîntul vechiŭ şi popular pentru abecedar.

Antériorité: prioritate, protimisis; «protimisis» e însă cu totul alt ce-và.

Antiquaire: Savant specialist în cele vechĭ; la noĭ cuvîntul are alt înţeles, însémnă «un om care face comerţ cu obiecte antice saŭ cu cărţĭ vechĭ.»

Infâme: inferat, veştejit de legĭ; traducerea e rea; cuvîntul vine de la lat. infamis şi în franţuzesce însémnă «honteux, avilissant.»

Jour: lumina ḑileĭ, ḑi; ar fi trebuit întâiŭ «ḑi» şi apoĭ «lumina ḑileĭ.»

Offenser: între alte însemnărĭ i se dă şi aceea de «a păcătuì»; dată în mod absolut, acéstă însemnare e greşită; ar fi trebuit să se citeze

expresiunea «offenser Dieu», cum face Larousse şi Damé. Tot aşà ar fi trebuit explicate «greşélă, păcat» sub cuv. **Offense.**

Parcimonieux, euse: Scump, sgârcit, calicos; înţelesul primitiv de «cruţător, econom» lipsesce.

Priver: a lipsi, a priva, a jindui. || a îmblânḍi (o pasere); — maĭ întâiŭ «priver» nu însémnă «a jinduì», în rom., jinduesc = doresc, aştept ce-và cu dor, cu jind (convoiter); pentru înţelesul al doilea, ar fi trebuit să se citeze expresiunea franţ. «priver un oiseau».

S'ar puté face şi alte observaţiĭ asupra traducerilor din dicţionarul d-luĭ Urechiă; dar în orĭ-ce dicţionar franţuzesc-românesc, fie el cât de bine redactat, se vor găsì încă mult timp inadvertenţe şi greşelĭ; lexicografia nóstră e la începuturile eĭ. D-l Urechiă, ca nespecialist, a făcut ce a putut, şi cu bună intenţiune. Lucrarea sa nu este însă aşà de bună ca să merite o recunóscere din partea Academieĭ; pentru acésta ea ar trebuì să aibă calităţĭ superióre. Un defect însemnat al eĭ sunt şi multele greşelĭ de tipar, inconsecuenţele în întrebuinţarea abreviaţiunilor şi lipsa unuĭ tabloŭ al acestora.

CONCURSURĬ PENTRU PREMIĬ.

1 9 0 4.

A. Premiĭ pentru cărţĭ publicate.

I. *Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu*, de 12.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** uneĭ cărţĭ scrise în limba română, *cu conţinut de orĭ-ce natură*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1900 până la 31 Octomvrie 1904.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărţilor propuse la concursul acestuĭ premiŭ este până la **31 Octomvrie 1904.**

In privinţa *Premiuluĭ Năsturel-Herĕscu* se pun în cunoscinţa publiculuĭ următórele disposiţiunĭ din codicilul rĕposatuluĭ întru fericire C. Năsturel-Herĕscu :

«In tot anul Societatea Academică Română va avé a premià, din veniturile fonduluĭ *Năsturel*, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotì de către Societate ca cea maĭ bună publicaţiune apărută în cursul anuluĭ; însă aceste premiĭ vor fi de două speciĭ :

«1. In treĭ anĭ consecutivĭ, de-a rândul, se va decerne câte un premiŭ de patru miĭ Leĭ noĭ, No. 4.000 L. n., *minimum*, la cea maĭ bună carte apărută în cursul anuluĭ expirat.

«2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiŭ fix de douĕ-spre-ḑece miĭ Leĭ noĭ, No. 12.000 L. n., carele se va numì «*Marele Premiŭ Năsturel*», opereĭ care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru anĭ precedenţĭ. Acest premiŭ nu se va puté decerne uneĭ lucrărĭ, care va fi obţinut dejà unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'însul valórea premiuluĭ precedent.

«Operele, ce se vor recompensà cu acéstă a doua serie de premiĭ, vor tractà cu preferinţă despre materiile următóre :

«*a)* Scrierĭ seriόse de istorie şi de sciinţele accesoriĭ ale istorieĭ, preferindu-se cele atingĕtóre de istoria ţĕrilor române;

«*b)* Scrierî de religiunea ortodoxă, de morală practică şi de filosofie;

«*c)* Scrierî de sciinţe politice şi de economie socială;

«*d)* Tractate originale despre sciinţele exacte;

«*e)* Scrierî enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi de geografie, în carî să intre şi istoria şi geografia Românieî, dicţionare generale saŭ parţiale de sciinţe exacte, de arte şi meseriî, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrărî utile şi bine întocmite;

«*f)* Cărţî didactice de o valóre însemnată ca metod şi ca cuprins;

«*g)* Dicţionare limbistice în limba românéscă, maî ales pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche, şi altele;

«*h)* Publicaţiunî şi lucrărî artistice de o valóre seriósă, adecă relative la artele plastice, architectura, sculptura, pictura, gravura şi chiar opere musicale serióse, pe carî aceste tóte Societatea Academică Română le va puté aprecià atuncî când îşî va întinde activitatea eî şi asupra tuturor materiilor de bele-arte;

«*i)* Scrierî de pură literatură română, în prosă şi în versurî, precum poeme, drame şi comediî serióse — maî ales subiecte naţionale — şi orî-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora maî cu sémă aşî dorì să se acorde «*Marele Premiŭ Năsturel*», când vor fi judecate ca avênd un merit cu totul superior, spre a se da ast-fel o încuragiare maî puternică desvoltăriî literaturiî naţionale.»

La acestea se maî adaugă următórele disposiţiunî luate de Societatea Academică la 2 şi 7 Septemvrie 1876:

1. La concurs se pot presintà şi opurî preînnoite în nouĕ ediţiunî, carî se vor fi retipărit în cursul anuluì, însă numaî de autorî în viéţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentuluî, traducţiunile din limbî străine sunt excluse de la concurs; se va face însă excepţiune pentru acele traducţiunî de pe opurî străine clasice, carî:

a) saŭ prin dificultăţile învinse ale uneî perfecte reproducerî în versurî românescî vor constituì adevĕrate opurî literare ale limbiî române;

b) saŭ prin anexarea de elucidărî şi de note sciinţifice cu totul propriî traducĕtoruluî, îşì vor fi însuşit meritele unor lucrărî originale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia Română din alte fondurî ale sale saŭ cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele eî nu pot intrà la concurs pentru premiile Năsturel.

4. Premiile Năsturel se pot acordà nu numaî unor opurî complete, ci şi părţiî unuî op tipărit în cursul anuluî, cu condiţiune însă ca acéstă parte să fie de valórea şi de întinderea unuî volum şi nu de ale uneî simple făscióre (minimum 400 pag. format in-8° garmond).

5. Premiarea uneî părţî a unuî op la un concurs anual nu împedecă premiarea uneî alte părţî a aceluiaşî op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime și pseudonime vor puté fi admise la concursul cărților tipărite, iar autoriĭ lor, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să justifice proprietatea lor.

II. *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** uneĭ cărțĭ scrise în limba română, *cu conținut literar*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1904.

Terminul depunerii la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1904.**

III. *Premiul Adamachi,* divisibil, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** uneĭ cărțĭ scrise în limba română, *cu cuprins moral de orĭ-ce natură,* care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1903 până la 31 Octomvrie 1904.

Terminul depunerii la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1904.**

IV. *Premiul Statuluĭ Lazăr*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** uneĭ cărțĭ scrise în limba română, *cu conținut sciințific* în înțelesul sciințelor exacte (matematică, fisică, chimie, istorie naturală, medicină, etc.), care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1903 până la 31 Octomvrie 1905, saŭ celeĭ maĭ importante *invențiunĭ sciințifice,* făcute de la 1 Noemvrie 1903 până la 31 Octomvrie 1905.

Terminul depunerii la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1905.**

V. *Premiul Năsturel-Herĕscu*, de 4 000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** uneĭ cărțĭ scrise în limba română, *cu conținut de orĭ-ce natură*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1905.

Terminul depunerii la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1905.**

VI. *Premiul Hagi-Vasile,* de 5 000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** uneĭ cărțĭ scrise în limba română și publicată în timpul de la 1 Noemvrie 1899 până la 31 Octomvrie 1905, al căreĭ cuprins va fi :

Istoria comerciuluĭ la Românĭ, saŭ *Starea actuală a comerciuluĭ în România*, saŭ *Studiĭ asupra legislaţiuniĭ comerciale în Statul român*, saŭ *orĭ-ce alte subiecte privitóre la comerciul român.*

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 6 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1905.**

VII. *Premiul Asociaţiuniĭ Craiovene pentru desvoltarea învĕţămîntuluĭ public*, de 1.500 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1907** *celeĭ maĭ bune cărţĭ didactice* în limba română dintre cele tipărite de la 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 6 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1906.**

Notă. — *Concurenţiĭ sunt obligaţĭ a arătà tot-deauna* în scris *pentru care* anume *premiŭ presintă lucrările lor la concurs.*—(Decis. 31 Martie 1892.)

B. Premiĭ pentru lucrărĭ puse la concurs cu subiecte date.

VIII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 10.000 Leĭ, dimpreună cu procentele acesteĭ sume de la 1891 până la acordarea premiuluĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor.— (Decis. 5 Aprilie 1900 şi 25 Martie 1904).

Punctele de căpetenie ale programuluĭ sunt cele următóre:

1. Teritoriul colonisaţiuniĭ romane în ţĕrile din drépta şi din stânga Dunăreĭ-de-jos.
2. Teoriile vechĭ şi nouĕ despre originea şi locuinţele Românilor în cursul evuluĭ mediŭ.
3. Migraţiunea popórelor în ţĕrile dunărene şi înrîuririle reciproce dintre barbarĭ şi elementul roman, de la părăsirea Dacieĭ Traiane până la înfiinţarea Imperiuluĭ bulgar.
4. Româniĭ şi Bulgariĭ în timpul Imperiuluĭ bulgar şi al celuĭ românobulgar şi relaţiunile lor cu popórele din stânga Dunăreĭ.
5. Originile Principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiŭ cât maĭ amănunţit şi consciinţios al isvórelor antice şi medievale: autorĭ, inscripţiunĭ, documente şi orĭ-ce resturĭ ale vechimiĭ, utilisându-se şi toponimia, limba şi în genere orĭ-ce fântână ce ar puté contribuì la lămurirea cestiuniĭ.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1904.**

IX. *Premiul Statuluĭ Lazăr*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Starea economică și socială a Românieĭ actuale.—(Decis. 3 Aprilie 1900.)

Lucrarea va înfățișà un studiŭ și un inventar asupra stăriĭ nóstre economice și sociale, tractând despre tóte institutele economice și sociale astădĭ existente.

Dăm acì, în resumat, împărțirea lucrăriĭ:

Teritoriŭ și suprafață, cuprindênd, pe lângă suprafața Românieĭ, un studiŭ asupra terenuluĭ și climeĭ, precum și asupra divisiunilor administrative.

Populațiunea cu ochire asupra trecutuluĭ. — Populațiunea rurală și urbană.—Mișcarea populațiuniĭ.—Compositiunea populațiuniĭ.

Profesiunĭ și clasificațiunĭ diverse ale populațiuniĭ.

Proprietatea din punctul de vedere juridic, economic și social.

Agricultura.—Administrațiune,— statistică, — teritoriul agricol. — Cultura mare, medie și mică.—Salariĭ agricole.—Sistem de exploatațiune.

Plante cultivate.—Cereale și alte plante cultivate.

Animale domestice.—Speciile și statistica animalelor domestice.

Producțiunea viilor în trecut și present.—Berea și alcoolul.

Pădurile.—Suprafața și regiunile păduróse.—Valórea pădurilor.

Industria.—Starea industrieĭ.—Regimul industrial.—Salariĭ industriale.—Industria mare și mică.

Mine și cariere.—Ochire generală asupra stăriĭ industrieĭ miniere în România.—Exploatațiunea de mine și cariere.

Comerciul interior și comerciul exterior.—Ochire asupra trecutuluĭ și studiŭ asupra stăriĭ actuale.

Căĭ de transport pe uscat. Navigațiunea maritimă și fluvială.

Poște și telegrafe.—Ochire asupra trecutuluĭ.—Starea actuală.

Monete.—Sistem monetar.—Statistica monetară.

Credit, băncĭ și instituțiunĭ de prevedere.—Banca Națională.—Creditul funciar rural și cel urban.—Casse de economie.—Asigurărĭ.—Societățĭ de ajutor mutual și cooperative.

Finanțe publice.—Sistemul budgetar al Românieĭ. — Budgetul Statuluĭ.—Sistemul de imposite.—Veniturile Statuluĭ.

Finanțe locale.—Statistica finanțelor locale, județene și comunale.

Datoria publică.—Studiŭ comparativ cu străinătatea.

Un capitol special se va consacrà pentru starea actuală a Românieĭ, cuprindênd tóte gradele de învĕțământ și tóte așezămintele de cultură.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1904.**

X. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Poporul român din Ungaria şi Transilvania de la începutul secoluluĭ XVIII încóce.—(Decis. 25 Martie 1900.)

Scrierea va cuprinde:

1. Starea morală, juridică şi economică a poporuluĭ român de la începutul secoluluĭ XVIII încóce. Faptele carĭ aŭ avut cea maĭ mare înrîurire asupra desvoltăriĭ culturale a poporuluĭ român în decursul aceluĭ secol.
2. Mişcările etnice, politice şi sociale ale Românilor din Ungaria şi Transilvania înainte şi după reformele luĭ Iosif II.
3. Scopurile urmărite de Maghiarĭ până la 1848. Normele şi tendinţele administrative imperialiste; viéţa religiósă, intelectuală şi economică a Românilor până la 1848.
4. Epoca de la 1848 până la 1866. Incercările de înţelegere între Maghiarĭ şi Românĭ. Luptele dintre aceste douĕ popóre. Măsurile luate de guvernul absolutist. Reforme în legislaţiune şi administraţiune. Reorganisarea bisericiĭ române de către Şiaguna pe base nouĕ. Desvoltarea culturală a Românilor.
5. Infiinţarea regimuluĭ dualist. Promisiunile făcute Românilor. Legile naţionalităţilor. Desfiinţarea autonomieĭ Transilvanieĭ. Regimul dualismuluĭ. Starea Românilor sub acest dualism.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1904.**

XI. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria vămilor în România de la început şi până în ḑilele nóstre.— (Decis. 4 Aprilie 1900.)

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1904.**

XII. *Premiul Princesa Alina Ştirbeĭ* se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** pentru cea maĭ bună scriere în limba română despre:

Istoria Românieĭ de la fundarea Dacieĭ până la finele secoluluĭ XIX pentru usul şi întărirea simţimintelor patriotice ale tuturor cetăţenilor.

«In acéstă istorie trebue să reiésă firul conducĕtor al desvoltăriĭ statuluĭ

român, greutăţile ce poporul a avut de învins, suferinţele ce a îndurat, efectele înfricoşate ale dominaţiunilor străine, luptele ce el a purtat pentru a susţiné naţionalitatea sa neatinsă, redeşteptarea némuluĭ românesc dovedită prin luptele eroice interne şi externe susţinute maĭ ales de la începutul seculuĭ — încununată prin independenţa redobândită şi regatul înălţat de virtutea românéscă însăşĭ, — asigurată pentru vecie, precum va da Dumneḑeŭ, prin succesele şi progresele ce poporul va desăvârşì neîncetat.» — (Din *Actul de donaţiune.)*

Premiul este de 8.500 Leĭ, în care sumă se cuprind premiul autoruluĭ şi cheltuelile de tipărirea scrieriĭ (de *minimum* 30 cóle de tipar *garmond)* în 1.000 exemplare, din carĭ 800 ale autoruluĭ şi 200 ale Academieĭ.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1905.

XIII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Carĭ sunt regiunile ţĕriĭ carĭ ar puté fi irigate, avêndu-se în vedere rentabilitatea capitaluluĭ întrebuinţat, şi care ar fi sistemul de irigaţiune pentru fie-care regiune? Să se facă pe aceste base un studiŭ amănunţit pentru o regiune de o suprafaţă de 5.000—10.000 hectare.— (Decis. 23 Martie 1901.)

Lucrarea va cuprinde două părţĭ:

I. Consideraţiunĭ generale asupra irigaţiunilor la noĭ în ţéră, şi

II. Studiul complet al uneĭ regiunĭ, care s'ar puté irigà cu folos.

I. In prima parte se vor studià următórele cestiunĭ:

1. Determinarea cantitativă şi calitativă a materiilor duse în suspensiune de principalele rîurĭ din ţéră, în părţile în carĭ ele s'ar puté utilisà pentru irigaţiune. In carĭ localităţĭ irigaţiunea ar avé de scop numaĭ udarea terenuluĭ, şi în carĭ localităţĭ ea ar trebuì să serve şi la îngrăşarea pămîntuluĭ?

2. Carĭ sunt rîurile şi porţiunile din ele, potrivite spre a se luà apă pentru irigaţiune? In ce măsură s'ar puté face barage pentru îmmagasinare de ape? Carĭ lacurĭ ar puté servì pentru irigaţiune? In ce localităţĭ s'ar puté face puţurĭ, cisterne, captare de isvóre, etc. pentru trebuinţele irigaţiuniĭ?

3. In ce timpurĭ ar trebuì făcută udarea, precum şi durata udăriĭ, ţinênd sémă de tóte condiţiunile, în carì se găsesc diversele localităţĭ, şi de culturile cărora le-ar puté priì?

4. Care este cantitatea de apă necesară pe secundă şi pe hectar, saŭ înălţimea totală anuală a apeĭ de irigaţiune, ţinênd sémă de culturĭ, de posiţiu-

nea topografică și de natura terenuluĭ, de perderile prin infiltrațiune evaporațiune, etc.?

5. Carĭ sunt sistemele de irigațiune ce ar convenì în anumite localitățĭ, ținênd sémă de modul cum se face cultura, de cantitatea de apă disponibilă și de cheltuelile de instalațiune, precum și de rentabilitatea capitaluluĭ?

6. Care ar fi costul aproximativ pentru a irigà un hectar în diferitele localitățĭ? Care ar fi rentabilitatea capitaluluĭ întrebuințat, ținênd sémă și de cheltuelile de întreținere? Carĭ ar fi culturile carĭ ar produce cea maĭ mare rentabilitate?

7. Cum s'ar puté constituì asociațiunĭ de proprietarĭ, pentru irigarea proprietăților lor? După ce norme s'ar puté regulà raporturile dintre proprietarĭ în ce privesce construcțiunea, întreținerea și folosința instalațiunilor? In ce casurĭ ar fi preferabil a se formà societățĭ speciale pentru irigațiune?

8. Care ar puté fi rolul Statuluĭ în desvoltarea irigațiunilor la noĭ în țéră, avêndu-se în vedere modul cum ele s'aŭ rĕspândit în alte State?

Pentru a se rĕspunde la aceste cestiunĭ, autorul se va folosì de publicațiunile apărute în țéră în legătură cu acele cestiunĭ, precum și de lucrările făcute în străinătate în condițiunĭ analoge. Pentru topografia și planimetria diverselor localitățĭ se va utilisà charta Statuluĭ Major al armateĭ. Autorul nu este ținut a face studiĭ propriĭ pentru localitățile pentru carĭ nu s'a publicat nimic.

II. In a doua parte se va face studiul detaliat al uneĭ regiunĭ de 5.000—10.000 hectare, care s'ar puté irigà cu folos, și care s'ar potrivì cât se póte maĭ bine pentru irigațiune.

Proiectul va cuprinde:

1. Un memoriŭ justificat pentru tóte disposițiunile adoptate.

2. Un plan de situațiune general și planurí detaliate din carĭ să se pótă vedé bine disposițiunile alese.

3. Profilele șanțurilor, rigolelor.

4. Proiectele lucrărilor de artă necesare.

5. Antemăsurătórea și devisul lucrărilor de executat.

6. Calculul rentabilitățiĭ capitaluluĭ de construcțiune, precum și ridicarea valoriĭ terenuluĭ.

7. Un proiect de convențiune între proprietariĭ aceleĭ regiunĭ, dacă sunt maĭ mulțĭ, pentru construcțiunea, întreținerea și utilisarea apeĭ pentru terenurile irigate.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

XIV. *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria literaturiĭ române de la Cantemir până la 1800.— (Decis. 23 Martie 1901.)

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

XV. *Premiul Adamachi*, divisibil, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Fauna ichtiologică a Românieĭ. — (Decis. 23 Martie 1901.)

Autorul va avé să facă:

1. Descrierea genurilor şi speciilor de pescĭ carĭ trăesc în apele Românieĭ din diferitele sale regiunĭ, făcênd representaţiunea lor în desemn saŭ cel puţin în fotografie.
2. Va arătà carĭ din aceste speciĭ sunt migratóre şi la ce epocă fac migraţiunile lor.
3. Va arătà care este epoca şi modul cum aceste speciĭ depun ouĕle lor.
4. Va arătà starea actuală a industrieĭ pescărieĭ în România din punctul de vedere technic şi economic.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

XVI. *Premiul Anastasie Fătu*, de 3.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Charta agronomică a Românieĭ. — (Decis. 23 Martie 1901.)

Lucrarea va cuprinde douĕ părţĭ:

I. *Partea statistică.* — După o scurtă notiţă asupra stăriĭ actuale a economieĭ rurale în România, autorul va înfăţişà un studiŭ statistic, care va cuprinde:

1. Suprafaţa Românieĭ. — Suprafaţa ocupată de diverse cereale, viĭ, pomĭ roditorĭ, pădurĭ, etc.
2. Valórea venală medie pe hectar a diverselor terenurĭ pe regiunĭ. Valórea locativă medie a terenurilor arabile şi a păşunilor în diversele judeţe.
3. Intinderea medie şi mersul exploataţiunilor agricole. Intinderea culturilor pentru fie-care plantă şi producţiunea lor totală.
4. Statistica diverselor speciĭ de animale domestice.
5. Populaţiunea Românieĭ. — Populaţiunea agricolă. — Numĕrul contribuabililor funciarĭ, cuprinḑênd proprietatea mare şi cea ţĕrănéscă.
6. Preţul mijlociŭ al grâuluĭ, orzuluĭ, porumbuluĭ, etc. în ultimiĭ 25 anĭ.

7. Exportul Româniel în ultimii 25 anĭ.

II. *Chărţile.* — Intemeindu-se pe cele maĭ nouĕ date şi studiĭ statistice, economice, agricole, autorul va represintà prin chărţĭ starea diverselor producţiunĭ agricole şi forestiere din ţéră.

Fie-care chartă va fi colorată cu aceeaşĭ colóre. Intensitatea coloriĭ în diferitele părţĭ ale chărţiĭ va fi însă în raport cu producţiunea reală ce corespunde acelor părţĭ repartisată pe suprafaţa ocupată. Porţiunile din diferitele judeţe, în carĭ nu se face de loc cultura la care se referă charta, vor rĕmâné deci necolorate:

Chărţile carĭ trebuesc făcute sunt următórele:

1. Chartă specială pentru fie-care din plantele următóre: grâŭ, orz, ovĕz, rapiţă, porumb.

2. Chartă pentru fâneţe naturale şi păşunĭ.

3. Chartă pentru starea viilor înainte de invasiunea filoxereĭ şi alta pentru starea lor actuală.

4. Chartă pentru livezile de prunĭ şi pomĭ roditorĭ.

5. Charta pădurilor. Prin mijlóce potrivite, se va căutà a se indicà esenţele ce predomină în diversele pădurĭ.

6. Chartă specială pentru repartisarea fie-căreĭ din speciile de animale următóre: caĭ, boĭ, oĭ, porcĭ.

7. In fine, charta geometrică-agronomică pentru părţile din ţéră în carĭ s'aŭ făcut asemenea studiĭ.

La fie-care chartă, saŭ deosebit, autorul va face tablourĭ statistice pentru a indicà producţiunea pe regiunĭ, judeţe, precum şi crescerea saŭ descrescerea producţiuniĭ.

Pentru plantele şi animalele nemenţionate maĭ sus, autorul se va mărginì la date statistice, adunate în tablourĭ numerice saŭ grafice.

Autorul se va povăţuì în acéstă lucrare de cele maĭ nouĕ publicaţiunĭ de atlasurĭ agricole făcute în Francia, Germania, Austro-Ungaria, Rusia saŭ alte ţĕrĭ.

Autorul, luând acest program ca un minimum de indicaţiunĭ, va puté introduce tóte notiţele relative la subiect, pe carĭ le-ar crede necesare.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1** Septemvrie **1905**.

XVII. *Premiul G. San-Marin*, în sumă de 2.000 Leĭ, dimpreună cu procentele acestuĭ fond până la acordarea premiuluĭ (decis. 6 Martie 1895), se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Studiŭ asupra monopolurilor în România. — (Decis. 5 Martie 1901.)

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1** Septemvrie **1905**.

XVIII. *Premiul Alexandru Bodescu,* divisibil, de 1.500 Leĭ, dimpreună cu 1.000 Leĭ dăruiţĭ de d-l Ion Kalinderu, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Monografia economică, statistică şi socială a uneĭ comune rurale din România şi a uneĭ comune rurale românescĭ de peste graniţă. — (Decis. 20 Martie 1904.)

Autoriĭ se pot povăţuì, între altele, după lucrările de aceeaşĭ natură ale D-ruluĭ A. Buchenberger, în special ancheta agrară a Mareluĭ Ducat de Baden şi principiile politice agrare germane *(Grundzüge der deutschen Agrarpolitik)*, I; după lucrările luĭ Leplay (colecţiunea intitulată *Les ouvriers européens*), maĭ ales pentru metoda acestuĭ autor, precum şi *Monographies des communes,* şi în fine după alte lucrărĭ de acest fel.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

XIX. *Marele Premiŭ General Ioan Carp şi Maria Carp*, de 7.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Pregătirea trupelor pentru răsboiŭ în instrucţie şi conducere cu exemple istorice şi practice. — (Decis. 20 Martie 1904.)

Lucrarea se va presintà în stil concis, românesc şi ostăşesc, cu înlăturarea de cuvinte străine şi scrisă cu ortografia Academieĭ.

Lucrarea va fi originală a unuĭ singur ofiţer, fără colaborarea şi consfătuirea cu alţiĭ, fără a fi ofiţerul sustras de la serviciul sĕŭ. In plicul închis cu numele autoruluĭ se va asigurà îndeplinirea acesteĭ cerinţe—pe cuvînt de onóre.

Lucrarea va cità pe toţĭ autoriĭ întrebuinţaţĭ şi folosiţĭ la fie-care cas special.

Sunt excluse în mod absolut de la premiare lucrările carĭ nu vor îndeplinì condiţiunile de maĭ sus, precum şi compilaţiunĭ saŭ traducţiunĭ.

Premiul fiind însemnat şi timpul acordat în destul de lung, el se va acordà numaĭ uneĭ scrierĭ excelente.

Manuscriptele vor fi scrise cu maşina.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

XX. *Premiul Statuluĭ Lazăr,* de 5000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1907** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Cercetărĭ originale asupra pelagreĭ în vederea etiologieĭ şi combateriĭ bóleĭ.— (Decis. 26 Martie 1902.)

Lucrarea va cuprinde:

1. Isolarea materiilor toxice ale porumbuluĭ stricat.
2. Determinarea varietăţilor porumbuluĭ şi a graduluĭ de alteraţiune, precum şi a altor condiţiunĭ în carĭ se desvoltă acele materiĭ toxice.
3. Stabilirea acţiuniĭ patologice a acelor materiĭ toxice.
4. Stabilirea legăturiĭ între substanţele vătĕmătóre ale porumbuluĭ şi pelagră.
5. Stabilirea specificităţiĭ pelagreĭ şi a substanţelor specifice active contra acesteĭ bóle.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1906.**

XXI. *Premiul Adamachi*, divisibil, de 5 000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1907** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Inrîuririle curentelor străine în evoluţiunea limbiĭ şi literaturiĭ române din secolul XIX.—(Decis. 3 Aprilie 1902.)

Lucrarea se va face după următorul program:

Starea culturală a ţĕrilor la sfârşitul seculuĭ XVIII.

Elementul slavon şi elementul grecesc în limba vorbită şi scrisă.

Invĕţămîntul public şi privat sub înrâurirea grecéscă.

Manifestarea curentuluĭ frances la noĭ în educaţiunea claselor superióre.

Văcăresciĭ şi poesia lor. Cum se învĕţă limba românéscă? Mişcarea literară sub domnia luĭ Caragea Vodă. Teatrul de la Cişméua roşie şi Domniţa Ralŭ.

Alexandru Suţu Vodă şi Eforia teatrelor din ţéră.

Gheorghe Asachi şi Gheorghe Lazăr. Şcóla românéscă şi începuturile eĭ. Eliade-Rădulescu. Tipografiile române şi cărţile bisericescĭ şi didactice. *Curierul românesc* şi *Albina Moldoveĭ.*

Societatea filarmonică din Bucurescĭ şi Iaşĭ. Eliade, Câmpineanu, Aristia, Asachi. Inceputurile teatruluĭ român. Scriitorĭ şi traducĕtorĭ dramaticĭ.

Limba oficială, limba literară şi limba vorbită. Primiĭ poeţĭ şi primele poesiĭ.

Curierul de ambe-sexe. Teatrul străin şi teatrul român. Lupta pentru statornicirea progresuluĭ sceneĭ naţionale. V. Alecsandri, C. Negruzzi, M. Kogălniceanu. Mişcarea literară în Moldova. Scrierĭ şi publicaţiunĭ.

Repertoriŭ. Actorĭ. Resultate obţinute.

Inrîurirea educaţiuniĭ date tinerimiĭ române în Francia şi Germania asupra culturiĭ naţionale.

Pruncul român.—Zimbrul.—Gazeta Moldoveĭ.

Starea societăţiĭ române la mijlocul véculuĭ trecut. Limba şi literatura în şcólă şi societate.

Sf. Sava şi Academia Michăileană. Mişcarea de reînviere culturală.

Gazeta Transilvanieĭ.—Fóia pentru minte, inimă şi literatură.

Duelgiiĭ şi Bonjuriştiĭ. Influenţa francesă şi influenţa germană asupra spiritelor şi năravurile nóstre sociale în acea epocă.

Teatrele (frances, german, italian). Cărţile didactice. Poesiile, romanele străine şi influenţa lor asupra nóstră.

Profesoriĭ ardelenĭ, bănăţenĭ şi bucovinenĭ şi înrîurirea curentuluĭ germano-latin asupra culturiĭ naţionale.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1906.**

XXII. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1907** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoricul Căilor ferate din România şi influenţa lor din punctul de vedere economic, social şi politic.—(Decis. 6 Aprilie 1902.)

Lucrarea va cuprinde:

I.

1. Istoricul concesiunilor şi proiectelor anterióre concesiunilor Strussberg şi Offenheim.

2. Concesiunile Strussberg şi Offenheim. Căderea luĭ Strussberg, constituirea Societăţiĭ de acţionarĭ care a luat continuarea afaceriĭ.

3. Organisarea Căilor ferate, controlul Statuluĭ. Principiile de exploatare, rentabilitatea, serviciile ce aduceaŭ Căile ferate desvoltăriĭ economice a ţĕriĭ în timpul cât a existat Societatea acţionarilor Căilor ferate.

4. Dificultăţile interióre şi exterióre şi nemulţumirile la carĭ a dat loc regimul Căilor ferate. Motivele pentru carĭ s'a luat în vedere rĕscumpĕrarea lor.

II.

5. Diferitele proiecte de rĕscumpĕrare anterióre celuĭ adus la îndeplinire în 1879. Basele lor, causele pentru carĭ n'aŭ isbutit. Rĕscumpĕrarea Căilor ferate române. Basele, pedecile, acţiunile juridice, conversiunile acţiunilor şi obligaţiunilor. Transferarea scaunuluĭ social la Bucurescĭ şi disolvarea şi lichidarea Societăţiĭ. Resultatele şi consecinţele apropiate şi depărtate ale rĕscumpĕrăriĭ.

6. Căile ferate făcute de Stat până la 1882 pentru completarea reţeleĭ. Cele-lalte liniĭ făcute până la 1900. Liniĭ de construit. Organisarea admini-

straţiuniĭ Căilor ferate de la rĕscumpĕrare (legĭ, regulamente, decrete, decisiunĭ).

7. Rĕscumpĕrarea linieĭ Cernavoda-Constanţa şi luarea în posesiune a linieĭ Iaşĭ-Iţcanĭ.

8. Costul total al Căilor ferate române cu valórea sumelor într'adevĕr întrebuinţate la construirea lor şi a îmbunătăţirilor aduse, precum şi arătarea valorilor, nominale şi reale, ale împrumuturilor făcute în acest scop.

Notă. Partea acésta nu se va tractà numaĭ sumar, cum e indicată anual în statisticile publicate de Direcţiunea C. F. R., ci după Expunerea situaţiuniĭ tesauruluĭ, care se publică în toţĭ aniĭ, după rapórtele făcute la Cameră pentru budgetele Căilor ferate, etc.

9. Principalele refecţiunĭ, lucrărĭ de artă şi construcţiunĭ de natură a permite o exploatare maĭ bună şi maĭ intensă a liniilor.

10. Veniturile şi cheltuelile Căilor ferate de la rĕscumpĕrare, arătate pe principalele categoriĭ şi discutându-se cestiunea rentabilităţiĭ.

III.

11. Principiile de tarifare ale Căilor ferate române. Criticile aduse. Sistemele de tarife internaţionale, locale, etc. Urmările lor comerciale.

12. Folósele indirecte ale Căilor ferate române din diferite puncte de vedere.

13. Efectele sociale ale Căilor ferate. Diferitele şcolĭ speciale create de Căile ferate. Instituţiunile patronale ale Căilor ferate. Atelierele lor.

14. Consideraţiunĭ generale, conclusiunĭ, propunerĭ şi perspective pentru viitor.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1906.

XXIII. *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1908** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.—(Decis. 1 Aprilie 1903.)

Lucrarea se va face după următorul program:

Regulamentul Organic a dat ţĕriĭ prima întocmire pe base moderne.

Se va arătà ce părţĭ din acel instrument sunt desvoltărĭ şi precisărĭ de instituţiunĭ ce existaŭ în ţĕrile române, şi carĭ părţĭ conţin inovaţiunĭ.

Se va arătà carĭ sunt părţile luĭ dăunătóre pentru desvoltarea ulterióră a ţĕriĭ şi maĭ ales pentru situaţiunea ţĕranilor.

Se vor deosebì părţile carí provin din instrucţiunile rusescĭ, cele carĭ represintă vederĭ ale luĭ Kiseleff saŭ ale luĭ Minţiaki, şi părţile carĭ provin din colaborarea boerilor românĭ.

Se va arătà de ce spiritele înaintate aŭ fost ostile Regulamentuluĭ Organic.

Se va arătà desvoltarea ce a luat producţiunea şi exportul ţĕriĭ de la 1830 la 1848.

La Domniile regulamentare, adecă în Muntenia Alexandru Ghica (1834—1842) şi Gheorghe Bibescu (1842—1848), iar în Moldova Michaiŭ Sturdza (1834—1849), se va desvoltà, afară de istoria diplomatică a aceleĭ epoce, şi curenţiĭ de ideĭ ce s'aŭ ivit şi s'aŭ întărit în timpul periódeĭ regulamentare, producênd mişcarea de la 1848, şi s'aŭ formulat în mod definitiv în cerinţele Divanuluĭ ad-hoc.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1907.**

XXIV. *Premiul Adamachi,* divisibil, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1908** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria luĭ Michaiŭ Vitézul, 1593—1601.—(Decis. 1 Aprilie 1903.)

Lucrarea va cuprinde, după o scurtă privire asupra domniilor imediat anterióre şi asupra stăriĭ economice, culturale şi financiare a ţĕriĭ, o schiţă asupra carierеĭ luĭ Michaiŭ Vitézul, înainte de a ajunge Domn, şi o povestire a domnieĭ luĭ de la suirea pe tron şi până la mórtea luĭ. Se vor expune tóte faptele şi tóte relaţiunile luĭ cu ţĕrile vecine şi se vor studià urmările ce a avut domnia luĭ asupra desvoltăriĭ interne a ţĕriĭ şi asupra situaţiuniĭ eĭ politice după mórtea luĭ. Autorul va ţiné compt de tóte isvórele publicate, maĭ ales de cele conţinute în colecţiunea Hurmuzaki şi după putinţă şi de cele interne inedite. Lucrarea întrégă va cuprinde 400—500 pagine in-8°. Indicaţiunea isvórelor va fi cât se póte maĭ minuţiósă, completă şi exactă.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1907.**

XXV. *Premiul Statuluĭ Lazăr,* de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1909** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Politica agrară a Românieĭ şi înrîurirea ce ea a avut asupra stăriĭ economice şi sociale a poporaţiuniĭ rurale.— (Decis. 20 Martie 1904.)

Politica agrară a Românieĭ, începênd de la 1800 până în ḑilele nóstre.

Inrîurirea ce politica agrară de pe vremurĭ a avut asupra stăriĭ morale, sociale şi economice a poporaţiuniĭ rurale.

Autorul împărţind lucrarea în maĭ multe epoce, va descrie pentru fie-care nu numaĭ legislaţiunea agrară, a fie-căreĭ epoce, dar şi reglementarea sa prin ordonanţe saŭ alte disposiţiunĭ administrative.

Se va cercetà întru cât unele legĭ agrare aŭ contribuit la emigrarea poporaţiuniĭ peste Dunăre şi în alte părţĭ.

Inrîurirea legislaţiuniĭ agrare asupra poporaţiuniĭ rurale va fi întemeiată cât maĭ mult pe documente atât oficiale cât şi particulare.

Va fi bine venită o schiţare a legislaţiuniĭ agrare a ţĕrilor învecinate cu România.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1908.**

XXVI. *Premiul Adamachi*, divisibil, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1909** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Studiul ţânţarilor din România, ca propagatorĭ aĭ malarieĭ, şi cercetarea mijlócelor practice pentru stingerea acesteĭ bóle. — (Decis. 20 Martie 1904)

Autoriĭ se vor conduce după următórea programă:

1. Descripţiunea amănunţită, originală, a diferitelor speciĭ şi varietăţĭ a ţânţarilor din diferitele regiunĭ ale ţĕriĭ, comparându-se ţânţariĭ din regiunile cele maĭ bântuite de malaria cu ceĭ din regiunĭ maĭ mult indemne.
2. Un studiŭ amănunţit asupra ţânţarilor, carĭ la noĭ transmit malaria, examinându-se anume şi locurile unde eĭ se găsesc, când şi unde depun ouĕle, perióđele desvoltăriĭ lor, când încep să sbóre şi să înţepe.
3. Anatomia ţânţarilor în raport cu desvoltarea în interiorul lor a diferitelor forme şi varietăţĭ ale parasituluĭ malarieĭ.
4. Studiŭ asupra întinderiĭ malarieĭ şi a diferitelor forme ale bóleĭ în tótă ţéra, pe basa examinăriĭ sângeluĭ. Malaria la copiĭ în raport cu bóla la adulţĭ şi cu resistenţa în potriva bóleĭ.
5. Propunerĭ asupra preveniriĭ bóleĭ în raport cu condiţiunile locale, economice, igienice, cu viéţa şi obiceiurile populaţiuniĭ în oraşe şi la ţéră.
6. Un studiŭ critic asupra metodelor întrebuinţate în diferite ţĕrĭ pentru combaterea malarieĭ în vederea celor carĭ vor trebuì aplicate la noĭ.
7. Studiŭ amănunţit, pe basa experienţelor personale, al uneĭ localităţĭ din cele maĭ bântuite, a măsurilor luate şi a resultatuluĭ obţinut în combaterea bóleĭ.
8. Un plan practic şi desvoltat în mod amănunţit pentru stârpirea bóleĭ în oraşe şi la ţéră.
9. Lucrarea va fi însoţită de fotografiĭ şi preparate macroscopice şi microscopice originale asupra ţânţarilor din ţéră în raport cu malaria.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1908.**

XXVII. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea

generală din anul **1909** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Industria casnică la Românĭ, trecutul şi starea eĭ actuală. — (Decis. 20 Martie 1904.)

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1908.**

XXVIII. *Premiul Alexandru Bodescu*, de 1.500 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1909** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Elementul naţional în poesia luĭ Eminescu.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1908.**

XXIX. *Premiul Princesa Alina Ştirbeĭ* se va decerne în sesiunea generală din anul **1910** pentru cea maĭ bună:

Carte de lectură pentru şcólele secundare.—(Decis. 31 Martie 1898.)

«Acéstă carte va cuprinde în întâia parte descripţiunĭ ale naturiĭ şi ale puterilor naturiĭ şi în a doua parte naraţiunĭ despre evenimentele istorice însemnate şi despre viéţa bărbaţilor celor marĭ aĭ naţiuniĭ române şi aĭ altor popóre. Descripţiunile saŭ naraţiunile vor fi saŭ bucăţĭ originale, saŭ traducţiunĭ bine făcute. In tot casul, alegerea se va face din tot ce literatura românéscă saŭ străină posedă maĭ clasic şi va avé în vedere desvoltarea iubiriĭ naturiĭ şi a simţimintelor patriotice şi virtuóse.» (Din *Actul de donaţiune.)*

Premiul este de 8.500 Leĭ, în care sumă se cuprind premiul autoruluĭ şi cheltuelile de tipărirea scrieriĭ (de *minimum* 30 cóle de tipar *garmond*) în 1.000 exemplare, din carĭ 800 ale autoruluĭ şi 200 ale Academieĭ.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1909.**

XXX. *Premiul Princesa Alina Ştirbeĭ* se va decerne în sesiunea generală din anul **1914** pentru cea maĭ bună scriere în limba română despre:

Principiile morale şi creştinescĭ de carĭ trebue să se conducă părinţiĭ în educaţiunea copiilor lor.—(Decis. 6 Aprilie 1902.)

«Acéstă scriere va arătă în mod metodic legile morale carĭ trebuesc să conducă pe om în viéţă şi mijlócele ce trebue întrebuinţate de părinţĭ şi

de crescĕtorĭ, pentru ca germeniĭ cerințelor morale să fie desvoltațĭ și întărițĭ treptat în inima copiilor și a tinerimiĭ, pentru ca voința acestora să fie îndrumată cu constanță spre tot ce este bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omuluĭ; în fine pentru ca copiiĭ și tinerimea să fie de timpuriŭ ast-fel conduşĭ, ca germeniĭ celor bune să nu fie slăbițĭ într'înșiĭ, iar germeniĭ celor rele să nu fie oploşițĭ şi încuragiațĭ.» (Din *Actul de donațiune.*)

Autoriĭ vor avé în vedere și următórea programă întocmită de Academie:

1. Mamele maĭ tuturor ființelor vieţuitóre de pe pămînt îşĭ alăptéză şi cresc singure puiĭ lor. Așà trebue dar să facă și tóte femeile cu copiiĭ lor. Femeia care nu-şĭ apléćă singură copilul nu e mamă adevĕrată.

2. Copilul se póte încredință îngrijiriĭ uneĭ alte persóne, doiceĭ, numaĭ când mama e bolnavă şi nu-l póte alăptà singură fără pericol pentru sine saŭ pentru copil. Condițiunile ce trebue să întrunéscă doica, anume ca: să fie de aceeaşĭ naționalitate și religiune, să fie pe deplin sănătósă, morală, fără deprinderĭ rele, etc.

3. Părințiĭ trebue să privegheze neîntrerupt la crescerea copiluluĭ, care nu e bine să fie lăsat în séma doiceĭ saŭ numaĭ în a servitorilor. Simțul părintesc trebue ținut tot-deauna viŭ în mintea copiluluĭ.

4. Când copilul începe a pricepe şi a vorbì, părințiĭ îĭ vor insuflà iubirea şi respectul de tată şi de mamă, aducêndu-l în acelaşĭ timp la cunoscința şi credința că pe lângă eĭ maĭ e un părinte, maĭ mare şi maĭ puternic, Dumnedeŭ, care ține pe toțĭ. In legătură cu acestea și treptat, vor învĕţà pe copil să iubéscă şi să respecteze şi pe crescĕtoriĭ, învĕţătoriĭ şi binefăcĕtoriĭ sĕĭ, precum şi pe toțĭ ceĭ maĭ vârstnicĭ decât el, de orĭ-ce tréptă, numaĭ de omenie să fie.

5. Nu-ĭ vor permite nicĭ odată şi sub nicĭ un cuvînt fapte rele saŭ vorbe reprobabile de morală şi de buna-cuviință. Mustrările ce vor fi silițĭ a-ĭ face vor fi cumpĕtate; de asemenea pedepsele, carĭ nu vor fi dintr'odată aspre, ci treptate şi în raport cu greşéla.

6. Când copilul se va face maĭ mare, controlul va fi îndreptat şi asupra vieţiĭ afară din casă.

7. Părințiĭ sunt datorĭ a învĕțà pe copil să fie cumpĕtat, strîngĕtor, filantrop şi cu durere şi milă față de ceĭ nevoiaşĭ şi de instituţiunile de binefacere. Il vor învĕțà preceptele Sf. Evangheliĭ şi respectul legilor.

8. Părințiĭ vor maĭ deprinde copilul a vorbì la început numaĭ limba maternă, învĕțarea şi cultivarea altor limbĭ putêndu-se face maĭ târdiŭ.

9. Il vor învĕțà de asemenea să iubéscă pe semeniĭ sĕĭ. Să iubéscă patria, să o apere la nevoie şi să-ĭ aducă serviciĭ cât va trăì.

10. Pentru a isbutì însă în tóte acestea, părințiĭ vor trebuì să premérgă cu exemple bune, să nu facă saŭ să vorbéscă nimic din ce ar puté să fie dăunător copiluluĭ, şi să aibă tot-deauna în vedere că iubirea şi respectul nu pot fi câştigate saŭ mănținute, dacă nu sunt observate de amândouĕ părțile.

Premiul este 8 500 Leĭ, în care sumă se cuprind premiul autoruluĭ şi cheltuelile de tipărirea scrieriĭ (de *minimum* 30 cóle de tipar *garmond)*, în 1.000 exemplare, din carĭ 800 ale autoruluĭ şi 200 ale Academieĭ.

Terminul presintăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1913.**

* * *

Notă. — Manuscriptele lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub N-riĭ VIII—XXX se vor presintà anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat cuprindênd numele concurentuluĭ.

Academia îşĭ reservă dreptul de a tipărì în publicaţiunile sale lucrările ce se vor premià.

Premiile se vor da autorilor numaĭ după tipărirea lucrărilor premiate.

Concurenţiĭ sunt obligaţĭ a arătà tot-deauna în scris pentru care anume premiŭ presintă lucrările la concurs.

PERSONALUL

ACADEMIEĬ ROMÂNE

LA 25 MARTIE 1904

MEMBRIĬ ACADEMIEĬ.

I. SECȚIUNEA LITERARĂ.

1. **Bianu** *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Caragiani *Ioan* (Iașĭ). — Numit la 22 Aprilie 1866
Hasdeŭ *Bogdan P.* (Câmpina). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Maiorescu *Titu* (Bucurescĭ). — Numit la 20 Iulie 1867.
5. **Naum** *Anton* (Iașĭ). — Ales la 11 Martie 1893.
Negruzzi *Iacob C.* (Bucurescĭ). — Ales la 26 Martie 1881.
Ollănescu *Dimitrie C.* (Bucurescĭ). — Ales la 11 Martie 1893.
Philippide *Alexandru* (Iașĭ). —Ales la 1 Aprilie 1900.
Pușcariu *Ioan* (Bran). — Ales la 4 Aprilie 1900.
10. **Quintescu** *Nicolae* (Bucurescĭ). —Ales la 14 Septemvrie 1877.
Sbiera *Ioan* (Cernăuțĭ). — Numit la 11 Iunie 1866.
Vulcan *Iosif* (Oradea-mare). — Ales la 30 Martie 1891.

II. SECȚIUNEA ISTORICĂ

1. **Babeș** *Vincențiŭ* (Budapesta). — Numit la 22 Aprilie 1866.
Bogdan *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 29 Martie 1903.
Erbiceanu *Constantin* (Bucurescĭ). — Ales la 8 Aprilie 1899.
Ionescu *Nicolae* (Brad, Roman). — Numit la 2 Iunie 1867.
5. **Kalinderu** *Ion* (Bucurescĭ). — Ales la 13 Martie 1893.
Marian *Simeon Fl.* (Sucéva). — Ales la 26 Martie 1881.
Marienescu *At. M.* (Sibiiŭ). — Ales la 26 Martie 1881.
Moldovanu *Ioan M.* (Blaj). — Ales la 11 Aprilie 1894.

Popea *Nicolae Episcop* (Caransebeş). — Ales la 8 Aprilie 1899
10. **Sturdza** *Dimitrie A.* (Bucurescĭ). — Ales la 15 Septemvrie 1871.
Tocilescu *Gr. G.* (Bucurescĭ).—Ales la 22 Martie 1890. — Mutat la 30 Mart. 1902.
Xenopol *Alexandru D.* (Iaşĭ). — Ales la 11 Martie 1893.

III. ŞECŢIUNEA ŞCIINŢIFICĂ.

1. **Aurelian** *Petre S.* (Bucurescĭ). — Ales la 9 Septemvrie 1871.
Babeş *Dr. Victor* (Bucurescĭ). — Ales la 11 Martie 1893.
Fălcoianu *Ştefan* (Bucurescĭ). — Ales la 13 Septemvrie 1876.
Felix *Dr. Iacob* (Bucurescĭ). — Ales la 30 Iunie 1879.
5. **Haret** *Spiru* (Bucurescĭ). — Ales la 31 Martie 1892.
Hepites *St. C.* (Bucurescĭ). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Istrati *Dr. C. I.* (Bucurescĭ). — Ales la 7 Aprilie 1899.
Poni *Petre* (Iaşĭ) — Ales la 30 Iunie 1879.
Porcius *Florian* (Rodna). — Ales la 10 Martie 1882.
10. **Saligny** *Anghel* (Bucurescĭ). — Ales la 7 Aprilie 1897.
Ştefănescu *Grigorie* (Bucurescĭ). — Ales la 12 Septemvrie 1876.
Teclu *Nicolae* (Viena). — Ales la 2 Iulie 1879.

MEMBRIĬ ACADEMIEĬ ROMÂNE DECEDAŢĬ.

1. **Alecsandri** (Vasile). — Numit cu decretul No. 892 din 2 Iunie 1867.—Decedat la 22 August 1890.

Bacaloglo (Emanoil).—Ales la 29 Iunie 1879.—Decedat la 30 August 1891.

Bariţiŭ (Gheorghe). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 21 Martie (3 Aprilie) 1893.

Brândza (Dr. Dimitrie).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 3 August 1895.

5. **Chiţu** (Gheorghe).—Ales la 27 Iunie 1879.—Decedat la 28 Octomvrie 1897.

Cipariŭ (Timoteŭ). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 22 August (3 Septemvrie) 1887.

Cobălcescu (Grigorie).—Ales la 29 Martie 1886.—Decedat la 21 Maiŭ 1892.

Cozacovicĭ (Dimitrie).—Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedat la 21 August 1868.

Dimitrovicĭ (Ambrosiŭ). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 3 (15) Iulie 1866.

10. **Eliade-Rădulescu** (Ioan). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 27 Aprilie 1872.

Fĕtu (Dr. Anastasie). — Ales la 11 Septemvrie 1871. — Decedat la 3 (15) Martie 1886.

Fontaninu (Gheorghe M.). — Ales la 10 Septemvrie 1870. — Decedat la 24 Aprilie 1886.

Ghica (Ion).— Ales la 13 August 1874.— Decedat la 22 Aprilie 1897.

Hasdeŭ (Alexandru). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 9 Noemvrie 1872.

15. **Hodosiu** (Iosif). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 28 Noemvrie 1880.

Hurmuzaki (Alexandru). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 8 Martie 1871.

Hurmuzaki (Eudoxiŭ). — Ales la 2 August 1872. — Decedat la 29 Ianuarie (10 Fevruarie) 1874.

Kogălniceanu (Michail). — Ales la 16 Septemvrie 1868. — Decedat la 20 Iunie 1891.

Kretzulescu (Nicolae). — Ales la 9 Septemvrie 1871. — Decedat la 26 Iunie 1900.

20. **Laurian** (August Treboniŭ). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 25 Fevruarie 1881.

Maniu (Vasile). — Ales la 12 Septemvrie 1876.—Decedat la 10 Martie 1901.

Massimu (Ioan C.). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 2 Iunie 1877.

Melchisedec (Episcop). — Ales la 10 Septemvrie 1870. — Decedat la 16 Maiŭ 1892.

Mocioni (Andreiŭ). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 23 Aprilie (5 Maiŭ) 1880.

25. **Munteanu** (Gavril). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 17 (29) Decemvrie 1869.

Negruzzi (Constantin). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 25 August 1868.

Odobescu (Alexandru). —Ales la 10 Septemvrie 1870.—Decedat la 11 Noemvrie 1895.

Papadopol-Calimach (Alexandru).—Ales la 12 Septemvrie 1876. —Decedat la 18 Iunie 1898.

Papiu-Ilarianu (Alexandru). — Ales la 16 Septemvrie 1868. — Decedat la 11 (23) Octomvrie 1878.

30. **Poenaru** (Petre). — Ales la 10 Septemvrie 1870. — Decedat la 2 Octomvrie 1875.

Roman (Alexandru).—Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 15 (27) Septemvrie 1897.

Rosetti (Constantin A.) — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 8 Aprilie 1885.

Sion (Gheorghe). — Ales la 16 Septemvrie 1868.— Decedat la 1 Octomvrie 1892.

Stamati (Constantin). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 26 Maiŭ 1876.

35. **Străjescu** (Ioan). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866.—Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870.—Decedat la 4 Octomvrie 1873.

Urechiă (Vasile A.). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedat la 23 Noemvrie 1901.

Vasiciŭ (Dr. Paul). — Ales la 2 Iulie 1879. — Decedat la 20 Iunie (2 Iulie) 1881.

MEMBRIĬ ONORARĬ.

M. S. CAROL I, *Regele Românieĭ,*

Protector al Academieĭ Române,

Preşedinte onorar.

(15 Septemvrie 1878.)

M. S. ELISABETA, *Regina Românieĭ* (Carmen Sylva).

(30 Martie 1881.)

M. S. VICTOR EMANUEL III, *Regele Italieĭ.*

(6 Martie 1890.)

A. S. R. FERDINAND, *Principe al Românieĭ.*

(15 Martie 1890.)

5. **Ascoli** *Graz. Isaia* (Milan).—Ales la 13 Septemvrie 1877.
d'Avril *Baron Adolphe* (Paris). —Ales la 7 Septemvrie 1871.
Benndorf *Otto* (Viena).—Ales la 12 Aprilie 1894.
Bormann *Eugen* (Viena).—Ales la 9 Aprilie 1897.
Capellini *Cav. Ioan* (Bolonia).—Ales la 7 Septemvrie 1871.
10. **Dahn** *Felix* (Breslau).—Ales la 12 Aprilie 1894.
De Gubernatis *Angelo* (Roma).—Ales la 22 Martie 1895.
Domaszewski *Alfred de* (Heidelberg).—Ales la 9 Aprilie 1897.
Fröhner *Wilhelm* (Paris).—Ales la 9 Septemvrie 1871.
Gaudry *Albert* (Paris). — Ales la 23 Martie 1904.
15. **Gonata** *Ştefan* (Basarabia).—Ales la 12 Septemvrie 1870.
Grădişteanu *Petre* (Bucurescĭ).—Ales la 2 Aprilie 1883.
Grant-Duff *M. E.* (Madras, India). — Ales la 12 Septemvrie 1875.
Grigorescu *Nicolae* (Bucurescĭ). — Ales la 8 Aprilie 1899.
Hirschfeld *Otto* (Berlin).—Ales la 13 Aprilie 1894.
20. **Hurmuzaki** *Nicolae* (Cernăuţĭ). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Iosif Gheorghian *I. P. S. S. Mitropolit-Primat al Românieĭ* (Bucurescĭ).—Ales la 24 Martie 1901.
Jagić *Vatroslav* (Viena). — Ales la 23 Martie 1904.
Lahovari *Gheorghe* (Bucurescĭ). — Ales la 25 Martie 1901.
Léger *Louis* (Paris). — Ales la 12 Aprilie 1894.
25. **Mihályi** *Dr. Victor,* Archiepiscop (Blaj).—Ales la 12 Aprilie 1894.

Petruszewicz *A. S.* (Lemberg). — Ales la 22 Martie 1890.
Picot *Emile* (Paris). — Ales la 31 Maiŭ 1879.
Rambaud *Alfred* (Paris). — Ales la 22 Martie 1895.
Rosetti *Teodor* (Bucurescĭ). — Ales la 26 Martie 1891.
30. **Schuchardt** *Hugo* (Graz). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Tobler *Adolf* (Berlin). — Ales la 30 August 1875.

MEMBRIĬ ONORARĬ DECEDAŢĬ.

1. **Adrian** (General Gheorghe). — Ales la 13 Septemvrie 1875. — Decedat la 15 Octomvrie 1889.

Baillon (H.). — Ales la 28 Martie 1887. — Decedat la 7 Iulie 1895.

Bataillard (Paul). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 1 (13) Martie 1894.

Biondelli (Bernardino). — Ales la 7 Septemvrie 1871. — Decedat la 29 Iunie (11 Iulie) 1886.

5. **Boek** (Dr. Francisc). — Ales la 9 Septemvrie 1871. — Decedat la 19 Aprilie (1 Maiŭ) 1899.

Bosianu (Constantin). — Ales la 30 Iunie 1879. — Decedat la 21 Martie 1882.

Brătianu (Ioan C.) — Ales la 19 Martie 1885. — Decedat la 4 Maiŭ 1891.

Câmpeanu (Petre). — Ales la 10 Septemvrie 1871. — Decedat la 15 Aprilie 1893.

Cecchetti (Bartolomeo). — Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 4 (16) Martie 1890.

10. **Chasles** (Philarète). — Ales la 9 Septemvrie 1871. — Decedat la 18 Iulie 1873.

Cihac (Alexandru). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 29 Iulie (10 August) 1887.

Cihac (Dr. Iacob). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 17 (29) Noemvrie 1888.

Creţianu (Gheorghe). — Ales la 22 Martie 1882. — Decedat la 6 August 1887.

Cuciureanu (Dr. Gheorghe). — Ales la 10 Septemvrie 1871. — Decedat la 10 (22) Ianuarie 1886.

15. **Desjardins** (Ernest). — Ales la 9 Septemvrie 1871. — Decedat la 9 (21) Octomvrie 1886.

Diefenbach (Lorenz).—Ales la 15 Aprilie 1880.—Decedat la 16 (28) Martie 1883.

Diez (Frederic).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 17 (29) Maiŭ 1876.

Egger (Emil).—Ales la 7 Septemvrie 1871.—Decedat la 18 (30) August 1885.

Grădişteanu (Grigorie).—Ales la 30 Iunie 1879. — Decedat la 28 Fevruarie 1892.

20. **Haynald** (Cardinal Ludovic).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 4 (16) Iulie 1891.

Ioanid (Gheorghe).—Ales la 10 Septemvrie 1871.—Decedat la 27 Decemvrie 1888.

Ionescu (Ioan).— Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 17 Decemvrie 1891.

Iosif Naniescu *Mitropolit Moldoveĭ*—Ales la 16 Aprilie 1888.—Decedat la 26 Ianuarie 1902.

Kotzebue (Wilhelm de).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 24 Octomvrie 1887.

25. **Kretzulescu** (Constantin). — Ales la 10 Septemvrie 1871.— Decedat la 20 Martie 1884.

Lasteyrie (Comite Ferdinand de).—Ales la 9 Septemvrie 1871.—Decedat la 14 Maiŭ 1879.

Lepsius (Richard).—Ales la 30 August 1875.—Decedat la 10 Iulie 1884.

Linas (Charles de). — Ales la 9 Septemvrie 1871. — Decedat la 14 (26) Aprilie 1887.

Longperrier (Adrien de).—Ales la 7 Septemvrie 1871.—Decedat la 14 Ianuarie 1882.

30. **Mangiuca** (Simeon).—Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 22 Noemvrie 1890.

Marsy (Comite de). — Ales la 12 Aprilie 1894. — Decedat la 16 (29) Maiŭ 1900.

Miklosich (Dr. Franz de).—Ales la 15 Aprilie 1880. — Decedat la 7 (19) Martie 1891.

Mommsen *Teodor* (Berlin).—Ales la 3 Iulie 1879.—Decedat la 19 Octomvrie (1 Noemvrie) 1903.

Monlau (Filip). — Ales la 12 Septemvrie 1870. —Decedat la 16 Fevruarie 1871.

35. **Müller** (Max). — Ales la 12 Septemvrie 1875.—Decedat la 15 (28) Octomvrie 1900.

Mureşianu (Iacob).—Ales la 17 Septemvrie 1877.—Decedat la 17 (29) Septemvrie 1887.

Polizu (Dr. Gheorghe A.). — Ales la 10 Septemvrie 1871. —Decedat la 18 Octomvrie 1886.

Quinet (Edgar).—Ales la 15 Septemvrie 1869.—Decedat la 27 Martie 1875.

Sella (Quintino).— Ales la 2 Aprilie 1883. —Decedat la 15 Martie 1884.

40. **Silaşi** (Dr. Gr.). — Ales la 13 Septemvrie 1877. — Decedat la 5 (17) Ianuarie 1897.

Stanley of Alderley *Lord Henry*. — Ales la 7 Septemvrie 1871.—Decedat la 10 Decemvrie 1903.

Steenstrup (Johannes Japetus Smith). — Ales la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 8 (20) Iunie 1897.

Suruceanu (Ioan Cassian).—Ales la 11 Aprilie 1888. —Decedat la 18 Noemvrie 1897.

Szabo (Dr. Iosif).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 15 Decemvrie 1874.

45. **Şiaguna** (Mitropolitul Andreiŭ).—Ales la 7 Septemvrie 1871.—Decedat la 16 Iunie 1873.

Torma (Carol). — Ales la 22 Martie 1882. — Decedat la 17 Fevruarie (1 Martie) 1897.

Ubicini (A.). —Ales la 9 Septemvrie 1871. — Decedat la 15 (27) Octomvrie 1884.

Uvaroff (Alexis S.).—Ales la 9 Septemvrie 1871. —Decedat la Fevruarie 1885.

Vegezzi-Ruscalla (G.). — Ales la 15 Septemvrie 1869.—Decedat la 17 (29) Decemvrie 1885.

50. **Virchow** *Rudolf* — Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 23 August (5 Septemvrie) 1902.

White (Sir William A.).—Ales la 17 Martie 1885.—Decedat la 16 (28) Decemvrie 1892.

MEMBRIĬ CORESPONDENȚĬ.

I. Pentru Secțiunea Literară.

Românĭ:

1. **Bârseanu** *Andreiŭ* (Brașov).—Ales la 3 Aprilie 1902.
Bengescu *Gheorghe* (Constantinopole). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Burada *Teodor T.* (Iașĭ). — Ales la 25 Martie 1887.
Coșbuc *Gheorghe* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1900.
5. **Dan** *Dimitrie* (Straja, Bucovina). — Ales la 23 Martie 1904.
Densușianu *Ovid* (Bucurescĭ). — Ales la 30 Martie 1903.
Gane *Nicolae* (Iașĭ). — Ales la 23 Martie 1882.
Hodoș *Enea* (Caransebeș). — Ales la 23 Martie 1904.
Ionnescu-Gion *G. I.* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1889.
10. **Laurian** *D. Aug.* (Bucurescĭ). —Ales la 13 Septemvrie 1877.
Oniț *Virgil* (Brașov). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Speranția *Teodor D.* (Bucurescĭ). — Ales la 30 Martie 1891.
Zamfirescu *Duiliŭ* (Roma).—Ales la 1 Aprilie 1898.
— Loc vacant.
15. — Loc vacant.

Străinĭ:

1. **Jarník** *Dr. Ioan Urban* (Praga). — Ales la 28 Maiŭ 1879.
Lecomte du Noüy *A.* (Bucurescĭ). — Ales la 25 Martie 1887.
Rosny *Léon de* (Paris). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Schrader *Otto* (Jena). — Ales la 30 Martie 1891.
5. **Weigand** *Dr. Gustav* (Lipsca). — Ales la 31 Martie 1892.

II. Pentru Secțiunea Istorică.

Românĭ:

1. **Broșteanu** *Petre* (Reșița). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Bunea *Dr. Augustin* (Blaj). — Ales la 24 Martie 1901.
Cuza *A. C.* (Iașĭ). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Densușianu *Nicolae* (Bucurescĭ). — Ales la 6 Aprilie 1880.

5. **Iorga** *Nicolae* (Bucuresci). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Mihályi *Ioan* (Sighetul Maramureșuluĭ). — Ales la 25 Martie 1901.
Onciul *Dr. Dimitrie* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Slavicĭ *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 22 Martie 1882.
Stefanelli *I. V.* (Câmpulung, Bucovina).—Ales la 31 Martie 1898.
10. **Sutu** *Michail* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1884.
Tanoviceanu *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 9 Aprilie 1897.
— Loc vacant.
— Loc vacant.
— Loc vacant.
15. — Loc vacant.

Străinĭ:

1. **Asser** *T. M. C.* (Haga). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Ghedeon *Emanuel* (Constantinopole).—Ales la 2 Aprilie 1891.
Guillouard *Louis Vicent* (Caën). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Jung *Dr. Julius* (Praga).—Ales la 13 Septemvrie 1877.
5. **Kaluzniacki** *Dr. Emil* (Cernăuțĭ). — Ales la 20 Martie 1890.
Nys *Ernest* (Bruxelles). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Odhner *C. T.* (Stockholm).—Ales la 20 Martie 1890.
Tamm *Traugott* (Bucurescĭ).—Ales la 2 Aprilie 1891.

III. Pentru Secțiunea Sciințifică.

Românĭ:

1. **Brătianu** *C. I. General* (Bucurescĭ).—Ales la 10 Aprilie 1899.
Climescu *C.* (Iașĭ).—Ales la 31 Martie 1892.
Cosmovicĭ *Leon* (Iașĭ).—Ales la 11 Martie 1893.
Culianu *N.* (Iașĭ).—Ales la 1 Aprilie 1889.
5. **Grecescu** *Dr. D.* (Bucurescĭ). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Marinescu *Dr. G.* (Bucurescĭ).— Ales la 10 Aprilie 1899.
Mrazec *L.* (Bucurescĭ). — Ales la 25 Martie 1901.
Negreanu *Dimitrie* (Bucurescĭ).—Ales la 11 Martie 1893.
Riegler Dr. Em. (Iașĭ). — Ales la 23 Martie 1904.
10. **Robescu** *C. F.* (Bucurescĭ).—Ales la 10 Septemvrie 1871.
Rômniceanu *Dr. Gr.* (Bucurescĭ).—Ales la 20 Martie 1890.
Rômniceanu M. (Bucurescĭ). — Ales la 23 Martie 1904.
Sutu *Dr. Alexandru* (Bucurescĭ).—Ales la 11 Aprilie 1888.
Ștefănescu *Sabba* (Bucurescĭ).—Ales la 11 Martie 1893.
15. — Loc vacant.

MEMBRIĬ CORESPONDENŢĬ DECEDAŢĬ.

1. **Assaky** (Dr. G.).—Ales la 20 Martie 1890.—Decedat la 22 Aprilie 1899.

Bamberg (Dr. Felix).—Ales la 2 Aprilie 1891.—Decedat la 31 Ianuarie (12 Fevruarie) 1893.

Barcianu (Sava Popovicĭ).—Ales la 15 Septemvrie 1869.—Decedat la 17 (29) Martie 1879.

Boiu *Zaharia.*—Ales la 13 Septemvrie 1877.—Decedat la 24 Octomvrie 1903.

5. **Codrescu** (Teodor).—Ales la 2 Aprilie 1886.—Decedat la 22 Martie 1894.

Demetriescu *Anghel.*—Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 22 Iulie 1903.

Densuşianu *Aron* (Iaşĭ).—Ales la 13 Septemvrie 1877.—Decedat la 4 Septemvrie 1900.

Esarcu (Constantin).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 8 Iunie 1898.

Gogu (Constantin).—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 30 Ianuarie 1897.

10. **Goldiş** (Iosif Episcop).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 23 Martie 1902.

Janka (Victor).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 9 (21) August 1890.

Kalinderu (Dr. N.)—Ales la 29 Martie 1890.—Decedat la 16 Aprilie 1902.

Kanitz (August).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 30 Iunie (12 Iulie) 1896.

Lambrior (Alexandru).—Ales la 2 Martie 1882.—Decedat la 20 Septemvrie 1883.

15. **Legrand** *Emile.*—Ales la 13 Septemvrie 1877.—Decedat la 15 (28) Noemvrie 1903.

Mărgărit *Apostol.*—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 22 Iulie 1903.

Meşiota (Ioan).—Ales la 13 Septemvrie 1877.—Decedat la 19 Ianuarie 1878.

Neniţescu Ioan.—Ales la 18 Martie 1896.—Decedat la 23 Fevruarie 1901.

Obedenaru (Dr. Michail G.)—Ales la 10 Septemvrie 1871.—Decedat la 9 (21) Iulie 1885.

20. **Petrescu** (Dr. Z.).—Ales la 18 Martie 1885.—Decedat la 16 Decemvrie 1901.

Petrino (Dimitrie). — Ales la 17 Septemvrie 1877. — Decedat la 29 Aprilie 1878.

Pop (Gavril). — Ales la 7 Septemvrie 1871.—Decedat la 27 Maiŭ 1883.

Popescu (Ioan). — Ales la 13 Septemvrie 1877.—Decedat la 3 (15) Martie 1892.

Roman (Visarion). — Ales la 13 Septemvrie 1877. —Decedat la 29 Aprilie (11 Maiŭ) 1885.

25. **Saligny** (*Alfons*). — Ales la 3 Aprilie 1902.—Decedat la 4 Maiŭ 1903.

Schuyler (Eugen). — Ales la 12 Martie 1885. — Decedat la 16 (28) Iulie 1890.

Şerbănescu (Colonel T.). — Ales la 12 Aprilie 1894. — Decedat la 2 Iulie 1901.

Vârgolicĭ (Ştefan).— Ales la 25 Martie 1887.—Decedat la 29 Iulie 1897.

Vitzu (Dr. Alexandru N.).— Ales la 7 Aprilie 1897. — Decedat la 25 Decemvrie 1902.

OFICIILE ACADEMIEĬ ROMÂNE ÎN ANUL 1904—1905.

A. PERSONALUL DELEGAŢIUNIĬ.

Preşedintele Academieĭ Române . . . . **Kalinderu** *I.*
Asesorĭ (Vice-Preşedinţĭ) din *Secţiunea Literară* . **Ollănescu** *D. C.*
din *Secţiunea Istorică* . **Erbiceanu** *C.*
din *Secţiunea Sciinţifică*. **Haret** *Sp.*
Secretar general (pe 7 anĭ, 1898—1905) . . . . . **Sturdza** *D. A.*

B. PERSONALUL SECŢIUNILOR.

I. SECŢIUNEA LITERARĂ.

Preşedinte. . . . . **Vulcan** *Ios.* (Oradea-mare).
Vice-Preşedinte. . . . . **Negruzzi** *I. C.* (Bucurescĭ).
Secretar (pe 7 anĭ, 1904—1911) . . . . **Quintescu** *N.* (Bucurescĭ).

Membri: **Bianu** *Ioan* (Bucurescĭ), **Caragiani** *Ioan* (Iaşĭ), **Hasdeŭ** *B. P.* (Câmpina), **Maiorescu** *T.* (Bucurescĭ). **Naum** *A.* (Iaşĭ), **Ollănescu** *D. C.* (Bucurescĭ), **Philippide** *A.* (Iaşĭ), **Puşcariu** *I.* (Bran), **Sbiera** *Ioan* (Cernăuţĭ).

II. SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Preşedinte. . . . . **Xenopol** *A. D.* (Iaşĭ).
Vice-Preşedinte . . . . **Kalinderu** *I.* (Bucurescĭ).
Secretar (pe 7 anĭ, 1902—1909) . . . . **Erbiceanu** *C.* (Bucurescĭ).

Membri: **Babeş** *Vincenţiŭ* (Budapesta), **Bogdan** *Ioan* (Bucurescĭ), **Ionescu** *N.* (Brad, Roman), **Marian** *S. Fl.* (Sucéva), **Marienescu** *At. M.* (Sibiiŭ), **Moldovanu** *I. M.* (Blaj), **Popea** *Episcop N.* (Caransebeş), **Sturdza** *D. A.* (Bucurescĭ), **Tocilescu** *Gr. G.* (Bucurescĭ).

III. SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ.

Preşedinte. . . . . **Aurelian** *P. S.* (Bucurescĭ).
Vice-Preşedinte. . . . . **Felix** *Dr. I.* (Bucurescĭ).
Secretar (pe 7 anĭ, 1900—1907) . . . . . **Ştefănescu** *Gr.* (Bucurescĭ),

Membri: **Babeş** *Dr. V.* (Bucurescĭ), **Fălcoianu** *Şt.* (Bucurescĭ), **Haret** *Sp.* (Bucurescĭ), **Hepites** *Şt. C.* (Bucurescĭ), **Istrati** *Dr. C. I.* (Bucurescĭ), **Poni** *P.* (Iaşĭ), **Porcius** *Florian* (Rodna), **Saligny** *Anghel* (Bucurescĭ), **Teclu** *Nicolae* (Viena).

C. PERSONALUL COMISIUNILOR

I. Comisiunea permanentă a Bibliotecii.

Membri: **Quintescu** *N.*, Secretarul Secţiunii Literare.
Erbiceanu *C.*, » » Istorice.
Ştefănescu *Gr.*, » » Sciinţifice.

II. Membru conservator al Colecţiunii Numismatice: **Sturdza** *D. A.*

III. Comisiunea pentru cercetarea cărţilor tipărite intrate la concursul Premiilor din 1905:

Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu, de 12.000 leĭ; *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu* de 5.000 leĭ; şi *Premiul Adamachi,* de 5.000 leĭ:

Din Secţiunea Literară: D-niĭ: **Bianu** *I.*, **Quintescu** *N.*, **Vulcan** *Ios.*
» » Istorică: » **Marian** *S. Fl.*, **Tocilescu** *Gr. G.*, **Xenopol** *A. D.*
» » Sciinţifică: » **Aurelian** *P. S.*, **Hepites** *Şt*, **Poni** *P.*

IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Statuluĭ Lazăr de 5.000 Leĭ, din 1905, pentru cea maĭ bună lucrare asupra subiectuluĭ: *Starea economică şi socială a României actuale.*

D-niĭ: **Aurelian** *P. S.*, **Kalinderu** *I.*, **Poni** *P.*

V. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Adamachi de 5.000 leĭ, din 1905, pentru cea maĭ bună lucrare asupra subiectuluĭ: *Poporul român din Ungaria şi Transilvania de la începutul secoluluĭ XVIII încóce.*

D-niĭ: **Bianu** *I.*, **Bogdan** *I.*, **Vulcan** *Ios.*

VI. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Alexandru Ioan Cuza, din 1905, de 10.000 leĭ, dimpreună cu procentele acesteĭ sume din 1891, pentru cea maĭ bună lucrare asupra subiectuluĭ: *Istoria Românilor de la Aurelian până la fondarea Principatelor.*

D-niĭ: **Bogdan** *I.*, **Sturdza** *D. A.*, **Xenopol** *A. D.*

VII. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Neuschotz din 1905, de 2 000 leĭ, pentru cea maĭ bună lucrare asupra subiectuluĭ: *Istoria vămilor în România de la început şi până în ḑilele nóstre.*

D-niĭ: **Aurelian** *P. S.*, **Sturdza** *D. A.*, **Xenopol** *A. D.*

VIII. Comisiunea financiară:

D-niĭ: **Hepites** *Şt. C.*, **Istrati** *Dr. C. I.*, **Ştefănescu** *Gr.*

IX. Comisiunea Fundaţiuniĭ Adamachi:
D-niĭ: **Haret** *Sp.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

X. Comisiunea Fundaţiuniĭ Otteteleşanu:
D-niĭ: **Kalinderu** *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A.*

XI. Comisiunea Fondurilor Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţeanu:
D-niĭ: **Aurelian** *P. S.*, **Negruzzi** *I. C*, **Sturdza** *D. A.*

XII. Comisiunea Fundaţiuniĭ Ioan Agaricĭ:
D-niĭ: **Aurelian** *P. S.*, **Ionescu** *N.*, **Poni** *P.*

XIII. Comisiunea Fundaţiuniĭ Take Petre Anastassiu:
D-niĭ: **Aurelian** *P. S.*, **Kalinderu** *I.*, **Sturdza** *D. A.*

XIV. Comisiunea Fundaţiuniĭ Maria General I. Carp:
Bianu *I.*, **Hepites** *Şt. C.*, **Kalinderu** *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A.*

XV. Comisiunea Dicţionaruluĭ:
D-niĭ: **Kalinderu** *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Quintescu** *N.*, **Sturdza** *D. A.*, **Tocilescu** *Gr. G.*

XVI. Comisiunea pentru regulamentarea fonduluĭ de pensiune a personaluluĭ:
Kalinderu *I.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

CUPRINSUL

PARTEA I.

ȘEDINȚELE ORDINARE DIN ANUL 1903—1904.

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1904.

VII. Comisiunea Bibliotecii.

VIII. Fundațiunea Adamachi.

IX. Fundațiunea Ioan Otteteleșanu.

X. Fundațiunea Agaricĭ.

XI Comisiunea premiilor anuale din 1904.

Anexe.

GREŞALĂ DE TIPAR.

Pag. 130 rând 22 de sus, în loc de: «cuvênt» să se cetéscă «curent».
